NOTULEN

VAN DE

ALGEMEENE EN BESTUURS-VERGADERINGEN

VAN HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

Deel XXXII. — 1894.

BATAVIA,
ALBRECHT & RUSCHE
1 8 9 5.

INHOUD.

Bestuursvergadering van Dinsdag 9 Januari 1894.

Tegenwoordig de Heeren W. P. GROENEVELDT, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Mr. W. A. J. VAN DAVELAAR, Dr. J. L. A. BRANDES, H. HELB, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW en Mr. J. H. ABENDANON, Secretaris.

I. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, brengt de Voorzitter in herinnering, dat een op 27 December jl. aangekondigd bezoek aan het Museum van den Gouverneur-Generaal wegens ongesteldheid van Zijne Excellentie geen voortgang kon hebben, doch dat het Bestuur niettemin het voorrecht had Mevrouw Van der Wijck rond te leiden.

II. De volgende stukken worden ter tafel gebracht:

a. Het Gouv. besluit dd. 26 December 1893 n°. 46, houdende machtiging om het eerste deel van het door den sedert tot kapitein bevorderden 1en Luitenant der Infanterie P. J. F. LOUW samengesteld werk, getiteld: „De Java-oorlog van 1825 — 1830", kosteloos ter Landsdrukkerij te doen drukken tot een aantal van 750 exemplaren, zullende de kosten van het papier, van het inbinden en van de portefeuilles, waarin de bij dit werk behoorende kaarten zullen worden uitgegeven, door het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen worden gedragen, met bepaling:

1°. dat de kaarten bij het Topographisch bureau van den Generalen Staf te Batavia buiten de gewone werkuren zullen worden gedrukt en het daarvoor benoodigd papier plaatselijk zal worden aangekocht;

2°. dat van genoemd werk kosteloos zullen worden verstrekt: 35 exemplaren aan de Regeering en 100 exemplaren ten behoeve van het Departement van Oorlog in Ned. Idië.
Not.

b. Een brief van den Directeur van O. E. en N. dd. 24 November, ten geleide van eenige voorwerpen van de afd. Belang der res. Menado, bijeengebracht door den Heer J. N. WITTEVEEN, controleur b/h Bin. Bestuur, en nader omschreven op de volgende nota:

I. Een padi-molen. Herkomst *Ratahan*. Model op $^1/_{12}$ van de ware grootte.

II. Een „*walossong*" of roemah djiwa voor 't graf van eene vrouw.

Herkomst: negri *Koejanga,* district *Tonsawang*. $^1/_4$ der ware grootte.

Omtrent de beteekenis er van ben ik 't volgende te weten gekomen:

Dit heidensche grafteeken wordt eenige dagen na de begrafenis op het graf geplaatst, waar het voor 't vervolg de verblijfplaats moet zijn der ziel van de overledene. Deze ziel wordt, zoolang de walossong nog niet op het graf is geplaatst, geacht zwervende te zijn. Het grafteeken geeft geheel het idee van een huis weer. Gewoonlijk plaatst men in het uitbouwseltje er vóór, een miniatuur tafeltje en een bank, en binnenin een miniatuur ledikant of bale bale. Men gebruikt voor de *walossong* alleen hout, waarvan men gewoonlijk de huizen maakt, vooral kajoe Amoerang.

Het is mij echter niet duidelijk geworden hoe men er toe gekomen is, er den eigenaardigen vorm aan te geven Het middelste paar uitsteeksels is uitgesneden, welk snijwerk moet voorstellen een sapi oetan met een hond op den rug.

Dit uitsteeksel wordt niet aan de walossongs voor mannen en kinderen aangetroffen; alleen bij die voor vrouwen. In de figuren, die kennelijk alleen tot versiering dienen, is nog

al verscheidenheid. Men vindt er met blauwe, witte, zwarte en roode ruiten.

Soms ook zijn er poppetjes op geteekend.

Deze walossongs treft men aan op alle graven van de heidenen in het district *Tonsawang*, doch ook alleen in dat district. In andere streken van de *Minahassa* komen zij niet voor.

III. *Drie Tikars*. Ook van *Tonsawang*. Mocht men ze te *Batavia* mooi vinden, ze zijn te krijgen voor:

de grootste *f* 1.75; n°. 2 in grootte voor *f* 1.50; de kleinste voor *f* 1.25.

Bij die tikars behooren een paar plankjes, waartusschen gedroogde planten, welke de verfstoffen leveren, waarmede het vlechtwerk is gekleurd, benevens drie flesschen, welke de met water uitgetrokken verfstoffen inhouden.

Die planten zijn:

1°. Kurkuma (bekend.)

2°. „Lolombinog" (Tonsawangsch.)

De maleische en hollandsche namen heb ik niet kunnen ontdekken.

De schors, in kookend water geweekt, levert de zwarte kleurstof.

Een monster van die schors is er bijgevoegd

3°. „Daloedo" (Tonsawangsch.) Maleische naam onbekend. Een aftreksel der bladeren bevat de gele kleurstof

De Heer Van der Chijs deelt mede, dat alleen de sub II en III vermelde goederen ontvangen en in het ethnographisch museum opgenomen zijn.

c. Van denzelfden dd. 3 Januari, ten geleide van 10 gouden ringen, 1 bronzen lepel en eenige stukjes glas, welke in de desa Djeroe, afd. Malang (res. Pasoeroean), in den grond werden gevonden.

Wordt besloten alleen den bronzen lepel aan te koopen, en hiervoor 50 cents beschikbaar te stellen.

d. Van denzelfden dd. 5 Januari, ten geleide van twee stukken van een pajongknop met goud omtrokken en een gouden ring, in de desa Eretanwetan afd. Indramajoe (res. Cheribon) in den grond gevonden

Wordt besloten den Directeur vd. in overweging te geven bedoelde voorwerpen ten behoeve van het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden te doen aankoopen, daar zij wel oudheidkundige waarde hebben, doch dergelijke exemplaren zich reeds in 's Genootschaps verzameling bevinden.

e. Van denzelfden dd. 5 Januari, ten geleide van twee bronzen veeklokken, benevens eenige stukken van niet te herkennen bronzen voorwerpen; bij de desa Kalilendi, afd. Keboemen (res. Bagelen) in den grond gevonden.

Wordt besloten deze voorwerpen aan te koopen voor *f* 2.50.

f. Van het lid, den Heer M. C. Dannenbargh, Resident van Bali en Lombok, dd. 13 December, in antwoord op dezerz. schrijven van 16 November te voren [Not. 1893 pag. 150/1 sub 1°] mededeelende, dat het maken van het daarbij bedoeld model van een poeri met veel bezwaren gepaard zou gaan, en daarom in overweging wordt gegeven van het denkbeeld af te zien.

Cfm. besloten.

g. Van het Bestuur der Ned. Indische M^{ij}. van Landbouw en Nijverheid dd. 29 December, in antwoord op dezerz. schrijven van 16 November [Not. 1893 pag. 147 sub *d*], houdende bericht, dat het Bestuur bezwaar heeft de aan de Maatschappij ter publicatie toegezonden verslagen van inlandsche kunstnijverheid aan het Genootschap af te staan, daar met het afdrukken reeds is begonnen, en bovendien ook vroeger dergelijke verslagen in het Tijdschrift der Maatschappij werden gepubliceerd.

Wordt besloten aan voormeld Bestuur de vraag te stellen,

of het dan wellicht bereid is, ook de voor het Genootschap bestemde verslagen te publiceeren, in welk geval den Dir. van O. E. en N. daartoe het voorstel zal worden gedaan.

III. De Voorzitter deelt mede, dat de Heer Vorderman zich bereid heeft verklaard het Genootschap te vertegenwoordigen in het Comité voor wetenschappelijk onderzoek der kolonien [Not. 1893 pag. 154 sub *b*].

IV. De Heer Van der Chijs:

1°. Legt over:

a. de concept-begrooting voor 1894, welke na beraadslaging wordt gearresteerd;

b. de rekening en verantwoording over 1893 met de daarbij behoorende bescheiden.

De Heeren Van Davelaar en Louw worden, overeenkomstig art. 13, al. 8 van het Reglement van orde, uitgenoodigd in de volgende vergadering verslag uit te brengen over deze stukken.

2°. Deelt mede dat ten geschenke zijn ontvangen:

a. van de Delische Plantersvereeniging de fraai bewerkte kast, welke zich met tabaksmonsters, op de Tentoonstelling alhier bevond;

b. van de Heeren S. H. Koorders, houtvester te Buitenzorg, en L. Bresser, administrateur der koffieonderneming Kalisat [Bondowoso], een bord van Chineesch aardewerk,

een ornament van gebakken klei,

een steen van dezelfde materie,

twee chineesche munten [1 van de jaren 1403—1424; het jaartal van de andere is niet te lezen].

Deze voorwerpen werden door genoemde Heeren op den top van den Idjen gevonden.

Tevens worden ter bezichtiging gesteld eenige schetsen in de nabijheid der vindplaatsen gemaakt.

Deze laatste zullen onder dankbetuiging worden teruggezonden.

c. van den Heer G. C. T. W. MUNDT te Parakan Salak [Soekaboemi] 1 halve dollar [World 's Columbian exposition Chicago] 1893;

d. van den Heer LIM LIANG BOE
China 1 mace en 44 candarins—z.
72 candarins—z.

3°. Geeft in overweging het buitengewoon lid, den Heer L. K. HARMSEN, 's Gen. dank te betuigen voor zijne bemoeienissen bij het sorteeren en doen inpakken der voor het Gen. bestemde voorwerpen van de Tentoonstelling alhier.
Cfm. besloten.

4°. Legt eene lijst over, waaruit blijkt dat het Museum in 1893 is bezocht door 3758 personen.

V. De Heer BRANDES bericht, dat van den Heer Dr. J. KNAPPERT te Amsterdam, Secretaris van het Haagsche Genootschap tot verdediging van den Christelijken Godsdienst, eenige ontbrekende edita van dat Genootschap zijn ontvangen.

VI. De Heer LOUW stelt voor den prijs te bepalen tegen welken verkrijgbaar zullen zijn: 1° de Bijdragen van den Heer E. J. JELLESMA tot de kennis van het Tompakewasch, 2° de verklaring van de meest bekende Javaansche raadsels in proza, van den Heer W. MEIJER RANNEFT en 3° het Bimaneesch-Hollandsch woordenboek van Dr. J. C. G. JONKER, Verhandelingen van het Bat. Gen. XLVII, 1 en 2 en XLVIII, 1.
Wordt besloten den prijs der werken sub 1° en 2° te bepalen op *f* 1.50 en van dat sub 3° op *f* 2.50.

VII. De Secretaris:

1°. Deelt mede, dat van den Heer VORDERMAN ontvangen is eene tweede bijdrage tot de kennis der oudheden van Java.

Zal in het Tijdschrift worden opgenomen.

2°. Stelt voor om van de afschriften bedoeld sub 1° en 7° van IV *c* der Notulen 1893 pag. 141/2 afdrukken te doen vervaardigen, en hiertoe de tusschenkomst in te roepen resp. van den Resident van Bagelen en den Ass. Resident van Japara.

Cfm. besloten.

3°. Geeft in overweging om de Heeren P. J. KOOREMAN, Resident van Tapanoeli, en E. A. KLERKS, controleur b/h. Bin. Bestuur te Benkoelen, te vragen wanneer de toegezegde nota's resp. betreffende de Korintjische adat vergeleken met de Menangkabausche, en de ethnographie dier streken [Not. 1892 pag. 107 en Not. 1893 pag. 98] te gemoet kunnen worden gezien.

Cfm. besloten.

4°. Brengt in herinnering, dat in October 1892 [Not. pag. 88] besloten werd een bedrag van *f* 100 ter beschikking te stellen van den Heer J. J. MEIJER, controleur b/h. Bin. Bestuur te Oengaran, tot het doen van opgravingen; dat sedert wel nu en dan eenig bericht daaromtrent is ontvangen [Not. 1893 pag. 8 sub *l*, pag. 27 sub *f*, pag. 71/2 sub *i*, pag. 111 sub 5, pag. 128 sub *k*], doch nog geen volledig verslag in 's Genootschaps bezit kwam, zoodat het wel wenschelijk schijnt den Heer MEIJER uit te noodigen het Gen. dit verslag te doen toekomen, terwijl tevens te herinneren ware aan de vroeger aangevraagde opzending der gevonden beelden [Not. 1893 pag. 128].

Cfm. besloten.

VIII. Naar aanleiding van het bepaalde bij art. 10 van

het Reglement van orde worden door den Voorzitter in commissie gesteld tot opneming:

1°. van de bibliotheek en de handschriften de Heeren Van der Chijs en Snouck Hurgronje;

2°. van de andere verzamelingen de Heeren Brandes en Helb.

IX. Wordt benoemd tot gewoon lid de Heer G. C. Klerk de Reus.

Van de ledenlijst worden op verzoek afgevoerd de Heeren J. W. Th. te Mechelen, A. M. Joekes, Mr. M. C. Piepers, Raden Mas Ismangoen Danoe Winoto, D. Grivel, Mr. J. W. C. Cordes, A. Bijvoet, I. A. van Rijn van Alkemade en G. J. Harrebomée.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

De Voorzitter,

GROENEVELDT.

De Secretaris,

ABENDANON.

Bestuursvergadering van Dinsdag 6 Februari 1894.

Tegenwoordig de Heeren W. P. GROENEVELDT, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Mr. W. A. J. VAN DAVELAAR, Dr. J. L. A. BRANDES, H. HELB, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW, A. G. VORDERMAN en Mr. J. H. ABENDANON, Secretaris.

I. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden de volgende stukken ter tafel gebracht:

a. Het Gouv. besluit dd. 3 Februari n°. 29, houdende machtiging om ten laste van artikel 243 der begrooting van 1894 te beschikken over eene som van *f* 60 voor het onderhoud en de herstelling van de krachtens het besluit van 4 November 1888 n°. 3 vervaardigde omheining van de tempelruine Boro-Boedoer (Not. 1893 pag. 65 sub. 3° en 127 sub *g*).

Not.

b. Van den Directeur van O. E. en N. dd. 19 Januari, houdende verzoek om toezending der clichés van de door de Heeren van KINSBERGEN en CEPHAS vervaardigde photogrammen van de Boro-Boedoer, welke ingevolge de Gouv. besluiten van 3 Mei 1872 n°. 25 en 3 September 1890 n°. 3 bij het Genootschap in bewaring zijn.

Wordt besloten den Directeur vd. mede te deelen, dat de clichés van den photograaf CEPHAS beschikbaar zijn, doch die door den Heer KINSBERGEN vervaardigd bij hem in bewaring zijn gebleven, zoodat het overweging verdient om, indien zij benoodigd zijn voor het maken van afdrukken, liever laatstgenoemden photograaf zelven hiermede te belasten.

c. Van denzelfden dd. 22 Januari, ten geleide van eene lijst der voorwerpen, afkomstig van de Tentoonstelling te Batavia in 1893, welke door verschillende personen en subcomités voor het Gen. bestemd werden.

In handen van den Heer VAN DER CHIJS.

d. Van denzelfden dd. 23 Januari, houdende verzoek om na te gaan aan welke personen zou kunnen worden toegezonden de van den Heer K. F. HOLLE ontvangen woordenlijst, welke ingevolge het Gouv. besluit dd. 7 Maart 1882 n°. 19 voor rekening van den Lande zal worden gedrukt, ten einde in den Indischen archipel rondgezonden te worden ter invulling der Inlandsche benamingen.

In handen van de Heeren BRANDES en SNOUCK HURGRONJE.

e. Van denzelfden dd. 29 Januari, in antwoord op dezerz. schrijven van 21 December (Not. 1893 pag. 161 sub 4°) mededeelende, dat de oude maten en gewichten eerst zullen kunnen worden toegezonden, nadat nieuwe uit Europa ontvangen zijn.

Not.

f. Van denzelfden dd 3 Februari, houdende verzoek om inlichting omtrent eene verzameling staafjes tin van gelijken vorm en afmeting, welke op onderling ver van elkander verwijderde plekken in betrekkelijk groote hoeveelheid in de Preanger Regentschappen zijn aangetroffen.

Daar twijfel rijst omtrent het metaal waaruit bedoelde staafjes bestaan, zal hierover het gevoelen worden ingewonnen van den hoofdingenieur van het Mijnwezen.

g. Van denzelfden dd. 6 Februari, ten geleide van een gouden ketting, 2 stukken van een gouden oorversiersel, 2 steentjes en 3 zilveren Hindoe-muntjes, welke in de desa Baleardjo, afd. Malang (res. Pasoeroean) begraven werden gevonden.

Wordt besloten de voorwerpen, welke voor het Genootschap geen waarde hebben, ter beschikking van den vinder te doen stellen.

h. Van denzelfden dd. 16 Januari, ten geleide van een gouden ring, in eene sawah der desa Karangnangka, afd. Soemedang [res. Preanger Reg.], aangetroffen.

Wordt besloten den ring tegen de getaxeerde waarde van *f* 15 aan te koopen.

i. Van denzelfden dd. 22 Januari, ten geleide van 14 vierkante en 7 stervormige stukken bewerkt goud, waarschijnlijk bestemd om tot halsketting aaneengeregen te worden, in de desa Poetjanganom, afd. Poerworedjo [res. Bagelen], begraven gevonden.

Wordt besloten deze voorwerpen tegen de getaxeerde waarde van *f* 34.50 aan te koopen.

j. Van denzelden dd. 23 Januari, ten geleide van het nieuw Maleisch-Hollandsch Woordenboek van Klinkert.

Zal in de bibliotheek worden opgenomen.

k. Van denzelfden dd 3 Februari, ten geleide van het verslag betreffende het gehouden onderzoek en de beoordeeling der ingekomen antwoorden op de prijsvraag voor een geschikt verpakkingsmiddel voor Indisch zout.

U. s.

l. Van den Directeur der B. O. W., ten geleide van het verslag der Staatsspoorwegen in Ned.-Indië over 1892.

U. s.

m. Van den Britschen Consul te Batavia dd. 23 Januari, ten geleide namens de Britsch-Indische Regeering van de „Acts passed by the Governor General of India in Council in the year 1893".

U. s.

n. Van den Resident van Soerabaja dd. 29 Januari, in antwoord op dezerz. schrijven dd. 25 Juni [Not 1893 pag. 93 sub 2°] mededeelende, dat de djatihouten schoren in den doorgang van de Badjangratoe werkelijk zoodanig door witte mieren zijn aangetast, dat vernieuwing noodig is; dat kolommen van ijzer de voorkeur verdienen, doch de kosten te hoog zouden worden, zoodat in overweging wordt gegeven houten balken te bezigen, als wanneer de kosten *f* 150 dan wel *f* 250 zullen bedragen, al naarmate deze al dan niet van snijwerk voorzien worden, terwijl nog gerekend moet worden op *f* 25 voor steunpunten.

Wordt besloten den Directeur van O. E. & N. te verzoeken het noodige te willen verrichten, opdat de voorziening in ijzer worde aangebracht.

o. Van den Assistent-Resident van Soekapoera Kolot dd. 15 Januari, in antwoord op dezerz. schrijven van 16 November [Not. 1893 pag 154] mededeelende, dat de voorwerpen te Paroengpoentang, waarvan eene lijst is bijgevoegd, en 6 zilveren, benevens 3 koperen muntstukjes (twee O. I. Comp. duiten en eene Chin. munt) zijn medegezonden, waarschijnlijk geen oudheidkundige waarde hebben, waarop alleen wellicht uitzondering maakt een zadel, welke men bereid is tegen *f* 5 af te staan.

Wordt besloten 1° den Ass.-Rest. vd. te verzoeken het zadel voor dien prijs toe te zenden, en 2° de munten, welke reeds in voldoende mate vertegenwoordigd zijn, (Netscher en v. d. Chijs, pl. XIII, no. 125) te retourneeren.

p. Van het Bestuur der Ned. Ind. Maatschappij van Nijverheid en Landbouw dd. 1 Februari, in antwoord op dezerz. schrijven van 20 Januari [Not. pag. 4/5], houdende bericht, dat het Bestuur zich vereenigen kan met het denkbeeld om de verslagen over inlandsche kunstnijverheid zooveel mogelijk bijeen te publiceeren, en daarom bereid is het Tijdschrift

der Maatschappij hiervoor beschikbaar te stellen, indien bij den Directeur van O. E. & N. geen bezwaar bestaat.

Wordt besloten den Directeur vd uit te noodigen der Regeering in overweging te geven, te dien einde het Gouv. besluit dd. 23 Jan. 1893, n°. 1, te wijzigen.

q. Van den Heer H. J. W. VAN LAWICK VAN PABST dd. 15 Jan., ten geleide van drie medailles [zilver verguld, zilver en koper] te Soerabaja geslagen ter gelegenheid van de aldaar in 1892 gehouden Tentoonstelling.

De medailles zullen in het numismatisch kabinet worden opgenomen.

r. Van den Heer ELSDON BEST te Wellington [Nieuw Zeeland] dd. 29 November de ontvangst erkennende van Holle's „Indische alphabetten" [Not. 1893 pag. 134] en de verzending berichtende van n°. 1, 2 en 3 van deel 2 van de Journal of the Polynesian Society.

Deze edita zullen in de bibliotheek worden opgenomen.

s. Van de redactie van het Internationales Archiv für Ethnographie, houdende bericht, dat voormeld tijdschrift met 1 Januari weder wordt uitgegeven.

Not.

II. De Heer VAN DER CHIJS.

1°. Deelt mede, dat hem naar aanleiding van dezerz. schrijven aan den Rijksarchivaris te 's Gravenhage [Not 1893 pag. 122/3] door dezen particulier in overweging is gegeven door tusschenkomst der Indische Regeering tot den Minister van Binnenlandsche Zaken het verzoek te richten om de in Nederland aanwezige „Daghregisters" te 's Gravenhage te doen drukken, wat formaat en druk aangaat zooveel mogelijk met de door het Genootschap gepubliceerde deelen

overeenkomende, en dat ter vermijding van tijdverlies tusschentijds aan Z. E. den Gouv. Gen. in dezen zin is geschreven.

De vergadering vereenigt zich met de wijze van afdoening.

2°. Leest voor een schrijven van den Heer E. J. JELLESMA, Resident van Menado, dd. 17 Januari, houdende bericht, dat eenige ingezetenen van Menado zich in commissie vereenigd hebben voor de oprichting aldaar van een „Ethnographisch Museum", ten doel hebbende de bevordering der kennis van taal- land- en volkenkunde van Noord-Celebes en de Molukken, in verband waarmede tevens een bibliotheek zal worden bijeengebracht, voordrachten gehouden en ethnographische onderzoekingen en opsporingen ondersteund zullen worden, terwijl tot bereiking van het beoogde doel eene loterij van *f* 60.000 is aangevraagd.

Not.

3°. Bericht, dat ingevolge den wensch van het Sub-Comité te Tegal der Bataviasche Tentoonstelling drie kisten met doubletten voor het Koloniaal Museum te Haarlem beschikbaar zijn, en stelt voor het Sub-Comité de verzendingskosten ad *f* 46,63 op te geven.

Cfm. besloten.

4°. Vraagt machtiging om onderscheidene andere doubletten van ethnographischen aard aan voormeld Museum af te staan, indien dit bereid is de verpakkings- en vervoerkosten te dragen, waaromtrent hij zich particulier met den Directeur van het Museum, den Heer VAN EEDEN, zal verstaan.

Cfm. besloten.

5°. Geeft in overweging aan de Regeering voor te stellen ten behoeve van 's Genootschaps Museum af te staan:

een zilveren inktkoker, afkomstig van de Bataviasche burger-cavallerie;

dito tafelschel;

eene kast met twee zwaarden, afkomstig van het College van Schepenen;

welke voorwerpen zich bevinden in het Stadhuis alhier, niet meer in verantwoording zijn, en tegen welker afstand de Resident van Batavia verklaard heeft geen bezwaar te hebben.

Cfm. besloten.

6°. Deelt mede, dat ten geschenke zijn ontvangen:

a. van den Heer H. W. Scheuer, kapitein der Genie, wd. mijningenieur te Soengeiliat [Banka], vier tinnen munten;

b. van den Heer Jhr. W. A. Baud, te Batavia, afdrukken van de legenden voorkomende op twee gouden ringen.

Hieromtrent deelt Dr. Brandes mede, dat de eene te lezen geeft *bhunghaḥ* en de andere *çriwara* of *triwara.*

Zullen in de numismatische verzameling worden opgenomen.

III. De Heer Brandes:

1°. Deelt mede, dat van het correspondeerend lid, den Heer R. van Eck, lector bij de Militaire Academie te Breda, ten geschenke is ontvangen eene groote en zeer belangrijke verzameling Javaansche en Balische Hss. [kropaks], waarover nader rapport zal worden uitgebracht.

Wordt besloten de Hss. op zoodanige wijze in de verzameling op te nemen, dat het door den Heer Van Eck geschonkene onder zijnen naam bijeen gehouden wordt.

2°. Brengt ter tafel het in zijne handen gestelde, door tusschenkomst van den assistent-resident van Tangerang hier ter inzage ontvangen oude handschrift van den mandoer Boebar in de kampong Serpong (afd. Tangerang), zie Not. XXXI (1893), bl. 100 en 109, en legt de volgende nota over:

Het is een handschrift van *nipah (?)* blad, met oud-

Javaansche letters in inkt beschreven, en bestaat uit fragmenten van meer dan één boek, in het Sundaasch gesteld.

In het geheel zijn er 38 bladen, die geborgen zijn in een doos van 37 × 5 cM. uitwendig gemeten. 24 dezer bladen zijn aan de uiteinden afgesneden, en behoorden oorspronkelijk niet in de doos, waarin de 14 overigen, 34 à 35 cM. lang, passen.

Door dat afsnijden zijn de bladcijfers, op hier en daar een enkel trekje na, van die 24 bladen verdwenen.

Die der '4 overigen zijn gedeeltelijk onduidelijk, en geven dus niet de hulp, die men er van verwachten kon.

Alles lag dooreen, hetgeen bij den eigenaardigen stijl, waarin de oude geschriften, die men in deze soort van oude handschriften aantreft, geschreven zijn, een groot struikelblok is bij een onderzoek naar den inhoud, die zich daardoor menigwerf slechts gebrekkig zal laten vaststellen. Met de geschiedenis van Tanggĕran (vulgo Tangerang) heeft deze niets te maken.

Wordt besloten de tusschenkomst van den Assistent Resident van Tangerang in te roepen voor de terugbezorging van het HS.

IV. De Heer Louw biedt ten geschenke aan drie teekeningen van de Badjangratoe, Tjandi Waringin en den top van den Merapi, vervaardigd bij het Topographisch Bureau naar schetsen van zijne hand.

Zullen in de verzameling worden opgenomen.

De Heer Louw wordt op verzoek gemachtigd den teekenaar voor zijne moeite *f* 25 toe te kennen uit de gelden voor de bibliotheek bestemd.

V. De Heer Snouck Hurgronje biedt namens Sajjid Oesman bin Abdallah bin Akil bin Jahja Alawi ten geschenke aan een door dezen vervaardigde tabel, waarop zedekundige lessen voorkomen onder den titel van „Tjahja boelan" („Glans van de maan"), benevens vijf van palmbladeren vervaardigde voorwerpen uit Hadhramaut.

Zullen in de verzamelingen worden opgenomen.

VI. De Heer VORDERMAN biedt ten geschenke aan zes steenen beitels, welke in de omstreken van Palimanan (Cheribon) werden gevonden.

U. s.

VII. De Secretaris stelt voor de binnenkomende tijdschriften en boeken gedurende zekeren tijd op eene tafel in de vergaderzaal uit te spreiden, opdat men gemakkelijk kennis hunne nemen van hetgeen gepubliceerd wordt.

Cfm. besloten, voorloopig bij wijze van proef.

VIII. Naar aanleiding van de opdrachten in de vorige vergadering worden de volgende rapporten uitgebracht:

1°. door de Heeren VAN DAVELAAR en LOUW over het financiëel beheer.

Zij verklaren, dat dit met de vereischte zorg is gevoerd.

Wordt besloten den Thesaurier onder dankbetuiging acquit en décharge te verleenen.

2°. door de Heeren VAN DER CHIJS en SNOUCK HURGRONJE over de bibliotheek en de handschriften, luidende als volgt:

De vermeerdering van het aantal boekwerken bedroeg gedurende het afgeloopen jaar 458, dus 69 minder dan in 1892.

Uitgeleend werden aan 78 personen 648 boekdeelen, uitmakende 462 werken; bij het begin dezes jaar waren nog 166 dier boekdeelen in handen van 23 personen.

In het vorige verslag werd melding gemaakt van 8, in den loop der jaren 1886—91, uitgeleende boekdeelen, die, in weerwil van herhaalde herinnering aan de leeners, niet teruggekomen waren. Thans zijn daarvan 3 weder in de bibliotheek aanwezig, en van een vierde heeft de leener den bibliothecaris verzocht, bij gelegenheid voor zijne rekening een ander exemplaar aan te schaffen.

Daarentegen kwamen er in 1893 twee nieuwe overtreders

van de bepalingen omtrent teruggave van geleende boeken bij.

De vermeerdering van de catalogus-nummers der handschriften kan blijken uit onderstaande tabel:

	Aantal.	Geschenken begrepen in het cijfer hiernaast.
1. Hollandsch, enz.	—	—
2. Arabisch.	7	7
3. Atjehsch.	—	—
4. Bataksch.	6	1
5. Manangkabau	—	—
6. Maleisch.	7	2
7. Rentjoeng.	1	1
8. Lampongsch.	7	3
9. Soendaneesch.	—	—
10. Javaansch.	37	26
11. Kropaks.	3	3
12. Madoereesch.	—	—
13. Balineesch.	—	—
14. Makasaarsch.	—	—
15. Boegineesch.	—	—
16. Andere talen v. d. Archipel.	2	1

Ten opzichte van de cijfers der eerste kolom moet worden opgemerkt, dat in de verzameling handschriften werden aangetroffen, die reeds lang het eigendom van het Genootschap waren, maar, geborgen tusschen jaren geleden ingekomene, niet waren geboekt, terwijl sommige op eene andere wijze werden ingeschreven, dan gebruikelijk is.

De vermeerdering is voor verreweg het grootste gedeelte te danken aan geschenken, waaronder zeer belangrijke waren. Zij werden ontvangen van de Heeren J. A. Abc-

KERLIN (Lamp., Not. XXXI (1893), bl. 148); P. H. VAN DER KEMP (Mal. *ib.*, 28); LIM LIANG BOE (Lamp., *ib.*, 95); R. E. MARTENS (Jav., *ib.*, 153); H. L. CH. TE MECHELEN (Ar. en Jav., *ib.*, 25); W. MEIJER RANNEFT (Jav., *ib.*, 18); G. P. ROUFFAER (Jav, *ib.*, 29); A. SALMON (Ar., en Jav., *ib.*, 67); G. A. N. SCHELTEMA (Bat., *ib.*, 153); RADEN MAS TOEMENGGOENG ARIO SOEGONDO (Jav., *ib.*, 58); H. E. STEINMETZ (Jav., *ib.*, 124 en 163); G. A. VALETTE (Rentj., *ib.*, 161); Jhr. J. C. W. D. A. VAN DER WIJCK (Bol. Mong — Mal, *ib.*, 152); en W. F. VAN ZUTPHEN (Jav, *ib.*, 42).

Van sommige werd uitvoeriger verslag gegeven. Zoo over de ontvangen *Poestaka radja woesana* (bl. 29) en de *babad Pakěpoeng* (bl. 33), die de Heer ROUFFAER zond; de *Djaran Sari Djaran Poernama* (bl. 43), ontvangen van den Heer VAN ZUTPHEN; de *babad Běsoeki*, de *babad Bandawasa* en de proza *babad Balambangan* (Bijl. VIII en Tijdschr. Ind. T. L. en Vk. XXXVII, bl. 325 e. v.) door den Heer STEINMETZ aan het Genootschap aangeboden.

Evenzoo werd een uitvoeriger verslag gegeven van den inhoud der stukken uit Parigi, ter inzage ontvangen van den Heer H. SOMERMEIJER (Not. XXXI (1893), bl. 153 en Bijlage XI), terwijl over een oud handschrift uit Tanggerang (*nipah*-blad, inkt, oud- Javaansch schrift, Soendaasch), hetwelk de eigenaar weer terug wenscht te ontvangen (*ib*, 100 en 109), nog geen mededeeling werd gedaan.

Een paar *djimat's* werden ontvangen van den Heer A. SALMON (Pasoeroean) (*ib.* 67).

Hss. uit de verzameling bevinden zich op dit oogenblik in het bezit van de Heeren Prof Mr. L W. C. VAN DEN BERG, F. A LIEFRINCK, P. J. F. LOUW, J. J. MEIJER, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, Dr. H. N. VAN DER TUUK, A. T. VON DE WALL, en D. GERTH VAN WIJK. Voorts werd aan Prof. Dr. A. C. VREEDE, te Leiden, het *Rangga Lawe* handschrift van het Genootschap, kropak 427, toegezonden (*ib.*, 18).

In terugslag op hetgeen in het vorige verslag voorkomt over kropak 452 en 453 en het afschrift van 452, kan hier geconstateerd worden, dat Dr. VAN DER TUUK met kropak 453 en het afschrift reeds gereed kwam, die beide werden terug ontvangen, *ib.*, bl. 133.

Eenige Mal. hss. van de verzameling, handelende over profeten-geschiedenis, vormden de basis voor de in het Tijdschr. Ind. T. L. en Vk., deel XXXV en XXXVI gepubliceerde lijvige mededeelingen van den Heer D. GERTH VAN WIJK „De Koranische verhalen in het Maleisch".

Door toedoen van den Heer P. H. VAN DER KEMP ontving het Genootschap de twee nog niet opgezonden beschreven steenen van Singasari (Not. XXXI (1893), bl. 3 en 28), en van den resident van Banka een steen, gevonden bij de monding der Mundo-rivier aldaar, die een Maleisch opschrift bleek te dragen (*ib.* 106, 141 en 157. De Heer C. DEN HAMER schonk twee zeer eigenaardige kleine steentjes met opschrift uit den Hindoe-tijd (*ib.* 135).

Abklatschen van beschreven steenen werden ontvangen van Dr. R. D. M. VERBEEK van het opschrift van Gandasoeli (*ib.*, 27); van den resident van Banka van den juist genoemden steen aan de monding der Mundo-rivier (*ib.*, 106); en van den Heer J. KNEBEL van de steenen in de kaboepaten te Blitar (*ib.*, 112 en 120).

Afteekeningen van een steen op de koffie-onderneming Rini (Blitar), en den steen in de desa Goerit (Blitar) zond de Heer J. KNEBEL (*ib.* 72 en 101), en van een opschrift te Pakis (Balak, Magelang, Kedoe) de Heer J. VAN AALST (*ib.* 160).

Van de heilige syllabe „çrî" op den onderkant van een gouden kommetje uit de desa Sorogaten (Ledok, Bagelen) werd in de Notulen een facsimile gegeven (*ib.*, 88). Over de opschriften der beelden van Toempang, die nu op één na alle in het Museum geborgen zijn, diende nog nader gerefereerd te worden (*ib.*, 61, 73 en 162).

Door aankoop kwam het Genootschap op nieuw in het bezit van een beschreven koperen oude plaat. De tusschenpersoon hierbij was de Heer W. MEIJER RANNEFT. Deze plaat werd eerst ter inzage ontvangen en kon toen worden abgeklatscht (*ib.* 101 en 68). Met een andere, die door een photo van den Heer C. DEN HAMER hier bekend werd en later in originali werd gezonden, kon dit niet geschieden. Deze laatste wilde men niet afstaan (*ib.* 90 en 101). Of de Heer F. P. SOLLEWIJN GELPKE (zie Not. XXX (1892), 16) reeds gevolg heeft kunnen geven aan zijn plan de aan de familie toebehoorende oorkonden uit den Hindoe-tijd in handen te stellen van iemand, die ze zal kunnen onderzoeken, bleek hier niet.

De Heer J. A. AECKERLIN schonk de gelegenheid nogmaals een *piagĕm* (uit de Lampongs, zilver, afkomstig van Palembang) hier te onderzoeken, en af te drukken (Not. XXXI (1893), bl. 152). Over deze *piagĕm* werd verslag gedaan in het vierde vervolg op „Nog eenige Javaansche piagĕm's uit het Mohammedaansche tijdvak, afkomstig van Mataram, Bantĕn en Palembang", Tijdschr. Ind. T. L. en Tk., XXXVII, 121, waar men een facsimile vinden kan.

Ten slotte dient hier nog vermeld te worden, dat het correspondeerend lid, Dr. E. HULTZSCH te Bangalore, aan het Genootschap afdrukken zond van twee oude Hollandsche grafschriften te Drâkshârâma Not. XXXI (1893), bl. 110) en verzocht om een op een bepaalde wijze vervaardigden afdruk van het Tamil-geschrift (beschr. steenen B. G. n°. 42). De eerste afdrukken, waarvan de legenden in de Not. t. a. p. werden medegedeeld, zijn doorgezonden aan het Kon. Instituut voor de Taal- Land- en Volkenkunde van Nederlandsch-Indië te 's Gravenhage, ten behoeve van het daar in bewerking zijnde lapidarium; aan het verzoek kon ten gevolge van de door den steen gegeven bezwaren niet worden voldaan; intusschen wordt thans getracht den Heer HULTZSCH op een andere wijze aan een positieve abklatsch te helpen.

3°. door de Heeren BRANDES en HELB over de andere verzamelingen, luidende resp. als volgt:

Archeologische verzameling.

Deze verzameling verkreeg in het afgeloopen jaar belangrijke aanwinsten; ze onderging eene algeheele verschikking, welke haar een fraaier aanzien geeft, de voorwerpen meer tot hun recht doet komen, en derhalve de beschouwing daarvan vergemakkelijkt.

De Commissie neemt de vrijheid, voor nadere bijzonderheden betreffende een en ander, te verwijzen naar de ondervolgende:

Mededeelingen van den conservator der archeologische verzameling:

De verzameling werd in het afgeloopen jaar verrijkt met 120 nummers, zooals blijkt uit de lijst, die als 7de vervolg van den catalogus aan de notulen der vergadering van December jl. toegevoegd is.

De aanwinsten bestaan voor een groot deel uit hetgeen door den Heer VAN DER KEMP en door mij op onze dienstreizen over Java van belangstellenden ontvangen of op andere wijze bijeengebracht is, en daaronder komt veel voor wat bijzondere aandacht verdient, omdat het door zeldzaamheid, fraaie bewerking of goede conservatie uitmunt.

Deze nieuwe uitbreiding der verzameling heeft weder gedwongen tot belangrijke veranderingen in de plaatsing der voorwerpen, die voor een deel vroeger reeds noodig waren, maar lang zijn uitgesteld, wegens de daaraan verbonden bezwaren.

Uit de zoogenaamde rotonde in het midden van het gebouw moesten, wegens overvulling, een aantal beelden verwijderd worden, waarvoor plaats gevonden werd in de galerij achter den rechtervleugel van het gebouw, terwijl twee lange rijen beelden konden geplaatst worden in den gang naast de beschreven steenen, die aan den achterkant van het gebouw de beide vleugels verbindt.

De beelden en andere voorwerpen van steen zijn thans geplaatst als volgt:

de groepen I Trimoêrti, II Brahmâ, III Wishnoe, V Ardhanârî, VI Lakshmi, VII *a* en *c* Dewî als Pârwatî en Kăli, IX Diverse beelden, XI Boeddhistische beelden en XII*a* Onbekende goden met çakti's staan in de rotonde;

de groote groepen IV Çiwa, VII*b* Doergâ en VIII Ganeça moesten wegens haren omvang gesplitst worden; de merkwaardige en fraaiere exemplaren zijn in de rotonde gebleven, terwijl de andere naar achter zijn overgebracht, de Çiwabeelden naar de galerij achter den rechtervleugel, en de Doergâ- en Ganeça-beelden naar den gang naast de beschreven steenen;

in dien gang heeft verder de geheele groep X Tempelwachters (Râkshasa's) eene plaats gevonden;

de groepen XII*b* en *c* Onbekende beelden, XIII Dieren enz., XIV Basreliefs enz. en XV Polynesiche beelden zijn alle geplaatst in de galerij achter den rechtervleugel van het gebouw;

eindelijk vindt men in de vestibule eenige groote en fraaie beelden uit verschillende groepen, eene rangschikking die evenals de splitsing der Çiwa's, Doergâ's en Ganeça's, wel wat aan het overzicht schaadt, maar die door de inrichting van het gebouw niet te vermijden viel.

Van de verschikking is gebruik gemaakt om eenige groote beelden in de rotonde op gemetselde voetstukken te plaatsen, waardoor ze beter uitkomen en de muurvakken passender vullen; hetzelfde is geschied met de twee zeer fraaie beelden N°s. 256 en 256*a* in de vestibule, die daardoor veel meer vertooning maken dan vroeger, toen ze zoo op den grond stonden; eindelijk zijn in de galerij achter den rechtervleugel de voornaamste basreliefs in den achterwand bevestigd, waardoor ze mede beter tot hun recht komen. Dit alles is tot stand gekomen door de welwillende medewerking van den Eerstaanwezenden Ingenieur der Burgerlijke

Openbare Werken, den Heer J. F. de Gijselaar, wien ik daarvoor bij deze gaarne mijn dank betuig.

Ten opzichte der steenen beelden valt nog te vermelden, dat in het afgeloopen jaar op nieuw pogingen zijn gedaan om ze, waar noodig, van kalk, verf en koolteer te reinigen, waarbij met eenige exemplaren zeer goede resultaten zijn verkregen; daarmede zal derhalve worden voortgegaan.

In de kamer voor de voorwerpen van metaal en aardewerk is meer ruimte verkregen door de plaatsing van één groote en twee kleine nieuwe kasten; ook daar is met eene verschikking een aanvang gemaakt, die echter nog niet is afgeloopen.

Bij de gelegenheid dat deze verzameling alzoo in vele opzichten een nieuw aanzien heeft gekregen, dat vermoedelijk wel van eenigen duur zal zijn, meen ik aanleiding te hebben om een overzicht te geven van het aanwezige, in vergelijking met wat in den catalogus van 1887 kon beschreven worden. Zulk een overzicht volgt hierachter en uit het slot blijkt, dat de verzameling thans bestaat uit 2842 nummers, tegen 2197 in 1887, zoodat er sedert 645 bijgekomen zijn.

Vergelijkend overzicht der archeologische verzameling in het begin van 1887, bij de uitgave van den catalogus, en het einde van 1893.

	Omschrijving der voorwerpen volgens de indeeling van den catalogus.	Aanwezig in het begin van 1887.	Sedert bijgekomen.	Aanwezig aan het einde van 1893.
A.	VOORWERPEN VAN STEEN.			
I	Trimoerti	5	1	6
II	Brahmâ	11	3	14
III	Wishnoe	7	8	15
	Transporteeren .	23	12	35

	Omschrijving der vorwerpen volgens de indeeling van den catalogus.	Aanwezig in het begin van 1887.	Sedert bijgekomen.	Aanwezig aan het einde van 1893.
	Per transport . .	23	12	35
IV	Çiwa			
	a. als Mahâdewa . . .	32	14	46
	b. - Goeroe	17	3	20
	c. - Kâla	31	7	38
V	Ardhanârî	4	1	5
VI	Lakshmi of Çrî	4	1	5
VII	Dewî			
	a. als Oemâ of Pârwatî.	14	14	28
	b. - Doergâ	28	12	40
	c. - Kâlî of Bhairawî.	3	3	6
VIII	Ganeça . . , ...	46	26	72
IX	Diverse beelden.	11	10	21
X	Tempelwachters (râkshasa's).	15	18	33
XI	Boeddhistische beelden			
	a. Boeddha's. . . .	23	5	28
	b. Bodhisatwa's . .	3	1	4
	c. Çakti's of Târâ's. .	—	3	3
XII	Onbekende beelden			
	a. Goden met çakti's.	7	—	7
	b. Beelden van het gewone type. . .	54	35	89
	c. Id. van afwijkend type.	16	4	20
XIII	Dieren en andere voorwerpen			
	a. Dieren.	24	21	45
	b. Lingga's en voetstukken. . . .	23	8	31
	c. Tjakra en koendî .	2	—	2
		380	198	578
	Per transport			
	d. Graantempels . .	5	2	7
	e. Urnen	9	3	12
	Stoepa's	—	2	2
	f. Diverse voorwerpen	13	6	19
XIV	Basreliefs en andere bouwkundige overblijfselen	72	17	89
XV	Polynesische beelden. . . .	21	4	25
	Totaal voorwerpen van steen.	500	232	732

Omschrijving der voorwerpen volgens de indeeling van den catalogus.		Aanwezig in het begin van 1887.	Sedert bijgekomen.	Aanwezig aan het einde van 1893.
B.	VOORWERPEN VAN METAAL.			
I	Trimoêrti	1	—	1
II	Brahmâ	2	—	2
III	Wishnoe	9	2	11
IV	Çiwa	22	4	26
	Id. als Goeroe	—	— 1	1
V	Dewî als Pârwati, Doergâ en Kâlî	9	—	9
VI	Ganeça	9	1	10
VII	Koewera.	23	3	26
	Tempelwachter	—	1	1
VIII	Boeddha's			
	a. Wairotjana	11	3	14
	b. Akshobhya	18	1	19
	c. Ratnasambhawa . .	3	—	3
	d. Amitâbha.	6	1	7
	e. Amogasiddha . . .	3	—	3
	f. Mânoeshi Boeddha's (zittende). . . .	6	—	6
	g. — — (staande).	9	2	11
	h. Wadjrasatwa . . .	3	1	4
	Boeddha met Çakti.	—	1	1
IX	Bodhisatwa's	39	8	47
X	Çakti's	11	2	13
XI	Onbekende beelden	39	10	49
	Vormen voor beelden . . .	—	3	3
XII	Gedeelten van beelden . . .	6	6	12
XIII	Polynesische beelden . . .	28	—	28
XIV	Diervormen	72	13	85
XV	Verschillende voorwerpen op den eeredienst betrekking hebbende			
	a. Lingga en joni . . .	3	1	4
	b. Voorwerpen uit begraafplaatsen	15	8	23
	Transporteeren	347	72	419

Omschrijving der voorwerpen volgens de indeeling van den catalogus.	Aanwezig in het begin van 1887.	Sedert bijgekomen.	Aanwezig aan het einde van 1893.
Per transport	347	72	419
c. Bekers voor offerwater.	23	4	23
d. Wierookbranders . . .	14	1	27
e. Drievoeten en bijbehoorrende potten. . . .	7	2	15
f. Voorwerpen van tempeldienst en processies.	22	15	37
g. Bidschellen	87	46	133
XVI Klokken, bellen, tongtongs, bekkens enz.			
a. Hangklokken met ketting	16	9	25
b. Id. zonder id. . .	9	—	9
c. Tongtongs	5	2	9
d Ronde dierklokken . .	13	20	7
e Ovale dierklokken . .	30	2	33
f. Bellen.	27	2	32
g. Bekkens en klankstaven	19	1	29
h Gongs.	18	3	20
i. Bronzen trommen. . .	3	1	21
XVII Lampen, spiegels en andere voorwerpen voor huiselijk gebruik.			
a. Lampen	40	14	4
b. Spiegels en handvatsels daarvan	109	6	54
c. Voorwerpen voor huiselijk gebruik	48	24	115
XVIII Lijfsieraden.			
a. Voet-, arm- en polsringen	56	17	72
b. Vingerringen	95	16	73
c. Oorversierselen, neusringen enz.	76	12	111
d. Diverse lijfsieraden . .	67	10	88
e. Sieraden van onzekere bestemming	21	6	77
XIX Gereedschappen en wapens. .	123	23	27
XX Vaatwerk. , ...	243	53	146
Totaal voorwerpen van metaal	1518	361	1879

	Omschrijving der voorwerpen volgens de indeeling van den catalogus.	Aanwezig in het begin van 1887.	Sedert bijgekomen.	Aanwezig aan het einde van 1893.
	C. AARDEWERK.			
I	Tempajans	24	4	28
II	Kruiken en gendi's	10	—	10
III	Potten	46	21	67
IV	Id. met deksels	22	10	32
V	Vazen en vaasvormige potten.	10	1	11
VI	Kommen	30	8	38
VII	Schotels en borden	32	5	37
VIII	Diversen	5	3	8
	Totaal voorwerpen van aardewerk	179	52	231
	RECAPITULATIE.			
	Voorwerpen van steen . . .	500	232	732
	Id. — metaal . .	1518	361	1879
	Id. — aardewerk. .	179	52	231
	Totaal generaal	2197	645	2842

Ethnologische verzameling.

Deze verzameling vult meer en meer de daarvoor beschikbare ruimte. Met het ter perse leggen van den supplement-catalogus is gedraald, in verband met de alhier in 1893 gehouden tentoonstelling, welke vermoedelijk het een en ander voor de verzameling zoude opleveren, hetgeen alsdan nog in dat supplement zoude kunnen worden opgenomen. Die verwachting is niet beschaamd.

Het eindnummer van den geschreven vervolg-catalogus was op 1 Januari 1893 n°. 6710 en op 1 Januari 1894 n°. 7426, en bij lange na niet alle, van de Tentoonstelling afkomstige, voorwerpen zijn in dien catalogus reeds opgenomen.

Het ernstige voornemen bestaat, in 1894 den supplement-catalogus het licht te doen zien, maar de betrekkelijk groote

omvang [bijna 4000 nummers] en de bekende langzaamheid waarmede alhier gedrukt wordt, maken de verwezenlijking van dit voornemen onzeker.

Voor de aanwinsten wordt verwezen naar de lijst achter de Notulen van 1893.

Numismatische verzameling.

De numismatische verzameling werd in 1893 verrijkt met 407 munten en medailles, alsmede met 288 soorten van papieren geld, beide vroeger nimmer bereikte getallen. Het meerendeel dier munten en medailles is aangekocht; in vergelijk met vroegere jaren is betrekkelijk veel door ruiling verkregen; geschenken waren zeldzaam.

Een gedetailleerde lijst der aanwinsten is, als naar gewoonte, achter de Notulen van 1893 gevoegd. De catalogus is behoorlijk bijgehouden.

De belangrijke toeneming der verzameling papieren geld heeft het laten vervaardigen van twee staande toonkasten noodzakelijk gemaakt.

IX. Worden benoemd:

tot buitengewoon lid de Heer Sajjid Oesman bin Abdallah bin Akil bin Jahja Alawi, Adviseur honorair voor Arabische Zaken te Batavia;

tot gewone leden de Heeren G. C. Klerk de Reus, predikant te Medan, en J. Van Aalst, controleur b/h. B. B. te Prapag [Temanggoeng].

Van de ledenlijst worden op verzoek afgevoerd de Heeren G. F. K. Van Huls en E. B. Masthoff.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

De Voorzitter,
GROENEVELDT.
De Secretaris,
ABENDANON.

Bestuursvergadering van Dinsdag 6 Maart 1894.

Tegenwoordig de Heeren Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Wd. Voorzitter, Dr. J. L. A. BRANDES, H. HELB, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW, A. G. VORDERMAN en Mr. J. H. ABENDANON, Secretaris.

I. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden de volgende stukken ter tafel gebracht:

a. Het Gouv. besluit dd. 12 Februari, n°. 8, houdende verzoek aan Z. E. den Minister van Kolonien om de aandacht van zijnen ambtgenoot van Binnenlandsche Zaken te vestigen op de wenschelijkheid, dat de in het Indisch archief ontbrekende, doch in Nederland aanwezige dagregisters van het Kasteel Batavia aldaar worden uitgegeven in denzelfden vorm als de bereids in Indië door de zorg van den Heer Mr. J. A. VAN DER CHIJS in het licht gegevene.

[Not. pag. 13—14.]

b. Van den Directeur van O. E. & N. dd. 23 Februari, houdende verzoek om toezending der bijdrage voor het Koloniaal Verslag.

De Secretaris deelt mede, dat het gevraagde ter verzending gereed ligt.

c. Van den Assistent-Resident van Soekapoera Kolot dd. 21 Febr. de ontvangst erkennende van den postwissel ad *f* 5 en de teruggezonden munten, onder mededeeling dat het zadel aan het adres van het Gen. is opgezonden [Not. pag. 12.]

De Heer VAN DER CHIJS deelt mede, dat het zadel ontvangen is.

d. Van den Ass.-Res. van Tangerang dd. 17 Febr., houdende bericht van ontvangst van het bij schrijven dd. 13 te voren teruggezonden Hs. [Not. pag. 16.]

Not.

e. Van den Heer E. A. KLERKS, controleur b/h B. B. te Benkoelen, dd. 5 Febr., houdende bericht, dat het verslag omtrent land- en volkenkunde der Korintjilanden nog niet voor publiceering geschikt is. [Not. pag. 7].

f. Van den Heer L. F. HOEKE, controleur b/h B. B. met verlof, dd. 31 Januari, in antwoord op dezerz. schrijven van 21 Dec. [Not. 1893 pag. 161] betreffende de opneming in het Museum van voorwerpen der Sangi-en Talauer eilanden, welke zich op de tentoonstelling bevonden, verwijzende naar den Resident van Menado, den Heer JELLESMA.

Wordt besloten het verzoek tot opneming dier voorwerpen te richten tot voormeld hoofd van gewestelijk bestuur.

g. Van den Heer CLAES ANNERSTEDT, bibliothecaris der Universiteit te Upsala dd. 22 Jan., houdende 1° dankbetuiging voor toegezonden edita [Not. 1893 pag. 46] 2° bericht van afgezonden boekwerken en 3° verzoek om aanvulling en wederkeerige bereidverklaring.

Tevens wordt bericht, dat enkele edita reeds van het Ministerie van Kolonien ontvangen waren, op grond waarvan de vraag wordt gesteld wat het Genootschap wenscht, dat met de dubbelen zal geschieden.

Wordt besloten: 1° het ontbrekende te zenden; 2° te verzoeken om de dubbelen aan den Heer M. NIJHOFF te 's Gravenhage te doen toekomen; en 3° te berichten, dat de aangeboden aanvulling met erkentelijkheid wordt tegemoetgezien.

h. Van den Heer Dr. MAX BARTELGANG, Secretaris der Berliner Gesellschaft für Anthropologie, Ethnologie und Urgeschichte dd. 14 Januari, houdende bericht, dat te beginnen met dit jaar aan het Gen. niet meer de „Verhandlungen" zullen worden toegezonden, doch het „Zeitschrift für Ethnologie," waarin zich eveneens alle verhandelingen van voormelde vereeniging bevinden, benevens de „Nachrichten über deutsche Alterthumsfunde", terwijl voortdurende toezending van 's Genootschaps edita wordt verzocht.

De Heer BRANDES deelt mede, dat de edita van voormelde Gesellschaft aanvulling behoeven.

Dit zal door den bibliothecaris worden nagegaan, waarna eventueel aanvulling zal worden verzocht.

i. Van het Comité voor het X^e internationaal orientalisten congres, te Genève van 3 tot 12 September a. s. te houden, met uitnoodiging daaraan deel te nemen.

Wordt besloten den Heer Dr. REINWARD BRANDSTETTER, hoogleeraar te Luzern, die de talen van den Indischen archipel beoefent, te benoemen tot correspondeerend lid en hem uit te noodigen het Gen. op het congres te vertegenwoordigen, waarvan bij aanneming aan het Comité kennis zal worden gegeven.

j. Van den Heer J. J. VAN OOSTERZEE te Semarang dd. 20 Februari, houdende bericht, dat zijne pogingen ten aanzien van de Demaksche moskee [Not. 1893 pag. 75, 161] nog niet zijn geslaagd.

Not.

k. Van Mevrouw de Weduwe HASSKARL geb. MEDENBACH te Kleef dd. 5 Januari, houdende kennisgeving van het overlijden van haren echtgenoot, den Heer Dr. J. HASSKARL.

Hierop zal met een brief van rouwbeklag worden geantwoord.

l. Van de Elisha Mitchell Scientific Society te North Carolina [Ver. Staten van N. A] dd. 29 December, houdende bericht, dat eenige nummers van den „Journal" zijn verzonden, ten einde het Gen. een denkbeeld te geven van de werkzaamheden dier Vereeniging [Not. 1893 pag. 148].

In handen van den bibliothecaris.

m. Van den Heer SAJJID OESMAN BIN ABDALLAH BIN AKIL BIN JAHJA ALAWI, houdende dankbetuiging voor zijne benoeming tot buitengewoon lid.

II. De Wd. Voorzitter deelt mede:

1°. Dat uit de rondlezing terug is de verhandeling van het lid, den Heer J. A. AECKERLIN, Secretaris der Lamp. districten, betreffende de pangkat papadon.

Wordt besloten den schrijver uit te noodigen het stuk in dien zin te wijzigen, dat het een objectief relaas worde van de pangkat papadon volgens de tegenwoordige opvatting.

2°. Dat hij van het Tegalsche Sub-Comité voor de Tentoonstelling alhier het opgegeven bedrag voor de opzending der kisten met ethnographica voor Haarlem [Not. pag. 14] heeft ontvangen.

Not.

3°. Dat hij voor het Gen. een exemplaar ontving van den in 1884 uitgegeven catalogus van het Raffles-Museum te Singapore, waarin hij op pag. 186 vermeld vond „ancient inscribed stones" van Djohore.

Wordt besloten het Bestuur van voormeld Museum te verzoeken van deze opschriften abklatschen te willen zenden.

4°. Dat van den Heer H. J. J. HEPP, Directeur der Javasche Bank, ten geschenke zijn ontvangen de volgende medailles en munten:

MEDAILLES:

Nederland.	Ter herinnering aan den tiendaagschen veldtocht, 1831.— tin.
Belgie.	Huwelijk van den Hertog van Braband, 1853.—k.
Frankrijk.	Bezoek van den Keizer en de Keizerin aan de beurs te Rijssel, 1853.—k.

MUNTEN:

Nederland.	Ommerschans 25 centen, z. j.—k.
Belgie.	Dubbele liard, 1788.—k.
	Liard, 1789.—k.
	25 centimes, 1886.—z.
Frankrijk.	5 francs, an 13.—z.
	10 centimes, 1864.—k.
	2 „ , 1857.—k.
	centime, 1856, 61.—k.
Engeland.	Penny, 1848.—k.
	Farthing, 1839.—k.
Zwitserland.	Bern. Batzen, 1826.—bill.
	Lucern. „ , 1795.—bill.
	Zurich. 2 Rappen, 1842.—bill.
Spanje.	8 maravedises, 1795, 1843—k.
Duitschland.	Hessen-Cassel. Heller, 1746.—k.
	Pruissen. 4 Pfennige, 1821.—k.
	3 „ , 1841, 65.—k.
Rusland.	2 kopeck, 1758, 1853.—k.
	kopeck, 1859.—k.
	$1/2$ kopeck, 1840.—k.
	daneschka, 1852.—k.
Polen.	5 grosen, 1811.—bill.

Ver. Staten v. Amerika. cent, 1816.—k.

Zullen in het numismatisch kabinet worden opgenomen.

5°. Dat door den Voorzitter voor ƒ 20 is aangekocht een geheel ongeschonden Çiwabeeld [brons], dat gezegd wordt 3 of 4 geslachten geleden bij Tandjong West in de Tjiliwong te zijn gevonden, waarop goedkeuring wordt gevraagd.
Cfm. besloten.

III. De Heer BRANDES:

1°. Brengt, ook namens den Heer SNOUCK HURGRONJE, rapport uit over de verdeeling der blanco-woordenlijst van den Heer HOLLE [Not. pag. 10] in dien zin, dat de lijst, voor zooveel de bestuursambtenaren op Java en Madura betreft, alleen wordt toegezonden aan de residenten, met uitnoodiging eenige bij te voegen exemplaren te doen toekomen aan zoodanige personen in het gewest, die bijzondere belangstelling in de studie der taal aan den dag leggen, en zulks speciaal met het oog op de dialecten: terwijl verder in aanmerking zouden kunnen komen de inspecteurs en adjunct-inspecteurs bij het Inl. Onderwijs, de onderwijzers van kweek- en hoofdenscholen en van de dokter-djawaschool, alsmede de kweekelingen, die na volbrachte studie die inrichtingen verlaten.
Wordt besloten dit ter kennis te brengen van den Directeur van O. E. en N.

2°. Vertoont eene positieve reproductie in lood van het Tamil-opschrift [beschreven steenen B. G. N° 42], vervaardigd ten behoeve van het Corr. lid, den Heer Dr. E. HULTZSCH te Bangalore [Not. 1893 pag. 110] en geeft in overweging voor de opzending de tusschenkomst in te roepen van den Britschen Consul alhier.
Cfm. besloten.

3°. Biedt namens den Heer J. KNEBEL, Ass.-Res. te Pamalang, aan de Kalang-legende volgens Tegalsche lezing.
Zal in het Tijdschrift worden opgenomen.

4°. Biedt aan namens het eerelid, den Heer K. F. HOLLE, „A preliminary study of the Kalyani inscriptions of Dhamacheti 1476 A. D. by Taw Sein-Ko".

Zal in de bibliotheek worden opgenomen

IV. De Heer SNOUCK HURGRONJE:

1°. Deelt mede, dat hem uit een schrijven van Dr. R. ROST te Londen gebleken is, dat de Hss. van de India Office aldaar ontvangen zijn. [Not. 1893 pag. 131].

Naar aanleiding hiervan komt ter sprake het bedrag van *f* 200 ten behoeve van het Kon. Inst. voor de Taal- Land- en Volkenkunde te 's Gravenhage uitgegeven [Not. 1893 pag. 94].

Wordt besloten aan de voldoening hiervan te herinneren.

2°. Biedt aan:

a. namens het eerelid, den Heer K. F. HOLLE, deel VIII van den vriend van den landman;

b. namens het buitengewoon lid, den Heer SAJJID OESMAN, een boekje getiteld Naçihat as-sjafīq.

Zullen in de bibliotheek worden opgenomen.

V. Worden benoemd:

tot correspondeerend lid Dr. REINWARD BRANDSTETTER, hoogleeraar te Luzern;

tot gewone leden de Heeren H. J. J. HEPP, directeur der Javasche Bank, Dr. W. BURCK, wetenschappelijk adviseur voor de koffiecultuur, S. VAN HAMEL, adjunct-adviseur voor de koffiecultuur, R G. M. GLOGNER, 2e stadsgeneesheer te Semarang.

Wordt weder op de ledenlijst gebracht de Heer K. L. VAN SCHOUWENBURG, directeur der Hoogere burgerschool te Semarang.

Van de ledenlijst worden op verzoek afgevoerd de Heeren W. C. J. CASTENS, J. D. DE RIEMER en J. EINTHOVEN.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

De Voorzitter,

GROENEVELDT.

De Secretaris,

ABENDANON.

Bestuursvergadering van Dinsdag 3 April 1894.

Tegenwoordig de Heeren W. P. GROENEVELDT, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. J. L. A. BRANDES, Mr. W. A. J. VAN DAVELAAR, P. J. F. LOUW, Mr. J. H. ABENDANON, Secretaris, benevens het Eerelid Dr. R. D. M. VERBEEK.

I. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden ter tafel gebracht de volgende stukken:

a. Het Gouv. besluit dd. 21 Maart jl. n°. 22, houdende bepaling, dat, met wijziging in zoover van art. 1 sub *a* en *b* van het besluit dd. 23 Januari 1893 n°. 1, al de daarbij bedoelde rapporten over Inlandsche kunstnijverheid met bijbehoorende afbeeldingen zullen worden afgestaan aan de Ned. Ind. Mij. van Nijverheid en Landbouw om in het door haar uitgegeven tijdschrift te worden opgenomen.

De Secretaris deelt mede, dat de vroeger van den Directeur van O. E. en N. ontvangen rapporten [Not. 1893 pag. 147] als bijlagen van dezerzijdsch schrijven dd. 20 Januari jl. n°. 4 [Not. pag. 4/5] aan de Mij. van Nijverheid en Landbouw gezonden en sedert niet terug ontvangen zijn, zoodat van wege het Genootschap ter zake niets meer behoeft te worden gedaan.

b. Het Gouv. Besluit dd. 22 Maart jl. n°. 4, houdende beschikking, dat op den voet van het besluit in Bijblad n°. 3121 aan het Genootschap in bewaring zullen worden afgestaan een zilveren inktkoker en dito tafelschel, beide afkomstig van de Bataviasche burgercavalerie, en een kastje met twee zwaarden, afkomstig van het College van

Schepenen, welke voorwerpen zich thans in het stadhuis te Batavia bevinden. [Not. pag. 14/15]

c. Van den Resident van Batavia dd. 29 Maart, ten geleide van de sub *b* vermelde voorwerpen, met dien verstande dat voor „twee zwaarden" gelezen moet worden „een zwaard en scheede".

Zullen in de geschiedkundige verzameling worden opgenomen.

d. Van den Gouv. Secretaris dd. 16 Maart, ten geleide van afl. 303 en 304 der „Flora Batava."

Zullen in de bibliotheek worden opgenomen.

e. Van denzelfden dd. 23 Maart, ten geleide van het derde en laatste gedeelte van de „Bijdrage tot de geschiedenis van Borneo's Westerafdeeling" door E. B. Kielstra.

U. s.

f. Van denzelfden dd. 30 Maart met een schrijven van den Deputy Secretary to the Government of India dd. 25 Januari t. v., ten geleide van den General Census Report of India 1891.

Zal in de bibliotheek worden opgenomen.

g. Van den Directeur van O. E. en N. dd. 27 Maart, ten geleide van 12 zilveren Europeesche en Mexicaansche muntstukken, welke bij de desa Pasarsore Kaoedjoen, afd. Serang [res. Bantam] in den grond gevonden werden.

Wordt besloten de munten terug te zenden, daar gelijksoortige in 's Gen. verzameling aanwezig zijn.

h. Van den Ass. Resident van Japara dd. 16 Maart, in antwoord op dezerz. schrijven van 21 Jan. [Not. pag. 7, sub 2°] een afdruk in was toezendende van den steen in de moskee

te Mantingan, onder mededeeling, dat het Javaansch schrift op dien steen voorkomende volgens den Regent van Japara moet beteekenen: = roepo bermono warno sari, aangevende het jaartal 1481.

De Ass. Resident schrijft verder:

„Vermits volgens de Javaansche jaartelling wij nu het jaar [tahoon dal] 1823 tellen, zoo leidt men uit de beteekenis van de in dien steen gebeitelde woorden af, dat de masdjit te Mantingan 342 jaren oud moet zijn.

Het gebeitelde onder het javaansche schrift voorkomende kan dezerzijds niet ontcijferd worden.

Met het oog op het belangrijke van deze quaestie, beveel ik mij bij uwe Directie ten eerste aan te zijner tijd van uwe Directie te mogen vernemen, of de door den Regent, aan het op dien steen voorkomend Javaansch schrift, gegeven uitlegging al dan niet juist is, en wat de beteekenis is van de woorden, die onder dat Javaansch schrift gebeiteld zijn."

De Heer BRANDES, die vooraf van den afdruk kennis genomen heeft, deelt mede, dat de meening van den Regent zonder twijfel juist is, en dat hetgeen onder het Javaansch schrift voorkomt de correspondeerende cijfers zijn.

Wel geeft het opschrift in werkelijkheid te aanschouwen *rupa-brahmiṇa-warṇna-pitra*, doch de bedoeling is wel, dat de *ulu's* bij de en bij gelezen moeten worden, als volgt *rupa-brahmaṇi warṇna-putri*. Hierin is *brahmaṇi* natuurlijk gelijk aan *brahmaṇa* en *putri* aan *putra*. Daar bij de *tjandra sĕngkala* meer gewoon zijn *brahmaṇa* en *putra* dan *brahmaṇi* en *putri*, zou men mogen veronderstellen, dat de beide *ulu's* eigenlijk moeten dienen om de ruimte boven de letters wat te vullen. De *pa* van het laatste woord heeft geen *suku*, en evenals boven naast *brahmiṇa brahmaṇi* werd gesteld, zoo zou naast *pitra patri* staan. Dit laatste is intusschen zonder twijfel *putri* te lezen. De waarde der woorden als vervangers van

cijfers is, zooals de regent aangaf, 1841, dus = 1481 A. J. Dit jaar zou volgens de gewone equatie beantwoorden aan 1561/62 A. D. Ten opzichte van zulke oude jaartallen is de gelijkstelling echter onzeker. Uitgaande van een andere veronderstelling zou 1481 A. J. = 1559/1560 A. D. zijn. Mogelijk is het ook, dat geen dezer beide equaties deugt. Het jaartal intusschen, waaraan 1481 A. J. beantwoorden moet, kan van de genoemden A. D. evenwel niet veel verschillen. De figuren onder de *sĕngkala* zijn, zooals reeds werd opgemerkt, de correspondeerende cijfers, met dien verstande, dat hunne volgorde niet die van de *sĕngkala* is, maar de gewone, 1481. Het teeken voor 4 is òf beschadigd, òf met opzet zoo kort gemaakt als het is, om niet onder den lijn uit te gaan, en het rechtsche teeken voor 1 is òf niet afgewerkt, òf evenzoo beschadigd. Dat er 1 mede bedoeld is, ziet men uit den omtrek van de figuur. De bedoeling van het jaartal is zonder twijfel het (veronderstelde) jaar van de stichting der moskee te Mantingan (Pamantingan) in herinnering te doen blijven. Dat de steen met het jaartal even oud is als de moskee, zoo deze in 1481 A. J. werd opgericht, wat zeer wel mogelijk is, is niet wel aan te nemen. Niet alleen het schrift, de vormen der letters en der cijfers, wijzen naar een (heel wat) lateren tijd, ook het geheel van den steen, de wijze waarop het opschrift is aangebracht en de ornamentiek er van, doen dadelijk vermoeden, dat men den steen later heeft gemaakt en geplaatst.

Hiervan zal den Ass. Res. vd. bericht worden gegeven.

i. Van den Hoofdingenieur, chef der afdeeling Mijnwezen, dd. 20 Maart, in antwoord op dezerz. schrijven van 13 Februari [Not. pag. 10], houdende bericht, dat een der staafjes bij scheikundig onderzoek bleek te bestaan uit tin, lood en een spoor ijzer. De quantitatieve bepaling toonde 94.6°/₀ tin en 4.6°/₀ lood aan.

De Hoofdingenieur schrijft verder:

„Omtrent het doel, waartoe de staafjes kunnen zijn gebezigd, is mij niets bekend. Het trekt de aandacht dat zij alle blijkbaar in gelijke vormen zijn gegoten, terwijl ook hun gewicht op het oogenblik nog vrij gelijk is, te weten c^a^ 22 à 23 gram. Zouden zij gebezigd kunnen zijn als munten of was het een vorm waarin het metaal vroeger ten behoeve van metaalarbeiders in den handel kwam?

Het laatste zou meer in overeenstemming zijn met het blijkbaar gemis aan afwerking en de vermoedelijke vervaardiging door gieten in eenvoudige zandvormen.

Wellicht dat bekend zijn der juiste omstandigheden waaronder zij werden aangetroffen, b. v. al of niet in graven, enz. eenige vingerwijzing zou kunnen geven.

Het voorkomen was echter, ook bij de geologische opneming van Java, tot nu toe onbekend."

Wordt besloten een 6 tal der staafjes in de verzameling oudheden op te nemen, en de overige weder ter beschikking der vinders te doen stellen.

j. Van het Comité van het X^e^ internationaal orientalisten congres, in Sept. a. s. te Geneve te houden, het programma der werkzaamheden [Not. pag. 32].

k. Van den Consul Generaal der Nederlanden te Bangkok (Siam) dd. 23 Februari, in antwoord op dezerz. schrijven van 20 April a°. p°. [Not. 1893 pag. 64), ten geleide van een dubbel stel koperen muntstukken ter waarde van 2, 1 en $^1/_2$ att. (laatste muntslag).

Zullen in de muntverzameling worden opgenomen.

l. Van de Smithsonian Institution te Washington dd. 2 Februari, houdende verzoek om toezending van 's Genootschaps edita.

De bibliothecaris deelt mede, dat de afzending geregeld geschiedt door tusschenkomst van den boekhandelaar M.

NIJHOFF te 's Gravenhage en het bureau scientific central neerlandais te Helder.

Wordt besloten dit te berichten en tevens genoemden boekhandelaar om inlichting te verzoeken.

m. Van het buitengewoon lid, den Heer J. GRONEMAN, civiel geneesheer te Banjoemas dd. 22 Maart, houdende verzoek dat voor rekening van het Genootschap zal worden uitgegeven een door hem samengesteld werk: „De garebeg's te Djokjakarta, verdeeld in de volgende hoofdstukken Sĕkaten, Gladerĕsih en Tĕbiran Moeloed, Garebeg Moeloed, Malĕman, Garebeg Poewasa en Besar, Garebeg Dal en de Poesăkă's van Garebeg Dal met hunne legenden (± 6 à 8 vellen druks); verder een paar toespraken in Krămă inggil, een plattegrond van den Kĕdaton, eene teekening en 25 clichés door den photograaf Cephas vervaardigd, welke zich ter reproductie in Nederland bevinden.

Wordt besloten den Heer GRONEMAN te vragen hoeveel de reproductiekosten van voormelde clichés zullen bedragen.

n. Van het lid, den Heer W. MEIJER RANNEFT, te Siboga dd. 7 Februari, ten geleide van een djimat, vroeger bij een gesneuvelden Atjeher gevonden bij de expeditie naar Edi in Juni 1890.

Zal in de verzameling djimats worden opgenomen.

II. De Voorzitter vraagt goedkeuring op den aankoop tegen *f* 5 van een steenen kâla-beeld.

Wordt verleend.

III. De Heer VAN DER CHIJS:

1°. Bericht dat ten geschenke zijn ontvangen:

a. van het lid, den Heer J. J. VAN OOSTERZEE, President der Wees- en Boedelkamer te Semarang:

Prijs medaille tentoonstelling te Soerabaja, 1878, zilver.

Idem te Amsterdam, 1883, brons.

Vierde eeuwfeest van de universiteit te Fübingen, 1877, brons.

Vijftigjarig bestaan van de „Versammlung deutscher Naturforscher und Aertze" te Leipzig, 1872, tin.

Eene onbekende decoratie met zilveren kwast.

b. Van het correspondeerend lid, den Heer Dr. E. Modigliani, zijn onlangs verschenen werk over Engano „L'isola delle donne. Viaggio ad Engano", met 23 groote photogrammen betreffende dat eiland, benevens eene verzameling overdrukken van stukken door verschillende personen geschreven naar aanleiding van zijne zoologische verzamelingen in de door hem bezochte deelen van den Archipel.

Het geschonkene zal in de betrekkelijke verzamelingen worden opgenomen.

2°. Stelt voor, naar aanleiding van het sub *b* bedoelde werk over Engano, waarin op nieuw wordt aangetoond, dat de bevolking van dat eiland binnen betrekkelijk korten tijd zal hebben opgehouden te bestaan, de Enganeesche taal voor het nageslacht te bewaren door in een phonograaf gesprekken en verhalen der bevolking te doen opvangen.

Na beraadslaging wordt besloten van dit denkbeeld af te zien wegens de bezwaren daaraan verbonden, doch met den Resident van Benkoelen in overleg te treden omtrent de mogelijkheid om iemand aan te wijzen tot het verzamelen van teksten, door het opteekenen van verhalen, pantoens, samenspraken, dagelijksche uitdrukkingen enz.

Hetzelfde verzoek zal worden gedaan aan den Gouv. van Sumatra's Westkust ten aanzien van de Mentaweh eilanden, waarheen zich thans de Heer Modigliani heeft begeven ter bestudeering van land en volk.

IV. De Heer VERBEEK deelt mede, dat hij naar aanleiding der opgave van den Heer G. P. ROUFFAER in Not. 1893 pag 142 sub 3° informaties heeft ingewonnen bij den Heer J. R. COUPERUS, Ass. Resident van Klaten, die hem berichtte, dat volgens den Heer GREVE, administrateur der suikerfabriek Gedaren, te Dorowati vroeger wel een tempeltje stond, doch dat dit sedert jaren het geval niet meer is.

V. De Heer BRANDES:

1°. Biedt ten geschenke aan namens den Heer G. Th. STIBBE, asp. controleur b/h B. B. in de residentie Bagelen, eene verzameling bandeliers en sawangans, waaromtrent door den schenker het volgende wordt medegedeeld:

Bij circulaire van den Resident van Bagelen dd. 5 Augustus 1890 n°. 4094/10 is bepaald, dat de desahoofden en leden van het desabestuur [prabot desa, djoendjang krawat] de volgende bandeliers (slempang) zullen dragen:

desahoofd [loerah, kepala desa] *geel* [mag ook goud zijn].

onderdesahoofd [bekel blakang, tjongkok, baoe] *rood, wit, blauw*.

desaschrijver [tjarik desa] *groen*.

kamponghoofd [kamitoewa] *zwart*, aan beide zijden met *geel* afgezet.

kamponghoofd [kebajan, eigenlijk hoofd van een golongan] *blauw*.

politiehoofd [kapetengan, politie, tamping] *rood*.

dorpsgeestelijke [kaoem] wit [mag ook zilver zijn.]

Reeds vóór genoemden datum was het gebruik, dat het dorpsbestuur bandeliers droeg, doch dit was voor de afdeelingen en districten verschillend, zoodat het aanleiding gaf tot verwarring.

Deze bandeliers worden door vrouwen geweven van Europeesch garen, dat zij gekleurd koopen of zelf kleuren.

De prijs van één bandelier is *f* 0.25 — *f* 0.35.

Soms draagt men wel bandeliers van gewoon katoen of laken gemaakt, de tjariks b. v. van oud biljart laken, doch verreweg de meesten gebruiken de hierbij aangebodene.

Wat de sawangans betreft, dit zijn kleine instrumenten, welke aan de staartpennen der duiven gebonden worden, wanneer men die ver laat uitvliegen. Zij geven bij het vliegen een geluid als een kleine orgelpijp, dat op vrij groote afstanden gehoord kan worden. Men gebruikt ze bijna alleen bij wedstrijden èn om de roofvogels af te schrikken èn om reeds van verre de nadering van de thuis komende duif te kunnen merken.

Het houden van wedstrijden met duiven is een geliefkoosd spel in vele streken van Java. Zelden brengt men ze verder dan een paal of zes van huis, om ze dan terug te laten vliegen.

De bijzondere namen van elk dezer sawangans zijn, zooals bij de voorwerpen staat aangeteekend:

1. Renteng,
2. Renteng (van een anderen vorm dan 1),
3. Pĕṭilan,
4. Raṇḍan.
5. Raṇḍan (van een anderen vorm dan 4),
6. Ḍoeḍan.

Deze sawangans worden gemaakt van goed droog waroe hout.

2°. Legt over de volgende nota:

In 1850 werd in het 3e deel van het Tijdschrift „Het Regt in Nederlandsch Indie" uitgegeven:

(een) „Extract-resolutie genomen door de Sultans en den Resident tot Cheribon op Maandag den 18 April 1768", zie aldaar bl. 71—73;

(de) „Manier van procedeeren te Cheribon, tot narigt van de seeven Jaksa's der gezamentlijke Sultans", bl. 73—88, en een groot, het grootste, gedeelte van de „Papakkum of wetboek van Cheribon, geextraheerd en samengesteld uijt

diverse papakkum's, als met namen: Radja Nistjaja, Oendang-oendang Mataram, Djaja Lankara, Kontara Manawa en Adil-loela", bl. 89—99, 143--174 en 217 - 234.

Het gepubliceerde werd ontleend aan een exemplaar „uit de archieven der algemeene secretarie", zie de noot op bl. 71, dat ook den Javaanschen tekst bevatte.

Dat exemplaar is in het oud archief alhier niet voorhanden.

Uit een ander, dat ik er wel vond, doch dat zonder Javaanschen tekst is, bleek, dat, behalve een register en een inhoudsopgave, een betrekkelijk klein gedeelte ongedrukt is gebleven.

In dat exemplaar toch beslaat de extract-resolutie 4, de „manier van procedeeren" enz. 16, de *pĕpakĕm* 79, de inhoudsopgave 4, en het register 3 bladzijden, d. z. te zamen 106 bladzijden.

Daar van de *pĕpakĕm* zelf een 55 bladzijden werden afgedrukt, bleven er slechts een 31 bladzijden in het geheel, of een 24 van de *pĕpakĕm* in het bijzonder, ongebruikt.

Ook dat gedeelte bevat nog verscheidene bijzonderheden, die met het oog op de Javaansche rechtsleer wel waard zijn gekend te worden, en in verband hiermede zou men het wenschelijk kunnen achten, ook dit kleine gedeelte door den druk bekend te maken en het een plaatsje te verschaffen bijv. in het Tijdschrift, tenzij men het wenschelijk achten zou het geheel nog eens te herdrukken, om zoo doende de inhoudsopgave en het register beter tot hun recht te laten komen. Over het algemeen is het reeds gedrukte gedeelte vrij moeielijk te verkrijgen, daar het 3e deel van het tijdschrift „Het Regt in Nederlandsch-Indië," zeer schaarsch blijkt te zijn geworden.

Er bestaat evenwel ook nog een andere reden om de aandacht op die *pĕpakĕm* nog eens te vestigen.

Hoewel een betrekkelijk modern product, kenmerkt de compilatie, — dit is de *pĕpakĕm*, — zich, zelfs in de Hol-

landsche vertaling, door eene in het oog loopende onderwetschheid, door een zekere gaafheid in de onderdeelen, die zich, vooral met het oog op den tijd waarin zij bijeen gelezen werd, slechts laat verklaren òf uit de omstandigheid dat de vervaardigers zeer kundige lieden waren en met zeer veel zaakkennis zijn te werk gegaan òf uit het toenmaals althans nog in goeden staat voorhanden zijn van bronnen, die de traditie op vrij zuivere wijze weergaven.

Over den tijd van de vervaardiging kan geen twijfel bestaan. Niet alleen de extract-resolutie van den 18en April 1768 verhaalt hoe en wanneer de *pĕpakĕm* werd vervaardigd, ook de memorie's van overgave van Mr. PIETER CORNELIS HASSELAAR en van ROBBERT HENDRIK ARMENAULT, van welken de eerste van 1757 tot 1765 en de laatste van 1765 tot 1771 resident van Tjĕrbon was, en die beiden gepubliceerd zijn bij de Jonge, in zijn Opkomst enz., deel XI, bl. 40 en volgg., en bl. 179 en volgg., vertellen duidelijk wat er is geschied, en niet anders dan die resolutie.

Zoo leest men in de memorie van HASSELAAR, t. a. p., bl. 41: „De inkomsten dezer princen zijn gering; hun land is niet groot, en de padij en coffij laat haar niet veel over, alzoo nog al een pompeusen omslag van huijshouding hebben, uijtgesondert hunne jaloerschheijt tegen den anderen, waaruijt vele onaangename disputen voortvloeijen; maar waartegen ik heb getragt te voorzien met een voorstel om alle hunne pepakkums of wetboeken tot één boek te brengen, gelijk zulks omstandiglijk bij de Cheribonsche resolutien van den 17 December 1774 (lees 1764) en 20 Mei 1775 (lees 1765) te vinden is; dog hetgeen om de kortheid des tijds en de omslag van het werk nog tot geen volkomenheid heeft kunnen gebragt worden, recommandeerende hetzelve Uw Ed. attentie aan [1]), te meer het de goedkeuring van Haar Hoog Edelh. heeft weggedragen, zijn zij zeer gemakkelijk te behandelen,

1) Het woord is gericht tot Armenault.

en het volk is door een langdurige rust van een gansch vredigen aart en zeer wel te bestieren", terwijl ARMENAULT, zijn opvolger, t. a. p. bl. 188, tot zijn opvolger zegt: „De uijttreksels der vorige oude papakkums zijn verzameld en tot één wetboek gebracht, mitsgaders door Haar Hoogheedens met derzelver cachetten bekrachtigd; vide resolutie van den 18en April 1768, annex die van den 29 October anno passato, item 15 Julij", hetgeen in overeenstemming is met hetgeen men aantreft in het begin van genoemde resolutie van 18 April 1768, dat als volgt luidt: „Door den resident in vergadering gebracht zijnde het nieuwe Cheribonsche wetboek (Papakkum), dat, na het voorstel van den WelEdelen Gestrengen Heer Mr. PIETER CORNELIS HASSELAAR, bevorens resident alhier, vermeld bij Resolutien deeser tafel, de datis 17 December 1764 en 4e Februarij 1765, en door de Hooge Regering goedgekeurd, bij hoogst derzelver geEerd schrijvens, de dato 18de April daaraan, geëxtraheerd en te samengesteld is door de vier Tommongongs KARTA = di RIDJA, ANGA = di RIDJA, RAKSA = di NINGRAT en SATJA = di POERA, item de seeven Jaksa's der gesamentlijke Sultans, uijt diverse oude Papakkums, met naame Radja Nistjaja, Oendang-Oendang Mataram, Djaja Lankara, Kontara Manawa en Adilloela; — ten eijnde door Haar Hooghedens de Sultans Sĕpoe, Anom, Cheribon en Panĕmbahan goedgekeurt en ten bewijze van dien, met derzelver gewoone cachetten verseguld te worden; — hebbende Haar Hooghedens dezelve ten dien eijnde ter lecture aan haere huijzen gehad, en aan d'eerst ondergeteekende teruggezonden; — en door den Resident Haar Hooghedens gevraagd zijnde of HoogDezelve, na dictame van opgemeld voorstel, deese Papakkum of wetboek nu voortaan alleen sullen gebruiken, en door Hare Jaksa's laten gebruiken, om in 't vervolg na dies inhoude, een ijder harer onderdanen regt te doen; met weg- of verwerping der voorige en oude aparte Papakkums van ieder Sultan in het bijsonder, ten

minsten dat op deese laatstgenoemde geen reflectie meerder zal geslagen werden" 1).

Des te opmerkelijker is daarom dan ook de zooeven nog eens 2) in herinnering gebrachte, in vergelijking met andere, ons op soortgelijke wijze, door vertaling, bekend geworden rechtsregels van eenigszins ouderen tijd bijzondere toestand van het hier overgeleverde, iets wat nog meer in het oog springt, als men er de aandacht op vestigt, dat onder de bronnen, die voor de compilatie zijn gebruikt, o. a. ook met name is genoemd: de Adilloela, een titel die zonder twijfel een dubbelganger is van den meer bekenden Surya alam, en die toekomt aan een boek, dat zoowel in de Hollandsche vertaling in Bijdr. T. L. en Vk. van N. I., 2e volgr., VI, als in de daarbij verreweg inferieure Engelsche van dat zelfde werk bij Raffles, History of Java (1830), II, Appendix C, „Translation of a modern version of the Suria Alam" een indruk geeft van grootere moderniteit.

Het is hier de plaats niet om over de Surya alam en de verschillende redacties, die van dat werk bestaan, uitvoeriger te worden. Toch kan het zijn nut hebben, hier te constateeren, dat de tekst in M. S. Orient. der Leidsche universiteits-bibliotheek, 1832 (1), die zelf, doch ten onrechte, den titel „Kuṇṭara Radjaniti Surya ngalam Radja Kapa kapa, (en) Djugul muḍa" geeft, dezelfde redactie vertegenwoordigt als de Hollandsche vertaling, welke KEIJZER in de Bijdragen uitgaf, nadat hem het stuk door Mr. VAN DER HOUT was toegezonden 3). Het verschil toch bestaat

1) Wat de „Manier van procedeeren enz" betreft zegt de resolutie nog: „Wijders door den Resident mede ter goedkeuring gepresenteerd sijnde, de manier van procedeeren te Cheribon tot narigt van de 7 Jaksa's der gezamentlijke Sultans; almede door bovengenoemde Tommongongs en Jaksa's ingesteld en die Haar Hooghedens ook ter resumptie hebben gehad."

2) Zie Tijdschr. Ind. T. L. en Vk., XXXII, 139, noot 2.

3) Deze vertaling, te Soerakarta vervaardigd, kwam den 29en April 1816 gereed, en is gemaakt naar een hs., dat was „afgecopieerd op Zaterdag Kliwon den 18en van het licht Poeassa, in 't jaar Bee 1728, overeenkomende met den 20en Maart 1801", zie t. a. p., bl. 57.

voornamelijk slechts daarin, dat beide deze teksten vele en groote lacunen hebben, de eene tekst hier en de andere weer daar, op zulk eene wijze, dat men met behulp van beide vermoedelijk in staat wezen zal om althans taliter qualiter vast te stellen hoe deze redactie van de Surya alam, die zeker jonger is dan de andere, er oorspronkelijk heeft uitgezien.

Het eigenaardige van deze Surya alam-redactie, en juist daardoor laat zij zich herkennen als een betrekkelijk jongere dan de andere, is, dat in haar oudere Javaansche rechtsregels en aan het Mohammedaansche recht ontleende voorschriften, als het ware als de latten in een grof vlechtwerk dooreen gevlochten zijn. Beide zijn naar hun oorsprong haast altijd dadelijk te herkennen, doch, terwijl men, waar men het boek ook opslaat, het een of het ander vindt, 't zij dit nu, laat ons zeggen, Hindusch dan wel Mohammedaansch van oorsprong is, bespeurt men, als men even doorleest, dat men met een nieuwe pericope van het eene recht in het andere is terechtgekomen, en kan men er zeker van zijn, dat, als men in het boek teruggaat, aan een Hindusche pericope een Mohammedaansche, en aan een van de laatste kleur weer een Hindusche vooraf zal gaan. Het vermengen, zou men kunnen zeggen, heeft hier een aanvang genomen; de twee spellen kaarten, het blauwe en het roode, zijn door elkander geschud, doch het is duidelijk te zien tot welk spel iedere kaart behoort; wèl heeft men een mozaiek gekregen, doch de grenzen van ieder vakje zijn scherp en duidelijk te onderkennen.

In de andere redactie, die in vrij veel verschillende vormen voorkomt [1]), welke onderling sterk afwijken, meerendeels onvolledig of ook samengekoppeld zijn in één handschrift, of uiterlijk tot één boek, met fragmenten van andere geschriften van rechtskundigen aard, is van dat dooreenvlechten niets of zoo goed als niets te bespeuren, want die

1) O. a. een *tĕmbang*-tekst.

enkele gevallen als waarin achtereen worden opgesomd de vorst, de *pĕngulu*, de *patih* en de *djaksa*, en soortgelijken, moeten hier buiten beschouwing blijven. In de vermoedelijk beste exemplaren van dezen tekst, die men aantreft in M. S. Orient. der Leidsche bibliotheek 2126 en 2188, vindt men wel is waar een tal van rechtsregels getrokken uit Mohammedaansche *fiqh*-boeken, en zijn voorschriften van dezen aard reeds bijeenverzameld, en aan den tekst toegevoegd, doch zij vormen een afzonderlijk, een soort tweede, deel in het geschrift, een *bab sangking kitab*, dat zoo goed als geheel op zich zelf staat, en in de andere minder goede exemplaren van deze redactie òf niet òf slechts bij gedeelten voorkomt. Wat de juiste verhouding is der verschillende exemplaren, die mij tot nu bekend geworden zijn, ben ik nog niet in staat in het kort aan te geven, doch wel mag ik hier weer constateeren dat het mij na een voorloopige kennismaking opgevallen is, dat wat men bij Raffles in zijn History of Java, in Appendix C aantreft als een „Translation of a modern version of Suria Alam", van den tekst door de genoemde handschriften geleverd, in grooter mate afwijkt dan misschien alle die anderen [1]), en dan ook (niet Mohammedaansche) zaken bevat, die thuis behooren niet in de Surya alam, maar in het wetboek Gadjah mada, zooals de pericope van Pagáwan Chínde Guana (Bagawan Tjaṇḍi guwa) [2]).

1) Daarmede zijn vooral bedoeld n° 33 en 43 van Raffles, verzameling, een ongenummerd hs. van de Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland, en n°. 12,328 en 12,329 van het Britsch Museum.

2) Wat de juiste waarde van het „modern version of the Suria Alam bij Raffles is, is mij nog niet duidelijk. Mogelijk is er voor hem een nieuwe vervaardigd. En vertaling èn tekst zijn zeer inferieur. Wat de vertaling betreft is dit met het oog op den tijd, waarin zij vervaardigd werd, zeer begrijpelijk en dus geheel te verontschuldigen, maar ook, zelfs zonder dat men den oorspronkelijken Javaanschen tekst kent, in het oog loopend. Onder de van Raffles afkomstige hss. schijnt, als men zich verlaten mag op hetgeen door Keyzer bijeengelezen werd, die zich blijkbaar voor de Surya alam zeer interesseerde, het oorspronkelijk van wat men in de History of Java aantreft in Appendix C. niet voorhanden te zijn.

Wat nu de Tjĕribonsche *pĕpakĕm* betreft, zoo schijnt het waarschijnlijker, dat daarvoor als bron is gebezigd de oudere dier twee redactie's van de Surya Alam, die, waarin het Hindusche en het Mohammedaansche element nog niet dooreen gevlochten zijn. De *pĕpakĕm* toch kenmerkt zich door een schier algeheele ontstentenis van bestanddeelen, die noodzakelijk aan het Mohammedaansche recht zouden moeten zijn ontleend, iets wat aan de *pĕpakĕm* mede een ouderwetschen tint geeft, en het ligt dus voor de hand te veronderstellen, dat achter de Adilloela, die genoemd werd, een geschrift moet schuilen dat aan die oudere redactie van de Surya Alam beantwoordt, misschien wel alleen bestond uit het eerste gedeelte daarvan en dan die *bab sangking kitab* niet bevatte.

Dit is niet het eenige wat over de bronnen van de *pĕpakĕm* reeds opgemerkt kan worden.

Behalve het feit, dat de *pĕpakĕm* zelf, zie t. a. p. bl. 95 en 157, niet alleen de Radja Nistjaja, Oendangoendang Mataram, Djajalangkara, Kontara manawa en Adilloela, als gebruikte bronnen vermeldt, doch ook de Slokantara, Djugul Muḍa, Angaskarťabasa en Radjaniti noemt, bleek het mij, dat bijv. van de Djayalĕngkara een andere redactie, misschien is het juister te zeggen een betere tekst, is gebruikt dan de tot nog toe voor zoo ver bekend is in de bestaande verzamelingen van handschriften voorkomenden, terwijl tevens erkend moet worden dat in die verzameling sommige der genoemde wetboeken nog niet voorhanden zijn, althans naar alle waarschijnlijkheid niet.

Met het oog op de Djayalĕngkara kan, en zulks is geheel voldoende, gewezen worden op de „Dyverse uijtbeeldingen van processen, nevens verscheijdene wetten getrokken uit de papakkum Jaja Langkara", die men t. a. p. bl. 222—234 vindt. Behoudens in een wanhopig geschonden *kropak* van het Bataviaasch Genootschap, trof ik deze casuspositiones in geen der als Djayalĕngkara getitelde en mij

bekende wetboeken aan, en toch is het èn uit die *kropak* èn uit hetgeen men in de *pĕpakĕm* vindt, duidelijk dat het wetboek Djayalĕngkara, ten minste in ééne redactie [1]), een geschrift moet zijn geweest in den trant van de Djugul muḍa, nl. een aaneengeregen reeks van verhalen, als dat van Duṣṭa en zijn gezellen ('t tweede in de Djugul muḍa), waarvan het bestaan, de oorsprong en de bedoeling feitelijk door Dr. JONKER [2]) reeds in het licht zijn gesteld, moge het nu al waar zijn, dat de Djayalĕngkara in tegenstelling tot de Djugul muḍa, ook, althans veel meer dan men in dit boek aantreft, rechtsbegrippen en beginselen inhield meer in den vorm van wetsartikelen, op een wijze als dat in andere wetboeken het geval is.

Uit het, uit het voorafgaande blijkende, bijzondere en in verschillende richtingen afwijkende gehalte van de bronnen van de *pĕpakĕm*, die o. a. ook nog andere zaken levert, welke tot nog toe in de toegankelijke oudere wetboeken niet teruggevonden konden worden, en misschien behooren tot den inhoud van die rechtskundige geschriften, die wel is waar in die *pĕpakĕm* met name worden genoemd, doch in de verzamelingen nog niet vertegenwoordigd zijn, volgt, dat het van veel belang wezen zou, om zoo het kan nog te verzamelen de bronnen of de restanten van de bronnen, die voor die compilatie zijn gebruikt. Wellicht is het mogelijk, ten minste het een of het ander nog ter inzage te krijgen. Zou dit kunnen gelukken, dan is het geenszins noodig dat de eigenaar, wie ook, van zijn bezit afstand doet. Zoo het bedoelde voor een langer of korter tijd hier te Batavia in leen ontvangen zou kunnen worden, zou het beoogde doel reeds geheel zijn te bereiken. Maar aangenomen mag wel worden, dat bij de afstammelingen der Sultans, of dier *tumĕnggung's* en *djaksa's*,

1) Dat deze uitdrukking hier vermoedelijk onjuist is, werd boven reeds gezegd.

2) Een Oud-Javaansch wetboek, vergeleken met Indische rechtsbronnen, bl. 163.

behalve afschriften van de *pěpakěm*, ook nog wel het eene of andere oude wetboek, dan wel rechtskundige *primbon's* voorhanden zullen zijn, en zij genegen zouden worden gevonden die boeken of geschriften voor een korten tijd in leen af te staan.

Wordt besloten:

a. de Pěpakěm in zijn geheel in het Tijdschrift op te nemen;

b. den Resident van Cheribon te verzoeken om overeenkomstig het slot van voormelde nota een onderzoek te willen instellen.

VI. De Heer Louw bericht:

1°. dat de voor de universiteits-bibliotheek te Upsala verzochte aanvulling van edita [Not. pag. 31] heeft plaats gehad;

2°. dat de van de Elisha Mitchell Scientific Society ontvangen edita (Not. 1893 pag. 148) zich geheel op natuurkundig gebied bewegen, zoodat voor ruiling geen termen bestaan.

Hiervan zal aan voormelde Society kennis worden gegeven.

3°. dat de edita van de Berliner Gesellschaft für Anthropologie, Ethnologie und Urgeschichte van vóór 1879 ontbreken, zoodat het verzoek ware te doen om behalve de aangekondigde „Nachrichten" (Not. pag. 32) ook het ontbrekende te zenden.

Cfm. besloten.

4°. dat blijkens Not. 1893 pag. 143 besloten werd om de bijdrage tot de kennis van het dialect van Sikka door wijlen Pastoor L. F. Calon in het Tijdschrift op te nemen, doch dat het wellicht met het oog op de uitgebreidheid van dit stuk (222 pagina's) overweging verdient daaraan eene plaats in de Verhandelingen toe te kennen.

Cfm. besloten.

VII. Worden benoemd tot gewone leden de Heeren J. J. Van Santen, Resident van Krawang, Mr. W. F. Haase, Voor-

zitter der Landraden te Toeloeng Agoeng en Trenggalek, Mr. A. L. E. GASTMANN, id te Tegal en Pemalang, Mr. A. VAN IPEREN, id te Demak en Poerwodadi, Mr. J. G. J. OETGENS VAN WAVEREN PANCRAS CLIFFORD, id te Blora, Mr. G. PINEDO, id te Sindjai c. a.

Op de ledenlijst worden weder gebracht de Heeren Mr. R. Z. DANNENBARGH, Raadsheer in het Hooggerechtshof van N. I. en Mr. J. BROOSHOOFT, President van den Raad van Justitie te Soerabaja.

Van de ledenlijst wordt wegens vertrek op verzoek afgevoerd de Heer A. H. G. FOKKER.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

De Voorzitter,
GROENEVELDT.

De Secretaris,
ABENDANON.

Bestuursvergadering van Dinsdag 1 Mei 1894.

Tegenwoordig de Heeren W. P. GROENEVELDT, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Mr. W. A. J. VAN DAVELAAR, Dr. J. L. A. BRANDES, H. HELB, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW en Mr. J. H. ABENDANON, Secretaris.

I. Nadat de Notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden ter tafel gebracht de volgende brieven:

a. Van den Directeur van O. E. en N. dd. 7 April, houdende verzoek om, in verband met het Gouv. besluit van 21 Maart jl. n°. 22 [Not. pag. 39], de daarin bedoelde rapporten over Inlandsche kunstnijverheid aan de Maatschappij van Nijverheid en Landbouw te doen toekomen.

De Secretaris deelt mede, dat dit reeds geschied is.

b. Van denzelfden dd. 13 April, houdende verzoek om bericht of door het Gen. in bewaring kan worden genomen een onder toezicht van Dr. GUNNING gemaakt afschrift van het Javaansch-Nederlandsch Woordenboek van WINTER en WILKENS tot een aantal van 26 deelen in folio.

Wordt besloten den Directeur vd. mede te deelen, dat hiertegen geen bezwaar bestaat, mits het HS. in blik gesoldeerd wordt afgegeven [1]).

c. Van denzelfden dd. 13 April, ten geleide van een gouden ring met de inscriptie „*çri*", in de desa Benertoendjoen, afd. Keboemen [res. Bagelen] in den grond gevonden, en op eene waarde van *f* 17.50 geschat.

---

1) Het origineel bevindt zich in de verzameling van het Genootschap.

Daar dergelijke ringen zich reeds in het Museum bevinden, zal den Directeur vd. in overweging worden gegeven den ring voor 's Rijks Oudheidkundig Museum te Leiden te bestemmen.

d. Van denzelfden dd. 21 April, ten geleide van 10 stuks bronzen toetsen voor een der instrumenten van den gamelan [gĕndèr], welke bij de desa Setono, afd. Ngawi [res. Madioen] in den grond gevonden werden.

Wordt besloten deze voorwerpen tegen de getaxeerde waarde van *f* 15 aan te koopen.

e. Van denzelfden dd. 26 April, met verzoek om doorzending van twee brieven aan de Heeren Van Kinsbergen en Koene & Co., photografen te Batavia, houdende bestelling van een stel photogrammen van de Boroboedoer.

Aan het verzoek zal worden gevolg gegeven.

f. Van den Secretaris van het Raffles Library and Museum te Singapore dd. 7 April, in antwoord op dezerz. schrijven van 16 Maart [Not. pag. 33], mededeelende, dat de daarin bedoelde steenen afkomstig zijn van oude Mohammedaansche graven te Djohore Lama, en in verband hiermede de opschriften voor het Gen. wel niet van belang zullen worden geacht.

Dep.

g. Van het lid, den Heer A. M. Joekes, Resident der Z. en O. afd. van Borneo, dd. April, ten geleide van 1 afschrift van de salasila van het Bandjermasinsche Rijk en 1 sjair Himop [van Imhoff] in 2 deelen, welke hij voor 's Gen. verzameling HSS. wenscht te bestemmen, onder mededeeling, dat van de salasila eene vertaling in bewerking is bij den controleur Rijckmans.

De Heer Brandes bericht, dat de salasila getiteld is „Hi-

kajat tjĕritĕra radja Bandjar dan Kota Waringin"; dat de sjair volledig is, en blijkens hetgeen op een der eerste bladzijden voorkomt, een geschiedenis is van den Chineeschen oorlog, dus naar alle waarschijnlijkheid het boek dat door de Hollander in zijne Handleiding bij de beoefening der Maleische taal- en letterkunde, 5e verbeterde druk, 1882, op drie plaatsen wordt vermeld, bl. 312, 322 en 365, in Hoofdstuk VI, *d*, 10 en 109, en Hoofdstuk VII, *d*, 45.

Verder worden toegezonden 2 gouden ringen en 2 beschadigde zilveren munten [reaal batoe], indertijd gevonden bij de oude Hindoe-vestiging te Margasari en door den eigenaar te koop aangeboden: de ringen voor *f* 35 en *f* 10, de munten voor *f* 5 per stuk; met verzoek die voorwerpen, dan wel de waarde daarvan, te doen toekomen aan den Heer J. Boers, benoemd Resident van het gewest.

Wordt besloten 1° onder dankbetuiging de Hss. in de betrekkelijke verzameling op te nemen; 2° de ringen voor de opgegeven prijzen ten behoeve der verzameling van oudheden aan te koopen; 3° den koopprijs met de munten aan voormeld adres te zenden.

h. Van het lid, den Heer J. A. Aeckerlin, Secretaris der Residentie Lamp. districten dd. 3 April, ten geleide van zijne gewijzigde verhandeling over de „pangkat papadon" [Not. pag. 33].

In rondlezing.

i. Van den Heer Lim Ioe Kiong, kapitein der Chineezen te Rembang, dd. 11 April, ten geschenke aanbiedende 1 lamp met 4 pitten, 1 zeer fraaie ronde dierklok, 2 bidschellen en 1 geschonden beeldje [koewera?] alle van brons.

Zullen in de oudheidkundige verzameling worden opgenomen.

j. Van het buitengewoon lid, den Heer J. Groneman, civiel-geneesheer te Banjoemas, dd. 24 April, houdende

bericht dat hij om de gewenschte inlichting [Not. pag. 44] op antwoord uit Nederland moet wachten.

Not.

k. Van den Heer F. W. VAN EEDEN, Directeur van het Koloniaal Museum te Haarlem dd. 10 Maart, houdende verzoek om toezending der voorwerpen, welke door den Heer J. C. VAN HASSELT, Ass. Resident te Medan, voor het Museum bestemd werden uit de aan het Gen. geschonken collectie (Not. 1893 pag. 98 en 161].

De Heer VAN DER CHIJS deelt mede, dat de verzending bereids heeft plaats gehad.

l. Van het lid, den Heer H. A. DE NOOIJ, Adj. Insp. v/h. Inl. Onderwijs te Batavia dd. 16 April, ten geleide van eenige aanteekeningen omtrent de daratbewoners van het district Muntok (Banka), alsmede omtrent de gebruikelijke taal in die streken.

Op advies van den Heer BRANDES, die van het stuk kennis heeft genomen, zal dit in het Tijdschrift worden geplaatst.

II. De Heer VAN DER CHIJS bericht, dat ten geschenke zijn ontvangen:

1°. van Mevrouw REEPMAKER, geb. SELLEGER: Sandwich-eilanden, dollar, $^1/_2$ en $^1/_4$ idem, dime, 1883, z.

2°. van het Eerelid, den Heer Mr. N. P. van den BERG: Nederland, muntbiljet van tien gulden, 1894.

Zullen in het numismatisch kabinet worden opgenomen.

III. De Heer BRANDES bericht dat ontvangen zijn:

1°. van het eerelid, Dr. R. D. M. VERBEEK, eene afteekening van het opschrift op de badkuip te Aijah (distr. Karangbolong, afd. Karanganjar, res. Bagelen), zie Verbeek, oudheden n°. 196 en Not. 1893 pag. 141.

2°. van het lid, den Heer H. E. STEINMETZ:

a. een abklatsch van een opschrift op een *lingga*, thans op het erf van de assistent-residentswoning te Bondowoso, hoog 60 cM. en aan den voet 23 cM. in het vierkant, en afkomstig van Soeklit, desa Soekasari (district Wanasari, afd. Bondowoso). In een vierkant, in oud-Javaansch schrift *pâ* of het cijfer 8. Naast het vierkant, ter weerszijden, met de tanden naar elkander toegekeerd, een drietand met lange tanden ꞓ en ʒ.

b. Een abklatsch van een opschrift op een andere *lingga*, afkomstig van dezelfde plaats en thans evenzoo te Bondowoso bewaard, hoog 57 c M. en 24 cM. in het vierkant aan den voet. Een jaartal 1368, in een dubbel vierkant gevat.

3°. Van den Heer H. JONKER een muntstuk: East India Company 1804; عدل ١٢ ١٩

4°. Van het lid, den Heer A L. van HASSELT:

a. 13 muntstukken;

b. de buitenwand van een valsch geldstuk;

c. afdruk in lak [avers en revers, in duplo] van een Oostenrijkschen Thaler.

d. afdruk in lak (avers en revers) van een Bataviasche ropij.

De sub 1° en 2° vermelde geschriften zullen in de verzaling Hss. worden opgenomen; die sub 3° en 4° in het numismatisch kabinet.

De Heer BRANDES geeft verder, naar aanleiding van een schrijven van het lid, den Heer J. Van AALST, controleur b/h B. B. te Prapag [afd. Temanggoeng], in overweging den Resident van Kedoe uit te noodigen om aan het Gen. op te zenden een lingga en een steen, beide beschreven, welke zich vroeger resp. bij de desa Toemboe (Balak) en Pakis bevonden, en sedert naar het erf der Residentswoning zijn overgebracht.

Wordt besloten hiertoe de tusschenkomst van den Directeur van O. E. en N. in te roepen.

IV. De Heer Louw bericht de ontvangst van den Heer J. A. A. F. Quentin, tijd. Directeur der Landsdrukkerij, van een model diploma van bekroning der Tentoonstelling te Batavia in 1893.

Zal in de verzameling varia worden opgenomen.

V. De Heer Snouck Hurgronje:

1°. Biedt namens het buitengewoon lid Sajjid Oesman ten geschenke aan een almanak voor het jaar 1311 H. (1894/5) en een tabel der voorschriften betreffende huwelijk en echtscheiding, beide door hem uitgegeven.

In de bibliotheek opgenomen.

2°. Geeft in overweging den Ass. Resident van Koetei te verzoeken het Gen. in de gelegenheid te willen stellen kennis te nemen van den inhoud der salasila van de Sultans van Koetei.

Cfm. besloten.

VI. De Heer Helb deelt mede, dat hij voornemens is het leger met pensioen te verlaten en mitsdien ontslag verzoekt als bestuurslid.

De Voorzitter drukt het leedwezen der medeleden van de Directie uit over het aftreden van den Heer Helb, en zegt hem hartelijk dank voor de bereidwillige wijze waarop hij als bestuurslid medewerkte in het belang van het Gen., terwijl de hoop mag worden gekoesterd, dat de Heer Helb ook in het vaderland teruggekeerd dit zal willen helpen bevorderen.

VII. Worden benoemd tot gewone leden de Heeren Mr. C. W. Kist, resident der Preanger Regentschappen, J. van Oldenborgh, id. van Ternate, Dr. L. B. E. Ledeboer, Geneesheer-Directeur v/h. Krankzinnigengesticht te Buitenzorg, H. M. la Chapelle, Secretaris van den Raad van N. I.,

Mr. A. C. P. Lammers van Toorenburg, president der Landraden te Bandjarnegara en Wonosobo, J. H. Liefrinck, controleur b/h. B. B. te Boeleleng en H. J. E. Van der Kop, candidaat-notaris te Wonosobo.

Op de ledenlijst wordt weer gebracht de Heer B. Hoetink, tolk voor de Chineesche taal te Batavia.

Van de ledenlijst worden op verzoek afgevoerd de Heeren J. D. Harders, P. Eschauzier en E. L. von Czernicki.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

De Voorzitter,
GROENEVELDT.
De Secretaris,
ABENDANON.

Bestuursvergadering van Dinsdag 5 Juni 1894.

Tegenwoordig de Heeren Mr. J. A. VAN DER CHIJS, wd. Voorzitter, Dr. J. L. A. BRANDES, P. J. VAN SANTEN, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW en Mr J. H. ABENDANON, Secretaris.

Het lid, de Heer J. W. YZERMAN, woont de vergadering mede bij, en wordt door den wd. voorzitter welkom geheeten.

I. Nadat de Notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden ter tafel gebracht de volgende stukken:

a. Het Gouvernements besluit dd. 31 Mei nº. 22, houdende machtiging om ten laste van art. 243 der begrooting van 1894 te beschikken over eene som van *f* 215 voor het aanbrengen van voorziening tot behoud van de ruine in de res. Soerabaja, bekend onder den naam van Badjangratoe (Not. pag. 12].

Not.

b. Van den Dir. van O. E. en N. dd. 30 Mei, ten geleide van het Jav. Ned. Woordenboek van Winter en Wilkens, verpakt als in dezerz. schrijven van 22 Mei aangegeven (Not. pag. 58].

De kist zal in de pakkamer worden opgeborgen.

c. Van denzelfden dd. 15 Mei, ten geleide van een brief van den Heer K. F. HOLLE dd. 5 Mei, handelende over de verdeeling der door hem samengestelde blanco-woordenlijst (Nct. pag. 10].

In handen van de Heeren BRANDES en SNOUCK HURGRONJE met verzoek om bericht.

d. Van denzelfden dd. 25 Mei, ten geleide van 10 koperen chineesche duiten met 2040 andere in een aarden pot begraven gevonden in de desa Pegadon kidoel, district Kedoengwoeni, res. Pekalongan.

Daar de duiten ten gevolge van oxydatie zeer beschadigd zijn, en het Gen. reeds in het bezit is van vele dergelijke, zal den Dir. voornoemd worden bericht dat het Genootschap geen prijs stelt op het behoud.

e. Van den Resident van Japara dd. 15 Mei, ten geleide van 10 oude chineesche duiten met ± 13390 andere in den grond begraven gevonden in het bosch Sempoe der desa Gesengan, afd. Djoewana.

U. s.

f. Van den Resident van Cheribon dd. 15 Mei, naar aanleiding van dezerz. schrijven van 20 April (Not. pag. 56), ten geleide van twee afschriften van oude wetboeken, tijdelijk afgestaan door den Pangeran Katjrebonan, met verzoek om terugzending, en onder aanteekening, dat pogingen worden gedaan om nog andere geschriften op te sporen.

De Heer Brandes, die van de afschriften vooraf kennis heeft genomen, deelt hieromtrent het volgende mede:

a. Is een stuk van den Javaanschen tekst van de *pĕpakĕm Tjĕrbon*, beantwoordende aan hetgeen men aantreft in het tijdschrift „Het regt in Nederlandsch Indie", deel III, bl. 89—99, 143—174, 217—225 (het begin van het geval van Ki Maragang).

b. bevat enkele gedeelten van die *pĕpakĕm* bijv. de *salikur prakara sangking Djayalangkara*, bl 217 volgg; de *aṇḍiaṇḍiyan*, bl. 147; *anak-anak maling*, bl. 150; gedeelten die herinneren aan hetgeen voorkomt *ll*., bl. 78 en 87 (vgl. bl. 159); doch ook nog eenige andere pericopen, zoodat het (mogelijk) zou kunnen zijn, dat het stuk gedeeltelijk nog weergeeft een dier „voorige of oude aparte Papakkums van"

een der „Sultans in het bijsonder", die de Sultans declareerden te zullen weg- of verwerpen bij het in werking treden van de *pĕpakĕm Tjĕrbon* van 1768, Tijdschr. „Het regt in Nederlandsch Indie", III, bl. 72. Uit eenige aanteekeningen in het hs. blijkt, dat het eigendom is geweest van personen, die tot de Katjĕrbonan behoorden, zooals het nu nog toebehoort aan den Pangeran Katjĕrbonan; doch men houde daarbij in het oog, dat de jongere en niet de oudere Katjĕrbonan hier bedoeld is, dus niet die welke haar begin nam met Pangeran Arya Tjĕrbon in 1697 A. D. en een einde in 1768, de Jonge, Opkomst enz, XI, 93 en 179, maar die welke in lateren tijd ontstond toen de zoon van Keridin, Radja Kanoman, in 1808, na den door Engelhard in 1806 gesusten opstand, door de Hollanders, tot Sultan Tjĕrbon was aangesteld. Als eigenaar van dit hs. wordt o. a. vermeld Pangeran Radja Maḍĕṇḍa, diens zoon, terwijl daarnevens tevens geboekstaafd staat dat het door diens vader Sultan Tjĕrbon was nagelaten, *pengĕl sĕsĕratan . . . kagunganipun pangeran Radjah Maḍĕṇḍah titilaranipun ingkang ramah kangdjĕng Sultan Tjĕrbon, punikih papakĕm.*

g. Van den Secretaris van het Britsch Indisch Gouvernement dd. 1 Mei, ten geleide van deel II van den census of India 1892.

Zal in de bibliotheek worden opgenomen.

h. Van de Secretarissen van de Royal Society te Londen dd. 11 April, houdende mededeeling, dat het voornemen bestaat om, evenals dit geschiedde met de van 1874-83 in periodieken verschenen stukken van wetenschappelijken aard, een algemeenen catalogus samen te stellen van alle, ook afzonderlijk, op of na 1 Jan. 1900 uit te geven verhandelingen, waarbij dan eene systematische indeeling in acht zoude moeten worden genomen; dat hiertoe internationale medewerking noodig is, eensdeels door geldelijke onder-

steuning, anderdeels door toezending aan een op te richten centraal-bureau van verschijnende geschriften, dan wel van reeds opgestelde lijsten; met verzoek omtrent de beste wijze van uitvoering en c. q. bereidwilligheid tot medewerking te willen berichten.

In rondlezing.

i. Van den Heer CLAES ANNERSTEDT, bibliothecaris der universiteit te Upsala, dd. 20 April, houdende bericht van verzending van eenige edita van voormelde Universiteit en verzoek om toezending van ontbrekende deelen van 's Gen. Tijdschrift.

In handen van den bibliothecaris.

j. Van het corr. lid, den Heer Dr. RENWARD BRANDSTETTER, hoogleeraar te Luzern, dd. 23 April, houdende dankbetuiging voor zijne benoeming tot corr. lid en bereidverklaring om het Gen. op het X^{e}. internationaal orientalisten congres te Geneve te vertegenwoordigen (Not. pag. 32].

Hiervan zal aan het comité kennis worden gegeven.

k. Van den Heer Dr. J. BRANDES, commissaris van het Kon. Instituut voor de taal- land- en volkenkunde van N. I., dd. 27 Mei, ten geleide van *f* 200, zijnde het door het Gen. voorgeschoten bedrag voor abklatschen uit Hadhramout (Not. 1893 pag. 93 en 1894 pag. 36].

Not.

l. Van den Heer E. J. JELLESMA, Resident van Menado, dd. 20 April, in antwoord op dezerz. schrijven van 16 Maart, (Not pag. 31] mededeelende, dat geen bezwaar bestaat tegen den afstand aan het Gen. van de door den Heer HOEKE ten behoeve der tentoonstelling te Batavia bijeengebrachte voorwerpen van de Sangi- en Talauteilanden, met verzoek de

aanwezige doubletten op te zenden aan de ethnograpische verzameling der Indische instelling te Delft.

Tevens worden, met gelijk verzoek, toegezonden de volgende voorwerpen, afkomstig van de Talaut-eilanden.

INLANDSCHE KUNSTNIJVERHEID.

A. Koffo industrie.

1 Werktuig om koffovezels te winnen (kakahoedoeng of angingoetana.

2 Monsters van koffovezels (rohte) door middel van een kakahoedoeng of angingoetana uit de koffobast gewonnen.

3 Weeftoestel (aölaäna ariwoeanna) compleet tot het vervaardigen van koffo-artikelen.

4 Weeftoestel (aölaänna arwoeanna pinilé) als voren met ingewerkte figuren.

5 Koffo voor bultzak overtrek (ariwoeanna).

6 id. id. kleedingstuk zwart (landossa tunna).

7 id. id. id. wit (id. mawira).

8 id. id. id. fijner soort (id. lalawāné of ritäa).

9 id. id. id. met ingewerkte figuren in verschillende kleuren (balria pinilé).

10 Monsters koffo voor gordijnen met diverse patronen (tapassa darandoenga).

11 Vezels uit het blad van den ananasplant gewonnen (roté parangina).

12 Ananas linnen, grof, voor kleedingstuk (arwoeanna roté parangina).

13 id. id. (id. lalawane of ritaä).

14 Verschillende kleedingstukken van koffo.

a. Baadjes voor vrouwen (läöeboe wawine).

b. Lange baadjes voor mannen (läöeboe essakka palriwoengnga).

c. Saroengs (nasa).
d. Broeken (salrana malroë).
e. Buikgordels (paperetta).
f. Hoofddoeken (paporongnga).

15 Lange baadjes voor mannen van katoen en koffo geweven (laoeboë essakka lamansodānė).
a. Broek en baadjes voor mannen van id.
(laoebā en sarana tapassa).

B. Lepels, armbanden, ringen, diverse doosjes, rottan en bladmatten, kisten en waschbakken.

1 Lepels (toewé).
2 Armbanden (2ª boealra lirimbanga, 2ᵇ boealra aloelrida, 2ᶜ boealra adaläa).
Ringen (sinsin bianga).
3 Diverse doosjes (3ª aroewanga, 3ᵇ pioh, 3ᶜ awanna, 3ᵈ alraro).
4 Rottanmatten fijn (sapié roempé).
5 Bladmatten (bilatta).
6 Waschbakken (lange = woelangnga), ronde = (passo).
7 Mandjes om eetwaren te bergen (7ª tinānda (7ᵇ soänna).

C. Jacht en visscherij.

1	Model	kora-kora	(saälanna ora-ora).
2	id.	bininta	(id. binintaä).
3	id.	toembiloeng	(id. assānna bahēwa).
4	id.	londé	(id. id. adioä).
5	id.	pelang	(id. pēlo).
6	id.	kotter	(id. sopé).
7	id.	somma	(somma tahāroä).
8	id.	poekat	(id. poeïtta).

9 Tuig om ikan antoni te vangen (9ª iroe, 9ᵇ sarampanga).

10 Monster van lijn en haak voor de vangst van haaien of andere groote visschen (laroengnga masalakka).
11 Monster van verschillende vischlijnen en haken (arara-pa).
12 Tuig om ikan sako te vangen (tãbanga).
13 Monsters van werp- en schepnetten (13[a] lalombo. 13[b] biringa).
14 Werpspietsen (14[a] sambeangnga, 14[b] alräitta).
15 Klewang (gelrélé).
16 Toedoengs (sãrõa).
17 Kleeding voor jacht en visscherij (pedetta).
18 Zakje tot berging van pinang, sirih, kalk, tabak enz. (patoä).

D.

Modellen van huizen (balré).
Pieken met bamboe punten (sinoelrattana).
Schilden (aloengnga).
Tifa (tahonggongnga).
Twee poppen, voorstellende twee Talauers in krijgsdos.
Een idem, voorstellende eene Talausche vrouw in danscostuum. Deze poppen zijn door een Talauer te Liroeng (eiland Salibaboe) vervaardigd.

Voor de verzending der doubletten zal het noodige worden verricht.

m. Van het Munt-College te Utrecht dd. 14 Februari, ten geleide van bronzen exemplaren der penningen in 1893 voor het eerst aan 's Rijks Munt geslagen.

Zullen in het numismatisch kabinet worden opgenomen.

n. Van den Directeur-Generaal der tentoonstelling te Batavia dd. 14 Mei, namens het hoofdbestuur ten geschenke aanbiedende een houten pop, voorstellende Njak Makam, versierd met eene broche, welke volgens zeggen aan genoemden Atjeher zou hebben toebehoord.

Zal in het ethnographisch Museum worden opgenomen.

o. Van het bestuur der tentoonstelling te Batavia dd. 11 Mei, houdende dankbetuiging voor het afstaan der vergaderzaal van het Gen. tot het houden zijner bijeenkomsten.
Not.

p. Van den Secretaris van de American Academy of Arts and Sciences dd. 11 April, houdende verzoek om toezending van eenige ontbrekende edita en kennisgeving van wederkeerige verzending.
In handen van den bibliothecaris.

II. De W^nd Voorzitter deelt mede:

1°. dat ten geschenke zijn ontvangen:
a. van het buitengewoon lid, den Heer SAJJID OESMAN, een specimen van Hadhramautsch aardewerk en een door hem vervaardigde Maleische almanak voor de jaren 1892-1920 naar Europeesche jaartelling;

b. Van den Heer Dr. SIEBER een rood geruite kain van Ternate en een geweven tjawat van Seroea;

c. Van denzelfden voor de loan-collection:
een geel koperen tjekalele schild,
„ tjekalele lans,
„ „ zwaard, poesaka's van den Radja van Bolong-Mongoendoe;

d. Van het lid, den Heer J. BENSBACH, oud-Resident van Ternate, 4 photogrammen, twee daarvan voorstellende een oorlogsprauw of tabarbeer uit de Geelvinkbaai [dezelfde welke vroeger voor het Gen. bestemd was, Not. 1891 pag. 44], doch wegens het moeilijk vervoer niet werd opgezonden, en thans door insecten verteerd is, en twee afbeeldingen van

inboorlingen, uit de kampong Jotafa in de binnenbaai van de Humboldtsbaai, zonder en met veeren hoofdtooisels bij dansuitvoeringen.

e. Van het lid, den Heer C. Ch. A. M. H. V. Haije, controleur b/h B B. te Djember, twee kropaks, waaromtrent de Heer Brandes het volgende bericht:

a. 91 bladen (33 cM.), houdt in een fragment van een Lahad-redactie, met lacunen, daar de voorhanden bladen zijn 14, 16—22, 24—85 (86 of 87?), 88—107;

b. 116 bladen (41 cM.), een fragment (blad 3—118) van de redactie van het Damar Wulan verhaal, die van de andere te onderscheiden is als de redactie van Roorda van Eysinga.

Zullen in de verzameling Hss. worden opgenomen.

Volgens den heer Haije zijn nog zes kropaks en twee koperen platen verkrijgbaar tegen *f* 8 per stuk.

Wordt besloten genoemden Heer uit te noodigen die bescheiden voor rekening van het Gen. aan te koopen, tenzij het mogelijk is die vooraf ter bezichtiging te zenden.

f. Van den Heer J. H. Castens, controleur b/h B. B.

1 krijgstjidako [Aroe],

2 matten sarongs, gedragen door Aroesche vrouwen,

1 Papoesch borstschild,

stukken van een koperen ketting waarmede de vrouwen op Aroe haar kain opbinden,

1 toestel voor de sirihkalkbereiding, Papoe, 141° O. L,

1 idem [koker] door de Papoes van den Humboldtsbaai gebruikt tot beveiliging van het manlijk lid,

1 houten hoofdkussen, Papoe, 141° O.L.

7 pieken en lansen van Timorlaoet,

3 boogen van Timorlaoet of Babber,

23 pijlen „ Timorlaoet,

24 „ „ Sekaar of Skroe,

14 „ „ Babber,

5 bogen van Sekaar,
2 papoesche wandelstokken,
2 toembaks van Babber.
Zullen in de ethnographische verzameling worden opgenomen.

2°. Dat door den zoon van SAJJID OESMAN uit Hadhramaut zijn aangebracht vijf steenen met oude inscripties, welke hij met veel moeite en kosten verworven heeft.

Daar gebleken is, dat het Kon. Instituut te 's Gravenhage geen prijs meer stelt op dergelijke inscripties, wordt besloten voor de steenen een bedrag van *f* 200 toe te kennen en deze in de oudheidkundige verzameling op te nemen.

3°. Dat hij van het lid, den Heer P. DE ROO DE LA FAILLE, adspirant controleur te Tjitjalengka, een schrijven dd. 21 Mei heeft ontvangen, waarin het volgende voorkomt:

Bij de verificatie in loco van het district Madjalaja troffen wij — de Heer DE GRAAFF en ik, — in de desa Selakaso, bij den *pasir Roembija*, niet ver van den Tjitaroem, eenige oude wapens aan. Deze worden door een koentjen bewaard in een vrij hooge, op palen staande veldhut (saoeng), waar men met behulp van een laddertje inklimt. Daarin vonden wij: drie tempelschellen, geborgen in twee eenvoudige langwerpige doozen van bamboe gevlochten; van één dezer koperen schellen was de greep een vrij aardig bewerkte naga of drakenfiguur; — voorts, gewikkeld in daloewang vellen, een kris, een klewang, een lomp koperen mesje, zeven grof bewerkte lanspunten in hunne houten scheden, en een lanspunt, waarvan het lemmer met eenige gouden loovertjes was belegd;— en ten slotte twee koperen lela's ter lengte van ongeveer 0.80 M, waarvan de mond iets meer dan 1 cM. middellijn had, benevens een derde kleinere, die nog geen 3 dM. lang is; deze lela's hebben onderaan een puntig uitsteeksel (om het kanonnetje te steunen of in den grond te planten?). Verder is er nog een langwerpige houten bak, die den indruk maakt van gediend te hebben tot gambang kajoe.

De koentjen beweerde eerst niet te weten aan welke personen deze voorwerpen hadden toebehoord; later gaf hij op als namen van de oudste bewoners, welke niet ver van de saoeng onder een hoogen kiara begraven liggen, Embah Roembija, E. Anggem, E. Djagaraksa, E. Djagajoeda en E. Hadji Doerahman, doch veel geloof kunnen deze weinig zeggende namen m. b. i. niet verdienen. Overigens wist hij niets meer, of wilde hij niets meer mededeelen; een piagem, noch ook oudere schrifturen verklaarde hij te bezitten. Volgens den Patih van Tjitjalengka zegt het volksgeloof dat een en ander heeft toebehoord aan *Kjai Hjang Santang*, vóór deze vorstenzoon van Padjadjaran tot den islam was overgegaan; diens graf — bekend als dat van „soennan Godog" — bevindt zich in Limbangan, naar ik meen in het district Soetji.

Het is echter frappant, dat indertijd bij de bronnen van den Tjitaroem óók een oud stuk geschut is gevonden (zie Verbeek. bl. 50).

Neemt men in aanmerking, dat door de Soendaneezen de landstreek op de grens van de districten Bandjaran en Tjipeudjeuh wordt beschouwd als te zijn geweest het eigenlijk gebied van „dipati Oekoer"; — dat sommigen weten te verhalen, dat de bekende historische persoon van dien naam niet zou zijn omgebracht in Mataram, doch gevlucht zou zijn naar de bosschen van het gebergte, en zich o. a. zou hebben schuil gehouden dáár, waar thans de desa Paboentelan is gelegen (inderdaad moet daar nog een oudheid worden aangetroffen), dan komt het niet onwaarschijnlijk voor, dat de op den pasir Roembija gevonden antiquiteiten betrekking hebben op eene nederzetting, dagteekenend uit de tijden kort na Batavia's beleg. Is dit zoo, en hebben de dragers dier wapenen deel uitgemaakt van het leger van dipati Oekoer, dan moet men zeggen, dat het wèl primitieve wapenen waren, waarmede Mataram Batavia bestreed.

Thans nog een kleine rectificatie over *Tjangkoewang*. (Not. 1893, pag. 65). Het bewuste beeldje wordt niet aangetroffen op een der beide eilandjes in het meer, waarop respectievelijk begraven liggen Dalem Wiradidjaja en D. Wirabaja van Timbang Anten, doch op den vasten val en wel op het graf van D. Arif Mohammad.

Deze graven worden alle keurig onderhouden; dat van Arif Mohammad o. a. benevens het ten Westen daarvan gelegen graf van Soenan Pangadeggan van Tambakbaja (in Leles gelegen), welk hoofd naar ik meen ook vermeld is bij Hageman, wordt verzorgd door één koentjen met 5 andere bewakers, welke zes gezinnen om deze zorg van andere heerendiensten zijn vrijgesteld. Eigenaardig nu is het, dat men angstvallig vasthoudt aan dit getal van zes, omdat van oudsher zes gezinnen met het onderhoud waren belast. Worden nu b. v. de zoons volwassen, en huwen de dochters, dan verlaten zij deze plaats en moeten zich verderop vestigen. Moet een door den dood opengevallen plaats in de kampong van zes huizen, (gelegen tusschen het graf van A. M. en Soennan P.), worden aangevuld, dan wordt als opvolger van den overledene de oudste zoon aangewezen, of zoo er geen kinderen zijn, iemand gekozen uit de afstammelingen en verwanten van de oude grafbewaarders. Deze verhuist alsdan naar de bewuste nederzetting. Naar het heet, zullen ook geen anderen dan deze grafbewakers het wagen de bamboe te exploiteeren, welke in den naasten omtrek van de graven groeit, terwijl tevens het lossen van geweerschoten en het maken van muziek is verboden. Het grafbezoek is in de vastenmaand inderdaad druk te noemen. De mandor, het hoofd der grafbewakers, zeide vroeger een geschiedverhaal en een piagem voorzien van een zegel van den Regent van oud-Bandoeng (Dajeuh kolot) te hebben gehad. Het eerste werd indertijd door den toenmaligen Wedana opgevraagd en is niet meer gerestitueerd. Men zegt ook niet meer te weten waar die babad zich

thans bevindt. Wel bezit de mandoer nog een afschrift van den piagem, welke door ouderdom zou zijn vergaan, doch dit bevat niet veel meer, dan een reeks van eigennamen, en is dus een eenvoudige sedjarah

4°. Stelt voor:

a. Om het lid, den heer J. A. VETTER, Generaal Majoor der Infanterie, te verzoeken om ingeval de expeditie naar Lombok voortgang heeft, bij voorkomende gelegenheid, de belangen van het Gen. te willen behartigen door verzamelingen te doen maken van wapens, kleederen, voorwerpen van dagelijksch gebruik, en vooral ook van handschriften, en gelijk verzoek te richten tot het lid, den Heer M. C. DANNENBARGH, Res van Bali en Lombok, en den Heer H. P. WILLEMSTIJN, kapitein bij den Generalen Staf.

Cfm. besloten.

b. Om tot den Directeur van O. E. en N. het verzoek te richten ten behoeve van het Gen. af te staan een exemplaar van de gouden, zilveren en koperen sterren van verdienste, bestemd voor Inlanders en m. d. g. g. evenals dit vroeger (Not. 1872 pag. 140) geschiedde met de draagpenningen.

U. s.

c. Om den Heer HAIJE, die bij de toezending der sub 1° *e* bedoelde kropaks mededeelingen deed omtrent een steen in de afd. Djember, waarvan hij vruchteloos een abklatsch trachtte te nemen, te verzoeken nader aan te geven welke steen bedoeld wordt, daar deze wellicht reeds bekend is.

U. s.

III. De Heer SNOUCK HURGRONJE biedt namens het buitengewoon lid, den Heer SAJJID OESMAN, ten geschenke aan

1°. een tabel van heilige overleveringen (djadwal fi ᶜilm moeçtalaḥāt al-ḥadīth) Arabisch en Maleisch;

2°. een Almanak als sub II 1°. *a* bedoeld;

3°. eene voor Bantam bewerkte uitgave van de „Mitra wong tani".

Zullen in de bibliotheek worden opgenomen.

IV. De Heer BRANDES:

1°. Biedt aan:

a. ter inzage een door het eerelid, den Heer K. F. HOLLE, samengestelde schetstaalkaart van Celebes, waarvan later een exemplaar voor de bibliotheek zal worden afgestaan.

b. eene door hem zelven opgestelde toelichting tot de sub *a* bedoelde kaart welke als bijlage der Notulen zal worden gedrukt;

c. eene verhandeling over eenige officieele stukken met betrekking tot Tjĕrbon naar aanleiding van het bijschrift bij de pĕpakĕm Tjĕrbon in Ms. Orient. Acad. Lugd. Bat. n°. 1907.

Zal in het Tijdschrift worden opgenomen.

2°. Deelt mede, dat van den Heer D. J. REESE, apotheker te Soerabaja, ter inzage is ontvangen een kropak van 114 bladen (50 cM.), plus eenige onbeschreven bladen van dezelfde lengte, inhoudende de meest verspreide bewerking van de Tjarita Nabi Yusup, Zang I—XV, zoodat dus de laatste zang ontbreekt. De tekst loopt door tot op 113ᵃ. Een drietal bladen zijn gebroken; overigens is het handschrift op een paar plaatsen na, waar het eenigszins beschadigd is, goed gespaard. Aan het slot vindt men, hoewel de tekst niet compleet is, een kolophon.

3°. Bericht de ontvangst van een afdruk in was der inscriptie, voorkomende op een badkuip te Ajah (Bagelen) (Not. 1890 pag. 54 en 1893 pag. 141), hetwelk echter niet bruikbaar is.

V. De Secretaris deelt namens den Voorzitter mede, dat van den Heer MAS NGABEHI REKSODIRDJO, Patih van Grobogan, ten geschenke zijn ontvangen een gouden ring met inscriptie en een koperen Javaansche munt.

De Heer BRANDES bericht, dat de inscriptie is de heilige syllabe *çrî*, en dat de munt een zoogenaamde tempelpenning (gobog) is.

Zullen in de oudheidkundige en numismatische verzamelingen worden opgenomen.

VI. Worden benoemd:

tot eerelid, het gewezen bestuurslid, de Heer H. HELB, gepensionneerd Luitenant-Kolonel van het Ned. Indische leger;

tot gewone leden de Heeren G. FISCHER, Arts, 2e stadsgeneesheer te Soerabaja, E. VAN DER GON NETSCHER, adjunct-amanuensis van het civiel Weduwen- en Weezenfonds te Batavia.

Op de ledenlijst worden weder geplaatst de Heeren H. M. H. HEUVELDOP, President der Rekenkamer, en J. ENNEN, Wd. hoofdonderwijzer te Gorontalo.

Van de ledenlijst worden op verzoek afgevoerd de Heeren P. H. VAN HENGST en J. M. VAN BERCKEL.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

De Wnd. Voorzitter,
VAN DER CHIJS.
De Secretaris,
ABENDANON.

Bestuursvergadering van Dinsdag 3 Juli 1894.

Tegenwoordig de Heeren W. P. GROENEVELDT, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Mr. W. A. J. VAN DAVELAAR, Dr. J. L. A. BRANDES, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE en Mr. J. H. ABENDANON, Secretaris.

I. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden ter tafel gebracht de volgende brieven:

a. Van den Directeur van O. E. en N. dd. 2 Juni, ten geleide van eenige gouden voorwerpen, zijnde armbanden, ringen, deelen van een ketting, knoopjes, platte stukjes met lofwerk, welke in een tegalveld der desa Gedikkoelon, afd. Malang [res. Pasoeroean] werden aangetroffen.

Wordt besloten in overweging te geven deze voorwerpen, welke zonder eenige oudheidkundige waarde zijn, weder ter beschikking van den vinder te doen stellen.

b. Van den Directeur van Bin. Bestuur dd. 23 Juni, ten geleide van de groote gouden medaille van H. M. de Koningin, waarmede de afd. Boschwezen v/h Dept. van B. B. is bekroond op de tentoonstelling te Batavia van 1893.

Zal in het numismatisch kabinet worden opgenomen.

c. Van den Heer P. A. L. E. VAN DIJK, Controleur b/h B B. te Balige, dd. 21 Mei, ten geleide van eenige aanteekeningen omtrent de verschillende stammen [margas] en de stamverdeeling bij de Battaks; het priesterhoofd Si Singa Mangaradja; zijn ontstaan en zijne afkomst; het eten van menschenvleesch bij de Battaks.

Zal in rondlezing worden gezonden.

d. Van den Heer M. NIJHOFF, boekhandelaar te 's Gravenhage dd. 22 Mei, in antwoord op dezerz. schrijven van 23 April jl. [Not. pag. 43/4] mededeelende, dat de edita van het Gen., bestemd voor de Smithsonian Institution te Washington, geregeld door hem worden doorgezonden aan de boekhandelaren WESTERMANN & Co. te New York, welke firma voor de verdere expeditie zorg draagt; dat echter niet bij elke zending van het Gen. een pakket voor genoemde Institution aanwezig is.

Zal worden gesteld in handen van den bibliothecaris.

e. Van den Heer Dr. MAX BARTELS, Secretaris der Berliner Gesellschaft für Anthropologie, Ethnologie und Urgeschichte, dd. 25 Mei jl., houdende bericht, dat aan het Gen. slechts konden worden toegezonden de Verhandlungen van 1872—1876 en 1878.

U. s.

f. Van de Royal Society of Victoria dd. 15, 17 en 23 Mei, met verzoek om toezending van ontbrekende edita.

U. s.

g. Van het eerelid, den Heer H. HELB, gep. Luit. Kolonel der Inf. v/h N. I. Leger dd. 12 Juni, houdende dankbetuiging voor zijne benoeming tot eerelid, met bereidverklaring ook in Nederland de belangen van het Gen. te behartigen.

h. Van den Heer W. TROMP, gedelegeerde v/h Indisch Comité ter bevordering van het Natuurkundig onderzoek der Ned. Koloniën dd. 25 Mei, houdende bericht van verzending der volgende ethnographische voorwerpen, afkomstig van de wetenschappelijke expeditie naar Centraal Borneo, verzameld door het lid der expeditie, den Heer A. W. NIEUWENHUIS, Arts, Off. van gezondheid 2e klasse, bij de Oeloe Ajer [Ot Danom] en Poenan Dajaks van de Mandei-rivier, tijdens zijn verblijf te Nanga Raoen, n. l.

1 Vrouwenrokje.
Been en armringen voor mannen.
2 Baadjes met en zonder mouwen.
1 Baadje en 1 kam.
1 Katoenen rokje.
1 Hoofddoek.
1 Geweven kleedje van bamboevezel.
1 Hoofdband.
4 Soorten weefsel.
1 Draagmand.
1 Paar versierde oorschijven.
1 Stel oorhangers (Poenan).
1 Hoed.
1 Hoofdband.
1 Mannenmutsje, 1 soort weefsel.
1 Paar oorschijven voor mannen.
1 Mannen jasje, geweven.
1 Oorlogshuid.
1 Gevlochten mat, rood en wit.
2 Poenan vlechtbeentjes.
2 Gedragen zitmatjes.
3 Fluiten.
1 Vrouwen halsband.
1 Guitaar.
1 Vrouwen arm- en beenringen.
2 Versierde bamboekokers met deksel.
1 „ bamboekoker (Maleisch).
1 „ „ (Poenan).
1 Mandje, model draagmand.
2 Mondharmonica's.
1 Strijkinstrument.
1 IJzeren piso raut.
1 Stel tatoeëer gereedschap.
1 Poenan krijgsmuts.
1 Vrouwen collier met munt en agaat

1 IJzerhouten tol.
1 Gevlochten mandje, zwart en wit.
1 Gesneden stok.
1 Gevlochten mat (a jour gewerkt).
1 Houten offerpaal.
1 Eigengeweven schuttingkleed bij feesten.
1 Gesneden vrouwen-dajong.
1 Kajan-muziekinstrument.
1 Van rottan gevlochten mannen-mutsje.
1 Padimesje en haarreiniger (Poenan).
1 Versierde bamboekoker (Poenan).
1 Armring (Poenan).
1 Gesneden beenen hecht van een mesje.

De Heer VAN DER CHIJS deelt mede, dat de voorwerpen ontvangen en in het ethnographisch museum opgenomen zijn.

II. De Voorzitter:

1°. Brengt ter tafel de uit de rondlezing terug ontvangen circulaire van de Royal Society te Londen dd. 11 April 1894 (Not. pag. 67).

Wordt besloten aan voormelde vereeniging te berichten, dat het Gen., ver weg zijnde van het centrum waar de meeste uitgaven geschieden, geen gelegenheid heeft van advies te dienen; dat het evenwel het voornemen in het algemeen zeer toejuicht, en later, wanneer vaste plannen bestaan, gaarne zal nagaan in hoeverre het tot de verwezenlijking hiervan kan medewerken.

2°. Biedt namens het bestuurslid, den Heer VORDERMAN, aan een abklatsch van het opschrift op een Vishnoe-beeld in Kediri aanwezig.

De Heer BRANDES deelt mede, dat de inscriptie het jaar 1309 aangeeft.

3°. Id. namens het lid, den Heer W. MEIJER RANNEFT, eenige ethnologische voorwerpen en photogrammen uit de Battaklanden, benevens eene poestaha.

Met uitzondering van de poestaha, welke in de verzameling Hss. is geplaatst, en de photogrammen, welke in de bibliotheek zijn bewaard, zal het geschonkene in de ethnologische verzameling worden opgenomen.

III. De Heer VAN DER CHIJS:

1°. Deelt mede, dat volgens een uit Nederland ontvangen bericht de daar aanwezige Dagregisters voor rekening van den Lande zullen worden uitgegeven, onder toezicht van den landsarchivaris (Not. 1893 pag. 122/3).

Not.

IV. De Heer BRANDES:

1°. Legt over een van den Heer J. KNEBEL, Ass.-Res. van Pemalang, ontvangen stuk, getiteld „Voordeelen van het desahoofd [bekel] en de leden van het desabestuur (djoendjang kawat) in de res. Tegal".

Zal in rondlezing worden gezonden.

2°. Id. van den Heer A. H. J. G. WALBEEHM, tijd. leeraar aan de afd. B. v/h Gym. Willem III, getiteld „Eenige opmerkingen over het Javaansch, zooals dat gesproken wordt in het district Bandjaran (res. Japara)".

Zal in het tijdschrift worden opgenomen.

3°. Brengt, ook namens den Heer SNOUCK HURGRONJE, rapport uit over de verdeeling van de blanco-woordenlijst van den Heer K. F. HOLLE (Not. pag. 10 en 65) en stelt voor de door genoemden Heer aangegeven verdeeling te volgen en hem bovendien 50 exemplaren voor dit doel toe te kennen.

Hiervan zal den Directeur van O. E. & N. mededeeling worden gedaan.

V. De Heer SNOUCK HURGRONJE biedt aan namens het eerelid, den Heer K. F. HOLLE:

1°. Deel VIII der Javaansche vertaling van zijn „vriend van den landman".

Zal in de bibliotheek worden opgenomen.

2°. Eene Soendasche tembang, samengesteld door den onlangs overleden Regent van Serang RADEN ADIPATI SOETA DI NINGRAT, getiteld ASMARA SRI ANGGA, met eene verkorte vertaling van den Heer A. P. STOORVOGEL, Controleur b/h B. B.

Zal in het Tijdschrift worden opgenomen met de vertaling.

VI. De Secretaris:

1°. Deelt mede, dat hij van den Heer BRANDES terug heeft ontvangen de door den Resident van Cheribon toegezonden afschriften van oude wetten, welke thans terug kunnen gaan (Not pag. 66).

Cfm. besloten.

2°. Herinnert er aan, dat nog altijd in portefeuille zijn stukken omtrent de Korintji-landen, samengesteld door het lid, den Heer P. J. KOOREMAN, onlangs benoemd tot Resident van Sumatra's Oostkust, (Not. 1892 pag. 94/5 ,107, 1893 pag. 98 en 1894 pag. 7 en 31) en stelt voor den Heer KOOREMAN te vragen, of de door hem toegezegde verhandeling betreffende genoemde landstreek spoedig kan worden tegemoet gezien, en of het bij ontkennende beantwoording niet wenschelijk zou zijn over te gaan tot publicatie van hetgeen in portefeuille is.

Cfm. besloten.

3°. Stelt voor:

a. het laatste gedeelte der verhandeling van den Heer J. W. Young, Chin. tolk te Semarang, over het huwelijk bij de

Chineezen, hetwelk in het Tijdschrift wordt opgenomen, weg te laten, daar dit met het huwelijk geen verband houdt, als slechts eene opsomming van strafplaatsen behelzende.

b. Den Heer B. HOETINK 's Gen. dank te betuigen voor de hulp door hem verleend bij de publicatie van de sub *a* bedoelde verhandeling door het corrigeeren der drukproeven van den Chineeschen tekst.

Cfm. besloten.

VII. Wordt besloten de Heeren H. D. H. BOSBOOM, Luit. Kolonel der Infanterie, Chef v/h Topographisch bureau, en B. HOETINK, Tolk voor de Chineesche taal, uit te noodigen als leden der Directie zitting te nemen.

VIII. Worden benoemd:

tot gewone leden de Heeren P. F. SIJTHOFF, Resident van Japara, en S. COHEN FZN, Adspirant-controleur te Grabak.

Van de ledenlijst worden op verzoek afgevoerd de Heeren A. C. ULJEE, P. H. VAN HENGST, J. J. VAN OOSTERZEE Jr. en G. H. G. HARLOFF.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

De Voorzitter,
GROENEVELDT.
De Secretaris,
ABENDANON.

Bestuursvergadering van Dinsdag 7 Augustus 1894.

Tegenwoordig de Heeren W. P. Groeneveldt, Voorzitter, Mr. J. A. van der Chijs, Mr. W. A. J. van Davelaar, Dr. J. L. A. Brandes, P. J. van Santen. Dr. C. Snouck Hurgronje, P. J. F. Louw, H. D. H. Bosboom, B. Hoetink en Mr. J. H. Abendanon, Secretaris.

De vergadering wordt, naar aanleiding eener uitnoodiging van het bestuur, mede bijgewoond door den Heer Dr. N. Adriani, die onlangs uit Nederland is aangekomen, en zich te Posso in de Tominibocht denkt te vestigen ten behoeve eener hem door het Nederlandsch Bijbelgenootschap opgedragen vertaling van den bijbel.

De Voorzitter heet den Heer Adriani welkom, met de verzekering, dat het Gen. steeds met belangstelling zijne studiën zal volgen, en hem daarin gaarne allen steun zal verleenen, dien hij mocht wenschen en waartoe het Genootschap in staat is.

Hieraan wordt de raad vastgeknoopt, zich niet uitsluitend met de groote taak bezig te houden, maar steeds dadelijk het kleinere te verwerken, zoo op taalkundig als ethnographisch gebied, wat daarbij voldoende in het licht treedt, en zulk materiaal vooral niet te spoedig wegens schijnbare onbelangrijkheid ter zijde te leggen. Voor alle eventueele mededeeligen en bijdragen worden 's Genootschaps edita gaarne opengesteld.

De Voorzitter begroet vervolgens met een waardeerend woord de nieuwe bestuursleden, de Heeren Bosboom en Hoetink, den wensch uitsprekende, dat zij lang voor het Gen. zullen kunnen werkzaam zijn.

Eindelijk zich tot den Heer SNOUCK HURGRONJE wendende, geeft de Voorzitter de verzekering, dat het besluit van dien Heer om de hem aangeboden candidatuur voor den in alle opzichten begeerlijken leerstoel te Cambridge niet aan te nemen, in het bijzonder door de bestuursleden van het Gen. met groote vreugde is vernomen, omdat daardoor het bewijs geleverd is, dat de Heer SNOUCK HURGRONJE aan zijn Indisch arbeidsveld, voor hetwelk hij reeds zooveel voorliefde heeft getoond, met hart en ziel gehecht is. De Voorzitter houdt zich overtuigd, dat de beslissing van den Heer SNOUCK HURGRONJE, die hem voor het vaderland behoudt, ook buiten het Gen. met onverdeelden bijval zal zijn vernomen.

De vergadering geeft door applaus hare instemming met het door den Voorzitter gesprokene te kennen.

I. Nadat de Notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden de volgende stukken ter tafel gebracht:

a. Het Gouv. besluit dd. 28 Juli jl. n°. 4, waaruit blijkt, dat door Z. E. den Gouverneur Generaal aan het Opperbestuur in overweging is gegeven om naar aanleiding van het ontvangen bericht dat geen bezwaar bestaat tegen de uitgave van de in het Rijksarchief te 's Gravenhage aanwezige „Dagregisters van het Kasteel van Batavia" door de zorg van den Rijksarchivaris, de oplage, evenals van de in Indië uitgegeven dagregisters, op 650 exemplaren te stellen, en de geheele oplage hierheen te zenden, met uitzondering van de 15 exemplaren, die de Indische Regeering gewoon is van de hier verschijnende jaargangen aan het Dept. van Kol. te zenden, en van 50 exemplaren bestemd om aan den boekhandelaar M. NIJHOFF te 's Gravenhage ten verkoop te worden gegeven.

Wordt met belangstelling vernomen.

b. Van den G. S. dd. 25 Juni, ten geleide namens Z. E. den Gouv. Gen. der 1e afl. van den met ondersteuning der Regeering uitgegeven jaargang 1894 van het „International Archiv für Ethnographie", onder toezegging dat de volgende afleveringen geregeld zullen worden toegezonden.

Zal in de bibliotheek worden opgenomen.

c. Van den Directeur van O. E. en N. dd. 13 Augustus, ten geleide van 15 bronzen toetsen van den gamelan (dĕmoeng), welke in een tegalveld der desa Kemoelan, afd. Malang (res. Pasoeroean) in den grond begraven zijn gevonden.

Wort besloten deze voorwerpen tegen de getaxeerde waarde van *f* 12 aan te koopen.

d. Van de Heeren Dr. A. Carroll te Sydney en Elsdon Best te Washington, houdende bericht dat het voornemen bestaat tot oprichting van een Palaeographical Society of Australasia, en uitnoodiging om tot het lidmaatschap toe te treden.

In rondlezing.

e. Van de Deutsche und Wiener Anthropologische Gesellschaft dd. 10 Juni, houdende uitnoodiging tot deelneming aan de op 24—28 Augustus a. s. te Innsbruck te houden bijeenkomst tot viering van het 25jarig bestaan.

Not.

II. De Voorzitter:

1°. Deelt mede, dat uit de rondlezing terug is:

a. de aanteekeningen omtrent de Battaks van den Heer P. A. L. E. Van Dijk (Not. pag. 81).

Wordt besloten dit stuk in het Tijdschrift op te nemen.

b. het stuk van den Heer Knebel over het desabestuur in de afd. Pemalang (Not. pag. 85).

Den Heer Knebel zullen vooraf eenige opmerkingen van den Heer Snouck Hurgronje betreffende den dorpsgeestelijke en de pitrah worden medegedeeld.

2°. Legt over een brief van het lid, den Heer Th. Delprat, dd. 4 Juli, houdende bericht, dat aan het Gen. verzonden is eene kist, bevattende eenige restes van beelden op ongeveer 2 meter onder den bodem opgegraven in de nabijheid der desa Pegaron (res. Pasoeroean), op de plaats aangegeven op een bijgevoegd kaartje. „Ik kan niet beoordeelen, aldus meldde genoemde Heer, of die vondst iets merkwaardigs is; mocht U het wenschelijk oordeelen dat daar een nader onderzoek wordt ingesteld, zoo zal ik trachten zulks te doen. In diezelfde ingraving heeft een der koelies een bundel gouden sieraden gevonden: snoeren gouden plaatjes, gouden krisgevesten enz; hij is met die vondst dadelijk gevlucht; door de politie te Sidhoardjo achterhaald, had hij nog slechts een paar gouden plaatjes in zijn bezit, welke nu in handen der politie zijn, doch welke ik spoedig hoop terug te kunnen ontvangen om ze u toe te zenden; intusschen zal ik den Assistent-Resident te Malang verzoeken het onderzoek naar de verloren stukken voor te zetten".

De kist blijkt nog niet ontvangen te zijn.

3°. Biedt namens het eerelid Dr. R. D. M. Verbeek drie bronzen bijlen aan, welke in de res. Krawang werden gevonden.

Zullen in de oudheidkundige verzameling worden opgenomen.

III. De Heer Van der Chijs:

1°. Legt over het XII° deel van zijn N. I. Plakaatboek, en den door hem bewerkten vervolg-catalogus der ethnographische verzameling, beide juist van de pers gekomen.

De Voorzitter wenscht den Heer Van der Chijs geluk met de voltooiing.

2°. Leest den volgenden brief voor van den Heer A. W. NIEUWENHUIS, Off. van gezondheid, lid der wetenschappelijke Borneo-expeditie, gedagteekend Poetoes Siban 14 Juni jl.

„Met de stoombarkas van den controleur van Smitau wordt heden aan het adres van het „Museum van het Bataviaasch Genootschap" te Batavia verzonden over Pontianak een offerpaal der Oeloe-Ajar Dajaks, aan de boven Mandeirivier wonende. Dienaangaande zou ik U nog de volgende inlichtingen willen geven, door mij ter plaatse ingewonnen.

De paal heeft gediend voor het bevestigen van de slachtoffers (een gekochte Boekatvrouw en een stier), die gedood werden bij het eindigen van de periode van pantang, na het overlijden van een familielid.

Dit feest had plaats voor een 25 jaren en leefde nog duidelijk in de herinnering van de oudere mannen, die mij hielpen het beeld te halen uit het bosch, ter plaatse, waar het Dajakhuis vroeger stond. Van de drie offerpalen, die ik zag, was deze, hoewel gehavend, het fraaiste bewerkt met een vrouwebeeld, een sirihdoos houdende, bovenop, en de Dajaksche voorstelling van een antoe op de paal zelf.

Het hoofd was door een liaan uit elkaar gedrongen en viel bij het vervoer geheel van den romp, maar herstelling zal wel niet moeilijk zijn. De drie stukken liggen bij het beeld.

Evenzoo een ijzeren versiering met een vogel er bovenop, die heeft gestaan op een doodenpaal, en ook wordt gebruikt op den nok van een dak. Aan den assistent-resident van Pontianak is verzocht, het geheel in een kist te pakken en verder te zenden. Zoo hoop ik, dat het in goeden staat zal aankomen.

In een tweede pakket is een roeispaan der Oeloe-Ajar Dajaks met etiquette".

Daar de offerpaal, welke zeer vermolmd is, ongeschikt

is om in het museum te worden geplaatst, zal zij in het magazijn worden opgeborgen.

De roeispaan blijkt niet ontvangen te zijn.

3°. Deelt mede, dat de Heer MR. K. SERRURIER, Directeur van het Rijks Ethnographisch Museum te Leiden, gaarne zou worden ingelicht omtrent de wajang poerwå, welke het Gen. van den Heer ANDERSEN kocht.

Aan het verzoek zal worden voldaan.

4°. Verzoekt aanteekening, dat bericht ontvangen is van den Heer F. W. VAN EEDEN, Directeur van het Koloniaal Museum te Haarlem, over de aan dat Museum verzonden voorwerpen (Not. pag. 61).

5°. Stelt voor aan de Directie der Rotterdam-Batjan-Cultuur-Maatschappij en den Heer A. MAAS GEESTERANUS, administrateur der kina-onderneming Argasari (Tjitjalengka), toezending te verzoeken van een stel der ten behoeve dier ondernemingen in gebruik zijnde betalingspenningen.

Cfm. besloten.

6°. Deelt mede, dat een bezoeker van de Boroboedoer hem heeft bericht, dat de levende pagger, welke op last van de Regeering rondom dat monument is geplant, als afsluitingsmiddel in geenen deele voldoet, aangezien men schier overal door dien pagger kan dringen, terwijl deze bovendien het gezicht op het monument bederft, omdat de afstand tusschen dien pagger en het monument te kort is genomen. Hij geeft mitsdien in overweging het vorenstaande ter kennis van de Regeering te brengen, met voorstel om den pagger te doen vervangen door eene doelmatigere omheining.

Wordt besloten na te gaan wat daaromtrent vroeger is verhandeld.

7°. Bericht de ontvangst van de volgende geschenken:

a. Van den Heer C. J. BEGEER te Utrecht 19 bronzen en 1 alluminium medailles, in zijne fabriek vervaardigd;

b. Van de Commissie der Tentoonstelling te Batavia in 1893 de prijsmedaille in brons, verguld en verzilverd;

c. Van den Heer G. J. VAN KOOTEN, Majoor der Artillerie, de ordre de bataille der Lombóksche expeditie.

De voorwerpen sub *a* en *b* zullen in het munismatisch kabinet worden geplaatst; dat sub *c* in de verzameling varia.

IV. De Heer BRANDES:

1°. Deelt mede, dat ten geschenke zijn ontvangen:

a. van het lid, den Heer J. HABBEMA, een inlandsche almanak, in handschrift, onvolledig en afkomstig van Sumatra's Westkust.

b. Van den Heer K. F. VAN DELDEN LAERNE, Ass.-Res. van Trenggalek, door tusschenkomst van den Heer DR. R. D. M. VERBEEK, een afdruk van het jaartal 1319, voorkomende op eene begraafplaats in de res. Kediri en een lingga.

Zullen resp. in de verzamelingen HSS. en oudheden worden bewaard.

2°. Biedt voor het Tijdschrift aan eene verhandeling over de hikajat Golam (geschiedenis der 10 vizieren).

Tot opneming wordt besloten.

V. De Heer LOUW:

1°. Deelt mede, dat van den Heer G. A. N. Scheltema, 2e commies b/h Dept. van B. B., ten geschenke zijn ontvangen eenige Karau-Bataksche lagoe's, in potlood opgeschreven door een Karau-Batak, in bijzijn van den schenker.

Zullen in de verzameling HSS. worden bewaard.

2°. Biedt namens het lid, den Heer P. H. VAN DER KEMP, aan een stuk getiteld „De Adji-Saka-legende over het ontstaan der zoutwaterwellen in de afdeeling Grobogan."

Zal in het Tijdschrift worden opgenomen.

3°. Brengt verslag uit over verschillende aanvragen om aanvulling van 's Gen. edita, waarvan aan de betrokken vereenigingen kennis zal worden gegeven.

4°. Bericht, dat op 13 Nov. 1892 aan het lid, den Heer J. J. MEIJER, controleur b/h B. B. te Oengaran, uit de bibliotheek verstrekt werden VAN DER TUUK's Bataksch-woordenboek en MATTHES' Boegineesch id., welke niettegenstaande 3 maal herhaalde herinnering resp. 16 Juli 1893, 14 Jan. en 25 Juli 1894 niet zijn terugontvangen, terwijl ook geen antwoord van den Heer MEIJER is ontvangen.

Wordt besloten genoemd lid uit te noodigen aan het verzoek van den bibliothecaris te voldoen, en tevens te beantwoorden 's Gen. schrijven dd. 20 Jan. n°. 15 (Not. pag. 7) betreffende de hem tot opgraving van oudheden verstrekte som van *f* 100.

5°. Wijst er op, dat door een misverstand twijfel gerezen is omtrent het lidmaatschap van den Heer Mr. J. F. KRÄMER, zoodat gedurende geruimen tijd geen verzending van edita noch inning van contributie heeft plaats gehad

Wordt besloten genoemden Heer te verzoeken op te geven van welk tijdstip hij alsnog als lid wenscht beschouwd te worden.

VI. De Secretaris vestigt de aandacht op eene passage in het stuk van den Heer J. VAN AALST, over oudheden in de districten Ngasinan en Balak (res. Kedoe) (Not. 1893 pag. 160), hetwelk in het tijdschrift is opgenomen (deel XXXVII, pag. 558), volgens welke de beschikbaarstelling van gelden tot het doen van opsporingen in de nabijheid der desa Pringapoesdoewoer wordt aanbevolen.

Wordt besloten den Heer VAN AALST te verzoeken ter zake nadere inlichtingen te verschaffen en op te geven welk bedrag naar zijn oordeel voor de opsporingen vereischt wordt.

VII. Wordt benoemd tot gewoon lid de Heer Dr. J. K Jacobs, Off. van gez. 1e klasse.

Op de ledenlijst worden weder geplaatst de Heeren Mr. W. Stortenbeker, oud-Directeur van O. E. & N, Jhr. O. van der Wijck, Secretaris v/h Dept. van O. E. & N. en S. R. Lankester, lid der firma Maclaine Watson & Co, allen te Batavia.

Van de ledenlijst worden op verzoek afgevoerd de Heeren Jhr. J. A. Röell en W. van der Lee.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

De Voorzitter,
GROENEVELDT.
De Secretaris,
ABENDANON.

Bestuursvergadering van Dinsdag 4 September 1894.

Tegenwoordig de Heeren W. P. GROENEVELDT, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW, A. G. VORDERMAN, H. D. H. BOSBOOM, B. HOETINK en Mr. J. H. ABENDANON, Secretaris.

I. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden de volgende stukken ter tafel gebracht:

a. Het Gouvernements-besluit dd. 18 Augustus n°. 29, houdende machtiging aan den Directeur van O. E. en N. om aan het Genootschap kosteloos te verstrekken een exemplaar van elk der bij het besluit van 29 Augustus 1893 n°. 10 bedoelde sterren voor trouw en verdienste [Not. pag. 77].

Not.

b. Van den Gouv. Secretaris dd. 4 Augustus, namens de Regeering ten geschenke aanbiedende een exemplaar van „Het familie- en kampongleven op Groot-Atjeh" door Dr. J. JACOBS.

Zal in de bibliotheek worden opgenomen.

c. Van den Directeur van O. E. en N. dd. 9 Augustus, houdende mededeeling, dat het bij dezerzijdsch schrijven van 15 September 1893 n°. 239 [Not. 1893 pag. 128/9] aangeboden ontwerp tot het herstellen van den Mendoet-tempel bij zijnen ambtgenoot der B. O. W. ernstige bedenkingen heeft ontmoet; dat daarom een ander ontwerp is opgemaakt, waarbij geene herstelling beoogd is, doch eene afwending van het gevaar voor instorten, met de bedoeling

om eerst later, wanneer dit gevaar geweken zal zijn, te beslissen, wat aan den tempel zelf behoort te worden verricht; met verzoek omtrent de thans voorgestelde wijze van voorziening van advies te willen dienen.

In rondlezing.

d. Van denzelfden dd. 23 Augustus, met verzoek, om met het oog op de samenstelling van het ontwerp der begrooting van het dienstjaar 1896, te willen mededeelen of de gewone Gouvernements subsidie over dat jaar al dan niet kan worden ontbeerd.

Wordt besloten den Directeur v^{d}. te berichten, dat de subsidie niet kan worden gemist.

e. Van denzelfden dd. 1 September, ten geleide van eenige koperen chineesche munten [gobogs] zooals er 1600 in den grond begraven werden gevonden in het bosch ten noorden van het gehucht Moendoe der desa Gamarang, district Kanigoro [residentie Madioen].

Wordt besloten den Directeur v^{d}. uit te noodigen al het gevondene te doen opzenden.

f. Van het Bestuur der Archeologische Vereeniging te Djokjakarta dd. 15 Augustus, ten geleide van het verslag over 1893, met verzoek daaraan eene plaats in de Notulen van het Genootschap te geven.

Wordt besloten het verslag als bijlage der Notulen op te nemen. [zie bijlage IV].

Verder zal het Bestuur worden uitgenoodigd de gevonden kleine beelden ter beschrijving aan het Gen. te doen toekomen, waarbij tevens de vraag zal worden geopperd, of het niet wenschelijk ware het gevondene, v. z. v. dit voor vervoer geschikt is, aan het Gen. in bewaring te geven.

g. Van het Bestuur der M$_{ij}$. tot bevordering der bouwkunst te Amsterdam dd. 23 Juli, houdende verzoek om ten

behoeve der boekerij van voormelde Mij. af te staan de door het Gen. uitgegeven beschrijvingen van oudheden door de Heeren J. W. IJZERMAN en Dr. R. D. M. VERBEEK, benevens eene collectie photografiën van den Boroboedoer en andere Javaansche oudheden, vervaardigd door den Heer J. VAN KINSBERGEN, zulks in verband met het voornemen om te trachten uit de verzamelde gegevens een geheel te vormen, dat meer algemeen bereikbaar zal worden en een beeld kan geven van de vroegere kunst in Ned. Indië. Tevens wordt voor het vervolg ruiling voorgesteld van 's Gen. edita met de door de Mij. uitgegeven wordende „Afbeeldingen van oude bestaande gebouwen" en het „Bouwkundig Weekblad", waarvan een exemplaar aan het Gen. verzonden is, tegelijk met het „album van uitgevoerde werken" en de „geschiedenis der Mij.", verschenen bij gelegenheid van het 50jarig bestaan en het naar aanleiding daarvan gehouden congres.

De door het Gen. uitgegeven werken der Heeren IJZERMAN en VERBEEK zullen aan voormelde Mij. worden toegezonden, onder bereidverklaring tot ruiling van edita.

Daar de gewenschte photogrammen, op last der Indische Regeering zijn vervaardigd, zal in overweging worden gegeven een verzoek tot Haar te richten, waarbij rekening te houden ware met de omstandigheid, dat niet al de bestaande photografien voor het door de Mij. beoogde doel van nut zijn, terwijl de Directie van het Gen. bij het doen eener keuze gaarne hare medewerking zal verleenen.

h. Van hetzelfde Bestuur dd. 28 Juli, ten geleide van de edita der Mij.

Zullen in de bibliotheek worden opgenomen.

i. Van den Heer G. E. V. L. VAN ZUIJLEN, gep. kolonel der Genie in N. I. te 's Gravenhage dd. 29 Juli, in zijne

hoedanigheid van eerelid der sub *g* bedoelde Mij. het aldaar omschreven verzoek ondersteunende.

Dep.

j. Van den Heer E. J. BRILL, uitgever te Leiden dd. 3 Augustus, houdende bericht, op verzoek van den Heer GRONEMAN (Not. pag. 44 en 60/1), dat de reproductie der 25 photogrammen, behoorende bij zijne Garebeg-feesten te Djokjakarta, op karton geplakt en vernist zal kosten *f* 475 à *f* 1600, al naar mate daarvan 100 dan wel 500 exemplaren gewenscht worden, terwijl de prijs ongeveer $^1/_3$ minder zal zijn, indien dadelijk op carton wordt afgedrukt en de photo's dof blijven.

Wordt besloten den Heer GRONEMAN mede te deelen, dat het Gen. wegens de hooge kosten van de uitgave moet afzien.

k. Van den Heer J. KNEBEL, Ass. Res. van Pemalang, dd. 1 September, houdende toestemming tot de voorgestelde wijziging en weglating in zijne verhandeling over het desabestuur in zijne afdeeling (Not. pag. 85 en 91).

Wordt besloten tot opneming in het Tijdschrift.

l. Van den Heer J. W. HODGE, bibliothecaris der Smithsonian institution (bureau of Ethnology), dd. 2 Juni, in antwoord op dez. schrijven van 20 April jl. n°. 121 meldende dat de afdeeling ethnologie van bedoelde instelling eene afzonderlijke bibliotheek bezit, waarin gaarne ook 's Gen. edita zouden worden opgenomen.

In handen van den bibliothecaris.

m. Van de Reale Accademia delle Scienze te Turin, dd. 17 Juli, houdende verzoek om aanvulling van ontbrekende edita.

U. s.

n. Van den Heer Dr. W. HEIN, vice-secretaris van de Anthropologische Gesellschaft te Weenen, dd. 13 en 19 Juli met gelijk verzoek.

U. s.

II. De Voorzitter biedt namens den Heer J. Knebel te Pemalang drie photogrammen aan, twee daarvan voorstellende beelden op het erf van den Regent te Blitar en het derde de Ganeça van Bårå (Blitar) in de lijst van Dr. Verbeek op pag. 267 vermeld.

Zullen in de bibliotheek worden opgenomen.

III. De Heer Van der Chijs stelt voor:

1°. Den Resident van Benkoelen te herinneren aan de beantwoording van dezerzijdsch schrijven dd. 20 April jl. n°. 127, betreffende de mogelijkheid om voor de kennis der Enganeesche taal meer gegevens te verzamelen [Not. pag. 45].

Cfm. besloten.

2°. Om het onlangs verschenen vervolg op den catalogus der ethnographische verzameling met den oorspronkelijken catalogus voor niet-leden te zamen verkrijgbaar te stellen voor *f* 1.

Cfm. besloten.

IV. De Heer Louw:

1°. Biedt namens den Heer W. A. Wolters, administrateur der onderneming Petoeng Ombo [Malang], twee photogrammen aan van twee steenen beelden in zijn bezit.

Zullen in de bibliotheek worden opgenomen.

2°. Bericht de verschijning van het eerste deel van zijn werk over den Java-oorlog [1825-1830].

De voorzitter wenscht hem hiermede geluk.

Wordt besloten den prijs hiervan voor niet-leden te bepalen op *f* 6, en op dit werk toe te passen art. 6 van het algemeen reglement, d. i. de verzending aanvankelijk te beperken tot nader [door den Heer Louw in overleg met den Heer Van der Chijs] aan te wijzen leden, terwijl het echter op aanvrage ook aan andere leden kosteloos zal worden toegezonden.

Hiervan zal tevens op den omslag der eerstverschijnende aflevering der Notulen melding worden gemaakt.

3°. Verzoekt restitutie van een bedrag van *f* 45, door hem ten behoeve van de bij voormeld werk behoorende platen uitgegeven.

Cfm. besloten.

4°. Verzoekt een crediet van *f* 100, ten laste der begrooting van 1895, ten behoeve van de platen behoorende bij het tweede deel van bedoeld werk.

Cfm. besloten.

V. De Heer Snouck Hurgronje biedt namens den Heer Brandes aan:

1°. eene desa-legende uit het Javaansch door den Heer J. Knebel, Ass. Res. van Pemalang, getiteld: „De goenoeng Slamĕt".

2°. Een woordenlijst der Karau Jotafa, bewoners der Humboldts-baai (Nieuw-Guinea), benevens eenige woorden van de taal der bewoners van het meer Santani, in de nabijheid van genoemde baai, door den Heer G. L. Bink, zendeling-leeraar te Rhoon [ibidem].

De Heer Bink deelt in een begeleidend schrijven mede, dat hij de lijst vervaardigd heeft naar aanleiding van de opgaven hem telkens na aanwijzing der voorwerpen of na bewegingsnabootsing verstrekt, en dat hij slechts voor een gedeelte gebruik heeft kunnen maken van de tusschenkomst van een inboorling, die zeer weinig Maleisch verstond, met het oog waarop hij de woordenlijst slechts onder reserve aanbiedt.

3°. Eene nalezing op het verslag over een Babad Balambangan, voorkomende in deel XXXVII, pag. 325 e. v. van het Tijdschrift door den Heer Brandes.

De sub 1°, 2° en 3° bedoelde stukken zullen in het Tijdschrift worden opgenomen.

VI. De Heer VORDERMAN biedt aan:

1°. de abklatsch van een jaartal en relief, voorkomende op een Vishnoe-beeld op het erf van den Regent van Toeloeng-Agoeng, benevens de afdrukken in lak van eenige Javaansche zegelringen.

In handen van den Heer BRANDES.

2°. Twee Javaansche muntjes uit den Hindoe-tijd (NETSCHER en VAN DER CHIJS, pl. XIII, n°. 125), geschonken door het lid, den Heer RADEN MAS TOEMENGGOENG SOERIO DI KOESOEMO.

Zullen in het numismatisch kabinet worden opgenomen.

3°. De legende van Radja Sĕgårå in het Javaansch, opgesteld door den Heer RADEN TOEMENGGOENG ARIO KOESOEMO ADI NINGRAT, Regent van Sampang.

De Heer SNOUCK HURGRONJE deelt mede, dat het stuk volgens het bijschrift bevat het „verhaal van den aanval van Djoeragan Koelisman uit Madras op Java, onder de regeering van Sanghjang Toenggal ongeveer 2000 jaren geleden. Sanghjang Toenggal leed de nederlaag en vluchtte in het woud, waar hij droomde, dat hij de hulp moest inroepen der menschen van Madoera. Destijds woonde op Madoera slechts één mensch, Raden Sĕgårå, zoon van eene randa, gend. Raden Ajoe Dara Agoeng. De overblijfselen van zijne kraton zijn in de desa Nepah, district Ketapang, regentschap Sampang, tot heden eene offerplaats der Madoereezen."

Zal in de verzameling HSS. worden bewaard.

VII. De Heer BOSBOOM legt over een exemplaar der schetstaalkaart van Celebes, samengesteld door den Heer K. F. HOLLE [zie Notulen 1894 Bijlage II pag. XV e. v.].

Zal in de bibliotheek worden opgenomen.

VIII. De Secretaris relateert, naar aanleiding van het voorstel van den Heer VAN DER CHIJS in de vorige vergadering betreffende de voorzieningen ten behoeve van den Bo-

roboedoer [Not. pag. 93], wat vroeger hieromtrent is verhandeld [Not. 1888 pag. 61 e. v. en 175, 1893 pag. 65 en 127, 1894 pag. 9], hetgeen in het kort hierop nederkomt, dat naar aanleiding van een advies van den Resident van Kedoe aan den Directeur van O. E en N. in overweging werd gegeven eene omheining van doorndraad te doen vervaardigen op voldoenden afstand van het monument om het gezicht daarop niet te benadeelen, terwijl echter van Regeeringswege slechts een bedrag van *f* 60 werd toegestaan tot herstel der in 1888 toegestane bamboe-omheining.

Daar deze laatste het monument niet behoorlijk afsluit, en tevens het gezicht daarop beneemt, wordt besloten bij de Regeering aan te dringen op de daarstelling van eene omheining van stekeldraad ter hoogte van 4 voet, waarin slechts één toegang voorkomt aan de zijde van den pasangrahan.

IX. Worden benoemd:

tot buitengewoon lid de Heer G. L. Bink, zendeling-leeraar te Rhoon (Nieuw-Guinea);

tot gewone leden de Heeren E. A. T. Weber, Resident van Tapanoeli, J. H. Klomp, Predikant te Batavia, en Mr. C. Lijdius Rahder, Advocaat en Procureur te Soerabaja.

Van de ledenlijst worden op verzoek afgevoerd de Heeren Mr. C. H. Gockinga, H. J. A. Raedt van Oldenbarneveldt en C. J. A. Gokkel.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

De Voorzitter,
GROENEVELDT.

De Secretaris,
ABENDANON.

Bestuursvergadering van Dinsdag 2 October 1894.

Tegenwoordig de Heeren W. P. GROENEVELDT, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Mr. W. A. J. VAN DAVELAAR, P. J. VAN SANTEN, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW, H. D. H. BOSBOOM, B. HOETINK en Mr. J. H. ABENDANON, Secretaris, alsmede de Heer Dr. N. ADRIANI, daartoe door het Bestuur uitgenoodigd.

I. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden ter tafel gebracht de volgende brieven:

a. Van den Directeur van O. E. en N. dd. 10 Sept., ten geleide van 100 exemplaren der blanco-woordenlijst door den Heer K. F. HOLLE samengesteld (Not. pag. 10, 65, 85), onder mededeeling, dat voor de verspreiding der lijst overeenkomstig dezerz. schrijven van 25 Juli nº. 198 het noodige is verricht, en dat 270 exemplaren tegen den prijs van 15 cents in het Depot van leermiddelen verkrijgbaar zijn gesteld.

De bibliothecaris wordt uitgenoodigd de ontvangen exemplaren ter beschikking van belanghebbenden te houden.

b. Van denzelfden dd. 17 Sept., ten geleide van een exemplaar der schetstaalkaart van Celebes en onderhoorigheden, samengesteld door den Heer K. F. HOLLE.

Zal in de bibliotheek worden opgenomen.

c. Van denzelfden dd. 29 Sept., ten geleide van een exemplaar van elk der bij het G. B. van 29 Aug. 1893 nº. 10 bedoelde sterren van trouw en verdienste, zulks ter

voldoening aan het G. B. dd. 18 Aug. jl. n°. 29 (Not. pag. 97).

Bedoelde voorwerpen, zijnde twee van goud, een van zilver en een van brons, zullen in het numismatisch kabinet worden opgenomen.

d. Van denzelfden dd. 11 Sept., houdende verzoek om eene opgave der samenstelling van het Gen. ten behoeve van den Reg. Almanak van 1895.

Hieraan zal worden voldaan.

e. Van den Dir. van B. O. W. dd. 19 Sept., ten geleide van het „Statistiek verslag van spoor- en stoomtramwegen in N. I. over 1893".

Zal in de bibliotheek worden opgenomen.

f. Van denzelfden dd. 1 Oct., ten geleide van het „Verslag over de B. O. W. in Ned. Indie over 1892".

U. s.

g. Van den Resident van Benkoelen dd. 19 Sept., in antwoord op dezerz. schrijven van 20 April jl. n°. 127 (Not. pag. 45), houdende, in overleg met den controleur van Benkoelen, het voorstel om tegen eene nader te bepalen belooning den Inlandschen opziener van Engano op te dragen om verhalen, samenspraken, dagelijksche uitdrukkingen, pantoens enz. uit den mond van Enganeezen op te teekenen, daarin bijgestaan door met Enganeesche vrouwen gehuwde Maleiers als tolken, ter verkrijging eener richtige spelling der woorden en vertaling der verhalen enz. in het Maleisch, terwijl de controleur, die om de drie maanden een zestal dagen op het eiland verblijf houdt, op de uitvoering controle zoude kunnen uitoefenen.

Wordt na beraadslaging besloten 1° den Res. te berichten, dat van deze werkwijze weinig verwachting gekoesterd wordt,

daar de controleur te weizig toezicht zal kunnen uitoefenen om betrouwbare gegevens te verkrijgen; 2° het lid Dr. J. C. G. Jonker, ambtenaar voor de beoefening van Indische talen te Makassar, de vraag te stellen of hij genegen zou zijn de studie der Enganeesche taal op zich te nemen en van oordeel is, dat hierdoor niet te veel schade zoude worden toegebracht aan zijne tijdelijk onderbroken studie op Celebes, met uitnoodiging om casu quo een ander denkbeeld te willen aangeven tot bereiking van het voorgestelde doel.,

h. Van den Heer E. IREGEAR, Secretaris der Polynesian Society te Wellington [Nieuw-Zeeland] dd. 23 Juli, houdende verzoek om toezending aan voormelde Vereeniging van eenvoudige woordenboeken en woordenlijsten van talen in den Indischen archipel voorkomende, zulks ter vergelijking met woorden in de Polynesische talen.

In handen van den Heer SNOUCK HURGRONJE, met verzoek om bericht.

i. Van den Heer A. T. MAAS GEESTERANUS te Argasari (Pr. Reg.] dd. 3 Sept., ten geleide, ingevolge dezerz. verzoek van 30 Aug. jl. (Not. pag. 93], van een viertal betaalpenningen op de onderneming Argasari gebruikelijk, drie van zink, vroeger in gebruik, en één van koper, vertegenwoordigende een half dagloon ad 10 cents.

Zullen in het numismatisch kabinet worden opgenomen.

j. Van het lid, den Heer K. F. VAN DELDEN LAERNE, Ass. Resident van Trenggalek, dd. 7 Sept., ten geleide van een paar door den Heer C. A. DEN HAMER vervaardigde photogrammen van twee groepen, bevattende ruim 50 beelden, voetstukken en bewerkte steenen, uit 23 desa's zijner afdeeling bijeengebracht, waaraan zijn gegeven de namen van Tjandi Tontonan en Tjandi Lodji; onder aanteekening,

dat van de vindplaatsen en vondsten aan Dr. Verbeek eene lijst is gezonden, terwijl de Heer Vorderman, tijdens zijn verblijf ter plaatse, van de beelden eene beschrijving heeft gemaakt.

De photogrammen zullen in de bibliotheek worden opgenomen.

Tevens wordt besloten bij den Heer Vorderman naar de beschrijving te informeeren.

k. Van het lid, den Heer Mr. J. S. Krämer, dd. 7 Sept., in antwoord op dezerz. schrijven van 30 Augt. jl. n°. 224 [Not. pag. 95] berichtende, dat hij in het 2e kwartaal van dit jaar wederom edita heeft ontvangen, en dus ook van af dat kwartaal als lid wenscht beschouwd te worden.

l. Van den Heer P. H. van der Kemp dd. 5 Sept., ten geleide van zijn portret.

Zal in 's Gen. album worden opgenomen.

II. De Voorzitter:

1°. Deelt mede, dat uit de rondlezing terug zijn de stukken betreffende de voorziening ten behoeve van den Mendoettempel (Not. pag. 97/8].

Na beraadslaging wordt besloten deze, alsmede de vroeger over hetzelfde onderwerp gewisselde stukken, te stellen in handen van den ingenieur 1e klasse b/d. Waterstaat, den Heer J. Nijhout van der Veen, met uitnoodiging de volgende bestuursvergadering bij te wonen, ten einde het Bestuur met zijn deskundig advies voor te lichten.

2°. Biedt ten geschenke aan:

a. namens den Heer Be Kwat Koen, kapitein der Chineezen te Soerakarta, een bronzen godinnebeeld;

b. namens het lid, den Heer W. Meijer Ranneft, een photogram, voorstellende een steenen doodkist, staande in

de nabijheid van kampong Nainggolan op het schiereiland Samosir [Tobameer].

Het voorwerp sub *a* zal worden opgenomen in de oudheidkundige verzameling; dat sub *b* in de bibliotheek.

III. De Heer VAN DER CHIJS:

1°. Legt de volgende nota over.

Tien jaren geleden zijn bij het gouv. besluit van 10 October 1884, n°. 14 (Notulen XXII, bladz. 109) aan het Genootschap afgestaan eenige voorwerpen, toebehoord hebbende aan den laatsten Sultan van Atjeh.

De eigenlijke rijks-sieraden van Atjeh behoorden niet tot dat geschenk, maar werden te Kota-Radja aangehouden om die bij de eventueele verheffing van een nieuwen Sultan aan dezen over te geven.

Van zoodanige verheffing is, ni fallor, thans geene sprake meer; en, mocht die zienswijze juist zijn, dan heeft een langer aanhouden te Kota-Radja van de bewuste rijks-sieraden geen raison d'être.

Volgens mijn zegsman worden de meer bedoelde rijkssieraden, behalve een paar lansen en kanonnen, te Kota-Radja bewaard in een ijzeren kist, en zijn zij dientengevolge zoo goed als onzichtbaar voor iedereen. In 's Genootschaps museum daarentegen zouden zij voor elken bezoeker zichtbaar wezen.

Op grond van een en ander geef ik in overweging:

de Regeering te verzoeken, ten vervolge op haar in hoofde aangehaald besluit, ook de bewuste rijks-sieraden aan het Genootschap in bewaring te geven, tot tijd en wijlen die voorwerpen benoodigd zullen zijn.

Cfm. besloten.

2°. Deelt mede, dat door den ex-secretaris der Bat. Tentoonstelling van 1893, den Heer Mr. A. W. JACOMETTI, het

verzoek is gedaan om het archief van de Directie dier Tentoonstelling aan het Gen. in bewaring te mogen geven.

Hiertoe wordt besloten met bepaling, dat het archief in een gesloten kist in het magazijn zal worden geplaatst.

3°. Biedt aan een bronzen medaille ter eere van zijnen vader, wijlen den Heer P. O. Van der Chijs, in leven Directeur van het Numismatisch kabinet te Leiden, geslagen op kosten van de Société royale de numismatique de Belgique (zitting van 1 Juli 1894).

Zal in het numismatisch kabinet worden opgenomen.

IV. De Heer Van Santen biedt ten geschenke aan namens den Heer A. J. H. Van der Velden, pastoor te Laoera (Soemba) eenige ethnographische voorwerpen van het eiland Soemba.

Zullen in het ethnologisch museum worden opgenomen.

V. De Heer Louw:

1°. Brengt rapport uit betreffende het verzoek van de ethnologische afdeeling van de Smithsonian Institution om een exemplaar te ontvangen van 's Gen. edita.

Wordt besloten aan het verzoek gevolg te geven en hiervan mededeeling te doen.

2°. Deelt mede, dat aan de in zijne handen gestelde verzoeken tot aanvulling van edita zooveel mogelijk voldaan is.

3°. Legt over de lijst van leden en genootschappen aan wie zijn Java-oorlog niet zal worden toegezonden, tenzij daartoe het verzoek wordt gedaan.

De lijst wordt goedgekeurd.

VI. De Heer Snouck Hurgronje biedt namens het buitengewoon lid, den Heer Sajjid Oethman, Adviseur hono-

rair voor Arabische zaken, ten geschenke aan een door dezen samengesteld en uitgegeven geschrift, getiteld:

„Moezīl al-awhām wat-taraddoed fi amr çalāt al- djoem-cah bitta caddoed (Batavia 1312 H).

Zal in de bibliotheek worden opgenomen.

VII. De Secretaris stelt, naar aanleiding van eene mededeeling van het buitengewoon lid, den Heer G. L. Bink, zendelingleeraar te Rhoon (Nieuw Guinea), voor, om pogingen in het werk te stellen tot verkrijging van een door genoemden Heer samengesteld ethnologisch verslag van een gedeelte van de Humboldtsbaai, en dit vervolgens in het Tijdschrift te publiceeren.

Wordt besloten den Heer Bink uit te noodigen het Gen. dit verslag te doen toekomen.

VIII. Wordt benoemd tot gewoon lid de Heer G. Kruijs, vice-admiraal, commandant der zeemacht in N. I.

Worden op verzoek van de ledenlijst afgevoerd de Heeren F. Fokkens, P. H. van der Kemp en C. Beynon.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

De Voorzitter,
GROENEVELDT.

De Secretaris,
ABENDANON.

Bestuursvergadering van Dinsdag 6 November 1894.

Tegenwoordig de Heeren Mr. J. A. VAN DER CHIJS, wd. Voorzitter, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW, B. HOETINK en Mr. J. H. ABENDANON, Secretaris.

I. De vergadering wordt tevens bijgewoond door den Heer J. NIJHOUT VAN DER VEEN, ingenieur 1e klasse der B. O. W, daartoe uitgenoodigd krachtens besluit der vergadering van 2 October jl, (Not. pag. 108) ter bespreking van de maatregelen welke zouden kunnen worden genomen tot behoud van den Mendoet-tempel.

Wordt besloten de beslissing omtrent het door den Heer NIJHOUT VAN DER VEEN in overweging gegevene aan te houden tot de volgende vergadering, welke mede door genoemden Heer zal worden bijgewoond.

II. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden ter tafel gebracht de volgende brieven:

a. Van den Gouvernements Secretaris dd. 16 October, ten geleide namens de Regeering van het tweede deel van Dr. J. J. M. DE GROOT's „The religious system of China."

Zal in de bibliotheek worden geplaatst.

b. Van denzelfden dd. 24 Oct. als voren van afl. 305 en 306 van Flora Batava.

U. s.

c. Van den Directeur van O. E. N. dd. 13 Oct. als voren van Pithecanthropus erectus van M. E. T. T. du Bois·

U. s.

d. Van denzelfden dd. 23 Oct. van het verslag van het Laboratorium voor pathologische anatomie en bacteriologie over 1893.

U. s.

e. Van denzelfden dd. 5 Nov. ten geleide van een grooten gouden ring met inscriptie in een graf der desa Pateman, district Poerbolinggo (Res. Banjoemas), aangetroffen.

Wordt besloten den ring voor de getaxeerde waarde van *f* 30 aan te koopen en dezen in handen te stellen van den Heer BRANDES met het oog op de inscriptie.

f. Van het Indisch Comité ter bevordering van het natuurkundig onderzoek der kolonien dd. 24 Oct., houdende mededeeling dat op zijn verzoek door den Heer A. W. NIEUWENHUIS, arts, officier van gezondheid der 2e klasse, medelid der Borneo-expeditie, eene verzameling ethnographica is bijeengebracht, waarvan hij voornemens is om, indien zijne plaatsing te Batavia van genoegzaam langen duur mocht blijken, eene uitvoerige beschrijving samen te stellen, benevens een verslag der door hem waargenomen feiten en opgedane ondervindingen.

Verder verzoekt het Comité 1° om de duplicaten, welke echter in gering getal zullen aanwezig zijn, daar de kosten niet te hoog mochten worden, aan het Leidsch Museum op te zenden; en 2° om den heer NIEUWENHUIS voor een deel van den hem nieuwen arbeid te willen behulpzaam zijn en hem voor het nemen van photogrammen etc. de vrije beschikking over de collectie af te staan.

Wordt besloten de in de vergaderzaal opgestelde verzameling, welke blijk geeft van met groote zorg te zijn bijeengebracht, in het ethnographisch Museum op te nemen.

Volgens bericht van den Wd. Voorzitter zijn geen duplicaten aangetroffen. Overigens zal aan het verzoek van het Comité worden voldaan.

g. Van den Heer P. JANSZ, rustend zendeling dd. 29 Sept., ten geleide van eene verhandeling over de transcriptie van Javaansche woorden.

In handen van den Heer SNOUCK HURGRONJE.

h. Van het lid, den heer J. VAN AALST, Controleur b/h. B. B. te Prapag [Kediri] dd. 9 Oct. in antwoord op dezerzijdsch schrijven van 24 Sept. (Not. pag. 95) berichtende, dat hij tengevolge van zijne verplaatsing geen bemoeienis meer kan hebben met opgravingen in de contrôle-afdeeling Magelang. Als grond van zijn vermoeden dat verdere opgravingen bij Tjandi-panas veel belangrijks aan het licht zullen brengen wordt aangevoerd: 1e de vrij aanzienlijke afmetingen der oude bidplaats; 2e het groote aantal, vaak zeer schoon en rijk behouwen steenen daar rondom verspreid, hetgeen het vermoeden wettigt, dat vele dergelijke steenen en misschen ook beelden onder de aarde bij de bidplaats bedolven zullen zijn; 3e het voorkomen van steenen (banaspati's) in een heuveltje niet ver van Tjandi-panas in de sawah's gelegen; 4e de verklaring van Inlanders dat in dit heuveltje drie vrij groote beelden bedolven moeten zijn.

De Heer VAN AALST bericht verder, dat hij bezig is met een onderzoek der oudheden in de contrôle-afdeeling Prapag, en gaarne een bedrag van *f* 100 ter nadere verrekening zou ontvangen, tot het doen van eenige opgravingen, voornamelijk in graven van buitengewoon groote afmetingen, van welke er verscheidene in zijne afdeeling voorkomen en waarin volgens de bevolking Boeddhisten van zeer groote lengte ter aarde besteld zijn.

Wordt besloten: 1e den Resident van Kedoe te verzoeken het Genootschap in te lichten omtrent de wijze waarop de opgravingen in de districten Ngasinan en Balak zouden kunnen geschieden en op welk bedrag de kosten geschat worden; 2e den Heer VAN AALST een bedrag van *f* 100 te doen toekomen voor het beoogde doel, doch hem daarbij in over-

ging te geven, om indien het onderzoek der graven geen spoedig succes oplevert, liever op andere plaatsen naar oudheden te laten zoeken.

i. Van de Academy of natural sciences te Philadelphia dd. 20 en 23 Aug., houdende verzoek om toezending van 's Gen. verhandelingen sedert 1877 en notulen sedert 1888.

Wordt besloten aan genoemde Akademie mede te deelen, dat het Genootschap geen ruiling van edita meer heeft met lichamen, die zich met natuurkundige wetenschappen bezig houden, hetgeen indertijd reeds bekend gemaakt werd.

III. De wd. Voorzitter:

1°. Bericht de verschijning van een nieuw deel van het Dagregister, anno 1665.

2°. Geeft in overweging het lid, den Heer A. Salmon Vzn., Resident van Pasoeroean, te verzoeken zijne tusschenkomst te willen verleenen tot verkrijging voor het numismatisch kabinet van het Genootschap van eene verzameling der medailles bij de firma Begeer & Co. te Utrecht geslagen ten behoeve van de tentoonstelling te Pasoeroean.

Cfm. besloten.

3°. Biedt aan:

a. eenige oude imprimés, welke in de verzameling varia zullen worden opgenomen;

b. eene medaille ter herinnering aan de Amsterdamsche tentoonstelling van 1883, tin; benevens eenige boekwerken, ten geschenke ontvangen van den Heer G. Landolt te Batavia.

De medaille zal in het numismatisch kabinet worden opgenomen, de boeken in de bibliotheek.

c. namens den Heer J. J. van Oosterzee te Semarang

eene nota omtrent de geschiedenis van den bliksemdraak op de deur van den misigit te Demak (Not. 1893 pag. 66 *d*), samengesteld door den Panghoeloe missigit aldaar, Mohamad Kasan Bessari, en luidende als volgt:

Satoe tempo wektoenja orang garap sawah, kabetoelan ada oedjan, dia pegi ka sawah dengen bawah patjoelnja kira sabeloemnja wektoe asar (poekoel 3) sijang, lantas dia matjoel baroe tiga kali (atawa tiga patjoelan) lantas ada orang kaki-kaki (orang toewa) tapi dia taoe njang itoe gelap, lantas di pegang, dengen koewat; srenta di pegang lantas boeni itoe gelap (djoemegoer) soewaranja, misih koewat di pegangi lantas di iket di bondo di bawah ka Demak di atoerken pada Kandjeng Soeltan Demak lantas di taroek krangkeng besi.

Toewan Soeltan kasih prentah tida bolih orang kasih aer boewat minoem, banjak orang besar ketjil sama liat itoe gelap, srenta ada orang nini-nini (orang prampoean toewa) dateng dengen bawa aer di tempat beroek di kasihken, tapi orang nini-nini itoe bininja gelap njang ada di koendjaran tadi.

Srenta trima aer lantas boeni djemagoer, doena-doena tida ada ilang, koendjaran antjoer samoewa.

IV. De Heer Hoetink biedt aan eene verzameling documenten en voorwerpen, betrekking hebbende op het hoa-hoi-spel, zooals dit in de afd. Deli (Sumatra's O. K.) vroeger voorkwam.

Zal in de varia worden opgenomen.

V. De Heer Louw stelt voor den prijs, waartegen het onlangs verschenen werk van den Heer G. C. Klerk de Reus, Geschichtlicher Ueberblick der administrativen, rechtlichen und financiellen Entwickelung der Nied. O. I. Compagnie, voor niet-leden verkrijgbaar zal zijn, te stellen op *f* 3.

Conform besloten.

VI. De Heer SNOUCK HURGRONJE legt naar aanleiding van het schrijven van den Heer E. IREGEAR, secretaris der Polynesian Society te Wellington (Not. pag. 107) eene lijst over van woordenlijsten, voorkomende in 's Genootschaps Tijdschrift en Verhandelingen, welke ter voldoening aan het verzoek zouden kunnen worden toegezonden.

Wordt besloten de lijst in handen te stellen van den bibliothecaris, teneinde hieraan voor zooveel mogelijk te voldoen.

VII. De Secretaris deelt mede:

1o dat de Heer P. J. VAN SANTEN hem heeft verzocht om de Directie te berichten, dat hij wegens vertrek naar Soerabaja tot zijn leedwezen verplicht is ontslag te verzoeken als bestuurslid.

Wordt besloten dit ontslag te verleenen onder dankbetuiging voor hetgeen de Heer VAN SANT-N in het belang van het Genootschap heeft gedaan, onder bijvoeging, dat het Bestuur zijn aftreden betreurt en zich aanbevolen houdt voor zijne blijvende belangstelling.

2o. dat hij van den Heer BRANDES, thans tijdelijk op Bali verblijfhoudende, ter regeling van de door 's Genootschaps-eerelid den Heer DR. H. N. VAN DER TUUK, nagelaten handschriften, heeft ontvangen:

a. een aan het Genootschap toebehoorende kropak (no. 452), welke vroeger aan den overledene werd uitgeleend;

b. no. 200 van VON DE WALL's verzameling Hik. radja Bandjar dan radja Kotaringin;

c. no. 32 van Dr. VAN DER TUUK's bij het Genootschap gedeponeerde Maleische Hss.

Het ontvangene zal wederom in de verzameling Hss. worden opgenomen.

VIII. Worden benoemd tot gewone leden de Heeren P. J. F. VAN HEUTSZ, Ass. Resident van Wonogiri, en A. M. ZANDVELD, controleur bij het B. B. te Segeri.

Van de ledenlijst wordt op verzoek afgevoerd de Heer Mr. A. VAN IPEREN.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

De Wd. Voorzitter,
VAN DER CHIJS.
De Secretaris,
ABENDANON.

Bestuursvergadering van Dinsdag 4 December 1894.

Tegenwoordig de Heeren W P. GROENEVELDT, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Mr. W. A. J. VAN DAVELAAR, P. J. F. LOUW, H. D. H. BOSBOOM, Mr. J. H. ABENDANON, Secretaris.

De vergadering wordt mede bijgewoond door den Heer J. NIJHOUT VAN DER VEEN, ingenieur 1e klasse der B. O. W., daartoe door het Bestuur uitgenoodigd (Not. pag. 112).

I. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden ter tafel gebracht de volgende brieven:

a. Van den Directeur van O. E. en N. dd. 15 October, houdende verzoek om bericht, of twee kisten bevattende de in dezerzijdsch schrijven van 22 Mei jl. nº. 151 bedoelde voorwerpen (een lingga en een steen), beide beschreven, welke zich op het erf der residentswoning te Magelang bevonden (Not. pag. 62) op 12 Juli d. a. v. bezorgd zijn bij den Directeur van het ethnografisch museum.

De Heer VAN DER CHIJS bevestigt de ontvangst, waarvan den Directeur vd. kennis zal worden gegeven.

b. Van denzelfden dd. 15 November, met referte aan dezerzijdsch schrijven van 24 September jl. nº. 237 (Not. pag. 98) aanbiedende 1600 koperen Chineesche muntstukken, geschat op eene waarde van *f* 4 —

In handen van den Heer HOETINK, met verzoek om advies.

c. Van den Britschen Consul te Batavia dd. 19 Novem-

ber, ten geleide van deel I van de Bombay Code (revised edition).

Zal in de bibliotheek worden opgenomen.

d. Van het Bestuur der Archeologische Vereeniging te Djokjakarta dd. 2 November, in antwoord op dezerzijdsch schrijven van 24 September jl. n°. 238 (Not. pag. 98) berichtende, dat het Museum aldaar onlangs gereed is gekomen en eerstdaags tot de overbrenging der oudheden zal worden overgegaan, zoodat het Genootschap wel geen bezwaar zal hebben af te zien van het voorstel om de vervoerbare voorwerpen naar Batavia op te zenden. Eenige kleine gouden en koperen voorwerpen worden echter aan het Genootschap toegezonden.

De Voorzitter deelt mede, dat die voorwerpen ontvangen zijn en tusschentijds inlichting is verzocht omtrent de plaats van herkomst enz.

Wordt besloten deze inlichting af te wachten. Inmiddels zullen de voorwerpen bij den Voorzitter verblijven.

e. Van het lid, den heer A. SALMON Vzn, Resident van Pasoeroean, dd. 27 November, in antwoord op dezerzijdsch schrijven van 21 te voren n°. 236 (Not. pag. 115) mededeelende, dat het bestuur der tentoonstelling te Pasoeroean genegen is een stel der medailles (een vergulden, een zilveren en een bronzen) af te staan tegen *f* 40, daar de stand der kas een geschenk niet toelaat.

Wordt besloten den Heer SALMON uit te noodigen alleen een zilveren exemplaar toe te zenden, indien dit tegen *f* 10 à *f* 12 kan worden afgestaan.

f. Van den Hoogleeraar-Directeur der Indische Instelling te Delft, Dr. J. Spanjaard, dd. 15 October, houdende 1°. bericht van onvangst der voorwerpen bedoeld in dezerzijdsch schrijven dd. 24 Augustus jl. n°. 208 (doubletten voorko-

mende in de door den Heer E. J. JELLESMA, resident van Menado, geschonken verzameling (Not. pag. 68/9) en verzending van *f* 65.36 ter restitutie van de gemaakte kosten; 2°. verzoek om eventueele latere verzendingen ten behoeve der Indische Instelling, ter vermijding van kosten, te doen geschieden door tusschenkomst van de firma DE LANGE & Co. te Batavia, en om zoo mogelijk alsnog een lijst der voorwerpen te doen toekomen, daar de nummers waarvan zij voorzien zijn, (slechts voor een deel correspondeerende met den tentoonstellings-catalogus) niet voldoende licht geven.

De Heer SPANJAARD teekent wijders aan, dat een der ontvangen kisten niets anders inhield dan het zware houten beeld van een Alfoerschen voorvechter, zoo onooglijk, dat dit bij ontvangst onmiddellijk tot kachelgebruik is bestemd, voor welk doel het zonder schade ook te Batavia had kunnen worden aangewend.

De Heer VAN DER CHIJS erkent de ontvangst van voormeld bedrag en deelt mede, dat hij elk der verzonden voorwerpen voorzag van een étiquette, vermeldende herkomst, benaming en gebruik.

Wordt besloten den Heer SPANJAARD te verwijzen naar voormelde etiquetten, en opmerkzaam te maken op de lijst van door den Heer E. J. JELLESMA geschonken voorwerpen, waarvan het verzondene deel uitmaakt (bijlage XIII pag. CXXIII van Not. 1893).

g. Van het eerelid, den heer Mr. L. W. C. VAN DEN BERG, hoogleeraar te Delft, dd. 23 October, houdende bericht, dat als aangeteekend pakket aan het Genootschap verzonden zijn het Arabische HS., n°. 291 *a* en *b* (v. d. W.) en de Maleische HSS. n°. 58 (v. d. W.) en n°. 141 (B. G.), zoodat thans nog uit de verzameling van het Genootschap in zijn bezit zijn de HSS n°s. 94, 203 en 205 (v. d. W.), benevens n°s 36 en 37 (B. G.), welke de Heer VAN DEN

BERG nog eenigen tijd wenscht aan te houden, in verband met zijne onderzoekingen in hoeverre eene uitgave van een of meer der Menangkabousche rechtsbronnen met de in Nederland aanwezige hulpmiddelen mogelijk is. De Heer VAN DEN BERG deelt verder mede, dat zijne eerstdaags verschijnende uitgave en vertaling van den Fath-al Qarîb en zijne onlangs verschenen uitgave met vertaling en aanteekeningen der Zuid-Sumatrasche rechtsbronnen, waartoe de thans terugaangeboden HSS. hebben gediend, resp. van wege de Regeering en het Koninklijk Instituut te 's Hage aan het Genootschap zullen worden toegezonden, terwijl bereids verzonden is een overdruk van zijne studie over het strafrecht van Turkije, op verzoek van de Union Internationale de droit pénal samengesteld.

Het verzondene blijkt nog niet ontvangen te zijn.

h. Van het correspondeerend lid, den Heer Dr. RENWARD BRANDSTETTER, hoogleeraar te Luzern, dd. 31 October, houdende bericht, dat hij op het Orientalisten-congres te Geneve het Genootschap heeft vertegenwoordigd (Not. pag. 32), doch voor het daar verhandelde meent te mogen verwijzen naar de te publiceeren verslagen.

Veder biedt de Heer BRANDSTETTER aan eene door hem uitgegeven vertaling in het Duitsch van de geschiedenis van Hang Toewah.

Dit werk zal in de bibliotheek worden opgenomen.

i. Van het lid, den Heer W. MEIJER RANNEFT te Siboga, dd. 20 October, ten geleide van een poestaha uit Toba, als geschenk.

Zal in de verzameling HSS. worden opgenomen.

j. Van de Deutsche Gesellschaft für Natur-und Völkerkunde Ostasiens te Tokio dd. 28 October, houdende verzoek om toezending van eenige ontbrekende edita.

Aan het verzoek zal worden voldaan, waartoe de brief in handen van den bibliothecaris wordt gesteld.

k. Van het lid, den Heer Ko Mo An, te Djokjakarta dd. 16 November, ten geleide van drie tjoendriks (steekwapen) ten geschenke.

Zullen in het ethnographisch museum worden opgenomen.

II. De Voorzitter opent de discussie over de wijze van herstel van den Mendoettempel (Not. pag. 112) en verleent daartoe het woord aan den Heer Nuhout van der Veen.

Wordt besloten den Resident van Kedoe uit te noodigen eene begrooting van kosten te doen opmaken, waarbij uitgegaan wordt van het beginsel, dat na het aanbrengen van tijdelijk stutmateriaal, bijv. van klapperstammen, alle steenen worden weggeruimd, welke niet meer op hunne plaats staan en slechts eene vormlooze hoop uitmaken, met behoud van alles wat nog in zijn geheel is, met dien verstande dat waar scheuren bestaan deze door het ingieten van vloeibare cement worden aangevuld, opdat hierdoor tevens eene gewenschte versterking worde verkregen.

III. De Voorzitter deelt mede, dat naar aanleiding van een bericht van den hoogleeraar Molengraaff in zijn rapport dd. 1 October jl. over de expeditie naar Midden-Borneo, dat aan de Soengei Sekawai bij zeker dajaksch huis, genaamd Aberakan, een groot aantal offerpalen en gedenkteekenen van afgestorvenen voorkomen, welke de bevolking vermoedelijk wel zal willen inruilen tegen tabak, zoodat het overweging verdient spoedig pogingen in het werk te stellen tot verkrijging van deze voorwerpen voor Nederlandsche musea, daartoe tusschentijds aan de Regeering het verzoek is gedaan, waarbij in overweging is gegeven de bemiddeling van den Resident der Westerafdeeling van Borneo in te roepen en het verkregene aan het Genootschap af te staan,

met voorbehoud dat de doubletten naar 's Rijks ethnographisch museum te Leiden zullen worden opgezonden.

De vergadering verleent de hierop gevraagde goedkeuring.

IV. De Heer VAN DER CHIJS:

1o. Bericht de ontvangst in een dicht gesoldeerde kist van het archief der tentoonstelling te Batavia (Not. pag. 109/110).

2o. Doet de volgende voorstellen:

a. Om der Regeering in overweging te geven den Directeur van 's Genootschaps munt- en penningkabinet in de gelegenheid te stellen de op Lombok buitgemaakte munten na te gaan en daarvan eene lijst te maken voorzooverre zij blijken voor 's Genootschaps verzameling van belang te zijn.

Conform besloten.

b. Om der Regeering het verzoek te doen de op Lombok aangetroffen voorwerpen van waarde, waaronder zich hoogst waarschijnlijk de rijksinsignien van den vorst zullen bevinden, gelijk vroeger herhaaldelijk gebeurd is tot herinnering van merkwaardige wapenfeiten, aan het Genootschap in bewaring te geven.

U. s.

c. Om een in het magazijn van geneesmiddelen alhier aanwezige metalen vijzel, welke het jaartal 1648 draagt en volgens eene daarop voorkomende Latijnsche inscriptie gemaakt is op last en ten behoeve van de O. I. Compagnie, en dus vermoedelijk het laatste overblijfsel is van den vroegeren medicinalen winkel te Batavia, voor het Genootschap aan te vragen, waartoe de machtiging van Z. E. den Gouverneur Generaal vereischt wordt, aangezien het voorwerp tot den inventaris van het magazijn behoort.

U. s.

3e. Deelt mede, dat ten geschenke zijn ontvangen:

a. van de firma OGER frères eene photographie van hare toko;

b. van den Heer G. J. van Kooten, majoor der artillerie, 14 militaire reglementen in verschillende inlandsche talen; en biedt zelf verschillende drukwerken aan.

Zullen in de bibliotheek worden opgenomen.

V. De Heer Bosboom biedt aan namens den Heer A. C. Lesant, geëmploijeerde bij de triangulatie-brigade van den topographischen dienst drie photographien van oudheden met een plattegrond der vindplaats in de afdeeling Padang Lawas (res. Tapanoeli), en eene nota luidende als volgt:

Een paal west van *Oente Roendang* (hoeta ongeveer één paal zuid van *Binanga*) bevindt zich een monument in ruïne door de bevolking genaamd: *Bijara Si Pamotaeng.*

Dit monument ligt op een kleinen heuvel en bestaat uit platte gebakken steenen.

Ter rechter- en ter linkerzijde van den trap, welke naar boven voert, bevinden zich vier steenen beelden, voorstellende leeuwen en andere dieren.

Rechts van het monument is een vierkant steenen terras van ± 10 M. breedte, met versieringen; aan iedere zijde daarvan bevindt zich een trap; ter rechter- en ter linkerzijde van dit terras bevinden zich twee beelden van zachte steensoort, voorstellende menschen, terwijl in het midden een beeld van een leeuw met open muil aanwezig is.

Dit terras is ongeveer 2 M. hoog.

Voor het monument ligt nog een terras met een trap, doch dit is in ruïne.

Links van het monument bevindt zich een heuveltje van 2½ M hoogte, waar boven een groote steen, waarschijnlijk het voetstuk van een beeld.

Rechts en links van het monument zijn nog gedeelten van beelden aanwezig.

Te *Binanga* zijn ook nog twee beelden, afkomstig van dit monument, door de bevolking derwaarts overgebracht.

Ter hoogte van paal 20 (3 palen ten zuiden van *Binanga* en 1 paal ten westen aan den weg naar *Si Boehoewang*) bevindt zich een monument genaamd *Bijara Djoroeng Balangoeng*, gelijk van vorm en stijl aan dat te *Bijara Si Pamotaeng*.

Beelden zijn hier niet; alleen links van dit monument bevindt zich boven een kleinen heuvel, een ronde steen, waarop versieringen zijn aangebracht; in het midden van dien steen is een holte breed ± 20 en diep ± 40 centimeter.

Bij paal 13, ten westen van denzelfden weg, treft men drie monumenten aan van gelijken vorm als boven, terwijl op één paal ten zuiden van *Portibi Djae* ook nog een monument aanwezig is.

Al deze monumenten liggen in het laagste terreindeel en hebben den ingang naar het oosten gekeerd.

De photogrammen en de plattegrond zullen in de verzameling worden opgenomen.

VI. De Heer LOUW deelt mede, dat al de woordenlijsten door den Heer SNOUCK HURGRONJE aangegeven ten behoeve van den Heer E. IREGEAR te Wellington bijeengebracht zijn en verzonden kunnen worden.

Hiertoe wordt machtiging gegeven.

VII. De Secretaris deelt namens den Heer SNOUCK HURGRONJE het volgende mede:

1°. dat het stuk van den Heer P. JANSZ omtrent de spelling van Javaansche woorden (Not pag. 114) geen nieuwe gezichtspunten opent, en het dus beter is dit niet in het Tijdschrift op te nemen.

Hiervan zal den Heer JANSZ bericht worden gegeven.

2°. dat door het buitengewoon lid, den Heer SAJJID OESMAN, Adviseur honorair voor Arabische zaken, twee werken zijn uitgegeven, het eerste getiteld „Qawanin as-sjar'ijjah," waarin de Priesterraden aangegeven vinden hoe zij moeten

rechtspreken, indien zij hun ambt, richtiger dan gewoonlijk geschiedt, willen waarnemen: het tweede „Periasan jang bagoes," bevattende vrome leefregelen voor het schoone geslacht, waarvan vermoedelijk een exemplaar door den Directeur van Justitie zal worden toegezonden, daar door den schrijver het auteursrecht is voorbehouden.

Dit blijkt het geval te zijn; voormelde werken zullen in de bibliotheek worden opgenomen.

VIII. Op verzoek worden van de ledenlijst afgevoerd de Heeren Mr. A. L. C. Kleijn en B. A. H. Wolterbeek Muller.

Niets meer te verhandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

De Voorzitter,
GROENEVELDT.

De Secretaris,
ABENDANON.

APERÇU
DES ACQUISITIONS ET DES PUBLICATIONS
PENDANT
L'ANNÉE 1894.

Le musée *ethnographique* est enrichi de collections très intéressantes, parmi lesquelles méritent surtout d'être mentionnées celles envoyées par M. JELLESMA, des îles Sangi et Talaut, M. WITTEVEEN, de Belang (Menado), M. CASTENS, des îles Arou et de la Nouvelle Guinée (surtout des armes), M. VAN DER VELDEN, de l'île de Soumba, et enfin — par l'intermédiaire du comité pour la recherche scientifique des colonies et de son délégué, M. le résident TROMP, — des objets dajaks, rassemblés par M. NIEUWENHUIS, qui a pris part à la récente exploration de Bornéo.

Notre membre correspondant M. le Dr. MODIGLIANI, qui de nouveau vint aux Indes pour étudier la population des îles Mentaweh, nous envoya avec son oeuvre sur Engano (L'isola delle donne. Viaggio ad Engano) 23 grandes photographies de cette île.

Nous avons encore à citer des photographies, reçues de M. BENSBACH (de la Nouvelle Guinée) et de M. MEIJER RANNEFT (des Bataques); quelques objets ethnographiques de M. le Dr. STORTENBEKER (une poupée, représentant un certain Njak Makam, qui durant quelque temps a alarmé la côte orientale de Sumatra); M. le Dr SIEBER (vêtements de Ternate et de Bolong Mongondo (Célèbes), M. HOETINK (le jeu chinois dit hoa-hoi); M. STIBBE des bandoulières et des petits instruments dits *sawangan* que l'on applique sous

les ailes des pigeons pour se réjouir de la musique qu'ils font en volant; M. Ko Mo An, quelques armes de Djokjakarta.

En fait d'*archéologie* nous avons eu à inscrire des anneaux, des colliers etc., trouvés par des indigènes et achetés par la Société; en outre des objets rencontrés sur l' Idjen par M. M. Koorders et Bresser, des haches envoyées par M. Vorderman (en pière) et M. le Dr Verbeek (en bronze); des statues en bronze par M. M Lim Jou Kiong en Be Kwat Koun; un anneau en or avec l'inscription „*çri*" par M. Mas Ngabehi Reksodirdjo; différentes photographies d'antiquités, dues aux soins de M. M. Van Delden Laerne, Meijer Ranneft, Knebel, Wolters et Lesant; et enfin des reproductions d'inscriptions, reçues de M. M. Van der Palm, Verbeek, Steinmetz et Vorderman.

A la page 24 de ce volume on trouvera une liste comparative des antiquités acquises en 1887 et en 1893.

La Direction s'occupe actuellement de la question à savoir de quelle manière on pourrait détourner la chûte du temple dit Mendout près du Boroboudour, et sauver ce dernier des vandalismes de ses visiteurs.

Les études *linguistiques et historiques* furent favorisées par M. Van Eck (membre correspondant), qui a fait cadeau à la Société d'une riche collection de manuscrits javanais et balinais, et par M. le Dr. Brandes, qui se trouvant à l'île de Lombok lors de la conquête de Tjakranagara eut la bonne chance de sauver la bibliothèque en manuscrits du roi.

M. M. Joekes, Van den Bosch, Holle, Raden Toumenggoung Ario Kousoumo Adi Ningrat, Sajjid Oethman bin Abdullah bin Akil bin Jahja Alawi, Haye, Scheltema et Bink envoyèrent des documents historiques et linguistiques très appréciés.

Des efforts pour connaître mieux la langue parlée par la population toujours décroissante d'Engano, n'ont pas eus pour le moment l'effet désiré.

Un vocabulaire, composé par notre membre honoraire M. K. F. Holle fut répandu parmi tous ceux qui peuvent faciliter la connaissance des différentes langues aux Indes néerlandaises.

Pour le musée *numismatique* plusieurs pièces de monnaie ont été reçues de Mad. Reepmaker et de M. M. Hepp, Scheuer, Van den Berg, Raden Mas Toumenggoung Sourio di Kousoumo et Van Hasselt. Des médailles furent envoyées par le „*Munt-college*" à Utrecht, la commission de l'exposition à Batavia de 1893, M. le Directeur de l'intérieur, et par M. M. Van Oosterzee, Van der Chijs et Begeer.

Une très grande quantité de monnaies chinoises furent trouvées à Japara et Madioun.

Ont été nommés:

1°. membre honoraire M. H. Helb, lieutenant-colonel en retraite, ancien membre de la Direction;

2°. membre correspondant M. le Dr. Reinward Brandstetter, professeur à Luzern;

3°. membres extra-ordinaires M. Sajjid Oethman bin Abdullah bin Akil bin Jahja Alawi, conseiller honoraire du gouvernement pour les affaires arabes, et M. G. L. Bink, missionnaire à Rhoon (Nouvelle Guinée).

Nous regrettons la mort de notre membre honoraire M. le Dr. H N. Van der Tuuk, qui n'a pas pu voir publié son grand dictionnaire kawi-balinais-hollandais, auquel il a dédié ses dernières années.

Les *publications* de 1894 sont les suivantes·

I. le tome XXXII du procès-verbal des séances de la

Direction, dans lequel on trouvera une étude de M. le Dr. BRANDES sur les langues de Célèbes;

II. les livraisons III—VI du tome XXXVII et I—III du tome XXXVIII du „Tijdschrift voor Indische taal- land- en volkenkunde", contenant:

Vocabulaire en malais, hollandais, rottinais et bimanais par M. KLEIAN.

Quelques vers, énigmes et proverbes madourais par M. VAN DEN SPIEGEL.

Notices sur la géophagie en Tapanouli.

Antiquités de Java par M. VORDERMAN

Aperçu d'un babad Balambangan par M. BRANDES.

Les fables du kantjil (espèce de cerf très-petit) en malais par le même.

Warung, bata et wangan par le même.

Yogyakarta par le même.

Quelques documents officiels relatifs à Tjerbon par le même.

Un prêche javanais du diable par le même.

Deux légendes de village (desa) par M. KNEBEL.

La légende du kalang à Tegal par le même.

Vocabulaire tettum-malais par un missionnaire.

Notices sur les Bataques par M. MEERWALDT.

Antiquités hindoues dans les districts Ngasinan et Balak (Magelang-Kedou) par M. VAN AALST.

Poème soundanais, dit Asmara Sri Angga, par feu M. RADEN ADIPATI SOUTA DI NINGRAT.

Traduction libre de ce poème par M. STOORVOGEL.

Notices sur les habitants de l'intérieur de Banka et sur le dialecte du district Muntok par M. DE NOOIJ.

Les substantifs comme conjonctifs par M. le Dr. SNOUCK HURGRONJE.

Le mariage et la législation là-dessus en Chine par M. YOUNG.

Notices sur la version malaise de l'histoire des 10 vizirs par M. BRANDES.

La légende d'Adji Saka par les soins de M. VAN DER KEMP.

III. Une livraison des „Verhandelingen", contenant l'histoire administrative, judiciaire et finantielle de la Compagnie des Indes orientales par M. G. C. KLERK DE REUS.

IV. Le tome XII du „Ned. Indisch Plakaatboek" par M. le Dr. J. A. VAN DER CHIJS.

V. Un tome du „Daghregister" par le même.

VI. Suite du catalogue du musée ethnographique par le même.

VII. L'histoire de la guerre à Java de 1825 à 1830 par M. P. J. F. LOUW.

VIII. Une collection de textes bimanais par M. le Dr. J. C. G. JONKER.

Bijlage I.

LIJST

van ingekomen boekwerken gedurende het 1e kwartaal 1894.

A. J. Multatuli. Bussum 1891. 8°.

Almanak van de Indologische Vereeniging voor 1894. Delft 1893. 8°.

[illegible] 1894 [illegible] Soendaneesche *Almanak*. Derde jaargang. Cheribon 1894.

Bé Ik Sam, Vijftien millioen vermeerdering der staatsinkomsten, zonder belasting verhooging! Open brief aan Z. M. den Koning der Nederlanden, met diepen eerbied aangeboden door—. Djokjakarta 1886. 8°. — Van den Heer Kroon.

Königliches Museum zu *Berlin*. Veröffentlichungen aus dem Königlichen Museum für Völkerkunde. III band, 1/2 Heft. Beschreibung einer von G. Meissner zusammengestellten Batak-Sammlung. Mit sprachlichen und sachlichen Erläuterungen versehen und herausgegeben von F. W. K. Müller. Berlin 1893. 4°.

Billiton- Maatschappij, Noria's met wind- en watermotoren gedreven voor de tinontginningen op Billiton. Batavia 1893. 8°.

——— Werktuigen door stoom gedreven voor de drooghouding van diepe mijngroeven op Billiton. Batavia 1893. 8°.

——— IJzeren of stalen kruispoor voor den Chineeschen kruiwagen op Billiton. Batavia 1893. 8°.

Bosse (*M. J. van*), De toekomst voor den ingenieur van Ned.-Indie. (Overdruk uit den Delftschen Studenten-almanak). Delft, 1894. 12°. — Van den schrijver.

Brandstetter (*Dr. R.*), Charakterisirung der Epik der Malaien. Originaluntersuchung. Luzern 1891. 8°.

Brandstetter (*Dr. R.*), Malaio-polynesische Forschungen. I Der Natursinn in den Litteraturwerken der Malaien. Luzern 1893. 4°.

Broek (*J. A. van den*), Oud Oost-Indië. De lotgevallen van Nederlandsch Oost-Indië, in afzonderlijke, met elkaar verband houdende hoofdstukken. De erfenis der Kompagnie. Haarlem 1893. 8°.

Burgess (*J.*), Notes on Hindu astronomy and the history of our knowledge of it. [From the „Journal of the Royal Asiatic Society," October, 1893.] Hertford 1893. 8°.— Van den schrijver.

Burgess (*J*)., The new Map of Persia. (Reprinted from the Scottisch geographical magazine for September 1893). 8°.— Van den schrijver.

Catalogue of exhibits in the Raffles museum. Singapore 1884. 8°.— Van den Heer Van der Chijs.

Catalogus van de verzameling poppen, weergevende verschillende kleederdrachten van de volkeren van den Nederlandsch Oost-Indischen archipel, aangeboden aan Hare Majesteit, de Koningin der Nederlanden, door de dames van Nederlandsch Oost-Indie, en welke verzameling op de Tentoonstelling te Batavia van 1893 bekroond is geworden met het eerediploma. Batavia 1894. 8°.

Societeit „*Concordia*", gevestigd te Muntok. Reglement. Batavia-Soerakarta 1894. 12°.— Van de firma Albrecht en Rusche.

Dekker *A. H. E.* (*Douwes*), Aesculaap als Caricatuur-Schilder. Bedenkingen tegen het artikel van Dr. Th. Swart Abrahamsz over Multatuli. Batavia 1889. 8°.

Dorssen (*J. M. H. van*), De vaccine op Java en in den Oostindischen archipel van 1804 tot 1820. (Overgedrukt uit het Geneeskundig Tijdschrift voor Ned. Indie. Deel XXXIV, afl. I). Batavia 1893. 8°.— Van den schrijver.

Eekhout (*R. A.*). Indische ijzeren wegen. (Overgedrukt uit de Indische Gids, Augustus aflevering 1892). Leiden 1892. 8°.— Van den Heer Kroon.

Fiebig (*Dr. M.*), Beri-beri onder de desabevolking in Nederlandsch-Indie.
Eene bijdrage tot de aetiologie der genoemde ziekte. (Overgedrukt uit het Geneeskundig Tijdschrift voor Nederlandsch-Indië. Deel XXX, Aflevering 4 en 5.) Batavia 1890. 8°.— Van den Heer Kroon.

Gallois (*W. O.*), Rapport nopens den staat van zaken in de Minahassa uitgebracht door het lid van den raad van Nederlandsch-Indië—. In voldoening aan de hem bij besluit van 8 Februari 1892, N°. 1 gedane opdracht. Batavia 1892. 8°.— Van den Heer Kroon.

Geerdink (*A.*), Soendaneesch-Hollandsch woordenboek. 2e. druk. Batavia 1893. 8°.

Gelder (*W. van*), Schoolatlas van Nederlandsch Oost-Indië. Derde, herziene druk. Groningen 1893. fol. Dezelfde atlas in het Maleisch. Groningen 1893. fol.

Gelder (*W. van*), Boekoe itoengan noe kahidji pikeun moerid-moerid pangkat panghandapna di iskola priboemi. Batavia 1893. 8°.

Goes (*F. van der*), Dr. Swart Abrahamsz over Multatuli. Amsterdam 1888. 8°.

Gorter (*A.*), Mutatuli geoordeeld door de wetenschap. Het Gidsartikel van Dr. Swart Abrahamsz, toegelicht door —. Amsterdam 1888. 8°.

Greve (*W. R. de*), De verdediging van Nederlandsch-Indië. Batavia — 's Gravenhage 1893. 8°.

Haak (*J.*), Concept-reglement voor den pharmaceutischen dienst behoorende bij het artikel „Over den Pharm.-

dienst", opgenomen in het Februari nummer van het Indisch Militair Tijdschrift. (Niet in den handel). Semarang 1891. 8°.— Van den Heer Kroon.

Habenicht (*H.*), Justus Perthes' Taschen-Atlas. 29e Auflage. Vollständig neu bearbeitet von —. 24 kolorierte Karten in Kupferstich. Mit geographisch-statistischen Notizen von H. Wichmann. Gotha 1893. 8°.

Hien (*H. A. van*), De petangan's of tellingen der Javanen. „De primbon's" soerat petangannja orang Djawa menjataken segala roepa itoengan boeat mentjari keslametan. Batavia-Solo en Amsterdam 1894. 8°.— Van de firma Albrecht en Rusche.

Homans (*Dr. J. J.*), Beknopte handleiding ten gebruike van chemisten in laboratorien van rietsuikerfabrieken. 2e druk. Soerabaia 1894. 8°.

Horst (*Dr. D. W.*), De Rum-Serams op Nieuw-Guina of het hinduisme in het oosten van onzen archipel. Leiden 1893. 8°.

Hoven (*Th.*), Onder de palmen en waringins. Amsterdam. 8°.

Huet (*Cd. Busken*), Litterarische fantasiën en kritieken. 25 deelen met register samengesteld door M. Horn. Haarlem 1868-1888. 8°.

Hugenholtz (*F. W. N.*), Het parlement der godsdiensten. Rotterdam 1893. 8°.

Hultzsch (*E.*), Danish coins from Tranquebar. (Overgedrukt uit „The Indian-Antiquary" May 1893.) Bangalore 1893. 4°.— Van den schrijver.

Voorschriften betreffende de Contrôle bij de Westerlijnen van de Staatsspoorwegen op *Java* Batavia-Solo. 1894. 8°.— Van de firma Albrecht en Rusche.

Proefstation „Oost *Java*" Mededeelingen: De ananas-ziekte of het zwartrot in Oost-Java door Dr. J. H. Wakker. (Overgedrukt uit het Archief voor de Java-Suiker-industrie" jaargang 1894, afl. 6.) Soerabaia 1894. 8°.

Kate (*Dr. H. ten*), Extrait à l'anthropologie. La Plata 1892. 8°.— Van den schrijver.

Beschrijving der tentoonstelling te Magelang van producten van inlandsche nijverheid uit de residentie *Kedoe*, gehouden op 20, 21 en 22 Augustus 1891. Batavia 1891. 8°.

Keroman (*H. Dodun de*), Notice sur les iles Wallis et de Futuna. Nouméa 1893. 8°.— Van den schrijver.

Kielstra (*E. B.*), De koffiecultuur ter Westkust van Sumatra door —. (Overgedrukt uit de Indische Gids, October en November 1888). Leiden 1888. 8°. — Van den Heer Kroon.

Kleian (*E. F.*), Lijst van woorden in het Maleisch, Hollandsch, Rottineesch en Timoreesch. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal, Land- en Volkenkunde, deel XXXVII). Batavia 1894 8°,

Klinkert (*H. C.*), De pĕlandoek djinaka of het guitige dwerghert, naar een ander maleisch handschrift voor de pers bewerkt door —. Leiden 1893. 8°.

Lajang pranatan bab prakara wong gade ginade, (nieuwe keur op het verpanden). Soerakarta 1892. 4°.

Lange (*G. A. de*), De gouverneur-generaal in rade, naar aanleiding van het wetsvoorstel tot wijziging van de bestuursinrichting in Nederlandsch-Indie. Alkmaar 1894. 8°. — Van den schrijver.

Loffelt (*A. C.*), Jupiter van Vloten en zijn kritiek door—. 's Gravenhage 1876. 8°.

Makoenda Sastra. [illegible] 1886. Saloka toewin pari bosan kadopoer tjari jos djilidhan ongka 1. Soerakarta. 1886.

Man (*Marie de*), Tijdschrift van het Nederlandsch Genootschap voor munt- en penningkunde (Medaille mortuaire de Thierry Van Cloon, Gouverneur-Général des Indes Néerlandaises). Amsterdam 1893. 8°.— Van den schrijver.

Margadant (*Mr. Ch. W.*), Artikel 109 van het Regeerings-Reglement voor Nederlandsch-Indië, (Overgedrukt uit het Tijdschrift „het Recht in Nederlandsch-Indië". Batavia 1891. 8°.— Van den Heer Kroon.

——— Gratie. Weltevreden 1892. 8°.—Van den Heer Kroon.

——— De „exorbitante" rechten van den Gouverneur-Generaal. (Overgedrukt uit het Tijdschrift „het Recht in Nederlandsch-Indië"). Batavia 1890 8°. — Van den Heer Kroon.

Jaarverslag van den directeur der Maatschappij *Massarang* uitgebracht in de algemeene vergaderingen van aandeelhouders gehouden te Batavia den 29en April 1890, 22en Juni 1891, 16en Augustus 1892 en den 1en Augustus 1893. Batavia 1890/93. 8°.— Van den Heer Mr. J. A. van der Chijs.

Meulen (*P. Van der*), Inleiding in het maleisch, zooals dat in Indië dagelijks wordt gesproken. Voorafgegaan door een vluchtigen blik in de indische maatschappij. Een handboekje tot zelf-onderricht voor wie zich in Indië willen gaan vestigen. Utrecht 1878. 12°.

Middel (*R. Brons*), Hikajat hang toewah. Tersalin soeratannja oleh—. Leiden 1893. 8°.

Middel (*R. Brons*), De hoofdpunten der maleische grammatica toegelicht voor hen die de maleische taal bestudeeren. Amsterdam 1893. 8°.

Viaggio *Modigliani* in Malesia. Resultati Zoologici. Vol I. Estratto dagli Annali del Museo Civico di Storia Naturale di Genova. Genova 1889—1893. 8°.— Van den schrijver.

Modigliani (*E.*), L'Isola delle Donne. Viaggio ad Engano di—. Illustrato da XXV Tavole, 50 figure intercalate nel testo ed una carta geografica. Milano 1894. 8°.— Van den schrijver.

Müller (*F. Max*), An offering of sincere gratitude to my many friends and fellow-labourers for their good

wishes on the first of September 1893, the fiftieth anniversary of mij receiving the doctor's degree in the University of Leipzig. Oxford 1893 8°.— Van den schrijver.

Multatuli (*Ideën van*), 7 deelen. Zesde, door den auteur herziene druk, met register. Amsterdam 1879. 8°.

——— Millioenen-Studien. Tweede druk. Delft 1878. 8°.

——— Minnebrieven en Verspreide stukken. Zevende druk Rotterdam 1881. 8°.

Reglement voor het weduwen- en weezenfonds der officieren van de landmacht in *Nederlandsch-Indië* (Kon. Besluit dd. 26 October 1893 N°. 27, Ind. Staatsblad N°. 309, 1893). Batavia-Solo. 1884. 8°. — Van de firma Albrecht en Rusche.

Kaarten en Gidsen van den *Nederlandsch-Indischen archipel* uitgegeven door het hydrographisch bureau van het Departement der Marine te Batavia. Batavia 1893. 4°.

Nijhoff (*M.*), Curiosités de l'art typographique (1466—1890). Catalogue de livres rares et curieux en vente aux prix marqués. La Haije 1893. 8°.

Nijhoff (*M.*), Catalogue of English books and of works on England, its Colonies, etc. Hague 1893. 8°.

Ples (*D.*), De koffijcultuur op Sumatra's-Westkust. Verslag (November 1875— Mei 1876). Batavia 1878. 8°.— Van den Heer Kroon.

Pleijte (*C. M. Wzn.*), Het malaijo-polynesische jaar. Voorgedragen in de vierde sectie: (geologie, physischegeografie en ethnograhie) van het vierde Nederlandsch natuur- en geneeskundig congres door—. (Overgedrukt uit de handelingen van het vierde Nederlandsch natuur- en geneeskundig congres). 8°.—Van den schrijver.

Poensen (*C.*), Volzinnen en opstellen ter vertaling in het Javaansch. Leiden 1894. 8°.

[illegible]

Karsa dalĕm Kang djĕng goesti Pangeran hadi pati ario *Praboe Prang Wadana* hing kang kaping 5 hing Soerakarta hing kang hanggĕbijaggakĕn poenika, Langĕn drijå lampah Menakdjinggalina. Soerakarta 1884.

Prins (*Dr. A. M.*), Onderzoek omtrent de suikerrietziekte in de Residentie Cheribon door—. Batavia 1885. 8°. —Van den Heer Kroon.

Prijs-courant uitgegeven door de Vereeniging voor den Effectenhandel van 31 Juli 1890—28 Dec. 93. Amsterdam 1894. f^b^.

R. A. E., Java, overbevolking en emigratiė (Overgedrukt uit het Bataviaasch Handelsblad van 29 April, 13 Mei en 29 Juni 1887). Batavia 1887. 8°— Van den Heer Kroon.

Rochussen (*Jhr. Mr. W. F.*), De enquête omtrent het Britsch-Indische muntwezen. (Overgedrukt uit het „Dagblad van Zuid-Holland en 's Gravenhage"). 's Gravenhage 1893. 8°.

Rosman (*Mr. M. M.*), Een wederwoord naar aanleiding van onmacht tegen onrecht van G. W. W. C. Baron Van Hoëvell, 's Gravenhage 1889. 8°.— Van den Heer Kroon.

Schlegel (*G.*), Desultary notes on Japanese lexicography. (Reprinted from the Toung-Pao, vol. IV, n°. 2). Leijden 1893. 8°.

Schmalhausen (*H. E. B.*), Voorstel tot afschaffing der heerendiensten en tot inkrimping der gemeentediensten in de afdeeling Djombang, benevens de daarop betrekking hebbende besluiten van den resident van Soerabaia. (Uitgegeven ingevolge Gouvernements besluit van den 4^en^ Augustus 1888, N°. 1.) Soerabaia 1889. 8°.— Van den Heer Kroon.

Serrurier, Museum of pakhuis? Leiden 1893.— Van den schrijver.

Sie-Anoe, Een reisje van Salatiga naar Tebing-Tinggi en nog iets verder; met een woord van aanbeveling van Dr. K. W. Van Gorkom. Epe 1893. 8°.

Spat (*C.*), He: maleisch-arabisch letterschrift. Regels en voorbeelden. Leiden 1893. 8°.

Spiegel (*H. Van den*), Eenige Madoereesche versjes, raadsels en spreekwoorden, medegedeeld door—. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal, Land- en Volkenkunde, deel XXXVII.) Batavia 1894. 8°.

Peratoeran (rooi-reglement) hal bediriken roemah sabageinja di dalem kota *Soerakarta*. Soerakarta 1894. 4°.— Van de firma Albrecht en Rusche.

Spanjaard (*J.*), Herdenkingsrede ter gelegenheid der viering van het vijf- en- twintigjarig bestaan der instelling voor Onderwijs in de Taal, Land- en Volkenkunde van Nederlandsch-Indie te Delft op den 3en September 1889 uitgesproken door den hoogleeraar-directeur—. 8°.— Van den Heer Kroon.

Het *Sprookje* der drijaden. Operette in vier afdeelingen. Opgevoerd in het gebouw der tooneelvereeniging „Braga" te Bandoeng op Zaterdag den 24 Februari 1894. Batavia-Solo. 8°. — Van de firma Albrecht en Rusche.

Stanley (*Henry M.*), In Afrika's donkere wildernissen. Tochten, ontdekkingen en ontmoetingen. Opsporing van, en terugkeer met Emin Pacha. Twee deelen. Arnhem-Nijmegen. 4°.

Sundermann (*H.*), Het nieuwe testament in het Niassisch vertaald door—. Soera Gamaboe'oela li Si bohool. Leiden 1892. 8°).— Van den Schrijver.

Swaving (*A. H.*), De Atjeh-balans. (Overgedrukt uit de Java-Bode van 12, 13, 14 en 15 Nov. 1889, Nos. 261, 262, 263 en 264.) Batavia 1889. 8°.— Van den Heer Kroon.

——— De Buitenbezittingen van 1849-1861. Overgedrukt uit de Java-Bode van 8, 9 en 13 Januari, Nos. 6, 7 en 10.) Batavia 1891. 8°.— Van den Heer Kroon.

Eenige mededeelingen omtrent het voorkomen van geophagie in de residentie *Tapanoeli*. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal, Land- en Volkenkunde, deel XXXVII.) Batavia 1894. 8°.

Tarief van binnenlandsche telegrammen opgemaakt naar aanleiding van art. 34 van het reglement voor den telegraafdienst in Nederlandsch-Indie, opgenomen in staatsblad 1892 n°. 255. Batavia 1893. 8°.

Taw Sein-ko, A preliminary study of the kalyani inscriptions of dhammacheti, 1476 A. D. (Reprinted from the Indian-Antiquary.) Bombay 1893. 4°.

Taw Sein-ko, Notes on an archaeological tour through Ramannadesa (the Talaing Country of Burma). Bombay 1893. 4°.

Tjaryos, Joesoep bennang nĕmbangkeun. Ditockil ti kitab Nabi Moesa. Rotterdam 8°.

Naamlooze vennootschap cultuurmaatschappij „*Tjisampora*" Prospectus en Begrooting. Batavia 1894. 4°.

Top (*H. J.*), Multatuli. Een valsche diagnose van een dolenden gids. Onpartijdig antwoord — zonder geleerdheid — op het artikel van Dr. Swart Abrahamsz. door. — Amsterdam 1888 8°.

Ufford (*J. K. W. Quarles van*), Onthulling van een standbeeld voor Jan Pieterszen Coen (Overgedrukt uit de Economist, Juli-Augustus, 1893). 's Gravenhage 1893. 8°.— Van den schrijver.

Ufford, (*J. K. W. Quarles van*), Economische nalezingen en berichten. (Overgedrukt uit de Economist, Mei 1893). 1893. 8°.— Van den schrijver.

Ufford (*J. K. W. Quarles van*), Nieuwe uitgaven. De Clercq en Schmeltz, Nieuw Guinea. J. P. Thomson, British New-Guinea. (Uit het Tijds. v. 't K. N. Aardrijkskundig Genootschap, Mei 1893). 8°.— Van den schrijver.

Uffard (*J. K. W. Quarles van*), Ter nagedachtenis van Elout van Soeterwoude, Leemans, Keuchenius en anderen. De rechtstoestand der inlandsche Christenen. (Overgedrukt uit de Economist, Februari 1894). 's Gravenhage 1894 8°.—Van den schrijver.

Venkkayya (*V.*), Madras museum plates of Jatilavorman. (Overgedrukt uit the Indian-Antiquary March 1893). Bangalore 1893. 4°.— Van den schrijver.

Veritas, Multatuli wespen door —. Amsterdam 1888. 8°.

Verslag betreffende het gehouden onderzoek en de beoordeeling der ingekomen antwoorden op de prijsvraag voor een geschikt verpakkingsmiddel voor indisch zout met 8 bijlagen en 12 diagrammen Batavia 1893. 8°.

Versluijs (*J.*), Een en ander over Multatuli door —. Amsterdam 1889. 8°.

Verzameling van voorschriften ten dienste van havenmeesters en als zoodanig fungeerende ambtenaren in Nederlandsch-Indie. Batavia 1891. 8°.

Visser's, Maleisch zakwoordenboekje met eenige samenspraken uit het dagelijksche leven ten dienste van Nederlanders die zich in Indië komen vestigen. Vierde druk. (Vijftiende duizendtal). Batavia 1888. 12°.

Vloten (*J. van*), Onkruid onder de tarwe. Letterkundige karakter studie door—. Derde druk. Haarlem 1875. 8°.

Vorderman (*A. G.*), Tweede bijdrage tot de kennis der oudheden van Java. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal, Land- en Volkenkunde, deel XXXVII). Batavia 1894. 8°.

Vosmaer (*Mr. C.*), Een zaaier. Studiën over Multatuli's werken door—. Tweede druk. Rotterdam 1884. 8°.

Vuuren (*A. van*), Tjempaka tjina bitjarahan blanda dengen melajoe. Pladjaran boewat anak-anak atawa orang toewa njang soeka adjar teges blanda dan melajoe ada lagi tambahan dari segala roepa perkatahan njang sari sari di pake di bikin pada —. Soerabaia 1891. 8°.

(*Winter F. L.*), Avonturen van Baron van Munchhaussen in 't Javaansch vertaald door—. Djokdja 1883. 8°.

[illegible] 1892.

Sĕrat wawaton tata krami tĕmboeng kadaton hing kang kangge para abdi dalĕm ageng alit hing karaton Soerakarta adiningrat sarta sĕrat wadoe adji kawĕdalaken dening *F. L. Winter* hing Soerakarta. Soerakarta 1892.

[illegible] 1886.

Sĕrat bab pangereh hing kapal manoet tjaraning karaton hing Soerakarta taewin wiwidjangan nipoen sakatah hing srandoening kapal toempakan *F. L. Winter*. Batavia 1886.

[illegible] 1894.

Sĕrat tjarijos sewoe satoenggal daloe mawi sĕkar matjapat djilidan ongka 2: katĕdak hing tĕmboeng djawi dening swargi toewan *F. C. Winter* ridering orde saking Nederlandsche Leeuw djoeroe basa hing Soerakarta kawedalaken dening hing kang wajah toewan F. L. Winter. Soerakarta 1894.

[illegible]

[illegible] 1894.

Sĕrat tjarijos sewoe satoenggal daloe mawi sekar matja pat djilidan ongka 1 katĕdak hing temboeng djawi dening swargi toewan *F. C. Winter* ridering orde saking Nederlandsche Leeuw, djoeroe basa hing Soerakarta kawedalaken dening hing kang wajah toewan F. L. Winter. Soerakarta 1894.

Winter (*F. L.*), Verzameling van spreekwijzen en eenige gesprekken in 't Hollandsch-Maleisch- en Javaansch (Kromo-Ngókó). Soerabaija. 8°.

Wijk (*D. Gerth van*), Hikajat Si Saridin terkarang poela oleh—. Batavia 1893. 8°.

Young (*J. W.*), Atoeran hak poesaka orang tjina dan hal mengangkat anak tersalin dari pada kitab hoekoem Tai Tshing Loet Lé. 2e. druk. Batavia 1894. 8°.— Van de firma Albrecht en Rusche.

Antwoorden van *Sajjid Oethman bin Abdallah Alawi* op vragen uit Palembang betreffende eene nieuwe, daar opgerichte Vrijdagsmoskee. (Omgewerkte editie van hetgeen vroeger verscheen onder den titel: *Ménjĕnanglkĕn hati jang bimbang didalem prihal masdjid Palembang.* Batavia 1310 H.— Van den schrijver.

[illegible] 1894 [illegible]

Sĕrat panangga hing kang wĕdallalan kaping 9, kangge hing taoen welandi 1894. Soerakarta. 1894.— Van den Heer Vogel van der Heijde.

Naçihat as-sjafīq door *Sajjid Oethman bin Abdallah bin Aqīl bin Jahja Alawi.* نصيحة الشفيق لكل اخ ورفيق للعبد الذليل عثمان بن عبدالله بن عقيل بن يحيى العلوي عفى الله عنه Batavia 1311 H.— Van Sajjid Oethman.

Irsjād al-anām anggitanė *Sajjid Oethman bin Abdallah bin*

Aqāl bin Jahja, den salini basa djawa maring Hadji Moehamad Amin ing Pekalongan. ايكي كيتاب ارشد الانام اڠكيتني سيد عثمان بن عبدالله بن عقيل بن يحيى دين ساليني باسا جاوا مارڠ حج محمد امين اڠ فكالوڠن Batavia 1311 H.— Van den schrijver.

[illegible]
[illegible]
I—V. Leesboek voor de Scholen op *Zuid-Celebes* N°. I—V. Makassar 1882. 8°.

BIJLAGE II.

TOELICHTING

TOT DE

SCHETSTAALKAART VAN CELEBES,

SAMENGESTELD DOOR DEN HEER

K. F. HOLLE,

DOOR

DR. J. BRANDES.

Nadat in 1882 de door den Heer K. F. HOLLE naar de opgaven van de ambtenaren van het Binnenlandsch Bestuur vervaardigde Schetstaalkaart van Java was verschenen, ontving het publiek door zijn toedoen in 1887 nog zulk een kaart van Sumatra, in 1889 een kaart van Bangka en een van den Riouw-Lingga archipel, en eindelijk in 1893 er ook nog een van de kleine Soenda-eilanden.

Dat het in de bedoeling van den Heer HOLLE ligt het publiceeren van zulke overzichten niet te staken, maar gaandeweg ze ook te leveren voor de nog resteerende gedeelten van den Nederlandsch-Oost-Indischen archipel, kan blijken uit het feit, dat er weder een zoo goed als gereed is.

Dit keer bearbeidde de adviseur honorair voor inlandsche zaken de stof voor Celebes, en zal men als vijfde schetstaalkaart er een ontvangen van dat eiland.

Omtrent enkele punten heeft hij gemeend ook de opvatting van Dr. Mr. J. C. G. JONKER en van schrijver dezes te moeten hooren en te volgen, en hierin vindt het zijn oorzaak, dat den lezer, evenals indertijd tijdens het samenstellen

en bij het verschijnen van de taalkaart van Sumatra geschiedde, zie Not. B. G. XXIII (1885), bl. 10, en XXV (1887), bl. 74, een soort van toelichting wordt aangeboden, die ook in dit geval, zal hetgeen de kaart te aanschouwen geeft, niet tot verkeerde opvattingen leiden, gewenscht schijnt.

De Heer HOLLE betitelde zijne kaarten, die allen in het Koloniaal verslag eene plaats vonden (men zie de verslagen van de boven aangegeven jaren), behoudens de eerste, die van Java (en Madoera), welke eilanden zoo veel beter bekend zijn dan de anderen, de Buitenbezittingen, „Schetstaalkaarten.”

Dit geschiedde niet zonder reden. Zoowel bij het gebruik, dat men van die kaarten maken zal, als bij de beoordeeling er van, dient men in het oog te blijven houden, dat verscheidene der lijnen op die kaarten voorkomende slechts op de gis getrokken konden worden, en dat een nader onderzoek, vooral vermeerdering onzer kennis van het minder bekende gedeelte, aanleiding zal kunnen geven (en dit waarschijnlijk ook doen zal) tot zelfs belangrijke wijziging van hetgeen op die kaarten gegeven werd als een voorstelling van het bestaande. Toch zal wel niemand het nut dezer verkenningen, nu zij als zoodanig, en niet anders dan als zoodanig, gegeven werden, ontkennen of voorbijzien. Reeds als zij hun, die in staat zullen zijn die kaarten plaatselijk nog eens te controleeren en te preciseeren, aanleiding geven zullen tot het doen van mededeelingen in die richting, zouden zij niet alleen al aan het doel, waarmede zij ineengezet werden, beantwoorden, daaruit zou ook het direkte nut er van blijken, en een ieder zal er door gebaat zijn.

Ten opzichte van de nieuwe taalkaart, de kaart van Celebes, geldt het gezegde in hooge mate, meer nog dan van de andere reeds uitgegevenen. Een groot, het grootste gedeelte van Celebes is ons wel is waar niet onbekend, doch aan de andere zijde ook weer niet voldoende bekend om op de verschillende vragen, welke dat eiland op de

lippen brengt, als men het beschouwt van een taalkundig standpunt, zelfs ook maar een eenigszins zeker antwoord te geven. Om maar iets te noemen, zoo behoort dat gedeelte van Celebes, hetwelk onder de residentie Ternate ressorteert, tot de minst bekende streken van den archipel, en bestaat er tot nog toe bijv. met vele gewesten op dat eiland, welke behooren tot het Gouvernement Celebes, nog geen of een zeer geringe aanraking. Het spreekt van zelf dat de opgaven en mededeelingen omtrent de talen of dialecten, welke in die bedoelde landschappen gesproken worden, niet zeer rijkelijk vloeiden, zelfs uitermate schaarsch zijn. Bij Celebes komen er nog andere moeielijkheden bij, welker oplossing zeker van belang wezen zou, doch tevens vollediger opgaven noodzakelijk vereischt. Het is toch op of voor een deel vlak bij dit eiland, dat drie hoofdgroepen van de Maleisch-Polynesische taalfamilie: 1° die met tijdvormen, 2° die zonder tijdvormen, en 3° die met den averechts-gevormden tweeden naamval, aan elkander grenzen of als het ware op elkander stuiten, en het gaat niet aan om op een taalkaart van dat eiland die grenzen niet te vermelden. Zij werden er voor zoover dit doenlijk was aangeduid, doch het is nog geenszins zeker, dat de lijnen, welke er als zoodanig dienst doen, in alle deelen juist zullen blijken te zijn.

Wat in de eerste plaats de grens aangaat van het gebied der talen welke den (zoogenaamden) averechtschen genitivus bezigen, — er moest een term gekozen worden, doch men heeft de vrijheid zich een anderen te kiezen, — der talen welke, zooals bijv. het Rottineesch van *biti boak* = Mal. *buwah bĕtis*, of het Timoreesch van *natun ha* = Mal. *ĕmpat ratus*, of enz., spreken, omtrent deze kan geconstateerd worden, dat de lijn op de kaart denzelfden loop volgt als indertijd door schrijver dezes, voor zoover dit het door de kaart weergegeven gedeelte betreft, in zijn proefschrift, zie aldaar de 3e stelling, werd aangegeven, nl. beoosten Boeton, bewesten de Sulla-eilanden, beoosten de Minahasa, de Sangi-, en de Talaur-

eilanden. De gegevens, waarover men om dit uit te maken te beschikken heeft, en reeds had in 1884, zijn voldoende, want wat van het Boetoneesch en van het Sulaneesch voorkomt in de woordenlijst van WALLACE [1]), en in de beide lijstjes van de Heeren C. BOSSCHER en P. A. MATTHIJSEN (in Tijdschr. Ind. T. L. en Vk., II, bl 73 en 95) voor de taal van Toboengkoe en den Banggaja-archipel, wijst dit reeds duidelijk uit. Nog nader werd het bevestigd voor het Banggajaasch door de proeve van die taal in 1889 medegedeeld door Dr. J. G. F. RIEDEL, in Bijdr. T. L. en Vk. van Ned. Indie, 5e volgr., IV, bl. 13, en voor de oostkust van Celebes, dáár waar Tokala ligt, door den Heer F. S. A DE CLERCQ, in zijn Bijdragen tot de kennis der residentie Ternate, 1890, waar hij op bladz. 140 en 141 de telwoorden geeft van het „Alfoersch van Tokala", die geen anderen blijken te zijn dan de aan de Baree-taal eigenen (*sambaä, togo, wäjoe, poejoe*), waarvoor men zie ALB. C. KRUIJT'S Grammaticale schets van de Baree taal, gesproken door de Alfoeren van Centraal-Celebes beoosten de rivier van Poso, benevens de Topebato-Alfoeren bewesten genoemde rivier, in Bijdr. T. L. en Vk., 5e Volgr., VIII, bl, 203 en volgg. (1893). Die taal nl. wordt, zooals straks nader blijken zal, ook gesproken door de bewoners van geheel Todjo, en naar alle waarschijnlijkheid ook door hen die zetelen in het zuidoostelijk van Todjo gelegen gedeelte van Celebes, dat onder Ternate behoort.

Hiermede betreden wij tevens het eiland Celebes zelf, waar zooals reeds is gezegd, het Ternataansche gebied vele moeielijkheden baart. De berichten omtrent dit gedeelte zijn, al stellen zij ons reeds in staat iets omtrent de daar gesproken talen vast te stellen, zeer schaarsch. Op de kaart is, zooals men ziet, dat gedeelte in vier deelen verdeeld. Dit is geschied naar een in laatster instantie ontvangen mede-

1) Wat het Boetoneesch betreft zie men ook het woordenlijstje bij LIGTVOET, Beschrijving en Geschiedenis van Boeton. Bijdr. T. en Vk. van N. S. 4e Volgr., bl., 12, en RAFFLES, History of Java, Appendix F.

deeling, dat er langs de oostkust vier talen worden gesproken: Loeinansch, Ampananscb, Tomsitsch, en Toboengkoesch.

Dat in deze mededeeling een kern van waarheid schuilen moet, werd reeds in het voorafgaande opgemerkt. Waar het blijkt, dat men aan de oostkust in een zeker gedeelte, dat van Tokala, telwoorden bezigt, die, terwijl hunne vormen zeer opmerkenswaardig zijn, zoo goed als geheel overeenkomen met die der Baree-taal van Poso, en men van een andere zijde, onafhankelijk van den eersten berichtgever, den Heer DE CLERCQ, verneemt dat er aan die kust eene taal wordt gesproken, die men Ampanansch (Ampana) noemt, daar ligt het voor de hand in de stammen, die daar dezen naam dragen, geen anderen te zien dan althans verwanten van hen, die in het gebied van Todjo, waar de Baree-taal gesproken wordt, denzelfden naam dragen. Todjo wordt volgens de opgaven bewoond door vier stammen: Ampana, Tolalajoe, Tolage en Taraoe, VAN HOEVELL in Tijdschr. Ind. T. L. en Vk., XXXV, bl. 3; het zijn o. a. juist dezen, welken door KRUIJT worden opgegeven als sprekers van de Baree-taal daar, en onder hen vindt men de Ampana of To Ampana.

Even waarschijnlijk als het is, dat zich, zij 't dan ook onder den naam Ampana, de Baree-taal tot aan de oostkust uitstrekt, is het zeer wel mogelijk, dat het Loeinansch, de taal van een landstreek beoosten Todjo, aan het zuiden der Tominibocht, het geheele schiereiland beoosten het gebied der Baree-taal in beslag neemt. De opgave toch van den Heer RIEDEL in Bijdr. T. L. en Vk., 5[e] volgr., IV, bl. 13, die overeenkomt met hetgeen hij reeds in 1868 meldde, in zijne Bijdrage tot de kennis der talen en dialecten op de eilanden Luzon, Panai, Balangingi, Solog, Sangi, en Noord- of Midden-Celebes, Verh. Bat. Gen., XXXIII, bl. 44, noot 8, dat tegenover Peling (vulgo de Banggai archipel) op de kust twee talen, het Mondonosch (Mandonosch) en Balantasch (Balantaksch), — namen, die tusschen haaktjes ook op de kaart werden vermeld, — gesproken worden, kan toch zeer goed

slechts op dialecten van het Loeinansch wijzen, van welke taal dezelfde schrijver verder mededeelde, dat zij ook gesproken wordt in de landschappen Hata, Saloean, Patipati en Boalemo, zie t. a. p.

Volgt men de oostkust van het noorden naar het zuiden, aan de hand van de zooeven reeds bekend gestelde in laatster instantie ontvangen mededeeling, dan vindt men daar behalve het reeds genoemde Loeinansch en de Bareetaal (Ampananscb), waarvan hier evenzoo al is gewaagd, 1°. nog Tomsitsch, 2°. Toboengkoesch, en 3°. Laiwoeisch.

Over het Tomsitsch kan niets worden opgemerkt, dan dat er misschien de taal mede wordt bedoeld in het eigenlijke Tomori (het rijk van Tomaiki) gesproken.

In het opstel van J. N. VOSMAER, Korte beschrijving van het Zuid-Oostelijk schiereiland van Celebes, in het bijzonder van de Vosmaersbaai of van Kendari; verrijkt met eenige berigten omtrent den stam der orang Badjo's en meer andere aanteekeningen, Verh. Bat. Gen. XVII (1839), een opstel, waarnaar hieronder zal dienen te worden verwezen, vooral omdat de kaart, samengesteld naar de door den Heer HOLLE ontvangen berichten uit lateren tijd, VOSMAER's taalkundige verdeeling van die streken slechts terloops weergeeft, wordt op bl 106 en 107 wel het een en ander van Tomaiki gezegd, maar, en dit trekt de aandacht van den lezer, daar VOSMAER juist overal eene opmerking over de taal ten beste geeft, over de taal van dat gebied geheel gezwegen, noch vermeld dat zij zou overeenkomen met, noch opgemerkt dat zij verschilt of zich onderscheidt van wat men in de buurt hoort spreken.

Anders doet VOSMAER dit, zooals reeds gezegd is, geregeld. Zoo bericht hij op bladzijde 100 van Toboengkoe „dit volk bezit eene eigene, edoch met de Laiwoeische aanverwante taal"; op bl. 109 van Manoei, dat „de (taal daar) een zuster der talen is, die op de nabijliggende Celebesche kust gesproken worden"; op bl. 111 van Wowoni, dat „de

uitgewekene (daar huizende) bevolking, door taal . . . . weinig van die der Laiwoeische onderscheiden" is; op bladz. 74 van Polean en Roembia, twee districten, die zich uitstrekken aan de zuidzijde van het schiereiland westwaarts tot den landpunt Boenging Kallo en oostwaarts tot aan den grens Laiwoei, dat „de bevolking dezer beide districten, die onderling in . . . . taal . . . . weinig verschillen, ... eene eigene taal bezitten"; en op bladz. 69 zegt hij van Oessoe, Lellewaoe en Baaikonka, op de westzijde van het schiereiland gelegen, aan de bocht van Boni, „godsdienst, zeden en gewoonten zijn in die rijkjes weinig van elkander afwijkende; derzelver talen zijn echter verschillend; in het gebied van Lellewaoe heeft dezelve veel overeenkomst met de taal van Taboenkoe".

Zooals men ziet, bericht VOSMAER in deze verschillende passages, dat de taal van Lalawaoe met het Toboengkoesch overeen zou komen; dat het Toboengkoesch aan het Laiwoeisch aanverwant is; dat de taal van Manoei een zuster (wat hier van deze uitdrukking taalkundig de juiste zin is, is niet duidelijk) van het Toboengkoesch (en het Laiwoeisch?) is; en dat op Wowoni de taal weinig van die van Laiwoei verschilt.

Het bleek niet in hoeverre de voorstelling van den toestand op het Z. O. schiereiland, welke door de kaart wordt gegeven, een gevolg is van latere nauwkeuriger inlichtingen, dan wel zijn oorsprong heeft genomen uit onnauwkeuriger mededeelingen. Zoowel het een als het ander zou mogelijk zijn.

Wat VOSMAER's opmerkingen betreft belet ons gebrek aan gegevens diens berichten, behalve op een enkel punt, te toetsen. Van alle door hem genoemde talen is, zoover ik mij herinner, niets toegankelijk dan een klein woordenlijstje van de taal van Toboengkoe (zie boven), met eenige aanteekeningen daarop van den Heer DE CLERCQ, in zijn Ternate, bl. 140 en 141, en een evenmin omvangrijke

woordenlijst in manuscript van het Laiwoeisch of Tokeyasch, welke twee lijsten daarenboven nog, op een drietal woorden na, niets overeenkomstigs bevatten, daar men de woorden waaruit de eene bestaat, in de andere niet aantreft, en omgekeerd.

Die drie woorden evenwel verdienen ten deze de aandacht zeer. Het zijn uitdrukkingen voor „slapen", „drinken" en „eten".

De beide lijstjes, het eene verbeterd naar de opgave van den Heer DE CLERCQ, geven daarvoor:

	Toboengkoe		Laiwoeisch
	Tijdschr. II.	de Clercq.	Manuscr. wdl.
slapen	*moetoeri*	—	*matoeri*
drinken	*moinoen*	*moinoe*	*moinoe*
eten	*menkah*	*mongka*	*monggâ.*

Vergelijkt men deze gegevens met hetgeen voor diezelfde uitdrukkingen in verschillende in het Gouvernement Celebes, voor zoover dit op de kaart voorkomt, aangetroffen talen gebruikt wordt, waartoe het onderstaande overzicht direct de gelegenheid biedt, dan ziet een ieder, die met klankleer en taalvergelijking volgens de methode van hen, die in klankovergangen iets meer zien dan willekeurige wijzigingen, vertrouwd is, eensdeels den enormen afstand tusschen het Toboengkoesch en het Laiwoeisch aan de eene en die overige talen aan de andere zijde, anderdeels ook de juist daardoor zooveel te opmerkelijker overeenkomst tusschen die beide talen.

	slapen	drinken	eten
Tontoli	*matoeroe*	*maminoeng*	*mangang*
Kaili	*matoeroe*	*manginoe*	*mangande*
Mandar	*matindo*	*madoendoe*	*maande, oemande*
Doeri	*matindo, mamma*	*minoeng*	*mande*

	slapen	drinken	eten
Toradja (Kaloempang)	*matindo*	*minoeng*	*maande*
Toradja (Rante boelawan)	*mamma*	*miroe*	*mande.*
Boegineesch	*matinro*	*minoeng*	*manre*
Makasaarsch	*atinro*	*anginoeng*	*anganre*
Toerateyaasch	*atinro*	*anginoeng*	*anganre*
Saleyereesch	*tinro*	*anginoeng*	*anganre*
Boetoneesch	*kole*	*soempoe*	*kande*
Toridjené (Badjo)	*tidor*	*nginon*	*nginta*

Zonder twijfel heeft men het recht, waar de gegevens zoo weinig in aantal zijn, huiverig te zijn tot het trekken van een conclusie, maar tevens kan het, waar om zoo te zeggen zelfs het pionierswerk nog dient verricht te worden, ook geen schade juist op zulke kleine, op zich zelf staande bijzonderheden te wijzen, daar zij een leiddraad kunnen worden bij een nader in te stellen onderzoek, dat spoedig genoeg zal kunnen uitwijzen, of datgene waarop hier zooeven gewezen werd, werkelijk iets bruikbaars levert. In ieder geval bevestigt het voorloopig de juistheid van de berichten van Vosmaer op een enkel punt, het eenige waarover controle mogelijk is, en de geloofwaardigheid ook van Vosmaer's verdere mededeelingen over de talen van het zuid-oostelijk schiereiland van Celebes, diende hier even gereleveerd te worden, waar het niet blijkt, dat de latere berichten omtrent die streek, zijne beschrijving werkelijk teniet moeten doen. Diens stellingen,— laat ons hier zijne mededeelingen zoo qualificeeren, — verdienen en vereischen nog eens een nader onderzoek, dat tot nog door de weinige aanrakingen vermoedelijk onmogelijk was.

In plaats dus met Vosmaer het zuid-oostelijk schiereiland taalkundig te verdeelen in Oesoesch, Toboengkoesch (Lalawaoe, Toboengkoe, Laiwoei en de eilanden Wanoei en Wo-

woni), Bingkokasch, en de taal van het zuid-westelijk gedeelte van het schiereiland (Poleansch en Roembiasch), werden de belangrijksten der door hem vermelde talen tusschen haakjes op de kaart vermeld, maar het gebied zelf gesplitst in Toboengkoesch (alleen in het eigenlijke Toboengkoe), Laiwoeisch of Tokeyasch (in Lawoei), en een derde afdeeling, die al het andere omvat, en tegelijker tijd zelf slechts een deel is van een nog grooter complex van talen of dialecten, dat aangeduid werd met den naam Toradjasch.

Het spreekt van zelf, dat men deze benaming (Toradjasch) hier slechts op te vatten heeft naar hare eigenlijke beteekenis, namelijk gelijk *tori-adja*, de bewoners van het binnenland, het hoogland, de bergbewoners [1]), en niet als eigennaam van een of meer bepaalde stammen op Zuid-Celebes, die om de onderlinge gelijkheid der talen zou zijn toegepast geworden op allen, hoewel van de talen of dialecten der meesten vermoedelijk verondersteld mag worden, dat zij elkander zeer na verwant zijn.

In die beteekenis hier toegepast is de naam voorzichtig gekozen, en kan hij geen aanleiding geven tot een verkeerde opvatting, daar hij geenerlei nadere qualificatie bevat, en tevens in zich zelf een rondborstige en eerlijke bekentenis is van het op dit punt nog heerschende gebrek aan kennis van bijzonderheden.

Ook voor de talen van het westelijke gedeelte van het zuid-oostelijke schiereiland kon dit gelden, te eer waar met het reeds aangegeven hulpmiddel VOSMAER's mededeelingen toch tevens in herinnering konden worden gebracht.

Slechts ten opzichte van nog zeer enkele onderdeelen van het complex van stammen, dat met den naam van Toradja hier is aangeduid, bestaan er eenige nadere berichten, welke hier van belang zijn.

Masenrengpoeloe kreeg eene andere tint, omdat Dr. JONKER kon vaststellen, dat wat daar gesproken wordt, zich

1) Vgl. Matthes, Boegineesch Wdb. s. v. *radja* (6°), en *adja* (1°).

onderscheidt van de in de onmiddellijke nabijheid daarvan aangetroffen andere Toradjasche dialecten, men zie ook Tijdschr. Ind. T. L. en Vk., XXXVI, bl. 160 (Maiwa), 173 (Doeri), 181 (Kassa), en 190 (Batoelapa); en het gebied der Tonapo en dat der Tokolawi kon met een fictieve grenslijn worden afgebakend, omdat de Heer KRUIJT, in Bijdr. T. L. en Vk. van Ned. Indie, 5e Volgr., VIII, bl. 203, aangaf, dat het Tonaposch als *bara*-taal, en het Tokolawisch als *moma*-taal kan worden aangeduid.

Op het bestaan der Moma-taal werd al in 1868 door den Heer RIEDEL gewezen in zijne boven reeds genoemde Bijdrage (Verh. B. G., XXXIII), zonder dat daar intusschen bleek aan welke der door hem genoemde stammen die taal toebehoorde. Desniettemin is het van belang hier wat hij zeide in zijn geheel over te nemen, daar het meer nog dan de positiever en juister mededeelingen van den Heer KRUIJT in het licht stelt, dat de verscheidenheid der dialecten (of talen) van het Toradjasche gebied der kaart, althans in het noordelijker gedeelte, vrij groot moet zijn. Bl. 44 van genoemde Bijdrage, zegt de Heer RIEDEL: „Op de hoogvlakte van Dogoe-dogoe wordt door de aldaar aanwezige stamvolkeren (de kollektieve benaming dezer Alifoeroe stammen is To pantoe noe asoe, dat zooveel zegt als, hondenvleescheters), met name To Sigi, To Lindoe, To Mosoa, To Pakoeli, To Koelawi en To Bada, van de Alifoeroe tongvallen, bekend onder de namen Tiara, Moma, Tado, Idja en Daamana, gebruik gemaakt". Het laat zich niet uitmaken door welke der genoemde stammen (een zevental) elk van dat vijftal talen of dialecten gesproken wordt, en dit gaat ook niet met hetgeen de Heer RIEDEL in zijn „De Topantunuasu of oorspronkelijke volksstammen van Centraal-Celebes", 5e Bijdr. T. L. en Vk., van N. I., 5e volgr., I, 77, in 1886, over diezelfde stammen en nog anderen nog opmerkte. Uit dit laatste opstel nemen wij hier, ter verduidelijking van de kaart, evenwel nog over het bericht, dat, waar men in het zuiden, in Loewoe, de stammen van de

bovenlanden van centraal-Celebes aanduidt als Toradja's, men in het noorden, in Kaili, pleegt te spreken van de Topantoenoeasoe, eene benaming, die men zooeven uit het citaat uit de Bijdrage enz. van den Heer Riedel, en den titel van zijn later opstel, reeds leerde kennen.

Keeren wij hier nu voor een oogenblik terug tot het punt van uitgang, de grenslijnen der groote groepen, waarin de talen van Celebes verdeeld moeten worden.

Er was boven slechts sprake van drie groepen: 1°. de talen met tijdvormen, 2°. die zonder tijdvormen en 3°. die met den averechts-gevormden tweeden naamval, de kaart geeft er zes.

Over den grens van één er van, 3° in de drieledige verdeeling, de lijn, die het terrein afbakent der op de kaart voorkomende talen, die den averechtschen tweeden naamval en daarmede gewoonlijk gepaardgaande andere eigenaardigheden vertoonen (groep VI) werd het noodige reeds gezegd. Wij dienen nu ook bij de andere lijnen even stil te staan.

Omtrent twee van dezen kunnen wij zeer kort zijn

Het Layolosch (III) werd in het gebied van het Boegineesch en Makasaarsch en daarmede direct verwante dialecten geisoleerd, omdat het Dr. Jonker bleek, dat het te midden zijner omgeving geheel op zich zelf staat; zelfs kon het niet worden uitgemaakt met welke talen in den archipel het nader in verband staat.

Hetzelfde geschiedde met het Binongkosch (IV), gesproken op Binongko, één der Toekang bĕsi eilanden, beoosten Boeton. Er werd namelijk opgegeven, dat de taal van dat eiland groote overeenkomst vertoont met die van Bonerate, doch verschilt van hetgeen men in de onmiddellijke omgeving aantreft (Boetonsch en de Boetonsche dialecten), iets wat van de taal van Bonerate ook kan worden gezegd, daar ook deze, zoo al, hoogst weinig, direkte aanknoopingspunten aanbiedt met de talen in de nabijheid van dat eiland in gebruik.

Met de drie overige groepen moeten wij ons iets langer bezig houden.

Zooals de kaart doet zien, komen er op Celebes, bepaaldelijk in het noorden, verschillende talen voor, waarin de tijden bij het werkwoord vormelijk, bij de eene meer bij de andere minder, onderscheiden worden. Deze groep (I) zou men juist om die reden, na uitschifting dan van het Layolosch, het Binongkosch, en de talen waarin de averechtsche genitivus voorkomt, kunnen stellen tegenover het geheel der overige talen op de kaart aan te wijzen (groep II en V). Er is echter meer gedaan. Ook die overige talen zijn nog eens, in twee groepen, gesplitst, omdat het bleek, zooals boven mede reeds in het licht gesteld werd, dat er naar alle waarschijnlijkheid een belangrijk verschil bestaat tusschen de talen dezer beide groepen, maar ook omdat onze kennis van het Ternataansche gedeelte van Celebes nog zoo uiterst gering is. Of het goed gedaan was ze te verdeelen, en even zoo of het op den duur den toets zal kunnen doorstaan, dat bijv. in de groep. waarin men het Makasaarsch en Boegineesch aantreft, zooveel en zoovelerlei bijeen werd genomen, zal eerst later kunnen blijken.

Welbeschouwd zijn de eenige talen van de laatste groep (II) waarvan wij iets meer weten de Baree-taal, en het Boegineesch en het Makasaarsch met de tot de beide laatsten behoorende dialecten. Voor de twee laatste talen is zelfs, vooral door Dr. Matthes, reeds zeer veel gedaan. Doch voor het Mandareesch, het Kajelisch, het Pahigisch, en de hier onder den naam Toradjasche dialekten saamgevatte menigvuldigheid van talen, zijn de gegevens ook in manuscript nog niet omvangrijk.

Ook hier moest geroeid worden met de riemen, die men had, en wederom was het Dr. Jonker, die constateerde dat het Mandareesch eene taal op zich zelf is, uit minstens twee dialecten bestaande, en dat ook het Kajeli als een op zich zelf staande taal moet gelden, beiden intusschen, hoewel

verwijderd, in zeker opzicht aan te merken als verwant aan het Boegineesch c. s.

Dat ook het Pahigisch en de Baree-taal als zoodanig werden opgevat vond zijn oorzaak in hetgeen de Heer RIEDEL, in zijne Bijdrage enz. (Verh. B. G. XXXIII), bl. 43 constateerde, nl. dat het Pahigisch „eigenlijk eene vertakking of verbastering van het Kailisch is", en de mededeeling van den Heer KRUIJT, in Bijdr. T L. en Vk. van N. I., 5e volgr., VIII, bl. 203, die t. a. p. zegt: „Aan de de Zuidkust van de Bocht van Tomini heeft men twee hoofddialecten, die onderling weer nauw verwant zijn. Deze dialecten zijn: de taal van Parigi (met die van Palos)[1]) en de taal, die hoofdzakelijk ter O. van de Poso rivier wordt gesproken", de Baree-taal dus, over welker groote verspreiding boven, met ontvouwing der argumenten, die het terrein er van op de kaart deden afbakenen zoo als het daar begrensd is, gehandeld werd. Is het Kajelisch in zekeren zin verwant aan het Boegineesch, dan moeten ook, als de gereleveerde opgaven juist zijn, en waarom zou men dat betwijfelen, het Pahigisch en de Baree-taal dat zijn; is de Baree-taal een nadere verwante van die taal, dan zijn ook het Pahigisch en het Kajelisch dat. Grammaticaal staat de Baree-taal, men zie de schets van KRUIJT, zeer dicht bij het Boegineesch; KRUIJT, bl. 204, „hier en daar vertoont de taal (echter) ook overeenkomst met de Alfoersche dialecten in de Minahasa," id., ibid., men is dus gerechtigd tot de gevolgtrekking, en wil men slechts onder een zeker voorbehoud, met het oog op die bijkomende vingerwijzing, ook daarin zal gaarne worden getreden.

Er rest nu nog het een en ander te zeggen van de groep der talen die bij het werkwoord tijden vormelijk onderscheiden (groep I). Wat de verantwoordelijkheid voor de opneming in die groep en de verdeeling er van betreft, deze komt geheel voor rekening van steller dezes. Dat hij in allen

1) Palos vindt men, zooals bekend is, in Kajeli.

deele daarmede geslaagd zou zijn, zelfs dat hij zich niet vergist zou kunnen hebben ten opzichte van het werkelijk al dan niet voorkomen van zulke vormen in sommigen der talen in of buiten het door den grens afgebakende gebied, is nog volstrekt niet zeker. Van verreweg de meeste der daar aangetroffen talen is het een feit, dat zij ze bezigen, van anderen is het onzeker, en van één der laatste is het slechts eene gissing, die op niets is gebaseerd.

De het laatst bedoelde taal is die van Tontoli, waarvan de toegankelijke gegevens van zulk een aard zijn, dat men er niets mede kan aanvangen. Even onzeker evenwel als het is of die taal gerekend behoort te worden tot de talen met tijdvormen, is het of zij nader verwant is bijv. aan het Kajeli. Men had haar even goed eene plaats kunnen aanwijzen bij de het laatst besproken groep als bij die waarin zij is opgenomen, ook dit met evenveel onzekerheid intusschen. Wat noodig is om uit te maken of een taal al dan niet tijdvormen kent, een doorloopende tekst met gevarieerde zinnen, en met gesprekken, waarin die werkwoordsvormen ook bij voornaamwoorden van den eersten en den tweeden persoon optreden, was mij niet toegankelijk.

Doch ook al zijn zulk soort bijdragen voor de andere in groep I opgenomen talen, in grooteren of in kleineren omvang wel voorhanden, in sommige gevallen blijft het toch nog moeielijk een zekere beslissing te nemen. Men houde hierbij in het oog, dat het aantal talen en dialecten ook in deze groep zeer groot is, aanmerkelijk grooter zelfs dan in de andere groepen der kaart. Het meerendeel der talen is nog niet of minder nauwkeurig beschreven, voor iedere taal moet men om zoo te zeggen zelf zijn studien maken, zelf uit de bestaande taalproeven woordenlijsten trekken, en de grammaticale regels opdiepen, die meerendeels zeer ingewikkeld, en dus moeielijk te ontdekken zijn, en veeltijds is men zelfs niet in staat de voorkomende woorden behoor-

lijk tot hun eenvoudigsten vorm te herleiden, door gebrek aan inzicht in die regels.

Ten einde dit met alle nauwgezetheid te doen, moet men vrij veel tijd tot zijne beschikking hebben, en deze ontbrak voor het onderzoek hier, waaraan ik mij ook niet gewaagd zou hebben, als de stof mij niet reeds sints eenigen tijd wat meer bekend ware geweest, en ik het voor enkele talen niet reeds had kunnen vaststellen.

De meeste moeite geven, zooals uit den aard der zaak volgt, die talen van welken het minste aan bronnen, die aan de vereischten voldoen voorhanden is. Dat zijn dus niet het Sangihĕ, het Bantiksch (en het Bĕntenan), de taal van de Minahasa, het Bolaang-Mongondowsch (met het Ponosakansch), het Holontalosch en het Tominisch. Wel daarentegen de anderen: het Talaoersch, het Bolangosch, het Kaidipansch, het Boeolsch, (het Pagoewatsch), het Malasasch, en het Loeinansch (en het Bobongkosch), of de door een dubbelen naam aangeduide mengeltalen, terwijl opgemerkt moet worden, dat dicht bij Tomini, iets oostelijk van die plaats aan de kust, lieden van Todjo afkomstig wonen, die de Bareetaal spreken, welke tot groep II behoort.

Een onderzoek naar het al dan niet voorkomen van tijdvormen is zeer lastig. Steunde hier de traditie, de overlevering omtrent de afkomst, de verwantschap met andere stammen, en de vroegere woonplaatsen, den onderzoeker eenigszins, dan zou men in staat zijn tot het maken van enkele gevolgtrekkingen, waar nu slechts gissingen mogelijk zijn.

Verschillende stammen of volkeren van de streek van groep I zetelden niet altijd op de plaats, waar men ze thans aantreft. Bij sommigen geeft de kennis van hunne oude woonplaats eenig licht of een vingerwijzing. In andere gevallen daarentegen zou het schijnen, dat men er het tegendeel uit afleiden moest.

De verhuizingen en invasies zijn velen en talrijk geweest. Ik zal hier opsommen wat mij daaromtrent bekend is ge-

worden. Een speciaal ethnographisch onderzoek werd door mij met dat doel niet ingesteld. Wat hier wordt medegedeeld is vermoedelijk geenszins alles, wat men in die richting zou kunnen verzamelen, voldoende evenwel om hier het zooeven gezegde toe te lichten.

De Bantiks, die vóór zij zich in Menado vestigden, in het Bolaang-Mongondowsche huisden, kwamen oorspronkelijk van Paneboeran, beoosten Talaoer.

De Bĕntenan hebben eene overlevering, dat hun oorspronkelijke zetel was in de bocht van Tomori.

De Bolaangos kwamen laatstelijk van Lembe, het groote eiland tegenover Kaima, en wonen thans verspreid langs de noordkust van Celebes, terwijl een gedeelte van hen aan de zuidkust in Molibagoe achterbleef.

De Kaidipans kwamen van Kalidoepa, een thans verzonken (?) eiland, zuidwestelijk (lees: zuidoostelijk) van Boeton gelegen.

De Boeols woonden vroeger iets westelijker aan de noordkust van Celebes, in de golf van Imana.

De bewoners van Bone zouden uit Loewoe stammen.

De in Limboto aanwezige Boalemoers kwamen van Balanta, waar nu nog een gewest den naam Boalemo voert.

En de inlandsche bevolking van de Toehian-eilanden, op welker kusten vreemdelingen, Boegineezen en anderen, wonen, hadden hunne haardsteden vroeger in Loeinan.

Voorts vestigden zich Mandareezen in Tomini, deden elders in dat rijk dit ook Kajeliers, en drongen er talrijke Boegineezen den golf van Tomini in, zooals reeds blijken kan uit hetgeen zooeven van de bevolking der Toehian-eilanden werd gezegd.

Baree-taal-sprekers, — er werd reeds even op gewezen, — uit Todjo afkomstig, huizen op de kust aan de noordzijde van de Tomini-bocht, dus ver van de zetels hunner verwanten aan den overwal.

En bekend zijn de zwerftochten der Menadoreezen, die,

van Batjan afkomstig, eerst rondwaalden in den bocht van Tomini, en daarna, over de eilanden om de noordpunt van het noordelijk schiereiland, de eilandjes voor Menado bereikten, die zij echter ook weer verlieten om zich op den vasten wal te vestigen.

Wie eigenlijk met deze Menadoreezen bedoeld zijn, zie Graafland, in Bijdr. 3e. Volgr., III, 382, is niet recht duidelijk. Voor zoo ver mij bekend is, vindt men in de afdeeling Menado, behalve de daar zetelende, er binnengedrongen Bantiks, in hoofdzaak Toumbuluers, een betrekkelijk gering aantal Tonseaers, en verschillende Matanai-Tompakĕwaers, die er zich in lateren tijd metterwoon vestigden. Doch hoe dit ook zij, ook als uitsluitend de bewoners van de hoofdplaats Menado bedoeld zijn, of een deel daarvan, ook dan nog staat men voor betrekkelijk groote moeielijkheden die begeerig maken naar meer berichten, en daardoor te verwachten licht.

Met deze gegevens ga men nu zelf eens na tot welke conclusien men kan komen.

Mij zij het veroorloofd op slechts een paar bijzonderheden te wijzen, die doen zien dat zij voorshands weinig baat geven.

De Bantiksche taal is in werkelijkheid zeer verwant aan de Sangihĕsche, met welke het Talaur nauw moet samenhangen. De plaats van afkomst is hier dus in overeenstemming met de taalkundige verwantschap. De Bĕntenan daarentegen, wier taal evenzeer met het Sangihĕsch verwant is, kwamen uit het zuiden, waar men geen soortgelijke taal of dialect zoo dadelijk zou zoeken.

Het Kaidipansch zou verwant moeten zijn met de Boetonsche dialecten; het Bone-Holontalosch met de taal van Loewoe (Boegineesch)?; die der Menadoreezen met hetgeen men op Batjan spreekt (een soort Ternataansche taal?), enz.

Geeft dit niet voldoende, ook hetgeen toegankelijk werd van verschillende der hier betrokken talen, het werd reeds gezegd, doet nog geen toereikende gegevens aan de hand, of is van dien aard, dat hetgeen men er uit putten kan

nadere bevestiging verdient of vereischt, en men beschouwe dan ook hier, behalve dan voorzoover betreft datgene wat hier positief als zoodanig werd aangewezen, de quaestie of de talen, die opgenomen werden in groep I, werkelijk ook tijdvormen kennen al dan niet, als een zaak van nog nader te onderzoeken aard.

Het zou een zeer uitvoerige behandeling vereischen, als men in details het voor en het tegen van de plaatsing van verschillende talen in Groep I zou willen uiteenzetten. Ook zijn de bijzonderheden herhaaldelijk alles behalve zeker. Alles reden waarom schrijver dezes ook ten opzichte van deze groep meent te kunnen volstaan met de openhartige bekentenis, dat al wordt op de kaart een duidelijke grenslijn aangetroffen, een nader onderzoek nog heeft uit te wijzen of zij voor die gedeelten, welken wel beschouwd hypothetisch zijn, op den langen duur als juist zal kunnen worden aangemerkt.

Slechts wat de „taal van de Minahasa" betreft, zij er hier, aangezien deze uitdrukking misschien eenigszins onduidelijk is, nog op gewezen, dat zij gevormd wordt door 5 dialecten: Tonseasch, Toumbulusch, Toloursch (of Tondanosch, met onderdialecten in Kakas, Rĕmbokĕn, Paso en Panasen), Tompakĕwasch (Matanai en Makelai), en Tonsawangsch. Het Bantiksch, het Bĕntenansch en het Ponosakansch behooren er niet toe, zooals boven op verschillende plaatsen, implicite althans, reeds duidelijk werd gemaakt.

Kwam het door het hier medegedeelde uit, dat over het algemeen hetgeen men taalkundig van het eiland Celebes nu reeds weet, lang niet onbeduidend is, niet minder bleek het, dat er veel, zeer veel, goed toegezien, nog onbekend, of niet genoegzaam bekend is. Ook deze laatste negatieve wetenschap heeft men naar hare volle waarde te schatten; slechts als men zich goed bewust en er van doordrongen is, dat men van een zekere zaak, — of een deel daarvan, — niet, of nog niet voldoende, op de hoogte is, zal men de onderzoekingen of verder voortzetten of op nieuw aanvangen,

en om die reden heeft het opmaken van een inventaris af en toe, zooals ten opzichte van de talen en dialecten en hare verspreiding door middel van de schetstaalkaarten van den Heer HOLLE voor den Archipel geschiedt, zeker zijn nut. Men vatte die kaarten dan ook niet op als gaven zij nu reeds in alle deelen, een volkomen juist, een goed beeld van de werkelijkheid. Zonder twijfel is het er nog verre van daan, en de samensteller is zich dit geenszins onbewust. Zonder de hem gereikte hulp had het resultaat nu reeds door den Heer HOLLE verkregen, zeker niet tot stand kunnen komen, doch al waren zij, die hem hielpen, de bereidvaardigheid zelve, en tevens de in de onderhavige omstandigheden aangewezene en meest bevoegde, de meest zaakkundige personen in deze, de ambtenaren van het Binnenlandsch Bestuur, met dat al kon het resultaat toch niet meer zijn dan een schets van een taalkaart van Celebes, die als legger zonder twijfel goede diensten zal kunnen doen, maar zooals de Heer HOLLE zelf hoopt, spoedig vervangen zal kunnen worden door een andere, nieuwe, verbeterde uitgave ervan, die ons nog nauwkeuriger over dit zoo interessante taalgebied inlichten zal.

WELTEVREDEN, April, 1894.

Bijlage III.

LIJST

van ingekomen boekwerken gedurende het 2e kwartaal 1894.

Atkins (*J.*), The coins and tokens of the possessions and colonies of the British empire. London 1889. 8°.

Bahdjat al-wasâ'il بهجه الوسائل بشرح مسائل للعلامة الشيخ محمد نووي الشافعي على الرسالة الجامعة بين اصول الدين والفقه والتصوف للسيد احمد بن زين الحبشى نفع الله بهما امين

Bartelds (*H. G.*), De tabakscultuur in de residentie Besoeki. Soerabaia 1893. 8°.— Van den schrijver.

Bartelink (*E. J.*), Handleiding voor kakao-planters. Amsterdam 1885. 8°.

Behm (*E.*), Engelsch Indië, zijne uitgebreidheid, bewoners en milit. toestand. Uit het Hoogd. door Z. W. van Schreven. Zwolle 1857. 8°.

Berg (*N. P. Van den*), Een smeekschrift van de Bataviasche burgerij (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde 1875, deel XXII, n°. 6). Batavia 1875. 8°.

Berg (*N. P. Van den*), Mist het protest tegen „De bijdrage" een op recht en billijkheid steunenden grondslag? Brief aan den heer Mr. F. Alting Mees, Oud-Minister van Kolonien. Batavia, 15 Februari 1878. 8°.

Biegman (*G. J. F.*), Enambelas tjeritera pada menjatakan hikajat tanah Hindia. Batavia 1894. 8°.

Blondeau (*H. A.*) dan G. C. F. E. Sessler: Boekoe atoeran basa olanda boeat menoeloengken anak-anak jang maoe berladjar bitjara dan menoelis basa olanda. Tersalin dari boekoe taalkunde karangannja toean W. G. Meulevelt. Batavia 1894. 8°.

Blumentritt (*D. F.*), Las razas del Archipiélago Filipino. I. Vademecum etnografico de Filipinas. II. Las razas indigenas de Filipinas (Publicado en el Boletin de la Sociedad Geografica de Madrid). Madrid 1890. 8°.

Boekoe bergoena boewat anak-anak ketjil njang baroe maoe beladjar perkataän olanda serta artinja didalem bahasa melajoe. Batavia 1884. 12°.

Boekoe pladjaran bergoena pada anak-anak jang soeka bladjar dalem sekola. Tjitakan jang katiga. Batavia 1889. 12°.

Boekoe pladjaran bergoena pada anak-anak jang soeka beladjar dalem sekola. Tjitakan jang ka-ampat. Batavia 1892. 12°.

Boekoe peladjaran bergoena pada anak-anak aken mengenal doea matjem hoeroef ja itoe hoeroef ollanda dan arab (melajoe). Tjitakan jang ka-ampat. Batavia 1889. 12°.

Boen Sing Hoo, Boekoe tjerita doeloe kala di negeri Tjiena djaman karadja-an „Taij Song Tiauw" menjeritaken: Tjiook Saij Tjoe, terpetik dari boekoe Tjiena „Pauw Kong An" tersalin oleh —. Samarang 1891. 12°.

Bohatta (*H.*), Praktische Grammatik Javanischen Sprache mit Lesestücken, einem javanisch-deutschen und deutsch-javanischen Wörterbuch. Wien, Pest, Leipzig. 12°.

Bosse (*M. J. Van*), Eenige mededeelingen omtrent het irrigatiewezen in Nederlandsch-Indie, speciaal in Zuid-Bagelen (Overgedrukt uit de notulen der Instituuts-vergadering van 8 Juni 1893, bladz. 209—221). 's Gravenhage 1893. 4°.

Broek (*J. A. Van den*), De reis van den Controleur Gijsbert Karel baron van Hogendorp in Britsch-Indie. Delft 1881. 8°.

Burck (*Dr. W.*), Spaziergänge durch den Botanischen Garten. Leipzig 1893. 8°.

Campomanes (*J. Hevia*), Lecciones de gramatica Hispano Tagala. Manila 1872. 8°.

Carriere (*M.*), Erkennen, erleben, erschliessen. Festrede gehalten in der öffentlichen Sitzung der K. b. akademie der Wissenschaften zu München zur Feier ihres 134. Stiftungstages am 21. März 1893. München 1893. 4°.

Chailly-Bert (*J.*), La Hollande et les fonctionnaires des Indes-Néerlandaises. Paris 1893. 12°.

Coria (*J. de*), Nueva gramatica Tagalog teórico-prāctica. Madrid 1872. 8°.

Corte (*C.*), Le conquiste e la dominazione degli Inglesi nelle Indie. Volume I. Torino-Napoli 1886. 8°.

Cramer (*A. C.*), Makassaarsch leesboek. 3e stuk. Batavia 1894. 8°.

Cuevas (*J. M. F. de*), Arte nuevo de la lengua Ybanág, 2a edicion. Manila 1854. 12°.

Deventer (*M. L. van*), Gedenkstukken van Johan van Oldenbarnevelt en zijn tijd, verzameld en met inleiding en aanteekeningen uitgegeven door—. 3 Deelen. 's Gravenhage 1860 — 1865. 8°.

Salinan staatsblad 1892, n°. 238, jang termoewat atoeran burgerlijke stand boeat orang-orang tjina di tanah *Djawa* dan Madoera. Batavia 1893. 12°.

Engelman (*W. H.*), De Javaansche handschriften in de bibliotheek van het Nederlandsch-Bijbelgenootschap. 8°.

Freijtag (*C. J. De*), Recueil voor den militair geneeskundigen dienst in Ned. Indië. Batavia 1894. 8°.

Fruin (*R.*), Nederland's rechten en verplichtingen ten opzichte van Indie. Amsterdam 8°.

Gelder (*W. van*), Vertaling van eenige Soendasche woorden uit „Boekoe Batjäan", niet voorkomende in Oosting's Soendasch-Hollandsch woordenboek. Bandoeng 1884. 8°.

Groneman (*J.*), Cholera en Creolinetherapie. Semarang-Cheribon 1894. 8°.— Van den schrijver.

Groneman (*Dr. J.*), Das Kreolin in der Choleratherapie. Amsterdam-Semarang 1894. 8°.— Van den schrijver.

Hagen (*Dr. B.*), Anthropologische Studien aus Insulinde. Veröffentlicht durch die Königliche Akademie der Wissenschaften zu Amsterdam. Amsterdam 1890. 4°.

Haastert (*C. J. Van*), Boekoe edjahan djeung batjaän pikeun moerid-moerid dina pangkat panghandapna di sakola-Soenda. Djilid ka I. Batavia 1894. 8°.

Haastert (*C. J. Van*), Boekoe itoengan petjahan-perpoeloehan, pikeun moerid-moerid pangkat kadoewa di sakola-Soenda. Batavia 1894. 8°.

Hellwald (*F. Von*), Hinterindische Länder und Völker. Reisen in den Fluszgebieten des Irawaddy und Mekong, in Annam, Kambodscha und Siam. Leipzig 1876. 8°.

حكاية راج بوداق *Hikajat* Radja Boedak. Singapoera 1306 H. 8°.

حكاية درمه تاسيه دان حكاية ابو ناواس *Hikajat* Doermah ta'sijah dan Hikajat Aboenawas. Singapoera 1306 H. 8°.

حكاية نور محمد دان حكاية معجزة نبي دان حكاية نبي برچوكر دان حكاية نبي وافت *Hikajat* Noer Moehamad dan Hikajat moedjidjat nabi dan Hikajat nabi bertjoekoer dan Hikajat nabi wapat. Singapoera 1306 H. 8°.

Peratoeran hoekoeman policie jang oemoem atas orang bangsa djawa dan sebrang di tanah *Hindia-Nederland*. Menoeroet salinan jang soedah kaloewar dari Kangdjeng Goebernement dengan di pindahken kapada hoeroef Ollanda dan di tambahken katrangan oleh L. Th. M. Samarang. 8°.

Hoëvell (*G. W. W. C. baron van*), Bijschrift bij de kaart der Tomini-bocht (Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap, jaargang 1893). Leiden 1893. 8°.— Van den schrijver.

Hoëvell (G. W. W. C. baron van), Ueber das Abplatten des Schädels und der Brust in Buool (Nordküste von Selebes). (Separat-abdruck aus das Internationales Archiv fur Ethnographie", B^d. VI. 1893). 4°.—Van den schrijver.

Hunter (Sir. W. W.), Bombay 1885 to 1890, a study in Indian administration. London 1892. 8°.

Census of *India*, 1891. General report and tables, by J. A. Braines. London 1893. 4°.

Jaaroverzichten betreffende den handel in koloniale producten 1893 (Bijvoegsel van De Indische Mercuur 1894, n°. 3, dd. 20 Januari). Amsterdam 1894. 4°.

Jaeger (W.), Van ginds. Herinneringen van een jong invalide. 1ste en 2de bundel. Amsterdam 8°.

Proefstation voor suikerriet „West *Java*" te Kagok-Tegal. Mededeelingen.

Bestaat er kans op degeneratie van het suikerriet door het uitsluitend gebruik van de toppen als plantmateriaal? door Dr. F. A. F. C. Went.

Over den achteruitgang van het saccharosegehalte van gesneden suikerriet door Dr. F. A. F. C. Went en H. C. Prinsen Geerligs.

Een middel tot bestrijding van rietvijanden onder de insecten, meer bijzonder van de witte luis, door Dr. F. A. F. C. Went (Overgedrukt uit het Archief voor de Java-Suikerindustrie, Jaargang 1894). Soerabaia 1894. 8°.

De oorzaak en de middelen tot voorkoming van schuimgisting der naproducten.

Moet men glucosehoudende sappen met neutraal of met basisch loodacetaat klaren?

Het gebruik van zwaveligzuur in de suikerfabrieken.

Twee abnormaliteiten tijdens de fabrikatie, door H. C. Prinsen Geerligs. (Overgedrukt uit het Archief voor

de Javasuiker industrie, Jaargang 1894). Soerabaia 1894. 8°.

Proefstation „Oost *Java*". Mededeelingen. Bijdragen tot de kennis der rietvijanden, parasieten van insecten, die het riet beschadigen, door J. D. Kobus (Overgedrukt uit het Archief voor de Java-Suiker industrie, Jaargang 1894, afl. 7). Soerabaia 1894. 8°.

Jonckbloet (*G.*), Multatuli. Amsterdam 1894. 8°.

Kalff (*S.*), Uit oud en nieuw Oost-Indie. Haarlem 1894. 8°.

Kielstra (*E. B.*), Bijdragen tot de geschiedenis van Borneo's Westerafdeeling. Derde gedeelte. (Overgedrukt uit de Indische Gids, Juli 1892 — Dec. 1893). Leiden 1893. 8°.

Lauts (*G.*), Geschiedenis van de Nederlandsche Regeering in Indie gedurende 1816—1858. 2 deelen. Amsterdam 1866. 8°.

Ledeboer (*Dr. L. B. E.*), Verslag omtrent het krankzinnigengesticht te Buitenzorg over het jaar 1892, benevens eene korte geschiedenis dier inrichting sedert hare oprichting (Extra- bijvoegsel der Javasche Courant 1894, N°. 23). Batavia, 4°.

Linschoten F. A. Lzn. (*A. W. M. Strick van*), Petikan dari Staatsblad-staatsblad dan Bijblad-bijblad aken goenanja kepala-kepala district dan onderdistrict di dalam tanah Djawa dan Madoera. Tweede druk. Semarang 8°.

Margadant (*Mr. C. W.*), Het regeeringsreglement van Nederlansch-Indie toegelicht. Eerste deel. Batavia- 's Gravenhage 1894. 8°.

Matthes (*Dr. B. F.*), De boeken der Koningen in het Makassaarsch. Amsterdam 1893. 8°.

Matthes (*Dr. B. F.*), De boeken der Koningen in het Boegineesch. Amsterdam 1893. 8°.

Maijer (*L. Th.*), Javaansch-Hollandsche samenspraken. Batavia 1894. 8°.

Mayer (*L. Th.*), Peladjaran baek daripada ilmoe mengobati segala roepa penjakit dengan pakei aer tiada oesah pakei obat-obatan jang membikin kotor peroet. Menoeroet karangan toean L. Kühne, doekoen besar di negri Duits, serta tersalin dalam behasa Melajoe rendah oleh toean—. Batavia-Soerakarta 1894. 8°.— Van de firma Albrecht en Rusche.

Maijer (*L. Th.*), De Javaan, als mensch en als lid van het Javaansche huisgezin. Batavia-Solo 1894. 8°.— Van de firma Albrecht en Rusche.

De generaal *Michiels* verdedigd tegen het tijdschrift voor Nederlandsch-Indie. 's Gravenhage 1850. 8°.

Mirqat çoe'oed at-taçdīq هذا كتاب مرقاة صعود التصديق فى شرح سلم التوفيق الى محبة الله على التحقيق للعالم الفاضل والورع الكامل الشيخ محمد نووى نفع الله به امين وعلى هامشه متن ذلك الشرح المسمى بسلم التوفيق للعلامة الشيخ عبد الله بن الحسين بن طاهر با علوي

Mitra wong tani, karangan kangdjĕng Raden Adipati Soetadiningrat rĕgen Serang kang marhoem (Uit het Soendaasch van Raden Hadji Moesa voor de Bantĕnners in 't Javaansch bewerkt). Batavia 1894.— Van Sajjid Oethman.

Morera (*R. Jordana y*), Bosquejo geográfico é histórico-natural del Archipiélago Filipino. Madrid 1885. 4°.

Morren (*F. W.*), Cultuur, bereiding en handel van Liberia koffie (Bijvoegsel van De Indische Mercuur v/d 10en Maart, 1894). Amsterdam 1894. 8°.

Verslagen aan de Koningin-Weduwe, Regentes van het Koninkrijk, betrekkelijk den dienst der posterijen, der rijkspostspaarbank en der telegrafen in *Nederland*, 1892. 's Gravenhage 1893. 4°.

Nijland (*E.*), Schetsen uit Insulinde. Utrecht 1893. 8°.

Oeij Tjoen Bin, Bou Kou Sin Tjiong. Satoe pladjaran baik

bagei orang lelaki dan prampoean, tersalin dari roepa-roepa kitab Tjina dan di tambain dengen swatoe pringetan. Batavia 1893. 12°.

Eerste en tweede sprokkeling uit de papieren van een bewindhebber der *Oost-Indische* Compagnie. 8°.

Ossenbruggen (*F. D. E. van*), Eenige opmerkingen over het begrip der voorwaarde. Academ. proefschrift. Leiden 1893. 8°.— Van den Heer Van der Chijs.

Peratoeran Bea. Accijns petroleum. Tersalin dalem bahasa melajoe. (Staatsblad 1886, no. 249). Soerabaja 1887. 12°.

Mas *Prawira Asmara*, Madoereesche vertaling van de kitab beladjar membilang. Deel V. Batavia 1894. 8°.

Rengers (*Mr. W. J. Van Welderen baron*), Schets eener parlementaire geschiedenis van Nederland sedert 1849. Tweede deel. Tweede gedeelte. 's Gravenhage 1893. 8°.

Roepstorff (*F. A. de*), Dictionary of the Nancowry dialect of the Nicobarese language; in two parts: Nicobarese-English and English-Nicobarese. Calcutta 1884. 8°.

Roest (*Th. M.*), Nog niet teruggevonden gouden leeuw van Karel den Stoute voor Gelderland (Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Ned. Gen. voor Munt en Penningkunde te Amsterdam). Amsterdam 1893. 8°. — Van den Heer van der Chijs.

Roest (*Mr.*), Beschrijving der verzamelingen van het Groot-Oosten der Nederlanden. Gedenk-, draagpenningen, enz. 's Gravenhage 1893. 8°.—Van den Heer Van der Chijs.

Romburgh (*Dr. P. van*), Im Kulturgarten zu Tjikeumeuh gezogene Gewächse. Met einem Plane. Leipzig 1893. 8°.

Rudinger (*N.*), Ueber die Wege und Ziele der Hirnforschung. Festrede gehalten in den öffentlichen Sitzung der K. b. Akademie der Wissenschaften zu Munchen am 22 November 1893. Munchen 1893. 4°.

انيله شعير ابليس شيطاني Inilah *Sa'ir* Iblis Sethan. Singapoera 1303 H. 8°.

انيله يغبرنام شعير اير ماوار ترللو مسهور نماڽ. Inilah jang bernama *Sa'ir* ajer mawar terlaloe mashoer namanja. Singapoera 1306 H. 8°.

همبله يغبرنام شعير سوڠݢيڠ يغ ترللو ڤندي ممبوت ݢمبرڤت. Hambalah jang bernama *Sa'ir* soengging jang terlaloe pande memboewat goemerpat. Singapoera 1303 H. 8°.

همبله يغبرنام شعير اڠݢس برسوال بچار سمبهيڠ اداڽ. Hambalah jang bernama *Sa'ir* Oenggas bersoewal bitjara sĕmbajang adanja. Singapoera 1304 H. 8°.

بهو اينله يغبرنام شعير ڤنتون سلوك. Bahoewa inilah jang bernama *Sa'ir* pantoen seloka. Singapoera 1889. 8°.

شعير كمڤغ بوين دماكن اڤي كيرا٢ دوا راتس رومه ترباكر انم ڤوله لاڤن ريبو رڠݢيت هرت يغ هيلڠ لاين در ڤد هرݢ رومه٢ دان سباݢيڽ تركارڠ شعر اين اوله ڤڠارڠ جاوي ڤرانقكن يائيت باݢي كاونتوڠن سكلين طابعين جاوي ڤرانقكن كمڤني *Sa'ir* kampoeng Bojan di makan api kira-kira doewa ratoes roemah terbakar anem poeloeh lapan riboe ringgit harta jang ilang lain dari pada harga roemah-roemah dan sabagenja terkarang sa'ir ini oleh pengarang Djawi pranakan ija itoe bagi kaoentoengan sekalijan tabi'in djawi pranakan kompeni. Singapore 1883. 8°.

انيله شعير جوراݢن بودو نماڽ. Inilah *Sa'ir* djoeragan bodo namanja. 8°.

انيله شعير بوروڠ ڤوڠݢوق. Inilah *Sa'ir* boeroeng Poenggoek. Singapoera 1307 H. 8°.

انيله شعير كين تبوهن چريتراڽ تانه جاوا اداڽ Inilah *Sa'ir* Kin Taboehan tjeriteranja tanah djawa adanja. Singapoera 1308 H. 8°.

همبله يڠبرنام شعير ڤڠنتين جراݢن اوي اداڽ Hambalah jang bernama *sa-ir* penganten djoeragan awi adanja. Singapoera 1303 H. 8°.

اين شعير لمڤوڠ كارم اداڽ Ini *Sa'ir* Lampoeng karam adanja. Singapoera 1306 H. 8°.

انيله شعير ايكن تروبوء دان ڤويو٢ Inilah *Sa'ir* ikan Troeboek dan Poejoe-poejoe. Singapoera 1304 H. 8°.

اينله يڠبرنام شعير نڬري مكه المشرفة دان مدينة المنورة يڠترلالو امت اينداه چترانڽ سرة ترللو عجائب روڤاڽ تاهون ١٣٠٦ Inilah jang bernama *Sa'ir* negri Mekah almoesarapah dan Medinah al moenawarah jang terlaloe amat endah tjritanja serta terlaloe adjaib roepanja. Taoen 1306. 8°.

شعير اربه *Sa'ir* Arbah. Singapoera 1304 H. 8°.

Serrano (*R.*), Diccionario de términos comunes Tagalo-Castellano sacado de graves autores. 3ª edicion. Binondo 1869. 12°.

Sjarh al-fawākih al-djanijjah شرح الفواكه الجنية على متممة الجرومية للفاضل النحرير والعالم الشهير الشيخ عبد الله بن احمد الفاكهي نفع الله به امين وبهامشه متن ذلك الشرح وهو متممة الجرومية في علم العربية العالم العلامة شمس الدين محمد بن الشيخ محمد الرعيني الشهير بالحطاب المالكي

Sjarh kāsjifat assadja شرح كاشفة السجا للشيخ الامام العالم الفاضل ابى عبد المعطى محمد نووي على سفينة النجا فى اصول الدين والفقه للشيخ العالم الفاضل سالم بن سمير الحضرمي على مذهب الامام الشافعي نفعنا الله بهم امين

Sjarh marāqi 'l-'oeboedijjah. شرح مراقي العبودية للعالم الفاضل والورع الكامل الشيخ محمد نووي الجاوي على بداية الهداية لحجة الاسلام ابي حامد الغزالى نفعنا الله به وبعلومه امين

Stokes (*M.*), Indian fairy tales. London 1880. 8°.

Sunderman (*H.*), Famahaô ba lala Wangorifi Ni'ali—. (Die christliche Heilslehre nach Dr. C. Ernst). Moers 1892. 8°.

Tashil al-manāfi'. كتاب تسهيل المنافع فى الطب والحكمه المشتمل على شفاء الاجسام وكتاب الرحمه تاليف الشيخ الامام العالم العامل العلامة ابراهيم بن عبد الرحمن ابن ابى بكر الازرق تغمده الله برحمته واسكنه فسيح جنته بجاه محمد وعترته امين

Tavera (*T. H. Pardo de*), Los costumbres de los Tagalos en Filipinas, según el padre Plasencia. Madrid 1892. 8°.

Tettumsch-Maleisch woordenlijstje door een missionaris (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Ind. T.-, L.- en Vkk., deel XXXVII). Batavia 1894. 8°.

Thomas (*W. Cave*), Murray's expedition to Borneo. An episode in the early life of Edwin Robins Thomas. London 1893. 8°.— Van den Heer Van Bosse.

Timmermans (*F. J.*), Mémoire de service, 1806—1843. Maestricht 1844. 8°.

Tjerita dahoeloe kala di negri Tjina terpoengoet dari tjerita'an boekoe menjanji'ān Tjina, ja-itoe Sam pekeng taij. Tjitakan jang kadoewa kali. Batavia 1892. 12°.

بهوا اين كتاب تولادان احمد محمد باݢي ڤرݢوناان كانق٢ سکولا سيڠاڤورا Bahoewa ini kitab *toeladan* Ahmad Moehamad bagi pergoenaän kanak-kanak schola. Singapoera 1889. 8°.

Verslag der Vereeniging onder de zinspreuk „Moed, beleid en trouw'' over de jaren 1891, 1892 en 1893. Goedgekeurd bij Kon. Besluit van 17 Juli 1890 N°. 33 en van 23 Juni 1893 N°. 108. Amsterdam 1892/94, 8°.

Vliet (*C. A. M. Van*), Belangrijk verslag over den staat van Banda en omliggende eilanden aan Zijne Excel-

lentie den Gouverneur-Generaal van Ned.-Indie Jacob Mossel door den Raad Extra-Ordinair Reinier de Klerk, met eene korte beschrijving van Banda in het bijzonder en de Molukken in het algemeen van 1795 tot 1894. 's Gravenhage 1894. 8°.

Vosmaer (*J.*), Poengoetan dari dalem kitab pengadjaran, akan pandjang oemoer. 12°.

Wilken (*Dr. G. A.*), Struma en cretinisme (Overgedrukt uit de Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde van Nederlandsch-Indie, 5ᵉ. volgreeks, 5ᵉ. deel). 's Gravenhage 1890. 8°.

Wilken (*Dr. G. A.*), De hagedis in het volksgeloof der Malayo-Polynesiërs (Overgedrukt uit de Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde van Nederlandsch-Indie, 5ᵉ volgreeks, VI). 's Gravenhage 1891. 8°.

Wilken (*Dr. G. A.*), Het tellen bij nachten bij de volken van het Maleisch-Polynesische ras. 's Gravenhage 1886. 8°.

Wilken (*Dr. G. A.*), Albino's in den Indischen archipel. 's Gravenhage 1890. 8°.

Wilken (*Dr. G. A.*), Iets over de schedelvereering bij de volken van den Indischen archipel. 's Gravenhage 1889. 8°.

Wilken (*Dr. G. A.*), Iets over de beteekenis van de ithyphallische beelden bij de volken van den Indischen archipel. 's Gravenhage 1886. 8°.

Wilken (*Dr. G. A.*), Het Shamanisme bij de volken van den Indischen archipel. 's Gravenhage 1887. 8°.

Wilken (*Dr. G. A.*), Oostersche en Westersche rechtsbegrippen. 's Gravenhage 1888. 8°.

Wilken (*Dr. G. A.*), De besnijdenis bij de volken van den Indischen archipel. 's Gravenhage 1885. 8°.

Brieven van Prins *Willem V* aan Baron van Lynden van Blitterswijk, uitgegeven onder toezicht van F. De Bas (Uitgegeven door het historisch genootschap, gevestigd te Utrecht). 's Gravenhage 1893. 8°.

Winter (*F. L.*). Kitab hal ilmoe toenggang atau mematjoe koeda aken bikin djinak koeda jang nakal, dan mengadjar aken njiriq jang bagoes dan benar menoeroet sabagai tjaranja di kraton Soerakarta. Soerabaja 1886. 8o.

BIJLAGE IV.

Verslag der verrichtingen enz. van de Archaeologische Vereeniging te JOGJAKARTA. gedurende het jaar 1893.

In den loop van het verslagjaar 1893 hadden eenige mutatiën plaats onder de Leden van het Bestuur, in de eerste plaats door het vertrek van den President H. E. DORREPAAL, die als zoodanig werd vervangen door den Vice-President R. M. E. RAAFF, en deze door den Heer A. RAAFF.

Ook de Secretaris-Thesaurier G. J. OUDEMANS trad af, doordien hij repatrieerde; hij werd in die kwaliteit vervangen door den Heer O. E. V. HERMENS.

Verder trad het Bestuurslid F. PH. VAN SUCHTELEN, wegens vertrek, af. Hij werd vervangen door den Heer G. A. S. HEMPENIUS.

Het Lid BARON TAETS VAN AMERONGEN, dat zich na het vertrek van den President DORREPAAL, die de uitgravingen leidde, welwillend met deze taak heeft belast, werd voor die en voor vele andere diensten der vereeniging bewezen, boven de normale formatie tot Bestuurslid gekozen, terwijl de Heer GESSNER zich bereid verklaarde het toezicht op de werkzaamheden van den Heer TAETS VAN AMERONGEN over te nemen. Hij werd tevens tot Bestuurslid benoemd. De Heer GESSNER was een groote aanwinst voor ons. Zijn woonplaats, de fabriek *Tjandi-sewoe*, ligt in de nabijheid der *Prambanan*-ruïnes, en zoo kon de Heer GESSNER, die zich steeds door ijver, geschiktheid en belangstelling had onderscheiden, gemakkelijker dan eenig ander Lid, de leiding der ontgravingen op zich nemen.

Het aantal gewone Leden, dat op 1 Januari 1893 32 bedroeg, is sedert met 8 vermeerderd.

Wat de werkzaamheden betreft, deze hebben zich in hoofdzaak bepaald tot de *Prambanan*-groep, die de belangrijkste der ruïnen van dit gewest vormt.

Nadat in het begin van het jaar was aangevangen met de deblayeering van het ± 2 M. hooge plateau, waarop de acht hoofdtempels der groep staan, is daaraan kort geleden een einde gemaakt, omdat geen weg geweten werd met de groote massa's uitgegraven steenen. Onderhandelingen zullen echter geopend worden omtrent afstand van een nabijliggend stuk grond. Intusschen is een aanmerkelijk deel van dit plateau ontbloot. Het levert op zich zelf niets bijzonders op, doch zal later, als de ontblooting langs alle zijden heeft plaats gehad, het effect van de ruïnes zekerlijk verhoogen.

Onder de groote hoeveelheden steenen, die bij het werk ontgraven werden, zijn belangrijke vondsten gedaan, als 23 basreliefs, vermoedelijk afkomstig van de galerijen. Verder tusschen de voortrappen van den Siwa- en van den Nanditempel twee onafgewerkte, doch mooie beelden van 2 M. en 1 M. hoogte, dit laatste in zittende houding, het eerste zonder hoofd. Ook een mooi koperen beeldje werd ontgraven, terwijl langs de westzijde van het plateau nog 3 kleine vierkante tempeltjes, van 2,2 M. zijde, werden blootgelegd.

Een ander zeer belangrijk werk is het opstellen geweest der beelden en altaren, welke in stukken op den grond verspreid lagen. Dit hield groote moeielijkheden in, want met ijzeren bouten, die echter onzichtbaar dienden te blijven, moesten de soms groote stukken steen weer aanéén gevoegd worden. Zoo werden bijv. een beeld van Siwa (waaraan echter stukken van de lichtschijf en een arm ontbreken) alsmede twee kleine beelden (aan den ingang van den Siwa-tempel) van Goeroe en Kata, en de beelden van Tjandra, Soerija, Brahma en Wishnoe, weder in elkaar gezet.

Verscheidene boomen, die tusschen de tempels in stonden en het gezicht belemmerden, werden onteigend en omgekapt, terwijl voor bezoekers een met pannen gedekte djatihouten loods werd gemaakt.

Daar voor het bovenbedoelde deblayeeren van het plateau en voor het in elkaar zetten der gebroken beelden, voortdurend toezicht onmisbaar was, is een gewezen militair van den geniedienst daarvoor aangenomen geworden, op een maandelijksche bezoldiging van *f* 40.—

Ofschoon van Z. H. den Soesoehoenan van *Soerakarta* vergunning werd verkregen tot het onteigenen van een stuk desa-grond op Soloosch gebied gelegen, kon die onteigening echter nog niet plaats hebben, daar de door het Klattensche inlandsch Bestuur getaxeerde kosten zoo hoog zijn, dat de vereeniging die niet zou kunnen dragen. Echter is het bepaald noodig, dat tot eenig vergelijk gekomen wordt, aangezien de vorderingen der ontgraving de beschikking over dien grond, zij het dan ook voorloopig maar gedeeltelijk, langzamerhand onmisbaar maken. Nieuwe pogingen hiertoe zullen aangewend worden.

Behalve de bovengenoemde werkzaamheden aan de *Prambanan*-groep, werd verder een aanvang gemaakt met het deblayeeren van de Tjandi-Kalongan of Sodjiwan, welk werk beëindigd werd en door het vinden van verscheidene schoone beelden en eenige koperen en gouden voorwerpen geenszins onvruchtbaar was.

Ook de Tjandi-Kalibening werd onder handen genomen, terwijl voor de rest de werkzaamheden bestonden in het onderhouden der reeds verkregen resultaten.

De brochure van den Heer Dr. Groneman, getiteld, „de Tjandi-Boeroeboedoer" kwam in dit verslagjaar uit en werd op verschillende plaatsen met goed succes verkrijgbaar gesteld.

Verder werd de bibliotheek met nog verscheidene nieuwe werken verrijkt, als met de brochure van Dr. Vorderman „over de oudheden der Residentie *Madoera*;" met die van

den Heer IJZERMAN „over de oudheden van *Moeara Taboes;*" met twee verhandelingen van DR. BRANDSTETTER te *Lucern* getiteld „Ueber den Natursinn in den älteren Litteraturwerken der Malaien", en „Ueber die Beziehungen des Malagasi zum Malaiischen," terwijl de Regeering en DR. GRONEMAN ons present-exemplaren zonden van „de Tjandi-Prambanan," door laatstgenoemde.

GRONEMAN'S „Tjandi-Boeroeboedoer" hadden wij gaarne in het Fransch doen vertalen. Ook zijn daartoe stappen gedaan; de groote kosten hebben het echter niet tot uitvoering laten komen.

Bij Gouvernements Besluit van 17 Februari 1893 n°. 14 werd der Vereeniging een subsidie van *f* 3000,— verleend, terwijl bij request ddo. 22 Juni eene nieuwe geldelijke ondersteuning voor het jaar 1894 is aangevraagd en wel ditmaal *f* 4000,— daar de uitgaven in de laatste maanden gemiddeld *f* 300,— 's maands hadden beloopen.

Verder werd aan het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen voorgesteld te Prambanan een vasten opzichter aan te stellen op eene bezoldiging van *f* 50,— 's maands. Dit geschiedde na bespreking van dit punt met den Heer GROENEVELDT gedurende zijn bezoek aan de Tjandis alhier. Door bedoeld genootschap is dit voorstel aan de Regeering overgebracht, terwijl, daar de regeling presseerde, in afwachting eener regeeringsbeslissing, de vorenbedoelde opzichter voorloopig op eigen kosten werd aangesteld.

Ook werd aan het Bataviaasch Genootschap vd. voorgesteld maatregelen te doen nemen tegen het instorten van den Mendoet-tempel, waardoor het unieke beeld daarin zonder twijfel zou beschadigd worden.

Met die maatregelen is een aanvang gemaakt.

De alhier genoemde voorstellen, maatregelen enz., werden op de Bestuursvergadering vastgesteld.

Ten slotte zij vermeld, dat wij ons nog steeds mogen verheugen in de ontvangst der edita, die het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen en het Koninklijk-Instituut voor de Taal- Land- en Volkenkunde van N. I. ons geregeld toezenden.

De President,
R. M. E. RAAFF.
De Secretaris,
O. E. V. HERMENS.

LIJST

van ingekomen boekwerken gedurende het 3e kwartaal 1894.

Tjerita *Aboe Nawas* dengan radja Haroenarrasid di Negri Bagdad. 3e druk. Batavia-Solo 1894. 12°.

Memorie betreffende de vergunning tot het visschen naar Paarlschelpen, Paarlemoerschelpen, Tripang en andere Zeeproducten binnen de territoriale zee van het eiland Ceram, residentie *Amboina*. Verleend bij besluit van Z. E. den Gouverneur-Generaal van Ned. Indie. dd. 8 November 1893. N°. 11. Batavia 1894. 4°.— Van de firma Albrecht & Rusche.

Archiv für Anthropologie. Zeitschrift für Naturgeschichte und Urgeschichte des Menschen, unter Red. van A. Ecker und L. Lindenschmit. Mit zahlreichen Holzstichen und Tafeln. Band I—XIII. Braunschweig 1866-81. 4°.

Barth (*A.*), Hermann Jacobi: Ueber das Alter des Rig-Veda. Extrait tiré à part de „Festgruss an Rudolf von Roth zum Doktor-Jubiläum, 24 August 1893, von seinen Freunden und Schülern." Stuttgart, 1893. (Extrait du Journal asiatique.— Janvier-février 1894). 8°.— Van den schrijver.

Bartholomew (*J. G.*), Constable's hand atlas of India. A new series of sixty maps and plans, prepared from ordnance and other surveys under direction of—. Westminster 1893. 8°.

Bergaigne (*Abel*), Inscriptions sanscrites de Campā et du Cambodge. Tiré des notices et extraits des manu-

scrits de la bibliothèque nationale et autres bibliothèques, tome XXVII, 1e partie, 2e fascicule avec un atlas. Paris 1893. 4o. — Van den schrijver.

Berg (*N. P. van den*), „Vaderlandsliefde". Brief naar aanleiding van een uitspraak van den heer Bastert in de tweede kamer. (Overgedrukt uit de Indische Gids April 1881.) Amsterdam 1881. 8o.

Bik (*E. F. T. Arnold*), Gids voor het bevaren der vaarwaters van Atjeh. (Hydrographisch-bureau te Batavia.) Batavia 1894. 8o.

Boekoe adjaran bergoena pada anak-anak jang ingin mengenal tiga roepa hoeroef, seperti, Wolanda, Melajoe dan Djawa. 6de druk. Batavia 1894. 12o.

Bosch (*Mr. J. H. Graaf van den*), Over het stelsel van cultures en de verbeteringen, welke thans, in de uitvoering, daaraan zouden kunnen worden toegebragt, terwijl beter voor het lot van den Inlander zal worden gezorgd. 's Gravenhage 1851. 8o.

Brandes (*Dr. J.*), Yogyakarta. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXVII). Batavia 1894. 8o.

Brandes (*Dr. J.*), Eenige officieele stukken met betrekking tot Tjĕrbon naar aanleiding van het bijschrift bij de Pĕpakĕm Tjĕrbon in Ms. Orient. Acad. Lugd. Bat., no. 1907.— (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXVII). Batavia 1894. 8o.

Brandes (*Dr. J.*), Verslag over een Babad Balambangan, (zie Not. 3 December 1893 bladz. 163) (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXVII). Batavia 1894. 8o.

Bugarin (*J.*), Diccionario Ibanag-Español reducido por A. Lobato de Sto Tomas. Compendiado por J. Velinchon. Con un suplemento por Ramon Rodriguez. Manila 1854. 4o.

Bushell (*S. W.*), Coins of the present dynasty of China. 8°.

Calcoen, a dutch narrative of the second voyage of Vasco da Gama to Calicut; printed at Antwerp circa 1504, with introduction and translation by J. Ph. Berjeau. London 1874. 8°.

Catalogue de la bibliothèque du jardin botanique de Buitenzorg. Deuxième édition. Batavia 1894. 4°.

Chaufepié (*J. G. de*), Nouveau dictionnaire historique et critique, pour servir de supplement ou de continuation au dictionnaire historique et critique, de Mr. Pierre Bayle. Tomes 1, 2, 3, en 4. Amsterdam- A la Haye, 1750, 1753 en 1756. Fol. — Van den heer Kroon.

Elsbach (*L.*), Het metrieke stelsel. Een 200tal vraagstukken voor de hoogste klasse der lagere school en voor hen, die zich wenschen voor te bereiden tot het klein-ambtenaars-examen. Batavia-Solo 1894. 8°.

Gelder (*W. van*), Dari tanah hindia berkoeliling boemi. Kitab pengadjaran ilmoe boemi bagi sekola anak negeri di Hindia-Nederland oleh—. Bahagian I. Tjitakan 2. Groningen 1894. 8°.

Gonggrijp (*J. R. P. F.*), Opstellen ter vertaling in 't Maleisch en Soendaneesch. Delft 1882. 8°.

Verslag, benevens rekening en verantwoording van het Hoofd-comité tot hulpverschaffing aan de noodlijdenden op *Groot-Sangir*, geconstitueerd 19 Juni 1892, ontbonden 26 Februari 1894. Menado 1894. 8°.

Hanibals (*G. L.*), Tarief van in- en uitvoerrechten in Nederlandsch-Indie. Alphabetisch ingericht en van vele aanteekeningen voorzien. Benevens tarieven van loods-, kaai-, steigergelden, steenkolen-loodsen en terreinenhuur. Batavia-Solo 1894. 8°.— Van de firma Albrecht & Rusche.

Hare (*J. J. ten*), Het eiland Lombok en zijne bewoners. 's Gravenhage 1894. 8°.

Houtsma (*M. Th.*), Ein türkisch-arabisches Glossar, nach

der leidener Handschrift herausgegeben und erläutert von—. Leiden 1894. 8°.

Jacobs (*Dr. J.*), Het familie- en kampongleven op Groot-Atjeh. Eene bijdrage tot de ethnographie van Noord-Sumatra. Deel I en II (Uitgegeven vanwege het Kon. Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap). Leiden 1894. 8°.

Staatsspoorwegen op *Java*. (Westerlijnen.) Verzameling der circulaires, uitgegeven door den Chef der 4e afdeeling. Batavia-Solo 1894. 8°. — Van de firma Albrecht & Rusche.

Proefstation „Oost *Java*" Mededeelingen. Nieuwe Serie n°. 9. Achtste jaarlijksche algemeene Vergadering der leden op 13 April 1894. Verslag en finantieele verantwoording van het bestuur over 1893. Verslag van den directeur over 1893. Catalogus der uitgekomen publikaties sedert de oprichting. Soerabaia 1894. 8°.

Proefstation „Oost *Java*" Mededeelingen. Nieuwe Serie. N°. 10. De bestrijding der keverlarven door botrytis tenella (isaria densa.) door Dr. J. H. Wakker. (Overgedrukt uit het „Archief voor de Java-suikerindustrie". Jaargang 1894. Afl. 12). Soerabaia 1894. 8°.

Proefstation voor suikerriet „West *Java*" te Kagok-Tegal n°. 13. Mededeelingen. Over suiker- en alcoholvorming door organismen in verband met de verwerking der naproducten in de rietsuikerfabrieken door Dr. F. A. F. C. Went en H. C. Prinsen Geerligs. (Overgedrukt uit het Archief voor de Java-suikerindustrie. Jaargang 1894). Soerabaia 1894. 8°.

Proefstation voor suikerriet „West *Java*" te Kagok-Tegal n°. 14. Mededeelingen. Oplosbaar phosphorzuur en ehrmanniet. Eene snelle manier om magnesia in fabrikatiekalk op te sporen door H. C. Prinsen Geerligs. (Overgedrukt uit het Archief voor de Java-suikerindustrie. Jaargang 1894). Soerabaia 1894. 8°.

Jonge (*G. W. Kiewiet de*), De leer der methoden van het klinisch onderzoek bij inwendige ziekten ten gebruike bij het onderwijs aan de school tot opleiding van inlandsche geneeskundigen. Batavia 1893. 8°. — Van den schrijver.

Jonge (*G. W. Kiewiet de*), Ontleedkunde van den mensch, ten gebruike bij het onderwijs aan de school tot opleiding van inlandsche geneeskundigen. 1ste en 2de deel. Batavia 1890/91, 8°. — Van den schrijver.

Kalff (*S.*), Hollandsche boeren op Java. (Bijdrage tot het kolonisatie-vraagstuk). Amsterdam. 8°.

Kemp (*P. H. van der*), Eene bijdrage tot E. B. Kielstra's opstellen over Sumatra's Westkust (Overgedrukt uit de bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde van Nederlandsch-Indie. 5e volgreeks, deel X). Batavia 1893. 8°.— Van den schrijver.

[illegible] *Kitab* masmoer katĕmbangakĕn miwah rĕpen gredja Leiden 1885. 8°.

[illegible] 1884. Tjĕrètanah *kètab* torèt ban hindjil. Leiden 1884. 8°.

Knebel (*J.*), Goenoeng Gadjah, Raden Bratasena en Dewi Arimbi. Eene desa-legende uit het Javaansch. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXVII). Batavia 1894. 8°.

Knebel (*J.*), De kalang-legende, volgens Tegalsche lezing, uit het Javaansch. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXVII). Batavia 1894. 8°.

Barang rahsia astana *Konstantinopel.* Riwaijat waktoe sekarang. (Tersalin dari kitab bahasa Wolanda) Bagian 7 dan 8. Betawi 1894. 12°.

Lisboa (*Marcos de*), Vocabulario de la lengua Bicol. Reimpreso a espensas de F. Gainza. Manila 1865. 8°.

Eenige aanteekeningen betreffende *Lombok.* Batavia 1894. 12°.— Van den Majoor van Kooten.

Louw (P. J. F.), De Java-oorlog van 1825-30. (Uitgegeven door het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen met medewerking van de Nederlandsch-Indische Regeering). 1e deel. Batavia-s'Hage 1894. 4°.

Major (R. H.), India in the fifteenth century being a collection of narratives of voyages to India, in the century preceding the portuguese discovery of the Cape of Good Hope; from Latin, Persian, Russian and Italian sources, now first translated into English, and edited, with an introduction by—. London 1857. 8°.

Maijer (L. Th.), Javaansche legenden en sagen. Batavia-Solo 1894. 8°.— Van de firma Albrecht & Rusche.

Algemeen begrafenisfonds voor Europeanen en met dezen gelijkgestelden in *Nederlandsch-Indie.* Verslag over het jaar 1893. Batavia 1894. 12°.

Cultures in *Nederlandsch Oost-Indie.* Overgenomen en bijeenverzameld uit het koloniaal verslag van 1893. (Premie van de Indische Mercuur 1894). Amsterdam 1894. 8°.

Regeling van het rechtstreeksch verkeer tusschen de lijn Batavia-Buitenzorg der *Nederlandsch-Indische* spoorweg maatschappij en de lijnen Batavia-Tandjong Priok en Buitenzorg-Tjitjalengka van den Staat. Batavia-Solo 1894. 8°.— Van de firma Albrecht & Rusche.

Pleijte (C. M. Wzn.), Die Schlange im Volksglauben der Indonesier. (Sonder-Abdruck aus Band LXV, N°. 6. u. 11 des Globus.) Braunschweig 1894. 4°.

Ramusio (G. B.), Navigationi et viaggi; nelle quali si descriûono tutti quei paesi, che da già 300 anni sin' hora sono stati scoperti, etc, etc. Venetia, Vol. I, 5a edit., 1613; Vol. II, 4a edit 1606; Vol. III, 1556.

Riedel (Dr. J. G. F.), Das toumbuluhsche Pantheon. (Ab-

handlungen und Berichte des königlichen zoologischen und anthropologisch-ethnographischen Museums zu Dresden. N°. 6). Berlin 1894. 4°.— Van den schrijver.

[illegible] 1877. Poenika *Sĕrat* kadamĕl tjarijossanipoen saradadoe djawi. Javaansch leesboek voor den inlandschen militair. Batavia 1877. 8°.

[illegible] Poenika *Sĕrat* tĕroessanipoen kadamĕl tjarijossanipoen saradadoe djawi. Vervolg op het leesboek voor den inlandschen militair. Batavia 1877. 8°.

بهوا اينله شعير ماچم بارو فري مپتاکن اورغ يغ فرکي حاج داري نکري باوه اغين سمفي کفد نکري اتس اغين سفرة جده دان مکه دان مدينه دان سفرة لاينڽ Bahoewa inilah *Sjair* matjam baroe pri menjataken orang jang pergi hadji dari negri bawah angin sampe kapada negri atas angin saperti Djoedah dan Mekah dan Medinah dan saperti lainnja. 8°.

Serrurier, Tentoonstelling van kleederdrachten in Ned.-Indie voorgesteld door poppen. Geschenk van de Dames in Ned.-Indie aan Hare Majesteit de Koningin. Leiden 1894. 8°.

Naamlooze vennootschap cultuur-maatschappij *Soemberboeloes*. Concept-statuten. Batavia-Solo 1894. 8°.— Van de firma Albrecht & Rusche.

Toorn (*J. L. van der*), Oendang-oendang-poelisi tarsalin kadalam bahasa malajoe olih—. Batawi 1894. 8°.

Vereeniging „Het Sandelhout-stamboek". Verslag 1893-1894. Batavia 1894. 8°.

Vorenkamp (*J.*), Practische theorie. Proefondervindelijke rekenkunde ter voorbereiding voor het toelatingsexamen H. B S. en het klein-ambtenaarsexamen. Batavia 1894. 8°.

Wall (*A. F. von de*), Boenga rampai ia-itoe berbagai-bagai tjeritera terkarang oleh—. 4e stuk. Batavia 1894. 8°.

[illegible] Sĕrat Laksitardja bab lalampahanipoen swargi Kangdjĕng Raden Hadipati Sasranagara doemoegi sasoeroedipoen pĕpĕtikan saking sĕrat Locomotief kadjarwakakĕn hing tĕmboeng djawi dening toewan *F. L. Winter*, sinawoeng sĕkar matjapat dening Ngabei Tirtapradja, toewin Ngabei Djajasoepana hingkang sĕmangke kapatĕdan nama Sĕtjapradata. Soerakarta 1894. 8°.

Young (*J. W.*). Het huwelijk en de wetgeving hierop in China. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXVIII). Batavia 1894. 8°.

AANWINSTEN
VAN DE
NUMISMATISCHE VERZAMELING IN 1894.

GEDENKPENNINGEN.

Ned. Indië. Overlijden van E. de Solemne, echtgenoote van R. van Goens, 1668. — z. . . . . Gekocht.

Inname van de kraton te Djokjokarta, 1812. — k. . . . . . „

Verovering van Palembang, 1821. — z. . . . . „

Prijs-medaille der tentoonstelling te Soerabaija, 1892. — z. verg., z. en br. . . . . Comm. der tent.

Idem te Batavia, 1893. — br. . „ „ „

Ster voor trouw en verdienste voor inlanders (1894). — Vier soorten . . . . N. I. Gouv.

China. Medaille, welke bij het arsenaal te Foochow als belooning wordt uitgereikt, z j — z. . . . Gekocht.

Kambodja. Jeton op de krooning van Norodom I, 1860. — k. . . . . „

Britsch-Indië. Verdrijving van de Fransche vloot uit de Br. Ind. wateren, 1804. — br. . . . . . . „

General Robert-star (decoratie), 1880. — br. . . . . . . „

Nederland.	Tiendaagsche veldtocht, 1831. — tin.	H. J. J. Hepp.
	Herinnering aan de intern. en kol. tentoonstelling te Amsterdam, 1883. — tin.	G. Landolt.
	Tentoonstelling tot bevordering van veiligheid, enz. in fabrieken, enz. te Amsterdam, 1890. — br.	C. J. Besier.
	Optreding van Wilhelmina als koningin, 1890. — br. . . .	C. J. Besier.
	Dr. W. Julius, 1890. — br. . .	C. J. Besier.
	Jhr. Mr. C. H. Backer, 1892. — br.	C. J. Besier.
	Bezoek der Koninginnen aan Utrecht, 1892. — br. . . .	C. J. Besier.
	Prijs-medaille der honden-tentoonstelling te Rotterdam, 1893. — br.	C. J. Besier.
	Ned. gymnastiek-verbond, 1893. — br.	C. J. Besier.
	50jarig huwelijk van J. A. van der Mersch, 1893. — br. . .	C. J. Besier.
	Vereeniging van Ned. Scherpschutters, 1893. — br. . . .	C. J. Besier.
	150jarig bestaan van de lettergieterij van Enschedé en zonen, 1893. — br.	C. J. Besier.
	Prijspenning van de gem. Amsterdam, z. j. — br.	Ned. Reg.
	P. J. van Dijk van Matenesse, z. j. — br.	Ned. Reg.
	Gouden bruiloft van J. W. Kaiser, 1893. — br.	Ned. Reg.

	Onthulling van het standbeeld van Jan van Nassau. — br.	Ned. Reg.
	Kleine prijspenning van de gem. Utrecht, z. j. — br.	Ned. Reg.
	Voedings-tentoonstelling te Amsterdam, 1894. — br. . . .	C. J. Besier.
	Intern. fotographie-tentoonstelling te Arnhem, 1894. — br.	C. J. Besier.
	Roei-vereeniging Njord, z. j. — br.	C. J. Besier.
	Ver. bouwkunst enz. te Rotterdam, z. j. — br.	C. J. Besier.
	Ned. rundvee-stamboek, z. j. — br.	C. J. Besier.
	Ver. tot bevordering van het vreemdelingen-verkeer, z. j. — br.	C. J. Besier.
	D. de Lange, z. j. — br. . .	C. J. Besier.
	Prijs-penning van H. M. de Koningin, z. j. — g.	Directie Binn. Bestuur.
België.	Opening van den spoorweg Verviers-Aken, 1843. — br. . .	Gekocht.
	Prince de Ligne, 1845. — br. .	Geruild.
	Opening van den spoorweg Brussel-Parijs, 1846. — br. . . .	Geruild.
	Huwelijk van den Hertog van Braband, 1853. — k. . . .	H. J. J. Hepp.
	Praalgraf van H. Conscience, 1886. — br.	Geruild.
	M. comte de Nahuys, 1890. —	Geruild.
	Société royale de numismatique, 1891. — br.	Geruild.
	Jeton van dezelfde société, 1894. — br.	Mr. J. A. v. d. Chijs.

Engeland.	House of Commons, 1849.— br.	Gekocht.
	London annual intern. exhibition, 1873. — k. verg. . .	
	Gouden bruiloft van W. E. Gladstone, 1889. — br.	
Frankrijk.	Stichting van de handels-comp. voor de beide Indiën, 1664. — z. en br.	
	Vestiging eener colonie op Madagascar, 1665. — br. . . .	
	Verdrijving der Engelschen van St. Christopher, 1666. — z. .	
	Nederlaag der Hollanders op Martinique, 1674. — br. . .	
	Herovering van Cayenne, 1676 — br.	
	Vernieling eener Ned. vloot bij Tabago, 1676. — br. . . .	
	Siameesche ambassade, 1686. — br.	
	Bevrijding van Quebec van de Engelschen, 1690. — z. . .	
	Inname van Carthagena, 1697. — z.	
	Versterking van Guadaloupe, 1721. — br.	
	Eensgezindheid der Fransche loges (1802). — br.	Geruild.
	Bezoek aan Rijssel, 1853. — k.	H. J. J HEPP
	Decoratie oorlog op Madagascar, 1883/6. — z.	Gekocht.
	Idem voor Tonkin, enz. z .j. — z.	
Duitschland.	Casper Maximiliaan, bisschop van Munster, 1845. — z. .	

	Versammlung deutscher Naturforscher und Aertze te Leipzig, 1872. — tin	J. J. v. Oosterzee.
	4e eeuwfeest der Tübinger universiteit, 1877. — br.	J. J. v. Oosterzee.
	6e idem van de Heidelberger universiteit, 1886. — br.	Gekocht.
	Overlijden van Wilhelm I, 1888. — br.	Geruild.
	Bezoek van Koning Humbert aan Berlijn, 1889. — br.	Geruild.
	Idem van Keizer Franz Joseph, 1889. — br.	Geruild.

MUNTEN.

Ned. Indie.	Gobog. — k.	Geruild.
	Twee-stuiver (bonk), 1796. — k.	Gekocht.
	Stuiver („), „ — k.	Gekocht.
	Gulden, 1802. — Afslag in g.	Gekocht.
	Duit, 1820. — Afslag in z.	Gekocht.
	Twee-stuiver (bonk), 1818. — k.	Geruild.
	Tien cents, 1893. — z.	Gekocht.
	25 „ „ — z.	Gekocht.
	Argalingga, locaal geld. 4 soorten	A. T. Maas Geesteranus.
	Banka, naam onbekend. — tin.	H. W. Scheuer.
Serawak.	Dollar-cent, 1892. — k.	A. L. van Hasselt.
B. N. Borneo Comp.	1/2 dollar-cent, 1887. — k.	A. L. van Hasselt.
Korea.	3 tsjan (1883). — z.	Gekocht.
	20 moen (1886). — k.	Gekocht.
Siberie.	2 kopeck, 1813. — k.	Gekocht.
China.	1/2 dollar. — z.	Gekocht.
	1 mace, 44 candarins. — z.	Lim Liang Boe.
	72 candarins. — z.	Lim Liang Boe.

Hongkong.	Dollar (city hall etc.), 1867. — z.	Gekocht.
Fransch Indo-China.	Cent, 1888. — br. . .	
Kambodja.	Piaster, 1860. — z.	
	Centime, z. j. — k.	
Siam.	Pai, at en lot (laatste muntslag).— br.	Ned. Consul te Bangkok.
Poeloe-pinang.	Pai, 1787.— k.	Geruild.
Britsch Indie.	Mohur, 1841.— g.	Gekocht.
	Hyderabad, mohur, 1280.— g.	
	1/8 id. , 1306.— g.	
	ropij, 1275, 81, 88.— z.	
	Oudh, 1/4 ropij, 1254.— z.	
	1/8 „ , 1246.— z.	
	Taksila, naam onbekend. — k. (vierkant).	
	Madras, XL cash, z. j.— k. .	
	2 fanams.— z. . .	
	fanam (2 soorten).— z.	
Ceylon.	Negapatnam, naam onbekend.— k.	Geruild.
Nepaul.	Mohur, 852.— z.	Gekocht.
Afghanistan.	1/2 ropij, 1295, 1884.— z. .	
	1/4 „ , 1884.— z. . . .	
Radjapoetana.	Drachme.— z.	
Perzië.	Sassaniden. Sapor I, drachme.— z.	
Bactrië.	Kadphises, naam onbekend.— g.	
Oertoekiden.	Naam onbekend.— k. (twee soorten).	
Armenie.	Leo II, tram.— z.	
Turkestan.	Boekhara. Ghitrifi.— z. . . .	
	Poel, 1230.— z. . .	

	Haideri, 1261, 1309.— z.	Gekocht.
	Khokand. Poel, 1260, 1277.—k.	
	Tenga, 1266, 74-76, 78, 80, 83, 91, 92.--z.	
Georgie.	46 soorten.— z. en k.	
Nederland.	Rijksdaalder, 1816.— z.	
	Tien-gulden, 1892.— g.	
	Ommeschans, 25 centen, z. j.—k.	H. J. J. Hepp.
Belgie.	Dubbele liard, 1788.— k.	
	Liard, 1789.— k.	
	25 centimes, 1886.— z.	
Frankrijk.	Livre d'argent, 1720.— z.	Gekocht.
	24 sols, 1786.— z.	
	6 „ , 1782.— z.	
	$^1/_2$ sou, 1793.— k.	
	5 décimes, l'an 2.— k.	
	5 francs, l'an 13.— z.	H. J. J. Hepp.
	Idem, 1848.— z.	Gekocht.
	10 centimes, 1864.— k.	H. J. J. Hepp.
	2 „ , 1857.— k.	
	Centime, 1856, 61.— k.	
Engeland.	Penny, 1848.— k.	
	Farthing, 1839.— k.	
	Isle of Man, penny, 1786.— k.	Gekocht.
Spanje.	8 maravedises, 1795, 1843.— k.	H. J. J. Hepp.
Zwitserland.	Bern, Batzen, 1826.— bill.	
	Lucern, „ , 1795.— „	
	Zurich, 2 Rappen, 1842.— bill.	
Duitschland.	Frankfort, 2 Gulden, 1847.— z.	Gekocht.
	Friedberg, 2 ......, z. j.— z.	
	Glückstadt, $^1/_{16}$ Reichsdaler, 1642.— z.	
	Hamburg, $^1/_2$ Banco Thaler Gewicht, 1744.— k.	

Hanover, 6 Pfennig, 1847.—bill.
4 „ , 1838.— „ — Geruild.
Pfennig, 1839. — k. .

Hessen-Cassel, Heller, 1746.—k. H. J. J. HEPP.

Lippe-Schaumburg, 3 Pfennige, 1858. — k. . . . . Geruild.

Marburg, $^{1}/_{24}$ Thaler, 1608. — z. . . . .
Mecklenburg-Schwerin, Thaler, 1867. — z. . . . . . . — Gekocht.
Münsterberg, Dreier, 1614, 16. — z. . . . .

Pruissen, 4 Pfennige, 1821. — k.
3 „ , 1841, 65. — k. . . . . . — H. J. J. HEPP.

Silber Groschen, 1861. — bill. . . . . . . Geruild.

Saksen-Coburg-Gotha, 20 Mark, 1886. — g. . . . . . .
Solm-Lichtenberg, 2 . . . , z. j.— z. . . . .
Solms, Dreier, z. j. — z. . .
West-Phalen, $^{1}/_{6}$ Thaler, 1812. -- z. . . . .
$^{1}/_{12}$ Thaler, 1808. -- z. . . — Gekocht.

Oostenrijk. 20 Kronen, 1893. — g. . . .
Franz v. Dietrichstein, Dreier, 1619. – z. . . . . . .

Italie. Lucca, 2 lire, 1837. — z. . .
Parma, lira, 1815. — z. . . .
Kerkelijke Staat, 20 lire, 1868. — g. . . . .
Napels, 2 lire, 1813. — z. . . .

Rusland. 2 kopeck, 1758, 1853. — k. .
Kopeck, 1859. — k. . . . . — H. J. J. HEPP.

	$^1/_2$ kopeck, 1840. — k. . . .	H. J. J. HEPP.
	Deneschka, 1852. — k. . . .	
Polen.	5 Groszy, 1811. — bill. . . .	
Rumenie.	20 lei, 1890. — g..	Gekocht.
Bulgarije.	Lewa, 1891. — z.	
	50 stotinki, 1891. — z. . . .	
Griekenland.	5 drachmen, 1833. — z. . . .	
	10 lepta, 1830 (twee stempels), 31. — k.	
	5 lepta, 1828. — k.	
Canada.	5 sols, 1670. — z.	
Ver. Staten v. N. America.	20 dollars, 1861. — g.	
	25 cents, 1807. — z.	
	Cent, 1816. — z.	H. J. J. HEPP.
	$^1/_2$ dollar (Chicago), 1893. — z.	G. C. T. W. MUNDT.
Deensch W. Indië.	20 cents, 1859. — z.. .	Gekocht.
Britsch Guyana.	$^1/_4$ guilder, 1836. — z. . .	
Onafhankelijk Guyana.	5 francs, 1887. — z.	
Guadaloupe.	Sol colonial, 1767. — k. . . .	Geruild.
Iles du Vent,	12 en 6 sols, 1731. — z. . .	
Colonies Françaises.	Sol de 12 deniers, 1767. — k.	Gekocht.
Brazilie.	5000 reis, 1855. — g. . . .	
	200 „ , 1889. — nikkel . .	
	100 „ , „ . — „ . . .	
Marocco.	Oekieh, 1264. — z.	
	$^1/_2$ id. , 1253, 61, 64, 66, 78. — z.	
Algiers.	Rial boedsjoe, 1240. — z. . .	
	$^1/_2$ rial, 1230, 36. — z. . . .	
	$^1/_4$ „ , 1236, 37. — z. . . .	
Sierra Leone.	10 cents, 1796. — z.	
Port. bezittingen.	12 macutas, 1796. — z. .	

Zanzibar.	Naam onbekend, 1306.— k. .	Gekocht.
Réunion.	Sol, z. j. — k.	
Sandwich-eilanden.	Dollar, 1883.— z. . .	Mevr. REEPMAKER.
	1/2 id., „ .— z. . .	
	1/4 id., „ .— z. . .	
	Dime, „ .— z. . .	

PAPIEREN GELD.

Nederland.	Tien gulden (muntbillet), 1894.	Mr. N. P. v. d. BERG.
Italie.	Ass. gen. degli operai di Torino, 20 centesimi.	Geruild.
	Banca nazionale, 2 en 1 lire.	
	Soc. del commercio etc. Genovese, 50 cent.	
	Soc. operaja etc. di Piadena, 50 cent.	
	Banca del popolo, 50 cent. .	
	Soc. operaja Argentana, 10 cent.	
	Banca popolare di Lugo, 50 cent.	
	Banca comm. Chiavarese, lira.	
	Banca Toscana di anticipazioni etc., 2 lire.	
	Banca mutua popolare di Firenze, 50 cent.	
	Banca del popolo in Firenze, 50 cent.	
	Banca della piccola industria etc., lira.	
Hongarije.	Kohaut & Kantor, 10 Kreuzer.	
	Köhler, Wagner, etc., 10 Kreuzer.	
	Ver. Handels u. Fabrikstande in böhm. Leippa, 20 Kr. .	
	Ver. Handels u. Fabrikstande in böhm. Kamnitz, 10 en 6 Kr.	

	Dreyschok, 10 Krejcarii. . .	Geruild.
	Gottstein, 20 en 10 Kreuzer.	
	Fischer, Speike. etc., 10 en 3 Kreuzer	
	Stad Falkenau, 5 Kreuzer .	
Ver. Staten v. N. America.	Augusta insur. a. banking comp., dollar. . .	
	Brooklyn-bank, 3 cents. . .	
	N. Carolina, Greensboro' mutual life insur. comp., 50 cents.	
	S. Carolina, Bank of Hamburg, 5 dollars.	
	Florida, 5 dollars.	
	Georgia, 2 en 1 dollars. . .	
	N. W. bank of Georgia, 5 doll.	
	Louisiana, 5 dollars. . . .	
	Michigan, rail-road bank, dollar.	
	Mississippi, 2,50 dollars. . .	
	Mobile, deposit bank, 3 dollars.	
	Newark, 10 cents.	
	Omaha, dollar.	
	Bank of Tennessee, 10 en 5 cents.	
	Virginia, Richmond, 50 cents.	
	Central bank of Virginia, 5 dollars.	
	Exchange bank of Virginia, 20 dollars.	
	Bank of the commonwealth, Virginia, 10 en 5 dollars. .	
Cuba.	5 en 1 peso, 1869.	

BIJLAGE VII.

AANWINSTEN

VAN DE

ETHNOLOGISCHE VERZAMELING IN 1894.

Batak-landen.	Slendang	W. MEIJER RANNEFT.
	Houten beeldje	
Atjeh.	Broek (2 soorten)	Gekocht.
Java.	Modellen van oude batik-patronen	
	Vischtuig (taběng). 2 soorten .	
	Bědog	
	Toedoeng pělěntoeng	
	Pedang soedoeg.	
	Ngahatong	
	Sorban	
	Garoe giling	
	Gaoel.	
	Bandeliers (7 soorten). . . .	G. Th. STIBBE.
	Sawangan (6 „.). . . .	
	Rantei koei (djimat)	Gekocht.
	Tjaprik („)	
	Kělir boesa	
	Bokor	
	Fragmenten van een inl. ledikant.	
	Ivoren fluit	
	Tjondreh	
	Kris loeroes.	
	Kris met 2 loek.	

Bordnurwerk (4 soorten). . . .
Selampè rèndah. . . . . .
Tjelèmet. . . . .
Toengkat mimbar. . . . .
Piring simping . . . . . .
Njôpok. . . . .
Kalong gôgô. . . . . . .
Tjintjin mĕnĕng. . . . . .
Golok, aan beide zijden scherp.
Kris loeroes pamor blarak sinèret.
Gendi gogok. . . . . . .
Padasan. . . . .
Kris (3 soorten). . . . . .
Deur, afkomstig van eene regents-woning. . . . . .
Kaloeng koekoe matjan. . .
Pending pohoa. . . . . .
Kaloeng kembang tangkil. . Gekocht.
Zwaard met inscriptie. . . .
Kapstok (2 stuks). . . . .
Beeldje van Menak Djingga.
Lanspunt (kembang kellor). .
„ (soeloek pandan). .
„ met 10 loek. . . .
Kris topengan. . . . . . .
Toembak pèpètak. . . . .
Gĕlang kling. . . . . . .
Armband met tapok manggis.
Gĕlang lôdĕm. . . . . . .
Telor mimi. . . . .
Toedoeng-versiering. . . . .
Bĕntèn. . . . .
Wajang lelingong (23 stuks).
Gobed radjang. . . . . .
Borstspeld. . . . .

Plaats	Voorwerp	Schenker
	Besi patjoek.	Gekocht.
	Patjoek kajoe.	
	Tjongkrang.	
	Piso soeling.	
	Golok, oud model (2 stuks).	
	Toedoeng met zilv.-ornamenten.	
	Titiran.	
	Oud zadel met koperen beslag.	
	Dajang-dajangan.	
	Beeldje van een awoel.	
	Kris met 25 loek.	
	„ djalak semporna.	
Borneo, *W. afdeeling.*	**Verschillende voorwerpen (Zie Notulen, 1894, bl. 82—84 en 92).**	**Wetenschappelijke expeditie naar Centraal Borneo.**
Z. en *O. afdeeling.*	Mutsje. } met goud passement.	Gekocht.
	Gordel. } met goud passement.	
Menado.	Padi-molen.	J. N. WITTEVEEN.
	Model eener walossang.	
	Koperen tjekalele schild.	Dr. SIEBER
	Tjekalele-lans.	
	„ -zwaard.	
Talauer-eilanden.	Verschillende voorwerpen (zie Notulen, 1894, bl. 69—71).	E. J. JELLESMA.
Ternate.	Rood geruite kain.	Dr. SIEBER.
Saroea.	Tjawat.	
Aroe-eilanden.	Verschillende voorwerpen (zie Notulen, 1894, bl. 73 en 74).	J. H. CASTENS.
Nieuw-Guinea.	Als voren.	
Bali.	Togog 4 stuks.	
Riouw.	Modellen van prauwen, 4 stuks.	E. W. E. BURGER.

Hadramaut.	Doos. . . . . Platte, gevlochten mand (2 stuks). Aarden water-beker.	SAID OESMAN.
Varia.	Stoel, afkomstig uit de receptie-zaal te Djokjokarta (3 stuks).	Resident van Djokjokarta.
	Zilveren inktkoker, „ tafelschel, afkomstig van de Bat. burger-cavallerie. Zwaard in antiek kastje met inscriptie, afkomstig van het Collegie van Schepenen te Batavia.	N. I. Regering.

BIJLAGE VIII.

LIJST

van ingekomen boekwerken gedurende het 4e kwartaal 1894.

Ampien, De deserteur. Lotgevallen onder de Atjehers van een uit het Neêrl.-Indisch leger gedeserteerden Belg. Harderwijk 1887. 8°.

هذه انيله عقيدة بكث سنوسية متن ام البراهين دترجمهكن دڠن بهسا ملايو والله اعلم *Aqīdat* bəgi Sanoesijjat. Ind. steendruk z. j.

Badings (*A. H. L.*), Neues Wörterbuch der deutschen, malaischen und holländischen Sprache. Amsterdam 1894. 8°.

Bastian (*A.*), Indonesien oder die Inseln des malayischen Archipel, Ve. Lieferung. Java und Schlusz. Mit 15 Tafeln. Berlin 1894. 8°.

Lijst der in de militaire-geneeskundige bibliotheek te *Batavia* aanwezige tijdschriften (Bijlage van het Gen. Tijdschrift voor Ned.-Indie, Dl. XXXIV). Batavia 1894 8°.

Batten (*G. G.*), Glimpses of the eastern archipelago. Ethnographical, historical. Translated from the Dutch by —. Singapore 1894. 8°.

Baumgarten (*Dr. J.*), Der Orient. Ein Spaziergang durch die muhamedanische und die indische Welt. Ethnographische Charakter-Bilder, Sitten-Scenen, Jagdsport. Stuttgart 1882. 8°.

Bemmelen (*Dr. J. F. Van*), Indische huisdieren. Batavia-'s Gravenhage 1894. 8°.

Berg (*Mr. N. P. Van den*), Het indische toltarief. Voordracht van —. in de algemeene vergadering van het Indisch Genootschap op 6 November 1894 (Overgedrukt uit „De Indische Mercuur" van 11 Nov. 1894). Amsterdam 1894. 8°.

Berg (*H. P. J. Van den*), Eene opgerakelde quaestie (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Nijverheid en Landbouw in N. I. Deel XLIX, afl. 2, 1894). Batavia 1894. 8°.

Blommestein (*H. van*), Verhandeling over het verbeterde suiker-fabrijkaat op Java. Batavia 1843. 8°.

Bolland (*G. J. P. J.*), De onbevlekte ontvangenis der H. Maagd Maria (Overgedrukt uit „De Nieuwe Gids" September 1894). Amsterdam, Augustus 1894. 8°. — Van den schrijver.

Bolland (*G. J. P. J.*), Die althellenische Wortbetonung im Lichte der Geschichte. Ein Beitrag zur Klarstellung der griechischen Sprachfrage. Batavia 1893. 8°. — Van den schrijver.

Bolland (*G. J. P. J.*), Het Godsbegrip. Eene wijsgeerige studie door —. 8°. Van den schrijver.

Brandes (*Dr. J.*), Nalezing op het Verslag over een babad Balambangan (Tijdschr. Ind. T. L. en Vk., XXXVII, bl. 325), [Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal- Land- en Volkenkunde, deel XXXVIII]. Batavia 1894. 8°.

Brink (*Dr. Jan ten*), Gerbrand Adriaensz Bredero. Historischaesthetische studie van het Hollandsche blijspel der XVIIde eeuw. Twee deelen. Tweede, geheel omgewerkte druk. Leiden, 8°. — Van den heer Landolt.

Brink (*Dr. Jan ten*), Litterarische schetsen en kritieken. Gerbrand Adriaensz. Bredero. De kluchten en blijspelen. Leiden, 8°. — Van den heer Landolt.

Buddingh (*S. A.*), Kultuur en fabrikatie der suiker op Java. Batavia 1842. 8°.

Dubekart (*A. M. Courier dit*), Feiten van Bratayoeda, of Nederlandsch-Indische toestanden geschetst door —. Eerste bundel. Samarang 1872. 8°.

Dubois (*E.*), Pithecanthropus erectus. Eine menschenaehnliche Uebergangsform aus Java. Batavia 1894. 4°.

Dijk (*P. A. L. E. Van*), Eenige aanteekeningen omtrent de verschillende stammen (margas) en de stamverdeeling bij de Battaks. Het priesterhoofd Si Singa Mangaradja, zijn ontstaan en zijne afkomst. Het eten van menschenvleesch bij de Battaks (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXVIII). Batavia 1894. 8°.

Ferguson (*J. Helenus*), Het bimetallisme en de jongste muntverordening van Britsch-Indië. Eene schets op het gebied der staathuishoudkunde door —. Amsterdam 1894. 8°. — Van den schrijver.

Gori (*Dr. M. W. C.*), De militaire heelkunde en hare brandende vragen. I. De antiseptische wondbehandeling in de militaire heelkunde. (Uitgegeven door de Nederlandsche vereeniging van spoorwegartsen). Amsterdam 1886. 8°.

Groot (*J. J. M. de*), The religious system of China, its ancient forms, evolution, history and present aspect. Manners, customs and social institutions connected therewith. Vol II. Book I. Disposal of the dead. Part III, The grave (First Half). Leyden 1894. 8°.

Haakman (*J. A.*), De leer der transactie of dading naar het Romeinsche en Nederlandsche regt. Academisch proefschrift. Utrecht 1860. 8°.

Hagenaar (*R. Jr.*), Erfpachts-canon en uitvoerrechten (Overgedrukt uit de Soerabaija-Courant). Malang 1889. 8°. — Van den schrijver.

Harris (*Walter B.*), A journey through the Yemen and some general remarks upon that country. London 1893. 8°.

Ichtisar dari atoeran parintah hal orang-orang bangsa anak negeri jang masoek bilangan bala tentara *Hindia*. Batavia 1889. 8°.

Hoeven (*A. Pruijs van der*), Veertig jaren indische dienst. 's-Gravenhage 1894. 8°.

Huet (*A.*), Productieve associatie van arbeid en kapitaal. Leeuwarden 1879. 8°.

Hurgronje (*Dr. C. Snouck*), De Atjèhers Deel II. Uitgegeven op last der Regeering. Batavia-Leiden 1894. 4°.

Kanjataän jang pendik deri tita-2, antara bala-2 deri tantra paparangan di tana *India* jang kenah sabahagean deri anak-2 Ambon. Batavia 1889. 8°.

Pondokna oendang-oendang hal sabagiannana wadia balad daratan oerang priboemi di *Indië*. Batavia 1889. 8°.

Kort overzicht van eenige personeele verordeningen omtrent het Amboineesche gedeelte van het *Indische* leger. Batavia 1888. 8°.

Kort overzicht van eenige personeele verordeningen omtrent het inlandsche gedeelte van het *Indische* leger. Batavia 1889. 8°.

Jacobs (*J. R.*), Uit het Indische krijgsleven. Utrecht 1892. 8°.

Jansz (*P.*), Nederlandsch-Javaansch woordenboek. Vierde, nog veel vermeerde en verbeterde druk. Semarang 1892. 8°.

Staatsspoorwegen op *Java*. 1, Overeenkomst van het doorgaand verkeer. 2, Overeenkomst betreffende de vrachtprijzen te heffen voor het vervoer van bestelgoederen in rechtstreeksch en doorgaand verkeer. Batavia — Solo 1894. 8°.

Mededeelingen van het proefstation voor suikerriet „West *Java*" te Kagok-Tegal, N°. 15. Tangerangbibit en de bestrijding der serehziekte door Dr. F. A. F. C. Went. N°. 16. Afbeeldingen van rietziekten door

Mr. Th. Lucassen, met verklaring door Dr. F. A. F. C. Went. Samarang 1894. 8°.

Eenige opmerkingen over bestrijding der ananasziekte door Dr. F. A. F. C. Went (Overgedrukt uit het Archief voor de Java-suiker-industrie Jaargang 1894). Soerabaia 1894. 8°.

Mededeelingen van het proefstation „Oost *Java*" Nieuwe serie, n°. 11. Verdere mededeelingen omtrent de bloemen van het suikerriet, in verband met het vraagstuk der degeneratie door Dr. J. H. Wakker (Overgedrukt uit het Archief voor de Java-suiker-industrie 1894). Soerabaia 1894. 8°.

N°. 12. Onze zaadplanten van het jaar 1893 door Dr. J. H. Wakker (Overgedrukt uit het Archief voor de Java-suiker-industrie 1894, afl. 22). Soerabaia 1894. 8°.

Jonckbloet (*G.*), Uit Nederland en Insulinde. Letterkundige causerieën van —. 1e en 2e bundel. Amsterdam 1893. 8°.

Jonge (*G. W. Kiewiet de*) en A. van der Scheer, Leerboek der bijzondere pathologie en therapie ten gebruike bij het onderwijs aan de school tot opleiding van inlandsche geneeskundigen. Eerste deel, eerste stuk. Ziekten der organen van de ademhaling en den bloedsomloop. Batavia 1894. 4°.

Junius, Het auxiliair eskader en nog wat. Nalezing op de marinebegrooting van 1886. Leiden 1886. 8°.

Kemp (*P. H. Van der*), De adji saka-legende over het ontstaan der zoutwaterwellen in de afdeeling Grobogan (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXVIII). Batavia 1894. 8°.

Knebel (*J.*), De goenoeng Slamat (antaboga, koerès, bang-bang-doersila, djaka-adji). Desa-legende uit het Javaansch (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor

Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXVIII). Batavia 1894. 8°.

Kruyt (*Alb. C.*), Woordenlijst van de Bareë-taal, gesproken door de Alfoeren van Centraal Celebes beoosten de rivier van Poso, benevens de Topebato-Alfoeren bewesten genoemde rivier (Uitgegeven door het Koninklijk instituut voor de Taal-, Land- en Volkenkunde van Nederlandsch-Indie). 's-Gravenhage 1894. 8°.

Land (*S. T.*), Iets over de marine. 's-Gravenhage 1889. 8°.

Langeraad (*Dr. L. A. Van*), De Nederlandsche ambassadekapel te Parijs. Kerkhistorische studie. 1e en 2e deel (Uitgegeven door het provinciaal Utrechtsch genootschap van kunsten en wetenschappen). 's-Gravenhage 1893. 8°.

Laurica, Open brief over Multatuli aan den Weleerw. Heer G. Jonckbloet. 2e druk. Tholen 1894. 8°.

Leendertz (*C. J.*), De débâcle van Lombok. Leiden 1894. 8°.

Leibbrandt (*Dr. H. C. Vos*) en Mr. J. E. Heeres, Memorien van den Gouverneur Van de Graaff over de gebeurtenissen aan de Kaap de Goede Hoop in 1780—1806, medegedeeld door — (Overgedrukt uit de Bijdragen en Mededeelingen van het Historisch Genootschap, gevestigd te Utrecht. 15e Dl.). Utrecht 1894. 8°. — Van den inleider.

Lennep (*Mr. J. Van*) en J. ter Gouw. De uithangteekens, in verband met geschiedenis en volksleven beschouwd. 3 deelen. Leiden 8°. — Van den heer Landolt.

Lennep (*Mr. J. van*) en J. ter Gouw. Het boek der opschriften. Een bijdrage tot de geschiedenis van het Nederlandsche volksleven. Leiden. 12°. — Van den heer Landolt

Eenige aanteekeningen betreffende *Lombok*. Uitgegeven met toestemming van Zijne Excellentie den Minister van Kolonien, naar de uitgave van de Landsdrukkerij te Batavia. 's-Gravenhage 1894. 8°.

Lombroso (*C.*) und G. Ferrero, Das Weib als Verbrecherin und Prostituirte. Anthropologische Studien, gegründet auf eine Darstellung der Biologie und Psychologie des normalen Weibes. Antorisirte Uebersetzung von Dr. Med. H. Kurella. Mit 7 Tafeln, 18 Textillustrationen und dem Bildnisse C. Lombrosos. Hamburg 1894. 8°.

Lorck & Co. (*P.*), Prijslijst van diverse hier voorhanden zijnde kantoor en schrijfbehoeften, Faber en Soennecken artikelen, alsmede luxe papieren, schilderijen, gravures, photochromes, enz. en drukwerken. Batavia 1894. 8°.

Maaten (*K. van der*), Pionierkunst en versterkingskunst tegen den inlandschen vijand, hoofdzakelijk bewerkt naar het handboek voor den technischen dienst van het korps genietroepen van het Nederlandsch-Indische leger door P. J. Seibert. Haarlem 1894. 8°.

Manuel d'hygiène coloniale. Paris. 8°.

Marre (*A.*), De l'esclavage dans la Presqu'ile malaise au XIXe siècle. Paris 1894. 8°. — Van den schrijver.

Matthes (*Dr. B. F.*), De profetieën van Jesaja, in het Makassaarsch vertaald door —. Amsterdam 1894. 8°. — Van den schrijver.

Meijer (*Dr. A. B.*), Die Philippinen und Negritos (Herausgegeben mit Unterstützung der Generaldirection der Königlichen Sammlungen für Kunst und Wissenschaft zu Dresden). Mit 10 Tafeln in Lichtdruck und 10 Holzschnitten. Dresden 1893. F°.

Middel (*R. Brons*), Gids door Ned. Oost-Indie. Rotterdam 1893. 12°.

Aan de stemgeregtigde deelhebbers in de *Nederlandsche* handelmaatschappij, bij het naderend einde van haar tweede tijdperk. Amsterdam 8°.

Nooij (*H. A. de*), Javaansche woordenlijst bevattende woorden in Midden-Java in gebruik vergeleken met het

Javaansch in de residentie Soerakarta, verzameld door —. met bijstand van Mas Padmasoesastra (Uitgegeven door het Koninklijk instituut voor de Taal-, Land- en Volkenkunde van Nederlandsch-Indie). 's-Gravenhage 1893. 8°.— Van den schrijver.

اين رسالة برنام فرياسن ب کوس بکي انق۲ فرمفوان کراڠن همب يڠ ضعيف عثمان بن عبدالله بن عقيل بن يحيى العلوي

Sajjid *Oethmān* b. Abdallah al-Alawī, Pĕriasan bagoes bagi anaq2 pĕrampoean. Batavia 1894..

كتاب القوانين الشرعية لأهل المجالس الحكمية والافتائية•
ارتين اين کتاب سکل انوران حکم شرع بکي اهلی۲ مجلس حکم شرع دان مجلس فتوا شرع يائيت يڠ دکات راد اکام کراڠن همب يڠ ضعيف عثمان بن عبدالله بن عقيل بن يحيى اعلوي• بتاوي 8 نوفيمبر 1894

Sajjid *Oethmān* b. Abdallah al-Alawi, al-Qawānīn as-Sjarᶜijjah. Batavia 1894.

مزيل الأوهام والترد دفي أمرصلاة الجمعة بالتعد دللعبدالذ ليل عثمان بن عبدالله بن عقيل بن يحى عفى الله عنه امين

Sajjid *Oethmān bin Abdallah bin ᶜAqīl*, Moezīl al-awhām wattaraddoed fī amr çalāt al-djoemᶜah bittaᶜaddoed. Batavia 1312 H.

Ophuijsen (C. A. Van), Tjampoer-adoeq melajoe, terkarang oleh—. Samarang 1883. 12°.

انيله رسالة يڠدنماکندي البهجة السنية في العقايد السنية بکت الاستاذ ..... داود بن الشيخ عبد الله الفطاني .....
منترجمه اي درفد بهاس عرب کفد بهاس ملايو اکن تحصيل نيل المرام شرح عقيدة العوام .... بکت مؤلف کدوان ..... السيد الشريف احمد المرزوقي.
....., الطبع الشانى في دار الخلافة العلية ..... سنة ١٣٠٦

Dawoed bin Abdoellah al-*Patani*, al-Bahdjah as-sanijjah Steendr. Constantinopel 1306 H.

انيله كتاب يڠ برنما غاية التقريب في الارث والتعصيب ترجمة عالم العلامة الشيخ داود ابن عبد الله الفطاني نفعنا الله به Dawoed bin Abdoellah al-*Patani*, Ghajat at-taqrīb fi'l-irth wat-ta^cçīb. Ind. steendruk 1305 H.

اين رسالة يڠبرنما منية المصلّي ترجمة العالم العارف ..... داود ابن عبد الله الفطاني بلدا الخ Dawoed bin Abdoellah al-*Patani*, Moenijjat al-moeçallī, Ind. steendruk z. j.

Pleijte (*C. M. Wzn.*), Systematische beschrijving eener ethnographische verzameling bijeengebracht ter noordkust van Ceram (Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Koninklijk Nederlandsch aardrijkskundig genootschap, jaargang 1894). Leiden 1894. 8°.

Reus (*G. C. Klerk de*), Geschichtlicher Ueberblick der administrativen, rechtlichen und finanziellen Entwicklung der Niederländisch-Ostindischen Compagnie (Herausgegeben von dem Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen). Batavia-'s Hage 1894. 8°.

Rieber (*C. T. J. L.*), De maatschappij tot bevordering der bouwkunst van 1842 tot 1892 door —. Amsterdam 1892. 4°.

Riesz (*C. H. F.*), Feiten bij een rechtszaak. Batavia 1886. 8°.

Roest (*Th. M.*), Muntvondst op de Zelhemsche heide (Overgedrukt uit het „Tijdschrift van het Ned. Gen. voor Munt- en Penningkunde)". Leiden 1894 8°. — Van den schrijver.

Schmeltz (*J. D. E.*), Schnecken und Muscheln im Leben der Völker Indonesiens und Oceaniens. Ein Beitrag zur Ethnoconchologie (Vorgetragen in den anthropol. Section der Versammlung der Brit. Association for the Advancement of Science zu Oxford am 14 August 1894). Leiden 1894. 8°. — Van den schrijver.

Schoemaker (*J. P.*), Nederlandsch-Indische krijgsverhalen. 's-Gravenhage 1894. 8°.

Schulze (*F.*), Lombok-expeditie naar juiste bronnen samengesteld door —. 1ste en 2e gedeelte. Batavia-Solo 1894. 8°. — Van de firma Albrecht & Rusche.

Schulze (*F.*), Tjerita pekerdjahan prang di Lombok, salinan behasa melajoe daripada karangan toean —. Batavia-Solo 1894. 8°. — Van de firma Albrecht & Rusche.

Sluijters (*L. M. J. Van*), De waterstaats-ambtenaar in Nederlandsch Oost-Indie. Handleiding bevattende alle bepalingen en circulaires betreffende den waterstaat in Nederlandsch Oost-Indië Soerabaia 1892. 8°.

Sol (*E. P. C.*), Hervormingen in Indië. Vluchtige beschouwingen. Leiden 1894. 8°.

Stratenus (*Louise*), Th. Van Meerendonk, Walter Besant en anderen. Geïllustreerde novellen. Uitgegeven ten voordeele der betrekkingen van de op Lombok gesneuvelden. Amsterdam 8°.

Stratz (*Dr. C. H.*), Over het Javaansche vrouwenbekken (Overdruk uit het Nederlandsch tijdschrift voor verloskunde en gynaecologie). 8°.

Stokvis (*Prof. B. J.*), De invloed van tropische gewesten op den mensch, in verband met kolonisatie en gezondheid. Drie voordrachten gehouden door —., en uitgegeven door Dr. H. Zeehuisen. Haarlem 1894. 8°.

Strikwerda (*Y.*), Multatuli's toespraak aan de Inlandsche Hoofden van Lebak. In het Maleisch vertaald door —. Amsterdam 1892. 8°. — Van de firma Albrecht & Rusche.

Sturler (*W. L. de*), Over den innerlijken rijkdom onzer oost-indische bezittingen, in verband met den oorsprong en den aard der zedelijke en maatschappelijke gesteldheid der bevolking van die gewesten (Voorlezing gehouden te Onderdendam op den 5 Febr. en 16 April 1848, in de vergadering der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen). Groningen 1849. 8°.

هذا الكتاب المسمى تحفة الراغبين في بيان حقيقة المؤمنين

وما يفسد من ردة المرتدين الطبعة الاولى بالاستانة العلية سنة ١٣٠٤
Toeḥfat ar-rāghibīn, Ind. nadruk (lithogr.) van de Constantinopelsche uitgaaf van 1304 H.

Verbeek (*Reinier D.*), Kolonisatie in de tropen. Haarlem 1894. 8°.

Verbeek (*Reinier D.*), Het Billiton-debat in de Tweede Kamer (Overgedrukt uit de Indische Gids, Maart 1892). Leiden 1892. 8°.

Verwijnen (*J. J.*), De compagnies-administratie. Handboek ten dienste van hen, die met de toepassing der instructie voor het voeren der administratie bij de compagnien en detachementen met daarbij behoorend bijvoegsel belast zijn. Batavia 1891. 8°.

Veth (*P. J.*). Het paard onder de volken van het Maleische ras (Bijvoegsel tot Deel VII van het „Internationales Archiv für Ethnographie"). Leiden 1894 8°.— Van den schrijver.

Vliet (*L. van Woudrichem van*), Koloniale studiën. Eerste reeks. I. De gouvernements koffycultuur. II Over heeredienstpligt op Java. III Over de uitgifte van woesten grond in Ned.-Indië. IV Vervolg. V De denkbeelden van den heer Hasselman omtrent koloniaal regeeringsbeleid. VI De denkbeelden door den heer J. J Hasselman voorgestaan als hoofd van het departement van koloniën. Rotterdam 1867—1868. 8°.

Vliet (*L van Woudrichem van*), Koloniale studiën. Tweede reeks. I Organieke hervorming in Ned.-Indië. Rotterdam 1868. 8°.

Westerrode (*W. de Wolff van*), Aanteekeningen op Veth's „Java", deel I (Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Koninklijk Nederlandsch aardrijkskundig genootschap, jaargang 1894). Leiden 1894. 8°.

Whitehead (*John*), Exploration of mount Kina Balu, North-Borneo. London 1893. 4°.

Winter (*F. L.*), Almanak bahasa malajoe akan goena tahoen 1895 terkarang oleh toewan —. Solo-Batavia 8°. Van de firma Albrecht en Rusche.

Zúñiga (*F. J. M. de*), Estadismo de las Islas Filipinas ó mis viajes por este país. Tomo primero y segundo. Madrid 1893. 8°.

BIJLAGE IX.

LIJST

der voorwerpen, die in 1894 voor de archaeologische verzameling zijn verkregen.

(*8e vervolg van den catalogus*).

88b. **Çiwa** als **Kâla**. Staande op een lotuskussen met achterstuk en glorie van het hoofdhaar; de rechterhand voor de borst, de linker steunt op de knots. Hoog 46.— Not. pag. 44. Gekocht te Batavia, herkomst onbekend.

461c. **Ornament** (bouwkundig) van gebakken klei met bloemwerk in zwak relief. Hoog 20.— Not pag. 5. Top van den Idjen.

461d. **Diverse framenten** van beelden van gebakken klei in haut en bas relief. — Not. pag 91. Desa Pegaron (Pasoeroean).

514a. **Çiwa**. Zittende op een rond lotuskussen met vierkant voetstuk, opengewerkt achterstuk en zonnescherm. Vier armen; in de achterhanden rechts het bidsnoer en links een kropak; de rechter voorhand open op de knie en de linker open in den schoot. Slang als oepawîta en in het voorhoofd het derde oog. Hoog 20.— Not. pag 35. Rivier Tjiliwong naby Tandjong-West.

545b. **Koewera**. Heeft los op een kussen gezeten, dat thans met achterstuk enz. ontbreekt. Niet zwaarlijvig. De rechterhand op de knie en in de linker een zak. Hoog 14.— Not. pag. 60. Rembang.

643[a]. **Çakti** in staande houding als no. 643 maar met rond lotuskussen, vierkant voetstuk en ring als glorie. Hoog 13.— Not. pag. 108. Soerakarta.

784[d]. **Diverse voorwerpen** afkomstig uit een graf, waaronder een schilpad van goudblad, een amulet en fragmenten van versierselen. — Not. pag. 120. Gevonden in de put van de Tjandi Kalongan by Prambanan.

875[b]. **Bidschel** met gefigureerden drietand op den steel; de beide buitenpunten loopen boven samen en de middelste punt heeft den vorm eener vlam.— Not. pag. 60. Rembang.

875[c]. **Id.** als het vorige nummer; de middelste punt is hartvormig.— Herkomst als voren.

976[a]. **Ronde dierklok**, versierd met fraaie guirlandes. Hoog 13.— Herkomst als voren.

1007[a-b]. **Ovale dierklokken,** hoog 15.— Not. pag. 4. Desa Kalilendi, afd. Keboemen (Bagelen).

1051[c]. **Metalen platen** van een saron, 10 stuks.— Not. pag. 59. Desa Setono, afd. Ngawi (Madioen).

1073[b]. **Lamp** met vier pitten. Het middenstuk is een huis of open loods met twee daken boven elkaar. Binnen zit eene vrouw op een bale-bale met een kind op den schoot: voor haar staan een man, die tegen een der stylen leunt, en een haard of dandang met een pot er op. Hoog 23.-- Not. pag. 60. Rembang.

1227[a]. **Staafjes tin** (6 stuks), lang 5, breed 1 en dik ongeveer 0.7; vermoedelijk was dit de vorm, waarin het metaal in den handel voorkwam. Not. pag. 10 en 43. Preanger-Regentschappen.

1324[a]. **Ring** van goud met het woord *çri* op de ovale zegelplaat.— Not. pag. 79. Grobogan (Semarang).

1326[a]. **Ring** van goud met een groot rond lotuskussen als zegelplaat, waarop het woord *çri*.— Not. pag. 113. Desa Pateman, distrikt Poerbolinggo (Banjoemas).

1336[a]. **Ring** van goud; ronde zegelplaat met kleine kringetjes versierd en met bladvormige ornamenten omgeven. - Not. pag. 11. Desa Karangnangka, afd. Soemedang (Preanger-Regentschappen).

1484[c] **Hals- of borstsnoer** (stukken van een): 10 vierkante stukken in filigraan, 1.5 in het vierkant, 5 zespuntige sterren en één middenstuk als de eerste 10, maar van onder afgerond. Goud.—Not. pag. 11. Desa Poetjanganom, afd. Poerworedjo (Bagelen).

1561[f-h]. **Bronzen bijlen**, 3 stuks, zonder versiering.— Not. pag. 91. Krawang.

1763[b]. **Schepper**, ongeveer gelyk aan no. 1763[a].— Not. pag. 3. Desa Djeroe, afd. Malang (Pasoeroean).

1990[r]. **Schotel** van fijn aardewerk, wit met blauwe versiering, voorstellende een feniks in een landschap. Middellijn 28.7.— Not. pag. 5. Top van den berg Idjen.

BIJLAGE X.

LIJST

DER LEDEN VAN HET BAT. GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

Beschermheer:

Jhr. C. H. A. VAN DER WIJCK,

Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.

Bestuur.

W. P. Groeneveldt, President, tevens Conservator van het archaeologisch museum.

Mr. J. A. van der Chijs, Vice-President, tevens Thesaurier, Redacteur der verhandelingen en Directeur van het ethnologisch en numismatisch museum.

Dr. J. L. A. Brandes, Conservator der handschriften.

Mr. J. H. Abendanon, Secretaris, tevens Redacteur van het Tijdschrift.

P. J. F. Louw, Bibliothecaris, tevens Redacteur van het Tijdschrift.

Mr. W. A. J. van Davelaar.

Dr. C. Snouck Hurgronje.

A. G. Vorderman.

H. D. H. Bosboom.

B. Hoetink.

Eereleden.

Z. K. H. Alexandrovitch, Grootvorst van Rusland.
A Barth, Parijs.
Bégin, Parijs
Mr. N. P. van den Berg, Amsterdam.
Prof. Mr. L. W. C. van den Berg, Delft.
M. J. van Bosse, 's-Gravenhage.
Mr. J. A. van der Chijs, Batavia.
J. D. Fransen van der Putte, 's-Gravenhage.
A. Haga, 's-Gravenhage.
H. Helb, Nederland.
K. F. Holle, Buitenzorg.
Prof. Dr. J. H. Kern, Leiden.
Mr. T. H. der Kinderen, 's-Gravenhage.
F. H. Kroon, Batavia.
Mr. J. W. van Lansberge, Arnhem.
Jhr. Mr. J. Loudon, 's-Gravenhage.
Dr. B. F. Matthes, 's-Gravenhage.
F. C. E. Meijer, 's-Gravenhage.
Dr. J. F. G. Riedel, Utrecht.
Dr. Reinhold Rost, Londen.
Prof. Dr. G. Schlegel, Leiden.
Z. M. Somdet Phra Paramendr Maha Chulalonkorn, Koning van Siam.
K. A. Stakman Bosse, Nederland.
Dr. R. D. M. Verbeek, Buitenzorg
W. F. Versteeg, Amsterdam.
Prof. Dr. P. J. Veth, Arnhem.
A. W. P. Weitzel, 's-Gravenhage.

Correspondeerende Leden.

Dr. A. Bastian, Berlijn,
Prins Roland Bonaparte, Versailles.
Dr. R. Brandstetter, Luzern.

Dr. J. Burgess. Edinburgh.
Marquis de Croizier, Parijs.
R. van Eck, Breda.
Dr. A. Ehrenfeld, Weenen.
A. G. Ellis, Amsterdam.
Prof. Dr R. Fruin, Leiden.
Prof. Dr. J. M. de Goeje, Leiden.
Prof. Dr. J. M. M. de Groot, Leiden.
P. S. Hamel, 's-Gravenhage.
Dr. E. Hultzsch, Bangalore (Madras).
Prof. Dr. C. M. Kan, Amsterdam.
Dr. J. Kohler, Berlijn.
G. Lavino, Singapore.
Prof Mr. P. A. van der Lith, Leiden.
Mr. O. J. W. Graaf van Limburg Stirum, 's-Gravenhage.
Aristide Marre, Vaucresson, St. Cloud.
A. Meulemans, Brussel.
Dr. A. B. Meijer, Dresden.
G. H. J. Graaf Meyners d'Estrey, Parijs.
Dr. E. Modigliani, Florence.
Prof. Dr. F. Max Muller, Oxford.
Prof. G. K. Niemann, Delft.
A. N. Nördenskiöld, Stokholm.
H. Phillips, Philadelphia.
Dr. W. Pleijte, Leiden.
C. Poensen, Delft
Prof. Dr. J. Pijnappel, Gzn. Middelburg.
Jhr. Mr. J. K. W. Quarles van Ufford, 's-Gravenhage.
F. M. Roest, Leiden
Dr. A. Schreiber, Barmen (Pruisen)
Dr. Hugo Schuchardt, Graz.
Th. Speidel, Saigon.
Raja Tagore, Calcutta.
Truong Vinh-Ky, Saigon.
Prof. Dr. A. C. Vreede, Leiden.

Alfred Russel Wallace, Londen.

Gewone Leden.

J. van Aalst, Prapak.
J. A. Aeckerlin, Telok-Betong.
R. C. Bakhuijzen van den Brink, Batavia.
J. P. J. Barth, Soekadana.
G. C. van Baerle, Kediri.
W. J. E. Bedding, Batavia.
J. Bensbach, Ternate.
Mr. G. J. A. van Berckel, Batavia.
H. P. J. van den Berg, Batavia.
R. C. van den Bor, Padang Lawas (Tapanoeli).
J. W. H. Graaf van den Bosch, Cheribon.
H. W. Bosman, Makassar.
D. F. van Braam Morris, Makassar.
Mr. J. Brooshooft, Soerabaja.
P. M. L. de Bruijn Prince, Buitenzorg.
Dr. W. Burck, Batavia.
Mr. C. A. Buijs Ballot, Batavia.
C. Canne, Poerbolinggo.
Mr. C. Canter Visser, Soerabaja.
A. S. Carpentier Alting, Semarang.
H. M. la Chapelle, Batavia
S. Cohen Fzn., Grabak.
Societeit Concordia, Batavia.
M. C. Dannenbargh, Bali-Boeleleng.
Mr. K. Z. Dannenbargh, Batavia.
E. Th. van Delden, Sambas.
R. A. J. van Delden, Sumatra's Westkust
Th. A. F. Delprat, Malang.
Mr. C. Th. van Deventer, Semarang.
C. Deijkerhoff, Atjeh.
J. A. Dezentjé, Ampel.

J. Dinger, Batavia.
L. E. Dom, Magelang.
J. P. Dom, Karangkobar.
Th. J. H. van Driessche, Fort de Kock.
A. J. A. F. Eerdmans, Koetei.
F. H. D. H. von Ende, Djatirogo.
Mr. W. A. Engelbrecht, Batavia.
A. J. N. Engelenberg, Ampenan.
H. E. D. Engelhard, Makassar.
J Ennen, Gorontalo.
Mr. J. J. C. Enschedé, Wonokromo.
J. Ph. Ermeling, Buitenzorg.
J. Faes, Buitenzorg.
G. Fischer, Soerabaja.
Mr D. Fock, Batavia.
B. W. F. Fokker, Sumatra's Oostkust.
G. G. L. von Freyburg, Pati.
Mr. H. Fuchter, Madioen.
W. O Gallois, Batavia.
Mr. A. L. E. Gastman, Tegal.
W. van Gelder, Malang,
D. Gerth van Wijk, Batavia.
A. R. W. Geij van Pittius, Batavia.
R. G. M. Glogner, Semarang.
A. van der Gon Netscher, Poerworedjo.
C. van der Gon Netscher, Batavia.
L. F. Gonsalves, Cheribon.
S. de Graaff, Tjitjalengka.
D. Groeneveld, Batavia.
Dr. C. Gutteling, Batavia.
Mr. W. F Haase, Toeloeng-agoeng.
A. J. Haaxman, Batavia.
J. Habbema, Bandoeng.
S. van Hamel, Batavia.
H. J. Hardeman, Batavia.

Mr. J. O. van Harencarspel, Semarang.
Th. J. van Haren Noman, Batavia.
T. M. Harthoorn, Sapoedi.
J. P. C. Harteveldt, Batavia.
A. L. van Hasselt, Riouw.
J. C. van Hasselt, Medan.
C. Ch. A. M. W. V. Haye, Djember.
Mr. C. W. Baron van Heeckeren, Semarang.
O. L. Helfrich, Sumatra's Westkust.
R. L. A. Hellwig, Djambi.
Mr. J. E. Henny, Amsterdam.
H. J. J. Hepp, Batavia.
P. J. F. van Heutz, Wonogiri.
B M. H. Heuveldop, Batavia.
Mr. A. J. C. E. van Heijcop ten Ham, Bonthain.
Mr. J. C. Heijning, Sitoebondo.
G. W. W. C. Baron van Hoëvell, Amboina.
R. O. van der Hout, Amboina.
W. C. M. B. Ingenluijff, Rembang,
C. J. de Jaager, Kraksaän.
Dr. J. K. Jacobs, Makasar.
Mr. H. 's Jacob, Soerabaja.
A. G. Janssen van Raay, Djember (Besoeki).
J. P. Jannette Walen, Batavia.
A. A. de Jongh, Batavia.
Dr. J. C. G. Jonker, Makassar.
J. Jonker, Batavia.
E. J. Kerckhoven, Sinagar (Preanger).
C. M. Ketting Olivier, Djokjakarta.
H. N. Kiliaan, Bangkalan.
Mr. C. W. Kist, Bandoeng.
E. A. Klerks, Banka.
G. C. Klerk de Reus, Medan.
J. H. Klomp, Batavia.
J. C. Knuttel, Fort de Kock.

Jhr. H. de Kock, Tassikmalaja.
Ko Mo An, Djokjakarta.
D. C. J. Kool, Soerabaja.
Mr. J. W. Kool, Loemadjang.
G. J. Koopman, Kadjang (Celebes).
P. J. Kooreman, Medan.
H. J. E. van der Kop, Soemenep.
Mr. J. F. Krämer, Batavia.
Mr. J. Kramers, Malang.
C. A. Kroesen, Atjeh.
J. C. Th. Kroesen, Soerabaja.
Mr. E. Kruseman, Salatiga.
G. Kruijs, Batavia.
J. H. J. Laats, Amboina.
Mr. A. C. P. Lammers van Toorenburg, Wonosobo.
L. C. A. F. Lange, Djokjakarta.
K. F. A. van Langen, Atjeh.
S. R. Lankester, Batavia.
G. Lebret, Pasoeroean.
Dr. L. B. E. Ledeboer, Buitenzorg.
F. A. Liefrinck, Soekaboemi.
J. H. Liefrinck, Boeleleng.
Lim Liang Boe, Batavia.
K. Lorch. Segli (Atjeh).
Mr. G. H. Lowe, Batavia.
Mr. C. Lydius Rahder, Soerabaja.
H. K. Manupassa Jr., Banka.
L. A. Martens, Batavia.
Dr. G. L. Mens Fiers Smeding, Soerabaja.
Mr. J. H. Meiss, Indramajoe.
W. Meier Ranneft, Padang Sidempoean.
C. M. E. Merens, Timor Koepang.
J. J. Meijer, Oengaran.
W. J. M. Michielsen, Padang.
A. Mohr. Batavia.

A. E. Moll, Padang.
Mr. A. H. du Mosch, Batavia.
P. C. van Motman, Buitenzorg.
Mr. D. Mounier, Soerabaja.
Mr. J. C. Mulock Houwer, Batavia.
G. C. F. Mundt, Parakan Salak (Preanger.)
J. Mullemeister, Batavia.
J. G. Mijer, Indramajoe.
O. Netscher, Semarang.
Mr. L. A G. W. Neumann, Pati.
H. A. de Nooij, Batavia.
Mr. J. G. J. Oetgens van Waveren Pancras Clifford, Blora.
J. van Oldenborgh, Ternate.
J. H. B. Oomen, Malang
F. K. Overduijn, Bangil.
G. J. Oudemans, Pati.
Ch. L. J. Palmer van den Broek, Atjeh.
F. A. Palmer van den Broek, Boeleleng.
Mr. G. Pinedo, Sindjai (Celebes).
Ch. Pino, Toeban.
H. E. Prins, Fort de Kock.
Mr. L. H. Rambonnet, Soemenep.
B. H. H. Ravenswaaij, Madioen.
G P. A. Renaud, Batavia.
P. Richter, Sitoebondo.
P. de Roo de la Faille, Tjitjalengka.
Mr. D. W. K. de Roo de la Faille, Batavia.
Mr. M. M. Rosman, Banjoemas.
E. A. Rovers, Batavia.
A. Salmon Vzn, Pasoeroean.
J. J. van Santen, Poerwakarta.
S. H. Schaank, Singkawang (Westkust-Borneo.)
J. C. Th. Scheffer, Batavia.
G. A. Scherer, Batavia.
Jhr. Mr. J. W. A. von Schmidt auf Altenstadt, Batavia.

Jhr. J. G. O. S. von Schmidt auf Altenstadt, Batavia
G. A. Schouten, Bengkalis.
Mr. J. Schoutendorp, Batavia.
J. F. H. Schultz, Benkoelen.
H. J. E. F. Schwartz, Indragiri.
Raden Mas Toemenggoeng Ario Soegondo, Pasoeroean.
Raden Mas Toemenggoeng Soerio di Koesoemo, Ledok.
H. C. Soeters, Batavia.
H. Somermeijer, Demak.
H. van Steeden, Probolinggo.
Mr. A. Stibbe, Batavia.
Mr. W. Stortenbeker, Batavia.
E. C. Baron Sweerts de Landas Wyborgh, Buitenzorg.
P. F. Sijthoff, Pati.
Mr. W. Tadema, Semarang.
E. G. Taylor, Batavia.
Tio Tek Ho, Batavia.
Raden Mas Toemenggoeng Tjokro Negoro, Blora.
Dr. M. Treub, Buitenzorg.
S. W. Tromp, Pontianak.
L. F. Tuyl Schuijtemaker, Probolinggo.
J. L. Ch. Twijsel, Bawean.
A. G Valette, Batavia.
Mr. W. C. Veenstra, Batavia.
J. A. Velders, Serang.
J. A. Vetter, Batavia.
Mr. J. R. Voûte, Batavia.
A. H. J. G. Wahlbeem, Batavia.
G. L. Weijnschenk, Djokjakarta.
H. P. Wagner, Medan.
E. A. F. Weber, Padang Sidempoean.
H. D. Wiggers, Celebes.
Jhr. O. van der Wijck, Batavia.
J. W. IJzerman, Fort de Kock.
A. M. Zandveld, Segeri.

Ch. F. Zeeman, Batavia.
H. Z. Zeger de Beijl, Madioen.

Buitengewone Leden.

Dr. N. Adriani, Posso (Celebes).
K. Cephas, Djokjakarta.
S. Coolsma, Rotterdam.
J. F. de Corte, Buitenzorg.
N. Graafland, Menado.
J. Groneman, Banjoemas.
J. G. de Groot, Buitenzorg.
C. den Hamer, Soerakarta.
L. K. Harmsen, Batavia.
W. Hoezoo, Semarang.
Raden Rangga Soeria Nata Legama (Raden Karta Winata), Soekaboemi.
J. van Kinsbergen, Batavia.
F. Kramer, Nias.
J. Kreemer, Malang.
A. Kruijt, Modjowarno.
Sajjid Oethman bin Abdallah bin Akil bin Jahja Alawi Batavia.
C. A. van Ophuijzen, Fort de Kock.
W. H Sunderman, Nias.
W. F. van der Waarden, 's-Gravenhage.
C. W. J. Wenneker, Soerabaja.

NOTULEN

VAN DE

ALGEMEENE EN BESTUURS-VERGADERINGEN

VAN HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

Deel XXXIII. — 1895.

BATAVIA,
ALBRECHT & RUSCHE
1896

INHOUD.

Bestuursvergadering van Dinsdag, 8 Januari 1895.

Tegenwoordig de Heeren W. P. GROENEVELDT, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. J. L. A. BRANDES, Mr. W. A. J. VAN DAVELAAR, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW, A. G. VORDERMAN, H. D. H. BOSBOOM, B. HOETINK en Mr. J. H. ABENDANON, Secretaris.

I. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden ter tafel gebracht de volgende stukken:

a. Het Gouvernements besluit dd. 10 December 1894 n°. 19, houdende machtiging om de volgende te Kota-Radja aanwezige rijkssieraden van het voormalig sultanaat van Atjeh en Onderhoorigheden in bewaring af te staan aan het Genootschap (Not. 1894 pag. 109), n. l. drie zilveren kandelaars; een sikin pandjang „Glewang toekong", een sabel „pedang boegis", een badik „badik boegis," een kris „bahari benoea," een kris „Madjapahit", een kris „kris pandjang," een sewar „tiwas krawangmas", een paar gouden armbanden, een gouden collier, een zilveren reukwerktrommel tjemet deksel, inhoudende drie zilveren bedakbakjes; twee lansen en drie koperen kanonnen.

b. De missive van den Directeur van Binnenlandsch Bestuur dd. 27 December, naar aanleiding van het sub *a* vermelde gouvernements besluit mededeelende, dat de daarbij bedoelde sieraden door de zorg van den Gouverneur van Atjeh en Onderhoorigheden aan den algemeenen pakhuismeester alhier zullen worden opgezonden, en deze ambtenaar is aangeschreven het Genootschap van de ontvangst kennis

te geven en zich omtrent de wijze van aflevering nader met hetzelve te verstaan.

c. Van den Directeur van Qnderwijs, Eeredienst en Nijverheid dd. 14 December, ten geleide van twee koperen presenteerbladen, welke in een tegal der desa Torongklerek (afd. Malang, residentie Pasoeroean) in den grond werden gevonden.

Wordt besloten deze voorwerpen tegen de getaxeerde waarde van *f* 2.— aan te koopen en in de oudheidkundige verzameling te plaatsen.

d. Van denzelfden dd. 20 December, ten geleide van het door den Resident van Menado toegezonden afschrift van een in het landschap Bolang Mongondo (Noordkust van Celebes) bestaand inlandsch wetboek, benevens eene Hollandsche vertaling daarvan, vervaardigd door den Heer J. KLUIVER, hoofdonderwijzer aan de Hoofdenschool te Tondano; met verzoek om bericht of het Genootschap op het bezit prijs stelt.

In handen van den heer SNOUCK HURGRONJE met verzoek na te gaan of dit wetboek hetzelfde is als dat opgenomen in deel XXXV van het Tijdschrift.

e. Van denzelfden dd. 28 December, ten geleide van vier in den boedel van wijlen Dr. H. N. VAN DER TUUK gevonden Hss. welke, blijkens eene bijgevoegde dienstnota van den taalambtenaar Dr. BRANDES, gedagteekend Singaradja 23 October t. v., Regeeringseigendom zijn, met verzoek omtrent de herkomst dezer Hss. zoo mogelijk nadere inlichtingen te ontvangen.

In handen van den Heer BRANDES ten fine van onderzoek.

f. Van denzelfden dd. 8 Januari, ten geleide van twee metalen speerpunten, 1 van ijzer en 1 van koper, welke

respectievelijk bij de desa's Kalirantjang en Djatimalang (afdeeling Kĕboemen, residentie Bagelen) in den grond gevonden zijn.

Wordt besloten deze voorwerpen tegen de getaxeerde waarde van *f* 0.30 aan te koopen en in de oudheidkundige verzameling op te nemen.

g. Van den Gouverneur van Sumatra's Westkust dd. 13 December, ten geleide van een woordenlijst der te Sipirok gesproken Bataksche taal, opgemaakt door den Controleur dier onderafdeeling P. MERKUS, volgens de door den Heer K. F. HOLLE vervaardigde blanco-woordenlijst.

Wordt besloten deze lijst voorloopig in de verzameling Hss. op te nemen, in afwachting van latere beslissing nadat meer dergelijke lijsten ontvangen zullen zijn.

h. Van den Chef van den Topographischen Dienst dd. 5 Januari, met een exemplaar van den plattegrond der poeri te Tjakranegara.

Zal in de bibliotheek worden opgenomen.

i. Van den Heer A. E. STEINMETZ, Assistent-Resident van Bondowoso, dd. 5 December, houdende bericht, dat hij het antwoord op dezerzijdsch schrijven van 11 September 1893, n°. 243 (Not. 1893, pag. 130), waarbij inlichting werd gevraagd omtrent steenen doodkisten in zijne afdeeling gevonden, tot dusver schuldig bleef, omdat hij voornemens was eene algemeene beschrijving der oudheden in zijne afdeeling samen te stellen en daarin tevens de doodkisten behandelen wilde, aan welk voornemen hij thans gevolg geeft door toezending van eene opgave van voor archeologie en geschiedenis merkwaardige plaatsen en voorwerpen in de afdeeling Bondowoso, benevens eene nota over het opteekenen van dergelijke merkwaardigheden in het algemeen en over eenige niet of minder bekende bijzonderheden op dit gebied.

Wordt besloten deze stukken in rondlezing te zenden.

j. Van denzelfden dd. 21 December, houdende aanbieding van het cognossement eener kist met de volgende afdrukken:

Afdruk n°. 1. Afbeelding op de voorzijde van een voetstuk te Patirana desa Wanasari, district Pĕnanggoengan (Opgave, n°. 4).

Afdruk n°. 2. Afbeelding op een steenen doodkist in de desa Kĕmonengan, district Bondowoso (Opgave, n°. 54).

Waarschijnlijk op 't hoofdeinde der kist.

Afdruk n°. 3. Afbeelding op een steenen doodkist in de desa Kĕmonengan, district Bondowoso (Opgave, n°. 54).

Waarschijnlijk op 't voeteneinde der kist.

Afdrukken n°. 3 en 4 zijn van afbeeldingen eener zelfde kist.

Afdruk n°. 4. Afbeelding op 't hoofdeinde eener steenen doodkist in de desa Kretek, district Bondowoso (Opgave, n°. 58).

Afdruk n°. 5. Afbeelding op 't hoofdeinde eener steenen doodkist in de desa Kretek, district Bondowoso (Opgave, n°. 58).

Afdruk n°. 6. Afbeelding op 't hoofdeinde eener steenen doodkist in de desa Kretek, district Bondowoso. (Opgave, n°. 58).

Afdrukken n°. 4, 5 en 6 behooren bij elkaar, daar zij afbeeldingen weergeven, op één in brokken gevallen vlak voorkomend. Zij behooren — hoewel ik er niet voor durf instaan — m. i. aldus te worden geplaatst:

<table>
<tr><td rowspan="2">Afdr. 3.</td><td>Afdr.
4.</td></tr>
<tr><td>Afdr.
5.</td></tr>
</table>

Afdruk n°. 7. Afbeelding op 't voeteneinde eener steenen doodkist in de desa Kretek, district Bondowoso. (Opgave, n°. 58).

De afbeeldingen, afgedrukt in n°. 4, 5, 6 en 7, staan op een zelfde kist.

Afdruk n°. 8. Afbeelding op een steen in de desa Pakisan, district Wanasari (Opgave n°. 106).

Op elk der afdrukken is een opschrift gebracht, overeenkomende met die, voorkomende achter elk nummer in dezen inventaris.

Dit natuurlijk, om bij het in 't ongereede raken en terugvinden, zonder verder zoeken dadelijk de herkomst te kunnen weten. Hierdoor echter ben ik in dezen inventaris in herhalingen moeten vervallen.

De Heer STEINMETZ deelt verder mede, dat hij ter verzending aan het Genootschap gereed heeft eene kist, inhoudende:

Kruik, gevonden desa Kĕmonengan, district Bondowoso (Opgave, n°. 57).

Beender fragmenten en potscherven, gevonden in steenen doodkist, desa Kretek, district Bondowoso, Opgave, n°. 58.

Belletje en beitel, gevonden desa Kretek, district Bondowoso (Opgave n°. 59).

Kepengs enz, gevonden desa Tĕgalampel, district Bondowoso (Opgave,, n°. 72, 73).

Beender fragmenten en potscherven, gevonden in dolmen, desa Tlagasari district Wanasari (Opgave, n°. 107).

Beender fragmenten, gevonden in steenen doodkist, desa Wonokĕsoema, district Wanasari (Opgave, n°. 111).

Beeldengroep in vier brokstukken (verpakt in twee pakjes), gevonden desa Wonokĕsoema district Wanasari (Opgave, n°. 113).

Beenderfragmenten, gevonden in steenen doodkist, desa Tĕgal Tjena, district Wanasari (Opgave, n°. 114), welke kist de ontvanger der in- en uitvoerrechten te Panaroekan weigert door te laten, op grond dat de uitvoer van oudheden verboden is.

Wordt besloten den Heer STEINMETZ uit te noodigen laatst-

bedoelde kist aan den Directeur van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid te verzenden en de in de eerste kist verpakte afdrukken na ontvangst in handen te stellen van den Heer BRANDES.

k. Van den Heer Dr. J. G. G. JONKER, ambtenaar voor de beoefening van inlandsche talen te Makassar, dd. 8 December, houdende in antwoord op dezerzijdsch schrijven van 15 October jl. n°. 255 (Not. 1894, pag. 107) bericht, dat hij voor het oogenblik bezwaar heeft zich naar Engano te begeven voor de studie der inheemsche taal, daar zijn gezondheidstoestand niet toelaat gedurende eenige maanden zonder geneeskundige hulp te zijn, en het afdrukken van zijn Bimaneesch werk er te zeer onder zou lijden. Ook verwacht de Heer JONKER binnen kort een paar bewoners van Savoe en Rotti om door hen de op deze eilanden gesproken taal nader te kunnen bestudeeren. Het zou hem echter mogelijk zijn tegen het einde van 1895 of het begin van het volgend jaar een paar maanden op Engano verblijf te houden, indien vooraf een paar Enganeezen naar Makassar konden komen om hem van het Enganeesch op de hoogte te brengen. Een ander middel tot bereiking van het beoogde doel zou de Heer JONKER niet kunnen aangeven.

Wordt besloten de zaak voorloopig te laten rusten. De Heer VAN DER CHIJS verzoekt evenwel aanteekening, dat hij persisteert bij zijne vroeger uitgesproken meening (Not. 1894, pag. 45), dat de zending van iemand met een phonograaf naar Engano de aangewezen weg is om het verloren gaan der taal te voorkomen.

l. Van den Heer P. JANSZ, rustend zendeling te Pati, dd. 18 December, waarin hij zijne bevreemding te kennen geeft over het bezwaar tegen de opneming in het Tijdschrift van zijn opstel over de transcriptie van het Javaansch (Not. 1894, pag. 114).

Informatie.

m. Van het Bestuur der Archeologische Vereeniging te Djokjakarta dd. 12 December, in antwoord op dezerzijdsch schrijven van 21 November t. v. n°. 296 (Not. 1894, pag. 120) berichtende, dat omtrent de gevonden voorwerpen geen andere bijzonderheid kan worden medegedeeld, dan dat zij door den vorigen president, den Heer DORREPAAL, in eene put in de zoogenaamde Tjandi-kalongan gevonden werden.

Deze voorwerpen bestaan uit eene zeer kleine schildpad van bladgoud met andere fragmenten van bladgoud en kleine versierselen.

Wordt besloten de voorwerpen in de oudheidkundige verzameling op te nemen, en aan de Arch. Vereeniging nader inlichting te vragen omtrent het „mooie koperen beeldje", waarvan in haar verslag over 1893 (pag. I van bijlage IV der Not. 1894) sprake is, met verzoek om te overwegen of het niet wenschelijk zou zijn dit beeldje aan het Gen. in bewaring af te staan.

II. De Voorzitter:

1°. Biedt ten geschenke aan een zwart steenen beitel uit de Preanger.

Zal in de oudheidkundige verzameling worden opgenomen.

2°. Deelt mede, dat voor 's Genootschaps album ontvangen zijn de portretten van de correspondeerende leden, de Heeren J. BURGESS en J JOUSLAIN.

Cf. Not. 1888, pag. 38 en 43.

III. De Heer VAN DER CHIJS:

1°. Legt over:

a. de concept-begrooting voor 1895, welke na beraadslaging wordt gearresteerd;

b. de rekening en verantwoording over 1894 met de daarbij behoorende bescheiden, benevens een overzicht der uitgaven sedert 1879 ten behoeve van de verzamelingen en edita van het Genootschap.

De Heeren VAN DAVELAAR en HOETINK worden overeenkomstig art. 13 alinea 8 van het Reglement van orde uitgenoodigd in de volgende vergadering verslag uit te brengen over deze stukken.

2°. Deelt mede, dat hem toevallig ter oore kwam, dat zich sedert ettelijke maanden te Tandjoeng Prioek eenige colli bevonden, geadresseerd aan het Genootschap, waarvan de herkomst onbekend was, en welke, naar het Genootschap overgebracht, voorwerpen van Nias bleken te bevatten; dat zich op een der kisten sporen van den naam PALMER VAN DEN BROEK bevinden, zoodat de inhoud vermoedelijk een geschenk is van den Heer C. L. J. PALMER VAN DEN BROEK, vroeger controleur op Nias, thans in het gewest Atjeh en Onderhoorigheden. Daar de voorwerpen genummerd zijn, bestaat waarschijnlijk eene lijst daarvan, welke echter niet ontvangen werd.

Overeenkomstig het voorstel van den Heer VAN DER CHIJS wordt besloten inlichting te vragen van genoemden Heer, met verzoek, voor het geval hij werkelijk de schenker der bewuste voorwerpen is, alsdan een afschrift der lijst te zenden, en indien dit niet mogelijk mocht zijn opheldering te geven van het onder de voorwerpen aangetroffen model van een zeer hoog bamboe voertuig (?).

Tevens zal de Koninklijke Paketvaart Maatschappij worden uitgenoodigd om van de aankomst van colli voor het Genootschap bestemd, aan de Directie kennis te geven.

3°. Biedt namens den Heer C. J. F. LANG, teekenaar van 's Lands Plantentuin te Buitenzorg, een album aan met photogrammen van Buitenzorg en omstreken.

Zal in de bibliotheek worden opgenomen.

IV. De Heer HOETINK deelt mede, dat hij de verzameling Chineesche munten uit Madioen (Not. 1894, pag. 119) heeft onderzocht en daaronder wel is waar geen nieuwe soorten maar wel eenige oude stukken voorkomen, zoodat hij tot aankoop tegen de getaxeerde waarde van *f* 4.— adviseert.

Conform besloten.

V. De Heer BRANDES:

1o. Biedt aan:

a. Namens den Heer F. A. PALMER VAN DEN BROEK, controleur bij het Binnenlandsch Bestuur de Bali-Boeleleng: een palmblad Hs., 145 bl. van 34 cM, leverende een redactie van de AMAD MOEHAMAD.

b. namens den Heer P. G. C. POPTA, controleur bij het B. B. te Bali-Boeleleng:

1e. een kampid, zooals deze gebruikt wordt door de poenggawa's van Karang-asĕm.

2e. een pidada (pabuwan, sirihdoos), vlechtwerk uit de desa Pidada, waarnaar deze pabuwans genoemd worden.

3e. een pangutik (schrijfmes), met zilver ingelegd, Karang-asĕmsch werk.

4e. een katjip (pinangschaar), met zilver ingelegd, Karang-asĕmsch werk.

5e. een kampid, van Boeleleng.

6e. twee fluiten, van „

c. namens den Heer SCHMIDHAMER van Lombok.

1e. een koker om djangkriks te bewaren,

2e. 3 kisten, inhoudende: vier togog's (Çiwa, Vishnoe zittende op Garoeda, en twee raksasa's; de beide laatste ongeverfd).

d. namens het eerelid, den Heer K. F. HOLLE, een Javaansche primbon.

Deze voorwerpen zullen worden opgenomen, die sub *b* en *c* in de ethnographische verzameling, die sub *a* en *d* in de verzameling handschriften.

2°. Deelt mede:

a. dat hij voor het Genootschap in deposito heeft gekregen de op lontar bladen geschreven duplicaten van het archief van den Controleur van Bali-Boeleleng.

Zal in de verzameling handschriften worden opgenomen.

b. dat de Heer D. J. REESE te Soerabaja bericht heeft de terugontvangst van het door hem ter kennisneming toegezonden Hs. (Not 1894, pag. 78).

c. dat het buitengewoon lid, de Heer G. L. BINK te Rhoon (Nieuw Guinea) heeft verzocht in zijne woordenlijst der Karau Jotafa (Not. 1894 pag. 102) als beteekenis van civetkat te vermelden het woord „em".

Hieraan zal worden voldaan.

VI. De Heer LOUW stelt voor den prijs van het onlangs verschenen deel „Daghregister" a°. 1665 te stellen op *f* 4.—

Conform besloten.

VII. De Heer SNOUCK HURGRONJE biedt namens het buitengewoon lid SAIJJID OETHMAN een door dezen bewerkte en uitgegeven verhandeling aan over de in Palembang gerezen twistvraag betreffende de leer omtrent de tien zalig verklaarde „gezellen" van den Profeet.

Zal in de bibliotheek worden opgenomen.

VIII. De Heer VORDERMAN:

1°. Deelt mede, dat hij binnen kort gereed zal hebben de beschrijving van oudheden in de afdeeling Trenggalek (Not. 1894, pag. 107/8).

2°. Biedt aan:

a. namens den Heer F. J. A. VOOGEL, Pastoor, gewezen aalmoezenier bij de expeditionnaire macht op Lombok, eene verzameling Hss. op lontarbladen van bedoeld eiland afkomstig.

b. namens den Heer J. KUNERT, dirigeerend officier van gezondheid der 2e kl., een steenen kikvorsch, afkomstig van een der pilaren eener brug bij Mataram (Lombok).

c. namens den Heer H. F ROLL, officier van gezondheid der 2e kl., een takĕpan (kleine kropak met twee plankjes en een touwtje bijeengehouden), afkomstig van Lombok.

Het Hs. bevat 7 korte liederen, en een *Susuratasi puḍak.* Twee der liederen dragen geen onderschrift; de anderen heeten:

n°. 1. *Kidung Mustikaning djiwa papasah,*

n°. 2. *Kidung Çanjtjayapuspa* of *Bhramara wiyoga tatwa,*

n°. 4. *Gita kidung Iba lapa gambuhan,*

n°. 6. *Gambur anglayang,* en

n°. 7. *Pangantol tan mapûrwa.*

Achtereenvolgens zijn zij lang 6, 4, 5, 4, 2, 6 en 4 blaadjes.

De sub *a* en *c* bedoelde voorwerpen zullen in de verzameling Hss. worden opgenomen; dat sub *b* in de verzameling oudheden.

d. uit eigen hoofde, eene door hem samengestelde woordenlijst der Sasaksche taal, welke in het Tijdschrift zal worden gepubliceerd.

IX. De Secretaris biedt aan een catalogus der bibliotheek van het Juridisch Leesgezelschap te Batavia.

Zal in de bibliotheek worden opgenomen.

X. Ter voldoening aan art. 10 van het Reglement van orde worden door den Voorzitter in Commissie gesteld tot opneming:

1°. van de bibliotheek en de handschriften, de Heer Snouck Hurgronje en de Secretaris;

2°. van de andere verzamelingen de Heeren Vorderman en Bosboom.

XI. Wordt besloten den Heer G. A. Scherer, Directeur van het Departement van Binnenlandsch-Bestuur, uit te noodigen als bestuurslid zitting te nemen.

XII. Wordt benoemd tot buitengewoon lid de Heer Dr. N. Adriani, te Posso [Tominibocht].

XIII. Worden op verzoek van de ledenlijst afgevoerd de Heeren Mr. J. Sibenius Trip, G. A. Schouten, K. L. van Schouwenburg, H. von de Wall, J. W. Th. van Schaik en met ultimo Maart a. s. de Heer Mr. J. R. Voute.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

De Voorzitter,
GROENEVELDT.

De Secretaris,
ABENDANON.

Bestuursvergadering van Dinsdag 5 Februari 1895.

Tegenwoordig de Heeren W P. GROENEVELDT, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. J. L. A. BRANDES, Mr. W. A. J. VAN DAVELAAR, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW, A. G. VORDERMAN, H. D. H BOSBOOM, B. HOETINK, G A. SCHERER en Mr. J. H ABENDANON, Secretaris.

De vergadering wordt mede bijgewoond door het oud-bestuurslid, den Heer J. HABBEMA.

I. De Voorzitter heet den Heer G. A. SCHERER, die zich naar aanleiding der tot hem gerichte uitnoodiging (Not. pag. 12) bereid heeft verklaard als bestuurslid op te treden, welkom, en spreekt de hoop uit dat genoemde Heer langen tijd zal kunnen medewerken tot bevordering der belangen van het Genootschap.

II. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden ter tafel gebracht de volgende stukken:

a. Het Gouv. besluit dd. 29 Januari, n°. 29, houdende machtiging van den Commandant van het Leger en Chef van het Departement van Oorlog in N. I. om aan het Genootschap ter opneming in het Museum kosteloos af te staan eene bij 's Rijks magazijn van geneesmiddelen te Batavia in verantwoording zijnde koperen vijzel, tot opschrift dragende eene Latijnsche inscriptie van het jaar 1648 (Not. 1894, pag. 124).

De Heer VAN DER CHIJS bericht dat bedoeld voorwerp nog niet ontvangen is.

b. Van den Gouvernements-Secretaris dd. 17 Januari, houdende verzoek om advies omtrent de bestemming te geven aan een met een diamant versierden wandelstok, twee pieken en veertig matten, welke door den Vorst van Kotawaringin (res. Z. & O. afd. van Borneo) PANGERAN RATOE ANOM KASOEMA JOEDA in November jl. aan den Gouverneur-Generaal zijn geschonken.

c. Van den Resident van Batavia dd. 19 Januari ten geleide van de sub *b* bedoelde voorwerpen.

Wordt besloten Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal in overweging te geven den stok en de pieken aan het Genootschap in bewaring af te staan, en van de matten een vijftal naar Nederland te zenden ter verdeeling tusschen de ethnographische musea aldaar.

d. Van den Gouvernements-Secretaris dd. 2 Februari, ten geleide, namens de Regeering, van Prof. Dr. K. MARTIN's werk „Reisen in den Molukken."

Zal in de bibliotheek worden opgenomen.

e. Van den W^d^. Directeur van O. E. & N. dd 10 Januari, houdende verzoek te willen nagaan of de vervoerkosten ad *f* 2.88 van een van Pontianak aangebracht en voor het Genootschap bestemd offerbeeld (Not. 1894, pag. 92) niet ten laste van het Genootschap moeten komen.

Wordt besloten den W^d^. Directeur v^d^. te berichten dat bij den Thesaurier, den Heer VAN DER CHIJS, over het bedrag kan worden beschikt.

f. Van denzelfden dd. 15 Januari, houdende verzoek om bericht of prijs gesteld wordt op een bronzen potje, inhoudende 7 stuks goudwerken en 2 glazen staafjes, gevonden in den grond bij de desa Badas, district Modjoagoeng (afd. Djombang, res. Soerabaja).

Wordt besloten in overweging te geven het gevondene, dat van zeer fragmentarischen aard is, weder ter beschikking van den vinder te stellen.

g. Van denzelfden dd. 19 Januari ten geleide van 10 chineesche duiten, welke met 3121 andere in een tegalveld der desa Nglakar, afd. Magetan (res. Madioen) werden aangetroffen.

Wordt besloten opzending van de geheele vondst te verzoeken.

h. Van denzelfden dd. 19 Januari, ten geleide van 1 paar gouden oorringen, 1 gouden ketting bestaande uit drie stukken, 1 dito bestaande uit twee stukken, 1 gouden hoofdtooisel, 1 gouden ring, 1 kleinere dito, 3 zilveren muntstukjes, welke in de desa Gondek, afd. Magetan (res. Madioen) in den grond werden aangetroffen.

Wordt besloten in overweging te geven het gevondene weder ter beschikking van den vinder te stellen, met uitzondering van de oorringen, welke oudheidkundige waarde hebben en voor het Leidsch Museum zouden kunnen worden aangekocht, vermits het Genootschap dergelijke voorwerpen reeds bezit.

i. Van den Gouverneur van Sumatra's Westkust dd. 23 Januari, ten geleide van een woordenlijst der in Toba gesproken Bataksche taal, opgemaakt door den Controleur P. A. L. E. van Dijk, naar aanleiding der blanco-woordenlijst van den Heer K. F. Holle, vergezeld van eenige taalkundige opmerkingen.

Het gezondene zal, gelijk in de Januari-vergadering besloten werd (Not. pag. 3), voorloopig in de verzameling Hss. worden opgenomen.

j. Van denzelfden dd. 26 Januari, ten geleide van twee

woordenlijsten der te Siboga en in de Batang Taroe districten gesproken Bataksche taal.

U. s.

k. Van het lid, den Heer A. SALMON vzn, Resident van Pasoeroean, dd. 25 Januari, houdende mededeeling dat hij een zilveren medaille der tentoonstelling te Pasoeroean als geschenk aan het Genootschap heeft opgezonden (Not. 1894, pag 115).

De Heer VAN DER CHIJS bericht de ontvangst der medaille, welke onder dankbetuiging in het numismatisch kabinet zal worden opgenomen.

l. Van het lid, den Heer J. VAN OLDENBORGH, Resident van Ternate, dd. 14 December, ten geleide van de navolgende voorwerpen, op zijne laatste reizen naar de Zuid- en Noordkust van Nieuw-Guinea verzameld:

VOORWERPEN

van de Zuidkust van Nieuw-Guinea, beoosten de Princes-Mariana straat.

1. Buikband met schelp, waarin de penis gedragen wordt.
2. Kalkbus.
3. Halssieraad.
4. Neusversiering.

5/6. Draagbanden met schelp, als N°. 1 —

7. Klapperdop om water mede te voeren.
8. roeiriem (niet ontvangen).

VOORWERPEN

van de Noordkust van Nieuw-Guinea, Humbolts-baai.

9. Valsche baard voor krijgslieden.
10. Karawai (een namaaksel van het beeld, dat de Roemseram (jongelingen-verblijf) te Djamna versiert.
11. Prauwversiersel.

12. Armbanden.
13. Hoofdkussen.
14. Buikband.
15. Borstharnas tevens borstversiersel.

m. Van de Archeologische Vereeniging te Djokjakarta dd. 1 Februari, in antwoord op dezerzijdsch schrijven van 19 Januari jl. n°. 28 (Not. pag. 7), aanbiedende het daarin bedoeld koperen beeldje, benevens eenige voorwerpen onlangs bij het voortzetten der werkzaamheden aan de Prambanangroep gevonden n. l.:

1. Een dun zilveren plaatje met inscriptie, door den regen blootgelegd dichtbij den noord-oost-hoek van den Siwa-tempel, weshalve verondersteld wordt, dat het plaatje afkomstig is uit den put in genoemden tempel, daar het puin uit dien put indertijd gedeeltelijk gedeponeerd werd ter plaatse waar het plaatje gevonden werd. Voor zoover bekend, werden tot hiertoe slechts gouden plaatjes met dergelijke inscriptiën gevonden.

2. Een dun gouden plaatje met inscriptie, gevonden vóór de trap van den Brahma-tempel, bij het opruimen van het puin uit den put in dien tempel afkomstig.

3. Een stuk wit metaal, terzelfder plaatse gevonden; naar vermoed wordt, behoord hebbende tot eene Javaansche halsversiering;

4. Een beschadigd koperen deksel ter plaatse sub *b* bedoeld, gevonden.—

met verzoek het laatste jaarverslag, waarvan een exemplaar is bijgevoegd, in 's Genootschaps notulen te publiceeren.

Wordt besloten de gevonden voorwerpen in de oudheidkundige verzameling op te nemen, met dien verstande, dat de sub *a* en *b* bedoelde vooraf in handen van den Heer Brandes zullen worden gesteld, met verzoek omtrent de opschriften mededeeling te doen.

Het verslag zal als bijlage der Notulen worden gepubliceerd.

n. Van den Heer G. ARNTZENIUS, Assistent-Resident van Temanggoeng dd. 28 Januari, ten geleide van een handschrift op lontarblad, van Lombok.

Zal in de verzameling Hss. worden geplaatst.

o. Van den Heer Dr. J. BRANDES, ambtenaar voor de beoefening van Indische talen, dd. 10 Januari, ten geleide van drie Maleische wajangverhalen, door hem aangetroffen in den boedel van den Heer Dr. H. N. VAN DER TUUK en toebehoorende aan het Genootschap, zooals blijkt uit Not. 1876 pag. 30 en 1879 pag. 123. Oorspronkelijk waren er vier: Marakrama, Baladewa, Brantakoesoema en Poerabaja sakit. Het tweede schijnt verloren te zijn gegaan.

Zullen weder in de verzameling Hss. worden opgenomen.

p. Van den Hoofdagent der Koninklijke-Paketvaart-Maatschappij dd. 30 Januari, in antwoord op dezerzijdsch schrijven van 19 t. v. (Not. pag. 8) mededeelende, dat de noodige maatregelen zijn genomen om aan het verzoek te kunnen voldoen.

III. De Voorzitter deelt mede, dat hij aan het Genootschap wenscht te schenken een van PANGERAN ADIPATI ARIO MANGKOE NEGORO ontvangen steenen olifant.

Zal in de oudheidkundige verzameling worden opgenomen.

IV. De Heer VAN DER CHIJS deelt mede:

1°. dat de Atjehsche rijksinsigniën vermeld in het Gouvernements besluit dd. 10 December 1894, n°. 19 (Not. pag. 1) ontvangen zijn.

Zullen in de goudkamer worden bewaard.

2o. dat de Heer C. ALBERS.-zendeling-leeraar te Meester Cornelis, die blijkens Notulen van 5 October 1886 (pag. 159 III) aan het Genootschap in leen heeft gegeven een zilveren schaal betrekking hebbende op het overlijden van het lid in den Raad van Indie Chastelijn (1714), en opgenomen in de loan-collection, voornemens is in April naar Europa te vertrekken en thans bereid is de schaal voor een billijken prijs aan het Genootschap over te doen.

Cfm. het voorstel van den Heer VAN DER CHIJS, wordt besloten den Heer ALBERS in overweging te geven de plaat, welke volgens taxatie van de firma OLISCHLAEGER eene zilverwaarde heeft van *f* 48, voor *f* 75 af te staan.

3o. dat het Museum gedurende 1894, voor zoover dit uit het namenboek blijkt, bezocht is door 3657 personen.

V. De Heer BRANDES:

1o. Legt naar aanleiding van het schrijven van den Wd. Dir. van O., E. & N. dd. 28 December jl. (Not. pag. 2) de volgende nota over:

Het gebonden Hs. is no. 7 van de door Dr. A. B. COHEN STUART nagelaten verzameling en had dus rechtstreeks aan het Bat. Gen. kunnen zijn gezonden;

de *drie* anderen:

1o. een stuk van de Rama kawi, naar een Jav. Hs., in 4o, 48 bladz. (fragm. 16e *sarga*), gemerkt: Gouvs. eigendom, *b* 210;

2o. een stuk van de Rama Kawi, naar een Jav. Hs., in 4o, 60 bladz. (fragm. der 4 eerste *sarga*'s), gemerkt: Gouvs. eigendom, *b* 220; en

3o. Ardjunawiwâha, naar een Jav. Hs., in fol., 130 bladz., met interlineaire Jav. vertaling, gemerkt: Toebehoorende aan het Ned. Ind. Gouvernement;

zonden door de Regeering, als gewoonlijk, aan het Genootschap kunnen worden afgestaan, en er zou dus daartoe aan voorn. Directeur een voorstel kunnen worden gedaan.

Vooruit loopende op de te verwachten gunstige beschikking, schijnt het raadzaam, ter voorkoming van onnoodig heen en weder zenden, ook die *drie* Hss. hier aan te houden.

Wordt besloten de nota in afschrift aan den W^{d}. Directeur vd. te doen toekomen.

2°. Biedt aan een bundel onbeschreven lontarbladen, door hem in de poeri van den vorst van Lombok aangetroffen.

Zal in de ethnologische verzameling worden opgenomen.

3°. Deelt mede, dat hij thans ook in het bezit is gekomen van den Javaanschen tekst van den Cheribonschen pĕpakĕm, tot welks uitgave in het Tijdschrift besloten werd (Not. 1894, pag. 78), en geeft in overweging ook dezen tekst te publiceeren en wel tegenover den Hollandschen.

Cfm. besloten.

4°. Verzoekt machtiging om ten behoeve van de Lomboksche krijgsgevangenen, die daartoe het verlangen hebben geuit, aan den Resident van Batavia eenige handschriften in leen te verstrekken.

De machtiging wordt verleend.

5°. Legt over het afschrift van een besluit van den Gouverneur-Generaal VAN DER PARRA dd. 25 Januari 1775, houdende de benoeming van een Regent voor het district Pradjakar.

Zal in de verzameling varia worden opgenomen.

6°. Biedt aan:

a. namens den Heer J. Knebel, Assistent-Resident van Pamalang, eenige Rembangsche desa-legenden, uit het Javaansch medegedeeld.

In rondlezing.

b. namens denzelfden, een door den Heer Delprat vervaardigde photographie van een houten deur met snijwerk, uit Mataram.

Zal in de bibliotheek worden opgenomen.

c. namens den Heer P. Jansz, rustend-zendeling te Pati, 89 Javaansche kinderspelen in het Javaansch.

Wordt besloten den Heer Jansz te verzoeken hiervan voor het Tijdschrift een Hollandsch overzicht te bewerken, met vermelding der Javaansche terminologie.

d. namens den Heer P. G. Schmidhamer, kapitein der infanterie, een beschilderde doos inhoudende onbeschreven lontarbladen.

Zal in de ethnographische verzameling worden opgenomen.

7°. Deelt mede, dat ten geschenke werden ontvangen de navolgende palmblad-handschriften van Lombok.

Van den Heer M. C. Dannenbargh:

1. Adiparwa, 184 bl. (54 cM.),

2. Uttarakâṇḍa (1e — 47e *sarga*, begin), 91 bl. (50 $^1/_2$ cM.).

3. Wariga (*tĕnung*'s, wicheltellingen), zooals men ze ook in de Wariga aantreft, 25 bl. (47$^1/_2$ cM.)

4. Pûdjâ's, 32 bl. (53$^1/_2$ cM.).

Van den Heer Neijsen, onderoff.:

1. Ardjunawidjaya, 61 bl. (50 cM.).

Van den Heer G. A. Scherer:

1. Eene verzameling aanvragen en quitantiën voor soldij voor de Balische hulptroepen van Djĕlantik (Karangasĕm),

die deze door Pan Inggas bij den schatbewaarder van den vorst van Lombok liet halen, uit de laatste maanden vóór de expeditie, 19 bl. (± 28 cM.).

Van den Heer E. P. VAN THIEL:

1. Kennisgaven aan Gusti Njoman Kaler, 21 bl. (37 en minder cM.).
2. Minnelied, 5 bl. (13½ cM.).

Van den Heer SCHEURER:

1. Lubdhaka, 31 bl. (48 cM.).
2. Rangga Lawe, 62 bl. (53½ cM.) + 63 tot en met 98 = 36 bl. (42 cM.).
3. Malat (fragm.), 299 bl. (42 cM.).
4. Darmasunya Kling, 16 bl. (55½ cM.).
5. Nitisâra, 11 bl. (55½ cM.).
6. Krĕtabasa, 49 bl. (47 cM.).
7. Atmaprasangça (?), 19 bl. (40 cM.).
8. Paparikan Wirâṭa lan Bratayuda, 40 bl. (33½ cM.).

Van den Heer P. G. SCHMIDHAMER:

1. Ardjunawiwâha. zang I—XIV, 19 bl. (48 cM.).
2. Tatwa Ḍangḍang bâng bungalan, 96 bl. (47 cM.).
3. Amir-verhaal (fragm.), 48 bl. (48 cM.).
4. Bhuwanakoça, 76 bl. (48 cM.).
5. Een *tutur* (?), 55 bl. (45½ cM.).
6. Amir-verhaal (fragm.), 70 bl. (46 cM.); het 1e blad ontbreekt, (nogal geschonden).
7. Anggulipraweça, 33 bl. (47 cM.).
8. Bhomakâwya, zang 23—41 begin, 25 bl. (50 cM.), (nogal geschonden).
9. Een Sasaksch gedicht, 7 bl. (29½ cM.).
10. Een Balineesch gedicht, 9 bl. (29½ cM.).
11. Wariga (*tĕnung*'s), 14 bl. (51 en 40½ cM.).
12. Kundang kasih, 10 bl. (52 cM.).
13. *Mantra*'s, 10 bl. (42 cM.) + 1 bl. (28 cM.).
14. Wariga (*eka-wariga*), 3 bl. (54 cM.).
15. Wariga (*pawukon*), 15 bl. (37 cM.).

16. Sundari tĕrus, 15 bl. (58 cM.).

17. Ardjunawiwaha kidung, Balineesch, 30 bl. (62 cM.), geschonden.

18. Adiparwa, (fragm.), 31 bl. (70 cM.).

19. Wariga (*palilintangan*), 13 bl. (50 cM.).

20. Pawukon, 12 bl. (46 cM.).

21. Tatĕmpuran. 8 bl (50 cM.).

22. Palulukatan, 5 bl. (35½ cM.)

23. Pawukon, 15 bl. (52 cM.).

24. Wariga (*patĕmon*), 7 bl (oorspr. langer dan 48 cM.).

25. Soort Tjantakaparwa, op maat, 111 bl. (70 cM.), doch er ontbreken zeer vele bladen.

26. Amir-verhaal, 106 bl. (28 cM.), doch er ontbreken zeer vele bladen.

27. Sumanasântaka, zang 168—171 (begin), 15 bl (22 en 33 cM.).

28. Panglukatan rare, 1 bl. (27 cM.).

29. Kidung Raden Dingdang, 8 bl. (21 cM.).

30. Sasayut's, 13 bl. (15 cM.).

31. Bhâratayuddha, zang 12, 6 bl. (18½ cM.).

8°. Legt over een teekening van het opschrift in de grot bij Sangsit (Lombok), zijnde het jaartal 933, met het begin van een datum, — voor hem vervaardigd tijdens zijn jongste verblijf op Bali.

Zal in de verzameling Hss. worden opgenomen.

9°. Bericht de ontvangst der door den Heer Mr. L. W. C. van den Berg verzonden stukken (Not. 1894, pag. 122).

VI. De Heer Snouck Hurgronje:

1°. Legt de volgende nota over naar aanleiding van den brief van den Wd. Directeur van O., E. en N. dd. 20 December jl. (Not. pag. 2).

De tekst van het Bolaäng-Mongondausche wetboek, dien de Resident van Menado aanbiedt, is in hoofdzaak dezelfde die, naar een door Dr. SIEBER toegezonden afschrift, in Deel XXXV (1893) van ons tijdschrift werd gedrukt. Van Dr. SIEBER's afschrift onderscheidt zich de thans toegezonden redactie voornamelijk door de volgende bijzonderheden:

De radja, onder wiens leiding de vernieuwing van het verbond plaats vond, is hier een ander (A. C. MENOPO), dan die in SIEBER's exemplaar (J. M. MENOPO) en de in Art. 2 genoemde datums der vernieuwing verschillen ongeveer 6 jaren (SIEBER 1849, hier 1855), waarbij echter op te merken valt, dat beide exemplaren een artikel bevatten (hier N°. 33, bij SIEBERT 62), waarin het jaartal 1857 voorkomt, en SIEBER's ex. van onderen 2 October 1856 gedateerd is.

De artikels 3, 23, 66 en 67 van het nieuwe exemplaar komen bij SIEBER niet voor; daardoor is natuurlijk de nummering der artikels gedeeltelijk verschillend, maar de volgorde is toch dezelfde, met uitzondering van Art. 62 van SIEBER, dat hier op eene andere plaats als N°. 33 voorkomt.

De vergelijking der artikelen van beide redacties leidt tot de uitkomst, dat de varianten wel talrijk zijn, maar slechts bij uitzondering den inhoud betreffen; de redacteurs ook van dit zoogenaamde wetboek hebben zich ten aanzien van woordenkeus dezelfde vrijheid veroorloofd, waarmede afschrijvers van Inlandsche bellettristische werken hunne teksten plegen te behandelen. Het exemplaar van den Resident is echter veel correcter dan de gedrukte uitgaaf van dat van Dr. SIEBER, en tal van storende druk- of schrijffouten dezer uitgaaf kan men met behulp van die andere redactie verbeteren (bijv. Falsal 3 en elders: *honow* l. *nonow*, zooals op sommige plaatsen ook gedrukt is; Fatsal 5 enz.: *Tahig*, l. *Tahing*; Fatsal 10: *sampai* l. *rampas*; Fatsal 28 enz: *boengkat*, l. *bangkat*; Fatsal 39: *ipar*, l. *ipat*; Fatsal 40: *bahoe* en *boedan*, l. *bakoe* en *boekan*, enz.), hoewel slordig-

heden ook in dit exemplaar niet ontbreken en de spelling (nu eens *oe*, dan weer *u*) vrij inconsequent is.

Behalve een zuiverder tekst biedt de Resident eene in Menado vervaardigde vertaling aan; zonder vertaling heeft inderdaad de tekst weinig waarde, en de uitgave van Dr. SIEBER's exemplaar geschiedde dan ook slechts, bij gebrek aan beter, om te verhoeden dat het Bolaäng-Mongondausche wetboek allengs geheel zou verdwijnen. Behalve de vertaling ontvingen wij nog eene lijst, waarin de beteekenis van enkele Mongondausche woorden verklaard wordt.

Hoewel nu kort geleden een zeer onzuivere tekst van dit wetboek in ons Tijdschrift is uitgegeven, zou ik toch vóór de uitgave dezer betere redactie met vertaling en toelichting adviseeren, indien beide laatstgenoemde naar eisch waren ingericht. Dit is evenwel niet het geval Het Nederlandsch is dikwijls meer dan zonderling; wij lezen van „handelingen" die „op heeterdaad betrapt worden", van „vrouwen", die „kinderen verwekken", van eenen „koning van vorstelijke afkomst"; tal van artikelen handelen over het „voelen van vrouwen" en in de woordenlijst wordt een woord door „de nachtelijke voeling" vertaald, altemaal uitdrukkingen, die wel eene ethnographische toelichting vereischen. De *Tahing's*, die volgens de woordenlijst eenvoudig „goede onderdanen" zouden zijn, worden ons in Art. 6 en elders blijkbaar terecht als een bepaalde stam voorgesteld. De strafbepalingen en vooral de wijze waarop de boeten verdeeld worden, blijven in de vertaling niet minder raadselachtig dan in het origineel. Wat beteekent het bijv., wanneer wij telkens (o. a. Art. 9 en 10) vernemen, dat zeker deel der boete bestemd is voor „de schande", een ander voor „de afkomst" en ook nog wel een gedeelte voor „de bloedverwanden der andere zijde", terwijl wij nog van geene eerste zijde gehoord hebben?

Het is zeer onwaarschijnlijk dat de tot recht verstand van dit, nog kort geleden meer dan eens op nieuw geredigeerde, wetboekje onmisbare ethnograpische en taalkundige

toelichtingen, ter plaatse niet meer te krijgen zouden zijn. Daarom stel ik voor, van de door den Resident gezonden stukken afschrift te doen nemen voor onze handschriften verzameling, en de stukken zelve aan den Resident terug te zenden, met verzoek ons behulpzaam te willen zijn in het verkrijgen eener meer nauwkeurige en beter geredigeerde vertaling, voorzien van zulke aanteekeningen, die werkelijk dienen tot opheldering van den tekst, liefst ook mededeelingen bevattende over adats, die in het wetboekje wel ondersteld, maar niet verklaard worden; waarna dan het geheel voor publiceering in ons tijdschrift in aanmerking zou komen.

Wordt besloten te handelen overeenkomstig het slot der nota, met dien verstande dat de Wd. Directeur vd. zal worden uitgenoodigd het verzoek aan den Resident van Menado over te brengen.

2e. Deelt mede dat hem door den Heer E. A. KLERKS, Controleur bij het B. B. op Banka, eene verhandeling over de Korintji-landen met eene kaart werd ter hand gesteld, welke tot eenige opmerkingen aanleiding geeft.

Wordt besloten de opmerkingen, door den Heer SNOUCK op schrift te stellen, ter kennis te brengen van den Heer KLERKS, met verzoek na te gaan in hoeverre hij daaraan kan tegemoet komen.

3e. Biedt aan namens het eerelid, den Heer K. F. HOLLE, deel XI der Soendaneesche vertaling van diens „Vriend van den Landman."

Zal in de bibliotheek worden opgenomen.

VII. De Heer VORDERMAN biedt aan:

1e. namens den Heer A. T. KORTENHORST, onderpastoor te Batavia, een bronzen bidschel met gedraaid houten handvat, van Lombok.

2e. Uit eigen hoofde, de verhandelingen van den Heer VAN WOUDRICHEM VAN VLIET in drie deelen.

Zullen resp. in de ethnographische verzameling en in de bibliotheek worden opgenomen.

VIII Ingevolge de opdrachten in de vorige vergadering gegeven, worden de volgende rapporten uitgebracht:

1o. door de Heeren van DAVELAAR en HOETINK over het financiëel beheer.

Zij deelen mede dat dit op de meest zorgvuldige wijze is gevoerd en stellen voor den Thesaurier, onder dankbetuiging, acquit en décharge te verleenen en de door dezen overgelegde financiëele overzichten (Not. pag. 8) als bijlagen der notulen te publiceeren.

Cfm. besloten.

2e. door de Heeren BOSBOOM en VORDERMAN over de archeologische en ethnologische verzamelingen luidende als volgt:

Archeologische verzameling.

Kon in het verslag over 1893 gewezen worden op belangrijke aanwinsten, in het nu afgeloopen jaar werd de verzameling slechts verrijkt met 21 nummers welke zijn opgenomen in de lijst, die als 8ste vervolg van den catalogus aan de notulen der vergadering van December jl. is toegevoegd.

De meeste voorwerpen werden door aankoop verkregen.

Op nieuw bleek, dat de in 1893 aangebrachte verschikking der steenen beelden hoogst doelmatig is, zoodat alle nu tot hun recht komen; zooveel mogelijk zijn de beelden soortsgewijze bijeen geplaatst, alleen is vastgehouden aan het beginsel, de kostbaarste in de rotonde en de vestibule te vereenigen.

De voorwerpen van metaal en aardewerk zijn thans in twee kamers vereenigd, en de verschikking, waarop in het verslag over 1893 gedoeld werd, is thans grootendeels afge-

loopen; nog enkele metalen voorwerpen bevinden zich in een kast die voor aardewerk bestemd is.

Voorshands is de ruimte voldoende, maar ook niet meer; bij eenige belangrijke uitbreiding van de verzameling zal plaats te kort komen.

Ethnologische verzameling.

De supplement-catalogus bevattende 3831 nummers is thans gereed en in druk; in Augustus 1894 werd deze afgesloten en sedert werden weder 250 voorwerpen ontvangen, die in een geschreven vervolg-catalogus werden opgenomen; voor die laatste aanwinsten wordt verwezen naar de lijst achter de notulen van December 1894.

De verzameling wordt goed onderhouden en is in goeden staat; de daarvoor bestemde ruimte is echter reeds nu vrij wel overvuld; slechts hier en daar zou nog eene kast te plaatsen zijn.

Numismatische verzameling.

Deze werd in 1894 verrijkt met een niet onbelangrijk aantal munten, medailles en penningen; bijna alle aanwinsten werden door aankoop en ruiling, slechts weinige door geschenken verkregen.

Vele voorbereidende werkzaamheden zijn reeds verricht tot het samenstellen van een nieuwen catalogus, ter vervanging van den ouden, die van 1886 dagteekent; vermoedelijk zal de nieuwe uitgave in den loop van 1895 kunnen verschijnen.

De verzameling bevindt zich in goeden staat; door de wijze van ten toon leggen der voorwerpen in étalage-kasten, is het overzicht van den rijken voorraad zeer gemakkelijk; door de orde, welke bij de rangschikking is in acht genomen, alsmede door het groot aantal etiketten is deze, vooral op het gebied van Nederlandsch-Indische munten en penningen zeer rijke, verzameling zelfs zonder catalogus met vrucht te bezichtigen.

Ook voor deze verzameling zal bij voortgaande uitbreiding als tot nu toe, over eenige jaren gebrek aan ruimte zijn.

3e. door den Heer Snouck Hurgronje en den Secretaris over de bibliotheek en de handschriften, luidende als volgt:

De vermeerdering van het aantal boekwerken bedroeg gedurende het afgeloopen jaar 426, dus 32 minder dan in 1893.

Uitgeleend werden aan 58 personen 550 boekdeelen, uitmakende 370 werken; bij het begin dezes jaars waren nog 104 dier boekdeelen in handen van 25 personen.

Van de in het vorig rapport genoemde personen, die in weerwil van herhaalde herinnering de hun geleende boeken niet terugzonden, bleven er nog twee nalatig.

Het meubilair der bibliotheek is in 1894 uitgebreid met een boekenkast.

De aanwinsten van de verzameling handschriften bestonden dit jaar in 3 Maleische, 3 Bataksche, 1 Javaansch en 1 Sundaasch handschrift, benevens een 52 *kropak*'s. De Maleische teksten werden ten geschenke ontvangen van den Heer A. M. Joekes (Not. XXXII, 1894, bl. 59), en den Heer J. H. Habbema (*id.*, 94), de Bataksche van den Heer W. Meijer Ranneft (*id.*, 85 en 122) en den Heer G. A. N. Scheltema (*id.*, 94), het Javaansche van den Heer A. G. Vorderman (*id.*, 103), en de 52 *kropak*'s van de Heeren R. van Eck, die er 50 schonk, waaronder zeer belangrijke (*id.*, 15) en den Heer C. Ch. A. M. H. V. Haye (*id.*, 73).

Ter inzage werden ontvangen: een oud Hs. van Tangerang (*id.*, 15, zie ook XXXI (1893), 100 en 109); eenige Javaansche rechtskundige stukken uit Tjĕrbon (*id.*, 66 en 86), waarom dezerzijds was gevraagd, (*id.*, 47 en volgg.), en een *sĕrat* Yusup (*id.*, 78).

Bovengenoemde Heer Meijer Ranneft zond mede een *djimat* (*id.*, 44).

Terug ontvangen werden, behalve andere Hs., *kropak* 452, von de Wall no 200, en van de deposito verzameling van wijlen Dr. van der Tuuk, no. 32, indertijd door hem opgevraagd (vgl. XXX, 1892, bl. 15). Deze werden aan het Genootschap toegezonden door den ambtenaar voor de beoefening der Indische talen Dr. J. Brandes, belast met het in ontvangst nemen van hetgeen in Dr. van der Tuuk's nalatenschap aan de Regeering toekwam, en aangezien de overledene zijne boeken en handschriften, en daarmede ook die welke bij het Bataviaasch Genootschap in bewaring zijn, aan de boekerij der Rijksuniversiteit te Leiden heeft vermaakt, heeft men te verwachten dat binnenkort hetgeen door van der Tuuk in bruikleen was gegeven, door dien ambtenaar zal worden opgevraagd.

Daarentegen werd van de Regeering, in een kist in blik gesoldeerd, in deposito ontvangen de bewerking van het woordenboek van Winter en Wilkens, door Dr. J. G. H. Gunning (*id.* 58 en 65).

In zijn opstel over: Eenige officieele stukken met betrekking tot Tjĕrbon, naar aanleiding van het bijschrift bij de pĕpakĕm Tjĕrbon in Ms. Orient. Acad Lugd. Bat no. 1907, gaf de Heer Brandes eenige gedeelten in 't licht van hetgeen wordt aangetroffen in Jav. Hss. B. G. no 48.

Abklatschen van (zeer korte, gewoonlijk uit enkele jaartallen bestaande) opschriften werden geschonken door den Heer H. E. Steinmetz (*id.*, 62), A. G. Vorderman (*id.*, 84 en 103) en K. F. van Delden Laerne (*id.*, 94).

De assistent-resident van Djapara zond, op verzoek, een afdruk in was van het opschrift in de moskee van Mantingan (*id.*, 41); en een soortgelijke afdruk bereikte het Genootschap, met een afteekening op papier, almede op verzoek van hier, van dat op de badkuip te Ayah (*id.*, 78), waarvan inmiddels ook Dr. R. D. M. Verbeek eene afteekening zond (*id.*, 61).

Ook werden er afdrukken, in lak, van legenden op ringen ontvangen (*id.*, 15, 58, 79).

De verzameling steenen onderging eene verrijking door den aankoop van fragmenten van 4 Himyaritische opschriften (in 5 stukken), naar hier uit Hadhramaut overgebracht (*id.*, 74), en de toezending van een beschreven steen en een beschreven *lingga*, welke, oorspronkelijk afkomstig van Toemboe en Pakis (res Kĕdoe), op het erf der residentswoning te Kĕdoe stonden, en om opzending van welke steenen dezerzijds gevraagd werd (*id.*, 62 en 119).

Van het Tamil-opschrift (beschr. steenen B. G no. 42) werd aan Dr. E. Hultzsch (vgl. o. a. *id.*, 21) op nieuw een afdruk, nu in lood, toegezonden.

Op eene aanvrage aan den Heer Haye, bovengenoemd, om een nader onderzoek in te stellen naar een beschreven steen (*id*, 77), en zoo mogelijk voor het Genootschap aan te koopen een 6-tal *kropak*'s en 2 koperen platen, kwam nog geen bericht in.

Naar aanleiding van hetgeen in het slot van het verslag omtrent de bibliotheek voorkomt, wordt besloten den Resident van Semarang uit te noodigen bij een der betrokken personen aan te dringen op terugzending der bij hem berustende boekwerken en een handschrift, aan het Genootschap toebehoorende, en tevens na te gaan wat de reden is dat de Heer Meijer in gebreke is gebleven, niettegenstaande het meermalen tot hem gericht verzoek, den uitslag te berichten van zijne opgravingen, waartoe hem een bedrag van *f* 100 werd verstrekt. De Heer Scherer zal trachten van den tweeden der nalatige personen de ter leen verstrekte boekwerken terug te krijgen.

Tevens wordt besloten den Heer Haije te verzoeken 's Genootschap's schrijven te beantwoorden (zie slot verslag over de Hss).

IX. Worden benoemd tot gewone leden de Heeren J. J.

K. de Moulin, Kolonel, Chef van den Generalen Staf, J. J. Bisschoff, Resident van Pekalongan, en A. Mulder, Controleur bij het B. B. in de afd. Tjiandjoer.

Wordt weder op de ledenlijst gebracht, de Heer Jhr. L. Th. Hora Siccama, Resident van Soerakarta.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

De Voorzitter,
GROENEVELDT.

De Secretaris,
ABENDANON.

Bestuursvergadering van Dinsdag 5 Maart 1895.

Tegenwoordig de Heeren W. P. GROENEVELDT, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. J. L. A. BRANDES, Mr. W. A. J. VAN DAVELAAR, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW, A. G. VORDERMAN, H. D. H. BOSBOOM, G. A. SCHERER, Mr. J. H. ABENDANON en B. HOETINK, w^d. Secretaris.

I. De Voorzitter deelt mede dat het directielid Mr. J. H. ABENDANON, op grond van zijn aanstaand vertrek naar Europa, hem heeft verzocht te worden ontheven van de betrekking van Secretaris en dat hij, onder nadere goedkeuring der Vergadering, daarmede heeft belast het directielid B. HOETINK.

De gevraagde nadere goedkeuring wordt verleend.

II. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd worden ter tafel gebracht de volgende stukken:

a. Van den Wd. Directeur van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid dd. 2 Maart, no. 5275, houdende verzoek om bericht of prijs wordt gesteld op 10 stuks koperen ringen, gevonden in den grond in de desa Sambiredjo, district Maospati, (afd. Magetan, res. Madioen.) waarvan de waarde, blijkens door den Resident van Madioen overgelegd proces-verbaal, is geschat op *f* $0{,}08^5$.

De afgetreden Secretaris Mr. J. H. ABENDANON bericht dat bedoelde voorwerpen nog niet zijn ontvangen.

b. Van den wd. Consul van Engeland te Batavia dd. 28 Februari, n°. 35, ten geleide van een exemplaar van

„the Acts passed by the Governor-General of India in Council in the year 1894".

Zal in de bibliotheek worden opgenomen.

c. Van den Resident van Kedoe dd. 4 Februari, n°. 518/10, houdende aanbieding van eene begrooting van kosten met nota van toelichting, voor het in stand houden van den Boedhatempel te Mendoet.

Wordt besloten hieromtrent advies te verzoeken van den Eerstaanwezend Ingeneur der B. O. W. te Batavia, den Heer J. NIJHOUT VAN DER VEEN, en daarna de stukken, vergezeld van diens advies, in rondlezing te laten gaan.

d. Van denzelfden dd. 20 Februari, n°. 705/10, houdende mededeeling dat zoodra het padi gewas zal zijn binnengehaald, met de ontworpen opgravingen in de districten Ngasinan en Balak zal worden voortgegaan en dat het daarvoor vereischte bedrag nog niet kan worden geschat (Not. 1894, pag. 114).

Wordt besloten den Resident vd. te berichten dat de geldmiddelen van het Genootschap niet toelaten ten behoeve van de voorgenomen opgravingen belangrijke uitgaven te doen en dat, alvorens voor rekening van het Genootschap daartoe wordt overgegaan, eene raming der kosten wordt tegemoet gezien.

e. Van den Gouverneur van Sumatra's Westkust, dd. 9 Februari, n°. 720, ten geleide van eene woordenlijst van de Bataksche taal zooals die wordt gesproken in de onder-afdeeling Groot-Mandheling en Batang Natal (Gouv. Sum. Westkust).

Het gezondene zal voorloopig in de verzameling Hss. worden opgenomen, overeenkomstig het besluit genomen in de vergadering van Januari (Not. pag. 3).

f. Van den Resident van Benkoelen dd. 2 Maart, n°.

906/20, ten geleide van eene woordenlijst van de Nasalsche, Kauersche en Semendosche dialecten.

U. s.

g. Van den Dirigeerend Apotheker 2e klasse, Administrateur van 's Rijks geneesmiddelen, dd. 9 Februari, n°. 40/6 houdende mededeeling dat de bij het Gouvernements-Besluit van 29 Januari, n°. 29. bedoelde koperen vijzel, met ijzeren stamper en houten voetstuk, (Not. pag. 13.) kan worden afgehaald.

De Heer VAN DER CHIJS bericht dat bedoelde voorwerpen zijn ontvangen en in de oud-hollandsche verzameling zijn opgenomen.

h Van Commissarissen in Ned.-Indie van de Maatschappij van Weldadigheid in Nederland dd. 5 Februari, n°. 2, ten geleide van een exemplaar van de beide laatstelijk ontvangen jaarverslagen van genoemde Maatschappij.

Zullen in de bibliotheek worden opgenomen.

i, Van den Heer C. ALBERS te Meester Cornelis dd. 27 Februari houdende verzoek om terugzending van een zilveren schenkblad (Not. pag. 19), waarvan hij zich thans niet meer wenscht te ontdoen.

Wordt besloten om, onder terugzending, te verzoeken wanneer te eeniger tijd tot verkoop mocht worden overgegaan, aan het Genootschap de voorkeur te gunnen.

k. Van den Heer G. L. BINK, zendeling te Rhoon (Nieuw-Guinea) dd. 8 Januari, houdende dankzegging voor zijne benoeming tot buitengewoon lid van het Genootschap.

Aangenomen voor kennisgeving.

l. Van den Heer W. MEIJER RANNEFT, Adjunct-Inspecteur van het Inlandsch Onderwijs te Padang Sidempoean, dd.

5 Februari, ten geleide van een poestaha uit Toba, terwijl de aandacht van het Genootschap wordt gevestigd op gesneden afgodsbeeldjes, oorsieraden, halsringen van een koppensneller en armbanden uit schelpen vervaardigd, welke door hem op het eiland Nias zijn gezien en, des gewenscht, kunnen worden toegezonden.

Wordt besloten de poestaha, onder dankbetuiging, op te nemen in de verzameling Hss., te kennen te geven dat gaarne eene beschrijving zal worden ontvangen van een halsring van een koppensneller op Nias, en dat de verder aangeduide voorwerpen in de ethnologische verzameling van het Genootschap aanwezig zijn.

III. De Voorzitter biedt ten geschenke aan zes photografiën van diverse oudheden, en bericht dat de Heer den Hamer zijne beschrijving van de oudheden te Soekoeh en Tjĕta (res. Soerakarta) nog niet heeft voltooid en deze nogmaals zal bezoeken om eenige photografiën te nemen.

De photografiën zullen in de verzameling worden opgenomen.

IV. De Heer van der Chijs legt de volgende nota over:

„In October 1894 heeft het toenmalig bestuurslid van Santen, namens den pastoor te Laoera (Soemba) A. H. J. van der Velden, eenige Soembasche voorwerpen ten geschenke aangeboden. Die voorwerpen waren genummerd maar eenig schriftuur is daarbij niet aangetroffen. De Heer van Santen heeft beloofd inlichtingen ter zake in te winnen, maar tot nog toe is niets van dien aard ontvangen en kunnen de voorwerpen dientengevolge niet gecatalogiseerd worden. Ik stel voor pastoor van der Velden te verzoeken eene beschrijving der voorwerpen toe te zenden".

Wordt besloten conform het voorstel van den Hr. van der Chijs.

V. De Heer Brandes brengt ter tafel:

a. een aan hem gericht schrijven van den Heer Mr. W. F. HAASE te Toeloeng Agoeng dd. 14 Februari, houdende eenige aanvullingen van de „lijst der voornaamste overblijfselen uit den Hindoetijd, samengesteld door Dr. R. D. M. VERBEEK", vergezeld van eene kaart en een schetsboek met teekeningen.

Wordt besloten deze aanvullingen als bijlage der notulen op te nemen.

b. namens het eerelid HOLLE, een schrijven van den Heer LAURENS te Tandjoeng Karang, (residentie Lampongsche districten) ten geleide van een afschrift van eene Koentara radjaniti, gemaakt naar een Lampongsch manuscript, bevattende wetten en bepalingen door het vroegere Sultans bestuur in Bantam voor de Lampongsche districten vastgesteld.

Wordt besloten den Heer HOLLE te kennen te geven dat bezwaar wordt gemaakt tot de publicatie van het stuk van den Heer LAURENS over te gaan, als deze niet kan vergezeld gaan van eene vertaling.

c. Deelt mede dat 's Genootschaps eerelid Mr. A BARTH geen bericht heeft ontvangen dat het 2° deel van zijn werk over Sanskrietsche inscripties het Genootschap heeft bereikt.

Aangezien blijkt dat bij dezerzijdsch schrijven van 5 Juni a. p., n°. 186, voor de toezending van bedoeld boekwerk dank is gezegd, wordt besloten een afschrift van dit schrijven den Heer BARTH aan te bieden.

VI. De Heer LOUW deelt mede, dat volgens een schrijven van de firma NIJHOFF het aan haar ten verkoop toegezonden aantal exemplaren, zijnde 25, van het werk van G. C. KLERK DE REUS: „Geschichtlicher Ueberblick der administrativen, rechtlichen und finanziellen Entwicklung der Niederländisch-Ostindischen Compagnie", niet voldoende is om het boek in het buitenland te débiteeren.

Wordt besloten alsnog 50 exemplaren in commissie te zenden.

VII. De Heer SNOUCK HURGRONJE biedt namens het buitengewoon lid den Heer SAJJID OESMAN, adviseur-honorair voor Arabische zaken, ten geschenke aan een exemplaar van het door hem te Batavia gedrukte geschrift van Moehammad bin Hāmid'as Saggāf getiteld, ar-Risālah fi'r-radd ʿala 's sjadjaratan nabawijjah. Lithogr 1312 H.

Zal in de bibliotheek worden opgenomen.

VIII. De Heer HOETINK biedt ten geschenke aan:

a. namens den ceremoniemeester PANGERAN SJARIEF ABDOELLAH, een paar zilveren klamboe-versierselen, afkomstig van den Sultan van Palembang.

Zal in de ethnologische verzameling worden geplaatst

b. een exemplaar van: „the Planters Manual, in English, Dutch, Malay and Keh chinese, compiled by G. FRASER MELBOURNE, Deli-Sumatra 1894."

Zal in de bibliotheek worden opgenomen.

IX. Van de ledenlijst worden afgevoerd de Heeren J A. VELDERS, Resident van Bantam en J. C. VAN HASSELT, Assistent-Resident t. b. te Medan, wegens vertrek naar Europa. Op de ledenlijst wordt weder geplaatst de Heer H. N. STUART te Makasar; terwijl tot lid wordt benoemd de Heer J. E. HAGEN te Poerwodadi (afd. Grobogan).

X. De Voorzitter brengt hulde aan den ijver en de toewijding van het afgetreden directielid Mr. J. H. ABENDANON, zegt hem dank voor de wijze waarop hij hem als Secretaris ter zijde heeft gestaan en spreekt de hoop uit dat wanneer hij in Indie zal zijn teruggekeerd, het Genootschap op nieuw op zijne belangstelling zal kunnen rekenen.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

De Voorzitter,
GROENEVELDT.

De Wd. Secretaris,
B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag 2 April 1895

Tegenwoordig de Heeren W. P. GROENEVELDT, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. J. L. A. BRANDES, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW, H. D. H. BOSBOOM, G. A. SCHERER, en B. HOETINK, Secretaris.

I. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden ter tafel gebracht de volgende stukken:

a. Het extract uit het Gouv. Besl. van 8 Maart jl., nº. 12, waarbij is goedgevonden dat op den voet van het besluit van 11 December 1858, nº. 77, (bijblad, nº. 3121) aan het Genootschap in bewaring worden afgestaan de met een diamant versierde wandelstok en de twee pieken, afkomstig van den Vorst van Kota Waringin (Not. pag. 14).

Zullen in de betrekkelijke verzameling worden opgenomen.

b. Het renvooi van den wd. Directeur van O., E. en Nijverheid dd. 2 Maart, nº. 5275, betrekkelijk 10 stuks koperen ringen (Not. pag. 33).

Wordt besloten deze voorwerpen voor den prijs van *f* 1. over te nemen.

c. Van denzelfden dd. 11 Maart, nº. 8200, houdende verzoek om bericht of prijs wordt gesteld op eenige gouden voorwerpen welke in de desa Winongkoelon, district Premboen, afdeeling Keboemen, residentie Bagelen begraven zijn gevonden.

Wordt besloten mede te deelen dat het Genootschap hiervan alleen twee ringen wenscht aan te koopen, de eene

(tjintjin mas gambar ikan) tegen den in het overgelegde proces-verbaal van taxatie vermelden prijs van *f* 45, en de andere voor den prijs van *f* 20, waarop hij door 's Genootschaps taxateur is geschat.

d. Van denzelfden dd. 18 Maart, n°. 9141, houdende verzoek om bericht of prijs wordt gesteld op een bronzen bel, gevonden in de Tjiwoloer (residentie Preanger-Regentschappen) en waarvan eene teekening wordt overgelegd.

Wordt besloten de bel voor den getaxeerden prijs van *f* 0.50 over te nemen.

e. Van denzelfden dd. 23 Maart, n°. 9310, verzoekende bericht of het Genootschap wenscht aan te koopen 11 gouden ringen gevonden in de desa Gemarang, district Kanigoro, residentie Madioen.

Aangezien deze voorwerpen geene oudheidkundige waarde bezitten, wordt besloten om in overweging te geven ze ter beschikking van den vinder te laten.

f. Van denzelfden dd. 23 Maart, n°. 9451, ten geleide van twee gouden ringen en eene lanspunt, gevonden in de residentie Bagelen.

Wordt besloten deze voorwerpen, daar zij geen oudheidkundige waarde bezitten, terug te zenden.

g. Van denzelfden dd. 23 Maart, n°. 2296, ten geleide van de verzameling Chineesche koperen munten, gevonden in de residentie Madioen (Not. pag. 15)

In handen gesteld van den secretaris.

h. Een schrijven van de Archeologische-Vereeniging te Jogjakarta, dd. 3 Maart, n°. 169, ten geleide van een tot één groot tableau, waarop het geheel te aanschouwen is, vereenigde, door den Heer LIEBENSCHUTZ vervaardigde photographie van de tempelruïnen te Prambanan.

Onder dankbetuiging in de betrekkelijke verzameling opgenomen.

i. Eene missive van den Resident te Semarang dd. 25 Maart, n°. 3448/168, vergezeld van een door den Heer J. J. MEIJER, kontroleur van Gemoeh (Kendal), aan den Ass.-Resident van die afdeeling gericht schrijven, houdende mededeeling dat de beide aan het Genootschap toebehoorende lexica door hem zijn teruggezonden.

Omtrent de uitkomsten der opgravingen, waartoe op initiatief van genoemden Kontroleur werd overgegaan, en ten behoeve waarvan door het Genootschap eene som van *f* 100 werd verstrekt, komt in dit schrijven o. m. voor:

„De opgravingen waarvoor het Genootschap mij *f* 100 zond, werden begonnen in het begin van 1893. Met die som kon ik ternauwernood toekomen, doch daar de Directie mij te kennen had gegeven dat ik niets meer zou krijgen, heb ik het ontbrekende uit mijn eigen beurs bijgepast.

De tempelruïne bij de desa Woedjil werd geheel opgegraven en van de daar gevonden beelden liet ik photographiën vervaardigen, welke ik aan het Genootschap ter inzage zond.

Ter voorkoming van beschadiging liet ik deze beelden naar de kontroleurswoning van Oengaran overbrengen."

Verder wordt nog vermeld dat opgravingen gedaan bij het gehucht Karang djati, bij Bedji en bij het gehucht Pendem niets hebben opgeleverd, vermoedelijk omdat een Resident van Semarang vijftig of zestig jaar geleden, bedoelde ruïnen schijnt te hebben doen opgraven en de gevonden beelden naar de hoofdplaats te hebben doen overbrengen.

„Deze opgravingen hadden plaats in het begin van 1894. De gesteldheid van den bodem in Oengaran is van dien aard, dat men vóór Februari en na April geene opgravingen kan doen, wanneer men over beperkte middelen beschikken moet.

Bovendien moest het opgraven onder behoorlijk toezicht geschieden en in den koffie-inkooppakhuismeester van Ka-

rang djati, die in het eerste kwartal van elk jaar niets te doen had, vond ik een uitmuntend helper.

Al de door mij bij Woedjil opgegraven beelden bevinden zich te Oengaran op het erf der kontroleurswoning.

Het is misschien te sterk uitgedrukt als ik zeg dat de hellingen van den Soeralaja, den top van het Oengaran gebergte aan den kant van het district van dien naam, bezaaid zijn met tempelruïnen en beelden, maar dat deze in menigte aanwezig zijn, durf ik gerustelijk beweren."

Naar aanleiding van dit schrijven wordt besloten:

1°. den Resident van Semarang dank te zeggen voor zijne welwillende tusschenkomst;

2°. van den Heer J. J. MEIJER alsnog op te vragen een door hem geleend handschrift uit 's Genootschaps verzameling;

3°. den tegenwoordigen kontroleur van Oengaran te verzoeken eene beschrijving te geven van de in zijne woning aanwezige beelden;

4°. in den vervolge geene gelden voor opgravingen beschikbaar te stellen, tenzij deze zullen worden verricht onder de leiding en het toezicht van deskundigen.

j. Van den Chef der Werken en Opnemingen aan de Solo rivier dd. 13 Maart, n°. 6683, houdende verzoek om toezending van eenige boekwerken uit 's Genootschaps verzameling.

In handen van den bibliothecaris ten einde, voor zoover mogelijk, aan de aanvraag te voldoen.

l. Van den Algemeenen Pakhuismeester dd. 27 Maart, n°. 472, houdende verzoek om toezending van de bij Gouv. Besluit van 8 Maart jl., n°. 40, bedoelde geschenkgoederen (40 matten), afkomstig van den Vorst van Kota Waringin.

In handen van den Heer VAN DER CHIJS.

m. Van den kontroleur van Tjamba, den Heer L. TIP, dd.

14 Maart, n°. 289/1, ten geleide van eene ingevulde woordenlijst.

Zal voorloopig in de verzameling handschriften worden bewaard.

n. Van den WelEerw. Heer J. H. VAN DER VELDEN dd. 23 Januari ten geleide van eene Laoraneesche woordenlijst. (Het rijk *Laora* ligt ongeveer op 19.5° oosterlengte en 9.5° zuiderbreedte en heeft eene uitgestrektheid van 3 à 3½ uur). Tevens wordt in dat schrijven de samenstelling van een Nederl.-Laoraneesch en Laoraneesch-Nederl. woordenboek in uitzicht gesteld, waarvoor de steun van het Genootschap wordt gevraagd enz.

Wordt besloten de woordenlijst voorloopig te bewaren in de verzameling handschriften en onder toezending van een drietal blanco woordenlijsten, den Heer VAN DER VELDEN te kennen te geven dat op de hulp van het Genootschap ten allen tijde door hem zal kunnen worden gerekend.

o. Van den kontroleur van Taroena, den Heer J. A. WITTEVEEN, dd. 30 Januari, n°. 102, ten geleide van eene woordenlijst van het Taroenaasch dialect van het Sangireesch.

Zal voorloopig in de verzameling handschriften worden bewaard.

p. Van 's Genootschaps lid A. H. J. G. WALBEEHM, ten geleide van een lijstje van drukfouten, voorkomende in zijn artikel over het Bandjaran'sch Javaansch, opgenomen in de 4e aflevering van deel XXXVIII van 's Genootschaps Tijdschrift, vergezeld van eene nota der redactie van het Tijdschrift.

Het lijstje van errata zal worden geplaatst in de eerstverschijnende aflevering van het Tijdschrift.

q. Van den Heer J. D. KUSTERS, apostolisch missionaris

te Langgoer, (Kei-eilanden, residentie Amboina) dd. 8 Januari, ten geleide van eene woordenlijst van de Kei-eesche taal.

Zal voorloopig in de verzameling handschriften worden bewaard.

r. Van het lid, den Heer HAIJE, kontroleur in Commissie te Djĕmbĕr, dd. 20 Maart, in antwoord op dezerzijdsch schrijven van 13 Juni a. p., n°. 170 (Notulen 1894 pag. 73).

1e aanbiedende:

A. vier kropaks door een inlander van de desa Poegĕrkoelon (district Poegĕrkoelon, afdeeling Djĕmbĕr), voor *f* 10 het stuk, te koop aangeboden;

B. zeven oude zilveren munten, welke de eigenaar voor *f* 40 aan het Genootschap wil afstaan;

2e mededeelende dat op het eiland Sapoedi alleen een met Arabische karakters beschreven plankje is gevonden dat geene oudheidkundige waarde bezit, en dat in de afdeeling Djĕmbĕr ongetwijfeld, buiten de reeds door Dr. VERBEEK beschrevene, nog vele oudheden verspreid liggen, waarvan door een beroepsphotograaf te Djĕmbĕr photogrammen zouden kunnen worden vervaardigd tegen den prijs van *f* 8 per stuk.

Wordt besloten de vier kropaks tegen den gevraagden prijs over te nemen, de zilveren munten terug te zenden en geene photographieën te laten maken van Djĕmbĕrsche oudheden, zoolang niet bekend is welke waarde aan die oudheden moet worden toegekend.

Intusschen zal de Heer HAIJE worden bedankt voor zijne belangstelling.

II. De Voorzitter deelt mede, ten vervolge op hetgeen door hem in de vorige vergadering is bericht (Not. pag. 36), dat hij van den Heer DEN HAMER voor het Genootschap heeft ontvangen eenige photografiën van oudheden aangetroffen op den Lawoe, eenige abklatschen en een beschreven steen in den vorm eener koe, gevonden te Soekoeh.

Zullen in de betrekkelijke verzamelingen worden opgenomen.

III. De Heer VAN DER CHIJS:

1°. Deelt mede dat ten geschenke zijn ontvangen de navolgende voorwerpen:

a. van Mej. N. VORDERMAN, Paraguaij 2 centesimos, 1870 k.

b. van den Heer MERTENS, 1 Lombouksche kris.

c. van den Heer CAMERON, een zilveren muntstuk (crown) van George III van Engeland.

d. van den Heer H. M. LA CHAPELLE, de zeer merkwaardige verzameling van verslagen der voormalige N. I. Stoomvaart Maatschappij, van 1867/8 tot en met 1889/90.

e. van den Heer D. GROENEVELD, eene photographie van het gebouw van het agentschap der Javasche Bank te Semarang.

Zullen onder dankbetuiging in de betrekkelijke verzamelingen worden opgenomen.

2°. Legt over de volgende nota:

Naar aanleiding van de uitnoodiging van den Directeur van O., E. en N. om eene keuze te doen onder de op Lombok veroverde voorwerpen heb ik mij naar 's Lands kas alhier, alwaar die voorwerpen bewaard worden, begeven en aldaar ten behoeve van 's Genootschaps museum uitgezocht de onderstaande voorwerpen en munten:

BENAMING DER VOORWERPEN.	Aantal exemplaren, uitgezocht ter eventueele deponeering in het museum Bat. Gen.	andere musea.
Kris-heft in den vorm van een raksasa.	4	5
Opium-pijp.	2	—

BENAMING DER VOORWERPEN.	Aantal exemplaren uitgezocht ter eventuëele deponeering in	
	het museum Bat. Gen.	andere musea.
Djimat-doosje	1	4
„ -ketting.	1	—
Houten, met goud beslagen doos . .	1	—
Zilveren doos in den vorm van een visch.	1	—
„ tabak-doos	1	—
„ sigaren-koker	1	2
„ idem met gouden beslag. . .	4	4
„ bakje voor sirih bladeren. . .	1	1
Gouden tabak-doos	4	6
Zilveren „ , met goud aan het deksel.	2	2
„ „	3	3
Gouden knoppen (cantille-werk) . . .	2	2
„ tjoepoe	6	3
Zilveren „	4	5
Koperen, met goud beslagen armbanden.	3	3
Pinang-knijper (katjip)	12	—
Zilveren gajoeng	1	1
„ schaal zonder inscriptie . . .	6	verschei-dene, niet geteld.
„ „ met „	7	—
Kabaja-ornament	1	—
Vinger-ring	7	± 300
Kris met gouden beslag aan de schede en beeldje als gevest	1	—
Kris-lemmet met eenig goud- beslag. .	1	—
Kris- gevest.	2	3
Hoofd-band met toebehooren (zoogenaamde kroon, rijks-insigne) . . .	1	
Hoofd- band zonder toebehooren (rijks-insigne)	3	—
Lanspunt.	9	20

NB. Onder de werkelijk kostbare voorwerpen (ringen, oorversierselen, enz.) is geene keuze gedaan, omdat de plannen der Regeering met die voorwerpen onbekend zijn. Het verdient echter allezins aanbeveling eenige dier voorwerpen, ware pronkstukken van Indische goud- en zilver smeedkunst, in eenig museum, bij voorkeur het Bataviasche, te bewaren.

MUNTEN.

BENAMING VOLGENS DEN INVENTARIS.	AANTAL EXEMPLAREN: veroverd op Lombok.	Uitgezocht ter eventuëele deponeering in verzameling Bat. Gen.	Kon. munt- en penning-kabinet te 's Gravenhage.
		a	*b*
Doubloenen	2.567	27	15
Halve idem	11	2	2
20 peseta 's	257	16	11
5 francs	104	9	—
dollars	3.396	6	—

Er is naar gestreefd de getallen in de kolommen *a* en *b* gelijk te doen zijn, maar doordien van elke soort hoogstens twee exemplaren zijn uitgezocht en van enkele soorten slechts één exemplaar werd aangetroffen, is dit streven niet volgehouden kunnen worden.

Onder de overige, veroverde munten (sovereigns, dukaten rijksdaalders, drieguldens, guldens, enz., enz.) is niets aangetroffen, wat verdient bewaard te worden.

Ik heb de eer in overweging te geven:

Aan de Regeering voor te stellen:

1°. op den voet van het gouvernements besluit van 11 December 1858, n°. 77, in 's Genootschaps museum te de-

poneeren de boven omschreven, voor dat doel uitgezochte voorwerpen en munten;

2°. in overweging te nemen het boven aangegeven denkbeeld nopens meer kostbare voorwerpen.

Wordt besloten conform het voorstel van den Heer VAN DER CHIJS, van wiens nota een afschrift aan de Regeering zal worden aangeboden.

3°. Betoogt, opgrond van hem vertoonde afbeeldingen en van verhalen van bezoekers van het eiland Lombok, de wenschelijkheid dat de lusthof Narmada van den gewezen zelfbestuurder van dat eiland, bewaard en onderhouden blijve. Ten einde dit monument van inlandschen kunstsmaak voor beschadiging en ondergang te vrijwaren, zal de tusschenkomst der Regeering niet kunnen worden ontbeerd, weshalve wordt voorgesteld zich ter zake, zonder verwijl, tot Haar te wenden.

Naar aanleiding van dit voorstel wordt de opmerking gemaakt dat tot de bewaking van Narmada maatregelen zijn genomen, en wordt het denkbeeld aan de hand gedaan om het onderhoud op te dragen aan de bevolking der nabij gelegen kampongs, tegen vrijstelling van andere heerendiensten en onder toezicht van den plaatselijken ambtenaar van het binnenlandsch-bestuur.

Wordt besloten, conform het voorstel van den Heer VAN DER CHIJS, in den hiervoren aangegeven zin de aandacht van de Regeering op deze aangelegenheid te vestigen.

4°. Doet namens den kontroleur van Batoe (residentie Pasoeroean) de vraag of een beschreven steen op het erf der kontroleurswoning aldaar aanwezig, reeds bekend is.

Bij onderzoek blijkt dat de bedoelde steen is beschreven in het bekende werk van Dr. VERBEEK onder n°. 619 (pag. 298).

Wordt besloten de opzending te verzoeken van bedoelden steen, door bemiddeling van het Dept. v. O., E. en N.

5°. Bericht dat het XIIIe deel van het Ned.-Indisch Plakkaatboek gereed is en legt een exemplaar daarvan ter tafel

De Voorzitter wenscht den Heer VAN DER CHIJS geluk met de voltooiing van dit nieuwe deel van zijn belangrijken arbeid.

IV. De Heer BRANDES bericht;

1°. dat de bibliothecaris op zijn verzoek, onder nadere goedkeuring der Vergadering, aan Dr. TREUB uit 's Genootschaps magazijn heeft afgestaan een exemplaar van het werk: Haga. Nederl. Nieuw Guinea en de Papoesche eilanden.

Goedgekeurd.

2°. dat van den Interpres van het Warneriaansch legaat te Leiden, de kropak n°. 427 is terug ontvangen.

Aangenomen voor kennisgeving.

3°. dat het opschrift van het zilveren plaatje ter ontcijfering onlangs in zijne handen gesteld (Not. pag. 17) luidt: niriti, en dat het opschrift van het gouden dito hem alsnog niet duidelijk is.

4°. biedt namens 's Genootschaps eerelid A. MARRE een exemplaar ten geschenke aan van diens Grammaire Malgache. 2e édition. 1894. (Bibliothèque Franco-Malgache).

Zal in de bibliotheek worden geplaatst.

5°. biedt ten geschenke aan eene photolithographische reproductie van illustraties, voorkomende in een handschrift op Lombok gevonden.

Zal onder de varia worden opgenomen.

V. De Heer SNOUCK HURGRONJE biedt ten geschenke aan:

1°. namens 's Genootschaps eerelid, den Heer HOLLE, eene door den Heer W. A. DE KANTER kontroleur der Noordkust van Celebes, te Bwool, samengestelde woordenlijst der Lampongsche taal, bijeengebracht tijdens hij kontroleur was

van de afdeeling Toelang Bawang (residentie Lampongsche districten).

Zal voorloopig worden bewaard in de verzameling handschriften.

2°. namens de firma P. W. M. TRAP, te Leiden, een exemplaar van de door haar in 1892 uit gegeven Menangkabausche vertelling: „Chabar Mama' Si Hetong"; waarvan eene bespreking voor het Tijdschrift wordt bestemd.

Zal in de bibliotheek worden opgenomen.

VI. De secretaris biedt, namens iemand die onbekend wenscht te blijven, twee houten beelden ten geschenke aan, afkomstig van het eiland Lombok.

Zullen in de ethnologische afdeeling worden geplaatst.

VII. Worden benoemd tot gewoon lid: de Heer J. BALLOT, kontroleur der 1ste klasse bij het binnenlandsch-bestuur, thans gedetacheerd bij het Departement van B. B. en de Heer J. P. E. VERSTEEGH, kontroleur te Kapongan (Sitoebondo).

Van de ledenlijst worden op verzoek afgevoerd de Heeren VETTER, C. T. ZEEMAN, J. J. MEIJER en Mr. E. KRUSEMAN.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

De Voorzitter,
GROENEVELDT.

De Secretaris,
B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag 7 Mei 1895.

Tegenwoordig de Heeren W. P. GROENEVELDT, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. J. L. A. BRANDES, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW, G. A. SCHERER en B. HOETINK, Secretaris.

I. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden ter tafel gebracht de volgende stukken:

a. De missive van den 1sten Gouvernements-Secretaris dd. 25 April, ten geleide van één exemplaar van de kaart aantoonende districtsgewijs den aard van het grondbezit op Java en Madura, met den staat en het graphisch overzicht daarbij behoorende.

Zal in de kaarten-verzameling worden geplaatst.

b. Van den wd. Directeur van Onderwijs, van 4 April, waarbij de spoedige ontvangst wordt gevraagd der gebruikelijke gegevens en mededeelingen ten behoeve van het Koloniaal-Verslag van 1895.

De secretaris bericht dat binnen weinige dagen aan het verzoek zal worden voldaan.

c. Het renvooi van denzelfden, van 10 April, houdende verzoek om te willen mededeelen of door het Genootschap prijs wordt gesteld op het bezit van eenige bronzen voorwerpen, welke in de desa Kaliboto, district Loano, afdeeling Poerworedjo, residentie Bagelen, in den grond zijn gevonden.

Wordt besloten bedoelde voorwerpen tegen de getaxeerde waarde van *f* 1.— aan te koopen en in de oudheidkundige verzameling te plaatsen.

d. Van denzelfden, van 10 April, ten geleide van een kris, in het regentschap Malang in den grond gevonden.

Wordt besloten tot den aankoop tegen de getaxeerde waarde van *f* 0.25 en tot plaatsing in de betrekkelijke verzameling.

e. Van denzelfden, van 18 April, ten geleide van een kistje met oudheden, afkomstig van den Assistent-Resident van Bondowoso (Besoeki) H. E. STEINMETZ.

In handen gesteld van den voorzitter.

f. De missive van denzelfden, van 6 Mei, ten geleide van een door den Resident van Bali en Lombok toegezonden kistje, inhoudende tien stuks kleedingstukken (meerendeels sarongs) zooals op Lombok door voorname Baliers worden gedragen, alsmede twee Lomboksche krissen; met verzoek te willen berichten of onder het gezondene voorwerpen zijn op welker bewaring in het museum van het Genootschap prijs wordt gesteld en omtrent de verdeeling van het ontvangene tusschen verschillende musea te willen adviseeren.

In handen van den Heer VAN DER CHIJS.

g. Van den Directeur van Justitie, van 2 Mei, ten geleide van een exemplaar van het boekwerk: Vennootschappen en Balansen en Winst- en Verliesrekeningen zooals die voor de practijk verkort en gecombineerd worden enz. door J. W. LABRIJN.

Zal in de bibliotheek worden geplaatst.

h. Van den Resident der Wester-afdeeling van Borneo, dd. 18 April, ten geleide van een mandau, afkomstig van Kwing Irang, het voornaamste hoofd der Dajaks van de Boven-Mahakam.

Zal in de ethnologische afdeeling worden geplaatst.

i. Van den Gouverneur van Sumatra's Westkust, dd. 27 Maart, ten geleide van een woordenlijst der Maleische taal, zooals die wordt gesproken in het district Moedih, onderafdeeling Baros, afdeeling Siboga.

Zal voorloopig in de verzameling handschriften worden bewaard.

j. Van den Resident van Amboina dd. 19 April, ten geleide van twee woordenlijsten der Wettereesche en Letti'sche talen, de eerste samengesteld door den posthouder van Wetter, W. HEIDT, en de andere door den posthouder van Letti, L. CH. A. MOORREES.

U. s

k. Van den WelEerw. Heer C. J. F. LE COCQ d'ARMANDVILLE, pastoor te Bonfia, Oost-Ceram, afdeeling Waroe, ten geleide van eene woordenlijst van het Alfoersch, zooals dat wordt gesproken in het regentschap Bonfia.

U. s.

l. Van den Resident van Kedoe van 4 Mei, ten geleide van een afschrift eener missive van den kontroleur van Magelang en den eerstaanwezend waterstaatsambtenaar van dat gewest, luidende als volgt:

„De ontgravingen aan den voet van den heuvel, onder toezicht van den Aspirant-controleur COHEN gedaan, brachten den voorkant van een fundament van gebakken steenen aan het licht benevens eenige met beeldhouwwerk versierde natuurlijke steenen.

Die fundamenten zijn naar onze overtuiging niet afkomstig van een of ander boedah monument doch de gevonden behouwen steen bewijst dat ze behoord hebben tot een monument uit dien tijd, daar ze gediend hebben tot bekroning en de motieven er van overeenkomen met die van den *Boedah-Tempel* van *Boroboedoer*.

Zeer waarschijnlijk is het daarom dat door den heuvel

verder te ontgraven er meer dergelijke steenen zullen gevonden worden doch moeielijk kan daarvan een begrooting opgemaakt worden daar niemand weet hoe groot het grondverzet zal moeten zijn, wijl het bericht omtrent de door den controleur VAN AALST bedoelde oudheden, welke zich in den heuvel moeten bevinden, geheel op overlevering berust en niemand ons kan aanwijzen, waar er ongeveer moet gegraven worden om deze aan het licht te brengen.

Naar aanleiding van het bovenstaande hebben wij de eer UHoogEdel Gestrenge beleefd in overweging te geven de Directie van het Bataviaasch genootschap voor te stellen een som van *f* 500.— ter Uwer beschikking te willen stellen om daarmede de verdere onderzoekingen te kunnen doen, doch er bij aan te willen teekenen, dat het niet zeker is dat een en ander tot het beoogde resultaat zal leiden.

De controleur VAN AALST geeft tevens in overweging om een gedeelte der fondsen te gebruiken om uitgravingen te doen in de onmiddelijke nabijheid van de bron, waar nu reeds eenige gebeeldhouwde steenen gevonden zijn."

Wordt besloten van de voorgenomen opgravingen af te zien, daar de geldmiddelen van het Genootschap niet toelaten de daarvoor benoodigd geachte gelden beschikbaar te stellen, te minder waar op gunstige uitkomsten niet mag worden gerekend.

m. Van 's Genootschaps buitengewoon lid, den WelEerw. Heer G. L. BINK, dd. 28 Maart, houdende mededeeling dat hij het verslag zijner bevindingen in de Humboldtsbaai in 1893, van de Utrechtsche zendingsvereeniging heeft opgevraagd (Notulen 1894 pag. 111).

Aangenomen voor kennisgeving.

n. Van den Heer H. E. STEINMETZ Ass. Resident van Bondowoso, van 4 April, houdende o. a. de mededeeling

dat eene tweede kist met oudheden eerlang door hem zal worden verzonden.

In handen van den voorzitter.

o. Van het „Public Works Department" (Gov^{t}. N. W. P. and Oudh) dd. 21 Maart, ten geleide van een exemplaar van het jaarlijksche „Progress Report of the Archaeological Survey Circle North Western Provinces and Oudh", voor het jaar eindigende den 30^{en} Juni 1894.

Zal in de bibliotheek worden geplaatst.

p. Van 's Genootschaps eerelid K. F. HOLLE, van 17 April, gericht aan het directielid BRANDES, ten geleide van eene vertaling door den Heer LAURENS, van de Kontara Radja Niti (Not. pag. 37).

In rondlezing.

q. Van Prof. Dr. O. BALZER te Léopol (Oostenrijk, Gallicie), houdende voorstel tot ruiling van 's Genootschaps uitgaven, met de „Kwartalnik historyczny" (Revue historique trimestrielle).

Wordt besloten op dit voorstel niet in te gaan, aangezien het streven van de „Société d'histoire de Léopol" blijkbaar geen verband houdt met dat van het Genootschap.

r. Van de firma LANE CRAWFORD & Co. te Hongkong, dd. 2 April, houdende aanbieding van eene zich te Shanghai bevindende, fraaie verzameling Chineesche munten, afkomstig van wijlen Captn. LONGUEVILLE, voor den prijs van £ 300.

Wordt besloten te kennen te geven dat de financiën van het Genootschap eene dergelijke uitgaaf niet zouden toelaten.

II. De Voorzitter deelt mede, dat uit rondlezing terug zijn ontvangen de stukken betreffende de voorziening ten behoeve van den Mendoet tempel (Not. pag. 34).

Wordt besloten der Regeering in overweging te geven het behoud van dit monument te verzekeren, door de uitvoering te gelasten van het door den Resident van Kedoe aangeboden en door den Heer J. NUHOUT VAN DER VEEN, Ingenieur der 1e klasse bij den Waterstaat, aanbevolen ontwerp.

III. De heer VAN DER CHIJS:

1°. bericht dat is voldaan aan de opdracht betrekkelijk de matten, afkomstig van den Vorst van Kota Waringin (Not. pag. 14).

2° brengt ter tafel een aan hem gericht schrijven van den Luitenant ter zee der 2° klasse, J. A. VAN DER STAR, houdende mededeeling dat bij een bezoek aan den Sultan van Koetei te Tengaron, zijne aandacht werd getrokken door drie gave Boeddha-beelden van schoone lijnen en dat volgens dien Vorst, eenige dagreizen van zijne residentie, zich een in een rots uitgehouwen verblijf bevindt, waarin kamers worden aangetroffen, welke gedeeltelijk geschilderd zijn en versierd met tallooze Boeddha-beelden, tafels en andere voorwerpen van steen. Ook de drie hierboven aangeduide beelden zouden daarvan afkomstig zijn.

Wordt besloten zich ter zake te wenden tot den Ass.-Resident van Koetei, met verzoek om mede te deelen wat hem dienaangaande bekend is en op welke wijze nauwkeuriger inlichtingen zouden zijn te verkrijgen.

3°. Stelt voor, het Militair Departement met referte aan zijne missives van 20 Mei 1873, n°. 11, en 5 Mei 1885, n°. 13, te verzoeken aan het Genootschap af te staan een exemplaar van de Tamiang gesp.

Cfm. besloten.

4°. Biedt namens Mevrouw GALLOIS, geboren Hester, ten

geschenke aan, eene groote, zeer fraai versierde vaas (oud-hollandsch fabricaat) en eenige andere ornamenten van gebakken klei, welke hebben gediend tot dakversiering van het voormalig buitenverblijf Rustenburg van den Gouverneur-Generaal van Imhoff, thans een Chineesche tempel op Goenoeng-Sari.

Zal in de oud-hollandsche verzameling worden geplaatst.

IV. De Heer BRANDES deelt mede, dat hij weldra zal voortgaan met het drukken van de Arok met vertaling en toelichting.

V. Worden benoemd tot gewone leden:

de Heeren A. A. A. LABAAR, Ass.-Resident van Grisee, P. LANDBERG, Consul van Italië te Batavia en Mr. TH. B. PLEIJTE, Advocaat te Semarang.

Op de ledenlijst worden weder geplaatst, de Heeren W. C. HOOGKAMER, hoofd-ambtenaar ter beschikking en J. KNEBEL, Ass.-Resident van Batang (res. Pekalongan) de laatste gerekend van 1 Januari j. l.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

De Voorzitter
GROENEVELDT.

De Secretaris,
B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag 4 Juni 1895

Tegenwoordig de Heeren W. P. GROENEVELDT, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. J. L. A. BRANDES, Mr. W. A. J. VAN DAVELAAR, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW, H. D. H. BOSBOOM en B. HOETINK, Secretaris.

I. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden ter tafel gebracht de volgende stukken:

a. eene missive van den w^d^. Algemeenen Secretaris dd. 19 Mei L^o^. A, gericht aan den Voorzitter, houdende mededeeling dat bij Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal geen bezwaar bestaat tegen de voorgenomen openbaarmaking van eenige stukken uit het residents-archief te Djokdjacarta, betreffende den opstand der Sipahi's aldaar gedurende het Engelsche tusschenbestuur, en van J. W. YOUNG's Bijdrage tot de geschiedenis van Borneo's Wester-afdeeling.

Wordt besloten tot plaatsing van voorschreven Bijdrage, in het Tijdschrift.

b. Van den w^d^. Commandant van het Leger dd. 29 Mei, n°. 21, ten geleide van een gesp. „Tamiang 1893" (Not. pag. 58).

Zal in het numismatisch-kabinet worden geplaatst.

c. het renvooi van den Directeur van O. E. en N. van 16 Mei, ten geleide van vijf gouden ringetjes, opgegraven in de desa Ngasem, district Sinee (Ngawi), residentie Madioen.

Wordt besloten in overweging te geven het gevondene, dat geene oudheidkundige waarde bezit, weder ter beschikking van den vinder te stellen.

d. Van denzelfden, dd. 27 Mei, ten geleide van een viertal koperen-voorwerpen, in het blok Sidelok, desa Diëng-koelon, district Batoer, afdeeling Bandjarnegara, residentie Banjoemas, in den grond gevonden.

Wordt besloten deze voorwerpen voor de getaxeerde waarde van *f* 3. over te nemen.

e. eene missive van den Directeur van B. B. dd. 21 Mei, waarbij, onder mededeeling dat in het djatibosch in de nabijheid van de desa Djipangoeloe, district Padangan, afdeeling Bodjonegoro, en in de djatibosschen tusschen de desa's Banjocoerip aan de Solo-rivier en Kaligedeh aan den weg naar Ngawi, overblijfselen van bouwwerken uit den vroegeren tijd, zoogenaamde Madjapaitsche steenen, verspreid liggend onder en aan de oppervlakte van den grond voorkomen, welke steenen door den Chef der werken en opnemingen aan de Solo-rivier geschikt worden geacht voor bouwmateriaal, bericht wordt verzocht of het Genootschap, in het belang der wetenschap, ter zake maatregelen wenscht te nemen of te provoceeren.

Wordt besloten te kennen te geven dat dezerzijds tegen het wegruimen en aanwenden van losse, verspreid liggende bouwsteenen geen bezwaar bestaat; maar dat zoodra deze eenigermate het karakter dragen van een overblijfsel van eenig bouwwerk, het wenschelijk zal zijn daarvan nauwkeurig aanteekening te houden en de directie er prijs op zal stellen als haar de gelegenheid wordt gegeven om een oordeel uit te spreken over de waarde van het gevondene, vóórdat daaraan eene bestemming wordt gegeven.

f. eene missive van den Resident van Riouw en onderhoorigheden dd. 21 Mei, ten geleide van eene woordenlijst van het Maleisch en het Mantangsch, opgemaakt door den Ass. Resident van Lingga, J. C. Baron van Boetselaar.

Zal voorloopig worden opgenomen in de verzameling hss.

g. eene kennisgeving van het overlijden van 's Genootschaps Eerelid Prof. Dr. P. J. VETH.

Zal met een brief van rouwbeklag worden beantwoord.

h. een schrijven van Dr. KOHLBRUGGE dd. Tosari 6 Mei, waarin o. a. wordt gevraagd of eene bijdrage tot de kennis der heilige bekers der Tengereezen in het Tijdschrift zou kunnen worden opgenomen.

Wordt besloten mede te deelen dat de Directie zich voor de ontvangst van eene dergelijke bijdrage houdt aanbevolen.

i. een schrijven van het lid P. DE ROO DE LA FAILLE, dd. Tjitjalengka 2 Juni, waarbij verzocht wordt hem inzage te verleenen van Javaansche aanteekeningen betreffende belastingen enz. welke vroeger te Poerwokerto (Banjoemas) aan het Solosche hof moesten worden opgebracht.

In handen van Dr. BRANDES, ten einde gevolg te geven aan het gedane verzoek.

II. De Voorzitter deelt mede:

1e. dat uit rondlezing is terugontvangen de Koentara Radjaniti, welk handschrift eene verzameling wetten inhoudt, door de Sultans van Banten uitgevaardigd voor de Lampoeng's (Not. pag. 57).

Wordt na beraadslaging besloten het handschrift te deponeeren in de betrekkelijke verzameling en daarvan aan 's Genootschaps eerelid K. F. HOLLE kennis te geven.

2e. dat hij, met het oog op zijn aanstaand vertrek de zorg voor de oudheidkundige verzameling heeft overgedragen aan het bestuurslid HOETINK.

Wordt besloten deze regeling goed te keuren en mitsdien den Heer HOETINK als conservator van het archaeologisch museum te erkennen.

3e. biedt ten geschenke aan eene humoristische teekening (lithografie) van wijlen CH. TH. DEELEMAN, betrekking heb-

bende op het grootambtenaarsexamen, afgenomen te Batavia in 1864, en eenige door den Heer DEN HAMER vervaardigde photographën van oudheden uit de verzameling van het Genootschap.

Zullen in de betrekkelijke verzameling worden opgenomen.

III. De Heer VAN DER CHIJS:

1e. bericht dat, door bemiddeling van den Consul van Oostenrijk en Hongarije te Batavia, van het Ministerie van Financien van genoemde landen ten geschenke zijn ontvangen de navolgende munten:

Oostenrijk:

20	Kronen,	1894. — g.
	Krone,	1895. — z.
20	Heller,	1894. — nikkel.
10	„ ,	1893. — „
2	„ ,	1893. — k.
	Heller,	1893. — k.

Hongarije:

20	Korona,	1893. — g.
10	„ ,	1893. — g.
	Korona,	1894. — z.
20	Filler,	1894. — nikkel.
10	„ ,	1893. — „
2	„ ,	1894. — k.
	Filler,	1893. — k.

Zullen onder dankbetuiging in het numismatisch kabinet worden opgenomen:

2e. deelt mede dat ten geschenke zijn ontvangen:

van den Heer J. M. H. VAN OOSTERZEE: een papieren munt (5 centen) van de societeit „de Gezelligheid" te Curaçao;

van den Heer E. VON KÖCKRITZ: eene broodvormige, bronzen munt van Laos (Siam) en drie munten van Hoh (Siam).

Als voren.

3e. brengt ter tafel eenige oudheden van Laos, welke door den Heer E. VON KÖCKRITZ ter bezichtiging zijn afgestaan.

Aan genoemden heer zal dank worden gezegd voor zijne welwillendheid.

IV. De Heer BRANDES deelt mede dat de drukker van het Genootschap hem heeft bericht dat op zijne drukkerij de copie van den Hollandschen en Javaanschen tekst van de Tjerĕbonsche Pĕpakĕm in het ongereede is geraakt; terwijl hij zich heeft bereid verklaard de kosten van een nieuwen tekst te vergoeden.

Het gevolg hiervan is dat nog geene uitvoering is kunnen worden gegeven aan de vergunning om bedoelden tekst te drukken (Not. 1894 pag. 78 en Not. pag. 20).

Aangenomen voor kennisgeving.

V. De Heer LOUW:

1e. biedt namens den Heer W. P. WOLTERS te Petoeng Ombo' (Malang) ten geschenke aan eene photographie van twee tempelwachters (rakshâsa's).

Zal in de verzameling photographiën worden opgenomen.

2e. bericht dat van de werken der Royal Asiatic Society, na deel XX der New Series, niets is ontvangen.

Aanvulling zal worden verzocht.

VI. De Heer SNOUCK HURGRONJE biedt ten geschenke aan:

1o. namens 's Genootschaps eerelid K. F. HOLLE de 10e aflevering van „de Vriend van den Landman", in het Javaansch;

2o. namens 's Genootschaps buitengewoon lid, SAJJID cOETHMAN b. ABDALLAH cALAWĪ, eenige Hadhramitische voorwerpen, nl:

بطّة 1. *baṭṭah* of *cijār*, geitenleeren kruik voor olie,
عيار minjak sapi of honig.

منحاز 2. *minḥāz*, mortier, waarin koffieboonen of specerijen met een steenen stamper (*mançal*) gestampt worden.

صحيفة 3. *çeḥēfah*, kindereetschotel. Grootere, voor menschen, heeten *çaḥfah*, en schotels voor meer dan één persoon *djèfnah*.

طاسة 4. *ṭāsah*, drinkbeker, met inscriptie: *sjifā'oen min koelli dhoerrin wadā'in* „genezing van alle ramp en ziekte".

محقب 5. *maḥqab*, doosje ter bewaring van *ḥaqb*=fijngestooten koffie. NB. Met het deksel vergelijken de Hadhramieten de gedaante van gerokte Europeesche dames.

مسرفة 6. *mèsrafah*, matje, gebruikt als dischkleed voor een paar personen.

مسرفة 7. kleine *mèsrafah* of *ghoṭā* ter bedekking van
غطا *djèfnah's* (zie onder 3o).

قرف 8. *qarf*, geitenleeren doos, vooral tot bewaring van honigraten.

3o. biedt namens het lid O. L. HELFRICH vier afschriften van Maleische werkjes aan, onder overlegging der navolgende nota:

„Door tusschenkomst van Dr. BRANDES werden voor het Genootschap van den Heer O. L. HELFRICH ontvangen vier afschriften van Maleische werkjes over den Mohammedaanschen godsdienst.

Over den inhoud dier werkjes valt het volgende mede te deelen:

I. تنبيه العامل في تحقيق الكلام في النوافل (op het buitenblad ten onrechte: تميز الاميل) is eene verhandeling tot bestrijding der bewering, dat alleen zij vrijwillige godsdienstoefeningen zouden mogen verrichten, die geene enkele

verzuimde verplichte godsdienstoefening meer in te halen hadden. Volgens den auteur, die niet genoemd wordt, dichtten sommigen die bestreden dwaling aan Sjeich Noeroedin (hoogstwaarschijnlijk Noeroedin ar-Raniri, over wien men zie *„De Atjèhers"*, Deel II, pag. 13—14, 262) toe. Wij kunnen daaraan toevoegen, dat zij een heftigen voorstander vond in den Pekalonganschen goeroe Ahmad Ripangi, die vóór ± 35 jaren verbannen werd en wiens leer onder den naam van Boedijah (verkort uit عبودية, godsdienstigheid, welke term in Ripangi's werken telkens terugkeert) of Ilmoe Kalisalak (naar de desa, waar Ripangi onderwijs gaf) nog steeds hier en daar op Java hare aanhangers telt.

II. الكتاب المجموع d. i. „de Compilatie" is volgens het slot de titel van het boekje, dat, naar men uit een verkeerd gespeld opschrift op het buitenblad بيدايا تلمبتدين mag opmaken, ook onder den titel بداية المبتدين bekend is. Het bevat een mystiek-ethisch gekleurd kort begrip van de geloofsleer en van de voornaamste godsdienstige plichten der Mohammedanen; het is zuiver rechtzinnig en bevat geene wezenlijke eigenaardigheden. Echter verdient het de aandacht, dat de indeeling der stof en vele technische uitdrukkingen van dit boekje teruggevonden worden in tallooze Maleische, Javaansche en Soendasche verhandelingen over de vooral vroeger hier te lande zoo populaire en nog steeds onder het volk voortlevende kettersche mystiek, die een pantheïstisch karakter vertoont en het meest bekend is onder den naam van de leer der zeven graden van het zijn (*martabat toedjoeh*). Natuurlijk dienen die termen in bedoelde kettersche werken slechts om er zaken aan vast te knoopen, die oorspronkelijk geenszins daarmede bedoeld werden. Men mag er echter uit opmaken, dat onze *Madjmoe'* of *Bidajat* een zeer populair leerboekje is geweest in den tijd, toen die kettersche verhandelingen geschreven werden.

III. Het boekje, dat op het buitenblad ten onrechte

مذار الثمين genoemd wordt, is een afschrift van het begin van een door Sjeich Dawoed bin Abdoelah Patani in 1232 der Hidjrah geschreven werk over de geloofsleer, dat reeds meermalen gedrukt werd. De tweede druk, te Mekka in 1303 H. verschenen, heeft tot titel كتاب يغبرنما الدر الثمين فد ميتاكن اعتقاد سكل اورغيغ مؤمنين كراغن الشيخ داود بن الشيخ عبد الله انفطاني

In deze uitgave beslaat het werk 118 bladzijden, waarvan ons gebrekkige afschrift slechts de eerste 26 geeft.

IV. Het vierde boekje is zonder eenige waarde, daar het een afschrift bevat van een werkje van SAJJID OETHMAN bin ABDALLAH ALAWĪ te Batavia, dat nooit anders dan in door den auteur zelf gesteendrukte exemplaren verspreid is geweest, namelijk van de in 1298 der Hidjrah verschenen verhandeling van dien geleerde: أَصْلَحِ الْحَالِ بِطَلَبِ الْحَلَالِ, die eene aansporing der geloovigen bevat om door handel of door uitoefening van door den godsdienst geoorloofde beroepen in hun levensonderhoud te voorzien".

De hierboven vermelde geschenken zullen, onder dankbetuiging, in de betrekkelijke verzamelingen worden opgenomen.

VII. De Secretaris geeft in overweging de tusschenkomst van onzen Minister-Resident in Japan in te roepen ter verkrijging van de door Haar ingestelde medailles van verdienste en van eenige gedenkpenningen.

Cfm. besloten.

VIII. Worden benoemd:

1e. tot correspondeerend lid: Dr. B. HAGEN (Duitsch Nieuw-Guinea).

2e. tot gewoon lid: de Generaal-Majoor M. SEGOV.

IX. Worden op verzoek van de ledenlijst afgevoerd, de

Heeren H. Z. Zeger de Beijl, C. M. E. Merens, G. L. Weijnschenk en Dr. C. Gutteling.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

De Voorzitter,
GROENEVELDT.
De Secretaris,
B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag 5 Juli 1895.

Tegenwoordig de Heeren W. P. GROENEVELDT, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. J. L. A. BRANDES, Mr. W. A. J. VAN DAVELAAR, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW, G. A. SCHERER en B. HOETINK, Secretaris.

I. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden ter tafel gebracht de volgende stukken:

a. Het renvooi van den w^den Gouvernements Secretaris dd. 10 Juni, n°. 10974, ten geleide, namens de Regeering, van een exemplaar van een nieuw verschenen deel van het werk getiteld: „Reports on the scientific results of the voyage of H. M. S. CHALLENGER".

Zal in de bibliotheek worden geplaatst.

b. De missive van den w^den 1^en Gouvernements Secretaris dd. 17 Juni, n°. 1180, houdende mededeeling dat aan den Resident van de Wester-afdeeling van Borneo is te kennen gegeven dat Z. E. de Gouverneur-Generaal er prijs op stelt dat stappen worden gedaan ter verkrijging van de door het Genootschap aangeduide ethnografische voorwerpen (Not. 1894 pag. 123).

Aangenomen voor kennisgeving.

c. Van den resident van Amboina dd. 22 Mei, n°. 1795, ten geleide van eene woordenlijst, samengesteld door den posthouder van Masarete, den Heer J. J. SOUHOKA.

Zal voorloopig in de verzameling hss. worden bewaard.

d. Van den Gouverneur van Celebes en Onderhoorigheden van 7 Juni, n°. 320, ten geleide van eene woordenlijst der Tontolische taal, samengesteld door den posthouder van Tontoli, den Heer F. A. BRUGMAN.

U. s.

e. Van den Adjunct-Inspecteur van het Inlandsch Onderwijs in de 3e afdeeling, den Heer H. W. BOSMAN, ten geleide van eene woordenlijst van het Termano'sch en het Báa'sch dialect der Rotti'sche taal, samengesteld door den inlandschen hoofdonderwijzer te Babaoe (eiland Timor) J. TANGGIDAEJ.

U. s.

f. Van den Heer F. L. WINTER te Soerakarta dd. 12 Juni, houdende aanbieding van de geregelde toezending van het onder zijne redactie uitgegeven weekblad Retna doemilah.

Van dit aanbod zal gaarne worden gebruik gemaakt.

g. Van het Munt-College te Utrecht dd. 22 Januari, n°. 114/95, ten geleide van een bronzen exemplaar van den eenigen penning, welke in 1894 voor het eerst aan 's Rijks Munt is geslagen, namelijk een prijspenning voor kruidkundigen, met de beeltenis van R. C AFFOURTIT.

Zal in de betrekkelijke verzameling worden geplaatst.

h. Van de vereeniging zich noemende „Kadem Bevünetik Volapüka" te St Petersburg dd. 1895, V. 8, aan welke zal worden geantwoord dat de Directie geen kennis heeft kunnen nemen van den inhoud van haar schrijven, wegens onbekendheid met het Volapük.

i. Van den Heer J. H. F. KOHLBRUGGE te Tosari, dd. 29 Juni, ten geleide van eene verhandeling betreffende „de heilige bekers der Tenggereezen" met afbeeldingen (Not. pag. 62).

In rondlezing.

j. Van 's Genootschaps lid, den Heer E. A. KLERKS te Koba, dd. 23 Mei, houdende wederaanbieding van zijne verhandeling over de Korintjilanden, welke door hem is gewijzigd in den door Dr. SNOUCK HURGRONJE aangegeven zin (Not. pag. 26).

In handen gesteld van de redactie van het Tijdschrift.

k. Van 's Genootschaps lid, den Heer Th. A. F. DELPRAT te Malang dd. 24 Juni, ten geschenke aanbiedende drie photographiën van Lombooksche beelden en wapenen.

Zullen in de betrekkelijke verzameling worden opgenomen; terwijl pogingen zullen worden aangewend om die voorwerpen zelve voor 's Genootschaps verzameling te verkrijgen.

l. Van 's Genootschaps correspondeerend lid Dr. B. HAGEN dd. Singapore 25 Juni, houdende dankbetuiging voor de hem verleende onderscheiding (Not. pag. 67).

Aangenomen voor kennisgeving.

II. De Voorzitter:

1°. deelt mede, dat uit rondlezing terug is;

a. de verhandeling van den Heer J. KNEBEL, Assistent-Resident te Pamalang, getiteld: „Rembangsche desa-legenden".

In handen gesteld van de redactie van het Tijdschrift.

b. de door den Heer H. E STEINMETZ te Bondowoso, vervaardigde „Opgave van voor archaeologie en geschiedenis merkwaardige plaatsen en voorwerpen in de afdeeling Bondowoso", benevens diens uitvoerig schrijven dd. 5 December a°. p°., waarbij is gevoegd een nader schrijven dd. 4 April jl., ten geleide van een kistje met oudheden (Not. pag. 3 en pag. 54).

Wordt, na beraadslaging, besloten den Conservator van

het archaeologisch museum op te dragen den Heer STEINMETZ in overweging te geven om zijne belangrijke verhandeling in dien zin te wijzigen dat deze, in plaats van eene monographie, eene aanvulling zal zijn op het bekende werk van Dr. VERBEEK en om alles wat betrekking heeft op doodkisten daaruit te lichten en in een afzonderlijk opstel bijeen te brengen.

2o. biedt namens 's Genootschaps lid Ko Mo AN ten geschenke aan:

a. Een tableau van de in Jogjakarta in gebruik zijnde staatsiepajongs, met eene beschrijving in het Javaansch.

Zal onder de varia worden opgenomen.

b. Vier photographieën, zijnde voorstellingen van het inzamelen van eetbare vogelnesten, die gevonden worden in de grotten aan de zuidkust der residentiën Jogjakarta en Soerakarta, vergezeld van een opstel getiteld: De vogelnestgrot „Ròngkòb" in Djokjakarta.

Het opstel zal in rondlezing worden gezonden, terwijl de photographieën in de betrekkelijke verzameling zullen worden opgenomen.

3o. biedt uit eigen hoofde ten geschenke aan, twee paar armbanden van geel koper; afkomstig van de bovenlanden van de residentie Palembang.

Zullen in de ethnografische afdeeling worden geplaatst.

III. De Heer VAN DER CHIJS:

1o. bericht de ontvangst der navolgende geschenken:

1o. van den majoor G. J. VAN KOOTEN:
draagmand (Dajaksch fabricaat) W. afd. v. Borneo.

2o. van den Heer G. LANDOLT:
R. ELLIOTT, views in India, China and on the shores of the Red Sea. Vol. II.

3o. van den Heer J. KNUS:
Zwitserland: 5 francs, 1892. — z.

Zwitserland:	2	francs,	1894. — z.
		franc,	„ . — z.
	1/2	franc,	1894. — z.
	20	centimes,	1895. — nikkel.
	10	„	, 1894 — „
	5	„	, 1895. — „
	2	„	, „ — k.
		centime,	1894. — k.

Zullen, onder dankbetuiging, in de betrekkelijke afdeelingen worden opgenomen.

2o. legt over de navolgende nota:

Volgens den heer H. E. STEINMETZ (missive 5 Dec. 1894, fol. 10) worden de bijzonder fraai bewerkte, door Brumund (Verh. XXXIII, 130) aan het licht gebrachte en door VAN KINSBERGEN gephotographeerde, zeer oude deuren van de mesigit te Talaga (Cheribon) niet meer gebruikt, maar op een zolder bewaard.

Wellicht hecht men ter plaatse geene waarde meer aan die voorwerpen.

Voorstel:

den Resident van Cheribon uit te noodigen te willen onderzoeken, of de bevolking van Talaga al dan niet afstand wil doen van de bewuste deuren en, zoo ja, op welke voorwaarden.

Volgens denzelfden (ibidem) dragen de bewoners van de desa Mĕrgalangoe (afd. Ledok), als ze naar bosch of veld gaan, een bamboe buis of badjoe over hunne bovenkleederen om deze te beschermen.

Voorstel:

den Resident van Bagelen uit te noodigen het Bat. Gen. behulpzaam te zijn in het verkrijgen van een exemplaar van zoodanig buis of badjoe.

Wordt besloten conform de voorstellen van den Heer VAN DER CHIJS.

3°. deelt mede:

dat in antwoord op dezerzijdsch schrijven betrekkelijke de van Lombok afkomstige preciosa (Not. pag. 47), namens Z. E. den Gouverneur-Generaal de vraag is gedaan welke voorwerpen, naar het oordeel der Directie, als ware pronkstukken van Indische goud- en zilversmeedkunst moeten worden aangemerkt en welke de vermoedelijke waarde dier voorwerpen is; dat, toen aan deze opdracht voorzoover mogelijk was voldaan, de Directie is uitgenoodigd al dadelijk te willen overgaan tot de keus der bedoelde voorwerpen, welke zij aan het Genootschap in bewaring zou wenschen te zien afgestaan; dat door hem daarop de meer bedoelde preciosa op nieuw zijn bezichtigd en onderzocht, en eene lijst is opgemaakt van die meer kostbare voorwerpen welke, naar zijn gevoelen, voor eene bewaring in 's Genootschaps museum in de allereerste plaats in aanmerking komen;

dat het aantal der door hem voor dat doel afgezonderde preciosa grooter is dan aanvankelijk, na eene vluchtige bezichtiging, in de bedoeling lag; maar dat thans, nu een meer nauwgezet onderzoek de wenschelijkheid heeft aangetoond om in het belang van 's Genootschaps verzameling, aan het beroep op de welwillendheid van Z. E. den Gouverneur-Generaal eenige uitbreiding te geven, door hem wordt voorgesteld om tot Z. E. het verzoek te richten om behalve de vroeger vermelde voorwerpen ook die preciosa in be waring af te staan, welke nader door hem zijn uitgekozen.

Cfm. het voorstel van den Heer VAN DER CHIJS.

4°. bericht dat het 1e stuk van deel L der Verhandelingen (Bijdrage tot de kennis van het dialect van Sikka) voor verzending gereed ligt.

IV. De Heer BRANDES biedt, namens het buitengewoon lid, den Heer G. L. BINK, zendeling te Rhoon (Nieuw-Guinea) ten geschenke aan:

1°. vier stuks zakken, afkomstig van de *Victoria-eilanden* (Duitsch N.-Guinea) gelegen op 3°20′ N. br. en 143°30′ O. lg.

Genoemde eilanden worden door de bewoners der Humboldtsbaai genoemd: *Terewai*.

De groote zak heet in de taal der bewoners van het z. g. n. Terewai: *Ramba*.

De drie kleine zakken heeten: *Oer*.

Bovengenoemde voorwerpen ontving de Heer BINK van een zaakgelastigde van een Ternataanschen handelaar, die het vorige jaar (1894) eenigen tijd op Terewai heeft vertoefd.

2°. een exemplaar van zijn vertaling van het eerste boek van Samuel, in de Noefoorsche taal, gedrukt op de JOHANNA's zendingspers te Andaij (Nieuw-Guinea) 1888.

Zullen in de betrekkelijke verzamelingen worden opgenomen.

V. De Heer LOUW:

1°. biedt namens den kapitein der infanterie K. J. D. SCOTT alhier ten geschenke aan eene Bataviaasche roepij van 1766.

Zal in de numismatische verzameling worden geplaatst;

2°. geeft kennis dat 's Genootschaps lid E. A. KLERKS te Koba (Bangka) de toezending van eenige tijdschriften uit de bibliotheek heeft verzocht, hetgeen, op grond van art. 11 van het reglement van orde, door hem is geweigerd.

Wordt goedgekeurd.

VI. De Heer SNOUCK HURGRONJE biedt namens 's Genootschaps buitengewoon lid SAJJID OETHMAN ten geschenke aan een exemplaar van diens geschriften, getiteld:

a. Iqnāc al-moec ānid bimā djā'a fī binā'i 'lmasādjid.

اقناع المعاند بما جاء في بناء المساجد كراغن همبا يغ ضعيف عثمان بن عبدالله بن عقيل بن يحي العلوي*

Lithogr. Batavia 1312 H.

b. Taghrīd qoemrijji 'lhamā'im fi'l-hatth ᶜala libs al-ᶜamā'im.

كفريد قمري الحمايم في الحث عل ليسو العمايم للعبد
الذيل عثمان بن عبد الله بن عقيل*

Lithogr. Batavia 1313 H.

Zullen in de bibliotheek worden geplaatst.

VII. De secretaris:

1º. bericht, dat van den Heer J. J. MEIJER is terug ontvangen het door hem geleende handschrift waarvan sprake is op pag. 44 der notulen, n. l. een babad Bantĕn, in Javaansche letters en in transcriptie met Latijnsche letters.

2º. legt over de navolgende nota:

De in de bestuursvergadering van 2 April in mijne handen gestelde verzameling Chineesche koperen munten, gevonden in een tegalveld der desa Nglakar, afd. Magĕtan (res. Madioen) (Not. pag. 15 en 42) bestaat, behalve uit een paar van de alleroudste Chineesche munten (Catalogus 1886 nºˢ 4 en 5) en uit enkele K'ai-jüan-munten (idem. nº. 6 e. v.) geheel uit munten van de beide Soeng dijnastien (960 — 1126 en 1127 — 1278).

De jongste zijn die van de periode Hien Sjoen 1265 — 1275).

Van de munten der eerste drie periodes der Soeng dijnastie (960 — 975) zijn slechts een paar exemplaren aangetroffen maar de volgende periode (Tᶜai Pᶜing 976 — 980) is vertegenwoordigd door niet minder dan 23 zeer fraaie exemplaren.

In het geheel kunnen 9 nieuwe nummers uit deze verzameling aan 's Genootschaps kabinet worden toegevoegd en daarom wordt in overweging gegeven haar voor den getaxeerden prijs van *f* 6.52 over te nemen.

Cfm. besloten.

3°. Geeft in overweging om navraag te doen of de verzamelingen Chineesche koperen munten in 1894 op Java in den grond gevonden (Not. 1894 pag. 66) nog beschikbaar zijn en in het bevestigend geval de toezending van die verzamelingen te provoceeren.

U. s.

VIII. Wordt benoemd tot gewoon lid Monseigneur Staal Apostolisch vicaris te Batavia.

Wordt besloten aan te teekenen dat het buitengewoon lid, de Eerwaarde Heer C. W. J. Wenneker, pastoor alhier, wenscht beschouwd te worden als gewoon lid.

Van de ledenlijst wordt op verzoek afgevoerd Mr. J. Kramers.

De Voorzitter alsnu het woord nemende, zegt:

Mijne Heeren: Zooals u bekend is, sta ik op het punt Ned. Indie te verlaten, als gevolg waarvan ik het voorzitterschap van het Genootschap niet langer kan bekleeden. Ik heb in de laatste dagen vele banden waardoor ik aan Indië was gehecht moeten losmaken, maar dat nu ook mijne betrekkingen tot het Genootschap zullen ophouden, gaat mij zeer ter harte. Gelijk de meesten onzer, heb ik niet zooveel tijd aan het Genootschap kunnen wijden en niet zooveel kunnen bijdragen tot de bevordering van 's Genootschaps streven als ik zou hebben gewenscht; toch vermeen ik met eenige zelfvoldoening te kunnen terugzien op de reeks van jaren gedurende welke ik deel heb uitgemaakt van zijn bestuur. Wordt het mij gegeven in Nederland iets voor de wetenschap te doen, dan zullen de vruchten van mijn arbeid in de allereerste plaats worden aangeboden aan het Genootschap, dat onder alle omstandigheden op mijne belangstelling zal kunnen staat maken. Ik zeg dit niet om groote verwachtingen op te wekken; maar hoop dat mijne toezegging door U zal worden beschouwd

als een bewijs hoezeer de bloei van het Genootschap mij na aan het hart ligt.

Ik beveel mij aan in Uwe welwillende herinnering en roep u allen, M H., een hartelijk „vaartwel" toe.

Nadat de Heer GROENEVELDT den hamer aan den vice-president, den Heer Mr. J A. VAN DER CHIJS, heeft overhandigd, spreekt deze als volgt:

„Geachte Voorzitter! Wat wij zoo even van U moesten vernemen, verraste ons niet; wij waren daarop voorbereid; wij wisten dat gij heden avond afscheid zoudt nemen van ons Genootschap. Maar nu wij Uw laatst „vaartwel" uit Uw eigen mond moeten hooren, nu treft ons zulks dubbel; nu beseffen wij meer dan vroeger welk een verlies het Bat. Genootschap gaat lijden, welk eene leegte Uw vertrek hier zal achterlaten. Immers gedurende ruim twintig jaren zijn wij gewoon U hier in ons midden te zien; gedurende een even lang tijdsverloop kennen wij u als den Conservator van 'sGenootschaps antiquarische verzameling,—eene verzameling welke met recht en reden Uw werk, Uwe créatie mag genoemd worden. Want al was ook bij Uw optreden als conservator het voorhanden materiaal niet onbelangrijk, dat materiaal toch verkeerde toenmaals in een schier chaotischen toestand; en in dien chaos zijn door Uwe zorg, door Uw scherpziend, critisch oog licht, orde en regelmaat ontstaan. Zoolang ons Genootschap bestaat—en wij hopen en vertrouwen dat zulks nog lang het geval zal zijn -- zoolang zal Uw naam aan die verzameling verbonden blijven.

Een drietal jaren zag ik U als secretaris dezer directie werkzaam en nagenoeg even lang waart Gij redacteur van 's Genootschaps tijdschrift.

Niet talrijk zijn de producten Uwer welversneden pen, waarvan gij de publicatie aan het Genootschap hebt toevertrouwd. Maar wat deze wellicht aan quantiteit missen, dat voorzeker winnen zij aan qualiteit. Ik behoef slechts

te wijzen op Uwe bekende Notes, welke zelfs in het buitenland een herdruk werden waardig gekeurd — eene onderscheiding slechts zelden aan eenige van 's Genootschaps publicatiën te beurt gevallen. Ik behoef slechts met een paar woorden te gewagen van Uwen doorwrochten catalogus der antiquarische verzameling, sedert, jaarlijks, door U met zooveel zorg bijgehouden.

Groot is Uw aandeel geweest in de samenstelling van het thans vigeerende reglement; en, wanneer de bibliothecaris of de conservator van de numismatische verzameling Uwe hulp inriep bij het catalogiseeren van een Chineesch dan wel Japansch boek of munt, dan heeft hun die hulp nimmer ontbroken. Ook zijn eerste, behoorlijk geordende verzameling van munten en penningen met Chineesche karakters is het Genootschap hoofdzakelijk aan U verschuldigd.

Voor dat alles en voor nog zooveel meer wat Gij voor het Genootschap hebt kunnen en willen zijn, betuigen wij U thans onzen oprechten dank, en om die dankbetuiging, niet alleen uit woorden maar ook uit iets van meer duurzamen aard te doen bestaan, verzoeken wij U dit album te aanvaarden tevens als een souvenir aan het Genootschap, aan ons allen.

Mijn waarde Groeneveldt! moge U in patria nog een lang en vooral een belangrijk leven zijn beschoren. Moge het U daar welgaan, U en de Uwen, in lengte van dagen!"

Nadat het album, bevattende hoofdzakelijk photographien van de oudheidkundige verzameling, door den Heer Groeneveldt in ontvangst is genomen, vervolgt de wd. Voorzitter:

M. H. Ik houd mij overtuigd in uw aller geest te spreken wanneer ik u voorstel onzen afgetreden voorzitter bij acclamatie te benoemen tot Eerelid.

De vergadering uit door daverend applaus hare instemming.

De Heer GROENEVELDT:

„Het mij aangeboden souvenir en de mij verleende onderscheiding stel ik op hoogen prijs. Ik zeg U daarvoor hartelijk dank en herhaal gaarne mijne verzekering dat mijne sympathie voor het Genootschap niet zal verflauwen."

De wd. Voorzitter:

Nog een tweede voorstel wensch ik aan Uwe goedkeuring te onderwerpen. Ik stel u voor om op dezelfde wijze den Heer SCHERER te benoemen tot onzen nieuwen voorzitter.

De Heer SCHERER, bij acclamatie tot voorzitter benoemd zijnde, verklaart zich bereid het praesidium op zich te nemen nu de vergadering dit blijkbaar in het belang acht van het Genootschap. Wel is waar is tot nog toe aan de beoefening van wetenschap en kunst weinig door hem kunnen worden gedaan en is hij zich bewust van de moeilijkheid om een voorzitter als de Heer GROENEVELDT te vervangen, maar het uitdrukkelijk verlangen der vergadering wil hij niet weerstreven, terwijl het hem aan goeden wil niet zal ontbreken.

Niets meer aan de orde zijnde wordt de vergadering gesloten.

De Voorzitter,
G. SCHERER.
De Secretaris,
B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag 6 Augustus 1895.

Tegenwoordig de Heeren Mr. J. A. VAN DER CHIJS, wd. Voorzitter, Dr. J. L. A. BRANDES, Mr. W. A. J. VAN DAVELAAR, P. J. F. LOUW, en B. HOETINK, Secretaris.

I. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden ter tafel gebracht de volgende stukken:

a. Het renvooi van den wden. Gouvernements Secretaris van 23 Juli j. l., No. 14032, waarbij ter kennisname wordt toegezonden eene aan Z. E. den Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië gerichte missive van den Resident van Bali en Lombok dd. 12 Juli j. l., No. 1423, houdende consideratiën en advies betreffende het schrijven der Directie van 2 April j. l., No. 112, waarin de wenschelijkheid wordt uitgesproken om het lustverblijf Narmada zooveel mogelijk in goeden staat te onderhouden. (Not. pag. 50).

In bedoelde missive van het Hoofd van het Gewest Bali en Lombok wordt omtrent Narmada o. m. het volgende gezegd:

„Wanneer men voor het eerst een bezoek brengt aan Narmada wordt men onwillekeurig getroffen door den grootschen indruk dien het lustverblijf—alwaar op meesterlijke wijze is partij getrokken van natuurschoon en water — te weeg brengt. Voor een gedeelte zal die indruk ook wel het gevolg zijn van de omstandigheid, dat men er zich over verwondert dat een inlandsch vorst zonder deskundige leiding een lustverblijf als Narmada heeft weten tot stand te brengen, waaraan inderdaad smaak niet kan worden ontzegd.

Bij nadere beschouwing van het lustverblijf en de verschillende onderdeelen daarvan, vermindert evenwel de

aanvankelijk grootsche indruk in niet geringe mate, wanneer men ziet dat alle daartoe behoorende gebouwen en werken op hoogst insoliede wijze, voornamelijk uit kalisteen en klei en slechts voor een klein gedeelte uit baksteen met kalk en zand, zijn samengesteld, zoodat zij weinig of geen kunstwaarde hebben en voor het onderhoud voortdurend veel werkkrachten en materialen vereischen." . . . .

„Het lustverblijf Narmada kwam nu ongeveer 16 jaren geleden gereed, nadat daaraan 27 jaren lang was gewerkt door onbetaalde heerendienstplichtigen en veroordeelden uit allerlei streken van het eiland en slechts voor een zeer klein gedeelte door betaalde arbeiders.

De bouwmeesters waren Goesti Ketoet Wana, Ida Wajan Pandei, Pedanda Njoman Wonosari en Goesti Njoman Moemboel, allen reeds overleden.

Het bosch aan de zuidelijke hellingen van het Poenikangebergte leverde het benoodigde timmerhout en de, naar men zegt, vroeger steenrijke Soengei Remĕnèng de talrijke rolsteenen.

De metselsteenen werden tegen eene geringe vergoeding te Abian Toeboeh (eene wijk van Tjakra Negara) of zonder eenige vergoeding in de nabij Narmada gelegen desa Karang Djongkok gebakken.

Het landschap Djonggat leverde de timmerlieden; de onder Mataram ressorteerende wijken Karang Tatah en Karang Bedil leverden de houtsnijders, terwijl de verwers werden getrokken uit Tjakra Negara. Als metselaars fungeerden heerendienstplichtigen uit de Sasaksche desa's Ketapang, Sesela, Karang Teliwong, Glogor, Segantèn, Poenia-Saha, Karang anjar, Sekarbéla en Goeboegmambèn.

Met het dagelijksche onderhoud der gebouwen en tuinen waren belast de vroegere Poenggawa's Goesti Njoman Moemboel, Goesti G'dé Toesan Srenta, Goesti Madé Kalèr, Goesti Njoman Padang en Ida Ketoet Wonosari, die beurtelings

dagelijks een 20 tal hunner Sasaksche onderhoorigen daarvoor deden opkomen.

Met het toezicht op de boomgaarden waren speciaal de Baliërs van de over Narmada gelegen desa's Lemboewah, Temas en Pressak belast".

In het als bijlage bij 's Residents missive gevoegde verslag van den E. a. Waterstaats ambtenaar van Bali en Lombok komen omtrent Narmada de volgende beschouwingen voor:

„De eerste indruk dien de aanleg van dat lustverblijf te weeg brengt is zeer gunstig.

Het heuvelachtig terrein met vruchtboomen beplant, de groote kunstmatige vijver, aan de eene zijde belijnd door lage heuvels, aan de andere zijde door een zwaren dam, waardoor de vorming van den vijver zijn ontstaan dankt, in de nabijheid daarvan de kunstmatig gevormde terrassen, waarop zich de Dewatempel van den vroegeren Vorst verheft, vormen te samen genomen een schilderachtig geheel.

Bij eene minder oppervlakkige beschouwing komt men evenwel tot het inzicht dat het als bouwwerk weinig waarde bezit en bijna geen oorspronkelijke kunst daaraan te ontdekken is.

In details tredende komt men tot de volgende conclusiën:

1°. Van de gebouwen, of liever gebouwtjes, te samen de woning uitmakende, schijnbaar soliede samengesteld, bestaan de muren gedeeltelijk uit leem gemaskeerd door baksteen, gedeeltelijk geheel uit baksteen. Ze zijn van eenvoudigen rechthoekigen vorm en met pannen ingedekt.

Het houtwerk van ramen en deuren is hier en daar uitgesneden en verguld of gekleurd met blauw en rood.

2°. De oevers van den vijver zijn oogenschijnlijk van een gemetselden bekleedingsmuur in riviersteen voorzien.

Bij nader onderzoek blijkt die muur op balische wijze van riviersteen en *klei* te zijn opgetrokken, van boven afgedekt

met een groot soort baksteen, aan de dagzijde schoongemaakt en ingevoegd met een specie van kalk en zand.

3°. De terrassen waarop de Dewatempel zich verheft zijn eveneens van muren voorzien zooals hierboven werd omschreven.

4°. Daar waar leidingen gemetseld zijn voor de vijvers badplaatsen, enz. zijn die gemaakt van kalisteen in specie van kalk en zand, zoodat deze ook al niet door soliditeit uitmunten.

De weinig soliede wijze waarop dus een en ander werd aangelegd vordert een voortdurend zwaar onderhoud, wat reeds blijkt uit den tegenwoordigen toestand, n. l. de verschillende nuance's van kleur in het vlak der muren wijzen op herhaaldelijke herstellingen; terwijl in den betrekkelijk korten tijd dat er geen onderhoud meer aan verricht werd, op verscheidene plaatsen de bekleedingsmuren reeds zijn afgestort en de leidingen verbrokkeld.

Wil men het lustverblijf voor verval bewaren, zoo zijn dagelijks een aantal werkkrachten, benevens de noodige fondsen, benoodigd om die primitieve bouwwerken, zoomede het omliggend terrein, te onderhouden, welke arbeid en uitgaven, hieronder geraamd, volgens mijne bescheiden meening, niet kunnen opwegen tegenover hetgeen men daarvoor in stand houdt.

Raming van jaarlijksch onderhoud:

25 M³. kaliesteen	à *f*	2	per M³.	*f*	30.
2 kojang kalk	à „	40	„ K.	„	80.
5 M³. zand	à „	2	„ M³.	„	10.
200 metselaars	à „	1.50	„ dag	„	300.
Verschillende uitgaven voor de gebouwen, aan pannen, hout enz.				„	50.
Toezicht 12 maanden à *f* 10 p. m.				„	120.

Totaal *f* 610 en 5475 heerendiensten.

Welke getallen men voor het eerste jaar zal dienen te verdubbelen om den vervallen toestand te kunnen verbeteren.

Zich bij het betoog van den E. a. Waterstaatsambtenaar aansluitende, is de Resident van oordeel, dat onder de tegenwoordige omstandigheden het niet zou aangaan om door de heerendienstplichtige bevolking zooveel werkkrachten als daarvoor noodig worden geacht, te doen verspillen aan het door haar zoo gehate lustverblijf Narmada.

Wordt besloten aan Z. E. den Gouverneur-Generaal mede te deelen dat de Directie met leedwezen heeft gezien dat het denkbeeld om Narmada voor ondergang te bewaren bij het gewestelijk bestuur van Bali en Lombok geen ingang heeft gevonden en dat, als de zienswijze van den Resident door Z. E. wordt gedeeld, het naar het oordeel der Directie aanbeveling zou verdienen om meergenoemd lustverblijf door een deskundige te doen opnemen en in kaart brengen; door de plaatsing van grensteekenen de toeeigening van het terrein door de bevolking te voorkomen, en van de gebouwen en de fraaiste plekken van den lusthof photographiën te laten maken.

b. Het renvooi van den W[den]. Directeur van O. E. N. dd. 12 Juli, no. 17934, waarbij ter kennisneming wordt gezonden eene aan dien departementschef gerichte missive van den waarnemenden Commandant van het Leger dd. 6 Juli, No. 4113/134, houdende mededeeling dat, naar aanleiding van het Gouv[ts]. Besl. van 27 Juni, No. 1, de noodige bevelen zijn gegeven voor de verstrekking der aan het Genootschap toegewezen handvuurwapenen en vuurmonden.

Aangenomen voor kennisgeving.

c. Van denzelfden dd. 16 Juli, No. 18180, ten geleide van eenige gouden voorwerpen, in de desa Randoewok, district Goronggareng, afdeeling Magetan, residentie Madioen, in den grond gevonden.

Wordt besloten in overweging te geven om deze voorwerpen, welke slechts fragmenten zijn, ter beschikking van den vinder te laten.

d. Van denzelfden dd. 27 Juli, No. 18181, ten geleide van eene missive van den resident der Preanger-Regentschappen van 6 Juli, No. 509/34, waarbij wordt aangeboden een gebroken ijzeren staaf en twee bronzen geweerloopen waarvan eene teekening wordt overgelegd, aan het Genootschap te doen toekomen.

Wordt besloten mede te deelen dat op het bezit dezer voorwerpen geen prijs wordt gesteld.

e. Van denzelfden dd. 30 Juli, No, 7197, houdende verzoek om eene opgave betreffende de samenstelling van het Genootschap ten behoeve van den Regeerings-almanak voor 1896.

Aan den secretaris wordt opgedragen hieraan te voldoen.

f. Van denzelfden dd. 1 Augustus, No. 19538-39, ten geleide van een guldenstuk, met 229 andere, in den grond gevonden in de desa Sibebek, Karang Kobar, residentie Banjoemas.

De opzending van de geheele vondst zal worden gevraagd, ten einde na te gaan of zich daaronder exemplaren bevinden welke voor de muntverzameling van belang zijn.

g. Van den Heer J. Boers, resident der Z. en O. afdeeling van Borneo, dd, 22 Juni, tengeleide van twee origineele brieven van den Commissaris-Generaal du Bus de Gisignies en den Gouverneur-Generaal Rochussen, gericht aan Sultan Adam van Bandjarmasin, welke zijn aangetroffen onder een hoop rommel, jaren geleden gekocht op de vendutie van eene van des Sultan's vrouwen en thans door den Kapitein der Arabieren, Sajjid Hasan, ten geschenke worden aangeboden.

Zullen onder de varia worden opgenomen.

h. Van den resident van Benkoelen dd. 3 Juli, No. 2572/20, ten geleide van eene woordenlijst van het Serawei'sch dialect zooals dit wordt gesproken in de afdeeling Manna en Pasoemah Oeloe Manna, en van eene dergelijke lijst betrekkelijk hetzelfde dialect zooals dit wordt gesproken in de afdeeling Seloema der residentie Benkoelen.

De eerste lijst is samengesteld door den kontroleur L. U. van Stenis, de tweede is van de hand van den kontroleur T. R. Speltie.

Zullen voorloopig in de verzameling hss. worden bewaard.

i. Van den kontroleur van Limbotto, den Heer J. K. P. Maks, dd. 4 Juli, No. 233/33, ten geleide van eene woordenlijst.

U. s.

j. Van den Inspecteur v. h. I. O. in de 5 afdeeling, dd. 9 Juli, No. 258/II, ten geleide van eene woordenlijst van de taal die in de negorieën aan de Elpapoetihbaai (Ceram) wordt gesproken, samengesteld door M. Leatemia, onderwijzer aan de o. l. i. school te Samasoeroe-Paulohi en van eene dergelijke lijst met woorden uit de taal van het eiland Haroekoe, afdeeling Saparoea, residentie Amboina, samengesteld door W. Ririmasseij, onderwijzer aan de o. l. i. school te Karioe (eiland Haroekoe).

U. s.

k. Van den assistent-resident van Koetei en de N. W. Kust van Borneo, dd. 9 Juli, No. 833/23, waarbij in antwoord op dezerzijdsch schrijven betrekkelijk oudheden in voornoemde afdeeling o. a. het volgende wordt medegedeeld:

„Voor zooverre de door mij ingewonnen berichten luiden, worden in verschillende deelen van Koetei overblijfselen uit den Hindoetijd aangetroffen, maar zijn slechts een tweetal plaatsen bekend waar tempelruïnes gevonden worden, ter-

wijl nabij Moewara Kaman, niet verre van de uitmonding der Kaman rivier in de Mahakkam of Koetei rivier, slechts steenen met en zonder inscripties aangetroffen zijn. Omstreeks 1840 werd hier, nadat men tot eene diepte van 10 voet gegraven had, een gouden Hindoebeeldje gevonden, dat onder de Koeteische rijksornamenten is opgenomen. Later hoop ik omtrent deze vondst meerdere gegevens te verstrekken.

De eerste plaats, waar overblijfselen van een tempel gevonden zouden worden, is een heuvel, genaamd Kombeng, op circa 1 dagreis van de monding der Pantoen, linkerzijrivier van de Kedang Rantau (naam van bovenbedoelde Kaman rivier in haren bovenloop). Van deze plaats zijn de 3 steenen beelden, door den Heer VAN DER STAR bij den Sultan van Koetei gezien, afkomstig.

Een tweede ruïne zoude in de bovenstreken van Koetei binnen het gebied der Bahaoe-Dajaks te vinden zijn. Deze is, wanneer hare mij aangegeven ligging juist is, niet dan hoogst moeielijk te bereiken.

Overigens worden hier en daar in het Koeteische nog een enkel klein steenen beeld of steen, blijkbaar van elders ingevoerd en bekapt, aangetroffen.

De 3 beelden bij den Sultan van Koetei wenscht Z. H. aan Uw museum ten geschenke te geven. Reeds maanden geleden sprak hij mij daarover, toen ik als lid Uwer vereeniging in haar belang werkzaam trachtende te zijn, aanraadde ze naar Batavia te zenden. Z. H. wilde het geschenk echter van een persoonlijk schrijven doen vergezeld gaan, maar dit voornemen heeft om verschillende redenen vertraging ondervonden.

Intusschen zal ik pogingen in 't werk stellen ook andere overblijfselen van Hindoe oudheid voor uw genootschap kosteloos te verzamelen en t. z. t. daarvan bericht zenden.

Het komt mij intusschen hoogst wenschelijk voor, dat een deskundige zich door persoonlijk onderzoek omtrent de hier aanwezige overblijfselen uit het Hindoe tijdperk kome ver-

gewissen, waartoe ik mijnerzijds volgaarne alle mogelijke hulp toezeg. Ik ben er verzekerd van, dat de moeite en kosten aan een dergelijk onderzoek besteed, ruimschoots vergoed zullen worden door de resultaten. Ongetwijfeld is reeds een groot deel der oudheden voor altijd verloren gegaan, door den invloed van het weder en voornamelijk door de welige tropische plantengroei, welke hen bedekt, maar veel zal nog te redden zijn, vooral van de Kombeng-ruïne waar thans nog circa een zestigtal beelden van verschillende grootte (sommige meer dan 1 $^1/_2$ M.) alle met menschelijke vormen, behoudens één, c^a. 1 M. lang en $^1/_2$ M. hoog, en de heilige stier voorstellende, in natuurlijke en gemaakte grotten en nissen gevonden zouden worden.

De tijd tot persoonlijk onderzoek ontbreekt mij thans nog, maar het is mijn doel mij zoodra mogelijk plaatselijk van een en ander te overtuigen. Wijl ik echter geen deskundige ben, zal dat onderzoek zeer oppervlakkig zijn en mij wellicht veel ontgaan of van geen belang voorkomen van datgene, wat een deskundige van gewicht zal beschouwen."

Voor zijne belangrijke mededeeling zal den Heer Eerdmans 's Genootschaps dank worden betuigd, terwijl op eene spoedige toezending der door Z. M. den Sultan van Koetei voor het Genootschap bestemde beelden zal worden aangedrongen.

l. Van den ambtenaar voor de Indische talen Dr. J. Brandes, belast met het in ontvangst nemen van het legaat van der Tuuk, dd. 25 Juli waarbij wordt verzocht al hetgeen zich in 's Genootschaps verzamelingen bevindt en tot de nalatenschap van wijlen Dr. H. N. van der Tuuk behoort, te zijner beschikking te stellen.

Naar aanleiding hiervan wordt door den Conservator der hss. bericht als volgt:

Van de bij het Bataviaasch Genootschap zich in deposito bevindende handschriften en gedrukte boeken vindt men een

in 't kort gevatten inventaris, in Not. Bat. Gen. XIII (1875), Bijl. B, bladz. XIII, luidende:

149 stuk Batta hds. op boomschors, gemerkt v. d. T. 1—149.

Een pakket id. nevens eenige platen.

86 stuks Maleische en Arabische hss.

Eenige boekwerken, waaronder Ibn.Batoetat, Camoes, enz.

Een pak brochures enz.

Een id. diverse Maleische stukken.

2 op papier geschreven Batta hss. waarvan één klein 8°. en één kl. 4°.

25 id. id. in fol.

Behalve dezen inventaris bestaat er nog een andere van de Mal. en Ar. hss. Deze, waarin de titels der werken vermeld zijn, telt intusschen slechts 83 nommers, nl. 1—77 Maleisch, 78—81 Arabisch en 82 en 83 Javaansch.

Bij een onderzoek van de laatste hss. bleek het dat N°. 49 (een Tjekel waneng pati) niet aanwezig is, terwijl het eindcijfer een ander is dan op de aangewezen plaats in de notulen.

De afwezigheid van No. 49 is vermoedelijk zoo te verklaren, dat dit nommer in der tijd door Dr. VAN DER TUUK, die bezig is geweest met den tekst van den Tjekel voor de pers in orde te brengen, opgevraagd is. Het cijfer 86 schijnt tegen de oploopende cijfers van dien anderen inventaris een drukfout.

Aan den conservator der hss. wordt opgedragen aan het bovenomschreven verzoek te voldoen.

m. Van den kontroleur van Batoe dd. 12 Juli, houdende mededeeling dat de steen welke zich in de kontroleurswoning aldaar bevindt (Not. pag. 50) binnen weinige dagen aan het Genootschap zal worden verzonden.

Aangenomen voor kennisgeving.

n. Van 's Genootschaps buitengewoon lid G. L. BINK dd.

22 Juni, waarin de raad wordt gegeven om zich ter verkrijging van het verslag van zijn verblijf in de Humboldtsbaai in 1893 (Not. 1894 pag. 111 en Not. pag. 56) rechtstreeks te wenden tot het bestuur der Utrechtsche zendingsvereeniging.

o. Van den Directeur der Utrechtsche Zendingsvereeniging dd. 27 Juni, houdende toezegging dat een extract uit het hiervoren bedoelde verslag tegen begin September a. s. zal worden toegezonden.

Aangenomen voor kennisgeving.

II. De wd. Voorzitter deelt mede:

1e dat uit rondlezing zijn terug ontvangen:

a. de verhandeling van het lid Komoan over „de vogelnestgrot Ròngkòb in Djogjakarta" (Not. pag. 72).

Wordt besloten tot plaatsing dezer bijdrage in het Tijdschrift.

b. de bijdrage van den Heer Kohlbrugge over „de heilige bekers der Tenggereezen" (Not. pag. 62).

Wordt besloten den schrijver, wiens bijdrage uit een ethnologisch oogpunt vele bizonderheden van wetenschappelijke waarde bevat, in de gelegenheid te stellen kennis te nemen van eene verhandeling van Prof. Millies over deze bekers voorkomende in deel VII van de Verslagen en Mededeelingen der Koninklijke Académie, ten einde daarmede zijne beschrijving en afbeeldingen te vergelijken.

2e. dat zijn ontvangen de navolgende geschenken:

a. van C. L. Hagnauer:

Zwitserland. 6e. eeuwfeest van het Bondgenootschap 1891.
Aluminium.

b. van J. Knus:

Zwitserland: G. Keller. 1889. br.

c. van H. J. Meertens:

Ned.-Indië. Prijs medaille van de paardententoonstelling in den Planten- en Dierentuin te Batavia 1895 br.

d. van het lid H. J. J. HEPP:

Britsch-Indië, dollar 1895. z.

China 10 en 5 centen z.

e. van het lid D. Groeneveld, de twaalf eerste jaargangen van de „Nederlandsche naamlooze vennootschappen".

f. van het Comité der Antwerpsche Tentoonstelling, eenige diploma's.

III. De Bibliothecaris:

biedt, namens Dr. F. DE HAAN, eene door dezen samengestelde verhandeling getiteld: „de Académie de Marine" voor het Tijdschrift aan.

Comform het praeadvies van de Heeren VAN DER CHIJS en LOUW, wordt tot plaatsing in het Tijdschrift besloten.

IV. de Heer Brandes biedt namens den Heer J. KNEBEL voor het Tijdschrift aan:

„Darmakoesoema of Seh Djamboekarang. Desa- legende uit het Javaansch."

In rondlezing.

V. De Conservator der oudheden brengt ter tafel een schrijven van den Heer STEINMETZ te Bondowoso, waarbij bedenkingen worden aangevoerd tegen den wensch der Directie om toestemming te verleenen tot de omwerking van zijne „Opgave van voor Archeologie en Geschiedenis merkwaardige plaatsen en voorwerpen in de afdeeling Bandawasa" in den door haar aangegeven zin. (Not. pag. 3, 54 en 72.

Aangezien de Heer Steinmetz er de voorkeur aan geeft die omwerking zelf ter hand te nemen wordt besloten, overeenkomstig zijn wensch, voorschreven bijdrage weder te zijner beschikking te stellen.

VI. Worden benoemd tot gewone leden de Heeren G. E. C.

GUFFROY, directeur der Ned.-Ind. Levensverzekering en Lijfrente Mij.: J. M. H. VAN OOSTERZEE, chef der firma de Lange & Co., P. K. W. KERN, kontroleur B. B. te Garoet en G. METZ. gezagvoerder der Koninklijke-Paketvaart-Maatschappij.

Wordt weder op de ledenlijst gebracht de Heer J. A. HARDEMAN, resident van Bantam.

Worden op verzoek van de ledenlijst afgevoerd de Heeren E. A. ROVERS en Mr. C. W. BARON VAN HEECKEREN.

Niets meer te verhandelen zijnde, sluit de wd. Voorzitter de vergadering.

De wd. Voorzitter,
VAN DER CHIJS.

De Secretaris,
B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag, 1 October. 1895.

Tegenwoordig de Heeren Mr. J. A. VAN DER CHIJS, wd. Voorzitter, Dr. J. L. A. BRANDES, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW, A. G. VORDERMAN, H. D. H. BOSBOOM, en B. HOETINK, Secretaris.

I. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden ter tafel gebracht de volgende stukken:

a. Het extract uit het Gouv. Besluit van 8 Aug. j. l., no. 46, waarbij is goedgevonden te bepalen, dat de stoel welke nu wijlen de radja van Lombok zoowel vóór als gedurende zijne gevangenschap in gebruik heeft gehad, op den voet van het besluit van 11 Dec. 1858, no. 77, (Bijblad, no. 3121) aan het Genootschap ter bewaring wordt afgestaan.

Zal in de betrekkelijke verzameling worden opgenomen.

b. Het extract uit het Gouv. Besluit van 9 Aug j. l., no. 10, waarbij is goedgevonden te bepalen, dat de voorwerpen vermeld op den aan dit besluit gehechten staat, alle afkomstig van het eiland Lombok en grootendeels van den bij de expeditie naar dat eiland gemaakten buit, op den voet van het besluit van 11 Dec. 1858, no. 77. (Bijblad no. 3121) ter bewaring aan het Genootschap worden afgestaan.

Zullen in de betrekkelijke verzameling worden opgenomen: terwijl de hoogerbedoelde staat, als bijlage dezer notulen, zal worden gedrukt.

c. Eene missive van den wden 1en Gouv. Secretaris van 30 Aug. j. l., no. 1798, houdende verzoek om te willen dienen van consideratiën en advies nopens twee blaasroeren

met bijbehoorende lanspunten en pijltjes, aan Z. E. den Gouverneur-Generaal aangeboden als huldebewijs der radja's van Badong (Bali en Lombok).

Wordt besloten in overweging te geven deze voorwerpen op de gebruikelijke voorwaarden aan het Genootschap in bewaring te geven.

d. Het extract uit het Gouv. Besluit van 7 Sept. j. l., n°. 26, waarbij is goedgevonden te bepalen, dat de aan nu wijlen den radja van Lombok toebehoord hebbende kris met gouden gevest, bezet met diamanten, op den voet van het besluit van 11 Dec. 1858, n°. 77, (bijblad no. 3121) aan het Genootschap ter bewaring wordt afgestaan.

Zal in de betrekkelijke verzameling worden opgenomen.

e. Eene missive van den w^den. Directeur van O. E. en Nijverheid dd. 17 Aug., n°. 8050, houdende verzoek om te willen mededeelen of aan de gewone Gouvernements subsidie ook in 1897 behoefte zal bestaan.

Wordt besloten te antwoorden in bevestigenden zin.

f. Het renvooi van denzelfden, dd. 20 Aug., n°. 20573, ten geleide van 593 Chineesche koperen munten, zijnde het nog beschikbare gedeelte der verzameling bedoeld bij het schrijven van den Resident van Pasoeroean dd. 19 Mei 1894, n°. 1312, (Not. 1894 pag. 66 en Not. pag. 77).

Wordt besloten deze munten ter beschikking van den vinder te stellen, aangezien bij onderzoek is gebleken dat zij voor het Genootschap geene waarde hebben.

g. Van denzelfden dd. 6 Aug., n°. 19799, ten geleide van 5 gouden ringen, in de desa Djrakah, district Tjangkrep. residentie Bagelen, in den grond gevonden.

Wordt besloten één dezer ringen voor de getaxeerde waarde van *f* 13,50 over te nemen en in overweging te

geven de overige weder ter beschikking van den vinder te stellen.

h. Van denzelfden dd. 22 Aug., n°. 20983, houdende verzoek om bericht of de toezending wordt gewenscht van een in het regentschap Pasoeroean gevonden, vermoedelijk uit de oudheid afkomstig, kanon.

Aangezien uit het overgelegde proces-verbaal blijkt, dat bedoeld stuk geschut noch jaartal noch inscriptie draagt, wordt besloten mede te deelen, dat de toezending daarvan aan het Genootschap of aan een der musea in Nederland niet wenschelijk wordt geacht.

i. Van denzelfden dd. 23 Aug., n°. 16668, ten geleide van eenige bronzen voorwerpen en een steenen beeld welke zijn gevonden in het gebied van Pangeran Adipati Ario Mangkoe Negoro V en door Z. H. aan het Genootschap ten geschenke zijn gegeven, blijkens missive van den Resident van Solo van 14 Juni, n°. 3382/29.
Zullen in de oudheidkundige verzameling worden opgenomen.

j. Eene missive van denzelfden dd. 26 Aug., n°. 8403, waarbij naar aanleiding van het aan de Regeering gericht schrijven der Directie van 7 Mei j. l., n°. 155 (Not. pag. 57.) betrekkelijk maatregelen ter voorkoming van verder verval van den Mêndoet-tempel, de vraag wordt gedaan of het in de bedoeling der Directie ligt dat de uitvoering van de voorgestelde herstellingen aan den dienst der B. O. W. zal worden opgedragen en of de Directie met den Ingenieur J. NUHOUT VAN DER VEEN, van oordeel is dat het in het belang der wetenschap noodzakelijk moet worden geacht om de overwogen voorzieningen alleen toe te vertrouwen aan een deskundige, die nevens de noodige capaciteiten ook voldoende piëteit voor de zaak heeft.

Wordt besloten op deze vragen een bevestigend antwoord

te geven, onder vermelding, dat de Directie er hoogen prijs op zou stellen als de uitvoering van het beraamde project kon worden opgedragen aan hoogergenoemden Ingenieur J. NIJHOUT VAN DER VEEN dan wel, indien daartegen overwegende bezwaren bestaan, aan iemand die door hem daarvoor zal worden aangewezen.

k. Het renvooi van denzelfden dd. 23 Aug., n°. 13712, ten geleide van eene kist, inhoudende een fragment van een beeldje, gevonden nabij de doekoehan Bata, desa Trotosari, en afdrukken van een inscriptie en een kop, beide in een grot nabij de doekoehan Soembertjanteng, desa Soekaredja (district Wonosari, afdeeling Bondowoso); een en ander aan het Genootschap ten geschenke aangeboden door den Heer H. E. STEINMETZ, Ass.-Res. van Bondowoso.

Zullen in de betrekkelijke verzamelingen worden opgenomen.

l. Van denzelfden dd. 30 Aug, n°. 21401., ten geleide van 21 gouden voorwerpen, in de desa Tawahan, district Toeren, residentie Pasoeroean, in den grond gevonden.

Wordt besloten in overweging te geven om deze voorwerpen, welke geene oudheidkundige waarde bezitten, weder ter beschikking van den vinder te stellen.

m. Van denzelfden dd. 20 Aug., n°. 20988, ten geleide van 3 gouden ringen in de desa Keboetoeh, district Tjahjana, afdeeling Poerbolinggo, residentie Banjoemas in den grond gevonden.

Wordt besloten twee dezer ringen aan te koopen voor de door 's Genootschaps taxateur geschatte waarde, zijnde respectievelijk *f* 16 en *f* 6; en in overweging te geven om den derden ring weder ter beschikking van den vinder te stellen.

n. Van denzelfden dd. 6 Sept., n°. 21875, en 9 Sept., n°. 21875[a], ten geleide van een gouden voorwerp (een oor-

versiersel) in de desa Patjing, district Dero, afdeeling Ngawi, residentie Madioen, in den grond gevonden.

Wordt besloten dit voorwerp aan te koopen voor de waarde van *f* 33.75, waarop het door's Genootschaps taxateur is geschat.

o. Van denzelfden dd. 13 Sept., n°. 22156., ten geleide van eene missive van den Resident van Japara dd. 4 Sept., n°. 7295/1, houdende bericht dat bij het maken van een grafkuil op het inlandsche kerkhof van de desa Pangoeng, district Selowessie aldaar, de navolgende oudheden zijn gevonden:

1e. een aarden kom;

2e. twee bronzen schellen;

3e. een versleten bronzen kookpan;

4e. een bronzen olielampje;

5e. een bronzen beeldje ter hoogte van 15 cM., voorstellende een draak met opgerichte klauwen;

6e. een bronzen ketel;

welke voorwerpen volgens de oudste ingezetenen van die desa, afkomstig moeten zijn van wijlen den beroemden dalang Soponjono die ongeveer 200 jaren geleden bij wijlen kjahi Agong Tjarang soko eene wajangvoorstelling heeft gegeven.

Wordt besloten de toezending te verzoeken van bovenvermelde voorwerpen, uitgezonderd die sub 3 en 6 genoemd.

p. Van denzelfden dd. 16 Sept., n°. 21423, 22306, ten geleide van eene doos met 224 zilveren munten (oud-Nederlandsche guldens, roepia njonja) gevonden in de residentie Banjoemas. (Not. pag. 86).

Wordt besloten 27 stuks van deze munten à *f* 1 per stuk aan te koopen en in overweging te geven de overige ter beschikking van den vinder te laten.

q. Eene missive van denzelfden dd. 18 Sept. j. l., n°. 9168, waarbij de Directie wordt uitgenoodigd haar gevoelen ken-

baar te maken omtrent het verzoek van Prof. Dr. M J. de GOEJE, Hoogleeraar aan de Rijksuniversiteit te Leiden, om de op Lombok gevonden handschriften te plaatsen in de verzameling Oostersche manuscripten onder zijn beheer, van de bibliotheek der voormelde Universiteit.

Wordt besloten aan den Directeur mede te deelen dat de Directie zich in beginsel wel kan vereenigen met het denkbeeld om de bedoelde verzameling handschriften over te brengen naar de bibliotheek der Leidsche Universiteit, maar er prijs op zal stellen dat daartoe niet worde overgegaan zoolang de ambtenaar voor de beoefening der Indische talen Dr. J. L. A. BRANDES, of een eventueele vervanger, deze handschriften voor zijne studiën zal noodig hebben.

r. Van denzelfden dd. 21 September, n°. 9263, houdende verzoek om het gevoelen der Directie te willen mededeelen omtrent de aanvraag van het Bestuur der Vereeniging voor Oudheid-Taal-Land- en Volkenkunde te Djokjacarta van eene subsidie van *f* 3000 voor het jaar 1896, tot voortzetting van hare werkzaamheden in dat jaar.

Wordt besloten het verzoek van genoemde Vereeniging krachtig te ondersteunen.

s. Het renvooi van denzelfden dd. 27 Sept., n°. 21943 en 22240, ten geleide van een beschreven steen afkomstig uit de contrôle afdeeling Batoe (Not. pag. 50 en pag. 90)

Dr. BRANDES deelt mede dat de van Batoe ontvangen steen (van Dinaga) de grootste is der twee die oorspronkelijk in de wortels van een waringinboom vastgeklemd zaten [zie Not. XXVI (1888) Bijl. II Pl. VIII en Verbeek, Oudheden n°. 619 (bl. 297)].

Zal in de betrekkelijke verzameling worden opgenomen.

t. Eene missive van den Directeur van B. B. dd. 3 Sept., n°. 4227, ten geleide van het door den contrôleur J. A. KROESEN, samengestelde rapport nopens het ingevolge het

besluit van 18 Februari 1892, n°. 5, in de landschappen Tanah Djawa, Siantar en Tandjoeng Kassau (Oostkust van Sumatra) ingestelde onderzoek, ter eventueele opneming, voor zooveel betreft de daarin vervatte mededeelingen op het gebied van land- en volkenkunde, in het Tijdschrift van het Genootschap.

In handen der redactie van het Tijdschrift, ter vergelijking met het „Rapport betreffende de Si Baloengoensche landschappen Tandjoeng Kassau, Tanah Djawa en Si Antar, door P. A. L. E. VAN DIJK" voorkomende in Deel XXXVII van het Tijdschrift.

u. Van den Resident van Japara dd. 7 Aug., n°. 6607/1, ten geleide van 58 katti Chineesche duiten (Not. 1894 pag. 66 en Not. pag. 77.)

In handen van den Secretaris.

v. Van den Resident van Bagelen dd. 8 Aug., n°. 2145/26, ten geleide van een bamboe buis en een bamboe pantalon afkomstig van de desa Mergolangoe, afdeeling Ledok, dier residentie (Not. pag. 73).

Zal in de ethnologische verzameling worden geplaatst.

w. Van den Resident van Benkoelen ten geleide van eene woordenlijst der op het eiland Engano gesproken taal, samengesteld door den controleur van Benkoelen, H. P. VAN DER HORST.

Zal voorloopig in de verzameling handschriften worden opgenomen.

x. Van den Resident van Cheribon dd. 30 Aug., n°. 5447/62, houdende mededeeling dat de door de Directie bedoelde deuren (Not. pag. 73.) werkelijk te Madjalengka in een bijgebouw van de mesdjid bewaard worden en door den tegenwoordigen eigenaar, Raden Nata Koesoema, gaarne kosteloos aan het Genootschap zullen worden afgestaan.

Wordt besloten om, alvorens van dit aanbod gebruik te maken, navraag te doen of deze deuren al dan niet met kunstig snijwerk zijn versierd, waarvan op de overgelegde schets niets blijkt.

ij. Van den Resident van Amboina dd. 2 Sept., n° 2982, waarin, naar aanleiding der daarbij gaande woordenlijsten van de landstaal Samasoeroe-Paulohy of Elpapoetih, samengesteld door den posthouder te Amahei, L. S. VAN GENT, en van de landstaal Amahei Soahoekoe en Makariki, vervaardigd door denzelfden, o. a. het volgende voorkomt:

„Aangezien die dialecten, zooals met één oogopslag blijken kan, veel overeenkomst hebben met die der *Oeliasers* (vide mijne studie over de *Ambonsche* dialecten, verschenen in 't tijdschrift van 't Koninklijk Instituut 4e. volgreeks, 1e. stuk 1876) en het mij dus vergund is hier een oordeel uit te spreken, zoo acht ik mij verplicht er op te wijzen, dat het verzamelen van dergelijke woordenlijsten door inlandsche schoolmeesters, posthouders en andere onbevoegden, ellendig stukwerk blijft, en men niet dan hoogst omzichtig van dergelijk materiaal gebruik mag maken. De groote moeielijkheid, die een inlander heeft, om zich een woord in abstracto voor te stellen buiten 't verband van den zin, is oorzaak van allerlei vergissingen. In de lijst van 't dialect van Amahei, heb ik hier en daar op dergelijke begane fouten de aandacht gevestigd. Mij zelven ontbreekt echter de tijd mij speciaal met taalstudiën bezig te houden, en wil ik dan ook niet aansprakelijk worden gesteld voor de al of niet bruikbaarheid van 't verzamelde. Alleen nasporingen op de plaats zelve door iemand, die van taalstudie zijn vak maakt, hebben, naar bescheiden meening, eenige waarde."

Wordt besloten deze woordenlijsten voorloopig op te nemen in de verzameling handschriften.

z. Van den Heer J. BOERS, resident der Z. en O. afdeeling van Borneo, dd. 7 Sept., ten geleide van drie origineele

Maleische stukken, zijnde brieven door Sir Stamford Raffles en door den Gouverneur-Generaal Van der Capellen gericht aan Sultan Adam van Banjermasin, benevens een fragment van een dergelijken brief.

Zullen onder de varia worden opgenomen.

aa. Van den Inspecteur van het Inlandsch onderwijs in de 5e afdeeling, dd. 12 Aug., no. 296/II, ten geleide van eene woordenlijst van de taal die wordt gesproken te Roemakai, eiland Ceram, afdeeling Kairatoe, welke lijst is samengesteld door den onderwijzer aan de o. l. i. school aldaar E. Malaihollo.

Zal voorloopig in de verzameling handschriften worden opgenomen.

bb. Van het Bestuur der Archeologische Vereeniging te Djokjakarta, dd. 27 September, ten geschenke aanbiedende een metalen beeldje (Wairotjana) bij de desa Kademangan Tjandi, district Prenggoek, regentschap Goenoeng Kidoel van dat gewest, in den grond gevonden.

Zal in de oudheidkundige verzameling worden geplaatst.

cc. Van den Assistent-Secretaris der Royal Asiatic Society, dd. 23 Juli, houdende toezegging dat het Journal dier vereeniging voortaan geregeld zal worden toegezonden en dat de aan het exemplaar van het Genootschap ontbrekende nummers zullen worden aangevuld. (Not. pag. 64).

Aangenomen voor kennisgeving.

dd. Van de firma Woodbury en Page dd. 1 October, houdende aanbieding ten geschenke van 16 door haar in den handel gebrachte photographiën, voorstellende gedeelten van het Museum van het Genootschap.

Zullen in de betrekkelijke verzameling worden bewaard.

ee. Van het lid P. DE ROO DE LA FAILLE, dd. 8 September, waarbij het Javaansche handschrift n°. 135 met bijbehoorende stukken wordt terug aangeboden (Not. pag. 62).

In handen van den conservator der handschriften.

ff. Van den Heer ARN. J. H. VAN DER VELDEN, pastoor te Laora, dd. 3 Augustus, ten geleide van een lijstje met benamingen der ethnologische voorwerpen, welke in het vorige jaar door hem aan het Genootschap zijn ten geschenke gegeven. (Not. pag. 36).

In handen van den conservator der betrekkelijke verzameling.

gg. Van den Heer H. E. STEINMETZ, Assistent-Resident te Bondowoso, dd. 11 September, waarbij de ontvangst wordt erkend van de door hem samengestelde „Opgave," onder mededeeling dat hij van eene omwerking van dat stuk heeft afgezien (Not. pag. 92).

Aangenomen voor kennisgeving.

hh. Van den Heer Dr. KOHLBRUGGE, dd. 4 September, voor het Tijdschrift aanbiedende de door hem omgewerkte verhandeling over de heilige bekers der Tenggereezen. (Not. pag. 62, en pag. 91).

In rondlezing.

II. De w^d^. Voorzitter.

1^e^ bericht:

a. dat uit de rondlezing terug is de verhandeling van den Heer J. KNEBEL: „Darmakoesoema of Seh Djamboekarang." (Not. pag. 92).

In handen van de redactie tot plaatsing in het Tijdschrift.

b. dat door hem is ontvangen, vermoedelijk vanwege de Koninklijke Bibliotheek te 's Gravenhage, een afdruk, gedagteekend 18 November 1819, van het gedicht van H. TOLLENS Cz: „Op de beeldtenis des Konings geschilderd

door den Heer PAELINCK, en naar Batavia gezonden met het schip van den Heer A. VAN HOBOKEN, De Vrouw Maria, Kapitein H. WEHMHOFF"; welk portret thans aanwezig is in de zaal van den Raad van Indië.

Zal in de bibliotheek worden geplaatst.

2e legt over de navolgende nota's:

a. Wegens de — vooral in den laatsten tijd — sterk toegenomen ophooping van kostbare voorwerpen in de zoogenaamde goudkamer en de daardoor niet weinig vermeerderde verantwoordelijkheid van de Directie, geef ik in overweging:

den Resident van Batavia uit te noodigen eene Commissie te benoemen tot het onderzoeken en ter zake rapporteeren, of ter voorkoming van inbraak in het bewuste lokaal alle voorzorgen zijn genomen, welke redelijker wijze kunnen verlangd worden; zoo neen, wat alsnog tot dat doeleinde moet verricht worden.

Conform het voorstel van den Heer VAN DER CHIJS.

b. Binnen het gebied van de desa Tji-torek (afd. Lebak, res. Bantam), op een afstand van ± 50 palen ten zuiden van Rangkas-Betoeng, is in het oerwoud ontdekt een piramide (dagoeb?), groot aan den voet ± 40 meter in het vierkant, bij de bevolking bekend onder den naam Lebak-si-bĕdoeg.

Bij de rivier Si-bĕdoeg bevindt zich eene rond gekapte zuil, hoog ± 3 meter, dik aan den voet ± 1 meter, aan den top ± $^1/_2$ meter.

Voorstel:

den Resident van Bantam (dan wel den Controleur F. H. J. PRIVÉ, in wiens afdeeling zich een en ander bevindt) te verzoeken nopens beide voorwerpen een onderzoek in te stellen en terzake aan het Genootschap te dienen van bericht.

U. s.

3e stelt voor aan de Regeering de toezending en vergunning tot publicatie te verzoeken van het door den Heer J. P. J.

BARTH samengestelde verslag eener reis door de landschappen aan de Boven-Pinoeh, met daarbij behoorende nota.

U. s.

4e deelt mede dat ten geschenke zijn ontvangen de navolgende munten en boekwerken:

1o van . . BARON VAN DER FELTS:

a. Ned.-Indië, papieren geld, Tandem Hilir Estate, 50, 25, 10 en 5 dollar cents.

b. Duitschland. Medaille op het 1e eeuwfeest van de Augsburgsche confessie, 1630.—z.

2o van het lid J. M. H. VAN Oosterzee:

Britsch-Indië. Dollar 1895.—z.

3o van het lid, J. Dinger: Nederland, negotie-penning, 1850.—g. Halve idem, 1848.—g.

4o van den heer M. C. KIRCKPATRICK:

Britsch-Indië. Dollar 1895.—z.

5o van het oud-lid, J. BENSBACH:

P. and F. Sarasin, Reiseberichte aus Celebes. 2 Stücke.

5e biedt ten geschenke aan:

a. namens den Chineeschen photograaf Tan Tji Lan alhier, eene verzameling photographieën voorstellende gedeelten van het museum.

b. uit eigen hoofde, de Revue des deux Mondes, jaargang 1894, en eenige andere boekwerken, enz.

Zullen in de betrekkelijke verzamelingen worden opgenomen.

III. De Heer Louw biedt namens het lid E. G. TAIJLOR ten geschenke aan eene van Lombok afkomstige gĕndi in den vorm van een haan.

Zal in de ethnologische afdeeling worden geplaatst.

IV. De Heer SNOUCK HURGRONJE:

1e brengt, namens het eerelid K. F. HOLLE, ter tafel de navolgende door dezen ontvangen woordenlijsten:

a. van het Mafoorsch, samengesteld door den zendeling leeraar J. L. VAN HASSELT;

b. van het Galelareesch, samengesteld door H. VAN DIJKEN;

c. van de taal van Wandessie, samengesteld door den zendelingleeraar J. A. VAN BALEN;

d. van de taal der Tontemboan, samengesteld door den hulpprediker J. ALB. SCHWARZ.

Zullen voorloopig in de verzameling handschriften worden bewaard.

2e biedt, namens het lid H. M. LA CHAPELLE, ten geschenke aan:

a. Een beschreven bord:

In de ster in het midden staat de formule der Mohammed. geloofsbelijdenis met een overtollig lidwoord (in الرسول).

In den ring om die ster staat Soerah 112 van den Qoerān met den naam *Allah* achteraan, dit laatste, naar het schijnt, ter aanvulling eener ledige ruimte.

In den daarop volgenden ring Qoerān 17:84 en het laatste gedeelte van 21:87.

In den buitensten ring: de Fatihah (1ste Soerah van den Qoerān) en het laatste gedeelte van 40:47.

b. Een kom en schotel.

In het midden van beide een vierkant met 16 getallen. Om het vierkant heen geschreven dezelfde Sji'itisch gekleurde traditie, die ook op het heilige kanon (Si Amock) van Banten voorkomt:

Er is geen held dan Ali, en geen zwaard dan *Doel-faqār* (lā fatā illā Alī walā saifa illā Ḍa'l-faqār); op kom en schotel beide de foutieve schrijfwijze *fattāḥ* („openaar") in plaats van *fatā* („held").

Daaromheen in kom en schotel 5 ringen, die godsdienstige formules bevatten, maar de onkundige schrijver heeft deze geheel verknoeid, zoodat alleen hier en daar het eerste gedeelte der geloofsbelijdenis en enkele onsamenhangende woorden te herkennen zijn. Ook de aanroeping van Alī (jā Alī!) komt erin voor.

Zullen in de ethnologische verzameling worden geplaatst.

V. De Heer Vorderman:

1e biedt ten geschenke aan:

a. namens het lid HAIJE, een kropak afkomstig uit het Djĕmbĕrsche (Geschiedenis van Moersada).

b. uit eigen hoofde, een staatsiepajoeng van een Lombokschen poenggawa, bij de inname van Tjakranegara buitgemaakt.

Zullen in de betrekkelijke verzamelingen worden opgenomen.

2e betoogt de wenschelijkheid van de aanschaffing van extincteurs.

Wordt besloten de aandacht gevestigd te houden op middelen ter afwering van brandgevaar en den Secretaris op te dragen t. z. t. daaromtrent een voorstel te doen.

3e bericht dat hem is gebleken dat de namen der desa's in het Wonogirische welke op de topographische kaarten voorkomen, thans niet meer in zwang zijn en dat volgens de plaatselijke inlandsche hoofden in plaats daarvan andere zijn gekozen „omdat dit rĕdjĕki bracht."

Aangenomen voor kennisgeving.

VI. Worden benoemd tot gewone leden de Heeren P. A. OUDEMANS, kontroleur van Bojan (Riouw); Ottolander, particulier te Pantjoer bij Sitoebondo, en J. VAN DELDEN, chef der firma Reynst en Vinju, alhier.

Op verzoek worden van de ledenlijst afgevoerd de Heeren C. A. Kroesen, G. G. L. Freijburg, J. W. H. Graaf van den Bosch en J. Bensbach.

Niets meer te verhandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

De wd. Voorzitter,
VAN DER CHIJS.

De Secretaris,
B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag 5 November 1895.

Tegenwoordig de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter, Mr. J A. VAN DER CHIJS, Dr. J. L. A. BRANDES, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW, A. G. VORDERMAN, H. D. H. BOSBOOM en B. HOETINK, Secretaris.

I. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden ter tafel gebracht de volgende stukken:

a. De missive van den 1en Gouvernements-Secretaris dd. 1 October, No 2042a, ten geleide van de nota van toelichting, behoorende bij het op 26 October 1894 met het landschap Gowa (Celebes en Onderhoorigheden) gesloten contract, ter publiceering in het Tijdschrift.

In rondlezing.

b. Van denzelfden van den 9en October, no. 2095, ten geleide van een reisverslag van den Controleur van Sanggau en Sekadau, L. C. WESTENENK, betrekkelijk een door dien ambtenaar aan de Moealang- en Sekadau Dajaks gebracht bezoek, ter openbaarmaking in het Tijdschrift.

U. s.

c. Van denzelfden dd. 4 November, no. 2323, ten geleide van een door den gewezen Controleur der afdeeling Soekadana (Wester-afdeeling van Borneo) J. P. J BARTH samengestelde monografie van deze afdeeling, met machtiging om de gedeelten welke daarvoor geschikt zullen worden geacht op te nemen in het Tijdschrift.

U. s.

d. Van den Directeur van O. E. N. dd. 29 Augustus, no. 8551, houdende mededeeling dat door den Resident der Wester-afdeeling van Borneo zijn verzonden 25 houten offerpalen, met verzoek het gevoelen der Directie te willen mededeelen nopens de verdeeling dier offerpalen tusschen 's Genootschaps Museum en 's Rijks musea in Nederland (Not. 1894, pag. 123 en Not. pag. 69).

Omtrent deze offerpalen vermeldt de verzamelaar, de Heer J. P. J. BARTH, o. a. het volgende:

De veertien (1) temadoek's [offerpalen] zijn afkomstig:

a. Vier van Nanga Mensoeang, Ambaloh rivier, voorstellende:

Een haramaoeng [tijger];

Een man, een geweer dragende;

Een vrouw, een tempajan dragende:

Een vrouw, op een kètèboeng (soort gendang) slaande;

b. Een van Kiham Oekah in de Boven Kepingoi, zijtak van de Ambaloh.

Zij stelt voor een vrouw, een kind dragende.

c. Een van Soengai in de Djongonoi, zijtak van de Ambaloh.

Het is hetzelfde motief als bij b. doch beter afgewerkt.

d. Een van Nanga Sangkai, aan de Ambaloh, voorstellende een naakte vrouw.

e. De zeven overige zijn van Mĕrakau aan de Soengai Lĕkawai. Bij deze behooren de mede hiernevens gaande drie losse stukken, t. w. 2 haakvormige (neuzen) en één cilindervormig, (een stuk van een kètèboeng voorstellende).

Ik mag niet ontkennen, dat het veel moeite heeft gekost die voorwerpen machtig te worden.

Medio Maart maakte ik van het aanwezen alhier van het voornaamste hoofd der Lĕkawai, Raden Singa Boeboe gebruik, om met hem te onderhandelen over den afstand van

(1) Later zijn nog elf stuks daarbij gekomen.

eenige temadoek's van Mèrakau. Na lang praten stemde hij, hoewel niet geheel van harte, toe om mij na verloop van één maand, eenige temadoek's te zenden.

Toen ik medio April Nanga Lĕkawai bezocht, vond ik daar een paar Maleische timmerlieden bezig een achttal offerpalen te maken. Op de vraag wat dat te beteekenen had, werd mij geantwoord dat zulks geschiedde op last van Raden Singa Boeboe.

Kort daarop verscheen deze Raden, medebrengende de 7 onder a. t/m. d. genoemde voorwerpen en het bleek toen, dat hij om geen afstand van de te Mĕrakau aanwezige offerpalen te behoeven te doen, nieuwe temadoek's had laten maken. Verder is hij de Ambaloh-rivier opgegaan om hier en daar een temadoek machtig te worden.

Nu is het wel te denken, dat de Dajaks hunne temadoek's liever niet kwijt zijn. Zij zijn toch voor hen en voor vreemdelingen, die de door hen bewoonde streek doortrekken, zoovele gedenkteekenen van de feesten die er gevierd zijn en in dit opzicht dus indirect een teeken van rijkdom, al zijn de kampongs ook verlaten, zooals Mĕrakau.

Raden Singa Boeboe verklaart dan ook dat hij de temadoek's uit de Ambaloh niet heeft kunnen verkrijgen zonder de noodige offers tot afwering van onheil.

Het was wel goed, dat ik zelf kwam kijken, anders hadde ik, in plaats van de Merakausche, de nieuw aangemaakte temadoek's gekregen, en door Maleische toekangs gemaakt, missen zij toch het eigenaardige Dajaksche cachet.

Niet dan na veel over en weer praten gelukte het mij Raden Singa Boeboe te beduiden, dat ik vooral de temadoek's van Mĕrakau — die ik te voren bezichtigd had en die inderdaad onder de temadoek's voor „mooi" konden doorgaan — moest hebben en gaf hem de beschikking over de nieuw aangemaakte, om ze c. q. in de plaats van de Mĕrakausche te stellen.

Zoo kreeg ik eindelijk ook de 7 Mĕrakausche.

Het was dus niet een quaestie van „een paar rollen tabak" alleen, zooals Professor Molengraaff vermoedde. Ik heb toch voor deze veertien temadoek's — vrij te Sintang—, niet minder dan *f* 69.50 moeten betalen.

Tot de gedenkteeken en van afgestorvenen behooren ook de z. g. „*pantar*" en „*sandoeng*".

De eerste zijn 5—12 Meter lange palen, van boven voorzien van een knop of eene andere versiering, bijv. een uit hout gesneden vogel. Behalve het onhandige formaat, zoo ongeschikt voor transport, acht ik deze voorwerpen van te weinig waarde om ze aan te koopen; zoo noodig, kunnen zij zelf te Batavia of in Nederland aangemaakt worden.

De *sandoeng's* zijn miniatuurhuisjes, staande op een ± 3 M. lange paal, waarin het c. q. verbrande gebeente der lijken in urnen wordt bewaard. Deze kon ik tot geen prijs machtig worden.

Voor zooveel noodig strekke de medeeling dat de pantar's opgericht worden bij de ter aarde bestelling van het lijk, dat naarmate van de gegoedheid der bloedverwanten om feesten te geven, van 3 dagen tot 3 weken in een kist boven aarde heeft gestaan.

De temadoek's worden opgericht om daaraan de offers (vroeger: menschelijke- alsdan heet het dooden „toeloi"-, thans beesten- karbouwen of koeien) te binden, die bij de Tewah feesten (waarbij de begraven lijken worden opgedolven en het gebeente, na c. q. verbrand te zijn, in een „sandoeng" wordt geplaatst) gedood worden.

De conservator der ethnologische afdeeling bericht de ontvangst dezer offerpalen en legt over de navolgende nota:

Volgens den Dir. v. O. E. en N. moet de collectie offerpalen verdeeld worden tusschen 's Gen. museum en „'s Rijks musea in Nederland."

Het meervoud „musea" zal wel eene schrijffout zijn. Want in Nederland bestaat slechts één Rijks museum, waarin Dajaksche offerpalen op hunne plaats zouden zijn, t. w. het ethnologische museum te Leiden.

De offerpalen moeten alzoo volgens den Directeur vd. verdeeld worden tusschen Batavia en Leiden, waarvan de een 13, de ander 12 stuks zoude kunnen erlangen.

Maar, omdat geene twee offerpalen aan elkaar gelijk en alzoo geene doubletten voorhanden zijn, zoude het te bejammeren wezen, indien de vermoedelijk unieke, thans alhier aanwezige collectie van Dajaksche offerpalen gesplitst en dientengevolge in zekeren zin verminkt werd. Voor de kennis toch van die soort van voorwerpen is de waarde van elk der deelen, waarin de collectie, verspreid in Indië en in Nederland, verdeeld zoude worden, bij lange na niet gelijk aan de waarde der collectie in haar geheel.

Ik geef mitsdien in overweging:

1°. den Directeur van O. E. en N. te verzoeken af te zien van eene splitsing der collectie, maar deze in haar geheel te Batavia te laten blijven;

2°. het lid, J. P. J. Barth, onder dankbetuiging voor zijne moeite en zorg bij het bijeenbrengen van meerbedoelde collectie, te verzoeken op te geven:

a. welke de bedoeling is met de toezending van een fragment boomstam, ontdaan van de schors en een weinig behakt, zooals het onderste gedeelte van de meeste temadoek's, maar overigens zonder eenige versiering of bewerking;

b. van waar afkomstig zijn de, volgens eene noot in zijn schrijven aan den Assistent-Resident van Sintang van 4 Mei ll., no. 117, later bijgekomen elf stuks offerpalen.

Cfm.

e. Het renvooi van denzelfden, dd. 29 October, no. 24952, ten geleide van een gamelanstuk (bonang), in de desa Karanglo, regentschap Bangil, residentie Pasoeroean, in den grond gevonden.

Wordt besloten dit voorwerp voor den getaxeerden prijs van *f* 1. over te nemen.

f. De missive van den Directeur van Binnenlandsch Bestuur dd. 3 September, no. 4227, ten geleide van een door den controleur J. A. KROESEN samengesteld rapport nopens een onderzoek in de landschappen Tanah Djawa, Siantar en Tandjoeng Kassau (Oostkust van Sumatra) ter opneming, voor zoover betreft de daarin vervatte mededeelingen op het gebied van land- en volkenkunde, in het Tijdschrift.

In rondlezing.

g. De missive van den Kolonel, Gouverneur der Koninklijke Militaire Akademie, dd. 4 September no. 737, op daartoe gedaan verzoek, ten geschenke aanbiedende een exemplaar van de autographie „Oost-Indische Krijgsgeschiedenis door den 1en Luitenant der Infanterie van het Ned.-Ind. Leger G. NIJPELS. 1. De verovering van Java door de Engelschen in 1811 (met eene kaart)."

Zal onder dankbetuiging in de bibliotheek worden opgenomen.

h. Van den Resident van Batavia dd. 28 October, no. 21061, ten geleide van het procces-verbaal van het gehouden onderzoek van de zoogenaamde goudkamer (Not. pag. 104) waarvan de conclusie luidt: dat de goudkamer voldoende tegen inbreking is verzekerd en de hiertoe aangebrachte voorzorgen in goeden staat verkeeren, zoodat op het oogenblik hieraan niets behoeft verricht te worden.

Aangenomen voor kennisgeving.

i. Van den Resident van Cheribon, dd. 26 October, no. 6998/62, ten geleide van een afschrift van een schrijven van den Assistent-Resident van Madjalengka, waarin de meening wordt geuit dat de deuren van de mesigit te Talaga (Cheribon) (Not pag. 73 en pag. 100) niet alleen oud-

heidkundige doch ook, wegens het er op aangebrachte snijwerk, artistieke waarde bezitten.

Wordt besloten den Resident vd. te verzoeken bedoelde deuren, op de minst kostbare wijze, herwaarts te doen overbrengen.

j. Van den Directeur der Utrechtsche Zendingsvereeniging dd. 11 September, no. 1696, ten geleide van een afschrift van het verslag van den Heer G. L. BINK, handelende over diens tocht naar de Humboltbaai in 1893. (Not. 1894, pag. 11 en Not. pag. 56 en pag. 91).

In rondlezing.

k. Van den Heer J. H. F. KOHLBRUGGE te Tosari, dd. 19 October, ter plaatsing in 's Genootschaps Tijdschrift aanbiedende eene bijdrage: „Namen der Tenggereezen" en eene andere: „De legende van Kiai Koesoema-Waarom de Tenggereezen offers brengen aan den Bromo."

Om praeadvies gesteld in handen van de Heeren BRANDES en SNOUCK HURGRONJE.

l. Van het lid, den Heer J. W. YOUNG, dd. 28 September, houdende dankbetuiging voor de overdrukken van zijne Bijdrage tot de Geschiedenis van Borneo's Wester-afdeeling. (Tijdschrift Deel XXXVIII, aflevering 6.).

Aangenomen voor kennisgeving.

m. Van het lid, den Heer J van AALST, dd. 23 October, waarbij het uitzicht wordt geopend op de ontvangst eener beschrijving van de oudheden der contrôle-afdeeling Prapag (afdeeling Temanggoeng) en het verzoek wordt gedaan om hetgeen nog is overgebleven van de destijds te zijner beschikking gestelde som van *f* 100 (Not. 1894, pag. 114 en Not. pag. 56) te mogen gebruiken tot het doen van onder-

zoekingen in de aan oudheden zoo rijke contrôle-afdeeling Probolinggo, waar zijne tegenwoordige standplaats, Moentilan, is gelegen.

Tevens wordt de wensch geuit van eene beschrijving te ontvangen van de opschriften der steenen afkomstig van het erf der residentswoning te Magelang. (Not. 1894 pag. 62 en pag. 119).

Wordt besloten het door den Heer VAN AALST bedoelde bedrag tot voorschreven doel te zijner beschikking te laten; terwijl Dr. BRANDES zich bereid verklaart de verlangde beschrijving der opschriften te geven.

n. Van den Heer F. TWISS, Assistent-Resident te Moeara Doea, dd. 14 October, waarbij het aanbod wordt gedaan om al datgene toe te zenden wat betrekking heeft op de door hem bestuurde landstreek en bevolking en waarop door het Genootschap prijs wordt gesteld.

Onder mededeeling dat van zijn aanbod gaarne zal worden gebruik gemaakt, zal den Heer TWISS de dank der Directie worden betuigd voor zijne belangstelling in het streven van het Genootschap.

II. De Voorzitter:

a. bericht, dat uit de rondlezing is terug ontvangen de verhandeling van Dr. J. H. F. KOHLBRUGGE: „De heilige bekers der Tenggereezen. (Not. pag. 62 en pag. 91).

In handen der redactie, tot opneming in het Tijdschrift.

b. biedt ten geschenke aan;

1°. namens het lid Raden Mas Toemenggoeng Soerio di Koesoemo, een oud-Javaansche munt (gobog).

2°. uit eigen hoofde, acht Chineesche duiten, afkomstig uit een bamboe, waarin de kleeren van Bromo worden bewaard en, volgens de legende, zich van zelve vermenigvuldigende.

Zullen in het numismatisch kabinet worden geplaatst.

III. De Heer VAN DER CHIJS:

1°. bericht dat zijn ontvangen de navolgende geschenken:

a. van den Controleur van Lengkong, G. Th. STIBBE, zes bandeliers, in gebruik als onderscheidingsteekenen van het desa-bestuur in de afdeeling Soekaboemi (residentie Preanger Regentschappen), n. l:

1. Geel met zilver, bandelier voor desa-hoofd (loerah; Oost-Preanger, koewoe).
2. Groen met geel, bandelier voor desa-schrijver (djoeroe toelis).
3. Zwart met geel, bandelier voor kampoenghoofd (kokollot, poendoeh, mandor).
4. Zwart met rood, bandelier voor politie-hoofd (kokollot politie, ook: politie, zonder eenige bijvoeging).
5. Zwart met groen, bandelier voor opzichter der waterleidingen (oeloe-oeloe desa).
6. Groen, bandelier voor desa-geestelijke (amil). Deze mag instede van de bandelier, of tegelijk met deze, ook een geel baadje dragen, als onderscheidingsteeken.

b. van het lid, W. O. GALLOIS:

Italie. Medaille op de tentoonstelling in het Vaticaan van de geschenken, vereerd aan paus Leo XIII bij gelegenheid van diens vijftigjarig priesterschap.— geel koper.

c. van den heer V. H. DALITZ:

1°. eene in de Tjiliwoeng, bij het land Tandjoeng-West gevonden, bronzen bijl en eenige andere metalen voorwerpen;

2°. eene soort van dolk, afkomstig van Benkoelen.

d. van G. LANDOLT:

1°. J. VERNE, Découverte de la terre.

2°. Souvenir de la Corniche.

Zullen in de betrekkelijke verzamelingen worden opgenomen.

2°. stelt voor het lid S. H. SCHAANK te verzoeken, zijne hulp te willen verleenen tot verkrijging voor het Genootschap van tinnen munten, met een opschrift in Mandsjoe op de

keerzijde, afkomstig van de vroeger in de Wester-afdeeling van Borneo bestaan hebbende Chineesche kongsi's.

Cfm.

3°. geeft in overweging om de plaatselijke dagbladen uit te noodigen tot opneming van een driemaandelijksch verslag der aanwinsten van het Museum, voor zoover die door geschenken zijn verkregen.

Cfm.

IV. De Heer BRANDES biedt namens den Heer J. GRONEMAN ten geschenke aan, een exemplaar van diens werk „De Garĕbĕg's te Ngojogijăkartå." 1895.

Zal in de bibliotheek worden geplaatst.

V. De Heer LOUW deelt mede dat voorstellen tot ruiling van edita zijn ontvangen van:

1°. die historische und antiquarische Gesellschaft zu Basel,

2° de directie der Revue Générale „le Mouvement Africain."

3°. den Heer T. L. WINTER, uitgever van het blad Retnodhoemilah te Jogjakarta.

Wordt besloten van deze aanbiedingen geen gebruik te maken en voor rekening van het Genootschap een abonnement te nemen op laatstgenoemd blad.

2°. geeft in overweging om aan Dr. F. DE HAAN, als een blijk van waardeering van de samenstelling zijner verhandeling: „de Académie de Marine te Batavia 1743-1755" ten behoeve van het Tijdschrift (Deel XXXVIII afl. 6.), bij wijze van honorarium, aan te bieden een stel van het „Nederlandsch-Indisch Plakaatboek" benevens een exemplaar van het 1ste deel van het „Gedenkboek".

Cfm. besloten.

VI. De Secretaris:

1°. biedt ten geschenke aan: J. H. STEWART LOCKHART, The Currency of the Farther East. 2 Vol[s]. Hongkong 1895.

Zal in de bibliotheek worden geplaatst.

2°. vraagt machtiging tot het laten drukken van 300 exemplaren van 's Genootschaps reglement.

Cfm.

VII. Wordt weder op de ledenlijst gebracht, de Heer Mr. H. VAN DISSEL Szn, Procureur-Generaal bij het Hooggerechtshof van Ned.-Indië.

Wordt benoemd tot gewoon lid, de Heer P. C. ARENDS Directeur van B. B.

Niets verder te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

De Voorzitter,

G. A. SCHERER.

De Secretaris,

B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag 3 December 1895.

Tegenwoordig de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. J. L. A BRANDES, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW, P. J. H. BOSBOOM en B. HOETINK, Secretaris.

De vergadering wordt, ingevolge eene uitnoodiging van het bestuur, mede bijgewoond door den Heer Dr. Ph. S. VAN RONKEL, die onlangs uit Nederland is aangekomen ten einde te worden benoemd tot ambtenaar voor de beoefening der Indische talen.

De Voorzitter heet den Heer VAN RONKEL welkom en spreekt de hoop uit dat diens studiën niet alleen aan de wetenschap in het algemeen mogen ten goede komen maar ook bevorderlijk zullen zijn aan het streven van het Genootschap.

I. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden de volgende stukken ter tafel gebracht:

a. Het Gouv. besluit dd. 8 November j.l., n°. 10, waarbij o. a. is bepaald dat de bij artikel 1 van dat besluit bedoelde blaasroeren met bijbehoorende lanspunten en pijltjes, op den voet van het besluit van 11 Dec. 1858, n°. 77 (Bijblad n°. 3121) aan het Genootschap in bewaring worden afgestaan. (Not. pag. 94).

Zullen in de ethnologische verzameling worden geplaatst.

b. Het renvooi van den Directeur van O. E. en N. dd. 8 November, n°. 26107, ten geleide van de bronzen voor-

werpen, bedoeld in het vroeger behandeld schrijven van den Resident van Japara (Not. pag. 98).

Zullen, onder dankbetuiging, worden opgenomen in de oudheidkundige verzameling.

c. Van denzelfden dd. 16 November, n°. 26402, ten geleide van vijf metalen beeldjes, in den grond gevonden op de onderneming Ketanden (Klaten, residentie Soerakarta).

Wordt besloten deze beeldjes voor *f* 25 aan te koopen ten behoeve der oudheidkundige verzameling.

d. Van denzelfden, dd. 23 November, n°. 11993, ten geleide van een schrijven van den Resident van Madioen dd. 11 November n°. 1836ª/25, waarbij toezending wordt verzocht van de getaxeerde waarde der chineesche munten, aangeboden bij 's Residents missive van 8 Maart j.l., n°. 1836/25. (Not. pag. 76)

De getaxeerde waarde ad *f* 6.52 zal alsnog worden overgemaakt.

e. Van den kontroleur van Oengaran, den Heer Canne, dd. 28 November, n°. 70168, waarbij, naar aanleiding van dezerzijdsch schrijven van 2 Juli j.l., n°. 104, wordt medegedeeld, dat aan den gewezen kontroleur van Oengaran, J. J. Meijer, thans te Salatiga, inlichtingen zijn gevraagd omtrent de door dezen in de desa Woedjil opgegraven beelden maar tot dusver geen antwoord is ontvangen.

Tevens worden een paar teekeningen aangeboden van een Ganeça-beeld, dat zich in de kontroleurs- woning te Oengaran bevindt en afkomstig moet zijn uit de desa Bergas lor.

Wordt besloten den Heer Canne te vragen of het Ganeça beeld inderdaad zoo fraai en ongeschonden is als de overgelegde teekeningen aangeven en hem te verzoeken in het bevestigend geval, dat beeld herwaarts te willen opzenden.

f. Eene circulaire van the Royal Society te Londen

waarbij, met het oog op de weinige beschikbare ruimte, het verzoek wordt gedaan „that the literary and other transactions and journals should no longer be sent."

Aangenomen voor kennisgeving.

g. Van den Vertegenwoordiger in N I. der Billiton-Maatschappij, dd. 22 November, ten geleide van een exemplaar van het verslag der Billiton Maatschappij, over het boekjaar 1894/95.

Zal in de bibliotheek worden geplaatst.

h. Van Dr. F. DE HAAN, houdende dankbetuiging voor de aanbieding van een volledig stel der Ned. Indische Plakaatboeken en van een exemplaar van het Gedenkboek. (Not. pag. 118).

Aangenomen voor kennisgeving.

II. De Voorzitter:

1°. bericht dat uit de rondlezing terug is:

a. „Drie maanden aan de Humboldtsbaai" door G. L. BINK (Not. 1894. pag. 11 en Not pag. 56, pag. 91 en pag. 115).

In handen van de redactie van het Tijdschrift ter publiceering; terwijl, naar aanleiding van eene opmerking van den Voorzitter, wordt besloten de aandacht der Maatschappij van Landbouw en Nijverheid te vestigen op hetgeen in deze verhandeling voorkomt omtrent suikerriet in de door den schrijver bezochte streek.

b. „Namen der Tenggereezen" en „De legende van Kiai Koesoemo. — Waarom de Tenggereezen offers brengen aan Bromo", beide door Dr. J. K. F. KOHLBRUGGE.

Wordt besloten de laatstgenoemde verhandeling op te nemen in het Tijdschrift en de eerste weder ter beschikking van den schrijver te stellen, aangezien de publiceering niet wenschelijk voorkomt.

c. „Rapport omtrent den toestand der landschappen Tandjoeng Kassau, Siantar en Tanah Djawa (Oostkust van Sumatra)" door J. A. KROESEN (Not. pag. 99).

Wordt besloten de Regeering vergunning te vragen dit rapport in extenso te publiceeren.

d. „Nota over de afdeeling Soekadana" door J. P. J. BARTH (Not. pag. 104 en pag. 109).

In handen van den redacteur der verhandelingen ter publiceering.

2o. biedt ten geschenke aan eene Sasaksche reistasch (kampid).

Zal in de ethnologische verzameling worden geplaatst.

III. De Heer VAN DER CHIJS:

1o. deelt mede dat zijn ontvangen de navolgende geschenken:

a. van het lid LIM LIANG BOE, twee krissen waarvan één met goud versierd;

b. van den Heer V. H. DALITZ:

Mexico, peseta, 1780. — z

Engeland, florin, 1885 — z

c. van het lid D. GROENEVELD, een exemplaar van eene nieuwe reclame-plaat der N. I. Escompto-Maatschappij.

Zullen in de betrekkelijke afdeelingen worden geplaatst.

2o. stelt voor den Resident van Semarang te verzoeken te willen onderzoeken en berichten, welke jaartallen en merken voorkomen op de kanonnen, welke liggen te Banjoemanik, op de grens van Srondol, tegenover het huis van den Heer Nagel.

Cfm.

3o.

4o. legt over een deel van het Daghregister (1666—67).

Met de voltooiing wordt de Heer VAN DER CHIJS door den Voorzitter gelukgewenscht

IV. De Heer BRANDES biedt, namens den Heer J. KNEBEL, Assistent-Resident te Pamalang, voor het Tijdschrift aan:

a. Het beeld van Ardawalika;

b. Tjandi Penggarit en Kjai Tapak,

desa-legenden uit het Javaansch medegedeeld.

In rondlezing.

V. De Heer SNOUCK HURGRONJE biedt namens 's Genootschaps buitengewoon lid Sajjīd Oethmān bin Abdallah Alawi, ten geschenke aan een exemplaar van diens verhandeling:

Daf'oel-waqī'ah walmain allaḍaini fī çoelḥi 'l-djamā'atain . . . . . . ini risalah karangan hamba jang dha'īf Oethman bin Abdallah bin Aqīl bin Jaḥja.

Lithogr. Batavia 1313 H.

Zal in de bibliotheek worden geplaatst.

VI. De Secretaris deelt mede dat de Witte Societeit te Medan in het bezit is van de jaargangen 1843 — 70 van het tijdschrift van Ned. Indië en het bestuur dier Societeit wellicht bereid is die jaargangen aan het Genootschap af te staan, in ruil voor eenige andere boekwerken.

Wordt besloten voor te stellen bedoelde jaargangen te ruilen voor een compleet stel der Ned. Ind. Plakaatboeken, dan wel voor eenig ander boekwerk waarvan de prijs *f* 25, niet te bovengaat.

VII. De Voorzitter deelt den uitslag mede van het door hem en den Heer VAN DER CHIJS gepleegde overleg omtrent de toelating van bezoekers in de zoogenaamde goudkamer en de openstelling van het Museum in het algemeen.

Wordt, na beraadslaging, besloten:

1°. het Museum voor bezoekers open te stellen dagelijks van 8 uur v. m. tot 3 uur n. m.

2°. de redacties der plaatselijke bladen uit te noodigen hiervan geregeld mededeeling te doen op de wijze als vroeger gebruikelijk was;

3°. te bepalen dat aan het bedieningspersoneel onbekende personen alleen op uitdrukkelijk verzoek in de goudkamer zullen worden toegelaten en de mandoer alsdan steeds zich zal moeten laten bijstaan door een of meer zijner ondergeschikten;

4°. dat de conservators der verzamelingen de bevoegdheid zullen hebben om eene afdeeling waar zij werkzaam zijn, voor het publiek te sluiten.

VIII. Wordt benoemd tot gewoon lid, de Heer E. F. JOCHIM, kontroleur der 1e klasse bij het B. B. à la suite, te Pamakasan.

Op de ledenlijst worden weder geplaatst de Heeren Mr. A. D. H. HERINGA, Algemeen Secretaris van Ned. Indië en J. H. A. BEKBERGEN, Referendaris bij het Dept. v. O. E. & N.

Van de ledenlijst worden op verzoek afgevoerd de Heeren C. J. DE JAAGER, H. J. E. VAN DER KOP en W. J. E. BEDDING.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

De Voorzitter,
G. A. SCHERER
De Secretaris,
B. HOETINK.

APERÇU
DES ACQUISITIONS ET DES PUBLICATIONS
PENDANT
L'ANNÉE 1895.

Nous devons à la munificence du Gouvernement d'avoir enrichi notre Musée ethnographique, d'une splendide collection d'objets précieux, qui ont fait partie du butin enlevé à l'ennemi, pendant l'expédition de Lombok, et de quelques sarongs magnifiques, que les Balinais de qualité portent dans cette île.

C'est encore au Gouvernement que nous devons le dépôt dans le Musée des emblèmes de l'ancien Sultanat d'Atjeh.

Des collections intéressantes du pays de Nias, de la Nouvelle-Guinée, des Iles Victoria (Nlle. Guinée allemande), de Lombok, de Hadramouth, de Karang Asam et de Boleleng, nous ont été gracieusement envoyées par Messieurs C. J. L. PALMER VAN DEN BROEK, VAN OLDENBORGH, BINK, SCHMIDHAMER, SAJJID OETHMAN BIN ABDALLAH ALAWI ET POPTA.

Citons aussi différents dons de photographies: de M. DELPRAT (vues de Lombok), de M. DEN HAMER (antiquités sur le mont Lawoe), de M. WOLTERS (rakshasa's), de M. KO MO AN (récolte de nids d'hirondelle) de M. M. WOODBURY & PAGE (collections du Musée) et de M. TAN TJI LAN (idem).

A l'exception de quelques statuettes en bronze trouvées près de Klaten (Soerakarta), les acquisitions archéologiques de l'année passée sont relativement peu intéressantes et ne méritent guère une mention spéciale. Nous renvoyons le lecteur à la liste de ces objets.

Comme l'indique la liste des acquisitions numismatiques, plusieurs pièces de monnaie proviennent du Gouvernement des Indes Neerlandaises et des Ministères des Finances d'Autriche et de Hongrie; d'autres sont dues à la générosité de Mademoiselle VORDERMAN et de Messieurs van OOSTERZEE, v. KÖCKRITZ, KNUS, HEPP, KIRKPATRICK et BENSBACH.

Quelques médailles curieuses nons ont été données par le Conseil d'administration de l'Etablissement des monnaies à Utrecht et par Messieurs VAN DER FELTZ, HAGNAUER, MEERTENS et SALMON.

L'expédition de Lombok a sensiblement favorisé l'augmentation de notre collection de manuscrits balinais, Messieurs DANNENBARGH, SCHEUER, SCHMIDHAMER, VAN THIEL, ROLL et VOGEL ayant fait présent à la Société de leurs trouvailles dans cette île.

Messieurs HOLLE, F. A. PALMER VAN DEN BROEK, MEIJER RANNEFT et HELFRICH nous ont fait également don d'autres manuscrits, non moins importants.

Nous ne pouvons omettre de signaler les travaux d'un grand nombre de linguistes, qui ont composé des vocabulaires des différentes langues et dialectes en usage aux Indes Orientales Neerlandaises.

La Société a perdu beaucoup par le départ de son Président, l'honorable M. GROENEVELDT, et ensuite par le décès de M. VAN DAVELAAR, un membre de la Direction.

La mort lui a encore enlevé un de ses membres honoraires, l'illustre savant le Docteur VETH, Professeur à l'Université de Leide.

Ont été nommés:

1°. membre honoraire, M. W. P. GROENEVELDT, ancien-Président de la Société;

2°. membre correspondant, M. le Docteur B. HAGEN, naturaliste, actuellement à Homburg;

3°. membre extraordenaire, M. le Docteur N. ADRIANI, délégué de la Société des missions à Utrecht, à Posso.

Les publications de 1895 sont les suivantes:

I. le tome XXXIII des procès-verbaux des séances de la Direction;

II. les livraisons IV—VI du tome XXXVIII et la livraison I du tome XXXIX de la Revue périodique (Tijdschrift voor Indische taal-, land- en volkenkunde), contenant:

Notices sur les diverses tribus (margas) des Bataques, par M. VAN DIJK.

Quelques remarques sur la langue javanaise comme elle est parlée dans le district de Bandjaran (résidence Japara), par M. WALBEEHM.

Extraits (60) pour servir de comparaison avec les morceaux choisis d'un Hikajat Bayan budiman que M. NIEMANN a publiés dans son Anthologie Malaise, par M. BRANDES.

Vocabulaire sasak, par M. VORDERMAN.

Les émoluments du chef du village (desa) et des membres de l'administration du desa, dans la résidence de Tegal, par M. KNEBEL.

Le chabar Mamà si Hetong, compte-rendu par M. SNOUCK HURGRONJE.

Le poême Damar Wulan en style-lakon, communiqué par M. BRANDES.

Légendes javanaises des desa's de la résidence Rembang, communiquées par M. KNEBEL.

Notice concernant l'histoire de Borneo (Wester-afdeeling) par M. IJOUNG.

L'Académie de Marine à Batavia (1743—1755) par M. DE HAAN.

Aperçu sur la géographie et l'ethnographie de Korintji, de Serampas et de Soengei Tenang par M. KLERKS.

Légende de desa (javanaise), racontée par M. KNEBEL,

III. Une livraison du tome L des „Verhandelingen", contenant un recueil pour servir à la connaissance du dialecte de Sikka, par feu M. Calon.

IV. Les tomes XIII et XIV du „Ned. Indisch Plakaatboek" par M. van der Chijs.

V. Un tome du „Daghregister" par le même.

BIJLAGE I.

VERSLAG

DER

verrichtingen enz. van de Archaeologische Vereeniging te Jogjakarta, gedurende het jaar 1894.

Gedurende het afgeloopen verslagjaar hadden geene mutatiën plaats onder de leden van het bestuur, dat dus als volgt samengesteld bleef:

Beschermheer.	de Heer	C. M. KETTING OLIVIER, Resident van Jogjakarta.
Eerevoorzitter	„ „	DR. J. GRONEMAN.
President	„ „	R. M. E. RAAFF.
Vice-President.	„ „	A. TH. RAAFF.
Secretaris-Thesaurier. . .	„ „	O. E. V. HERMENS.
Leden	„ „	H. J. BOELMAN.
	„ „	K. CÉPHAS.
	„ „	G. A. S. HEMPENIUS.
	„ „	J. F. L. GESSNER.
	„ „	BARON P. TAETS VAN AMERONGEN.

Het aantal leden was, wegens vertrek, met twee verminderd en bedroeg dus op ultimo December 1894 38.

Omtrent de werkzaamheden kunnen ditmaal slechts weinig details vermeld worden, daar zij zich nagenoeg uitsluitend bepaald hebben tot de voortzetting der in het vorige verslag genoemde verrichtingen, terwijl daarbij geene belangrijke vondsten werden gedaan.

De deblayeering van het plateau, dat wegens de kolossale hoeveelheden steenen, die daarbij bloot kwamen, een zwaar werk was, is afgeloopen, waarmede de voet van het ruïnencomplex schijnt gevonden te zijn. En daar in het begin van het jaar door proefnemingen bleek, dat de voet der afzonderlijke tempels zich nog beneden het toenmalig niveau van het plateau uitstrekte, werden in dit laatste de uitgravingen om de tempels opnieuw voortgezet en wel tot op eene diepte van ongeveer 70 c.M., waar, naar vermoed wordt, de werkelijke bases der tempels moeten gezocht worden, althans zoo men dit mag afleiden uit de omstandigheid, dat dáár de steenen niet meer bewerkt zijn.

Zooals van zelf spreekt moest nu het geheele plateau, ten einde het op niveau te hebben, tot bovengenoemde diepte worden uitgegraven, hetgeen, alweder door de groote hoeveelheden bewerkte en niet bewerkte steenen van soms groote dimensiën, een zeer tijdroovend werk was.

De onder de uitgegraven steenen gevonden beelden werden afgezonderd en de resteerende steenen verwijderd naar die enkele plaatsen buiten het tempel-complex gelegen, welke ter onzer dispositie waren.

Het gemis van voldoende ruimte werd daarbij zeer gevoeld, en toch konden wij ons, zoolang de kwestie over de onteigening der aangrenzende Solosche desa niet beëindigd was, onmogelijk vrijer bewegen.

Eene groote verrassing was het daarom voor de vereeniging toen zij eindelijk het bericht kreeg, dat het Solosche inlandsche bestuur genoegen had genomen met eene nieuwe taxatie opgemaakt door den Regent van Kalassan (Jogjakarta) en den Panewoe van Prambanan (Soerakarta), voor de goedkeuring van welke raming, beloopende eene som van ƒ 491.— door den Beschermheer de medewerking van den Resident van Soerakarta was ingeroepen. Door het gunstige resultaat, waarmede dit geschiedde, werd der Vereeniging een bedrag van ruim ƒ 2000.— bespaard, hebbende toch de door ons

wel wat hoog gevonden vroegere schatting van het Klatensche inlandsch-bestuur ƒ 2580.77[5] beloopen.

Intusschen kan het niet anders dan nog een geruimen tijd duren vóór alle uitgegraven steenen een geschikte plaats zullen hebben gevonden. Ten einde handenarbeid daarbij te besparen, zijn uit Europa ijzeren handkarren besteld, doch nog niet ontvangen.

In een der gehouden vergaderingen werd het plan overwogen de Tjandi-Sewoe weder ter hand te nemen, doch dit werd afgestemd, daar gebleken was, dat uit een oogpunt van economie gestadig toezicht op de werkzaamheden als dringend noodzakelijk moest worden beschouwd, en het dus beter was niet op twee plaatsen tegelijk te ontgraven.

Zoo zal dan de Prambanan-groep onze krachten voorloopig nog in beslag blijven nemen.

De zucht van vele bezoekers — en onder dezen der Vreemdelingen in de eerste plaats, en hier onder weder vooral der Engelschen — om als aandenken de een of andere bewerkte steen medetenemen, vereischt, teneinde dit tegen te gaan, veel oplettendheid van den Opzichter. En nu deze ontvreemdingen niet meer kunnen plaats hebben, worden soms zeer hooge prijzen voor een beeldje of een afgebroken deel daarvan, geboden.

Misschien zou later het onder toezicht verkoopen van die bewerkte steenen, welke niet meer terecht te brengen zijn, in het belang der finantiën van de Vereeniging aanbeveling kunnen verdienen.

Het Museum is in het laatst van het verslagjaar gereed gekomen. Daarheen zullen nu successievelijk de voor vervoer eenigszins geschikte beelden en bas-reliefs worden overgebracht. Zij zullen dan verder gecatalogiseerd en waarschijnlijk gephotographeerd worden.

Het gebouw ziet er zeer goed uit en zal zekerlijk wel voldoen.

Gelijk reeds ter loops werd gezegd, hadden gedurende

het afgeloopen verslagjaar geene ontgravingen plaats in of nabij de andere tempelruïnes, en werden deze slechts in den toestand gehouden, waarin zij in den loop van 1893 gebracht waren.

De finantiën der Vereeniging stonden zeer gunstig, dank zij der Regeerings-beschikking dd. 13 Maart 1894 No. 26, waarbij de Vereeniging met een bedrag van *f* 3000.— voor de kosten der ontgravingen en van *f* 70.— 's maands voor onderhond van en toezicht op de Hindoe-monumenten gesubsidieerd werd en den ijver en der onvermoeide toewijding, waarmede de Heer Gessner de werkzaamheden leidde.

Wat de bibliotheek betreft, deze werd verrijkt met de geregeld ontvangen, zeer gewaardeerde edita van het Bataviaasch-Genootschap van Kunsten en Wetenschappen en van het Koninklijk Instituut voor de Taal-, Land- en Volkenkunde van Nederl.-Indië, alsmede door eene „Bijdrage tot de kennis der Oudheden van Java" van Dr. A. G. Vorderman.

Jogjakarta, 12 Januari 1895.

Namens het Bestuur der

Archaeologische-Vereeniging:

De President,

R. M. E. RAAFF.

De Secretaris,

O. E. V. HERMENS.

BIJLAGE II.

Beschrijving van eenige oudheden, gevonden bij Kali dawir, district Ngoenoet, afdeeling Toeloeng Agoeng, residentie Kediri.

DOOR

Mr. W. F. HAASE.

I.

Twee vrouwenbeelden; in het gehucht Ngampel der desa Djoho, onderdistrict Kali dawir, district Ngoenoet, achter de woning van den kepala dier desa.

beeld *a*: een zeldzaam goed bewaard gebleven zeer fraai en artistiek uitgevoerd beeldje, ter hoogte van iets meer dan een halve meter (van de gewone steensoort); aan de achterzijde, in een achthoekige zonneschijf, een inscriptie (zie II*a*).

Dit beeld wordt voor zeer heilig gehouden en zal vermoedelijk (wat zeer te bejammeren is) wel niet voor het museum van het Genootschap kunnen worden aangekocht, dewijl de omwonende bevolking zeer aan het beeld gehecht schijnt.

Niet dan met veel moeite — dewijl men niet toestond het beeld even te verplaatsen — is het mogen gelukken de inscriptie te copiëeren.

beeld *b*: een erg geschonden beeld met opvallend groote borsten, overigens vrij goed geproportioneerd, van een zachte geelachtige steensoort (tufsteen?), iets kleiner dan beeld *a*; aan de achterzijde, een duidelijke in scherpe lijnen uitgevoerde inscriptie.

Voorts werden op dezelfde plaats nog aangetroffen:
twee tempelwachters.
een zoogenaamde joni en
de overblijfselen van een tjandi van rood gebakken steen, reeds geheel ingestort en onder de aarde bedolven: slechts hier en daar zijn eenige fragmenten van lijsten zichtbaar, waarop dieren-figuren voorkomen.

Volgens den kapala zou bedoelde plaats nimmer te voren door Europeanen zijn bezocht geweest.

Naar mijne meening heeft men die plaats tot nog toe zorgvuldig verborgen gehouden wellicht uit vrees voor de soesah aan een bezoek door Europeesche ambtenaren verbonden of wel uit vrees dat dezen de beelden zouden komen weghalen.

III.

Het door Dr. VERBEEK in zijn boven aangehaalde lijst onder N°. 540 vermelde mannenbeeld met 3 ballen, genaamd „Warkadara" te Toenggangri.

Ik teeken hierbij aan, dat zich thans op de aloon-aloon te Trenggalek, waar de Assistent Resident VAN DELDEN LAËRNE eenige in genoemde afdeeling gevonden beelden heeft verzameld, ook een dergelijk beeld bevindt, evenwel met twee ballen en zonder slangen doch overigens van het zelfde tijpe; het beeld draagt daar den anderen naam van Warkadara nl. Bima.

IV.

een mannenbeeld en een vrouwenbeeld: vieramig; attributen: lotusbloem en vliegenwaaijer; in het gehucht Kedoeng Dawa der desa Soekoredjo, onderdistrict Kali dawir, district Ngoenoet; in de nabijheid, verscheidene vierkante steenblokken; op een 50 pas afstands daarvan midden op een ara-ara een zoogenaamde joni.

V.

een beschreven steen, (zachte geel grauwe steensoort) door den heer A. Doijer gevonden onder den grond bedolven op een tegalveld, in de nabijheid van sub IV bedoelde beelden.

Verder werden nog aangetroffen de navolgende oudheden:

In de desa Djoho vd. nabij de bron Banjak abang: een mannenbeeld en een vrouwenbeeld (vierarmig), beiden ongeschonden en van hetzelfde type als de beelden hiervoren onder IV vermeld, doch meer versierd; attributen dezelfde.

In de onmiddellijke nabijheid daarvan, op een hoop en zoo goed als geheel onder de aarde begraven, de vermoedelijke overblijfselen van een tjandi van rood gebakken steen (of badhuis; de aanwezigheid toch van een prachtige bron in de nabijheid doet vermoeden dat men hier met een oude badplaats te doen heeft.)

In het gehucht Pakisredjo, desa Karangtaloen, onderdistrict Kalidawir, district Ngoenoet:

Op een begraafplaats, twee zwaar geschonden beelden, voorstellende een man en een vrouw — voorzoover kan worden nagegaan, van hetzelfde type als de onder IV bedoelde. Deze beelden zijn bekend onder den naam Embah Ameng en Njai Ameng en staan in een reuk van heiligheid.

Vroeger moet hier bij de twee beeldjes een „retjå tjèlèng" gestaan hebben. Men heeft dat beeld echter om onbekende redenen, doch vermoedelijk uit bijgeloof en vrees voor mislukking van den rijstoogst, in een nabij gelegen bron weggeworpen, alwaar het in den modder moet zijn verdwenen.

Al de bovengenoemde oudheden (met uitzondering van het beeld van Tomggangri) liggen aan den noordelijken rand van het Zuider gebergte, deels beoosten, deels bezuiden Kalidawir (vide oudheidkundige kaart).

Op het erf van den pasanggrahan te Kalidawir bevindt zich een zeer beschadigd vrouwenbeeldje, vierarmig; vermoedelijke houding staande (ter hoogte der heupen gebroken, onderstuk niet aanwezig); attributen: een vliegenwaaijer en lotusknop? (erg onduidelijk).

Door koop ben ik in het bezit gekomen van een mannenbeeld met drie hoofden en vier armen en vier beenen (trimoerti?) hoog ongeveer $^1/_2$ meter: zittend; met glorie; de drie hoofden zijn geheel aan elkaar gelijk; de beide voorhanden voor het lichaam, met de palmen naar boven; beide handen half gesloten; de achterhanden opgeheven; van de rechter- zijn de middel- en ringvinger naar boven gestoken, de duim over die beide vingers gebogen en de wijsvinger en pink onder den duim gestoken; van de linker- zijn de duim, de wijs- en de middelvinger opwaarts gestoken en de ringvingers onder de gebogen pink gestoken. (dit laatste is echter niet erg duidelijk zichtbaar).

Voor zoover de twee achterbeenen (waarvan de voeten niet aanwezig zijn) zichtbaar zijn, zitten de beelden rechts en links geknield.

Op het beeld zijn geen attributen te zien.

Ten slotte vestig ik de aandacht nog op een *merkwaardig* beeldje om den *tulband*, dien het als hoofddeksel op heeft en een door den administrateur van het koffie-perceel Penampikkan, distr. Pakoentjen dezer afdeeling, op dat perceel gevonden ouden gendi. Ook het beeldje is op dat perceel, onder den grond begraven gevonden gevonden. (Mochten die beide voorwerpen waarde hebben voor het Genootschap dan ben ik bereid den heer Odenthal, administrateur van bedoeld perceel, te vragen of hij de beide voorwerpen wil afstaan).

Ik vergat hierboven nog te vermelden, dat de trimoerti afkomstig moet zijn van een begraafplaats in de desa Karangtaloen vd.

N BI

ZAM

bilai

20

16

18

54

9

de

LIJST

van ingekomen boekwerken gedurende het 1e kwartaal 1895.

Catalogus van de Nederlandsche koloniale afdeeling te *Antwerpen* 1894 Amsterdam 1894. 8°. — Van Dr. A. J. E A. Bik.

Bastian (Adolf), Zur Mythologie und Psychologie der Negritier in Guinea mit Bezugnahme auf socialistische Elementargedanken. Mit einer Karte. Berlin 1894. 8°.

Volks-leesbibliotheek der loge „De ster in 't Oosten" gevestigd te *Batavia*. Reglement. Batavia en Noordwijk 1889. 12°.

Reglement en catalogus van het juridisch leesgezelschap opgericht te *Batavia* in 1887. Batavia—Solo 1894. 8°.

Naamlooze vennootschap te vestigen te *Batavia*, onder nadere bewilliging van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië. Javasche fabriek ter bereiding van kinine en andere chemicaliën. Prospectus. Batavia 1895. 4°.

Berg (L. W. C. Van den), Le droit pénal de la Turquie. (Publiée par l'union internationale de droit pénal). Berlin 1894. 8°.— Van den schrijver.

Beijl (H. Z. Zegers de), Oude kennissen in een nieuw kleed. Een leesboekje voor de hoogste klasse der Indische scholen. Batavia 1895. 8°.

Boenga mawar, Boekoe pantoen pengiboer hati terkarang oleh —, akan goena menghilangken karat di hati, ser-

ta menjindir satoe sama laen. Batavia—Solo 1895. 12°.

Cultuur-Maatschappij „*Boenga Meloer*". Prospectus. Batavia 1 December 1894. 4°.

Brandes (*Dr. J.*), Nadere opmerkingen over de Maleische bewerkingen van de geschiedenis der 10 vizieren, Hikajat Golam (Hik. Zadabaktin, Hik. Azbak), Hik. Kalila dan Damina (laatste gedeelte), en de daarvan te onderscheiden, bij de Maleiers voorhanden uiteenloopende Hikayat's Baktiyar. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXVIII). Batavia 1894. 8°.

Brückner (*Dr. A.*), Peter der Grosse. (Allgemeine Gesch. in Einzeldarstellungen, dritte Hauptabtheilung, sechster Theil). Berlin 1879. 8°.

Brückner (*Dr. A.*), Katharina die Zweite. (Allgem. Gesch. in Einzeldarstellungen, dritte Hauptabtheilung, zehnter Theil). Berlin 1883. 8°.

Vereeniging „de Club" te *Buitenzorg*. Reglement. Batavia—Solo 1895. 8°.

Carbe (*R.*), Indische Reiseskizzen. Berlin 1889. 8°.

Chijs (*J. A. Van der*), Geld zaaien. (Overgedrukt uit den feestbundel van taal-, letter-, geschied- en aardrijkskundige bijdragen ter gelegenheid van zijn tachtigsten geboortedag aan Dr. P. J. Veth door eenige vrienden en oudleerlingen aangeboden). Batavia 1893. 4°.— Van den schrijver.

Cool (*W.*) en G. B. Hooyer, De Lombok-expeditie. Aflevering I, II. den Haag 1895. 8°.

Currie (*F.*), The indian law examination manual. Fourth edition. Calcutta 1892. 8°.

Dahn (*Dr F.*), Urgeschichte der germanischen und romanischen Völker. Zwei Bände. (Allgem. Gesch. in Einzeldarstellungen, zweite Hauptabth., zweiter Theil). Berlin 1881. 8°.

Danvers (*J.*), Report to the secretary of state for India in council on railways in India for the year 1870—81. London 1871—1881. 4°.

Danvers (*F. C.*), The Portuguese in India. Vol^s. I and II. London 1894. 8°.

Dekker (*H. C. Douwes*), Het vonnis van G. Jonckbloet over Multatuli herzien door—. 's-Gravenhage. 8°.

Easton (*N. Wing*), Diamanten in Landak, hun voorkomen en ontginbaarheid. (Overdruk uit de Javasche courant van Vrijdag 8 Maart 1895, No. 19). Batavia 1895. 8°.

Fennema (*R.*), Kort bericht over de uitbarsting van den Galoenggoeng op den 18^en en 19^en October 1894. (Overdruk uit de Javasche Courant van Vrijdag 22 Februari 1895, No. 85). Batavia 1895 8°.

Fruin (*R.*), Uittreksel uit Francisci Dusseldorpii Annales. 1566—1616. (Uitgegeven door het Historisch Genootschap gevestigd te Utrecht). 's-Gravenhage 1894 8°.

Assam thee onderneming „*Gedeh*". Prospectus. November 1894. 4°.

Geiger (*Dr. L.*), Renaissance und Humanismus. (Allg. Gesch. in Einzeldarstellungen, zweite Hauptabtheilung, achter Theil). Berlin 1882. 8°.

Gennep (*A. Van*), Staat van oorlog en staat van beleg. Academisch proefschrift. Leiden 1888. 8°.

Groneman (*J.*), Twee merkwaardige bliksems. (Overgedrukt uit het Natuurkundig Tijdschrift Dl. LIV, afl. 3). Batavia 1895. 8°.— Van den schrijver.

Groneman (*J.*), Veth en Java. (Overgedrukt uit den feestbundel van taal-, letter-, geschied- en aardrijkskundige bijdragen ter gelegenheid van zijn tachtigsten geboortedag aan Dr. P. J. Veth, door eenige vrienden en oudleerlingen aangeboden). Banjoemas 1893. 4°.— Van den schrijver.

Haastert (*C. J. Van*), Boekoe itoengan petjahan bener, pi-

keun moerid-moerid pangkat kadoewa di sakola-soenda. Batawi 1894. 8°.

Hertzberg (*Dr. G. F.*), Geschichte von Hellas und Rom, zwei Bände. (Allgem. Gesch. in Einzeldarstellungen, erste Haupabtheilung, fünfter Theil). Berlin 1879. 8°.

Hertzberg (*Dr. G. F.*), Geschichte des römisschen Kaiserreiches. (Allgem. Gesch. in Einzeldarstellungen, zweite Hauptabtheilung, erster Theil). Berlin 1880. 8°.

Hertzberg (*Dr. G. F.*), Geschichte der Byzantiner und des Osmanischen Reiches bis gegen Ende des sechszehnten Jahrhunderts. (Allgem. Gesch. in Einzeldarstellungen, zweite Hauptabtheilung, siebenter Theil). Berlin 1883. 8°.

Hurgronje (*Dr. C. Snouck*), Sajjid Oethman's gids voor de priesterraden, besproken door —. Batavia 1895. 8°.— Van den schrijver.

Loop der treinen van de Spoorwegen op *Java* met spoorkaart van Java. Batavia-Solo 1895. 12°.

Mededeelingen proefstation „Oost-*Java*". Nieuwe Serie, no. 13.
De stand der suikerrietbladen bij vocht en bij droogte door J. K. Wakker. (Overgedrukt uit het Archief voor de Java-suikerindustrie 1895, Afl. 2). Soerabaia 1895. 8°.

Mededeelingen van het proefstation voor suikerriet in West-*Java* te Kagok-Tegal, no. 18.
Zaaiproeven 1893-94 door Dr. F. A. F. C. Went en H. C. Prinsen Geerligs (Overgedrukt uit het Archief voor de Java-suikerindustrie. Jaargang 1895). Soerabaia 1895. 8°.

Mededeelingen van het proefstation voor suikerriet in West-*Java* te Kagok-Tegal, no. 17.
Het centrifugerendement. Heeft het bloeien van riet invloed op de opbrengst en het suikergehalte? Resultaat der proeven genomen met defecatie met behulp van chloorbarium door H. C. Prinsen Geerligs.

(Overgedrukt uit het Archief voor de Java-suikerindustrie. Jaargang 1895). Soerabaia 1895. 8°.

Jorissen (*Dr. Teod.*), Historische karakters. Tweede, goedkoope druk. Haarlem 1894. 8°.

Kate Dr. (*Herman F. C. ten*), Verslag eener reis in de Timorgroep en Polynesië. (Overgedrukt uit het Tijdschrijft van het Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap, jaargang 1894). Leiden 1894. 8°. -- Van den schrijver.

دري حال ڤڽاكيت كليرا dari hal penjakit *kolera*. Batavia 1894. 8°.

Langley (*S. P.*), The internal work of the wind. (From Smithsonian Contributions to knowledge vol 27, No. 884). City of Washington 1893. 4°.

Lavisse et Rambaud. Histoire générale. vol. I, II, III et IV. Paris 1894. 8°.

Leendertz (*C. J.*), Bali en de Balineezen. Een en ander over land en volk. Leiden 1895. 8°.

Lisman (*J. A. E A.*), Het wetsontwerp ter uitvoering van artikel 187 der grondwet. Proefschrift. 's-Gravenhage 1891. 8°.

Lith (*P. A. Van der*) en A. J. Spaan, Encyclopaedie van Nederlandsch-Indie; afl I. 's-Gravenhage—Leiden. 8°. Van de Redactie en Uitgevers.

Louw (*P. J. F.*), Crawfurd door Dipånĕgårå toegelicht. (Overgedrukt uit den feestbundel van taal-, letter-, geschied en aardrijkskundige bijdragen ter gelegenheid van zijn tachtigsten geboortedag aan Dr. P. J. Veth, door eenige vrienden en oudleerlingen aangeboden). Batavia 1893. 4°.— Van den schrijver.

Macaulay (*Th. B.*), Biographical essays. Leipzig 1857. 12°.

Macaulay (*Th. B.*), Speeches. Vols. I and II. (Collection of British authors, vols. CCLXXXIV and CCLXXXV). Leipzig 1853. 12°.

Martin (*K.*), Reisen in den Molukken, in Ambon, den Uliassern, Seran (Ceram) und Buru. Eine Schilderung von Land und Leuten. Mit 50 Tafeln, einer Karte und

18 Textbilderen. (Herausgegeben mit Unterstützung der niederländischen Regierung). Leiden 1894. 8°.

Matthes (*Dr. B. F.*), De boeken van Jozua, de Richteren en Ruth, in het Makassaarsch vertaald. (Uitgegeven voor rekening van het Nederlandsch bijbelgenootschap). Amsterdam 1894. 8°.— Van den schrijver.

Matthes (*Dr. B. F.*), De profetieën van Jesaja in het Boegineesch vertaald. Uitgegeven voor rekening van het Nederlandsch bijbelgenootschap. Amsterdam 1894. 8°.— Van den schrijver.

Melbourn (*G. Fraser*), The planter's manual, an English, Dutch, Malay and Keh Chinese vocabulary. Deli-Sumatra 1894. 8°.— Van den Heer Hoetink.

Nederlands verquikking, of d'ontwaekte Leeuw, waer *Mercurius* tijding brengt, van alle het gene in de Vere enigde Nederlanden is voorgevallen, op de ses eerste maenden des jaers 1673. Amsterdam 1673. 8°.— Van den Heer Habbema.

Koninklijk Zoölogisch Genootschap „*Natura artis magistra.*" Gids voor den bezoeker der tentoonstelling van geweven stoffen, uit den Oost-Indischen Archipel. Amsterdam 1894—1895. 8°.

Nederland-Lombok. Rotterdam 1893. Fol.— Van den Heer Groeneveldt.

Reorganisatie van het europeesch lager onderwijs in *Nederlandsch-Indië.* De voorschriften van 1894 met toelichtende circulaire. Batavia 1894. 8°.

[illegible] Boekoe piwoelang kaboepaten *Ngampel* marang sakabehe kang pada hangabdi magang. Soerakarta 1895.

[illegible] Boekoe pawoelang kabopaten *Ngampel* mĕnjang para poelisi tjilik. Soerakarta 1894.

Obdeijn (*H. G. P.*), Indische spreek-en schrijffouten. Batavia-Solo 1895. 8°.— Van de firma Albrecht en Rusche.

Oncken (*Dr. W.*), Das Zeitalter Friedrichs des Grossen. Zwei Bände. (Allgemeine Geschichte in Einzeldarstellungen, dritte Hauptabtheiling, achter Theil). Berlin 1882. 8°.

Pabst (*P. van Lawick van*), Handleiding tot het leesonderricht aan niet-europeesche militairen ten gebruike bij korps- en kaderscholen. Batavia 1895. 8°.

Piepers (*Mr. M. C.*). Antwoord in zake de Costa-Rica-Packet. 's-Gravenhage 1895. 8°.

Plaat (*P. Th. L. Grinwis*), Mededeeling over irrigatiën in Italië en Spanje (Overgedrukt uit de Notulen der vergadering van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs 1894—1895, bl. 8—21). 's-Gravenhage 1894. 8°.

Pleyte (*C. M. Wzn.*), Bataksche vertellingen. Utrecht 1894. 8°.

Pleyte (*C. M. Wzn.*), Zijn de widyādarī in de indonesische legenden uitsluitend aan de Hindus ontleend? (Overgedrukt uit den feestbundel van taal, letter-, geschied- en aardrijkskundige bijdragen ter gelegenheid van zijn tachtigsten geboortedag aan Dr. P. J. Veth oud-hoogleeraar door eenige vrienden en oud-leerlingen aangeboden). 4°. — Van den schrijver.

Poensen (*C.*), Een Javaansche fabel. (Overgedrukt uit den feestbundel van taal-, letter-, geschied- een aardrijkskundige bijdragen ter gelegenheid van zijn tachtigsten geboortedag aan Dr. P. J. Veth door eenige vrienden en oud-leerlingen aangeboden). Delft 1894. 4°.— Van den schrijver.

Philippson (*Dr. M.*), Das Zeitalter Ludwigs des Vierzehnten. (Allgem. Gesch. in Einzeldarstellungen, dritte Hauptabtheilung, fünfter Theil). Berlin 1879. 8°.

Philippson (*Dr. M.*), Westeuropa im Zeitalter von Philipp II, Elizabeth und Heinrich IV. (Allg. Gesch. in Ein-

zeldarstellungen, dritte Hauptabtheilung, zweiter Theil). Berlin 1882. 8°.

ايفله كتاب يغبرنام ثمرة المهمة ضيافة للامراء والكبراء لاهل المحكمة كراغن المرحوم راج علي الحاج ابن المرحوم راج احمد الحاج تغمده الله تعالي برحمته واعاد علينا من بركته

Thamarat al-moehimmah ..... karangan al-marhoem *Radja Ali* al-Hadj. Lingga 1304 H. — Van den Heer Habbema.

Ranking (*G. S. A.*), A guide to Hindustáni, Falim-i-zá-ban-i-urdú. Calcutta 1892. 8°.

Raynal (*Abt*), Historie van het stad-houderschap, sedert deszelfs oorspronk tot op den tegenwoordigen tijd. Overzien, verbeetert, gekastijdt en gesuivert van zijne Misslagen, door Mr. Rousset, uit het Fransch vertaalt door H. v. E. Amsterdam 1749. 12°. — Van den Heer Habbema.

Rees (*D. F. W. van*), Verzameling van agrarische verorderingen in Nederlandsch-Indië bijeengebracht en van aanteekeningen voorzien door — . Eerste deel. Batavia 1895. 8°.

Reglement voor het Indisch-Genootschap, vastgesteld in de algemeene vergadering van 8 November 1861. 8°.

Ruge (*Dr. S.*). Geschichte des Zeitalters der Entdeckungen. (Allg. Gesch. in Einzeldarstellungen, zweite Hauptabtheilung, neunter Theil). Berlin 1881. 8°.

Sajjid 'Oethman bin Abdallah Alawi. Eene vraag uit Palembang betreffende de leer omtrent de 10 zalig verklaarde „gezellen" van den Profeet, en antwoord van Sajjid Oethman daarop (Arabisch). Lithogr. Batavia 1312. H.

Moeḥammad bin Ḥāmid as-*Saqqaf*, ar Risalah fi'r-radd 'ala man ta'arradha 'ala 's-sjadjarat an-nabawijjah. Lithogr. v. Sajjid Oethman. Batavia 1312. H.

Strada (*P. F.*), De thien eerste boeken der Nederlandsche

oorloge. In 't latijn beschreven door—. Verduytscht door Guilliam van Aelst. Amsterdam 1646. 12°.— Van den Heer Habbema.

Steinmetz (*Dr. S. R.*), Ethnologische Studien zur ersten Entwicklung den Strafe nebst einer psychologischen Abhandlung über Grausamkeit und Rachsucht. Erster und zweiter Band. Leiden-Leipzig, 1894 8°.

Stern (*Dr. A.*), Geschichte der Revolution in England. (Allg. Gesch. in Einzeldarstellungen, dritte Hauptabtheilung vierter Theil). Berlin 1881. 8°.

Styl (*S.*), De opkomst en bloei der vereenigde Nederlanden. Tweede druk. Amsterdam 1778. 8°.— Van den Heer Habbema

Toorn (*J. L. van der*). اوندڠ٢ حكوم ترسالين كدالم بهاس ملايو Batavia, 1894. 8°.

Toorn (*J. L. van der*), Oendang-oendang-hoekoem tarsalin kadalam bahasa Malajoe. Batawi 1894 8°.

Tijdeman (*H. J.*), Grondbelasting op Java. 's-Gravenhage 1895. 8°.

Ufford (*J. K. W. Quarles van*), 1°. Hulde aan Veth, en 2°. Boro-Boedoer. (Overdrukken uit den feestbundel van taal-, letter-, geschied- en aardrijkskundige bijdragen ter gelegenheid van zijn tachtigsten geboortedag aan Dr. P. J. Veth door eenige vrienden en oud-leerlingen aangeboden). 's-Gravenhage 4°.— Van den schrijver.

Historisch *verhael* en politique bedenckingen aengaende de bestieringe van Staet- en Oorloghssaken, voorgevallen onder de bedieningen van de Heeren Cornelis en Johan de Witt. 1653-72. Amsterdam 1677. 12°.— Van den Heer Habbema.

Verslag, hetwelk op den 2en December 1894 door eene commissie is uitgebracht op den tachtigsten geboortedag van Prof. *Veth* Leiden 1894. 4°.

Veth (*Dr. P. J.*), Feestbundel van taal-, letter-, geschied- en aardrijkskundige bijdragen door eenige vrienden en

oud-leerlingen aangeboden aan—. ter gelegenheid van zijn tachtigsten geboortedag. Leiden 1894. 4°.

Veth (*P. J.*), De leer der Signatuur met een naschrift: De Mandragara. (Separat-Abdruck aus: Internationales Archiv für Ethnographie Bd. VII. 1894). Leiden 1894, F° — Van den schrijver.

Vreede (*A. C.*), Veth en Java. (Overgedrukt uit den feestbundel van taal-, letter-, geschied- en aardrijkskundige bijdragen ter gelegenheid van zijn tachtigsten geboortedag aan Dr. P. J. Veth oudhoogleeraar door eenige vrienden en oudleerlingen aangeboden). 4°.— Van den schrijver.

Walbeehm (*A. H. J. G.*), Eenige opmerkingen over het Javaansch zooals dat gesproken wordt in het district Bandjaran (Residentie Djapårå). (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXVIII). Batavia 1895. 8°.

Wellenheim (*L. W. de*), Catalogue de la grande collection de monnaies et médailles de — Vol. I, II et III. Vienne 1844/45, 8°.

BIJLAGE VI.

LIJST

van ingekomen boekwerken gedurende het 2e kwartaal 1895.

Aanteekeningen op het rapport der staatscommissie tot onderzoek naar de gouv. koffiecultuur. (Overgedrukt uit De Locomotief). Semarang. 8°.

Adams (*F.*), The new Egypt. A Social sketch. London 1893. 8°.

Adema (*W. R. Hora*), Nadere beschouwingen betreffende de plantwijze in de ruit, vergeleken met die in het vierkant, ten behoeve van de koffiecultuur. Tweede vermeerderde druk. Soerabaia 1890. 8°.

Andreae (*Mr. A. J.*), Nalezing op de nieuwe naamlijst van Grietmannen van Jhr. Mr. H. Baerdt van Sminia door —. met aanteekeningen en register. (Uitgegeven door het Friesch Genootschap van Geschied-, Oudheid- en Taalkunde te Leeuwarden). Leeuwarden 1893. 8°.

Iijanae *atoraana* sorodadoe tolotongnge ri Nidirilanda Indiija. Batavia 1889. 8°.

B. (*v. d.*), De handel van Java in 1889. (Overgedrukt uit „De Indische Mercuur" van 19 April 1890, N°. 16). 8°.— Van den Heer H. P. J. Van den Berg.

Balen (*J. Hendrik van*), Lombok. Land en Volk. Met een overzicht van de laatste gebeurtenissen. Met een kaartje. Helder 1895. 8°.

Barbé (*E.*), Le nabab René Madec. Histoire diplomatique des projets de la France sur le Bengale et le

Pendjab (1772—1808), d'après nos papiers d'état originaux et inédits, et les archives privées de la famille de Madec. Paris 1894. 8°.

Intercommunale Telefoon Maatschappij te *Batavia*. Prospectus. Batavia 1895. 4°.

Berg (*Van den*), Nota betreffende de ingediende aanvraag om concessie voor de voltooiing en de zich daarbij aansluitende exploitatie van de havenwerken te Tandjong-Priok. Batavia 1882. 8°.— Van den Heer H. P. J. van den Berg.

Berg (*Van den*), Brief aan de Kamer van Koophandel en Nijverheid te Batavia van 12 Januari 1874. Batavia 1874. 8°.— Van den Heer H. P. J. Van den Berg.

Berg (*N. P. Van den*), De noodzakelijkheid der Priok-concessie. (Overgedrukt uit het Algemeen Dagblad van Ned.-Indië, van 30 en 31 Januari 1883). Batavia 1883. 8°.— Van den Heer H. P. J. Van den Berg.

Berg (*N. P. Van den*), De nieuwe bankregeling. (Overgedrukt uit het Algemeen Dagblad van Ned. Indie, van Maandag, 24 Januari 1881). Batavia 1881. 8°.— Van den Heer H. P. J. Van den Berg.

Berg (*Mr. N. P. Van den*), R. D. M. Verbeek's, Krakatau aangekondigd door—. (Overgedrukt uit het Algemeen Dagblad van Nederlandsch-Indië, van Woensdag 22 en Donderdag 23 Mei 1885). Batavia 1885. 8°.— Van den Heer H. P. J. Van den Berg.

Berg (*L. W. C. Van den*), Fatḥ al-Qarîb. La révélation de l'omniprésent, commentaire sur le précis de jurisprudence musulmane d'Abou Chodjâ' par ibn Qâsim al-Ghazzî. Texte arabe, publié et traduit par ordre du Gouvernement Néerlandais. Leide 1895. 8°.

Bertin (*L. E.*), Les grandes guerres civiles du Japon; les Minamoto & les Taïra; les Mikados & les Siogouns (1156—1392), précédé d'une introduction sur l'histoire ancienne et les légendes. Paris 1894. 8°.

Bhandarkar (*Ramkrishna, Gopal*), Report on the search for sanskrit manuscripts in the Bombay presidency during the years 1884-85, 1885-86, and 1886-87, by—. Bombay 1894. 8°.

Blok (*Dr. P. J.*), De geschiedenis als sociale wetenschap. Rede bij de aanvaarding van het hoogleeraarsambt in de geschiedenis des vaderlands te Leiden gehouden den 6 October 1894. door—. Groningen 1894. 8°.

Bosch (*L E.*), Levensschets van G. A. G. P. Baron Van der Capellen van Berkenwoude. Met een portret. Utrecht 1849. 8°.

Bose (*P. N.*), A history of hindu civilisation during british rule. Vol. I and II. Calcutta 1894. 8°.

Brandes (*Dr. J.*), Een relief aan de tjandi Mĕndut en een fabel uit de tantri, „de brahmaan, de krab, de kraai en de slang". (Overgedrukt uit den feestbundel van taal-, letter-, geschied- en aardrijkskundige bijdragen ter gelegenheid van zijn tachtigsten geboortedag aan Dr. P. J. Veth door eenige vrienden en oudleerlingen aangeboden). 4°.

Brenner (*J F. Von*), Besuch bei den Kannibalen Sumatras. Erste Durchquerung der unabhängigen Batak-Lande. Würzburg 1894. 8°.

Brink (*R. C. Bakhuizen van den*), Cartons voor de geschiedenis van den Nederlandschen vrijheidsoorlog. Derde druk. 's- Gravenhage 1891. 8°.— Van den heer B. Hoetink.

Burg (*Dr. C. L. van der*). Geneeskundige hulp aan inlanders. Amsterdam 1894. 8°.

Catalogus van geslachtkundige werken, wapens, enz. s'-Gravenhage 1892. 8°.

Chamberlain, (*B. H.*) and W. B. Mason, A handbook for travellers in Japan. With 26 maps and plans and numerous illustrations. Fourth edition revised and augmented. London 1894. 8°.

Cobbold (*George A.*), Religion in Japan: Shintoism — Buddhism — Christianity. London 1894. 8°.

Comenge (*R.*), Cuestiones Filipinas 1ª. parte. Los Chinos. Estudio social y politico. Manila 1894. 8°.

[illegible] Batavia 1894. 8°.

Daum (*P. A.*), Souvenir aan het vijf en twintigjarig bestaan der Stoomvaart Maatschappij „Nederland" van —. (Bijvoegsel van het Bataviaasch Nieuwsblad van Mei 1895.) Batavia—'s-Gravenhage 1895. 8°.

Dennys (*N. B.*), A descriptive dictionary of British Malaya. London 1894. 8°.

Dislere (*P.*) et R. de Moüy, Droits et devoirs des Français dans les pays d'orient et d'extrême-orient. Paris 1893 8°.

Frederiks (*J. G.*) en F. Jos. van den Branden, Biographisch woordenboek der Noord- en Zuid-Nederlandsche letterkunde. Tweede, omgewerkte druk Amsterdam. 8°.

Gennep (*J. L. Van*), De hoogvlakte van het Jang-gebergte op Java, de meest geschikte plaats voor de oprichting van een sanatorium, een krankzinnigen-gesticht en een Europeesche landbouwkolonie. Semarang 1895. 8°.

Gogh (*V. W. Van*) en L. H. C. Coster, Nota van toelichting en raming van kosten behoorende bij de concessie tot aanleg en exploitatie van een stoomtramweg loopende van de benedenstad Batavia naar Tangerang met een zijtak naar Paal Merah. Batavia, 1890. 8°.

Gooan Hoong & Co, Boekoe pladjaran beralamat „iboe bapa tjinta anak", terkarang oleh—. Tjitak jang pertama. Batavia 1894. 8°.

Gooan Hoong & Co, Kitab peladjaran. „Sam Djie King" pada menjataken permoelaän beladjar membatja de-

ngan 1053 hoeroef tjina, beralamat „iboe bapa tjinta anak", terkarang oleh—. Tjitak jang pertama. A dan B. Batavia—Solo 1895. 8°.

Tentoonstelling van geneeskrachtige en nuttige planten in het hoofdgebouw en den tuin van het Kon. Zoöl. Bot. Genootschap te *'s-Gravenhage.* Van 8 Juli tot 17 Juli 1895.

1°. Programma en

2°. Overeenkomst met de Stoomvaart Maatschappij Nederland. 's-Gravenhage 1895. 8°.

Helfrich (O. L.), Sĕrawajsche en Bĕsĕmahsche spreekwoorden, spreekwijzen en raadsels. (Overgedrukt uit de Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië, 6e Volgr., deel I). 's-Gravenhage. 8°.— Van den schrijver.

Heutsz (P. J. F. Van), De opname van het Serajoe-dal in het groote verkeer. Semarang 1891. 8°.

Holland, Brieven van Lombok. (Overgedrukt uit de Java-Bode van 14 September tot en met 2 November 1894). Batavia 1894. 8°.— Van den Heer Brandes.

Houthuyzen (B. V.), Pensioenen en Onderstanden aan de nagelaten betrekkingen van in en door den dienst gesneuvelde, omgekomen of overleden Europeesche landsdienaren. (Extra bijvoegsel van de Soerabaija-Courant). Soerabaia, 1895. 8°.

Hurgronje (Dr. C. Snouck), De chabar Mama' si Hetong besproken door—. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXVIII). Batavia 1895. 8°.

اختصار د ر انورن ڤرنته حال اورڠ۲ بڤس انق نڠري يڠ ماسق بلا ننتار هندي * Batavia 1889. 8°.

Jaar-overzichten betreffende den handel in koloniale producten. 1892. (Bijvoegsel van „De Indische Mercuur" 1893, n°. 2, dd. 14 Januari). Amsterdam 1893. 4°.

كڤتائن يڠ ڤيندديق ديري تيته٢ انتارا بلا٢ ديري تنتارا ڤقاراڠن دتانه ايندياء يڠ كيناه سبهڬين ' يري انق٢ امبون* Batavia 1889. 8°.

Kate (*Dr. H. ten*), Beiträge zur Ethnographie der Timorgruppe. (Separat-Abdruck aus: „Internationales Archiv für Ethnographie", Bd. VII & VIII. 1894/1895). Leiden 1895. 4°.— Van den schrijver.

Kemp (*P. H. Van der*), Handboek tot de kennis van 's lands zoutmiddel in Nederlandsch-Indië. Eene economisch-historische studie. (Uitgegeven door de Nederlandsch-Indische Maatschappij van Nijverheid en Landbouw). Batavia 1894. 8°.

Knebel (*J.*), Voordeelen van het desa-hoofd (bekel) en de leden van het desa-bestuur (djoengdjang krawat) in de residentie Tegal. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXVIII). Batavia 1895. 8°.

Kops (*G. F. Bruijn de*), Wenken voor den secretaris op de buitenbezittingen zoomede ten dienste van het gewestelijk en plaatselijk bestuur aldaar. Batavia 1895. 8°.

Labrijn (*J. W.*), Handleiding voor boekhouders, commissarissen, directeuren en aandeelhouders in naamlooze vennootschappen, en voor hen die zich in het boekhouden verder willen bekwamen. Samarang 1895. 8°.

Lacombe (*P.*), De l' histoire considérée comme science. Paris 1894. 8°.

Lane (*E. W.*), An account of the manners and customs of the modern Egyptians. London 1895. 8°.

Lith (*Mr. P. A. Van der*), Beschouwingen over verschil van rechtstoestanden in Nederlandsch-Indië. Redevoering uitgesproken op den 320sten verjaardag der Universiteit te Leiden, 8 Februari 1895. door — Leiden 1895. 8°. — Van den schrijver.

Longueville (*C.*), Catalogue of collection of coins. Hongkong 1892. 8°.

Loonen (*Ch.*), Le Japon moderne. Paris 1894. 8o.

Macgeorge (*G. W.*), Ways and works in India, being an account of the public works in that country from the earliest times up to the present day. Westminster 1894. 8o.

Malleson (*G. B.*), Rulers of India. Lord Clive. Oxford 1893. 8o.

Margadant (*Mr. C. W.*), Het regeeringsreglement van Nederlandsch-Indië toegelicht. Tweede deel. Batavia-'s-Gravenhage 1895. 8o

Marre (*Aristide*), Grammaire malgache, suivie de nombreux exercices. Seconde édition 1894. 12o. — Van den schrijver.

Martineau (*A.*), Madagascar en 1894 Étude de politique contemporaine. Paris 1895. 8o.

Chabar Mama' si Hetong. Eene *Minangkabausche* vertelling. Leiden 1892 8o

Müller (*August*), unter Mitwirkung von Hermann Gies, Türkische grammatik mit Paradigmen, Litteratur Chrestomathie und Glossar. Berlin 1889. 8o.

Jaarboekje voor het Koninklijke leger der *Nederlanden* en van Nederlandsch-Indië 1830, 1833, 1834, 1838, 1839, 1840 — 1842, 1848, 1849, 1853 — 1864, 1866, 1867—1873. Groningen. 12o.

Handboek voor cultuur- en handels- ondernemingen in *Nederlandsch-Indië*. Zevende jaargang. 1894/95. Amsterdam 1894 8o.

Nederlandsch-Indische spoorweg- maatschappij, lijn Samarang-Vorstenlanden- Willem I. Verzameling van de bijzondere bepalingen op het vervoer met de klassificatie, tarieven enz. Goedgekeurd bij Gouvernements-besluit van 8 Juni 1887, No. 8/c, voor zooverre door uitzonderings- en speciaaltarieven geene latere besluiten zijn aangewezen. Samarang 1887. 8o.

Nederlandsch-Indische stoomvaart-maatschappij. Verslagen 1868—1890. Den Haag, London, 1886-1890. 4o.— Van den heer la Chapelle.

Oudemans (*J.*), In memoriam. Raden Mas Ismangoen Danoe Winotô. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor het Binn. Best. 11e deel afl. 1). 8°.— Van den schrijver.

Photographie. [illegible] Soerakarta 1894. 12°.

Pratélan ringkĕsan bab pranatan sawataro hing ngatasing sorodadoe djowo. Gagolonganė wadijo bolo hing tanah Indijo. Batavia 1889. 8°. [illegible] Batavia 1889. 8°.

[illegible] Batavia 1889. 8°.

Ratzel (*Dr. F.*), Völkerkunde. Zweite, gänzlich neubearbeitete Auflage. Erster Band. Leipzig und Wien 1894. 8°.

Rerengkĕsan dari atoran oreng-oreng anak nagara se masok panggabaijan militier. Batavia 1889. 8°. [illegible] Batavia 1889. 8°.

Rieu (*C.*), Supplement to the catalogue of the arabic manuscripts in the British-Museum. London 1894. 4°.

Ros-of-Bladensburg, Rulers of India. The marquess of Hastings. Oxford 1893. 8°.

Salinan staatsblad dan bijblad dari jang baroe kaloewar teroes keblakang sampe tahon 1816 aken goenanja anak negri dan sesamanja. Bagian 9. Batavia 1895. 8°. [illegible] Soerakarta 1895. 8°.

Smissen (*E. van der*), La population, les causes de ses

progrès et les obstacles qui en arrêtent l'essor. Bruxelles 1893. 8°.

Smith (Benjamin E.), The cyclopaedia of Names. A pronouncing and etymological dictionary of names in geography, biography, mythology, history, ethnology, art, archaeology, fiction etc. London 4°.

Vereeniging van *Solosche* landhuurders. Verslag van het tijdvak 1893 en 1894. Soerakarta 1895. 8°.

Soubhy (Dr. Saleh), Pèlerinage à la Mecque et à Médine, précédé d'un aperçu sur l'islamisme et suivi de considérations générales au point de vue sanitaire et d'un appendice sur la circoncision. Ouvrage illustré de planches phototypiques. Le Caire 1894. 8°.

Strada (J.), La loi de l'histoire. Constitution scientifique de l'histoire. Paris 1894. 8°.

Suermondt Wzn. (W.) en G. Buijn, Adres van de Kamer van Koophandel en Nijverheid te Batavia over de haven-exploitatie aan Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië. Batavia 1882. 8°.— Van den Heer H. P. J. van den Berg.

Tine, Brieven van Mevrouw E. H. Douwes Dekker-Van Wijnbergen aan Mejuffrouw Stephanie Etzerodt, later Mevrouw Omboni. Met een schrijven van de laatste en enkele aanteekeningen, uitgegeven door Dr. Julius Pée. 's-Gravenhage 1895 8°.

Tocqueville, Histoire philosophique du règne de Louis XV. Tome premier et second. Paris 1847. 8°.

Viersen (T.), „Mijn tweede leesboekje". Leesboek voor de laagste klasse der Indische scholen. Amsterdam 8°.

Viersen (T.), Mijn tweede taalboekje. Taaloefeningen voor de lagere klasse der Indische scholen. Amsterdam 8°.

Vloten (G. Van), Liber Mafâtîh Al-Olûm explicans vocabula technica scientiarum tam arabum quam peregrinorum auctore Abû Abdallah Mohammed ibn Ahmed ibn

Jûsof, al-kâtib al-khowarezmi. Edidit, indices adjecit—. Lugduni-Batavorum 1895. 8°.

Telefoon Maatschappij der *Vorstenlanden*. Verslag 1894. Semarang 1895. 8°.

Waal (*R. H. Eijssonius de*), R. A. Eekhout en Jhr. O. J. Repelaer van Driel, Nota omtrent den ontworpen spoorweg door het Serajoedal in de Residentie Banjoemas, op het eiland Java. Nijmegen-Buitenzorg, 1885. 8°.

Waller (*J. D.*), De kolonisatie van tropisch Australie. Met een kaartje. Utrecht 1894. 8°.

Warnsinck (*D. L.*), Agrarische aangelegenheden. Gids voor eigenaars, huurders, erfpachters en aanvragers van grond. Batavia 1895. 8°.

Westerrode (*W. de Wolff van*), Aanteekeningen op Veth's „Java," deel II en III. (Overgedrukt uit het „Tijdschrift van het Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap, jaargang 1895"). Leiden 1895. 8°.

Wessels (*L.*), De landrente op Java in het Indisch Genootschap 's-Gravenhage 1895. 8°.

Wilde (*Henry*), On the Evidence afforded by Bode's Law of a permanent contraction of the Radii Vectores of the Planetary Orbits. (From the Ninth Volume of the Fourth Series of „Memoirs and Proceedings, of the Manchester Literary and Philosophical Society." Session 1894.—5). Manchester 1895. 8°.

Wilde (*Henry*), On the Multiple Proportions of the Atomic Weights of Elementary Substances in relation to the unit of Hydrogen. (From the Ninth Volume of the Fourth Series of „Memoirs and Proceedings of the Manchester Literary and Philosophical Society." Session 1894.—5). Manchester 1895 8°.

F. L. Winter. [illegible]

[illegible] Soerakarta 1894. 8°.

Ufford (*J. K. W. Quarles van*), 1°. In memoriam Dr. T. C. L. Wijnmalen. 2°. Ter nagedachtenis van Dr. Julius Jacobs. (Uit het Tijdschrift v/h. Aardrijkskundig-Genootschap. 1895. 1ste. afl.) 8°.— Van den schrijver.

Ufford (*J. K. W. Quarles van*), Professor Veth's Jubilé Het vijfentwingtigjarig bestaan der Deli-Maatschappij. Het Kon. Ned. Aardrijkskundig Genootschap en de Heeren Planten en Wertheim, de Key-eilanden. Naschrift: Dr. Snouck Hurgronje's „De Atjèhers". (Overgedrukt uit de Economist Maart 1895). 's Gravenhage. 8°. — Van den schrijver.

Ufford (*J. K. W. Quarles van*), De overwinning op Lombok. Dr. C. Snouck Hurgronje, De Atjèhers, en Dr. Julius Jacobs, Het familie- en kampongleven op Groot-Atjeh. (Overgedrukt uit de Economist. December 1894). 's Gravenhage. 8°.— Van den schrijver.

Uljaki (*Dr. S.*), Gevangenschap van de colonne Lindgreen, bij den Radja van Lombok, beschreven in een belangrijken brief in de „Wereldkroniek" door—. Rotterdam 1894. 8°.

Bijlage VII.

LIJST

der voorwerpen, bedoeld bij het Gouv. Besluit van 9 Aug. 1895 No. 10 (Not. pag. 94 b.).

BENAMING DER VOORWERPEN.	Aantal.
Krisheft in den vorm van een raksasa.	4
Opiumpijp.	2
Djimatdoosje.	1
„ ketting.	1
Houten, met goud beslagen doos.	1
Zilveren doos in den vorm van een visch.	1
„ tabaksdoos.	1
„ sigarenkoker.	1
„ idem met gouden beslag.	4
„ bakje voor sirih bladeren.	1
Gouden tabaksdoos.	4
Zilveren „ , met goud aan het deksel.	2
„ „	3
Gouden knoppen (cantille werk).	2
„ tjoepoe.	6
Zilveren „	4
Koperen, met goud beslagen armbanden.	3
Pinangknijper (katjip).	12
Zilveren gajoeng,	1
„ schaal zonder inscriptie.	6
„ „ met „	7
Kabaja ornament.	1

BENAMING DER VOORWERPEN.	Aantal.
Vingerring.	34
Kris met gouden beslag aan de schede en beeldje als gevest.	1
Krislemmet met eenig goudbeslag.	1
Krisgevest.	2
Hoofdband met toebehooren (zoogenaamde kroon).	1
„ zonder. „	3
Lanspunt.	9
Dubloen.	27
Halve idem.	2
Twintig peseta stuken.	16
Vijf francstuk.	9
Dollar.	6
Borstversiering.	9
Versiering van een statiekleed.	1
Kabaja knoopen (1 stel).	11
Filigrain knoopen (1 stel).	36
Haarspeld.	1
Pleeten kistje.	1
Zilveren kistje met dito ketting.	1
Gouden knoppen.	2
Ragi Soembawa.	1
Kain Soerabaja berprada.	1
Sapoet Tjele.	1
Saroeng gedang renteng.	1
Gedang renteng.	1
Kris.	1

AANWINSTEN

VAN DE

ETHNOLOGISCHE VERZAMELING IN 1895.

		Geschenk van:
Nias.	Dertig verschillende voorwerpen. (zie Not. 1895, bladz. 8). .	C. L. J. PALMER VAN DEN BROEK.
Benkoelen.	Soort van dolk	V. H. DALITZ.
Palembang.	Koperen arm- en been-banden voor bruiden	KO MO AN.
	Zilveren klamboe-haken . . .	PANGERAN SJARIF ABDOE'LLAH.
Atjeh.	Zijden sarong.	Gekocht.
	Idem saboek.	„
	Zestien stuks rijks-sieraden, afkomstig van Sultan's van Atjeh. (zie Not. 1895, bladz. 1). .	Depositum van het N. I. Gouvernement.
Java.	Kain van de Badoei.	Gekocht.
	Bamboe badjoe en broek (Mĕrgolangoe)	Resident van Bagelen.
	Salang sĕroek.	Gekocht.
	Loempang in den vorm eener naga	Gekocht.
	Groote, koperen palita. . . .	Gekocht.

Voorwerp	Herkomst
Geel koperen kandelaar met Dasamoeka op Garoeda. . . .	Gekocht.
Oude, koperen gendi.	Gekocht.
Wandelstok.	Gekocht.
Draagstoel.	Gekocht.
Mesje voor het besnijden van meisjes.	Gekocht.
Met goud versierde lanspunt als trisoela	Gekocht.
Tambak kaling wangin. . . .	Gekocht.
Pedang soedoeg, vervaardigd van een ouden, Europeeschen sabel.	Gekocht.
Bade-bade met inscriptie. . .	Gekocht.
Zeer oude sekin.	Gekocht.
In de lengte gespleten kris.	Gekocht.
IJzeren pijl.	Gekocht.
Zes onderling verbonden, ijzeren pijlen.	Gekocht.
Krissen, 12 soorten.	LIM LIANG BOE en gekocht.
Blèdog	Gekocht.
Babed	Gekocht.
Wapen van Djaro's, Bantam. .	Gekocht.
Koedi tjongkrang	Gekocht.
Pedang halang tjangga. . . .	Gekocht.
Santen bening	Gekocht.
Patrem	Gekocht.
Bandeliers voor kleine hoofden in de Preanger.	G. TH. STIBBE.
Bruidsgeschenk in den vorm eener prauw.	Gekocht
Handvat voor sirih poean. . .	Gekocht
Pengading[r] lawang kori . . .	Gekocht
Maskers bij het iring van bruid en bruidegom	Gekocht

	Beeld van een roover-hoofdman	Gekocht.
	„ „ eene jageres . . .	
	Beeldje met oliphants-kop, pitakonan.	
	Beeldje met vogel-kop, pitakonan.	
	Beeldje van eene ronggeng-oegel.	
	„ „ nini Soeter Alan. .	
	„ „ een setan	
	„ „ „ Bantamschen regent en diens pajoeng-drager.	
	„ „ „ patih (Cheribon).	
	35 houten beeldjes, voorstellende personen uit de Babad Troeno-Djojo.	
	Afbeelding eener vroeger gebruikelijke doodstraf. . . .	
	Topeng (vier stuks).	
	Beschilderde plank ter afwering van booze geesten	
Borneo, W. afd.	Mandau.	S. W. Tromp.
	Draagmand	G. J. van Kooten.
	Verschillende voorwerpen (205 soorten).	Wetenschappelijke expeditie naar Centraal-Borneo.
Borneo, Z. afd.	Wandelstok	Depositum van het N. I. Gouvernement.
	Lans (2 stuks).	
Poeloe Sau bij Halmahera.	Kain pandjang.	Gekocht.

Nieuw-Guinea.	Verschillende voorwerpen. (zie Not. 1895, bl. 16 en 17) .	J. VAN OLDENBORGH.
Nieuw-Guinea (Duitsch).	Zakken van tali lembong.	G. L. BINK.
Soemba.	Dertien verschillende voorwerpen	A. H. J. VAN DER VELDEN.
Bali.	Kris loeroes met beschilderde schede.	Gekocht.
	Pengoetik	P. G. C. POPTA.
	Pidada	
	Katjip	
	Fluit (2 stuks)	
	Kompid (3 stuks)	Idem en G. A. SCHERER.
	Blaas-roeren, met eenig goud versierd.	Depositum van het N. I. Gouvernement.
	Kris	Gekocht.
	Dodot	
	Sarong	
	Saboek voor gandroeng . . .	
	Geel koperen kommen. . . .	
	Voorhangsel van een bed. . .	
Lombok.	Bamboe voor het laten vechten van djangkrik's	P. G. SCHMIDHAMER.
	Kropak en doos voor idem . .	Dr. J. L. A. BRANDES.
	Togog (6 stuks).	P. G. SCHMIDHAMER.
	Idem (2 stuks)	N. N.
	Fragment van een roemah-dewa(?)	

	Steenen kikvorsch	J. KUNERT.
	Bid-schel	A. T. KORTENHORST.
	Tioek	Gekocht.
	Kris sempana.	Gekocht.
	Tokado.	Gekocht.
	Mengkado.	Gekocht.
	Verschillende voorwerpen, afkomstig van den laatsten Radja van Lombok (zie Not. 1895, bladz. 47 en 48) . .	Depositum van het N. I. Gouvernement.
	Pajoeng.	Dr. A. G. VORDERMAN.
	Gendi in den vorm van een haan.	E. G. TAYLOR.
	Kris.	MERTENS.
	Saroeng (2 stuks)	Geschenk van het N. I. Gouvernement.
	Dodot.	Geschenk van het N. I. Gouvernement.
	Slendang	Geschenk van het N. I. Gouvernement.
Soembawa.	Slendang ragi	Geschenk van het N. I. Gouvernement.
Hadramaut.	Baṭṭah	SAID OESMAN.
	Minhāz	SAID OESMAN.
	Çehēfah.	SAID OESMAN.
	Mèsrafah (2 stuks)	SAID OESMAN.
	Qarf.	SAID OESMAN.
Varia.	Groote vaas van gebakken aarde.	Mevr. GALLOIS, geb. HESTER.
	Verguld houtsnij-werk	Gekocht.
	Oud-Hollandsche hellebaard (2 stuks)	Gekocht.
	Schotels en kom met Arabische inscriptien	H. M. LA CHAPELLE.

Kanonnen (2 stuks), afkomstig van de O. I Comp. en gevonden op Lombok	Militair Departement.
Vijzel, afkomstig van den medicinalen winkel te Batavia, 1648.	N. I. Gouvernement.
Glazen stolp voor waskaarsen.	F. C. TH' ADÈR.
Idem voor kandelaar	

AANWINSTEN

VAN DE

NUMISMATISCHE VERZAMELING IN 1895.

GEDENKPENNINGEN.

		Geschenk van:
Ned.-Indië.	Prijs-medaille van de tentoonstelling te Pasoeroean, 1893.—z.	A. SALMON Vzn.
	Idem paarden-tentoonstelling te Batavia, 1895.—br. . . .	H. J. MEERTENS.
Philipijnsche eil.	Premio del valor, z. j.—z. verg	Gekocht.
	Escuela municipal, z. j.—z. verg.	Gekocht.
	Rosario popular guarda de honor etc., z. j.—k.	Gekocht.
	Perfeccion aumento, z. j.—k. verg	Gekocht.
Britsch-Indië.	Bezoek van prins Albert Victor van Wales, 1889/90.—br. .	Gekocht.
	Prijs-medaille van St. Georges grammar school te Hyderabad, z. j.—z.	Gekocht.
Nederland.	Derde eeuwfeest van de Leidsche Academie, 1895.—br. (door de Vries).	Geruild.
	Mr. J. R. THORBECKE, 1872—br.	Geruild.

	Prijs-medaille voor kruidkundigen, z. j. — br	Ned. Reg.
Belgie.	Huwelijk van den Hertog van Braband, 1853. — br. . . .	Geruild.
	Troonsbestijging van Leopold II, 1865 — br	Geruild.
	Congrès d'anthropologie etc. te Brussel, 1872 — br	Geruild.
	Bezoek van de Kon. familie aan Antwerpen, 1874. — br. . .	Geruild.
Zwitserland.	6e eeuwfeest van het bondgenootschap, 1891. — aluminium.	C. L. Hagnauer.
	G. Keller, 1889. — br. . . .	J. Knus.
Duitschland.	1e eeuwfeest van de Augsburgsche confessie, 1630. — z. .	van der Feltz.
Italie.	Tentoonstelling in het Vaticaan, 1888. — g. k.	W. O. Gallois.
Zweden.	Josephina, koningin-weduwe, 1893. — br	Geruild.

AMULETTEN.

Java.	Gobog, onbeschreven. — l. . . .	R. M. T. Soerio di Koesoemo.
	Idem, k. en l. — 3 soorten. .	Gekocht.
Pegu.	Zeer groote amulet. — tin. (2 soorten).	„

MUNTEN.

Ned.-Indië, Java.	Bataviasche ropij, 1766. —	K. J. D. Scott.
	Duit, prov. Holland, 1726. — afslag in g.	Gekocht.
	Duit, prov. Gelderland, 1791. — k.	Gekocht.
	1/2 duit, prov. Utrecht, 1793. — afslag in g.	Gekocht.
	Sumatra, Kwala-begoemit, 1 dollar bras, z. j. — k. . . .	Gekocht.

Sumatra, *Kwala-begoemit*, 50, 20, 10, 5 centen, z. j. — zink.
Roemah-kinangkong, dollar, 50, 20, 10 centen, z. j. — nikkel zink. . . . .
Tandjoeng-koeba, 100, 50, 20, 10 centen, z. j. — nikkel en brons . . . .
Tjinta-radja, 20, 10, 5. 3 centen, z. j. — k. en brons. .
Soengei-diski dollar, 50 centen, z. j. — k. . . . .
Fantsoer, naam onbekend.—g.
Borneo, *Serawak*, cent, 1884—k.
Rotterdam-Borneo-Maatsch. dollar, ½ idem, z. j. — nikkel. .
Soember-doeren, 50, 25 centen, z. j. — k. . . . . Gekocht.
Soember-redjo, 50, 25 centen, z. j. — k. . . . .
Soember-tangkep, 50, 25, 5 centen, z. j. — k. . . . .
Soember-tempoer, 50 centen, z. j. — k. . . . .
Laboek, dollar, 50, 20 centen, z. j. — k. . . . .
Batjan, *Rott.-Batj.-cultuur-maatsch.*, gulden, z. j. — nikkel. . .
Philippijnsche. eil. Naam onbekend, zeer oud. — g. . . . .
Japan. 68 soorten. — z. en k. . . .
Korea. 20, 10, 5, 2, 1 warn, 495 (1886). — verg. k. . . . .
Warn, 5, 2, 1, ½ niang, 495.— aluminium-zink . . . . .

Siam.	*Kansjanahid* (?), 10 tsi, z. j.—tin.	
	Ligor, 10 tsi, z. j. — tin. . .	
	Pathalong, tsi, 1/2 tsi, 1245 en z. j. — tin	Gekocht.
	Laos, langwerpig staafje, waarde 4 tikal. — z.	
	Langwerpig staafje. — k. . .	E. VAN KÖCKRITZ.
	Hô, naam onbekend, 3 soorten.—z.	
Djohor.	Mas van Sultan Soleiman Sjah, z. j. — g.	
Kedah.	Timma. — tin.	
	Kin, 1290, en z. j. — tin. . .	Gekocht.
Ava.	1/16 tikal, z. j. — z.	
	Att (?), 1926 (1870). — k. . .	
Assam.	Ropij, 1458, 1625, 1649, 1715, 1719 — z.	
	Halve ropij, z. j. — z. (twee soorten)	
	Kwart ropij, 1709, 12, 17. — z.	
	Achtste „ , z. j. — z. (twee soorten)	Gekocht.
	1/16 ropij, z. j. — (drie soorten).	
	1/32 „ „ — z.	
Kambodja.	1/8 tikal, z. j. — k.	
Britsch-Indië.	Dollar, 1895. — z.	H. J. J. HEPP.
	Koetsj, koera, 1862, 72, 83. — z.	
	1/2 id., 1862. — z.	
	3 koeri, 1881, 84. — z.	
	1 1/2 koera, 1882. — z.	
	3/4 anna, 1870, 72. — k.	Gekocht.
	1/2 „ , 1868, 84. — k.	
	1/4 „ , 1866, 82. — k.	
	Arkat, dubbele pai, 120. (?) — k.	
	Faroekh-abad, 1/2 ropij, z. j. — z.	
	1/4 „ , „ — z.	

Nepaul $^1/_{64}$ moehr, z. j. — g.
Moehr, 831, 1691, 97, 1702, 32, 1804. — z.
Adha, 1738. — z. . .
Soeka, 1716, 41. — z.
Anna, z. j. — z. (vier soorten). . . . .
$^1/_2$ id., z. j. — z. (drie soorten). . . . .
$^1/_4$ id., z. j. — z. (vier soorten). . . . .
$^1/_{16}$ id., z. j. — z. (vier soorten). . . . .
Baroeda, ropij, 1277. — z. . .
$^1/_2$ id., 1292. — z. .
$^1/_8$ „ , z. j. — z. .
Naam onbekend, 1945. — k. . . . . .
Goedjerat, dubbele paissa, z. j. — k. . . . . .
Paissa, 842, 930, 46, 71. — k. . . .
Pai, 831 en z. j. — k.
Katjar, paissa, z. j. — k. . .
Indjoer, ropij, 1780, 1863. — z.
$^1/_4$ anna, 1888. — k. .
Djajantipoera, ropij, 1683, 90(?). — z.
Djoedpoer, dubbele paissa, 1257. — k.
Mewar, ropij, z. j. — z. . . .
$^1/_4$ idem, z. j. — z. . . . .
Gokoela, pai, z. j. — k. . . .
Kananore, $^1/_4$ ropij, 1125, 1231. — z.
Djajanagar, ropij, z. j. — z. . .
Rangpoer, ropij, 1674, 85. — z. .
Sind, pai, z. j. — k. . . . . .

} Gekocht.

Bhartpoer, paissa, z. j. — k. .
Koekoereti, dubbele paissa, z. j. — k. (twee soorten) . . .
Bareili, paissa, 41e jaar. — k.
Bhoepal, $^1/_4$ anna, 1269. — k.
Bhikanir, paissa, z. j. — k. . .
Dekhan, paissa, z. j. — k. . .
Malabar, 2 en 1 fanam, z. j. — z.
Poedoekota, $^1/_{20}$ anna, z. j. — k. (twee soorten). . . . . .
Elitspoer, paissa, z. j. — k. .
Tiperah, ropij, 1682, 1707. — z.
$^1/_4$ id., 1610, 1682. — z.
Madras, fanam, z. j. — g. . .
2 fanam, z. j. — z. .
Fanam, z. j. — z. . .
Manipoera, ropij, 1732. — z. .
Maldivische eil., doedoe, 1155 (?). — k. . . Gekocht.
Paissa, 1168. — k. . . .
Pai, 1221, 30 en z. j. — z.
$^1/_2$ pai, 1286, 97, 98, 1300. — k. . . . . .
Tranquebar, royalin, 1756, 75. — z. . . .
2 en 1 fano, 1816. — z. . . .
10 kas, z. j. — k. . . . . .
Kas, 1819. — k. . . . . .
Koetsjin, fanam, z. j. — g. en z. . . .
$^1/_2$ idem, z. j. — z. . . . .
Goa, ropij, 1781. — z. . . . . .
Pardao, 1825. — z. . . . . .
20 bezarucos, 1765, 1828. — l. .
12 „ , 1769. — l. . . .
5 „ , 1827. — l. . . .
15 reis, 1760. — l. . . . . .
Idem, z. j. — k. . . . . .

Dioe,	St Thomé de 12 xerafins, 178 (?). — g.	Gekocht.
	300 reis, 1806. — z.	
	Atea, 1768. — k.	
Portugeesche	*bez. in Azië,* oitavo, 1886. — k.	
Ceilon,	radja-radja-munt. — k.	
	10 cents, 1892. — z.	
Perzië,	ashrafi, 1201. — g.	
	Kran, 125 . (?). — z.	
	1/2 id., z. j. — z.	
	Sjahi, 1283. — k.	
	1/2 id., 1272. — k.	
	Stedelijke munten, 12 soorten. — k.	
Turkestan,	*Boekhara,* aschrafi, 1154. — g.	
Afghanistan,	moehr, 1781/2. — g.	
Judaea,	obolon. — k.	
Nederland,	negotie-penning, 1880 — g.	J. Dinger.
	1/2 idem, 1848 — g.	
	Dubbele negotie-penning, 1848, 50, — g.	Gekocht.
	Tien-gulden, 1842. — g.	
	Vijf-gulden, 1843. — g.	
Belgie,	halve souverein, 1659. — g.	
	5 franc, 1848, 49. — z.	N. I. Reg.
Frankrijk,	idem, l'an 10, 1831, 69. — z.	
Engeland,	1/4 guinea, 1718. — g.	Gekocht.
	Sovereign, 1893. — g.	
	Florin, 1885. — z.	V. H. Dalitz.
Zwitserland,	20 francs, 1895. — g.	Geruild.
	5 „ , 1892. — z.	J. Knus.
	2 „ , 1894. — z.	
	Franc, „ . — z.	
	1/2 idem, „ . — z.	
	20,10,5,1 centime. — nikkel en k.	

Italie,	vijf lire, 1811. — z.	N. I. Reg.
	Sardinie, vijf lire, 1828, 52. — z.	
Spanje,	doebloen, 1730, 52, 67, 71. — g.	
	$^1/_2$ idem, 1781, 92. — g.	
	$^1/_4$ „ , 1794, 1814. — g.	
Duitschland,	*Saksen-Weimar,* 20 Mark, 1892. — g.	Gekocht.
	Hessen-Darmstadt, 5 Mark, 1895 — z.	
Oostenrijk,	dukaat voor Silezie, 1645. — g.	
	20 kronen, 1894. — g.	K. K. Oestenr. Finanzministerium.
	Krone, 1895. — z.	
	20, 10, 2, 1 Heller, 1893/4 — nikkel en k.	
Hongarije,	20, 10 Korona, 1893. — g.	K. Ungar. Finanz-ministerium.
	Korona, 1894. — z.	
	20, 10, 2, 1 Filler, 1893/4 — nikkel en k.	
Azorische eil.,	150 reis, 1795. — z.	Gekocht.
	75 „ , 1794. — z.	
	5 „ , 1880. — k.	
	3 „ , 1750. — k.	
Portugeesche bez. in Africa,	6 macutas, 1770. — z.	
	2 macutas, 1763, 96 — z.	
	Macuta, 1763, 89. — k.	
	$^1/_2$ id, , „ , 86. — k.	
Madeira,	vintem, 1842. — k.	
	40 reis van D. Adams, 1831 — z.	
Sierra-Leone,	$^1/_2$ dollar, 1791. — z.	
Liberia,	cent, 1889. — k.	
Kaap de Goede Hoop,	penny, 1889. — nikkel.	
Madagascar,	5 francs, 1883. — z.	
Transvaal,	kroon en $^1/_2$ idem, 1874. — z.	

Mexico,	doebloen, 1809, 11, 20.—g. .	N. I. REG.
	Peso, 1770, 1823. —z. . . .	N. I. REG.
	Peseta, 1780 —z.	V. H. DALITZ.
Centraal-America,	doebloen, 1824. — g. . .	N. I. REG.
	1/2 id., 1850. — g. . . .	N. I. REG.
Colombia,	doebloen, 1827, 33. — g. . .	N. I. REG.
	1/2 id., 1825, 35. — g. . . .	N. I. REG.
Argentijnsche republiek,	doebloen, 1826, 38.—g.	N. I. REG.
	1/4 id., 1826, 42. — g. . . .	N. I. REG.
Chili,	doebloen, 1823, 35, 42, 50. — g.	N. I. REG.
	1/4 id., 1834, 37, 42, 47. — g.	N. I. REG.
	Peso, 1833. — z.	N. I. REG.
Bolivia,	doebloen, 1835, 41, 42. — g. .	N. I. REG.
	1/4 id., 1835. — g.	N. I. REG.
	Peso, 1845, — z.	N. I. REG.
Peru,	doebloen, 1855. — g.	N. I. REG.
	1/4 id., 1853. — g.	N. I. REG.
	Peso, 1831, 41. — z.	N. I. REG.
Zuid-Peru,	doebloen, 1837. — g.	N. I. REG.
Ecuador,	doebloen, 1839, 40, 42, 52, 56. — g.	N. I. REG.
Nueva Granada,	doebloen, 1837. — g. . . .	N. I. REG.
Paraguay,	2 centesimos, 1870. — k. . .	M. VORDERMAN.
Duitsch N. Guinea,	5 Mark, 1894. — z. . .	Gekocht.
	2 „ „ — z. . .	Gekocht.
	Mark, „ — z. . .	Gekocht.
	1/2 Mark, „ — z. . .	Gekocht.
	10, 2, 1 Pfennig, 1894. — k.	Gekocht.

PAPIEREN GELD.

Ned. Indië, Deli,	*Tamdem hilir estate,* 50, 25, 10 en 5 dollar-cents. .	Geruild.

L

Ver. Staten,	*South-Carolina,* 25 pounds, 1776.	Geruild.
	10 „ , 1775.	
	Bank of Chester, 5 dollars, 1858.	
Virginia,	*N. W. Bank,* 10 dollars, 1857.	
Vidalia,	*the parish of concordia,* 5, 3, 2, 1 dollar, 50 cents, 1862. . .	
Columbus,	*manufacturers and mechanics bank,* 5 dollars, 1855	
Curaçao, soc.	*de Gezelligheid,* 5 centen . . .	v. Oosterzee

BIJLAGE X.

LIJST

der voorwerpen, die in 1895 voor de archaeölogische verzameling zijn verkregen.

(9° *vervolg van den catalogus*).

199[b]. **Ganeça (?)**. Menschelijke figuur met olifantskop, zittende op een ovale steenplaat; in de gebogen rechterhand eene staande schijf van betrekkelijk groote afmeting. Geen versierselen. De snuit hangt vóór, en de gebogen linkerarm langs het lijf.

Hoog 46. — Not. pag. 18. III. Soerakarta. (Cfr. No. 337[b]).

337[b]. **Olifant.** Liggende op eene eenvoudige steenplaat. Op den rug een rond gat, vermoedelijk ter plaatsing van een wierookbrander. (Cfr. No. 721 en No. 721[a]). Hoog 62. — Not. pag. 18. III. Soerakarta.

(Ontvangen met No. 199[b] er boven op, dat er echter niet op past en er ook uit anderen hoofde niet bijbehoort).

538[b]. **Koewera.** Ovaal lotuskussen met vierkant voetstuk. Vierkant achterstuk met versierden rand, met ovale, versierde glorie met zonnescherm.

Oepawita. Op het voorhoofd een kringetje. In de rechterhand eene langwerpige vrucht, in de linker- een zak met afhangende lussen.

De rechtervoet rust op twee boven elkander liggende omgevallen vazen of potten; verder staan er dergelijke potten: één aan elke der beide zijden van het voetstuk (met drie neerhangende lussen of snoeren) en drie aan de voorzijde

(die in het midden heeft eveneens drie lussen, terwijl de beide andere slechts één lus hebben).

Hoog 13.8. — Not. pag. 121. c.

Onderneming Ketanden, afdeeling Klaten, residentie Soerakarta.

558[b]. **Boeddha.** (Wairotjana). Rond lotuskussen; vierkant, gedeeltelijk opengewerkt voetstuk (beschadigd) dat aan den bovenrand vijf bloemvormige versierselen draagt (drie aan de voorzijde en een in het midden van elk der zijkanten); het achterstuk is dicht bij het kussen afgebroken zoodat glorie en zonnescherm ontbreken. Uitwas op het hoofd met spitsen knop; geen merk op het voorhoofd; de afhangende doek op den schouder. De handen als bij no. 558.

Hoog 16. — Not. pag. 102. bb.

Desa Kademangan Tjandi, district Prenggoet, residentie Djokjakarta.

558[c]. **Boeddha.** (Wairotjana). Rond lotuskussen zonder voetstuk. In den hals sporen eener glorie. Uitwas op het hoofd, met spitsen knop en afhangende doek op den linkerschouder.

Hoog 9.—

Herkomst als no. 538[b].

579[a]. **Boeddha.** (Rathnasambhawa). Ovaal kussen dat van voren met twee horizontale rijen, elk van zeven knoppen, is versierd. Uitwas op het hoofd met spitsen knop; op het voorhoofd een kuiltje en een doek op den linkerschouder, zichtbaar aan den onderarm.

Ogiefvormig achterstuk; van het zonnescherm is alleen de gebogen arm aanwezig.

Hoog 9.5.—

Het *beeldje* is verzilverd.

Herkomst als no. 538[b].

610^b. **Bodhisatwa.** Zittende op een rond lotuskussen zonder achterstuk; sporen van eene glorie in den hals. De rechterhand geopend vóór het lichaam, met opstaanden ringvinger; de linkerhand op de dij; geen bloemstengel zichtbaar.

Hoog 10.5.—

Herkomst als no. 538^b.

644^b. **Onbekend beeld.** Zittende op een rechthoekig voetstuk met een uitspringend stuk in het midden van den voorkant.

Het achterstuk bestaat uit twee stijlen met architraaf; ovale glorie (een rand met een kruis er in).

De rechterhand is opgeheven, duim en voorvinger aan elkaar.

De linkerhand rust in den schoot en schijnt een doek vast te houden, waarvan een slip afhangt over het linkerbeen.

Het afhangende rechterbeen rust op een schelp; het linkerbeen rust met de voetzool tegen de knie van het rechter.

Een kleedje om de lendenen. Pols- en armringen. Over het lichaam loopen kruiselings twee breede snoeren, die beneden de borsten, op het kruispunt, met eén agraaf zijn saamgebonden en *over* de schouders loopen.

Eigenaardige hoofdtooi, eenigszins overeenkomende met die van no. 511; achter het achterhoofd, eene halvemaan vormige versiering.

Hoog 10.—

Herkomst als no. 538^b.

957^c. **Leeuw.** Staande op de achterpooten op een rond plaatje; de voorpooten opgeheven.

Aan den bovenkant is het voetstuk aan de beide zijden versierd met een vierpuntige ster; aan den voorkant is een leeuwenkop, aan den achterkant een drietand. Ook de opgeheven staart loopt uit in een drietand. De ring op

het oog heeft twee kleine uitsteeksels en staat boven op den kop.

Hoog 14.—

Herkomst als No. 824[a].

792[b]. **Gouden plaatjes**. Een van goud (lang 2, breed 1) en één van zilver (lang 1.3, breed 0.8), beide beschreven.

Not. pag. 17. m. en pag. 51. IV. 3°.

Afkomstig van Djokjakarta.

824[a]. **Wierookbrander**. Eenvoudige vorm, zonder versiering.

Hoog 11.5. — Not. pag. 98. o.

Desa Pangoeng, district Selowessie, residentie Japara.

831[b]. **Pot**, peervormig, op een rond voetstuk met parelrand. Los, versierd deksel, met parelrand aan het boveneind. Op zijde is een gat waar blijkbaar een handvat of versiersel heeft gezeten. Op het lichaam van den pot geen versiering.

Hoog 17, middellijn buik 12. — Not. pag. 61. d.

Desa Diëng-koelon, district Batoer, afdeeling Bandjarnegara, residentie Banjoemas.

834[a]. **Drievoet**. Middellijn 12, hoog 11, met een bronzen schoteltje er op. Herkomst als no. 831[b].

919[d]. **Bidschel**, met vierspakig rad op het handvat. Ook verder als no. 919 doch eenvoudiger.

Herkomst als no. 824[a].

942[b]. **idem**. Op het handvat een speerpunt met één weerhaak.

Herkomst als no. 824[a].

1045[c]. **Bekkens** (kentjer). Twee paar, in het midden bolvormig verhoogd.
Middellijn 13 — 10.8. Not. pag. 96. i.
Afkomstig van Solo.

1045[d] **idem**. Twee exemplaren.
Middellijn 8 — 6.8.
Herkomst als no. 1045c.

1059[a]. **Gong** (bonang) Middellijn 17.5 — Not. pag. 113. e.
Desa Karanglo, regentschap Bangil, residentie Pasoeroean.

1068[b]. **idem** 13 stuks. Middellijn 24—19 — Not. pag. 96. i. — Afkomstig van Solo.

1068[c]. **Gongs** (ketoek) 4 stuks. Middelijn 30-29.
Herkomst als no. 1068b.

1068[d]. **idem** 3 stuks. Middellijn 52, 43 en 38, — bij de grootste is de rand eenvoudig omgebogen.
Herkomst als no. 1068b.

1068[e]. **idem** (gong beri). De opstaande rand staat naar buiten.
Middellijn 29.
Herkomst als no. 1068b.

1205[c]. **Deksel**, onversierd, met naar binnen gebogen rand.
Middellijn 16.5.
Herkomst als no. 1068b.

1272[c]. **Voet- of bovenarmringen.** Twee paar.
Herkomst als no. 1068b.

1320[a]. **Ring,** van goud, aan één kant bolvormig verbreed

en aldaar versierd met arabesken, eene gefigureerde voorstelling van het woord çri.

Not. pag. 95. g.

Desa Djrakah, district Tjangkrep, residentie Bagelen.

1320^{b}. **idem**. Not. pag. 97. m.

Desa Keboetoeh, district Tjahjana, afdeeling Poerbolinggo, resdentie Banjoemas.

1324^{b}. **idem.** Herkomst als no. 1320^{b}.

1450^{b}. **Oorversiersel,** van goud, stervormig, zonder versiering.

Not. pag. 97. n.

Desa Patjing, district Dero, afdeeling Ngawi, residentie Madioen.

1551^{i}. **Bronzen bijl,** onversierd, lang 20.5.

Not. pag. 117. c.

Tjiliwong, bij het land Tandjoeng West.

1646^{e}. **Lanspunt.** Met vrij langen steel. Lang 53, waarvan de lanspunt de helft is. IJzer.

Not. pag. 2. f. Desa Kalerantjang, afdeeling Keboemen, residentie Bagelen.

1647^{g}. **idem**. Van koper. Lang 26. Not. pag. 2. f.

Desa Djatimalang, afdeeling Keboeman, residentie Bagelen.

1695^{a}. **Schaaltje** (brons) ondiep. Middellijn 13, hoogte 2.

Not. pag. 61. d.

Desa Diëng-koelon, district Batoer, afdeeling Bandjarnegara, residentie Banjoemas.

1819^{k-l}. **Metalen bladen**. Middellijn 47 en 44. Not. pag. 2. c.

Desa Trongklerek, afdeeling Malang, residentie Pasoeroean.

1819^{n-p}. **idem**. 4 stuks. Middelijn 54 — 47.
Not. pag. 96. i.
Afkomstig uit Solo.

1850^{c-e}. **idem** 3 stuks. Middelijn 50 — 44.
Not. pag. 96. i.
Afkomstig uit Solo.

BIJLAGE XI.

LIJST

van ingekomen boekwerken gedurende het 2e Semester 1895.

Samboengan tjerita *Aboe Nawas* dengan radja Harroen Arrasid di negri Bagdad tersalin daripada behasa Arabi. Batavia—Solo 1895. 12°.

Ambrosoli (*S.*), Manuale di numismatica. Con 120 fotoincisioni nel testo e 4 tavole. Seconda edizione corretta ed accresciuta. (Manuali Hoepli). Milano 1895. 8°.

An *Anglo-Indian,* A few hints to travellers to India. London 1889. 8°.

[illegible] Batavia 1889. 8°. Inae *atorana* sorodadoe tolotonge rinidirilada idia. Batavia 1889. 8°.

Ball (*Antje*), Het verraad op Lombok. Een woord aan Neerlands volk. Hieraan is toegevoegd een geschiedkundig overzicht van het eiland Lombok door den WelEerw. Heer H. Dykstra, Pred. te Smilde, benevens eenige brieven van zendeling Wijnveldt geschreven van het oorlogsterrein. (Uitgegeven ten voordeele van den arbeid van den Heer Joh. V. d. Steur, werkzaam onder de Militairen in het Indische Leger). Middelburg 1895. 8°.

Reglement voor de afdeeling „*Batavia*" van 't N. I. O. G. Batavia 1895. 12.— Van den Heer Van Ravesteijn.

Slotbedrijf van „De koffieveiling" (door den Heer J. M. H. van Oosterzee) opgevoerd te *Batavia.* September 1895. 12°.

Onderwijzersgezelschap te *Batavia.* Reglement. Batavia 1888. 12°.

Naamlooze vennootschap algemeene spaar- en depositobank gevestigd te *Batavia.* Voorwaarden en bepalingen benevens huishoudelijk reglement. Batavia 1895. 8°.— Van den Heer J. H. Kievits.

Bemmelen (Dr. *J. F. van*), Uit Indië. Reisindrukken en herinneringen uit onzen archipel. Batavia — 's-Gravenhage 1895. 8°.

Bertsch (*L. C.*), Javaansch spelboekje. Eerste, tweede en derde stuk. Tweede druk. Batavia 1894—95. 8°.

Billington (*M. F.*), Woman in India. With introduction bij the Marchioness of Dufferin and Ava. London 1895. 8°.

Birdwood (*G.*), Report on the old records of the India office, with supplementary note and appendices. Second reprint. London 1891. 8°.

Bles (*Mr. A. E.*). Het volkenrecht en de Costa-Rica-Packetzaak, naar aanleiding van het antwoord van Mr. M. C. Piepers. 's-Gravenhage 1895. 8°.

Blumentritt (*F. von*), Neuere Werke über die Philippinen. 8°.

Boltz (*A.*), Vasantasena und die Hetären im indischen Drama. Das Vedavolk in seinen Gesamtverhältnissen. Mit 2 Karten. Zwei Vorträge von —. Darmstadt 1894. 8°.

Steenkolen-maatschappij Oost-*Borneo.* Rapport over een proefaanplant van Liberia-koffie bij Batoe Panggal. (door Ribbius). 's-Gravenhage 1895. 8°.

Bos (*P. R.*), Leerboek der land-en volkenkunde. Groningen 1895. 8°.

Bosse (*Mr. J. van*), Eenige beschouwingen omtrent de oorzaken van den achteruitgang van de koffie-cultuur ter Sumatra's Westkust benevens eenige opmerkingen omtrent de economische en politieke toestanden aldaar. Eerste gedeelte. 's-Gravenhage 1895. 8°.

Boulger (*D. Ch.*), A short history of China, being an account for the general reader of an ancient empire and people. London 1893. 8°.

Brakel (*D.*), De oorlog in Nederlandsch-Indië door —. Met een voorwoord door F. de Bas. Arnhem 1895. 8°.

Brandes (*Dr. J.*), Het Damar Wulan verhaal in lakonvorm. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXVIII). Batavia 1895. 8°.

Brandstetter (*Dr. R.*), Malaio-Polynesische Forschungen. IV. Die Geschichte von König Indjilai. Eine bugische Erzählung ins Deutsche übersetzt. Zugleich ein Hilfsmittel für das Studium der bugischen Sprache. Luzern 1895. 8°.

Brandt (*M. von*), Die Zukunft Ostasiens. Ein Beitrag zur Geschichte und zum Verständnis der ostasiatischen Frage. Stuttgart 1895. 8°.

Burgess (*J.*), The orthography of foreign place-names. (Reprinted from the Scottish Geographical Magazine for January 1892). 8°. — Van den schrijver.

Burgess (*J.*), The transliteration of oriental alphabets. (Extrait des actes du Xe congrès international des orientalistes, tenu en 1894 à Genève. Section I, Inde). Leyden 1895. 8°. — Van den schrijver.

Buijs (*G. cz.*), Leerboek voor de hoogste klasse der lagere school, in 't bijzonder voor hen, die voor hoogere burgerschool of gymnasium worden opgeleid. Tweede, veel verbeterde en vermeerderde druk. Soerabaia 1895. 8°.

Capellen (*V. d.*), Hindia code ija itoe kitab kawat akan goenanja soedagar-soedagar dan orang-orang lain jang hendak kirim kabar kawat dengan memakei sedikit perkataän dan dengan behasa rahasia terkarang oleh—. Batavia-Solo. 1895. 8°.

Carstairs (*R.*), Human nature in rural India. Edinburgh and London 1895. 8°.

Catalogus der voornaamste Hollandsche, Fransche, Engelsche en Duitsche tijdschriften en couranten met opgave der prijzen franco Indië. Verkrijgbaar door tusschenkomst van G. Kolff en Co. — 1895/96. — 's-Gravenhage. 12°.

Catat (*Dr. L.*), Voyage à Madagascar (1889—1890). Paris 1895. 8°.

Report on the scientific results of the voyage of H. M. S. *Challenger* during the years 1872—76 under the command of Captain G. S. Nares and Captain F. Tourle Thomson. Published by order of Her Majesty's Government. London, Edinburgh and Glasgow, 1895. 4°. A Summary of the Scientific results. Vol. I and II.

Collet (*O.*), La culture du café. Le libéria. (Extrait de la Revue de Belgique). Bruxelles 1894. 8°.— Van den schrijver.

Crommelin (*H. S. M. van Wickevoort*), Een herlevend volk. Schets van de Japanners en hun land. Haarlem 1895. 8°.

Curzon (*G. N.*), Problems of the far east. Japan — Korea — China. London 1894. 8°.

Daum (*P. A.*), Batavia — Amsterdam. Reisschets. Premie van het Bataviaasch Nieuwsblad. Batavia 1895. 8°.

Davis, (*Ch. H. S.*), The Egyptian book of the dead. The most ancient and the most important of the extant religious texts of ancient Egypt. Edited, with introduction, a complete translation and various chapters on its history, symbolism, etc., etc. With ninety-nine plates reproduced in fac-simile from the Turin Papyrus and the Louvre Papyrus. New York — London 1895. F°.

Dawson (*E. W.*), Madagascar, past, present and future. The aggression of the French, and the revival of the slave trade. London 1893. 8°.

Delden (*C. H. van*), Bijdrage tot de arbeidswetgeving in Nederlandsch Oost-Indië. Proefschrift. 's-Gravenhage 1895. 8°. — Van den schrijver.

Dewar (*Th. R.*), A ramble round the globe. London 1894. 8°.

Dubois (*M.*), Systèmes coloniaux et peuples colonisateurs. Dogmes et faits. Paris 1895. 8°.

Dutt (*R. Ch.*), A history of civilization in ancient India, based on sanscrit literature. Vols. I, II and III. Calcutta — London 1889. 8°.

Eecke (*J. W. Fr. J. van*), Algemeene ziektekunde van den mensch. Leerboek ten gebruike bij het onderwijs aan de school tot opleiding van inlandsche geneeskundigen. Batavia 1895. 8°.

Ent (*M. Van der*), Hollandsch-Soendaneesche spreekwijzen en samenspraken, brieven en korte opstellen. Batavia — 's-Gravenhage 1895. 8°.

Faes (*J.*), Geschiedenis van het particulier landbezit op West-Java. 1e gedeelte. Batavia 1893. 8°. — Van den Heer B. Hoetink.

Famin (*P.*), Au Tonkin et sur la frontière du Kwang-Si. Paris 1895. 8°.

Filet (*Mr. P. W.*), De verhouding der vorsten op Java tot de Ned.-Indische Regeering. Proefschrift. 's-Gravenhage 1895. 8°.

Fokker (*A. A.*), Malay phonetics. Proefschrift. Leiden 1895. 8°. — Van den schrijver.

Francis (*G.*), Tarief boenga boeat roemah-roemah gadean di tanah Djawa dan Madoera, Sumatra Barat, Benkoelen, Borneo Barat, Selatan dan Timoer, serta Celebes dan daerah ta'aloeknja menoeroet Staatsblad

tahon 1891, n°. 164, dan 1894, n°. 91. Batavia 1895. 8°.

Francis (*G.*), Daftar n°. 1 dari boekoe-boekoe melajoe tjitakan Betawi, Semarang, Soerabaja, Solo, Djocdja, Olanda, dan laen-laen tempat jang terdjoewal dengen harga contant pada toko boekoe toewan —. Batavia 1895/96. 8°.

Francken (*Dr. C. J. Wijnaendts-*), De evolutie van het huwelijk. Eene sociologische studie. Leiden 1894. 8°.

Freijtag (*C. J. de*), Recueil voor den Civiel geneeskundigen dienst in Nederlandsch-Indië. Batavia 1895. 8°.

Gayet (*M.*), l'Art persan. Paris 1895. 8°.

Geer (*W. von*), De opkomst van het Nederlandsch gezag over Ceilon. Eerste gedeelte. Academisch proefschrift. Leiden 1895. 8°. — Van den schrijver.

Gids voor de cadettenschool. Uit officiëele gegevens samengesteld. Alkmaar 1895. 12°.

Cultuur-maatschappij „*Gondang Topen*" te vestigen te Rotterdam. Prospectus. Ontwerp-statuten. Soerabaia 1895. 8°.

Greshoff (*Dr. M.*), Nuttige Indische planten, met inleiding van Dr. J. G. Boerlage. Afl. I (Extra Bulletin van het Koloniaal Museum te Haarlem). Amsterdam 1894. F°.

Griffis (*W. E.*), The religions of Japan from the dawn of history to the era of Méiji. London 1895. 8°.

Groneman (*J.*), De garĕbĕg's te Ngajogyåkartå, met photogrammen van Cephas. (Uitgegeven door het Koninklijk Instituut voor de Taal-, Land- en Volkenkunde van Nederlandsch-Indië.) 's-Gravenhage 1895. 4°. Van den schrijver.

Gundry (*R. S.*), China present and past. Foreign inter-

course. Progress and resources. The missionary question etc. With map. London 1895. 8°.

Haan (*Dr. F. de*), De „Academie de Marine" te Batavia 1743—1755. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXVIII.) Batavia 1895. 8°. — Van den schrijver.

Haig (*M R.*), The Indus delta country. A memoir chiefly on its ancient geography and history. With three maps. London 1894. 8°.

Hartman (*A.*), Repertorium op de literatuur betreffende de Nederlandsche Kolonien, voor zoover zij verspreid is in tijdschriften en mengelwerken I. Oost-Indië, 1866 — 1893. II. West-Indië, 1840 — 1893. Met een alphabetisch zaak- en plaats-register. 's-Gravenhage 1895. 8°.

Hartogh (*Mr. A. F. K.*), Voorstel van wet tot wijziging van het wetboek van burgerlijke regtsvordering. Deel I (Voorstel van wet, memorie van toelichting, verslag der commissie van voorbereiding, gewijzigd voorstel van wet). Deel II (Voorgestelde amendementen, gewijzigde amendementen, wijzigingen, verbeteringen enz. Beraadslagingen in de Tweede kamer der Staten-Generaal. Nader gewijzigd voorstel van wet). Met een inleidend woord van Mr. A. A. de Pinto. 's-Gravenhage 1895. 8°.

Hearn (*L.*), „Out of the east." Reveries and studies in New-Japan. London 1894. 8°.

Hearn (*L.*), Glimpses of unfamiliar Japan. Vol. I and II. London 1894. 8°.

Hensbroek (*P. A. M. Boele van*), Levensbericht van Martinus Nijhoff. (Overgedrukt uit de levensberichten van de maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leiden). Leiden 1895. 8° — Van den schrijver.

Hewitt (*J. F.*), The ruling races of prehistoric times in

India, South-Western-Asia and Southern Europe. Westminster 1894. 8°.

Heyman (*A.*), De Timor-tractaten (1859 en 1893). Proefschrift. Leiden 1895 8°. — Van den schrijver.

Hirth (*F.*), Das reich Malabar nach Chao Ju-kua. „Separatabdruck aus Foung-Pao, vol. VI, n°. 2". Leiden 1895. 8°.

Hubner (*O.*), Geographisch-statistische Tabellen aller Länder der Erde. Herausgegeben von Prof. Fr. von Juraschek. Frankfurt a. M. 1895. 8°.

Hughes (*W.*), A compendium of modern geography, physical-political-commercial. Liverpool 1893. 8°.

Ilcken (*J.*), Staatsaanleg van irrigatiewerken op Java. (Overgedrukt uit „Vragen des tijds".) Haarlem 1895. 8°.

Archaeological survey of *India*.

The Moghul architecture of Fathpur-Sikri: bij Ed. W. Smith. (Archaeological survey North-Western provinces and Oudh). Part I. Allahabad 1894. 4°.

Richtsnoer voor ouders, voogden en leeraren ten aanzien van jongelieden, die Officier wenschen te worden bij het leger hier te lande en in *Oost-Indië*. Arnhem 1893. 8°.

Indisch dieet voor buiklijders naar de inzichten van wijlen Mevrouw Stoll opgeteekend door een geneesheer. Batavia 1895. 8°.

Inn-und Knyphausen (*Grafen Karl zu*), Münz-und Medaillen-Kabinet des —. Hannover 1872. 8°.

——— Erster Nachtrag zum Münz- und Medaillen-Kabinet. Hannover 1877. 8°.

Jardin (*E.*), Le caféier et le café. Monographie historique, scientifique et commerciale de cette rubiacée, suivie d'un index bibliographique. Paris 1895. 8°.

Oost-*Java* stoomtram-maatschappij. Verslagen over de jaren 1888—1894. 's-Gravenhage 1890—95. 8°.

Mededeelingen proefstation „Oost-*Java*". Nieuwe serie; No. 15. Proeven met groene bemesting 1893—1894 door Dr.

I. H. Wakker. (Overgedrukt uit het Archief voor de Java-Suikerindustrie 1895, Afl. 11). Soerabaia 1895. 8°.

Mededeelingen proefstation „Oost-*Java*". Nieuwe Serie; No. 16.

De ziekte der kweekbeddingen en het plotseling dood gaan van het riet in snijtuinen veroorzaakt door Marosmius Sacchari n. sp. door J. H. Wakker. Met figuren in den tekst. (Overgedrukt uit het Archief voor de Java-Suikerindustrie 1895, Afl. 13). Soerabaia 1895. 8°.

Mededeelingen proefstation „Oost-*Java*". Nieuwe Serie; No. 17.

De levensgeschiedenis van den Wåwålan. (Apogonia destructor H. Bos.) door Dr. L. Zehntner. (Overgedrukt uit het Archief voor de Java-Suikerindustrie 1895, Afl. 16). Soerabaja 1895. 8°.

Mededeelingen proefstation „Oost-*Java*". Nieuwe Serie; No. 18.

Verdere onderzoekingen over de zaadplanten van het jaar 1893. De generatie in 1895 door Dr. J. H. Wakker (Overgedrukt uit het Archief voor de Java-Suikerindustrie 1895, Afl. 22). Soerabaia 1895. 8°.

Mededeelingen proefstation voor suikerriet in „West-*Java*", te Kagok Tegal; No. 16.

Resultaten van de enquête omtrent rietvariëteiten door Dr. F. A. F. C. Went en H. C. Prinsen Geerligs. (Overgedrukt uit het Archief voor de Java-Suikerindustrie 1895, Afl 23). Soerabaia 1895. 8°.

Mededeelingen proefstation voor suikerriet in „West-*Java*" te Kagok-Tegal; No. 19.

Invloed der glucose op de suikerverliezen door H. C. Prinsen Geerligs. (Overgedrukt uit het Archief voor de Java-Suikerindustrie. Jaargang 1895). Soerabaia 1895. 8°.

Mededeelingen proefstation voor suikerriet in „West-*Java*", te Kagok-Tegal; No. 20. Iets over verdamping in verband met het knippen der bladeren. Enkele opmerkingen over Imbititie. Over de verspreiding van het Rood Snot met plaat door Dr. F. A. F. C. Went. (Overgedrukt uit het Archief voor de Java-Suikerindustrie. Jaargang 1895). Soerabaja 1895. 8°.

Jong (*A. Leonard de*), Wetten en bepalingen betreffende mijnbouwkundig-onderzoek en mijn-ontginning door particulieren. Batavia — Solo 1895. 8°.

Jonge (*G. W. Kiewiet de*), en A. van der Scheer Leerboek der bijzondere pathologie en therapie ten gebruike bij het onderwijs aan de school tot opleiding van inlandsche geneeskundigen. Eerste deel, tweede stuk. Ziekten der organen van de spijsvertering en de pisbereiding en van de mannelijke geslachts-organen. Batavia 1895. 8°.

Jungmann (*J. A.*), Alphabetisch personen- en zaakregister op de jaargangen I — XX van de Vragen des Tijds. Haarlem 1895. 8°.

Keens (*H. G.*), History of India, from the earliest times to the present day, for the use of students and colleges. Vol. I and II. London 1893. 8°.

Kingscote (*H.*), and Paṇḍit Naṭêsá Sástrî, Tales of the Sun or folklore of Southern India. London 1890. 8°.

Klein (*A.*), Among the Gods, scenes of India: with legends by the way. With full-page illustrations. Edinburgh and London 1895. 8°.

Knebel (*J.*), De rivier Kaboejoetan. Desa-legende uit de afdeeling Brebes uit het Javaansch. (Overgedrukt uit den feestbundel van Taal-, Letter-, Geschied en Aardrijkskundige bijdragen ter gelegenheid van zijn tachtigsten geboortedag aan Dr. P. J. Veth, door

eenige vrienden en oud-leerlingen aangeboden). Pamalang 1894. 4o. — Van den schrijver.

Knebel (*J.*), Rembangsche desa-legenden uit het Javaansch. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXVIII). Batavia 1895. 8o. — Van den schrijver.

Koppen (*H.*), De militaire correspondent. Nederlandsch-Indisch Leger. Handleiding voor allen, die belast zijn met het voeren van correspondentie en het opmaken van requesten, rapporten, klachten, processen-verbaal en marschorders. Met XXIX bijlagen en aanhangsel. Gedeeltelijk uit officieele stukken samengesteld. 2e Herziene en vermeerderde druk. Breda 1891. 8o.

Krämer (*F. J. L.*), Lettres de Pierre de Groot à Abraham de Wicquefort (1668—1674) publiées d'après les manuscrits. (Werken uitgegeven door het Historisch Genootschap, gevestigd te Utrecht). La Haye 1894. 8o.

Kubary (*J. S.*), Ethnographische Beiträge zur Kenntnis des Karolinen Archipels. (Veröffentlicht in Auftrage der Kgl. Museums für Völkerkunde zu Berlin, unter Mitwirkung von J. D. E. Schmeltz. IIItes Heft mit 27 Tafeln). Leiden 1895. 8o.

Kuyper (*Dr. A.*), Mr. Levinus Wilhelmus Christaan Keuchenius. (Overgedrukt uit „Mannen en vrouwen van beteekenis"). Haarlem 1895. 8o.

Lanessan (*J. L. de*), La colonisation Française en Indo-Chine. Avec une carte de l'Indo-Chine. Paris 1895. 8o.

Ada satoe tjarita di negri Tjina tempo Hongte *Lie Sibin*, pake merk Taij Tjong merk negri Taij Tong Tiauw. 8o.

Boekoe tjerita hongtee Lie Sie Bin tempo Lo Tong Tjeng Souwpak. Tersalin dari boekoe Tjina oleh

O. H. T. & Y. P. S. **Bagian I. Batavia** 1884. 12°.

De twee volgende deelen van dezelfde roman vertaald door Goan Bie Hoo. Batavia 1887 en 1894. 12°.

Lockhart (J. H. Stewart), The currency of the farther East, from the earliest times up to the present day. Vol. I. A description of the Glover collection of Chinese, Annamese, Japanese, Corean Coins: of coins used as amulets: and Chinese Government and private notes. Vol. II. The plates of the Chinese, Annamese, Japanese, Corean Coins; of the coins used as amulets, and of the Chinese Government and private notes Hongkong 1895 8°. Van den Heer B. Hoetink.

Lossen (Max), Die Lehre vom Tyrannenmord in der christlichen Zeit. Festrede gehalten in der öffentlichen Sitzung der k. b. Akademie der Wissenschaften zu München zur Feier ihres 135. Stiftungstages am 28 März 1894. München 1894 4°.

Louter (Mr. J. de), Handleiding tot de kennis van het staats- en administratief recht van Nederlandsch-Indië Vierde, geheel omgewerkte uitgave. 's-Gravenhage 1895. 8°.

Luitjes (F. A.), Kitab edja dan batja terkarang oleh —. Bagian jang pertama Tjitakan jang ka-ampat. Betawi 1895. 8°.

Eene aanvulling der *Maleische* woordenboeken. 's-Gravenhage 1894. 8°.

Malleson (G. B.), History of the French in India, from the founding of Pondichery in 1674 to the capture of that place in 1761.— New edition carefully compared and revised. London 1893. 8°.

Malleson (G. B.), Life of Warren Hastings. First Governor-General of India. London 1894. 8°.

Manning, Ancient and mediaeval India. Vol^{s}. I and II. London 1869. 8°.

Margadant (*Mr. C. W.*), Verklaring van de Nederlandsch-Indische strafwetboeken. Batavia 1895. 8°.

Marre (*A.*), Vocabulaire Français-Malgache. Paris 1895. 8°. Van den schrijver.

Martin (*K.*), Neues über das Tertiär van Java und die mesozoischen Schichten von West- Borneo. Sonder-Abdruck aus: Beiträge zur Geologie Ost-Asiens und Australiens (Sammlungen des geologischen Reichs-Museums in Leiden). Leiden 1895. 8°.

Martin (*M. Vivien de Saint-*), et L. Rousselet, Nouveau dictionnaire de géographie universelle. 7 Tomes. Paris 1879. F°.

Matthes (*Dr. B. F.*), De boeken van Jozua, de Richteren en Ruth, in het Boegineesch vertaald door —. (Uitgegeven voor rekening van het Nederlandsch Bijbelgenootschap). Amsterdam 1895. 8°. — Van den schrijver.

Matthes (*Dr. B. F.*), Het boek Job in het Boegineesch vertaald. (Uitgegeven voor rekening van het Nederlandsch Bijbelgenootschap). Amsterdam 1895. 8°. Van den schrijver.

Matthes (*Dr. B. F.*), Het boek Job in het Makassaarsch vertaald. (Uitgegeven voor rekening van het Nederlandsch Bijbelgenootschap). Amsterdam 1895. 8°. Van den schrijver.

Mc Callum (*H. E.*), A trip across the Malay Peninsula with H. E. the Governor. (Reprinted from the Singapore Free Press). Singapore 1894. 8°.

Meyer (*A. B.*), Zwei Hauwaffen von Matty, bei Neu Guinea. Mit einer Tafel. (Separat-Abdruck aus: Abhandlungen und berichte des Königlichen zoologischen und Anthropologisch-Ethnographischen Museums zu Dresden 1894/95). Berlin 1895. 4°.

Michell (*E. B.*), A Siamese-English dictionary for the

use of students in both languages. Bangkok 1892. 8o.

Middel (*R. Brons*), Hikajat Pangeran Diponegoro dan perang Djawa 1825—1830 Batavia-Solo 1895. 8o.

Miles, De Engelsche expeditie tegen Chitral in 1895, beschouwd in verband met den oorlog van Nederland tegen Atjeh. (Met een schets.) 's-Gravenhage 1895. 8o.

[illegible] Moehâmmá Taheré Yanaê Agoeroe basawoegi nawinraee Antjé. Batavia 1895.

Montbard (*G.*), The land of the sphinx: London 1894. 8o.

Moreu (*H. H.*), Vreemd en eigen. Leesboek voor de hoogste klas. Bijeengebracht door—. Semarang 1895. 8o.

Morris (*J.*), Advance Japan: a nation thoroughly in earnest. London 1895. 8o.

Maatschappij van Weldadigheid in *Nederland.* Statuten. Voorstel Löhnis tot wijziging der statuten en adviezen daarover. Verslagen over de jaren 1863—1877 en 1879—1894 Steenwijk. 8o. — Van de commissie tot bevordering van de belangen der Maatschappij van Weldadigheid in N. I. te Batavia.

Groot Ambtenaars-Examen in *Nederland.* Verzameling der schriftelijke opgaven 1873—1894. Delft 1895. 8o.

Wetenschap, letteren en kunst in *Nederland* voornamelijk in de 19e eeuw. Bibliographisch overzicht. Deel I, taal en letteren. Met een alphabetisch register. 's-Gravenhage 1895 8o. — Van den uitgever M. Nijhoff.

Amethysten-Vereeniging in *Nederlandsch-Indië,* Ontwerp-Statuten. Tweede druk. Bandjermasin. 8o.

Cultures in *Nederlandsch Oost-Indië.* Overgenomen en bijeenverzameld uit het koloniaal verslag van de Indische Mercuur 1895. Amsterdam 1895. 8o.

Nederlandsch-Indisch Onderwijzersgenootschap. Statuten en reglementen. Batavia 1895. 8o.

Nierop (*Mr. A. H. Van*) en Mr E. Baak. De Nederlandsche Naamlooze Vennootschappen. Jaargangen 1882 — 1893. Zwolle 1882 — 1893. 8°. — Van den Heer D. Groeneveld.

Nolde (*Baron E.*), Reise nach Innerarabien, Kurdistan und Armenien Met dem Bildniss des Reisenden und einer Karte. Braunschweig 1895. 8°.

Norman (*H.*), The peoples and politics of the far east, travels and studies in the British, French, Spanish and Portuguese Colonies, Siberia, China, Japan, Korea, Siam and Malaya. London 1895. 8°.

Norman (*H.*), The real Japan, studies of contemporary Japanese manners, morals, administration, and politics. Illustrated from photographs by the author. London 1893. 8°.

Nyhoff (*M.*), Catalogue des livres qui se trouvent à la librairie numismatique. Paris — Londres 1893. 8°.

Nypels (*G.*), Oost-Indische krijgsgeschiedenis. (De verovering van Java door de Engelschen in 1811.) Met eene kaart. Breda 1895. 8°. — Van den Gouverneur der Koninklijke Militaire Academie te Breda.

Oberhummer (*Prof. Dr. E.*), Festschrift der Geographischen Gesellschaft in München zur Feier ihres fünfundzwanzigjährigen Bestehens mit einem Jahresbericht für 1892 und 1893 im Auftrage der Vorstandschaft herausgegeben vom derzeitigen I. Schriftführer —. Mit einer geologischen Karte, einer Kurventafel, 7 Lichtdrucken und 12 Textfiguren. München 1894. 8°.

Sajjid *Oethmān* bin Abdallah al-Alawī, Taghrīd qoemrijji 'l-ḥamā'im fi 'l-ḥatth 'ala libs al-ᶜamā'im.
تغريد قمري الحمايم في الحث على لبس العمايم
العبد الذليل عثمان بن عبد الله بن عقيل
Lithogr. Batavia 1313 H.

Sajjid *Oethmān* bĭn Abdallah Alawī, Iqnāᶜ al-moeᶜānid bimā djā'a fī binā'i 'l-masādjid.
اقناع المعاند بما جاء في بناء المساجد كراڠن همب

يڠ ضعيف عثمان عبد بن الله بن عقيل بن يحيى العلوي
Lithogr. Batavia 1312.

Raden Mas *Oetojo*, Verslag over de Preanger heerendienst-regeling. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor het Binnenlandsch-Bestuur Dl. XI, afl. 4). Batavia 1895. 8o.

Oldenbarnevelt (H. J. A. Raedt van), Uit mijn dagboek. Beschrijving van den bergweg van Kroë naar de zoogenaamde bergdistricten van Kroë (residentie Benkoelen). (Overgedrukt uit den feestbundel van taal-, letter-, geschied- en aardrijkskundige bijdragen ter gelegenheid van zijn tachtigsten geboortedag aan Dr. P. J. Veth door eenige vrienden en oud-leerlingen aangeboden). Djambi 1894. 4o. — Van den schrijver.

Pallegoix (D. J. B.), Dictionarium linguae Thaï. Sive Siamensis interpretatione Latina, Gallica et Anglica. Parisiis 1854. Fo.

Pallegoix (D. J. B.), Grammatica linguae Thai. Bangkok 1850. 8o.

Naamlooze Vennootschap Cultuurmaatschappij „*Pasir Oetjing*". Prospectus, begrooting en inteekeningsbillet. Batavia 1895. 4o.

Piepers (Mr. M. C.), Slotwoord in zake de Costa-Rica-Packet. 's-Gravenhage 1895. 8o.

Pilling (J. C.), Bibliography of the Wakashan Languages. (Smithsonian Institution). Washington 1894. 8o.

Pollard (J. Garland), The Pamunkey Indians of Virginia. (Smithsonian Institution). Washington 1894. 8o.

Pope (G. U.), Text-book of Indian history; with geographical notes, genealogical tables, examinations, questions, and chronological, biographical, geographical, and general indexes, for the use of schools, colleges and private students. Third edition. With Sixteen maps. London 1880. 8o

Pryer (W. B.), A decade in Borneo. London 1894. 8o.

Raghavaiyangar (*S. Srinivasa*), Memorandum on the progress of the Madras Presidency during the last forty years of British administration. Madras 1893. 8°.

Revue des deux mondes. Table générale 1831—1874; Table, deuxième période, 1874—1885: Table, troisième période, 1886—1893. Paris 1875, 1886 et 1893. 8°.

Rink (*H. H.*), Het bundelvuur. (Overgedrukt uit het Indisch Militair Tijdschrift, jaarg. 1892). Batavia 1895. 8°.

Röell (*Jhr. J. A.*), De zeemacht in Oost-Indië. 's-Gravenhage 1895. 8°.

Roest (*Th. M.*), Die Münzen der Herrschaft Anholt beschrieben und erläutert von — Amsterdam 1895. 8°. — Van den schrijver.

Roest (*Th. M.*), Essai de classification des monnaies du comté puis duché de Gueldre. Bruxelles 1893. 8°. — Van den schrijver.

Rogers (*A.*), The land revenue of Bombay. A history of its administration, rise, and progress. Vol. I and II. London 1892. 8°.

Ronkel (*Ph. S. van*), De roman van Amir Hamza. Proefschrift. Leiden 1895. 8°. — Van den schrijver.

Rüling (*J. B.*), Beiträge zur Eschatologie des Islam. Leipzig 1895. 8°.

„*Sair* sindiran", tatkala lelang restantnja pacht madat tahon 1889, diantara meninggalnja pachter „Hoo IJam Lo" di Semarang. Tjerita „Gadjah poetih radja di oetan" atas permintaän: „Boen Sing Hoo di Semarang" dengan soerat ddo. 16 December 1893 minta akan di tjitak njang kadoewa kali. Batavia 1895. 8°. Van den Heer B. Hoetink.

Sarasin (*P. und F.*), Reiseberichte aus Celebes. Erster und Zweiter Bericht. Hierzu eine Tafel. (Sonderabdruck aus der Zeitschrift der Gesellschaft für Erdkunde zu Berlin. Band XXIX, 1894, Band XXX, 1895). Berlijn 1894/95, 8°. — Van den Heer J. Bensbach.

Schmidt. (*R.*), Deutschlands Kolonien, ihre Gestaltung, Entwickelung und Hilfsquellen. Zwei Bände, mit über hundert Bildern und 8 Karten. Berlin 1894. 8°.

Schoemaker (*J. P.*), Het verraad van Lombok. Met 100 portretten van officieren der Land- en Zeemacht van de 1e en 2e expeditie; drie afbeeldingen en drie kaarten. 's-Gravenhage 1895. 8°.

Selby (*Th. G.*), The Chinaman in his own stories. London 1894. 8o.

Semler (*H.*), Die Tropische Agrikultur. Ein Handbuch für Pflanzer und Kaufleute. Erster, zweiter, dritter und vierter Band. Wismar 1886—1888, 1892, 1893. 8°.

Serajoe-dal stoomtram-maatschappij. Verslag over het jaar 1894. 's-Gravenhage 1895. 8°.

Tjerita Sih Djin Koei Tjengsee (Samboengan tjerita tjengtang) toeroen sampe *Sih Teng San.* 8°.

Sj'air midah tjoemboewan tersalin dari pada hoeroef 'arab serta di sahken karanganja. Batavia-Solo 1895. 8°.

On ma *soerat* na markasaja toe daganak na gijot marsipoda marbilang. Bagijan na patoloehon. Batawi 1895. 8°.

Steffenhagen (*Dr. E.*), Zu den Göttinger Rechtshandschriften. Eine nothwendige Antwort auf den Artikel in den Göttinger Nachrichten. Kiel 1895. 4°.

Tagebuch meiner Reise um die Erde 1892—1893. Erster Band [Door den Aartshertog Franz Ferdinand van Oostenrijk-Este]. Wien 1895. 8°.

List of titles, distinctions and works of Raja Sir Sourindro Mohim *Tagore.* Calcutta 1895. 8°. — Van den schrijver.

Tagore (*Raja Sir Sourindro Mohim*), Pope's „Universal Prayer", set to Indian Rága-Málá, or a variety of Indian Rágas and Tálas by—. Calcutta 1894. 8°. — Van den schrijver.

„Cultuur-maatschappij *Tandjong Pinang*", te vestigen te Batavia. Prospectus en begrooting. Batavia 1895. 4°.

Tendeloo (*H. J. E.*), Maleische verba en nomina verbalia. Proefschrift. Leiden 1892. 8°. — Van den schrijver.

Tendeloo (*Mr. H. J. E.*), Over de wenschelijkheid der invoering van het Torrenstelsel in Nederlansch-Indië. Proefschrift. Leiden 1895. 8°. — Van den schrijver.

Thomas (*C.*), The maya year (Smithsonian Institution). Washington 1894. 8°.

Tollens (*H. Cz.*), [Gedicht] Op de beeldtenis des Konings, geschilderd door den Heer Paelinck, en naar Batavia gezonden met het schip van den Heer A. Van Hoboken „de vrouw Maria", Kapitein H. Wehmhoff. Rotterdam 1819. 8°.

Trotter (*C. J.*), History of India. From the earliest times to the present day, With illustrations by W. J. Whymper. London 1889. 8°.

Ufford (*J. K. W. Quarles van*), Ter nagedachtenis der Heeren Veth, van Dedem, Wijnmalen, Jacobs, Neurdenburg en Canne. Het zilveren feest van de stoomvaart-maatschappij „Nederland" en van het „Indisch Militair Tijdschrift." Geschriften over landrenteregeling. Holle over de ambtsvelden der desahoofden en andere geschriften van en over hem. Geschriften van den oud-resident Swaving. Suikercrisis op Java en wijziging der tarieven van in- en uitvoerrechten in N. I. Ontwerp-Mijnwet. Lombok. Tentoonstelling van geneeskrachtige en nuttige planten. Reorganisatie der Rijks-Landbouwschool Dr. M. Greshoff. Nuttige Indische Planten. P. J. F. Louw, De Java oorlog van 1825—1830. G. C. Klerk de Reus, Geschichtlicher Ueberblick, enz. Hartman's repertorium. (Overgedrukt uit de Economist van Juli-Aug. 1895). 's-Gravenhage 1895. 8°. — Van den schrijver.

Uildriks (*F. J. van*), Bij Turken en Arabieren. Van oostersche landen en wat er te zien is. Met platen. Haarlem 1895. 8°.

Verne (*J.*), Les grands voyages et les grands voyageurs. Découverte de la terre. Paris, 8°. — Van den Heer Landolt.

Verslag van de oprichting en verrichtingen der vereeniging. „Het Lombokfonds" uitgebracht in de eerste jaarlijksche algemeene vergadering gehouden te Soerabaja, 28 September 1895. Soerabaia 1895. 8°.

Wall (*A. J.*), Indian snake poisons; their nature and effects. London 1883. 8°.

Wiedemann (*A.*), The ancient Egyptian doctrine of the immortality of the soul. With twenty-one illustrations. London 1895. 8°.

Wiggers (*F.*), Peratoeran boewat instituut Pasteur di Weltevreden, dan hal penjakit andjing gila tersalin oleh —. Batavia — Solo 1895. 8°.

Young (*J. W.*), Uit de Indo-Chineesche samenleving. Utrecht 1895. 8°.

Young (*J. W.*), Bijdrage tot de geschiedenis van Borneo's Wester-afdeeling. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXVIII). Batavia 1895. 8°.

Younghusband (*G. J.*), Eighteen hundred miles on a Burmese tat, through Burmah, Siam, and the Eastern Shan States. London 1888. 8°

BIJLAGE XII.

LIJST

DER LEDEN VAN HET BAT. GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

Beschermheer:

Jhr. C. H. A. VAN DER WIJCK,

Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.

Bestuur.

G. A. Scherer,	President.
Mr. J. A. van der Chijs,	Vice-President, tevens Thesaurier, Redacteur der verhandelingen en Directeur van het ethnologisch- en numismatisch museum.
Dr. J. L. A. Brandes,	Conservator der handschriften
B. Hoetink.	Secretaris, tevens Conservator van het archaeologisch museum en Redacteur van het Tijdschrift.
P. J. F. Louw.	Bibliothecaris, tevens Redacteur van het Tijdschrift.
Dr. C. Snouck Hurgronje.	
A. G. Vorderman.	
H. D. H Bosboom.	

Eereleden.

Z. K. H. Alexis, Alexandrovitch, Grootvorst van Rusland.
A. Barth, Parijs.
Bégin, Parijs.
Mr. N. P. van den Berg, Amsterdam.
Prof. M. L. W. C. van den Berg, Delft.
M. J. van Bosse, 's Gravenhage.
Mr. J. A. van der Chijs, Batavia.
J. D. Fransen van der Putte, 's-Gravenhage.
W. P. Groeneveldt, 's-Gravenhage.
A. Haga, 's-Gravenhage.
H. Helb, Amsterdam.
K. F. Holle, Buitenzorg.
Prof. Dr. J. H. Kern, Leiden.
Mr. T. H. der Kinderen, 's Gravenhage.
Mr. J. W. van Lansberge, Arnhem.
Mr. Jhr. J. Loudon, 's-Gravenhage.
Dr. B. F. Matthes, 's-Gravenhage.
F. C. E. Meijer, 's-Gravenhage.
Dr. J. F. G Riedel, Utrecht.
Dr. Reinhold Rost, Londen.
Prof. Dr. G. Schlegel, Leiden.
Z. M. Somdet Phra Paramendr Maha Chulalonkorn, Koning van Siam.
K. A. Stakman Bosse, Nederland.
Dr. R D. M. Verbeek, Nederland.
W. F. Versteeg, Amsterdam.
A. W. P. Weitzel, 's-Gravenhage.

Correspondeerende Leden.

Dr. A. Bastian, Berlijn.
Prins Roland Bonaparte, Versailles.
Dr. R. Brandstetter.

Dr. J. Burgess, Edinburgh.
Marquis de Croizier, Parijs
R. van Eck, Breda.
Dr. A. Ehrenfeld, Weenen.
A. G. Ellis, Amsterdam.
Prof. Dr. R. Fruin, Leiden.
Prof. Dr. J. M. de Goeje, Leiden.
Prof. Dr. J. M. M. de Groot, Leiden.
Dr. B. Hagen, Homburg.
P. S. Hamel, 's-Gravenhage.
Dr. E. Hultzsch, Bangalore (Madras).
Prof Dr. C. M. Kan, Amsterdam.
Dr. J. Kohler, Berlijn.
G. Lavino, Singapore.
Prof Mr. P. A. van der Lith, Leiden.
Mr. O. J. W. Graaf van Limburg Stirum, 's-Gravenhage.
Aristide Marre, Vaucresson, St. Cloud.
A. Meulemans, Brussel.
Dr. A. B. Meijer, Dresden.
C. H. J. Graaf Meyners d'Estrey, Parijs.
Dr. E. Modigliani, Florence.
Prof. Dr. F. Max Muller, Oxford.
Prof. G. K Niemann, Delft.
A. N. Nördenskiöld, Stokholm.
H. Phillips, Philadelphia.
Dr. W. Pleijte, Leiden.
C. Poensen, Delft.
Prof. Dr. J. Pijnappel Gzn , Leiden.
Jhr. Mr. J. K. W. Quarles van Ufford, 's-Gravenhage.
F. M. Roest, Leiden.
Dr. A. Schreiber, Barmen (Pruisen).
Dr. Hugo Schuchardt, Graz.
Th. Speidel, Saigon.
Raja Tagore, Calcutta.
Truong Vinh-Ky, Saigon.

Prof. Dr. A. C. Vreede, Leiden.
Alfred Russel Wallace, Londen.

Gewone Leden.

J. Van Aalst, Prapak (Temanggoeng).
Mr. J. H. Abendanon, Nederland.
J. A Aeckerlin, Telok-Betong.
P C. Arends, Batavia.
R. C. Bakhuijzen van den Brink, Batavia.
J. P. J. Barth, Soekadana.
G. C. van Baerle, Kediri.
J. Ballot, Batavia.
J. H. A. Bekbergen, Batavia.
Mr. G. J. A. van Berckel, Batavia.
H. P. J. van den Berg, Batavia.
J. J. Bischoff, Pekalongan.
R. C. van den Bor, Padang Lawas (Tapanoeli).
H. W. Bosman, Makassar,
D. F. van Braam Morris, Makassar.
Mr. J Brooshooft, Soerabaja.
P. M. L. de Bruijn Prince, Buitenzorg.
Dr. W. Burck, Batavia.
Mr. C. A. Buijs Ballot, Batavia.
C. Canne, Kendal (Semarang).
Mr. C. Canter Visser, Soerabaja.
A. S. Carpentier Alting, Semarang.
W. J. C. Castens, Japara.
H. M. la Chapelle, Batavia.
S. Cohen, Grobak.
Societeit Concordia, Batavia.
M. C. Dannenbargh, Bali-Boeleleng.
Mr. R. Z. Dannenbargh, Batavia.
E. Th. van Delden, Sambas.
R. A. J. van Delden, Sumatra's Westkust.

J. van Delden, Batavia.
Th. A. F. Delprat, Malang.
Mr. C. Th. van Deventer, Semarang.
C. Deijkerhoff, Atjeh.
J. A. Dezentjé, Ampel.
J. Dinger, Batavia.
Mr. H. van Dissel Szn., Batavia.
L. E. Dom, Magelang.
J. P. Dom, Banjoemas (Karangkobar).
Th. J. H. van Driessche, Fort de Kock.
A. J. A. J. Eerdmans, Koetei.
F. H. D. H. von Ende, Djatirogo.
Mr. W. A. Engelbrecht, Batavia.
A. J. N. Engelenberg, Ampenan.
H. E. D. Engelhard, Moeara Tewe, (Borneo).
J. Ennen, Batavia.
Mr. J. J. C. Enschedé, Wonokromo.
J. Ph. Ermeling, Buitenzorg.
J. Faes, Buitenzorg.
G. Fischer, Soerabaja.
Mr. D. Fock, Batavia.
B. W. F. Fokker, Wester-afd. van Borneo.
Mr. H. Fuchter, Madioen.
W. O. Gallois, Batavia.
Mr. A. L. E. Gastman, Soerabaja.
W. van Gelder, Malang.
D. Gerth van Wijk, Batavia.
R. G. M. Glogner, Semarang.
A. van der Gon Netscher, Poerworedjo.
C. van der Gon Netscher, Batavia.
L. F. Gonsalves, Cheribon.
S. de Graaff, Tjitjalengka.
D. Groeneveld, Batavia.
G. E. C. Guffroy, Batavia.
Mr. W. F. Haase, Toeloeng-Agoeng.

J. E. Hagen, Poerwodadi (Semarang).
S. van Hamel, Batavia.
H. J. Hardeman, Batavia.
J. A. Hardeman, Bantam.
J. C. van Harencarspel, Semarang.
Th. J van Haren Noman, Batavia.
F. M. Harthoorn, Sapoedi.
J. P. C. Harteveldt, Batavia.
A. L. van Hasselt, Riouw.
P. Ch. A. M. W. V. Haye, Djember.
O. L. Helfrich, Sumatra's Westkust,
R. L. A. Hellwig, Palembang, (Djambi).
H. J. J. Hepp, Batavia.
Mr. A. D H. Heringa, Buitenzorg.
B. M. H. Heuveldop, Batavia.
Mr. A. J. C. E. van Heijcop ten Ham, Bonthain
Mr. J. C. Heijning, Sitoebondo.
G. W. W C. Baron van Hoëvell, Amboina.
W. C. Hoogkamer, Padang.
Jhr. L. Th. Hora Siccama, Solo.
R. O. van der Hout, Amboina
W. C. M. B. Ingenluijff, Rembang.
Mr. H. 's Jacob, Soerabaja.
A. G. Janssen van Raay, Djember (Besoeki).
J P. Jannette Walen, Batavia.
E F. Jochim, Pamekasan.
Dr. J. C. G. Jonker, Makassar.
J. Jonker, Batavia.
E. J. Kerckhoven, Preanger Regentschappen.
C. M. Ketting Olivier, Djokjakarta.
H. N. Kiliaan, Bangkalan.
Mr. C. W. Kist, Bandoeng.
E. A. Klerks, Benkoelen.
G. C. Klerk de Reus, Medan.
Mr. A. L. C. Kleijn, 's-Gravenhage.

J. H. Klomp, Batavia.
J. Knebel, Batang (Pekalongan).
Jhr. H. de Kock, Batavia.
Ko Mo An, Djokjakarta.
D. C. J. Kool, Semarang.
G. J. Koopman, Kadjang (Celebes).
P. J. Kooreman, Medan.
Mr. J. F. Krämer, Batavia.
J. C. Th. Kroesen, Soerabaja.
G. Kruijs, Batavia.
J. H. J. Laats, Amboina.
A. A. A. Labaar, Grisé.
P. Landberg, Batavia.
L. C. A. F. Lange, Solo.
K. F. A. van Langen, Atjeh.
S. R. Lankester, Batavia.
G. Lebret, Pasoeroean.
Dr. L. B. E. Ledeboer, Buitenzorg.
F. A. Liefrinck, Bandong.
Lim Liang Boe, Batavia.
K. Lorck, Segli (Atjeh).
Mr. G. H. Lowe, Batavia.
Mr. C. Lydius Rahder, Soerabaja.
H. K. Manupassa Jr., Banka.
L. A. Martens, Batavia.
Dr. G. L. Mens Fiers Smeding, Soerabaja.
G. Metz, Batavia.
W. J. M. Michielsen, Padang.
A. Mohr. Batavia.
A. E. Moll, Padang.
Mr. A. H. du Mosch, Batavia.
P. C. van Motman, Buitenzorg.
J. J. K. de Moulin, Batavia.
Mr. D. Mounier, Soerabaja.
A. Mulder, Soekanegara (Tjibeber).

Mr. J. C. Mulock Houwer, Batavia.
G. C. F. Mundt, Parakan Salak (Preanger).
J. Mullemeister, Batavia.
J. G. Mijer, Indramajoe.
O. Netscher, Semarang.
Mr. L. A. G. W. Neumann, Pati.
H. A. de Nooij, Magelang.
Mr. J. G J. Oetgens van Waveren Pancras Clifford, Djember.
J H. B. Oomen, Batavia.
J. M. H. van Oosterzee, Batavia.
F. K. Overduijn, Bangil.
G. J. Oudemans, Pati.
P. A. Oudemans, Riouw (Bojan).
Mr. G. Pinedo, Sindjai (Celebes).
Ch. Pino, Toeban.
Mr. Th. B. Pleyte, Semarang.
H. E. Prins, Fort de Kock.
Ch. L. J. Palmer van den Broek, Atjeh.
F. A. Palmer van den Broek, Boeleleng.
Mr. L. H. Rambonnet, Soemenap.
B. H. H. Ravenswaaij, Madioen.
G. P. A. Renaud, Batavia.
P. Richter, Sitoebondo.
P. de Roo de la Faille, Ampenan.
Mr. D. W. K. de Roo de la Faille, Batavia.
Mr. M. M. Rosman, Banjoemas.
A. Salmon Vzn, Pasoeroean.
P. J. van Santen, Soerabaja.
J. J. van Santen, Poerwakarta.
S. H. Schaank, Pamangkat (Singkawang.)
J. C. Th. Scheffer, Batavia.
Jhr. Mr. J. W. A. von Schmidt auf Altenstadt, Batavia.
Jhr. J. G. O. S. von Schmidt auf Altenstadt, Batavia.
Mr. J. Schoutendorp, Batavia.
J. F. H. Schultz, Benkoelen,

H. J. E. F. Schwartz, Indragiri.
M. Segov, Batavia.
Raden Mas Toemenggoeng Ario Soengondo, Pasoeroean.
Raden Mas Toemenggoeng Soeria di Koesoema, Wonosobo.
H. C. Soeters, Batavia.
H. Somermeijer, Djapara.
Monsgr. W. J. Staal, Batavia.
H. van Steeden, Probolinggo.
Mr. A. Stibbe, Batavia
Mr. W. Stortenbeker, Batavia.
H. N. Stuart, Makassar.
P. F. Sijthoff, Pati.
Mr. W. Tadema, Semarang.
E. G. Taylor, Batavia.
Tio Tek Ho, Batavia.
Raden Mas Toemenggoeng Tjokronagoro, Blora.
Dr. M. Treub, Buitenzorg.
S. W. Tromp, Pontianak.
A. G. Valette, Batavia.
Mr. W. C. Veenstra, Batavia.
J. A. Vetter, Batavia.
A. H. J. G. Wahlbeem, Batavia.
H. P. Wagner, Medan.
E. A. F. Weber, Padang Sidempoean.
C. W. J. Wenneker, Batavia.
H. D. Wiggers, Batavia.
J. W. IJzerman, Fort de Kock.
A. M. Zandveld, Segeri.

Buitengewone Leden.

Dr. N. Adriani, Posso (Celebes).
G. L. Bink, Rhoon (N. Guinea).
K. Cephas, Djokjakarta.
S. Coolsma, Rotterdam.

J. F. de Corte, Buitenzorg.
N. Graafland, Menado.
J. Groneman, Banjoemas.
J. G. de Groot, Muntok.
C. den Hamer, Semarang.
K. L. Harmsen, Probolinggo.
W. Hoezoo, Semarang.
Raden Rangga Soeria Nata Legawa (Raden Karta Winata), Soekaboemi.
J. van Kinsbergen, Batavia.
F. Kramer, Nias
J. Kreemer, Malang.
A. Kruijt, Modjowarno.
C. A. van Ophuijzen, Fort de Kock.
W. H. Sunderman, Nias.
W. F. van der Waarden, 's-Gravenhage.
Sajjid Oethman bin Abdallah bin Akil bin Jahja Alawi, Batavia.

NOTULEN

VAN DE

ALGEMEENE EN BESTUURS-VERGADERINGEN

VAN HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

DEEL XXXIV. — 1896.

BATAVIA,
ALBRECHT & Co.
1 8 9 7.

INHOUD.

Bestuursvergadering van Woensdag 8 Januari 1896.

Tegenwoordig de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. J. L. A. BRANDES, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW, A. G. VORDERMAN, H. D. H. BOSBOOM en B. HOETINK, Secretaris.

I. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden de volgende stukken ter tafel gebracht:

a. Een afschrift van eene missive van den Gouv^ts^. Secretaris dd. 13 December a. p., no. 2624, gericht aan den Resident van Bali en Lombok, waaruit blijkt dat Z. E. de Gouverneur-Generaal, zich vereenigende met de strekking van het advies van genoemd Hoofd van Gewestelijk Bestuur omtrent de wenschelijkheid der instandhouding van het lustverblijf Narmada (Not. 1895 pag. 81), instemt met het denkbeeld om Narmada door een deskundige te doen opnemen en in kaart brengen en het terrein, waarop dit lustverblijf zich bevindt, van grensteekenen te voorzien, ten einde de toeeigening daarvan door de bevolking te voorkomen (Not. 1895 pag. 50 en pag. 85).

Aangenomen voor kennisgeving.

b. Een extract uit het Gouvernements Besluit dd. 25 December a. p., no. 8, houdende bepaling dat de door den Ambtenaar voor de beoefening der Indische talen Dr. J. L. A. BRANDES op het eiland Lombok aangetroffen handschriften, op den voet van het besluit van 11 December 1858, no. 77 (Bijblad No. 3121) aan het Genootschap ter bewaring worden afgestaan voor zoolang als genoemde ambtenaar dan

wel zijn eventueele vervanger die handschriften voor zijne studiën zal noodig hebben. (Not. 1895 pag. 98).

U. s.

e. Een extract uit het Gouvernements Besluit dd. 31 December a. p., no. 25, waarbij o. a. is bepaald dat de door den Resident der Wester-afdeeling van Borneo aangekochte 25 Dajaksche offerpalen, op den voet van het besluit van 11 December 1858, no. 77, (Bijblad no. 3121) aan het Genootschap ter bewaring worden afgestaan (Not. 1894, pag. 123 en Not. 1895, pag. 69 en pag. 110).

U. s.

d. Eene missive van den Gouvernements Secretaris dd. 14 Dec. a. p., no. 2630, ten geleide van vier, door tusschenkomst van den Consul der Nederlanden te Djeddah ontvangen, werken van den zich te Mekka bevindenden Sumatraan Achmad Chatib.

Zullen in de bibliotheek worden geplaatst.

e. Eene missive van den Chargé d'Affaires der Nederlanden a. i. te Tokio, dd. 20 November a. p., No. 150, waarbij, onder mededeeling dat de voor het numismatisch kabinet verlangde medailles van verdienste en gedenkpenningen (Not. 1895 pag. 67) moeilijk bij wijze van geschenk van de Japansche Regeering te verkrijgen zijn, eene plaat wordt aangeboden waarop al de Japansche decoraties, medailles enz. staan afgebeeld, vergezeld van eene vertaling.

In handen van den conservator van het numismatisch kabinet.

f. Een renvooi van den Directeur van O. E. en N. dd. 5 December a. p., no. 28302, ten geleide van een Nederlandschen dukaat uit de 18e eeuw, door den Resident van Riouw en Onderhoorigheden overgemaakt en door den eigenaar voor *f* 6.65 ter overneming aangeboden.

Wordt besloten van dit aanbod geen gebruik te maken.

g. Van denzelfden dd. 31 December, No. 30104, ten geleide van een schrijven van den Resident van Rembang dd. 16 December, No. 7/32, houdende mededeeling dat in de desa Karangorikidoel van het district Soelang, afdeeling Rembang, 13 stuks kromongs van een gamelan in den grond zijn gevonden.

Aangezien in de verzameling van het Genootschap reeds een groot aantal soortgelijke voorwerpen aanwezig is, wordt besloten in overweging te geven de opzending der gevonden kromongs achterwege te laten.

h. Eene missive van den Ass. Resident van Madjalengka dd. 2 December a. p., No. 3306/62, houdende bericht dat de oude deuren (Not. 1895 pag. 73, pag. 100 en pag. 114) zijn verzonden en de kosten der verzending *f* 6.80 hebben bedragen.

De Heer van der Chijs deelt mede dat bedoelde deuren zijn ontvangen en de voorgeschoten verzendingskosten zijn gerestitueerd.

i. Van den Gouverneur van Sumatra's Westkust dd. 12 December a. p., No. 5801, ten geleide van eene woordenlijst, ingevuld door den kontroleur van Indrapoera, J. M. Masset, en van eene dergelijke lijst, ingevuld door den kontroleur van Ajer Hadji, J. C. van Eerde, met aanteekeningen van den Ass. Resident van Painan, J. B. Neumann.

Zullen in de verzameling handschriften worden opgenomen.

j. Van den Resident van Bantam, dd. 6 Januari No. 53/32, ten geleide van een afschrift van een door den kontroleur van Goenoeng Kentjana, den Heer J. W. G. J. Privé, uitgebracht rapport betrekkelijk in die afdeeling voorkomende oudheden (Not. 1895 pag. 104).

Dit rapport luidt in hoofdzaak als volgt:

„Midden in het oerwoud, benoordwesten de desa *Tjitorek* (onderdistrict *Bajah*, district *Tjilangkahan*), maakt de rivier *Tjibedoeg* op zeker punt eene bijna gesloten bocht. Door

die bocht wordt ingesloten een heuvel van matige hoogte en niet bijzonder steil opgaande.

Aan den voet van dien heuvel en gelegen aan den oever van de genoemde rivier, bevindt zich een opstaande, min of meer kegelvormige steen van eene hoogte van ± 2 meter en waarvan de grootste omvang 3.25 meter is.

Aan dien steen nu is niets merkwaardigs op te merken dan juist zijn bijzonderen vorm (phallus-vorm?), en het is m. i. niet twijfelachtig of, hoewel getuigende van een kolossalen arbeid, het is door menschenhand, dat hij zijn rechtopstaanden stand heeft verkregen.

De vorm van dien steen acht ik een natuurlijke en niet door vervorming door den mensch tot stand gebracht.

Het is deze steen, die den naam van „si Bedoeg" draagt, omdat, volgens het nu bestaande verhaal, op elken vrijdag deze steen zich doet hooren als de bedoeg. Dat hier natuurlijk een verhaal is gefabriceerd en dat dit verhaal dateert van na de invoering van den Islam behoeft geen nader betoog, maar duidelijk is het ook, dat die steen iets van belang heeft uitgemaakt in den eeredienst der bevolking vóór den islamitieschen tijd.

Doch ondervraging van de oudste menschen in de desa heeft tot geen nader resultaat geleid, welke beteekenis in het algemeen die steen kan gehad hebben.

Gaat men den heuvel verder op, dan ontmoet men al spoedig een breed terras, waarvan de opstaande kant gevormd wordt door op elkaar gestapelde riviersteenen en zoo voortgaande ontmoet men, al smaller wordende tien terrassen (de top van den heuvel vormt het elfde terras).

Het duidelijkst waarneembaar zijn die terrassen aan de noordzijde van den heuvel, want daar hebben de opstaande kanten nog zeer goed den tand des tijds doorstaan.

Aan dien noordkant (ook aangetroffen aan de westzijde, doch minder duidelijk) vindt men op den rand van het eerste terras eene opening, een geplaveiden doorgang, die

rechtstreeks leidt naar de rivier en dus van buiten komende den opgang vormt naar boven. De weg die van de rivier leidt naar dien doorgang, bleek niet geplaveid te zijn, doch het is aan te nemen dat indertijd die weg wèl bevloerd was, doch dat, in aanmerking genomen dat hij nog al steil is, de steenen door regens zijn losgewoeld en langzamerhand naar beneden zijn gevoerd.

Zooals bovengemeld, alleen de noordzijde doet nog duidelijk de terrassen zien, doch ze zijn ook elders nog op te merken, maar daar zijn de kanten hier en daar in elkaar gestort en gaan de terrassen min of meer in elkaar over. Het is echter zeker, dat ze rondom den geheelen heuvel hebben geloopen.

Op het eerste terras vindt men nog aan de noordzijde o. a. eene kleine vierkante hoogte met 2 rondgaande trappen van opgestapelde riviersteenen; voorts in de nabijheid eene kleinere hoogte, waaromheen 4 opstaande steenen (phallusvorm?), verderop weer liggende steenen van denzelfden vorm.

Op het tweede terras treft men o. a. aan, rondom eene hoogte van opgestapelde riviersteenen, 7 opstaande steenen van denzelfden vorm als boven. Nog vond ik op het 5e terras eenen steenhoop, waar bovenop een zeer groote kegelvormige steen lag; naar het mij voorkomt, moet die steen indertijd recht op gestaan hebben doch later zijn omgevallen.

Overigens vindt men op de andere terrassen nog overal steenen in verschillende standen verspreid, welke steenen daar niet als bij toeval kunnen aanwezig zijn maar eene beteekenis moeten gehad hebben. Die beteekenis is mij echter niet bekend.

Wat boven reeds opgemerkt werd omtrent den si Bedoegsteen, geldt ook voor dezen heuvel. Niemand helderde iets op hetzij omdat men niets wist op te helderen of wel omdat men liever niet over de zaak sprak.

Alleen vernam ik, dat de plek „angker" is.

Ongetwijfeld moet ook deze heuvel eene plaats, misschien

eene zeer voorname, hebben ingenomen in den eeredienst van de bevolking der omliggende streek vóór ze tot den Islam overging, want anders zou men voor den aanleg van deze stevige terrassen niet zooveel moeite hebben gedaan.

Uit het feit dat de heuvel geheel begroeid is, uit de aanwezigheid daar van groote boomen waaruit blijkt dat nu niemand zich iets aan het onderhoud laat gelegen liggen, mag gerust opgemaakt worden, dat deze stomme getuigen van vroegeren eeredienst heden ten dage voor de bevolking van geen beteekenis zijn."

Aangenomen voor kennisgeving.

k. Van den Adj. Inspecteur v. h. I. O. in de 5e afdeeling dd. 18 October a. p., No. 574, ten geleide van 14 woordenlijsten in de dialecten van Tomboeloe, Pakewa, Toulour, Tonsea, Ratahan, Tonsawang, Bantih, Sangi en Gorontalo.

Zullen in de verzameling handschriften worden opgenomen.

l. Twee woordenlijsten van het Soloreesch, de eene van dit dialect zooals het wordt gesproken op de Oostkust van Flores en de eilanden Adonare en Solor en samengesteld door den Pastoor te Larentoeka H. Leemker, de andere van genoemd dialect, zooals het wordt gesproken te Lamalera op Lomblen, en ingevuld door den hulppriester te Larantoeka P. A. Wintjes.

U. s.

m. Van den Resident van Batavia, dd. 12 December a. p. houdende kennisgeving dat te Tandjong Priok drie beelden zijn aangebracht, welke door den Sultan Moeda van Koetei aan het Genootschap ten geschenke zijn gegeven, (Not. 1895, pag. 88).

De conservator der oudheden deelt mede dat bedoelde beelden zijn ontvangen en in de betrekkelijke verzameling zijn geplaatst.

n. Van den Heer C. J. F. LE COCQ D'ARMANDVILLE dd. Bonfia, 11 Augustus a. p., ten geleide van eene lijst van corrigenda en addenda betrekkelijk de door hem samengestelde woordenlijst der Bonfia'sche Alfoersche taal (Not. 1895 pag. 55).

Zal bij de hiervoren bedoelde woordenlijst worden gevoegd.

o. Van den Heer JHR. VON SCHMIDT AUF ALTENSTADT, 1e luitenant in garnizoen te Mataram, houdende mededeeling dat eerstdaags aan het Genootschap zal worden verzonden eenig Balisch houtwerk, zijnde deuren van den dewatempel tegenover de Majora te Tjakra Negara.

De conservator der ethnologische afdeeling bericht dat deze deuren nog niet zijn ontvangen.

p. Van de firma MARTINUS NIJHOFF te 's-Gravenhage, dd. 29 November a. p., houdende verzoek om nog 50 exemplaren van het 1e deel van het werk: „De Java Oorlog van 1825—30" door P. J. F. LOUW, in dépôt te mogen ontvangen.

Cfm.

q. Van het lid, den Heer JHR. H. DE KOCK, dd. 4 Januari, ten geleide van een oud wapen, (Catal. no. 853*b*,) gevonden in het district Indehiang der Preanger Regentschappen.

Zal in de oudheidkundige verzameling worden geplaatst.

II. De Voorzitter bericht dat uit rondlezing is terug ontvangen:

a. de verhandeling van het lid J. KNEBEL: „Het beeld van Ardawalika" — „Tjandi Penggarit en Kjai Tapak", dessalegenden uit het Javaansch. (Not. 1895, pag. 124).

b. het reisverslag van den Kontroleur van Sanggau en Sekadau (Wester-afdeeling van Borneo) L. C. WESTENENK, naar aanleiding van een door hem gebracht bezoek

aan de streken der Moealang- en Sekadau-Dajaks, Not. 1895, pag. 109).

Ter opneming in het Tijdschrift, gesteld in handen der Redactie.

c. de Nota van Toelichting behoorende bij het contract, gesloten met het landschap Gowa, op den 26en October 1894, (Not. 1895, pag. 109).

Zal worden opgenomen in de Verhandelingen.

Vooraf zullen echter de samenstellers worden uitgenoodigd kennis te nemen van eenige door Dr. C. SNOUCK HURGRONJE gemaakte opmerkingen.

III. De Heer VAN DER CHIJS:

1°. Legt over:

a. de concept-begrooting voor 1896, welke na beraadslaging wordt gearresteerd;

b. de rekening en verantwoording over 1895 met de daarbij behoorende bescheiden en vergezeld van een overzicht.

De Heeren LOUW en HOETINK worden, overeenkomstig art. 13, al. 8 van het Reglement van Orde, uitgenoodigd in de eerstvolgende vergadering verslag uit te brengen over het financiëel beheer.

2°. Vraagt machtiging om aan den Heer A. W. NIEUWENHUIS een gong uit 's Genootschaps verzameling in leen af te staan en zoodoende genoemden natuuronderzoeker in de gelegenheid te stellen soortgelijke gongs te laten aanmaken, ten einde die op zijne aanstaande reis door Borneo te bezigen als geschenken aan Dajaksche hoofden.

Cfm.

IV. De Heer BRANDES biedt namens den Heer J. OUDEMANS te Pati voor het Tijdschrift aan: eene lijst van woorden speciaal in gebruik bij de bevolking van Goenoeng kidoel (Jogjakarta).

Om praeadvies gesteld in handen van de Heeren BRANDES en SNOUCK HURGRONJE.

V. De Heer LOUW:

1°. stelt voor den prijs van het onlangs gereed gekomen deel van het Daghregister (1666-1667) voor niet-leden te bepalen op *f* 4.
Cfm.

2°. Verzoekt een crediet van *f* 100, ten laste der begrooting van 1896, ten behoeve van de samenstelling van het werk: „De Java oorlog van 1825-1830."
Cfm.

3°. Deelt mede dat door wijlen het eerelid F. H. KROON, bij wijze van legaat, aan het Genootschap ten geschenke is gegeven eene belangrijke verzameling edita van het Genootschap.
Wordt dankbaar aanvaard.

VI. De heer SNOUCK HURGRONJE biedt namens den Heer Dr. PH. S. VAN RONKEL, voor het Tijdschrift aan eene verhandeling getiteld: „Een Soendasch Hamzahverhaal".
In rondlezing.

VII. Wordt besloten de Heeren H. P. J. VAN DEN BERG, Directeur der Javasche Bank en H. M. LA CHAPELLE, Secretaris van den Raad van N. I., uit te noodigen als leden der Directie zitting te nemen.

VIII. Naar aanleiding van het bepaalde bij art. 10 van het reglement van orde, worden door den Voorzitter in commissie gesteld tot opneming:

1°. van de bibliotheek en de handschriften, de Heeren VAN DER CHIJS en SNOUCK HURGRONJE;

2°. van de andere verzamelingen, de Heeren VORDERMAN en BOSBOOM.

IX. Worden benoemd tot gewone leden, de Heeren Dr. PH. S. VAN RONKEL, tijdelijk ambtenaar voor de beoefening der Indische talen en J. DE VOGEL, kontroleur der 2e klasse, tijdelijk leeraar aan de afdeeling B. van het Gymnasium Willem III.

Op de ledenlijst worden weer gebracht Z. E. J. A. VETTER, Commandant v/h leger en Chef van het Dept. van Oorlog en E. C. BARON SWEERTS DE LANDAS WYBORGH, Lid in den Raad van Ned.-Indië.

Van de ledenlijst worden op verzoek afgevoerd, de Heeren F. K. OVERDUIJN, A. A. DE JONGH, Mr. J. W. KOOL, Dr. J. C. KNUTTEL, W. MEIJER RANNEFT, R. C. VAN DEN BOR, Mr. H. FUCHTER, Mr J. H. MEISS, Mr. J. E. HENNY, G. W. W. C. BARON VON HOËVELL en L. F. TUIJL SCHUIJTEMAKER, de laatste gerekend van primo October 1895.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

De Voorzitter,
G. A. SCHERER.
De Secretaris,
B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag 4 Februari 1896.

Tegenwoordig de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. J. L. A. BRANDES, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW, H. D. H. BOSBOOM, H. P. J. VAN DEN BERG, H. M. LA CHAPELLE en B. HOETINK, Secretaris.

I. Nadat de nieuwe bestuursleden de Heeren VAN DEN BERG en LA CHAPELLE, door den Voorzitter welkom zijn geheeten en de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden de volgende stukken ter tafel gebracht:

a. Het renvooi van den Directeur van O. E. en N. dd. 17 Januari jl., no. 790, waarbij ter kennisneming wordt toegezonden eene aan dien departementschef gerichte missive van den Commandant van het Leger en Chef van het Departement van Oorlog, dd. 11 Januari t. v., n°. 201/134, houdende mededeeling dat aan de Regeering is voorgesteld de van Lombok afkomstige en aan het Genootschap ter bewaring afgestane handvuurwapenen weder aan het Departement van Oorlog te doen teruggeven.

Informatie.

b. Eene missive van denzelfden, dd. 13 Jan. jl., n°. 385, waarbij mededeeling wordt verzocht of, in verband met n°. 2331 van het Bijblad, geene aanleiding bestaat om de waarde van de onlangs in de residentie Japara gevonden oudheden (Not. 1895, pag. 98) aan den vinder uit te betalen.

Wordt besloten een bedrag van *f* 10 voor den vinder beschikbaar te stellen.

c. Een schrijven van denzelfden dd. 24 Jan. jl., n°. 743, houdende verzoek de gebruikelijke gegevens en mededeelingen ten behoeve van het Koloniaal Verslag 1896, spoedig te mogen ontvangen.

Aan den secretaris wordt opgedragen hieraan te voldoen.

d. Van de Archaeologische Vereeniging te Jokjakarta dd. 24 Jan. jl., n°. 188, ten geleide van een exemplaar van het jongste jaarverslag dier Vereeniging, met verzoek hieraan eene plaats in de notulen te verleenen.

Wordt besloten dit verslag als bijlage dezer notulen op te nemen.

e. Van den Senaat van het Indologisch Studentencorps te Delft, dd. 7 Dec. a. p., houdende mededeeling van de oprichting van bedoeld corps en van de samenstelling van den Senaat „ad hoc".

Informatie.

f. Van den Ambtenaar voor de beoefening der Indische talen, Dr. J. L. A. BRANDES, dd. 14 Jan. jl., houdende mededeeling dat de handschriften welke door hem op het eiland Lombok zijn aangetroffen en bij Gouv. Besluit van 25 Dec. a. p. n°. 8 aan het Genootschap ter bewaring zijn afgestaan (Not. 1895 pag. 98 en Not. pag. 2) door hem naar 's Genootschaps gebouw zijn overgebracht.

De conservator der handschriften bericht dat bedoelde verzameling door hem in ontvangst is genomen, waarvan aan voornoemden Ambtenaar mededeeling zal worden gedaan.

g. Van het Bestuur der Witte Sociëteit te Medan dd. 9 Jan. jl., ten geleide van de jaargangen 1849—70 van het Tijdschrift v. Ned. Indië (Not. 1895, pag. 124).

Aangezien niet blijkt welk boekwerk het Bestuur dier

Societeit in ruil wenscht te ontvangen, zal dit alsnog worden gevraagd.

h. Van het lid S. H. Schaank, kontroleur te Singkawang, dd. 4. Jan. jl., houdende aanbieding ten behoeve van 's Genootschaps kabinet van eene munt der voormalige Thaikong-kongsi, welke op de keerzijde, behalve de Chineesche karakters voor „Fo Shoen", ook een opschrift in Mandsjoe heeft (Not 1895, pag. 117) onder mededeeling dat het hem nooit is mogen gelukken munten der voormalige kongsi's Sam-thiau-keoe en Sjip-ng-fun in handen te krijgen.

Zal in de numismatische verzameling worden geplaatst.

i. Van het lid J. van Aalst, kontroleur te Moentilan, dd. 10 Jan. jl., houdende verzoek om toezending van de door Dr. Brandes toegezegde beschrijving (Not. 1895, pag. 116).

Door Dr. Brandes zal aan dit verzoek, zoo spoedig mogelijk, worden voldaan.

II. De Voorzitter:

1°. deelt mede dat uit rondlezing terug is ontvangen de verhandeling van Dr. Ph. S. van Ronkel: „Een Soendasch Hamzahverhaal" (Not. pag. 9).

In handen van de redactie, ter opneming in het Tijdschrift.

2°. biedt ten geschenke aan één zilveren en één bronzen exemplaar van den gedenkpenning, geslagen ter herinnering aan het behoud van Menado (26 Aug. 1875).

Deze penningen zullen in de betrekkelijke verzamelingen worden geplaatst, terwijl wordt besloten aan den Resident van Menado inlichtingen te vragen omtrent den oorsprong er van, met verzoek de eventueel nog beschikbare exemplaren aan het Genootschap af te staan.

3°.

III. De Heer van der Chijs:

1°. brengt ter tafel een aan hem, als directeur van het ethnologisch museum, gericht schrijven van de firma Mc. Neill & Co. te Semarang dd. 31 Jan. jl., ten geleide van vier steenen urnen, opgegraven op het land Djatikalangan, afdeeling Medinie, gelegen op eene hoogte van ongeveer 3800 voet tegen de hellingen van het Oengaran gebergte in het district Bodja (residentie Semarang).

In deze potten bevinden zich afdrukken in klei van vormen *en creux*, voorstellende godenbeeldjes (Cfr. Not. 1893 Bijlage XVIII, n°. 682 a. c.) welke tot nog toe in 's Genootschaps verzameling niet werden aangetroffen.

In eene nota van den administrateur der onderneming Djatikalangan, den Heer L. van Davelaar, komt hier omtrent o. a. het volgende voor: „Deze potjes waren op een afstand van ongeveer $^1/_2$ à $^3/_4$ M. van elkander in eene rechte lijn van Z. O. naar N. W. begraven; terwijl in oostelijke richting op een afstand van ongeveer $2^1/_2$ paal van de plaats waar de uitgraving plaats had, een tempel is, gevuld met beelden, alle voorzien van een olifantsnuit en ook een bron is, waarin een uit steen gehouwen slang geplaatst is".

Wordt besloten de potten en afdruksels te plaatsen in de oudheidkundige verzameling en aan den Heer van Davelaar nadere inlichtingen te vragen omtrent de door hem vermelde oudheden.

2°. stelt voor aan de Regeering te verzoeken om de bijlagen behoorende bij de „Nota over de afdeeling Soekadana" door J. P. J. Barth (Not. 1895 pag. 104, pag. 109 en pag. 123) als nog te mogen ontvangen.

Cfm.

3°. bericht de ontvangst der navolgende geschenken:

1°. van mevr. VAN OOSTERZEE, geb. Buijn:
Egypte, ABDOE'L HAMID, 20 piasters. — z.
2°. van den heer ED. OLISCHLAEGER:
Rome, Gordianus denarius (*Virtus Aug.*). — z.
3°. van den heer H. TH. HERRINGS:
Onderdeel van een real batoe, z. j. — z.
4°. van den Kapitein der Chinezen te Batavia, OEI HOK TSHIANG:
a. Pahang, heele, halve, kwart en achtste tampang (van de twee laatste soorten twee exemplaren). — Tin.
b. Pahang, cent. Catal. no. 13. — tin.
c. Kalantan, pitis. Catal. no. 3. — tin.
d. Kedah, naam onbekend. Catal. no. 6 (2 stuks). — tin.
e. Kwantan, „ „ „ „ 2 (2 „). — tin.
f. Trenggano, pitis. Catal. no. 4. — tin.
5°. van hem zelven:
a. mail-editie N. Rott. Courant en Nieuws van den dag, jaargang 1895.
b. Beukhof, Corn, Chastelein enz.
c. twee kaarten betreffende de irrigatiewerken op Java.
d. eenige verslagen van naamlooze vennootschappen enz.
6°. van het lid, J. FAES:
Geschiedenis der Tjikandi-landen.

4°. stelt voor:

a. den Resident van Menado uit te noodigen aan de Directie Bat. Gen. mede te deelen of er, zoo ja, voor welken prijs, verkrijgbaar zijn vroeger, in de Minahassa gebruikelijke ooringen, *timbĕga* geheeten (Zie Graafland, de Minahassa, I, bladz. 215) dan wel, indien die voorwerpen niet in originali verkrijgbaar zijn, mede te deelen, of daarvan te Menado kopijen, of afbeeldingen (liefst photographien) kunnen vervaardigd worden.

b. den heer H. F. ANDREAS, controleur van Toelang-bawang (Lampong's), uit te noodigen den Pangeran TIANG

MERGA behulpzaam te zijn in het verzenden aan het adres van het Bat. Gen. van voorwerpen, welke de Pangeran vd. voornemens is aan dat Gen. ten geschenke te geven.

c. den Resident der Lampongsche districten uit te noodigen zijne tusschenkomst te verleenen tot het doen opzenden naar het Bat. Gen. *ter bezichtiging*, van eene medaille en op koper gegraveerde piagem's, welke volgens informatie in het bezit zijn van Pangeran SAMPOERNA DJAJA (Sapoetih), zullende die voorwerpen na bezichtiging onmiddellijk terug gezonden worden, evenals zulks vroeger met dergelijke voorwerpen het geval is geweest.

d. pogingen in het werk te stellen ter verkrijging van eene groote, metalen klok en andere voorwerpen (uit den Hindoe-tijd), thans eigendom van den Regent van Wonosobo en aan den Voorzitter vertoond.

Cfm.

5o. betoogt de noodzakelijkheid van eene uitbouwing van het Museum, ten einde over de noodige ruimte te kunnen beschikken voor de zich gestadig uitbreidende verzamelingen en wijst op de wenschelijkheid om tot het doen der vereischte stappen zonder verwijl over te gaan.

Na beraadslaging wordt besloten dat de Voorzitter omtrent deze aangelegenheid in overleg zal treden met den Directeur der B. O. W.

IV. De Heer SNOUCK HURGRONJE biedt ten geschenke aan:

1o. uit eigen hoofde:

a. een exemplaar van het boekwerk: „Achmad al-Chatib ibn Abd al-Latif al Manangkabawi Çoelḥ al-djamāᶜatain bidjawāz taᶜaddoed al-djoemᶜatain. Mekka, 1312 H.

b. voor de Varia, een exemplaar van het prospectus, getiteld: „Atoeran pergi naik hadji ka Mékah sĕrta pergi zijarat ka Madinah."

2o. namens het buitengewoon lid Sajjid' Oethman bin Abdallah b. Aqīl b. Jahja al Alawi:

a. een exemplaar' van diens geschrift: „Taftīḥ al-moeqlatain watabjīn al-mafsadatain al-moechabba'atain fi'r-risālah' al-moeᶜammāt biçoelḥ al-djamā'atain.

Lithogr. Batavia 1313 H.

b. voor de Varia, een exemplaar van: „Djadwal lima'rifat masāfat al-qaçr", door denzelfden.

Zullen in de betrekkelijke verzamelingen worden geplaatst.

V. De Secretaris:

1°. brengt ter tafel een schrijven van het lid G. J. OUDEMANS te Pati, dd. 9 Jan. j.l. ten geleide van eene lijst van Javaansche woorden, in gebruik in het Malangsche.

Om praeadvies gesteld in handen van de Heeren BRANDES en SNOUCK HURGRONJE.

2°. biedt ten geschenke aan:

a. drie groote Chineesche munten (Nos. 488, 489 en 491 van den Catalogus der num. verzameling 4e druk.)

b. eene collectie photographien, door 's Genootschaps correspondeerend lid Dr. B. HAGEN in 1895 gedurende eene reis door Palembang en Benkoelen vervaardigd, vergezeld van eene door dezen geleerde gegeven toelichting.

Zullen in de betrekkelijke verzamelingen worden geplaatst.

3°. stelt voor de hulp in te roepen van den Consul-Generaal der Nederlanden te Hongkong ter verkrijging, door bemiddeling van den Colonial Secretary, den Heer Stewart Lockhardt, aldaar, van munten met Mandsjoe opschriften, afkomstig van de voormalige kongsi's in de Wester-afdeeling van Borneo en door laatstgenoemde afgebeeld in zijn werk: „The Currency of the Farther East".

Cfm.

VI. In voldoening aan de opdrachten in de vorige

vergadering gegeven, worden de volgende rapporten uitgebracht:

1°. door den Heer LOUW, ook uit naam van den Heer HOETINK, over het finantiëel beheer.

Op grond van de verklaring dat dit met de vereischte zorg is gevoerd, wordt besloten den Thesaurier, onder dank betuiging, acquit en décharge te verleenen.

2°. door de Heeren VAN DER CHIJS en SNOUCK HURGRONJE over de bibliotheek en de handschriften, luidende als volgt:

De vermeerdering van het aantal boekwerken bedroeg gedurende het afgeloopen jaar 421, dus 5 minder dan in 1894.

Uitgeleend werden aan 83 personen (derhalve 25 meer dan in 1894) 860 boekdeelen van 590 werken, zijnde 310 deelen meer dan in het vorige jaar; bij het begin dezes jaars waren nog 241 deelen in handen van 44 personen. Overjarige bon's voor uitgeleende boeken werden niet aangetroffen.

Het meubilair der bibliotheek werd in 1895 niet vermeerderd; wel deed zich de behoefte hieraan gevoelen, maar hare vervulling stuit af op volslagen gebrek aan ruimte.

Van de veranderingen in den voorraad der in het pakhuis aanwezige uitgaven van het Genootschap wordt door den bibliothecaris bij voortduring aanteekening gehouden. Omtrent de talrijke doubletten der boekerij, die zonder nut en onbeschermd tegen den rusteloos knagenden tand des tijds in het pakhuis liggen, bestaan dergelijke aanteekeningen niet. Het komt ons dringend noodzakelijk voor, ten opzichte dezer boeken maatregelen te beramen, waardoor zij der wetenschap eenig nut en het Genootschap, eenig voordeel opleveren.

Evenals in het vorige jaar was het ook dit jaar vooral de afdeeling palmbladhandschriften, die eene groote vermeerdering onderging. In cijfers bedroeg de aanwas 1

Bataksch, 6 Maleische, 2 Lampongsche, 4 Javaansche handschriften en 68 *kropak*'s. Dit laatste cijfer is vooral zoo groot door de geschenken aan het Genootschap gedaan na de expeditie op Lombok, waar gelukkig verschillende hdss. gered konden worden.

Het Bataksche hds. werd ontvangen van den Heer W. MEIJER RANNEFT (zie Not. XXXIII (1895), bl. 35), de Maleische, voor zoover zij geschenken waren, van den Heer O. L. HELFRICH (*id.*, bl. 65, waar men over den inhoud een verslag vindt van de hand van Dr. C. SNOUCK HURGRONJE), de Lampongsche beiden door tusschenkomst van den Heer K. F. HOLLE (*id.*, 37, 57 en 62 en 51); van denzelfden werd ook één der Javaansche hds. ontvangen (*id.*, 10), en de schenkers der *lontar*'s waren de Heeren F. A. PALMER VAN DEN BROEK (*id*, 9), F. J. A. VOOGEL (*id.*, 11), H. F. ROLL (*id.*, 18), M. C. DANNENBARGH (id., 21), NEIJSEN (id., 21), G. A. SCHERER (*id.*, 21). E. P. VAN THIEL (*id.*, 22), M. K. W. F. SCHEURER (*id.*, 22), P. G. SCHMIDHAMER (*id.*, 22), en P. Ch. A. M. W. V. HAYE (*id.*, 107); de laatste verleende ook zijne tusschenkomst bij den aankoop van een viertal dezer soort manuscripten (*id.*, 46).

Onder de aanwinsten bevinden zich ook het archief van Boeleleng, voor zoover dit (in tweede afschriften) op palmblad voorhanden was (*id.*, 10), en eenige manuscripten, die, aangetroffen in den boedel van wijlen Dr. H. N. VAN DER TUUK, regeeringseigendom bleken te zijn (*id*, 2 en 19).

Een belangrijke vermindering onderging de verzameling door de legateering der bij het Genootschap berustende hdss. van wijlen denzelfde aan de Rijksuniversiteits bibliotheek te Leiden (id., 89).

Van de uitgeleende hdss. werden terugontvangen die welke in leen verstrekt waren aan de Heeren Mr. L. W. C. VAN DEN BERG (*id.*, 23, gedeeltelijk, vgl. Not. XXXII (1894), bl. 122), J. J. MEIJER (Not. XXXIII (1895), bl, 44 en 76), Prof. Dr. A. C. VREEDE (*id.*, 51) en P. DE ROO DE

LA FAILLE (*id.*, 62 en 103), benevens een drietal Maleische *wajang* verhalen (een vierde schijnt verloren te zijn gegaan), die Dr. VAN DER TUUK in gebruik had gehad (id., 18). Ook die welken naar aanleiding van een verzoek hunner zijds toegezonden werden aan de hier geïnterneerde krijgsgevangenen van Lombok werden weder teruggezonden. Op dit oogenblik zijn er nog in leen verstrekt aan de Heeren Mr. L. W. C. VAN DEN BERG, D. GERTH VAN WIJK, F. A. LIEFRINCK, P. J. F. LOUW, Dr. PH. S. VAN RONKEL, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, H. E. STEINMETZ en A. F. VON DE WALL.

Van een gedeelte van Jav. Hds. B. G., n°. 196 werd gebruik gemaakt door Dr. J. BRANDES in zijn mededeeling in Tijdschr. v. Ind. T. L. en Vk., XXXVIII, 457 en volgg. „Het Damar Wulan verhaal in lakonvorm".

In den loop van dit jaar werd naar hier overgebracht de grootste der twee beschreven steenen, die vastgeklemd in de wortels van een *waringin*-boom oorspronkelijk aangetroffen zijn te Dinaja, en te Batoe bewaard werden (Not. XXXIII (1895), bl. 50, 90, 99) en een steenen koe, op den achterkant waarvan zich een opschrift en relief bevindt, door den Heer C. DEN HAMER te Soekoeh gevonden (*id.*, 46), en te plaatsen in de oudheidkundige verzameling.

Op een zilveren en een gouden plaatje ontvangen van de Jogjasche vereeniging werden legenden aangetroffen (*id.*, 17 en 51). Dit was ook het geval met verscheidene der Lomboksche voorwerpen (*id.*, 47 en 74), waaronder men er ook aantreft met graveerwerk, episoden voorstellende uit het op Bali zoo geliefde fabelboek de Tantri.

De Heer C. DEN HAMER zond een verzameling abklatschen van een 16 opschriften in Soerakarta, Madijoen en Kĕdiri, benevens een dito van een vliegend paard te Sadon bij Magĕtan, Madijoen), (*id.*, 46) en van den Heer H. E. STEINMETZ mocht nogmaals ontvangen worden een afdruk van een jaartal, 1213, ontdekt in een grot bij Soembĕr tjanteng (Soekaredja, Wanasari, Bandawasa) (*id.*, 97).

Dr. BRANDES schonk een afteekening van het opschrift in de grot bij Sangsit op Bali, met het jaartal 933.

Ook werden er in de door Mr. W. F. HAASE ter inzage gezonden afbeeldingen nog twee jaartallen aangetroffen, 1326 en 1160, zie resp. *id.*, Bijl. II, bl. V en VII.

3°. door de Heeren VORDERMAN en BOSBOOM over de archaeologische, ethnologische en numismatische verzamelingen, luidende als volgt:

Archeologische verzameling.

Evenmin als het vorige was de aanwinst in dit jaar van grooten omvang; slechts 32 voorwerpen, meest alle door aankoop verkregen, konden aan de verzameling worden toegevoegd; daaronder zijn echter eenige zeer fraaie, inzonderheid die, welke, onder de nummers 538b, 558b, 558c, 579a, 610b en 644b zijn opgenomen in de lijst, die als 9de vervolg op den catalogus, aan de notulen der Vergadering van December jl. is toegevoegd.

In de schikking der voorwerpen kwam weinig verandering. De verzameling is, voor zoover de ruimte dit toelaat, doelmatig opgesteld.

Ethnologische verzameling.

Deze werd weder verrijkt met vele belangrijke voorwerpen, waaronder in het bijzonder moeten genoemd worden, een rijke verzameling afkomstig VAN NIAS, een geschenk van den Controleur bij het Binnenlandsch Bestuur, C. L. J. PALMER VAN DEN BROEK; voorts een belangrijke verzameling ethnografica, betrekking hebbende op de WESTER-AFDEELING VAN BORNEO, een geschenk van de wetenschappelijke expeditie tot exploratie van BORNEO, in 1894; verder een aantal kostbare voorwerpen, gevonden in de poeri te TJAKRANEGARA, alsmede de stoel waarin de gewezen vorst, na zijne gevangenneming gedragen werd; een en ander door de Indische Regeering aan het Genootschap in bewaring afgestaan.

De geheele aanwinst bedraagt 279 nummers, zoodat deze verzameling op het einde van 1895, 8136 nummers telde.

De vervolg-catalogus is in druk verschenen.

De laatste aanwinsten zijn vermeld in de bijlage VIII, behoorende bij de notulen der Vergadering van December j.l.

De verzameling wordt goed onderhouden en is in goeden staat; de vernummering der voorwerpen, in verband met den vervolg-catalogus noodig geworden, is geheel afgeloopen; de kasten zijn alle van nieuwe etiketten voorzien.

De ruimte, bestemd voor deze verzameling, is thans geheel overvuld; er zal ernstig aan moeten gedacht worden, daarin te voorzien, eene uitbreiding van het gebouw zal binnenkort noodzakelijk ter sprake moeten komen.

Numismatische verzameling.

Een vrij groot aantal munten, penningen en een voorraad papieren geld kon weder aan deze verzameling worden toegevoegd.

De aanwinsten zijn vermeld in de bijlage IX bij de notulen over December j.l. De meeste werden verkregen door aankoop, enkele door ruiling en eenige door geschenken, onder de laatste moeten vermeld worden eenige munten, afkomstig van de op LOMBOK buit gemaakte gelden, waaruit met toestemming van de Indische Regeering, door den Conservator der numismatische verzameling eene keuze werd gedaan.

In het algemeen moet de Commissie als hare bevinding nog opmerken, dat, hoe goed de verzamelingen ook worden bewaard, en in verband met de beperkte ruimte, worden ten toon gesteld, de algemeene verveloosheid van het gebouw hare aandacht trok. Zoowel voor het behoud van de houtwerken als voor het uitwendig aanzien, komt het haar wenschelijk voor, dat daarin worde voorzien.

Dat het museum steeds veel bezoekers trekt, bewijst hoe-

zeer deze verzamelingen belangstelling wekken. Personen van alle standen en landaarden bewegen zich, vooral des Zondags, door de zalen.

Gedurende 1895 was het aantal bezoekers, die hun naam in het daarvoor bestemde boek stelden, meer dan 5300; het aantal niet ingeschrevenen zal zeker dit getal nog overtreffen.

IX. Van de ledenlijst wordt afgevoerd, wijlen de Heer G. LEBRET.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

De Voorzitter,
G. A. SCHERER.

De Secretaris,
B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag 3 Maart 1896.

Tegenwoordig de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. J. L. A. BRANDES, Dr C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW, H. P. J. VAN DEN BERG, H. M. LA CHAPELLE en B. HOETINK, Secretaris.

Afwezig, met kennisgeving, de Heeren A. G. VORDERMAN en H. D. H. BOSBOOM.

De vergadering wordt, op verzoek der Directie, mede bijgewoond door den Heer J. NIJHOUT VAN DER VEEN, Ingenieur der 1e klasse bij de B. O. W. te Batavia.

I. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, deelt de Voorzitter mede dat hij, naar aanleiding van het zich steeds duidelijker openbarende gebrek aan ruimte voor 's Genootschaps verzamelingen, in overleg is getreden met den Directeur der B. O. W., tengevolge waarvan door dezen departementschef eene opdracht is gegeven aan den E. a. waterstaatsambtenaar in de residentie Batavia, den Heer J. NIJHOUT VAN DER VEEN, ter vergadering aanwezig.

De Voorzitter geeft alsnu het woord aan den Heer NIJHOUT VAN DER VEEN vd., die een door hem opgemaakt voorloopig voorstel van uitbouwing van het Museum aan de Vergadering vertoont en toelicht.

Aangezien de Vergadering zich met dit voorstel geheel kan vereenigen, wordt, na beraadslaging, besloten de noodige stappen te doen welke tot eene spoedige verwezenlijking van het ontworpen bouwplan zullen kunnen leiden.

II. Worden ter tafel gebracht de navolgende stukken:

a. Eene missive van den 1sten Gouvernements Secretaris dd. 29 Februari jl., n°. 453, houdende verzoek om consideratiën en advies nopens de bestemming te geven aan een zestiental matten, welke door den Vorst van Kota Waringin (Zuider- en Ooster-afdeeling van Borneo) aan Z. E. den Gouverneur-Generaal ten geschenke zijn aangeboden.

Aan den conservator der ethnologische afdeeling wordt opgedragen om wanneer bedoelde matten zullen zijn ontvangen, zijn gevoelen ter zake aan de Vergadering mede te deelen.

b. Het renvooi van den Directeur van O. E. N., dd. 6 Febr. jl., n°. 2864, ten geleide van een pakje met gouden voorwerpen gevonden in de residentie Kedoe.

Wordt besloten:

1°. van deze voorwerpen, twee ringen met opschrift, (N°s. 1323*a* en 1346*a*), twee paar oorbellen (N°s. 1418*a* en 1418*b*), en eene Hindoe munt (Cat. num. verz. bl. 67 n°. 4) voor de getaxeerde waarde, respectievelijk *f* 10.—, *f* 10.—, *f* 3.75, *f* 2.50 en *f* 4.50 over te nemen;

2°. in overweging te geven om de overige ringen en oorversieringen aan te koopen ten behoeve van het Museum van Oudheden te Leiden en de fragmenten van voorwerpen ter beschikking te laten van den vinder;

3°. den Resident van Kedoe te verzoeken alsnog de juiste vindplaats dezer voorwerpen te willen opgeven.

c. Van denzelfden dd. 6 Febr. jl., n°. 3005, ten geleide van:

1°. een zeer fraaie tempelklok, in den grond gevonden in de desa Goenoengrongga, district Gondanglegi, regentschap Malang, residentie Pasoeroean, waarvan de waarde is geschat op *f* 10.

2°. een gebroken bronzen kom, inhoudende 84 stuks looden of zinken voorwerpen in den vorm van een E, welke vermoedelijk hebben gediend als belasting van netten (Cf. Not. 1891, pag. 21). De waarde dezer voorwerpen, welke in den grond zijn gevonden te Poelosari in de residentie Pasoeroean, is geschat op *f* 0.30.

Wordt besloten een en ander tegen de getaxeerde waarde over te nemen.

d. Eene missive van denzelfden dd. 19 Febr. jl., n°. 1807, waarbij — onder mededeeling dat volgens den Directeur der B. O. W., met het oog op de kosten, er geen sprake van kan wezen om een Ingenieur der 1e klasse van den Waterstaat als b. v. de Heer NUHOUT VAN DER VEEN, aan te wijzen voor de uitvoering der maatregelen welke voor het behoud van den Mendoet tempel noodig zullen blijken (Not. 1895, pag. 57 en pag. 26) en dat door dien departementschet de aandacht is gevestigd op den gepensionneerden opzichter van den Waterstaat A. N. PIETERS, die indertijd een werk als het hierbedoelde op het Diëng-Plateau heeft verricht — tot de Directie o. a. de vraag wordt gericht of naar haar gevoelen de niet onaanzienlijke vermeerding van uitgaven die voor deskundig toezicht noodig zal wezen, voldoende gewettigd is door den aard van het werk en of het daar mede te verkrijgen resultaat geacht kan worden aan de verwachting te zullen beantwoorden.

Wordt besloten te berichten dat de Directie niet aarzelt om de gestelde vragen bevestigend te beantwoorden.

e. Van den Directeur van B. B. dd. 17 Febr. jl., n°. 845, houdende mededeeling dat de Regeering geen bezwaar heeft tegen de publicatie *in extenso* in 's Genootschaps tijdschrift van het rapport — Kroesen (Not. 1895, pag. 114, en pag. 123).

Ter publiceering in handen van de redactie van het Tijdschrift.

f. Van den Directeur van Financiën dd. 3 Maart j.l., No. 3821, ten geleide van een kistje met (oude) cachetten uit het begin dezer eeuw, afkomstig van Chinsura en grootendeels gediend hebbende voor het klein-zegel aldaar.

Wordt besloten te verzoeken de geheele collectie ten behoeve van 's Genootschaps Museum te willen afstaan.

g. Van den Resident van Semarang dd. 3 Febr. j.l, n°. 1348/68, ten geleide van een aan hem gericht schrijven van den Controleur van Semarang dd. 29 Januari j.l., n°. 49/68, waaruit blijkt dat de kanonnen, gelegen op de grens van Srondol te Banjoemanik bij Semarang, (Not. 1895, pag. 123) in het laatst der vorige eeuw in Europa zijn vervaardigd en mitsdien voor 't Genootschaps verzamelingen geene waarde hebben.

Kennisgeving.

h. Van den Britschen Consul te Batavia dd. 8 Febr. j.l., No. 37, namens den „Registrar to the Government of India, Legislative Department" ten geschenke aanbiedende een exemplaar van „A collection of the acts passed by the Governor General of India in Council in the year 1895."

Zal in de bibliotheek worden geplaatst.

i. Van 's Genootschaps eerelid, Mr. L. W. C. van den Berg, dd. 23 Dec. a. p. waarbij worden terugaangeboden de tot 's Genootschaps verzameling behoorende handschriften gemerkt B. G. Nos. 36, 37, 94 en v. d. W. Nos. 203, 205.

De Conservator der handschriften bericht dat deze manuscripten in orde zijn ontvangen.

j. Van den Inspecteur van het Inlandsch onderwijs in de 6e afdeeling, dd. 24 Januari j.l., No. 30/III, aanbiedende:

1°. eene woordenlijst van de landstaal die gesproken

wordt op het eiland Noesalaut (afdeeling Saparoea, residentie Amboina).

2°. eene woordenlijst van de landstaal die gesproken wordt op het eiland Siauw (afdeeling Sangi- en Talaut-eilanden, residentie Menado).

De lijst sub 1 is ingevuld door den onderwijzer aan de openbare lagere Inlandsche school te Ameth, J. TUPAMAHU en die sub 2 door den onderwijzer aan de school te Sawang, A. J. MUHEDE.

Zullen voorloopig in de verzameling handschriften worden opgenomen.

k. Van den Heer C. J. F. LE COCQ D'ARMANDVILLE pastoor te Kapaur bij Skroet (Nieuw-Guinea) dd. 23 Jan. j.l., ten geleide van een „overzicht van de telwoorden in de taal die gesproken wordt in het gebergte van Kapaur tot aan Sĕkar", vergezeld van eenige mededeelingen betrekkelijk de taal van Wartoear.

Zal als bijlage dezer notulen worden gepubliceerd.

l. Van den Heer JHR. VAN SCHMIDT AUF ALTENSTADT, kapitein der infanterie in garnizoen te Ampenan, dd. 9 Febr. j.l. ten geleide van de door hem toegezegde deur. (Not. pag. 7).

Zal in de ethnologische afdeeling worden geplaatst.

m. Van 's Genootschaps buitengewoon lid, den Heer Dr. J. GRONEMAN te Banjoemas dd. 16 Febr., waarbij 's Genootschaps steun wordt ingeroepen voor de verwezenlijking van zijn voornemen om zich voortaan uitsluitend te wijden aan wetenschappelijke en in het bizonder oudheidkundige studiën.

De gevraagde medewerking zal gaarne voor dit doel worden verleend.

n. Van den Heer A. GORTMANS, beheerder van het koffieland Sono-Sekar in het Malangsche, dd. 28 Febr. j.l., ten

geleide van een vijftigtal Chineesche koperen munten, waarvan eene groote hoeveelheid in den grond is gevonden.

In handen van den Secretaris.

o. Van de Heeren CHARLS EN VAN ES & Co., photographen alhier, dd. 3 dezer, ten geschenke aanbiedende een salonportret van 's Genootschaps afgetreden voorzitter tevens eerelid, den Heer W. P. GROENEVELDT.

Zal op eene geschikte plaats in een der lokalen van het Museum worden opgehangen.

III. De Voorzitter :

biedt ten geschenke aan drie togog's, afkomstig van Lombok en voorstellende een man, eene vrouw en een tempelwachter.

Zullen in de ethnologische verzameling worden geplaatst.

IV. De Heer VAN DER CHIJS:

1°. stelt voor Z. E. den Commandant van het Leger en Chef van het Departement van Oorlog te verzoeken een exemplaar van het Lombok-kruis voor 's Genootschaps penningkabinet te willen bestemmen.

Cfm.

2°. bericht dat hem is vertoond een zilveren lepel welke de volgende inscriptie draagt op de rugzijde van den steel: „Ter Gedagt- v. de West Zijdse Borger Comp. A°. 1732" waaronder de keur van Batavia en het Chineesche merk 永 ing d. i. eeuwig en waarboven het merk △; terwijl op het lepelblad, bij de steel, voorkomen de letters P. V. S.

Kennisgeving.

3°. brengt ter tafel een exemplaar van den 4en druk van den catalogus van 's Genootschaps numismatische verzameling.

De Voorzitter wenscht den Heer VAN DER CHIJS geluk met de voltooiing van dezen tijdroovenden arbeid.

4°. legt over de volgende lijst van geschenken:

1°. van het lid W. O. GALLOIS:

Frankrijk. JETON VAN J. P. BURTEUR, 1742. — k.

2°. van het lid J. M. H. VAN OOSTERZEE:

J. BOISSEVAIN, Terugblik op de eerste 25 jaren van het bestaan der Stoomvaart-maatschappij „Nederland".

3°. van het directielid VAN DER CHIJS:

a. Frankrijk, Consulat, 20 francs, an 12. — g.
Napoléon I, „ „ , 1810. — g.
Louis Phill., „ „ , 1831. — g.
Republiek, „ „ , 1852. — g.

b. gegraveerde koperen plaat, bestemd voor het drukken van het papieren geld, hetgeen in 1829 de firma THOMAS BAIN en Co. te Batavia voornemens was uit te geven (Zie Tijdschr. v/h Ned. Gen. voor munt- en penning-kunde, 4e jaargang, bladz. 9—20).

4°. van het lid D. GROENEVELD:

reclame-plaat van de N. I. Escompto-maatschappij (tweede editie);

papieren geld Groot-Brittannie. The national bank of Scotland.

100 pounds, 1893 ⎫
20 „ „ ⎬ Specimina.
1 pound, „ ⎭

Zullen in de betrekkelijke verzamelingen worden geplaatst.

V. De Heer BRANDES:

1°. betoogt de noodzakelijkheid om de oudheden welke zijn opgesteld in den verbindingsgang tusschen de beide vleugels van het Museum, tegen beschadiging te vrijwaren door het aanbrengen van een rasterwerk tot manshoogte.

De ter vergadering aanwezige E. a. waterstaatsambtenaar

in deze residentie, verklaart zich bereid om het bestaande gebrek op de aangegeven wijze te verhelpen.

2°. vraagt machtiging om aan het lid O. L. HELFRICH twee door dezen verlangde woordenlijsten ter inzage af te staan.

Cfm.

VI. De Heer LOUW:

1°. biedt, namens Radhen ADIPATI DJAJA NEGARA, regent van Bandjarnegara, ten geschenke aan een gouden ring, volgens den gever in vroeger tijd in den grond gevonden te Goenoeng Panoengar, onderdistrict Pakentang, district Batoer, afdeeling Bandjarnegara.

Zal in de oudheidkundige verzameling worden geplaatst.

2°. biedt ter bezichtiging aan een stel photographiën van Lombok, vervaardigd door den kapitein van den Generalen Staf L. A. BAKHUIS.

Van deze photographieën wordt met belangstelling kennis genomen.

VII. De Secretaris:

biedt ten geschenke aan:

1°. namens den Heer H. BOREL, tolk voor de Chineesche taal te Riouw, een exemplaar van diens werk: Wijsheid en Schoonheid in China".

2°. uit eigen hoofde, thaler van Maximilian Gandolf von Kuenburg, bisschop van Salzburg, 1668.

Zullen in de betrekkelijke verzamelingen worden geplaatst.

VIII. Worden benoemd tot gewone leden, de Heeren J. VAN WIJK, resident van Timor, F. H. L. E. MEENG, notaris te Tandjoeng Pandan (Blitong), M. J. TIELE, hoofdadministrateur der Amsterdam Deli-Compagnie, te Padang

Boelan, Medan, Deli, C. J. L. VAN SCHMID, hoofd-administrateur der Deli-Batavia Mij. te Gedong Djohore, Medan, Deli en A. F. VELDERS, controleur der 2e klasse B. B. te Soekaboemi.

Wordt weder op de ledenlijst gebracht, de Heer J. A. VAN RIJN VAN ALKEMADE, wd. Assistent-Resident te Telok-Semawé (Atjeh).

Niets meer te behandelen zijnde, zegt de Voorzitter, namens de Directie, dank aan den Heer NIJHOUT VAN DER VEEN voor de door dezen betoonde welwillendheid en sluit daarna de Vergadering.

De Voorzitter,
G. A. SCHERER.

De Secretaris,
B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag 7 April 1896.

Tegenwoordig de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW, H. D. H. BOSBOOM, H. P. J. VAN DEN BERG en B. HOETINK, Secretaris.

Afwezig, met kennisgeving, de Heeren Dr. J. L. A. BRANDES, A. G. VORDERMAN en H. M. LA CHAPELLE.

I. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden de volgende stukken ter tafel gebracht:

a. Een renvooi van den Directeur van O. E. en N. dd. 16 Maart, no. 7788, ten geleide van 725 stuks koperen Chineesche muntstukken (kèpengs), op het terrein der steen-exploitatie te Rengel, afdeeling Toeban, residentie Rembang, in den grond gevonden.

De Secretaris bericht dat onder deze muntstukken geene exemplaren zijn aangetroffen welke voor 's Genootschaps verzameling eene aanwinst zouden zijn, zoodat tot terugzending wordt besloten.

b. Van denzelfden dd. 16 Maart, no. 7789, ten geleide van eene aan dien departementschef gerichte missive van den Resident van Madioen, dd. 7 Maart, no. 1945/25, houdende mededeeling dat in de desa Kajoes, district Maospati, afdeeling Magetan, een kleine gong is gevonden, welk voorwerp zwaar beschadigd is en geene inscriptie draagt.

Wordt besloten mede te deelen dat op het bezit van deze gong geen prijs wordt gesteld.

c. Eene missive van den Commandant van het Leger dd.

20 Maart, no. 15, ten geleide van een exemplaar van het Lombokkruis [Not. pag. 29].

Zal in het penningkabinet worden geplaatst.

d. Van den Resident der Lampongsche districten, dd. 3 dezer, No. 1104, ten geleide van eene medaille en twee piagĕms, [Not. pag. 16] waarover in het in afschrift aangeboden schrijven van den Controleur van SEPOETIH, den Heer J. W. TAMSON, dd. 31 Maart No. 121, het navolgende wordt gezegd:

„Volgens verklaring van PANGERAN SAMPOERNA DJAJA, het tegenwoordig kamponghoofd van Terabangi besaar, zijn eertijds wel koperen piagĕms, afkomstig van Bantam, in het bezit zijner familie geweest, doch door verloop van tijd zijn ze door brand verwoest geworden.

Slechts heeft hij mij kunnen vertoonen de hierbij gaande gouden medaille met daaraan bevestigde halsketen, welke door het Gouvernement van Nederlandsch Indië, als erkenning der door hem bewezen goede diensten geschonken werd aan zijnen grootvader, mede genaamd Pangeran SAMPOERNA DJAJA (SEPOETIH) een van de twee eerste „Gouvernements districtshoofden" in de Lampongsche Districten, den trouwen vriend en bondgenoot van het Gouvernement in den oorlogstijd vóór 1857 en zooals „de Waal" opmerkt „een uitstekend achtenswaardige man" (Onze Indische financiën deel V, bladzijde 171 en 190) „niettegenstaande hij zeer godsdienstig was" en te Terabangi eene school had opgericht waar hij de jeugd onderricht gaf in het lezen van den Koran en in het Maleische schrift (idem bladzijde 225)"

Mocht dus mijne poging te Terabangi besaar tot verkrijging van de koperen piagĕms geen succes hebben gehad, te Kota Boemi was ik daarin gelukkiger en werd mij door het tegenwoordige kamponghoofd aldaar, SOETAN RATOE BOEAI NOENJAI overhandigd bijgaande twee koperen piagĕms, waarvan een door brand beschadigd zou zijn.

Dat de tegenwoordige eigenaren, zoowel van de medaille als van de piagĕms grooten prijs stellen op die geschenken en ik ze alleen kon bekomen onder voorwaarde, dat ze weder veilig in hun bezit zouden terugkeeren behoeft geen betoog. Alleen teeken ik hierbij nog aan, dat aangezien de eigenaar der piagĕms de javaansche taal niet verstaat, waarin deze geschenken in arabische karakters (pegon) zijn gesteld, hij bij de teruggave er van, gaarne eene Maleische vertaling zou ontvangen van haren inhoud aan welk verzoek door het genootschap zeker gaarne gevolg zal worden gegeven."

De secretaris bericht dat bedoelde voorwerpen nog niet zijn ontvangen.

e. Van den Heer F. J. HAVER DROEZE te Hongkong, dd. 12 Maart, No. 236, houdende mededeeling dat het hem niet mogelijk is de verlangde munten [Not. pag. 17] te bezorgen.

Informatie.

f. Van den Britschen Consul te Batavia, dd. 7 dezer, no. 79, namens den Offg: Deputy Secretary to the Government of India, ten geschenke aanbiedende een exemplaar van het tweede deel van de „Bombay Code" (herziene druk).

Zal in de bibliotheek worden geplaatst.

g. Van het Bestuur der Witte Sociëteit te Medan, dd. 2 Maart, waarbij wordt bedankt voor het aanbod om een boekwerk te ontvangen in ruil voor eenige jaargangen van het Tijdschrift van Nederlandsch-Indië. (Not. 1895, pag. 124 en Not. pag. 12).

Informatie.

h. Van den 1en Luitenant der Infanterie A. KRUISHEER, detachements-commandant te Oleh-leh Oost, dd. 3 Maart, ten geleide van eene woordenlijst van het Maleisch zooals dat in Djambi wordt gesproken.

Zal weder ter beschikking van den auteur worden gesteld.

i. Van den Heer H. F. ANDREAS, controleur van Toelangbawang (Lampongsche districten), dd. 14 Maart, in voldoening aan een door de Directie tot hem gericht verzoek [Not. pag. 15] mededeelende dat PANGERAN TIANG MERGA binnen weinige maanden de door hem toegezegde ethnographische voorwerpen zal inzenden, en dat genoemd Inlandsch hoofd in het bezit is van eenige zeer oude geschriften, geschreven in eene hem onbekende taal en voor de ontcijfering waarvan hij de hulp der Directie inroept.

Wordt besloten toezending dezer geschriften te verzoeken.

j. Van 's Genootschaps buitengewoon lid, den Heer G. L. BINK, dd. Rhoon, Nieuw-Guinea, 5 Maart, ten geleide:

1° van eenige drukwerken afkomstig van het Andaische zendingspersje, waaromtrent door den Heer BINK o. a. de volgende mededeeling wordt gedaan:

„Het persje is zeer klein zoodat er maar een bladzijde octavo tegelijk op kan gedrukt worden, dat ook wel aan het drukwerk zal te zien zijn. Laat ik er bijvoegen dat het persje niet in een bepaalde behoefte voorziet. De voorganger van den heer METZ, wijlen de heer W. H WOELDERS, heeft zich het persje, door eenige vrienden daartoe in staat gesteld, aangeschaft meer als liefhebberij dan omdat het nu voor N. G. al noodig was dat er gedrukt werd."

Zullen in de bibliotheek worden geplaatst.

2° van een verslag van een verblijf in de Humboldtbaai in 1893, ter publicatie aangeboden voor het geval dat een vroeger opgesteld relaas van dat verblijf, door het Bestuur der Utrechtsche zendingsvereeniging niet aan de Directie is afgestaan.

Wordt besloten deze verhandeling te deponeeren, aangezien het eerste verslag reeds in 's Genootschaps Tijdschrift is opgenomen (Not. 1895, pag. 122).

k. Eene woordenlijst van het Tonseasch, vergezeld van toelichtingen, een en ander van de hand van den Heer J. F. C. WALANDA te Maroembi.

Zal in de verzameling handschriften worden opgenomen.

III. De Voorzitter biedt voor de ethnologische verzameling ten geschenke aan:

1° een model van een waterrad;

2° een model van een stampmolen voor rijst; beide in gebruik onder de bevolking van Sumatra's Westkust.

Zullen in de betrekkelijke verzameling worden geplaatst.

IV. De Heer VAN DER CHIJS:

1°. biedt, namens het directielid Vorderman, de volgende voorwerpen ten geschenke aan:

1°. een zadel (oud-Javaansch model) zooals tegenwoordig nog in de omstreken van Mantoep, afd. Lamongan, residentie Soerabaja, gebruikt wordt. Langzamerhand worden deze zadels door andere van Inlandsch maaksel naar Engelsch model, verdrongen.

2°. vijf hoofddeksels voor jongens en mannen uit eenige desa's in de nabijheid van Margosari, district Modjokasri, afdeeling Modjokerto, residentie Soerabaja. Iedere desa heeft haar eigen model.

3°. twee krepoes koeningan, hoofddeksels voor zuigelingen, in de afdeeling Bandan, res. Preanger.

4°. een gotom tjelengsengan, slabakvormig hoofddeksel van de vrouwen in de omstreken van Tjilemoes, afdeeling Cheribon, res. Cheribon.

5°. een haam voor paardenbespanning, van Inlandsch fabricaat, gebruikt in de residentie Japara, afdeeling Koedoes.

6° twee gendi's gemaakt van klapperdoppen, zooals algemeen in de voorgalerijen der Inlandsche woningen in Parigi, Zuidkust Preanger, hangen. Zij zijn met drinkwater gevuld en hangen in rijen van 4 — 6 stuks naast elkaar.

7° twee laboe flesschen tot gendi gebruikt. Noordkust van de afdeeling Sampang, res. Madoera.

8°. drie vloermatten, ieder uit de bast van een klappervrucht gesneden. Tjabang boengin, residentie Batavia.

9°, een rijstmandje voor nasi, bakå nasi, van 't eiland Bangka.

10°. een zeef voor rijst, jentèran bras, Bangka.

11°. een koekoesan voor rijst, eiland Bangka.

12°. een mandje voor afgesneden padi (kiding), Bangka.

13°: een mannenhoed, Bangka.

14°. drie harsfakkeltjes van Billiton.

15°. een pakje kaarsjes van *proet* (Ralanophoro wortels) van Patjet, Preanger.

2°. bericht dat de matten door den Vorst van Kota Waringin aan Z. E. den Gouverneur-Generaal ten geschenke aangeboden (Not. pag. 25) voor het Genootschap geene waarde hebben en stelt voor in overweging te geven daarmede te handelen op de gebruikelijke wijze.

Cfm.

3°. doet de volgende voorstellen:

a. de tusschenkomst van den Resident van Pasoeroean (of van het lid A SALMON Vzn.) inroepen ter verkrijging van een exemplaar van het particuliere, locale geld, gangbaar op ondernemingen in het gewest onder zijn beheer.

N.B. Bekend is, dat bestaan:
op de onderneming Soember-doeren, 50 en 25 cents koper;
„ „ „ „ Redjo, „ „ „ „ „
„ „ „ „ Tangkep, 50, 25 en 10 cents—k.
„ „ „ „ Tempoer, 50 cents-koper.

Wellicht geven ook andere ondernemingen dergelijk geld uit.

b. aan het Bestuur van de Ambachts-school te Soerabaija

verzoeken om een exemplaar van de prijsmedaille, welke dat Bestuur uitreikt (o. a. in 1854 aan P. A. W. D. von Franquemont voor topographie).

c. den prijs van den onlangs verschenen numismatischen catalogus van 's Genootschaps verzameling (4e druk) voor niet-leden te stellen op *f* 2.

d. een exemplaar van dezen catalogus aan te bieden aan eenige door hem genoemde personen, van wie verwacht mag worden dat zij bereid zullen zijn om bij te dragen tot de uitbreiding van 's Genootschaps verzameling van munten en penningen.

Cfm.

4o biedt ten geschenke aan een overdruk uit het Tijdschrift v. h. Ned. Genootschap voor Munt- en Penningkunde van eene door hem geschreven verhandeling: „Particulier papieren geld in Nederlandsch Indië".

Zal in de bibliotheek worden geplaatst.

V. De Heer Louw biedt, namens den Heer J. F. B. Rolufs, de navolgende munten ten geschenke aan:

Rome. Lucius Verus, denarius.
Faustina junior, „
Septimius Severus, „
Julia (vrouw van S. S.), denarius.
Caracalla, denarius (2 stuks).
Elagabalus, „
Seleucidie en Piërie. Caracala, naam onbekend. — potin.
Macedonie. 1/4 stater. — z.
Khalifaat. Oemajjaden, dirham, 713 — z.
Abbasiden, „ 149, 164, 166. — z.
Seldjoek-dynastie, dirham, jaartal onduidelijk — z.

Ajjoebiden, dirham, 616 en drie waarvan jaartal onzeker. — z.

Bahri-dynastie, dirham, 721 en één onduidelijk. — z.

Sassaniden, Chosroës II, drachme. — z.

Zullen in de betrekkelijke verzameling worden opgenomen.

VI. De Heer SNOUCK HURGRONJE.

1° biedt, namens 's Genootschaps buitengewoon lid Sajjid Oethman bin Abdallah b. Agil b. Jahja al Alawi, een boekje ten geschenke aan dat de volgende werken bevat:

a. كتاب فتح الرحمن Fath ar Raḥmān (auteur onbekend)

b. كتاب الخصلة للجيب طاهر بن الحسين بن طاهر

Tahir b. al Hoesain b. Tahir, Kitab al Choeṭbah.

Lithogr. Batavia (Sajjid Ooethman b. Abdallah) 1313 H.

2° stelt voor aan den Heer J D. E. SCHMELTZ, redacteur van het Internationales Archiv für Ethnographie, ten behoeve van diens redactie-bibliotheek, een exemplaar af te staan van den catalogus van 's Genootschaps oudheidkundige verzameling.

Cfm.

VII. De Secretaris:

1°. biedt, namens het lid J. A. VAN RIJN VAN ALKEMADE, ten geschenke aan een buitengewoon lang zwaard, zonder gevest, waaromtrent op pag. 7 van het Koloniaal Verslag van 1895 het volgende voorkomt:

„In KLOEMPANG DOEA trachtte zich als SECH PASANGAN (een sedert 20 jaren naar de Gajoe-landen uitgeweken familielid van den radja van KLOEMPANG DOEA) te doen doorgaan een van diens volgelingen, die indertijd met hem uitgeweken was. Deze pseudo SECH PASANGAN gaf voor den heiligen oorlog te willen voeren, waartoe hij zich een zwaard

van bijzondere afmetingen had laten vervaardigen. Zijne identiteit werd echter ontdekt, waarop hij de vlucht nam, met achterlating van het zwaard dat aan het bestuur werd uitgeleverd."

Zal in de ethnologische verzameling worden geplaatst.

2°. legt over de navolgende nota's:

I. In het vorige jaar werden door den Heer A. E. STEINMETZ eenige oudheden aan het Genootschap aangeboden (Not. 1895, pag. 5) w. o. Chineesche koperen munten.

Bij onderzoek dezer munten bleek:

1°. dat ongeveer de helft, zoo zij niet als nagemaakte moeten worden beschouwd, behooren tot de Chineesch-Annamitische soort, vermeld op pag. 134 van den 4en druk van den catalogus der numismatische verzameling van het Genootschap;

2°. dat de overige wel is waar echte Chineesche munten zijn (met uitzondering van twee, waarover hieronder wordt gesproken) maar behooren tot soorten welke herhaaldelijk op Java in den grond zijn gevonden en alle in 's Genootschaps verzameling aanwezig zijn.

Het meerendeel is afkomstig van de Sung-dynastie (A. D. 960—1126) terwijl enkele exemplaren zijn vervaardigd gedurende de Ming-dynastie (A. D. 1368—1644). De jongste munt dateert van de periode Kia Tsing (A. D. 1522—1567).

3°. dat twee Annamitische munten zijn aangetroffen waarvan één wordt vermeld bij Stéwart Lockhart: „The Currency of the Farther East" onder No. 1382, terwijl de andere voorkomt in 's Genootschaps verzameling (Cat. pag. 134, No. 1) en waarvan niet kan worden opgegeven wanneer en door wien zij in omloop zijn gebracht.

Informatie.

II. De Chineesche munten welke in October a. p. in mijne handen werden gesteld [Not. 1894 pag. 66 en Not.

1895 pag. 77 en pag. 100] zijn slechts gedeeltelijk door mij onderzocht omdat zij alle sterk geoxydeerd en leelijk zijn en omdat het onderzoek, voor zoover het heeft plaats gehad, geene enkele aanwinst voor 's Genootschaps verzameling heeft aan het licht gebracht. De moeite welke het nagaan van de geheele uitgebreide collectie zal vorderen, zal hoogst waarschijnlijk niet geevenredigd zijn aan de belangrijkheid en ik geef daarom in overweging deze verzameling weer ter beschikking van den vinder te stellen.

Cfm.

III. In de vorige vergadering [Not. pag. 28] werd mij het onderzoek opgedragen van een vijftigtal Chineesche munten. Deze bleken te behooren tot die soorten welke herhaaldelijk op Java in den grond zijn gevonden en voor het Genootschap geene waarde hebben — hetgeen aan den vinder is medegedeeld.

Informatie.

VIII. Worden benoemd tot gewone leden, de Heeren L. SWART, Generaal Majoor, Commandant in de 2e militaire afdeeling te Semarang, H. J. F. BOREL, Tolk voor de chineesche taal te Riouw; S. J. DUNLOP, makelaar te Batavia; J. F. A. C. VAN MOLL, fabrieage-chef der suikerfabriek Perning te Modjokerto en Jhr. N. I. WESTPALM VAN HOORN VAN BURG, directeur van de Pondok Gedé landen, te Tjigombong.

Op de ledenlijst wordt weder geplaatst, de Heer A. M. JOEKES, Resident van Riouw en Onderhoorigheden.

Op verzoek worden wegens vertrek van de ledenlijst afgevoerd, de Heeren J. C. Th. SCHEFFER, W. C. M. B. INGENLUIJFF en A. L. VAN HASSELT.

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de Voorzitter de vergadering.

De Voorzitter,
G. A. SCHERER.

De Secretaris,
B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag, 5 Mei 1896.

Tegenwoordig de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. J. L. A. BRANDES, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW, H. D. H. BOSBOOM, H. P. J. VAN DEN BERG, H. M. LA CHAPELLE en B. HOETINK, Secretaris.

I. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden de volgende stukken ter tafel gebracht:

a. Eene missive van den 1sten Gouvernements-Secretaris dd. 10 April j.l., No. 704, waarbij worden toegezonden de door het Genootschap gevraagde bijlagen der door den gewezen Controleur van Soekadana (Wester-afdeeling van Borneo) J. P. J. BARTH, samengestelde monografie van deze afdeeling (Not. 1895 pag. 104, pag. 109 en pag. 123 en Not. pag. 14).
In handen van den redacteur der Verhandelingen.

b. Van denzelfden, dd. 25 April j.l., no. 833, ten geleide van een door tusschenkomst van den Minister van Koloniën van den Koning van Siam ontvangen en uit 39 deelen bestaand exemplaar van de Phra Tripitaka, geschreven in de Pali-taal maar gedrukt met Siamsche letters.
Zal in de bibliotheek worden geplaatst.

c. Van den Directeur van O. E. en N. dd. 9 April jl., no. 3875, houdende de vraag of eenige kisten inhoudende ethnografische voorwerpen, welke op verzoek van 's Genootschaps Voorzitter door den Resident der Padangsche Bovenlanden herwaarts zijn verzonden, reeds zijn ontvangen.

Aan den Directeur zal worden medegedeeld dat bedoelde kisten rechtstreeks aan het gebouw van het Genootschap zijn bezorgd en daarover door den Voorzitter is beschikt (Not. pag. 37).

d. Een renvooi van denzelfden dd 11 April j.l., No. 9561 en 7035, ten geleide van eenige oudheden, in den grond gevonden in de desa Bandar, district Tegal-ombo, afdeeling Patjitan, residentie Madioen.

Wordt besloten alleen een zilveren kommetje (Catal. No. 1715d) voor de getaxeerde waarde van *f* 2.50 over te nemen.

e. Van denzelfden, dd. 16 April j.l., No. 10143, ten geleide van vijf koperen platen, in den grond gevonden in het gehucht Bendosari der desa Djambangan, afdeeling Trenggalek, residentie Kediri, waarvan de waarde is geschat op *f* 2.50.

Door Dr. Brandes wordt overgelegd de navolgende nota:

„Vijf bladen, koper, van een stel dat oorspronkelijk uit zes bladen bestond, 29,5 × 9,5 cM., aan weerszijden beschreven met vijf regels, behoudens de laatste plaat, die op de keerzijde er slechts drie heeft, en ook geen volgnommer draagt. De plaats van het volgcijfer is eigenaardig, want men vindt het cijfer hier aan de v o o r zijde van de platen, d. w. z. het cijfer van de *bladzijde*, die steeds gevormd wordt door de keerzijde van het voorafgaande blad en de voorzijde van het volgende, staat hier niet links b o v e n maar links o n d e r aan de pagina, waaruit intusschen met zekerheid blijkt dat er slechts één plaat gemist wordt, want het stuk is uit met de reeds genoemde drie regels op de keerzijde van de plaat, die het cijfer vijf had kunnen of moeten dragen.

De acte, die in deze platen ingegrift is, is een *jayasong*,

d. i. een *jayapatra*, of uitwijzing in een geding, tijdens de regeering van Dyah Hayam Wuruk (Çrî Râjasanâgara, Çaka 1273 (?) — 1311), en in velerlei opzichten zeer leerzaam. Door het ontbreken van de eerste plaat mist men het jaartal van de uitvaardiging en den datum, alsmede de omschrijving van den regeerenden vorst door middel van de gewoonlijk talrijke honorifieke titels."

Op grond van de mededeeling van Dr. BRANDES dat deze vondst in velerlei opzichten als eene belangrijke aanwinst moet worden beschouwd en moeite behoort te worden gedaan om ook de eerste plaat, welke aan het stel ontbreekt, op te sporen, wordt besloten:

1° voor den vinder een bedrag van *f* 2.50 per plaat beschikbaar te stellen;

2° eene som van *f* 12.50 uit te loven voor de ontbrekende eerste plaat.

f. Van denzelfden, dd. 22 April jl., no. 9782, ten geleide van een gouden oorsieraad, gevonden in de desa Djogorogo, district Djogorogo, afdeeling Ngawi, residentie Madioen.

Wordt besloten dit voorwerp voor de getaxeerde waarde ad f 12 over te nemen en te plaatsen in de archaeologische afdeeling (Catal. No. 1426[a]).

g. Van den Gouverneur van Celebes en Onderhoorigheden dd. 9 April jl., no. 257, waarbij wordt teruggezonden de Nota van Toelichting behoorende bij het contract gesloten met het landschap Goa (Not. 1895, pag. 109 en Not. pag. 8).

In rondlezing.

h. Van 's Genootschaps lid, den Heer A. H. J. G. WALBEEHM, dd. 27 April jl., ter publicatie aanbiedende eene door hem samengestelde verhandeling: „Het dialect van Djapårå."

Om praeadvies, in handen van de Heeren BRANDES en SNOUCK HURGRONJE.

i. Ven Mevrouw de Weduwe A. W. P. WEITZEL, geb. de Paulij, dd. 30 Maart jl., houdende kennisgeving van het overlijden van haren echtgenoot, den gepens. Luitenant-Generaal en oud-Minister van Oorlog A. W. P. WEITZEL, eerelid van het Genootschap.

Zal met een brief van rouwbeklag worden beantwoord.

j. Van den Controleur van Sepoetih, J. W. TAMSON, dd 28 April jl., houdende de vraag of de Directie zou wenschen te bezichtigen een oud-model lila, dateerende uit den tijd van Bantam's suprématie over het tegenwoordige gewest de Lampongsche districten en thans in het bezit van de familie van wijlen PANGERAN SEMPOERNA DJAJA SEPOETIH in kampong Terbanggi Besar.

Wordt besloten te verzoeken de toezending achterwege te laten.

k. Van het lid, den Heer KOMOAN, dd. 1 dezer, waarbij wordt gewezen op eene onjuistheid voorkomende in de lijst der aanwinsten van de Ethnologische verzameling in 1895 [Not. XXXIII, Bijl. VIII] aangezien niet hij maar de afgetreden Voorzitter de schenker is geweest van de koperen arm- en beenbanden voor bruiden, afkomstig van Palembang. [Not. 1895, pag. 72].

Informatie.

l. Van denzelfden dd. 30 April jl. waarbij in herinnering wordt gebracht dat de door hem samengestelde verhandeling: „De vogelnestgrot Ròngkòb in Djogjakarta" [Not. 1895, pag. 72 en pag. 91] nog altijd niet in het Tijdschrift is verschenen.

Zal worden medegedeeld dat het wenschelijk is geacht bedoelde verhandeling vergezeld te doen gaan van eene reproductie van een der op de inzameling van vogelnestjes betrekking hebbende photographiën [Not. 1895 pag. 72] en

dat daartoe eerst zal kunnen worden overgegaan wanneer de beschikking zal zijn verkregen over een toestel dat weldra uit Europa wordt verwacht.

m. Van den Heer J. C. VAN EERDE, controleur van Ajer Hadji, dd. 18 April j.l., houdende de vraag of een opstel van zijne hand over „Huwelijksleven der Minangkabausche Maleiers" in het Tijdschrift zal kunnen worden geplaatst.

Toezending van bedoelde verhandeling zal worden verzocht.

n. Van den Secretary to Government, Punjab, Public Works Department, Lahore, dd. 25 Maart j.l., ten geleide van een afdruk van een rapport van Mr. C. J. RODGERS, Hony. Numismatist to the Government of India, over de Sangla Tibba in het Gujranwala District.

Zal in de bibliotheek worden geplaatst.

II. Worden ter tafel gebracht de gouden keten met penning en de piagĕm's, ter bezichtiging aangeboden door den Controleur van Sepoetih, den Heer J. W. TAMSON (Not. pag. 34).

Bedoelde penning blijkt op de voorzijde het Nederlandsche wapen en op de keerzijde de volgende inscriptie te hebben:

„Aan den Pangeran SAMPORNA DJAJA POETEH voor zijne aan het Nederlandsche Indisch Gouvernement bewezene diensten bij de Lampongsche expeditie in 1856."

كڤد ڤڠيرن سمڤرن جاي ڤوته سبب ڤكرجائن يڠ
بائيك كڤد ݢبرنامن ندرلند هندي، كتيك
ڤرڠ دتانه لمڤوڠ ڤد تاهن

١٨٥٦

Betrekkelijk de piagĕm's wordt door DR. BRANDES overgelegd de navolgende nota:

„De twee koperen platen, die ontvangen werden door tusschenkomst van den Heer J. W. TAMSON, controleur van Sĕpoetih, Lampongsche districten, met een begeleidend

Bestuursvergadering van Dinsdag 7 Juli 1896.

Tegenwoordig de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, P. J. F. LOUW, H. D. H. BOSBOOM, H. P. J. VAN DEN BERG, H. M. LA CHAPELLE en B. HOETINK, Secretaris.

Ingevolge eene uitnoodiging der Directie, wordt de vergadering mede bijgewoond door den Heer J. NIJHOUT VAN DER VEEN, Ingenieur der 1e klasse der B. O. W.

I. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden de volgende stukken ter tafel gebracht:

a. Eene missive van het lid Mr. J. H. ABENDANON, dd. 19 Juni, j.l., houdende mededeeling dat hij gaarne gevolg zal geven aan de uitnoodiging der Directie om weder als bestuurslid zitting te nemen (Not. pag. 61).

Informatie.

b. Een extract uit het Gouvernements Besluit dd. 16 Juni, j.l., No. 10, waarbij ten vervolge van het besluit van 26 December 1893, no. 46, (Not. 1894, pag. 1) en op den voet van het daarbij bepaalde, machtiging wordt verleend om het tweede deel van het door het bestuurslid P. J. F. LOUW samengestelde werk, getiteld: „de Java Oorlog van 1825 — 1830" kosteloos ter Landsdrukkerij te doen drukken tot een aantal van 750 exemplaren; onder voorwaarde dat bedoeld werk, alvorens te worden gepubliceerd, aan de goedkeuring der Regeering zal worden onderworpen en zonder die goedkeuring niet zal worden uitgegeven.

Informatie.

c. Een renvooi van den Directeur van O. E. N. dd. 15 Juli, j.l., Nos. 14826 en 14863, ten geleide van eenige in het regentschap Pasoeroean, desa Djalisari, in den grond gevonden bronzen voorwerpen.

Wordt besloten daarvan alleen over te nemen, voor den prijs van *f* 1.—, drie muziek instrumenten, kemanakan genaamd, en deze te plaatsen in de ethnographische afdeeling.

d. Van denzelfden, dd. 16 Juni j.l., No. 15155, ten geleide van een aan dien departementschef gericht schrijven van den Resident van Kediri dd. 9 Juni t.v., No. 3791/11, houdende mededeeling dat tot nog toe te vergeefs is gezocht naar de ontbrekende beschreven plaat, waarvan opsporing door de Directie is verzocht (Not. pag. 45).

Informatie.

e. Van denzelfden dd. 4 Juni j.l., No. 5740, ten geleide van twee handschriften: „Paramaçastrakawi" en „Tjermin Bali", afkomstig van wijlen TAN KAE SWI te Singaradja (Bali), en houdende mededeeling dat tot een voorstel om deze manuscripten voor rekening der Regeering aan te koopen geene voldoende aanleiding is gevonden, doch een eventueel bod der Directie aan de erfgenamen zal worden overgebracht.

De Voorzitter deelt mede, dat op grond van het advies van het bestuurslid Dr. BRANDES, tusschentijds *f* 15.— voor elk handschrift is geboden en verzoekt de vergadering deze handeling goed te keuren.

Cfm.

f. Van denzelfden dd. 20 Juni, j.l., No. 15360, ten geleide van 9 stuks rijksdaalders van de 18e eeuw en 94 oude dubbeltjes, geslagen in de provincie Holland, een en ander in den grond gevonden in de desa Pradjoeritandoeren, onderdistrict Kedjajan, district Ambal, afdeeling Keboemen, residentie Bagelen.

Wordt besloten alleen voor f 2.50 aan dubbeltjes, benevens 4 Spaansche matten en 3 realen over te nemen.

g. Van denzelfden dd. 25 Juni, j.l., No. 15759, ten geleide van een metalen beeldje, bij het graafwerk gevonden in het district Rengel, afdeeling Toeban, residentie Rembang, op ± 0.40 M. onder den grond, op de kruin van een heuvel, benoorden den grooten postweg gelegen.

Wordt besloten een bedrag van f 15.— voor den vinder beschikbaar te stellen en het beeldje te plaatsen in de oudheidkundige afdeeling.

h. Van denzelfden dd. 4 dezer, Nos. 16449 en 16577, ten geleide van eenige bronzen voorwerpen, in de desa Modjosari, regentschap Malang, residentie Pasoeroean, in den grond gevonden.

Wordt besloten hiervan alleen een waterschepper voor de getaxeerde waarde van f 1.— over te nemen, ter plaatsing in de oudheidkundige afdeeling.

i. Van denzelfden dd. 6 dezer, No. 16552, ten geleide van een gouden ring, in den grond gevonden in het regentschap Malang, residentie Pasoeroean.

Aangezien dit voorwerp geene oudheidkundige waarde blijkt te bezitten, wordt besloten tot terugzending.

j. Van den Resident van Pasoeroean dd. 8 Juni, j.l., No. 2242/1, ten geleide van drie koperen muntstukken van de onderneming Soemberdoeren, district Toeren, afdeeling Malang (Not. pag. 38).

Zullen in de numismatische verzameling worden geplaatst.

k. Van denzelfden dd. 11 Juni, j.l., No. 2290/1, ten geleide van twee koperen muntstukken van de onderneming Boemiajoe in het district Senggoro, afdeeling Malang.

U. s.

l. Van het Munt-College dd. 4 Februari, j.l., No. 188/148, ten geleide van bronzen afslagen van de penningen in 1895 voor het eerst aan 's Rijks Munt geslagen.

No. 1. Op de opening van den Delagoa-Spoorweg (graveur, J. Ph. M. MENGER).

No. 2. Op het 320 jarig bestaan der Universiteit te Leiden (graveur, idem).

Zullen in het penningkabinet worden geplaatst.

m. Van den Kolonel, Gouverneur der Koninklijke Militaire Academie, dd. 17 Januari, j.l., No. 55, waarbij ten geschenke wordt aangeboden een exemplaar van de autographie: „Oost-Indische Krijgsgeschiedenis. II. De Oorlog in Midden-Java van 1825 tot 1830".

Bibliotheek.

n. Van den Britschen Consul dd. 12 Juni, j.l., No. 136, ten geleide van een exemplaar van het derde deel van de „Bombay Code" (herziene druk), door den offg. Deputy Secretary to the Government of India aan het Genootschap ten geschenke aangeboden.

U. s.

o. Van den Inspecteur v. h. Inl. Ond. in de 5e afdeeling, dd. 29 Mei, j.l., No. 294/11, ten geleide van eene woordenlijst van de taal die gesproken wordt in de negorieën Liliboöi, Allang, Larike, Wakasihoe, Asiloeloe en Oreng, welke lijst is samengesteld door den onderwijzer van de o.l.i. school der 2e klasse te Liliboöi, S. M. DA COSTA.

In dit schrijven wordt o. a. gezegd:

„Opgenoemde negorieën liggen op het Zuid-Westelijk gedeelte van het schiereiland Hitoe.

Beide eerstgenoemde negorieën worden bewoond door Christenen, de andere door Mohammedanen.

Liliboöi en Allang zijn de eenige Christennegorieën op

het eiland Ambon, waar het Maleisch de landstaal niet heeft verdrongen.

Het zal echter wel niet lang meer duren voor dit laatste het geval zal zijn, want het voermiddel bij het onderwijs, ook in den godsdienst, is het Maleisch en in de kerk wordt in het Maleisch gepreekt".

De woordenlijst zal voorloopig in de verzameling handschriften worden opgenomen.

p. Van het correspondeerend lid Mr. O. J. H. GRAAF VAN LIMBURG STIRUM, ten geschenke aanbiedende een overdruk van zijne, in het Tijdschrift „de Indische Gids" verschenen karakterschets van Mr. L. W. C. KEUCHENIUS.

Bibliotheek.

q. Van den 1e Luitenant der Infanterie A. KRUISHEER te Oleh-leh, dd. 1 Juni, j.l., waaruit blijkt dat het niet de bedoeling is geweest om de door hem samengestelde woordenlijst van het Djambisch (Not. pag. 35) in het Tijdschrift te zien opgenomen, maar deze voor de verzameling handschriften af te staan, tot welk doel de lijst opnieuw beschikbaar wordt gesteld.

Van dit aanbod zal gaarne gebruik worden gemaakt.

r. Van het Hoofdbestuur van het Ned.-Ind. Onderwijzers genootschap dd. 3 dezer, No. 39, waarbij ruiling van edita wordt voorgesteld.

Cfm.

s. Van de firma J. R. DE VRIES & Co, uitgeefster van het weekblad, „de Preanger Bode", verzoekende ten behoeve van de in dat blad voorkomende rubriek „de Indische pers" een exemplaar te mogen ontvangen van 's Genootschaps edita, in ruil tegen genoemd weekblad.

In handen van den Bibliothecaris om bericht.

II. De Voorzitter stelt alsnu aan de orde de bespreking van het denkbeeld om te trachten eene beschrijving van den Mendoet-tempel te verkrijgen vóór dat tot de restauratie daarvan wordt overgegaan (Not. pag. 54) en geeft daartoe het woord aan den Heer J. NIJHOUT VAN DER VEEN.

Wordt, na beraadslaging, besloten zich tot de Regeering te wenden met het verzoek aan een voor zoodanigen arbeid geschikten ambtenaar de vervaardiging op te dragen van bouwkundige teekeningen (platten grond en opstand) van den Mendoet-tempel, in den trant van de door den Heer J. W. YZERMAN gemaakte teekeningen van den Tjandi Kali Bening en als bijlagen gevoegd bij diens werk „Beschrijving der oudheden nabij de grens der residenties Soerakarta en Djogdjakarta" 1891.

III. De Heer VAN DER CHIJS:

1°. bericht de ontvangst der navolgende geschenken:

a. van het lid, Lim Liang Boe: Java-dukaat, 1745.—g. Nijmegen. Staten-schelling, [16] 91.—z. Mannsfeld, imitatie van een Georgius-thaler. — z.

b. van den Heer A. J. RICHIR: Brazilie, vintens, 1822. — k.

c. van het lid H. J. J. HEPP: 25 jarig bestaan van Liefdadigheid naar vermogen, te Amsterdam, 1896. = br.

d. van het lid J. M. H. v. OOSTERZEE: Brazilië, doir vintens, 1774. — k.

Zullen in de numismatische verzameling worden geplaatst.

2°. biedt ten geschenke aan:

A. Tissandier. Cambodge—Java. Ruines Khmères et Javanaises. Paris 1895.

Billiotheek.

IV. De Heer VAN DEN BERG biedt ten geschenke aan:

1°. namens de Directie der Javasche Bank, specimina van de nieuwe bankbilletten van *f* 25 en *f* 10.

2°. uit eigen hoofde, het boekwerk Decimal Classification and Relativ Index for libraries, clippings, notes etc. door Melvil Dewey. 5th edition.

Zullen in de betrekkelijke verzameling worden geplaatst.

V. De Secretaris:

1°. biedt, namens het lid J. M. H. VAN OOSTERZEE, ter bezichtiging aan, een dertigtal photographiën van Poeloe Weh, onder mededeeling dat een dergelijk stel voor 's Genootschaps verzameling is toegezegd.

Van deze fraaie collectie wordt met belangstelling kennis genomen.

2°. biedt ten geschenke aan:

a. namens den Heer Dr. J. P. KLOOS alhier, een zeer fraai Dajaksch schild, afkomstig van de Wester-afdeeling van Borneo;

b. namens den Heer E. THYSSEN, candidaat-ambtenaar voor Chineesche zaken te Amoy, een exemplaar van een bankbillet van 1 dollar, uitgegeven door de zoogenaamde Formosaansche Republiek (1895);

c. uit eigen hoofde;

1°. een stel zilveren munten (dollar, halve id, 20 cts. 10 cts. en 5 cts.) vervaardigd in de nieuwe munt voor de provincie Hupeh, te Wuchang (China), onder mededeeling dat met den aanmaak van kopergeld in die inrichting nog geen begin is gemaakt.

2°. vijf zilveren amuletten, naar Chineesche modellen te Batavia vervaardigd en door Chineesche en Inlandsche kinderen alhier gedragen.

Zullen in de betrekkelijke verzamelingen worden geplaatst.

VI. Worden benoemd tot gewone leden, de Heeren G. M. SCHUURMAN, Notaris te Medan (Deli); Mr. J. LUYKE ROSKOTT, Voorzitter van den Landraad te Kraksaän; Mr. F. H. GERRITSEN, Advocaat en Procureur te Batavia; Mr. J. C. HUBREGTSE, Voorzitter van den Landraad te Banda Neira; J. VIJZELAAR, Assistent-Resident te Sambas; A. VAN DER VEN, idem te Modjokerto; H. P. A. BAKKER, idem te Pontianak; J. B. NEUMANN, idem te Painan; G. SCHAAP, idem te Siboga; E. B. MASTHOFF, idem te Padang Pandjang; J. COENEN, Gewestelijk Secretaris te Makasar; A. E. IMMINK, idem te Benkoelen, en A. W. GLAZENER, idem te Fort de Kock.

Van de ledenlijst worden, op verzoek, afgevoerd de Heeren J. MULLEMEISTER; Mr. J. M. BROOSHOOFT; J. P. J. BARTH en S. DE GRAAFF.

Niets meer te behandelen zijnde, betuigt de Voorzitter aan den Heer J. NUHOUT VAN DER VEEN den dank der Directie voor zijne bereidwilligheid om haar van advies te dienen, en sluit daarna de vergadering.

De Voorzitter,
G. A. SCHERER.

De Secretaris,
B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag 4 Augustus 1896.

Tegenwoordig de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. J. L. A. BRANDES, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW, H. D. H. BOSBOOM, H. M. LA CHAPELLE, Mr. J. H. ABENDANON en B. HOETINK, Secretaris.

I. Nadat de Voorzitter het nieuwe bestuurslid Mr. J. H. ABENDANON welkom heeft geheeten en de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden de volgende stukken ter tafel gebracht:

a. Een extract uit het Gouvernements Besluit dd. 16 Juli, j.l., No. 26, waarbij machtiging wordt verleend tot het verrichten in daghuur van herstellingen aan den Mendoet tempel, waarvan de kosten zijn geraamd op *f* 8600. (Not. 1895, pag. 34, 57 en 96, en Not. pag. 26).

Kennisgeving.

b. Het renvooi van den Directeur van O. E. N., dd. 8 Juli, j.l. No. 16906 en dat van 30 Juli d. a. v. No. 7871, ten geleide van eene collectie zilvermunten in een zilveren doos, een en ander in den grond gevonden in de desa Bendo, district Kemiri, regentschap Koetoardjo, residentie Bagelen.

Wordt besloten de zilveren doos tegen de getaxeerde waarde ad *f* 6.30 over te nemen ten behoeve van de ethnologische verzameling en de munten te stellen in handen van den Heer VAN DER CHIJS.

c. Eene missive van denzelfden, dd. 24 Juli, j.l., No. 7707, waarbij mededeeling wordt verzocht of aan de gewone Gou-

vernementssubsidie voor het Genootschap, ook in 1898 werkelijk behoefte zal bestaan.

De Voorzitter deelt mede dat deze vraag reeds in bevestigenden zin is beantwoord, waarmede de Vergadering zich vereenigt.

d. Van denzelfden dd. 30 Juli, j.l., No. 7884 waarbij, ten behoeve van den Regeeringsalmanak voor 1897, eene opgave betreffende de samenstelling van het Genootschap wordt gevraagd.

Aan den Secretaris wordt opgedragen hieraan te voldoen.

e. Van den Resident van Timor en Onderhoorigheden dd. 12 Juli, j.l., No. 1206/30, houdende mededeeling dat de woordenlijst der Endehsche taal (Not. pag. 58) is vervaardigd door den posthouder der onder-afdeeling Zuid-Flores, A. C. G. Rozet.

Informatie.

f. Van den Britschen Consul te Batavia, dd. 25 Juli, j.l., No. 191 waarbij, onder overlegging van een aan hem gericht schrijven van den Heer H. C. P. Bell, Archeological Commissioner op Ceylon, inlichtingen worden gevraagd aangaande het werk van Dr. Leemans over den Boroboedoer en omtrent de wijze waarop genoemde Commissioner een present-exemplaar van dit prachtwerk zal kunnen bekomen.

De gevraagde inlichtingen zullen worden verstrekt, terwijl in overweging zal worden gegeven om zich ter verkrijging van een present-exemplaar van bedoeld werk, rechtstreeks tot de Regeering te wenden.

g. Van den Heer J. P. J. Barth, gewezen kontroleur van Soekadana, dd. 13 Juli, j.l., waarbij in antwoord op eene tot hem gerichte vraag (Not. 1895 pag. 113) het volgende wordt medegedeeld;

a. Het door U bedoelde fragment boomstam zal, dunkt mij, niets anders zijn dan een der stukken van het houtvlot („rakit"), waarmede de „tĕmadoek's" langs de rivier vervoerd zijn geworden, en dat bij vergissing mede herwaarts is opgezonden.

b. De elf overige „tĕmadoek's" zijn alle, zonder uitzondering, afkomstig van de Dajaksche „bĕtang's" (huizen) aan de Sĕrawai-rivier (linkerzijtak der Mĕlawi).

h. Van 's Genootschaps lid P. DE ROO DE LA FAILLE, dd. 14 Juli, j.l., houdende toezegging dat aan het verzoek der Directie betreffende de verbetering van de legenda der schetskaart van Narmada en de samenstelling eener beschrijving van dit lustverblijf (Not. pag. 56) te bekwamer tijd zal worden voldaan.

Informatie.

i. Van de Redactie van het „Internationales Archiv für Ethnographie", dd. 30 Juni, j.l, waarbij de ontvangst wordt bericht van en dank wordt gezegd voor een exemplaar van den catalogus van 's Genootschaps oudheidkundige verzameling. (Not. pag. 40).

U. s.

j. Van den Heer C. CANNE, kontroleur van Oengaran, dd. 24 Juli, j.l., No. 22/68 ten geleide van een Ganeçabeeld (Not. 1895 pag. 121).

De Conservator der oudheidkundige verzameling bericht dat het beeld is ontvangen en het ruggestuk daarvan is gebroken.

k. Van den Heer J. W. TAMSON, kontroleur te Goenoeng Soegieh (Lampoengsche districten) dd. 30 Juni, j.l., ter plaatsing in 's Genootschaps Tijdschrift, aanbiedende een opstel getiteld:

„Eene geusurpeerde reputatie: eene misstelling in het Staatsblad."

In rondlezing.

l. Van den Bibliothecaris van de Public Library, Museums and National Gallery of Victoria, dd. 3 Juli j.l., waarbij toezending wordt gevraagd van de overige deelen van den onlangs ontvangen Catalogus van 's Genootschaps numismatische verzameling.

Zal worden medegedeeld dat deze catalogus in één deel compleet is.

m. van den Heer C. J. VAN EERDE, kontroleur te Balei Selasa dd. 14 Juli j.l., houdende mededeeling dat hij verhinderd is om zijn opstel: „Een huwelijk bij de Menangkabausche Maleiers" voor het Tijdschrift af te staan (Not. pag. 48) maar in de plaats daarvan eene verhandeling getiteld: „Menangkabausche Poezie" ter plaatsing aanbiedt.

In rondlezing.

n. Van den acting Director of the Royal Siamese Museum, Bangkok, dd. 25 Juni j. l., waarbij, ingevolge van Z. M. den Koning van Siam bekomen last, het voorstel wordt gedaan om met elkander in relatie te treden en wederkeerig behulpzaam te wezen in het verzamelen van ethnographische voorwerpen, zeldzame dieren enz.

Wordt besloten mede te deelen dat de Directie gaarne bereid is hare medewerking te verleenen voor zoover dit met het doel van het Genootschap is overeen te brengen.

II. De Voorzitter:

1°. deelt mede wat door hem is verricht ter verwezenlijking van het denkbeeld om van den Mendoet tempel eene bouwkundige teekening te verkrijgen (Not. pag. 54 en pag.

68) en dat aan de Regeering het voorstel is gedaan om de vervaardiging van zoodanige teekening op te dragen aan den Ingenieur der 1e klasse der B. O. W., B. KERSJES, wiens medewerking tot dat doel is ingeroepen.

Informatie.

2o. bericht dat uit rondlezing terug is:

a. het schrijven van Dr. J. GRONEMAN dd. Jogjakarta, 6 Juli j.l., waarbij — onder mededeling dat Z. M. de Koning van Siam hem heeft uitgenoodigd om naar Siam te komen, ten einde aldaar gegevens te verzamelen tot staving van 's Konings bewering dat de Boroboedoer en de Mendoet-tempel niet zijn monumenten van het Noordelijk Boeddhisme (Mahâyânisme), zooals tot nog toe de algemeen gangbare meening is, maar van de zoogenaamde Zuidelijke Kerk (Hînayânisme) — tot de Directie het verzoek wordt gericht om aan de Regeering het voorstel te doen hem de kosten van eene reis naar en van een verblijf in Siam gedurende ééne maand, te vergoeden, indien Z. M. de Koning van Siam die niet voor zijne rekening neemt, dan wel die kosten te bestrijden uit de fondsen van het Genootschap.

Wordt, na beraadslaging, besloten aan den Heer GRONEMAN te kennen te geven dat zoolang voor de door Z. M. den Koning van Siam voorgestane meening aangaande de genoemde oudheden, geene deugdelijke argumenten worden aangevoerd, de Directie geene aanleiding kan vinden om hare medewerking te verleenen voor eene reis welke, naar hare meening, niet tot het beoogde doel zal kunnen leiden.

b. eene verhandeling van denzelfden, getiteld: „Een Boeddhisten-Koning op den Båråboedoer".

Wordt besloten tot plaatsing in het Tijdschrift, wanneer de schrijver er in toestemt dat zal worden weggelaten het

gedeelte van het opstel dat betrekking heeft op eene door hem aangehangen opvatting omtrent den hoofdtempel van Prambanan.

c. eene missive van den Resident van Menado dd. 20 Juni, j.l., No. 2034, ten geleide van een door het toenmalige Hoofd van dat Gewest aan Z. E. den Gouverneur-Generaal ingediend verslag van den aanslag op Donderdag 26 Augustus 1875, door eene bende uit Palèleh, in het rijk Bwool, ter Noordkust van Celebes, tegen de hoofdplaats Menado ondernomen.

Uit de hooger aangehaalde missive blijkt dat de medailles welke ter herinnering aan deze gebeurtenis zijn geslagen, (Not. pag. 13) nimmer aan de inteekenaren zijn ter hand gesteld en de oorspronkelijke inteekenlijst verloren is gegaan, zoodat hoogst waarschijnlijk nog eenige exemplaren beschikbaar zullen blijven.

Informatie.

d. de verhandeling van den Heer A. H. J. G. WALBEEHM: „Het dialect van Djapårå", waaromtrent praeadvies is uitgebracht door de Heeren BRANDES en SNOUCK HURGRONJE (Not. pag. 46).

Wordt besloten tot opneming in de Verhandelingen.

3°. biedt de navolgende munten ten geschenke aan:

Atjeh. Mas. — Twee soorten.
Kasja. — Zes soorten.
Twee kèpeng. — k.

Japan. Yen. 12e jaar van Mei-dji. — z.

Straits-Settlements. 50 cents, 1888. — z.
20 „ , 1887. — z.

Poeloe-pinang. Dubbele pai, 1828. — k.
Pai, 1825. — k.

Nederland. 10 cents, 1878, 84, 87, 89. — z.
Halve cent, 1864. — k.

Belgie. 50 centimes, 1886. — z.
2 „ , 1845. — k.

Engeland. Half-crown, 1879. — z.
Shilling, 1881, 84. — z.
Penny, 1887. — k.
Half-penny, 1859. — k.

Frankrijk. Vijf centimes, 1874. — k.

Spanje. Acht maravedises, 1833. — k.
Vier „ , 1845. — k.
Vijf centimes, 1870. — k.

Portugal. Vijf réis, 1875. — k.

Pruisen. Thaler, 1862. — z.

Keizerrijk Duitschland. Mark, 1875 (G). — z.
20 Pfennig, 1875. — nikkel.
10 „ , 1876. — „

Koninkrijk Italie. 50 centesimi, 1889. — z.

Rusland. 20 kopeck, 1888. — z.

Servië. 2 dinara, 1875. — z.

Turkije. 5 piasters, 11e regeerings-jaar van Abdoe'l Hamid. — z.

Vereenigde Staten v. N. Amerika. Cent, 1140. — k.

Mexico. Peso, 1802. — z.

Egypte. 2 piaster, 10e regeerings-jaar van Abdoe'l Hamid.—z.
Piaster, „ „ „ „ „ .—z.
Halve piaster, 11e regeerings-jaar van Abdoe'l Hamid. — nikkel.
Vijfde piaster, 10e regeerings-jaar van Abdoe'l Hamid. — nikkel.

Zullen in het muntenkabinet worden geplaatst.

III. De Heer VAN DER CHIJS biedt ten geschenke aan:

1o. namens de firma VAN ARCKEN & Co. alhier, drie photographiën van de Lombok schatten welke door de Regeering aan het Genootschap ter bewaring zijn afgestaan.

2o. namens het lid J. M. H. VAN OOSTERZEE, de navolgende munten:

ITALIE.

UMBERTO I.

20	Lire	g.	'86
5	„	z.	'79
2	„	„	'87
1	„	„	'86
50	Centi.	„	'89
10	„	br.	'94
5	„	„	'95
2	„	„	„
1	„	„	„

Zullen in de betrekkelijke verzamelingen worden geplaatst.

3o. stelt voor om:

Onder aanbieding van een exemplaar van 's Genootschaps numismatischen catalogus aan :

the Indian Museum at Calcutta en
l' Institut des langues orientales à St. Petersbourg, te verzoeken de toezending van hunne numismatische catalogi.
Cfm.

4o. geeft in overweging om tot de Directie van het Königliche Museum für Völkerkunde te Berlijn, het verzoek te richten een exemplaar van de edita dezer instelling (Ethnologisches Notizblatt en Originalmittheilungen der ethnografischen Abtheilung) aan het Genootschap af te staan, waartegen, volgens 's Genootschaps correspondeerend lid Prof. Dr. A. BASTIAN, vermoedelijk geen bezwaar zal bestaan.
Cfm.

IV. De Heer BRANDES:

1o. brengt in herinnering dat de ontbrekende edita van de Royal Asiatic Society, ondanks de gedane toezegging, nog altijd niet ontvangen zijn en geeft in overweging ander maal toezending daarvan te verzoeken.
Cfm.

2o. somt eenige boekwerken en tijdschriften op welke naar zijne meening niet langer in 's Genootschaps bibliotheek mogen ontbreken en geeft in overweging tot de aanschaffing daarvan over te gaan.

Aangezien sommige dezer werken van grooten omvang zijn dan wel vervolgwerken zijn welke jaarlijks eene niet onbelangrijke uitgaaf zullen vorderen, wordt aan den Bibliothecaris opgedragen om na te gaan welke finantiëele gevolgen de voorgestelde aanschaffing zal hebben.

3o. deelt mede dat aan den Brahma- en den Wiṣṇutempel van de tjandi Prambanan eene reeks beelden wordt aangetroffen, in soort overeenkomende met de reeks beelden aan den hoofdtempel welke door Dr. GRONEMAN Bodhisattwa's

zijn genoemd, welke beelden ten getale van 54 zeer waard zijn te worden gephotographeerd, weshalve wordt voorgesteld ter zake in overleg te treden met de Archaeologische Vereeniging en bovendien te vragen of deze Vereeniging bereid is bij te dragen in de kosten.

Cfm.

4°. stelt voor om den kontroleur van Moentilan te verzoeken te willen nagaan hoeveel reliefs van den Boroboedoer nog geheel of gedeeltelijk gespaard zijn en niet zijn afgebeeld in het bekende werk van Dr. LEEMANS.

Cfm..

5°. geeft in overweging zich tot de Regeering te wenden met het verzoek het daarheen te willen leiden dat door de plaatsing van een bord in den pasanggrahan bij den Boroboedoer de aandacht van bezoekers er op worde gevestigd dat een exemplaar van het werk van Dr. LEEMANS bij den opzichter van den pasangrahan berust en op aanvraag te hunner beschikking zal worden gesteld.

Wordt besloten den Resident van Kedoe te verzoeken aan het denkbeeld van den Heer BRANDES uitvoering te willen geven.

V. De Heer LOUW:

1°. stelt voor den prijs van het onlangs verschenen 1e stuk van Deel XLIX der Verhandelingen· Pararaton (Ken Arok) door Dr. J. BRANDES, te bepalen voor nietleden op *f* 3.

Cfm.

2°. vraagt machtiging om eene nieuwe, bijgewerkte uitgave te bezorgen van de Inhoudsopgave, tevens prijslijst, der werken van het Bat. Gen v. K. W."

Machtiging wordt verleend om in den loop van 1897 hiertoe over te gaan en de oplaag te beperken tot 500 exemplaren.

3°. brengt, ingevolge eene hem verstrekte opdracht (Not. pag. 67) advies uit aangaande het voorstel van de uitgevers der Preanger Bode tot ruiling van edita.

Wordt besloten een abonnement op dit weekblad te nemen.

4°. biedt, namens Dr. F. DE HAAN, eene verhandeling: „Eene reis door Sumatra in 1684" voor het Tijdschrift aan.

Op grond van het prae-advies van de Heeren VAN DER CHIJS en LOUW, wordt tot opneming besloten.

5°. biedt, namens 's Genootschaps lid H. BOREL, een Chineesch handschrift, betrekking hebbende op een Chineesch geheim genootschap, ten geschenke aan, onder mededeeling dat de schenker bereid is daarvan, ten behoeve van het Tijdschrift, eene vertaling te bezorgen.

Naar aanleiding hiervan bericht de Heer HOETINK als volgt:

„Tot 's Genootschaps verzameling behoort een handschrift (no. 7) dat blijkbaar door Prof. SCHLEGEL is gebruikt bij de samenstelling van zijn standaardwerk over geheime genootschappen onder Chineezen: „Thian Ti Hwui, The Hung-League or Heaven Earth League".

In de hoofdzaken komt het thans ten geschenke aangeboden manuscript geheel overeen met het zooeven bedoelde. Er zou dus alleen aanleiding kunnen bestaan om na te gaan waarin de beide handschriften verschillen en van de afwijkingen eene vertaling te bezorgen.

Het komt mij echter voor dat het niet op den weg van het Genootschap ligt op deze wijze de bronnen te vermeerderen voor de kennis van het ontstaan, de geschiedenis en de inrichting van Chineesche geheime genootschappen, waaromtrent reeds zooveel is bekend geworden door het aange-

haalde werk van Prof. SCHLEGEL en door de artikelen van W. STANTON, onlangs onder den titel van: „The Triad Society, or Heaven and Earth Association" verschenen in the China Review (Vols. XX—XXI)".

Wordt besloten het handschrift in de betrekkelijke verzameling te plaatsen en geen gebruik te maken van het aanbod van den Heer BOREL om daarvan eene vertaling te leveren.

VI. De Heer BOSBOOM vraagt machtiging om van de door de firma VAN ARCKEN & Co. ten geschenke gegeven photographiën van de Lombokschatten, afdrukken te laten vervaardigen naar een nieuw procédé.

Deze machtiging wordt gaarne verleend.

VII. De Heer ABENDANON:

1°. brengt het verzoek over van den bibliothecaris der der Koninklijke Universiteits bibliotheek te Upsala, om toezending van de vóór 1886 verschenen deelen van 's Genootschaps Tijdschrift ten behoeve van genoemde bibliotheek.

Aan den Bibliothecaris wordt opgedragen om na te gaan in hoever aan dit verzoek zal kunnen worden voldaan.

2°. biedt ten geschenke aan een stel gewichten in den vorm van een haan, welke vroeger in Siam gebruikt werden en thans nog in gebruik zijn in de onderhoorigheid Laos.

Zullen in de ethnologische afdeeling worden geplaatst.

VIII. De Secretaris:

biedt ten geschenke aan:

1°. namens den Kapitein der Chineezen TAN BOEN LIEM, een gouden munt: Mexico, doublon. 1795.

2°. namens de firma PRANGE & Co., een exemplaar van

het boekje: „Over gelaatkunde en de kenteekenen van goede en kwade vrouwen, door RADEN NGABEHI BASAH TIRDO SOEBROTO (in het Maleisch). Batavia, H. PRANGE & Co. 1895.

Zullen in de betrekkelijke verzamelingen worden opgenomen.

IX. Worden benoemd tot gewone leden; de Heeren: Mr. W. BIRNIE, Advocaat, en Procureur te Soerabaja, Mr. W. T. L. GERICKE, Landsadvocaat te Soerabaja; Mr. B. H. P. VAN DEN ZWAAN, Voorzitter van den Landraad te Pasoeroean; P. VELLEMA, Notaris te Bandoeng; D. VAN HINLOOPEN LABBERTON, Fabricage-chef te Sempal Wadak (Malang); A. H. WESTRA, Assistent-Resident te Gorontalo; J. W. MESMAN, idem te Brebes; C. LOK, idem te Loemadjang; H. J. VAN DER PLAS, idem te Soemedang; P. J. AVIS, idem te Priaman; Jhr. W. J. Th. HORA SICCAMA, idem te Meester-Cornelis; S. W. VAN DER PLOEG, idem te Tangerang; J. J. VAN HUFFEL, Gewestelijk Secretaris te Banjermasin; K. N. BINNENDIJK, idem te Poerwakarta; L. R. PRIESTER, idem te Banjoemas en J. W. TAMSON, kontroleur B. B. te Goenoeng Soegieh (Lampoengsche districten); de laatste gerekend van primo Januari j. l.

Op de ledenlijst wordt weder geplaatst, de Heer W. J. ENGER, te Tjebongan, Jogjakarta.

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de Voorzitter de vergadering.

De Voorzitter,

G. A. SCHERER.

De Secretaris,

B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag 8 September 1896.

Tegenwoordig de Heeren Mr. J. A. VAN DER CHIJS, wd. Voorzitter; P. J. F. LOUW, H. P. J. VAN DEN BERG, Mr. J. H. ABENDANON en B. HOETINK, Secretaris.

De vergadering wordt mede bijgewoond door 's Genootschaps eerelid Dr. J. G. F. RIEDEL.

De bestuursleden A. G. VORDERMAN en H D. H. BOSBOOM zijn wegens dienstzaken op reis; terwijl de overige afwezige leden der directie hebben kennis gegeven, dat zij verhinderd zijn de vergadering bij te wonen.

I. Na opening der vergadering heet de wd. Voorzitter het aanwezige eerelid Dr. J. G. F. RIEDEL met eenige waardeerende woorden hartelijk welkom, waarvoor dit eerelid zijne erkentelijkheid betuigt, tevens in herinnering brengende, dat hij juist 25 jaren lang het eerelidmaatschap van het Genootschap heeft bekleed. (Cf. Not. 1871, pag. 54).

II. Nadat vervolgens de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden ter tafel gebracht de navolgende stukken:

a. Een extract uit het Gouvernements Besluit van 5 Aug. j.l., No. 21, waarbij ten vervolge van het besluit van 22 Sept. 1885, No. 17, (Not. 1885, pag. 146 f.) is bepaald, dat de drie hieronder omschreven, in den boedel van wijlen Dr. H. N. VAN DER TUUK aangetroffen en van wijlen Dr. A. B. COHEN STUART afkomstige handschriften, n.l.

1°. een stuk van de Rama Kawi, naar een Javaansch

handschrift, in 4°, 48 bldz. (fragm. 16 sarga's), gemerkt: gouv. eigendom, *b*, 210;

2°. een stuk van Rama Kawi, naar een Javaansch handschrift, in 4°, 60 bldz. (fragm. der eerste 4 sarga's), gemerkt: gouv. eigendom, *b*, 220;

3°. Ardjoenawinaka, naar een Javaansch handschrift, in fol, 130 bldz., met interlineaire Javaansche vertaling, gemerkt: toebehoorende aan het Nederlandsch-Indisch gouvernement;

op den voet van het besluit van 11 Dec. 1858, No. 77 (Bijblad no. 3121), aan het Genootschap ter bewaring worden afgestaan.

Informatie.

b. Eene missive van den 1sten Gouvernements-Secretaris dd. 2 dezer no. 1817, ten geleide van een aan zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal gericht schrijven van den Heer A. CARROLL, Director and Manager of the „Anthropological Society of Australasia", dd. 1 Februari, j.l., waarbij toezending wordt verzocht van alle hier te lande uitgegeven boekwerken over ethnologie, taalkunde en archeologie van de verschillende volksstammen in onzen archipel.

In handen van den Bibliothecaris, ten einde na te gaan in hoever aan deze aanvraag gevolg zal kunnen worden gegeven.

c. Van den Directeur van O. E. en N., dd. 14 Aug. j.l., No. 8462, houdende mededeeling dat volgens bericht van den Resident van Bali en Lombok, de erfgename van wijlen TAN KAE SWIE niet genegen is de van dezen afkomstige handschriften tegen den geboden prijs af te staan en die ook niet tijdelijk ter beschikking van de Directie wenscht te laten om daarvan afschriften te laten maken (Not. pag. 64).

De Secretaris bericht dat bedoelde handschriften aan den Directeur van Onderwijs zijn terugaangeboden.

d. Het renvooi van denzelfden van 15 Aug. j.l., No. 21645, waarbij de vraag wordt gedaan of de overneming wordt gewenscht van eenige in de residentie Madioen gevonden voorwerpen, welke alle geschonden zijn en deels door oxydatie hebben geleden.

Wordt besloten kennis te geven dat op het bezit dezer voorwerpen geen prijs wordt gesteld en de aankoop ten behoeve van een museum in Nederland evenmin wenschelijk wordt geacht.

e. Een extract uit de beschikking van den Directeur der B. O. W. van 28 Aug. j.l., No. 13048/D., waarbij is besloten, krachtens Regeerings-machtiging aan den Ingenieur der 1e klasse B. KERSJES op te dragen eene bouwkundige teekening te maken van den Mendoet tempel (Not. pag. 54, pag. 62 en pag. 75).

Informatie.

f. Een schrijven van den Heer B. KERSJES vd. waarbij toezending wordt verzocht van de door den Heer J. W. IJZERMAN vervaardigde teekeningen van de Tjandi Kali Bening.

De Secretaris bericht, dat een exemplaar van het werk van den Heer IJZERMAN aan den Heer KERSJES is toegezonden, hetgeen door de vergadering wordt goedgekeurd.

g. Van het Hoofdbestuur van het Ned. Ind. Onderwijzersgenootschap, dd. 15 Aug. j.l., No. 43, waarbij dank wordt gezegd voor de beslissing der Directie omtrent de voorgestelde ruiling van edita. (Not. pag. 67).

Deponeeren.

h. Van den Secretaris van het Gouvernement van Bengalen dd. 27 Maart j.l., waarbij een exemplaar wordt toe-

gezonden van de „List of Ancient Monuments of Antiquarian Interest" in genoemd Gouvernement.

Bibliotheek.

i. Van den Resident van Pasoeroean dd. 11 Aug. j.l., No. 3088/1, ten geleide van koperen muntstukken van de ondernemingen Soemberredjo, Soembertempoer, Soemberbersoeko en Soembertjoeling, benevens twee stellen gedrukte en beschreven kaartjes, welke op de koffielanden Soemberaroem en Pringodani denzelfden dienst doen als bovenbedoelde munten (Not. pag. 38).

Numismatisch kabinet.

j. Van den Assistent-Resident te Semarang, dd. 25 Aug. j.l., No. 6394/68, waarbij wordt gevraagd of prijs wordt gesteld op het bezit van een steenen beeld, ter hoogte van ongeveer 5 d. M., voorstellende n. g. eene vrouw, met vier armen en een olifantssnuit, dat aan het licht is gebracht bij de onlangs plaats gehad hebbende opgravingen in de Semarang-rivier ten behoeve van het herstel van de brug van de Semarang-Joana-Stoomtram-Maatschappij.

Wordt besloten opzending te verzoeken.

k. Van den Kontroleur van Djember dd. 22 Aug. j.l., waarbij naar aanleiding van een door de Directie aan den Assistent-Resident der afdeeling Djember gerichte vraag, inlichtingen worden verstrekt, vergezeld van eene afbeelding, betrekkelijk aldaar ontdekte oude graven, waaromtrent o. a. het volgende wordt gezegd:

„Bij de komst alhier van het lid Uwer Directie den Heer A. G. Vorderman waren juist een aantal graven gevonden van eene andere soort dan die in de afdeeling Bondowoso ontdekt en waarover, naar ik vernam, de Assistent-Resident Steijnmetz rapporteerde aan uw Genootschap. De

Heer VORDERMAN heeft een aantal voorwerpen van den Controleur HAIJE medegekregen.

Na dien tijd zijn nog enkele voorwerpen aan het licht gebracht. Die van ijzer zijn zeer beschadigd daar dat metaal geheel vergaan is. Het zijn lanspunten of korte zwaarden geweest. Verder stukjes van geelkoperen arm- en beenringen en één voorwerp waaraan eenige versiering, n.l. het onderstuk van een lans, gedeeltelijk van ijzer en van geelkoper.

Het aantal graven, over een terrein van 4 à 5 bouws verspreid bij de desa Adjoeng van het district Soekokerto, bedraagt ± 200. Zij hebben het voorkomen van Hunnebedden en zijn van eene andere constructie dan die in Bondowoso en alhier bij Kottok gevonden, die meer den vorm van doodkisten hebben. In enkele vindt men geele kralen. De beenderen zijn zeer bros en breken bij de minste aanraking. Van de geraamten zijn nog slechts te vinden de restes van de grootste beenderen. Van schedel, vingerkootjes enz. is niets meer over. Tanden en kiezen zijn nog gaaf.

Een groot aantal graven is niet geopend daar het wenschelijk is dat dit onder toezicht van deskundigen geschiedt."

Wordt besloten de opzending te verzoeken van eenige der in de graven aangetroffen voorwerpen.

l. Van den Kontroleur van Oengaran, dd. 3 dezer, No. 32/68, waarbij ten geschenke worden aangeboden 4 photographiën van den Tjandi Pringapoes in de afdeeling Temanggoeng der residentie Kedoe en het aanbod wordt gedaan om nog een Ganeça-beeld, dat iets meer beschadigd is dan het onlangs ontvangene (Not. pag. 73), herwaarts op te zenden.

Wordt besloten de photographieën in de betrekkelijke verzameling op te nemen en voor de toezending van het Ganeçabeeld te bedanken.

m. Van den Resident van Menado dd. 30 Juli j.l., No. 2467, waarbij, met een afschrift van een schrijven van den Kontroleur W. A. DE KANTER, wordt aangeboden eene door laatstgenoemden ambtenaar samengestelde woordenlijst van de Bolaang-Mongondonsche taal.

Zal voorloopig in de verzameling handschriften worden opgeborgen.

n. Van 's Genootschaps lid, den Heer J. VAN AALST, dd. 25 Aug. j.l., houdende bereidverklaring om, ingevolge het verzoek der Directie, na te gaan welke reliefs van den Boroboedoer niet zijn afgebeeld in het werk van den Heer LEEMANS. (Not. pag. 80). Tevens wordt bericht, dat in de nabijheid van Tjandi Asoe en Tjandi Loemboeng distr. Probolinggo (residentie Kedoe) een steenen zuil, ter hoogte van 1 M., met inscriptie is ontdekt, welke, evenals eenige geelkoperen beeldjes, ter beschikking van de Directie worden gesteld.

Wordt besloten den Heer VAN AALST mede te deelen, dat van zijn aanbod tot opzending zeer gaarne gebruik zal worden gemaakt.

o. Van de Archeologische Vereeniging te Djogjacarta dd. 30 Mei j.l., gericht aan het directielid Dr. BRANDES, waarbij de ontvangst wordt erkend van de toegezonden werken (Not. pag. 53), welke in de pendopo van Prambanan, ter beschikking van bezoekers zullen zijn.

Informatie.

p. Van den Heer ARN. J. H. VAN DER VELDEN, Miss. Apost. te Laora (eiland Soemba) dd. 15 Juni j.l., houdende verzoek om inlichtingen aangaande het gebruik, dat door de Directie zal worden gemaakt van eene uitgebreide woordenlijst Laoraneesch-Maleisch-Nederlandsch, welke hij binnenkort voor de pers hoopt gereed te hebben.

Zal worden medegedeeld, dat eerst wanneer de Directie van bedoelde woordenlijst zal hebben kennis genomen, door haar zal kunnen worden beslist omtrent de wenschelijkheid eener uitgave door het Genootschap.

q. Van 's Genootschaps lid, den Heer A. H. J. G. WAHLBEEHM dd. 29 Aug. j.l., waarbij een exemplaar van zijn onlangs verschenen werk: „De Taalsoorten in het Javaansch" Batavia. Albrecht en Rusche, 1896, ten geschenke wordt aangeboden.

Bibliotheek.

III. De wd. Voorzitter:

1°. biedt ten geschenke aan:

a. namens het Ned. Ind. Gouvernement, een exemplaar van de „Press List of Ancient Dutch Records, from 1657 to 1825 (Madras Presidency).

Bibliotheek.

b. namens „de Atjeh-Associatie", een album bevattende een dertigtal photographiën van Poeloe Weh, benevens eene photographische reproductie eener situatie-teekening van het kolen-etablissement aan de Sabang Baai op Poeloe Weh.

Zullen in de betrekkelijke verzameling worden geplaatst.

2°. bericht de ontvangst der navolgende geschenken:

1°. van den Secretaris, B. HOETINK:

Siam. Foeang, 4 soorten, 6 stuks. — z.

Ned.-Indië. $^1/_4$ gulden, 1896. — z.

$^1/_{10}$ „ , „ . — z.

China. ruim 30 nieuwe soorten.

2°. van het lid J. M. H. v. OOSTERZEE:
Nederland. Opening van de haven, enz te Vlissingen, 1873. — tin.
Penning van de firma N. BONTEN, 1893—61.

3°. van VAN DER CHIJS:
Ned.-Indië. Penning van de Bataviasche burger-cavalerie, 1713. — z.

4°. van den Kapitein der Chinezen LI PIK TAT:
Ned.-Indië. 2 stuiver (bonk), 1810 (?). — k.
1 „ „ 1805 (?). — k.

5°. van den Heer V. H. DALITZ:
eene kris met pellit greep en acht loek.

3°. legt over de navolgende nota:

Blijkens de Notulen van dit jaar, bladz. 51, is aan den Heer ED. JACOBSON gevraagd, of hij, dan wel één zijner familieleden, in het bezit was van de zilveren prijsmedaille, van Regeeringswege in 1829 toegekend aan J. I. Z. Z. JACOBSON voor thee, op Java gefabriceerd, en geëxposeerd op eene in genoemd jaar te Batavia gehoudene tentoonstelling.

Blijkens dezelfde Notulen, bladz. 58, was aan den Heer ED. JACOBSON van de bewuste prijsmedaille niets bekend.

Sedert is mij gebleken, dat in 1829 aan den toenmaligen Minister van Koloniën en Marine zijn gezonden twee exemplaren (een gouden en een zilveren) van meerbedoelde prijsmedaille, hetgeen mij aanleiding gaf den Directeur van het Kon. munt- en penning-kabinet te 's Hage uit te noodigen na te gaan, waar die twee exemplaren zich thans bevinden.

Naar aanleiding van deze uitnoodiging ontving ik het navolgende schrijven:

„Daartoe gemachtigd bij schrijven van Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche zaken dd. 1 Augustus 1896, No. 1741 (K.W.), heb ik de eer U mede te deelen, dat ik

heden aan uw adres, ter plaatsing in het Numismatisch Kabinet van het „Bataviaasch Genootschap voor Kunsten en Wetenschappen", heb afgezonden een koper vergulden, gegraveerde penning, voorzijde: Openbare Tentoonstelling van Voorwerpen van Nederlandsch-Indischen Landbouw- en van Nijverheid.

Keerzijde: Aan den oud-Kapitein TAN TIAN TJING tot Belooning van Vlijt en Nijverheid, 1829.

Het inliggende bewijs van overdracht verzoek ik U mij geteekend te willen terugzenden."

Ik geef in overweging aan den Directeur vd. den dank der Directie te betuigen voor zijne medewerking in het belang van het Genootschap.

Cfm.

4o. doet voorlezing van een aan hem gericht schrijven van den Heer J. KREEMER, tengeleide van eenige photographiën van het zendingstation te Kendal-pajah (Malang), welke voor het Genootschap zijn bestemd. In dit schrijven wordt o. a. gezegd: „Sedert ben ik in het Malangsche werkzaam, nu onder eene gemeente van ruim 1500 zielen, waaronder niemand schuift, zeldzaam een speler wordt gevonden, echtscheiding bijna niet voorkomt, welvaart toenemende is en de gehechtheid aan den Europeaan merkbaar".

De photographiën zullen in de betrekkelijke verzameling worden opgenomen.

5o. doet mededeeling van den inhoud van een schrijven van den Heer H. E. D. ENGELHARD, Assistent-Resident der Doessonlanden, waaruit o. a. blijkt, dat deze ambtenaar aanraking heeft gehad met de Kindjin, een tot nog toe onbekenden Dajakschen stam in Centraal-Borneo, aan den bovenloop der Boelongan rivier, op de grens van British North-Borneo, en dat door hem van hetgeen hij van de hoofden vernam omtrent land en volk, aanteekeningen zijn te boek gesteld,

welke aan den Resident der Z. en O. afdeeling van Borneo zijn aangeboden.

Wordt besloten aan de Regeering te verzoeken de Directie in de gelegenheid te stellen van bedoelde aanteekeningen kennis te nemen en vergunning te verleenen ze in het Tijdschrift op te nemen.

IV. Het eerelid Dr. RIEDEL biedt voor het Tijdschrift eene verhandeling aan: „De Watu Rerumĕranne Empung of de Steenen zetel der Empungs in de Minahasa (met 2 platen)".

Wordt gesteld in handen der Redactie, terwijl bovendien wordt besloten om bij den Resident van Menado aan te dringen op het nemen van maatregelen, welke het verloren gaan van den door den Heer RIEDEL beschreven steen kunnen voorkomen.

V. De Heer VAN DEN BERG:

1o. biedt ten geschenke aan een billet van de Nationale-Bank van Griekenland, 10 drachme, 1895.

Numismatisch kabinet.

2o. geeft in overweging om zich te wenden tot de Redactie van het Woordenboek der Nederlandsche Taal met de vraag of „afkletsel" een goed woord zou zijn voor „abklatsch" en zoo niet, welk zuiver Nederlandsch woord voor het germanisme „abklatsch" zou kunnen worden gebezigd.

Cfm.

VI. De Heer ABENDANON biedt, namens 's Genootschaps correspondeerend lid A. Marre, ten geschenke aan een overdruk van een door dezen geleerde geschreven verhandeling: „De l'introduction de termes chinois dans le vocabulaire des Malais" (Extrait des Mélanges Charles de Harlez).

Bibliotheek.

VII. De Heer Louw:

1°. biedt, namens den Heer G. H. Florentinus, eene verhandeling aan: „Proeve van uitlegging van eenige Maleische woorden en uitdrukkingen te Batavia".

Om praeadvies in handen van de Heeren Brandes en Snouck Hurgronje.

2°. brengt, ingevolge eene in de vorige vergadering ontvangen opdracht, (Not. pag. 82) verslag uit naar aanleiding van het verzoek van het bestuur der Koninklijke Bibliotheek te Upsala om toezending van vroegere edita.

Wordt besloten aan het verzoek, voor zoover mogelijk, te voldoen.

VIII. De Secretaris:

1°. biedt aan:

a. namens 's Genootschaps lid J. Knebel, ter plaatsing in het Tijdschrift, eene verhandeling: „Babad Pasir of de lotgevallen van Raden Kamandaka, prins van Pedjadjaran, volgens het Banjoemaasch handschrift in dichtmaat, naverteld door J. Knebel".

In rondlezing.

b. namens het directie lid Dr. C. Snouck Hurgronje, ter plaatsing in het Tijdschrift, eene verhandeling: „Eenige Arabische strijdschriften, besproken door Dr. C. Snouck Hurgronje".

In handen der Redactie.

c. namens den Heer C. A. van Ophuysen, ten geschenke, de drie volgende boekwerken:

„Kābar Si Ali Amat. Eene Minangkabausche vertelling". Leiden, P. W. M. Trap, 1895.

„Tjarita' Si Palălo'. Eene Minangkabausche vertelling". Leiden, P. W. M. Trap, 1895.

„Kăbar Si Oemboet Moeda. Eene Minangkabausche vertelling". Leiden, P. W. M. Trap, 1896.

Bibliotheek.

2o. stelt voor den Directeur van O. E. N. te verzoeken vergunning te verleenen tot het kosteloos drukken ter Landsdrukkerij van een 300 tal diploma's.

Cfm.

IX. Worden benoemd tot gewone leden, de Heeren W. de Vogel, Resident van Besoeki; J. Collard, idem van Rembang; Mr. V. A. van den Bossche, Voorzitter van den landraad te Makassar; Mr. A. Lens, Advocaat en Procureur te Soerabaja; Dr. J. van Breda de Haan, Chef van het laboratorium voor onderzoekingen over Deli-tabak te Buitenzorg; H. J. Wigman, Hortulanus te Buitenzorg; B. A. J. van Wettum, Tolk voor de Chineesche taal, te Pontianak; en de navolgende Heeren, allen kontroleurs bij het Binnenlandsch Bestuur: P. M. Ader te Pekalongan; H. F. Andreas te Menggala; F. H. Barkey te Toboali, Ch. E. Bodemeijer te Kraksaän, J. A. van der Breggen te Djokjacarta; P. W. van den Broek te Ngrambe; H. Carpentier Alting te Godong; F. M. Dekker te Segli; J. A. E. van Deventer te Bondowoso; E. W. H. Doeve te Keboemen; H. C. Douwes Dekker te Batoe Radja (Palembang); J. Dunnenwold te Maospati; H. A. van Drongelen te Soemenep; J. C. van Eerde in de residentie Bali en Lombok; J. L. Engel te Soliki (idem); B. Erkelens te Makassar; C. J. Feith te Cheribon; J. J. Feytes te Tanah Merah (Madura); K. E. C. Groen te Bagan Api-Api (Sum. O. kust); H. A. de Groot te Soekanegara; H. A. Hartogh Heijs, te Takalar; W. D. Helderman te Medan; M. Herz te Sindanglaut; J. W. van Hille te Seroewai; D. H. van der Hoek te Kadjen; L. F.

HOEKE te Kota Nopan; J. P. W. HOUTMAN te Bodjonegoro; G. M. G. M. INGENLUIJFF te Poeloe Raja; E. F. JANSSEN VAN RAAIJ te Laboean Bilik (Sum. O. kust); J. L. KAL te Bandjarnegara; A. L. KAMERLING te Loeboe Pakam (Deli); W. A. DE KANTER ter Noordkust van Celebes (Menado), E. E. KLERKS te Moeara Doea; W, F. J. KROON te Blinjoe; H. KUIJP te Njalindoeng (halte Tjitjoeroeq); W. J. KROON te Marabahan; J. A. KROESEN te Tandjong Balei; P. LESUEUR te Kroë; E. J. VAN LIER te Soengei Kakap; D. K. A. VAN LOGHEM te Goenoeng Sitoli; E. G. TH. MAYER te Moeara Bliti (Palembang); Ph. J. VAN MARLE te Singaradja; M. MASSET te Bondjol; P. D. MENS FIERS SMEDING te Tjikadjang; F. CH. N. VAN DER MOORE te Semarang; J. H. MORBECK te Telok Semawé; A L. TH. A. NEPVEU TOT AMEYDE te Djaboeng; W. A. J. NOLTENIUS VAN ELSBROEK te Toeban; H. H. F. J. NUSSELEIN te Soenggal (Deli); H. D. A. OBERTOP te Soekapoera; J. L. O'BRIEN te Kota Bahroe (Sum. W. kust); C. F. R. OCKERSE te Padang; J. B. ONNEN te Kediri; K. PEERREBOOM te Soemenep; J. A. J. C. PIETERS te Djeneponto; S. VAN DER PLAS te Taloe (Sum. W. kust); J. F. H. VAN RAADSHOVEN te Batavia; W. J. H. VAN RIJCK te Soekoredjo; L. F. J. RIJCKMANS te Kendangan; A. P. VAN RIJN te Boeloekomba: H. VAN SANTWIJK te Batang; M C. SCHADEE te Edi; A. SCHULTZ te Tjanggeang; J. SCHEEL te Bangkalan; J. G. SCHOT te Bindjei; V. A. SCHÜSSLER te Negara; H. SELLEGER te Tjaringin; J. H. J. SIGAL te Pasoeroean, F. W. SOLLEWIJN GELPKE te Poerworedjo; P. A. M. SPAAN te Wonosobo; L. U. VAN STENIS te Benkoelen; D. G. STIBBE te Pajakoemboh: G. TH. STIBBE te Lengkong; A. P. STOORVOGEL te Madjalengka; W. B. P. H. STORTENBEKER te Tjawi; G. STORTENBEKER te Tandjong (Z. en O. afd. van Borneo); Dr. Mr. H. J. E TENDELOO te Tebing Tinggi (Deli); C. L. THIEME te Moeara-enim (Palembang); P. VAN TUBERGEN te Kajoe Tanam; N. VAN VUUREN te Bikeroe; J. L. H. WATTENDORFF

te Lawang; L. VAN WEELDEREN te Pasoeroean; C. J. WESTENBERG te Dama Djamboe (Deli); K. WIJBRANDS te Batavia; P. WIJERS te Soerabaja en J. H. VAN DER ZWEEP te Buitenzorg.

Voorts de Heer A. J. L. COUVREUR, aspt.-ambtenaar bij het B. B., te Soerabaja.

Op de ledenlijst wordt weder gebracht, de Heer Mr. J. W. VAN GOENS, Advocaat-Generaal bij het Hooggerechtshof van Ned. Indie, te Batavia.

Van de ledenlijst worden afgevoerd, de Heeren J. W. IJZERMAN; R. G. M. GLOGNER en Mr. J. C. VAN HARENCASPEL.

Niets meer te behandelen zijnde, zegt de w[d]. Voorzitter het aanwezige eerelid dank voor zijne belangstelling en sluit daarna de vergadering.

De Wd. Voorzitter,
VAN DER CHIJS.

De Secretaris,
B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag 6 October 1896.

Tegenwoordig de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. J. L. A. BRANDES, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, A. G. VORDERMAN, H. D. H. BOSBOOM, H. P. J. VAN DEN BERG, H. M. LA CHAPELLE, Mr. J. H. ABENDANON en B. HOETINK, Secretaris.

De Heer P. J. F. LOUW is door ziekte verhinderd de vergadering bij te wonen.

I. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden de volgende stukken ter tafel gebracht:

a. Een renvooi van den Directeur van O. E. en N., dd. 16 Sept. j.l., No. 24084, ten geleide van veertien gouden ringen, in den grond gevonden in de desa Tjiondjing, district Tjipeudjeuh, afdeeling Tjitjalengka, residentie Preanger-Regentschappen.

Aangezien de oudheidkundige waarde dezer ringen twijfelachtig is, wordt besloten tot terugzending.

b. Van denzelfden dd. 1 dezer, No. 25020, ten geleide van drie metalen bladen, gevonden bij de ontgraving van het 2e Noorderkanaal, in de desa Sidonganti, district Bahoereno, afdeeling Bodjonegoro.

In handen van den Conservator der oudheidkundige afdeeling, ten einde na te gaan of deze bladen voor het Genootschap waarde hebben.

c. Van denzelfden dd. 2 dezer, No. 24961, ten geleide van een gouden ring, gevonden in den communalen grond der desa Kroewed, (residentie Banjoemas).

Wordt besloten tot terugzending.

d. Eene missive van den Directeur der B. O. W., dd. 19 Sept. j.l., No. 140721 B., waarbij, naar aanleiding van eene vraag van den Resident van Kedoe, inlichtingen worden verzocht omtrent een voorstel tot herstelling van den Mendoet-tempel, dat in December 1884 of Januari 1885 door den toenmaligen Resident van Kedoe aan dezen departementschef moet zijn ingediend.

Hieromtrent bericht de Secretaris als volgt:

„Bij missive van den Directeur van O. E. N. dd. 24 Mei 1882, No. 6976, werd aan de Directie toegezonden een schrijven van den Resident van Kedoe dd. 15 Mei t.v., No. 1321/10, handelende over hetgeen zou kunnen worden gedaan om de ruïnen van Boroboedoer en Mendoet voor ondergang te bewaren (Not. 1882, pag. 99).

Deze stukken werden in handen gesteld van de bestuursleden GROENEVELDT en HAGA, die in de volgende vergadering een verslag uitbrachten, waaruit in de notulen (Not. 1882, pag. 118) o.a. het navolgende is aangeteekend: „dat het integendeel wenschelijk zou zijn, *volgens het voorstel van den Resident van Kedoe*, gedeeltelijke restauratie van den tempel (d.w.z. den Boroboedoer) te doen beproeven enz.” Verder wordt ook gesproken over den Mendoet en het is dus waarschijnlijk dat het *voorstel* van den Resident van Kedoe, vervat in diens hooger aangehaalde missive, ook betrekking had op den Mendoet-tempel.

Bij haar schrijven dd. 26 Juli 1882, No. 162, aan den Directeur van O. E. en N., zijn *„de origineele bijlagen”* door de Directie terug aangeboden, terwijl over het voorstel van den Resident van Kedoe verder niets in de Notulen is aangetroffen.

Ten overvloede is in het archief van het Genootschap naar het gevraagde stuk gezocht; het werd echter, zooals te verwachten was, niet gevonden”.

Wordt besloten den Directeur van het bovenstaande mededeeling te doen.

e. Van den Resident van Pasoeroean dd. 5 Sept. j.l., No. 3425/1, waarbij een metalen spiegel wordt toegezonden, welke deel heeft uitgemaakt van eene collectie oudheidkundige voorwerpen, waarop geen prijs is gesteld (Not. pag. 65) en die later is opgevraagd, omdat op het handvat een opschrift voorkomt.

Zal in de oudheidkundige verzameling worden geplaatst.

f. Van den Resident van Kedoe dd. 26 Sept. j.l., No. 3820/10, houdende mededeeling, dat het exemplaar van het prachtwerk over den Boroboedoer, dat tot nog toe in de kontroleurswoning te Moentilan was opgeborgen, naar den pasanggrahan bij den Boroboedoer is overgebracht en dat zoowel aan dit exemplaar als aan dat berustende ten residentiekantore te Magelang, een groot aantal platen ontbreken, met verzoek het ontbrekende te willen aanvullen dan wel twee nieuwe exemplaren ter beschikking te stellen.

Aan den Resident zal worden medegedeeld, dat de Directie geene exemplaren van bedoeld werk te harer beschikking heeft maar dat de Regeering misschien in staat is aan zijn verzoek te voldoen.

g. Van den Heer Mr. L. SERRURIER te Leiden, dd. 13 Aug. j.l., ten geleide van twaalf afgietsels van gelaatsvormen, gemouleerd door 's Genootschaps correspondeerend lid Dr. B. HAGEN.

Zullen in het ethnologisch museum worden geplaatst.

h. Van den Bibliothecaris van „the Brahmana Pandita Sava of Bengal" en van „the Buddhist Text Society of India" houdende verzoek om toezending, ten behoeve van de onder zijn beheer staande bibliotheken, van eenige boe-

ken of manuscripten in het Javaansch over Brahmanisme en Buddhisme, enz.

Aangezien boeken en handschriften als de bedoelde niet bestaan, wordt besloten deze aanvraag te deponeeren.

i. Van 's Genootschaps buitengewoon lid G. L. BINK, dd. 15 Juli j.l., waarbij, onder mededeeling dat door de onoplettendheid van den copiïst in Nederland, die een afschrift heeft gemaakt van het verslag dat in Deel XXXIX afl. 2 van het Tijdschrift is opgenomen onder den titel: „Drie maanden aan de Humboldtsbaai", eenige fouten in genoemde verhandeling zijn binnengeslopen, eene lijst van errata wordt aangeboden.

In handen der redactie van het Tijdschrift.

j. Van den Heer Dr. J. F. H. KOHLBRUGGE te Tosari, dd. 15 Sept. j.l., waarbij de vraag wordt gedaan of zijne verhandeling: „De legende van Kjahi Koesoemo" (Not. 1895 pag. 122) reeds is verschenen en of na het werk „Die Kalangs auf Java" van Dr. A. B. MEIJER, nog nadere mededeelingen over de Kalangs zijn bekend geworden?

Zal worden medegedeeld, dat de bedoelde verhandeling ter perse is, terwijl de beantwoording der vraag omtrent de Kalangs aan den Secretaris wordt opgedragen.

l. Van den Inspecteur van het Inlandsch Onderwijs in de 5e afdeeling, dd. 20 Aug. j.l., No. 452 III, ten geleide van eene woordenlijst van het dialect gesproken in de negorij Ouw, eiland Saparoea, residentie Amboina, welke lijst is samengesteld door den onderwijzer L. PATTIJ aldaar.

Zal in de verzameling handschriften worden geplaatst.

m. Van den Heer LAURENS te Kalianda, dd. 1 Aug. j.l., waarbij de vraag wordt gedaan of het door hem aangeboden afschrift van de Koentara Radjaniti en de daarvan door

hem bezorgde vertaling, door het Genootschap zijn uitgegeven? (Not. 1895, pag. 37, pag. 57 en pag. 62).

Wordt besloten voor 's Genootschaps verzameling afschriften te laten vervaardigen van het genoemde manuscript en van de daarvan gemaakte vertaling, en daarna de origineele stukken aan den Heer LAURENS terug te zenden onder mededeeling, dat tegen de uitgave vooralsnog bezwaren bestaan.

n. Van den Heer Mr. J. A. NEDERBURGH, dd. 20 Sept. j.l., houdende het aanbod om ten behoeve van 's Genootschaps bibliotheek af te staan een exemplaar van het onder zijne leiding uitgegeven werk: „Wet en Adat", wanneer dit voltooid zal zijn, dan wel door toezending van de afzonderlijke stukken.

Zal worden medegedeeld dat de Directie er de voorkeur aan geeft elk afzonderlijk stuk te ontvangen zoodra het zal zijn verschenen.

o. Van Radhen NGABEI DJOJOPOESPITO, Mangkoenagaran, Solo, dd. 10 Sept. j.l., het verzoek inhoudende om toezending van een exemplaar van de Inhoudsopgave, tevens prijslijst, van 's Genootschaps edita.

Wanneer de bijgewerkte Inhoudsopgave zal zijn verschenen (Not. pag. 80) zal een exemplaar door den Bibliothecaris worden toegezonden.

II. De Voorzitter deelt mede, dat uit rondlezing is terug ontvangen:

1°. de verhandeling van G. H. FLORENTINUS: „Proeve van uitlegging van eenige Maleische woorden en uitdrukkingen te Batavia" (Not. pag. 94).

Wordt besloten dit opstel weder ter beschikking van den auteur te stellen.

2°. de verhandeling van 's Genootschaps lid, den Heer J. C. VAN EERDE: „Minangkabausche Poëzie" (Not. pag. 74).

Aan den schrijver zal mededeeling worden gedaan van de opmerkingen waartoe zijn arbeid aanleiding heeft gegeven, en in overweging worden gegeven de wetenschappelijke waarde van zijn opstel te verhoogen door dit, overeenkomstig de door de Directie te geven wenken, te wijzigen en aan te vullen, waarna de Directie er prijs op zal stellen zijne verhandeling in het Tijdschrift te kunnen opnemen.

3°. het opstel van 's Genootschaps lid, den Heer J. W. TAMSON: „Eene geusurpeerde reputatie. Eene misstelling in het Staatsblad" (Not. pag. 73).

In handen der redactie.

4°. de verhandeling van 's Genootschaps lid, den Heer J. KNEBEL: „Babad Pasir of de lotgevallen van RADEN KAMANDAKA, prins van Pedjadjaran."

Aangezien het door den schrijver gebruikte handschrift blijkbaar onvolledig is, daar het bestuurslid Dr. SNOUCK HURGRONJE in het bezit is van een ander handschrift van deze babad, eveneens afkomstig van Banjoemas, welks tekst met den door den Heer KNEBEL vertaalden overeenkomt, maar waarin de geschiedenis veel verder wordt voortgezet, zoo wordt besloten den schrijver uit te noodigen om ook eene vertaling te vervaardigen van den aan zijn handschrift ontbrekenden tektst, waartoe een, door Dr. BRANDES bezorgd, afschrift van dat gedeelte van het aan Dr. SNOCK HURGRONJE toebehoorende manuscript te zijner beschikking zal worden gesteld.

Voorts zal den Heer KNEBEL worden medegedeeld dat, wanneer hij den oorspronkelijken tekst voor uitgave gereed wilde maken, bij de Directie geen bezwaar zou bestaan om de door hem bezorgde vertaling daarvan te doen vergezeld gaan, dan wel om alleen dien tekst, voorzien van eene korte inhoudsopgave, uit te geven.

III. De Voorzitter biedt, namens den Heer A. A. P. VON KARACSON voor het Tijdschrift aan een opstel, getiteld: „De vulkaan Kaba op Sumatra" met drie kaarten.

In rondlezing.

IV. De Heer VAN DER CHIJS:

1o. bericht de ontvangst der navolgende geschenken:

a. van den Heer P. A. DE NYS BIK:

Westfriesland, driegulden, 1791. z.

b. van het lid J. M. H. van OOSTERZEE:

Medaille op de overwinningen van Frederik de Groote op de geallieërden, 1758 — k.

c. van den Secretaris B. HOETINK:

China. Een stel van 20 amuletten, van de grootte en den vorm eener gewone Chineesche munt, welke aan de voorzijde een lofspreuk en vier karakters dragen, terwijl aan de keerzijde de naam eener provincie (18 provincies van Eigenlijk-China, Formosa en het zoogenaamde „Nieuwe Grensgebied") is vermeld.

Nederland-Zeeland, rijksdaalder 1772. z.

Zeeland-30stuiverstuk, 1682. z.

België-Vlaanderen onbekende munt z.

d. van den Heer A. CONREUR;

Siam, tikal's (3 soorten). z.

e. van den Heer J. H. F. ZIMMERMANN:

Zwitserland 5 francs, 1894. — z.

2o. biedt, namens den Heer O. VENEMA, ten geschenke aan een koperen el, voorzien van het opschrift:

„Ned. El naar den Standaard bij het Bataviaasch Genoots. van K. en W. door den Graveur Zecha 1846", en bericht dat door hem te vergeefs is gezocht naar eenig bewijs dat ooit een standaard-el bij het Genootschap in bewaring is geweest, weshalve in overweging wordt gegeven zich tot de Regeering te wenden met verzoek om inlichtingen.

Wordt besloten conform het voorstel van den Heer VAN DER CHIJS, terwijl de el in de betrekkelijke verzameling zal worden geplaatst.

V. De Heer VAN DEN BERG biedt ten geschenke aan, het boekwerk: „Debates on the trial of Warren Hasting's.
Zal in de bibliotheek worden geplaatst.

VI. De Heer BRANDES:

1°. bericht dat aan het gebouw van het Genootschap is bezorgd een Balineesch handschrift (Wariga), hetgeen naar hij vermoedt, tengevolge van eene vergissing, door het lid F. A. LIEFRINCK zal zijn toegezonden in plaats van het door dezen geleende manuscript: Paswara Kropak No. 581.
Hieromtrent zullen aan den Heer LIEFRINCK vd. inlichtingen worden gevraagd.

2°. biedt ten geschenke aan:
a. namens den Heer J. H. LIEFRINCK:
1°. een tika (pawoekon) van Bali.
b. uit eigen hoofde:
1°. een versierd deksel van een gendi:
2°. een togog (Padanda);
3°. zes lontarhandschriften van Lombok; vijf Javaansche, twee Maleische en één Soendasch handschrift.
4°. Rev. Wm. Campbell: „The Gospel of St. Matthew in Formosan".
5°. een Lomboksch lontarhandschrift uit Mataram, uitsluitend teekeningen bevattende, voor de ethnologische afdeeling.
Zullen in de betrekkelijke afdeelingen worden geplaatst.

3°. wenscht aan te teekenen, dat de door Prof. KERN uitgegeven en door Prof. SPEIJER vertaalde Jâtakamâlâ van

Çûra, in geregelde orde, den tekst levert voor de reliefs aan de borstwering der 1e gaanderij van den Baraboedoer, bovenste reeks No. 2 (?) — 136 (nommers in Leemans, Boroboedoer).

Informatie.

VII. De Heer VORDERMAN:

1o. bericht dat het lid de Heer L. C. A. F. LANGE, Resident van Banjoemas, in het bezit is van een oude porseleinen vaas met bronzen deksel, welke hij bereid is aan 's Genootschaps oudheidkundige verzameling af te staan en dat op het erf van den regent van Ngrowo (Toeloengagoeng) een paar Raksasa-beelden voorkomen, één waarvan duidelijk eene vrouw voorstelt, welke de Regent Raden MAS TOEMENGGONG PARTO WIDJOJO eveneens ter beschikking stelt van de Directie.

Van bovenbedoelde aanbiedingen zal gaarne gebruik worden gemaakt.

2o. biedt, namens het lid den Heer HAIJE, te Djember, eenige voorwerpen aan (gele kralen), kiezen enz., afkomstig uit de in de afdeeling Djember gevonden dolmens, (Not. pag. 87).

Wordt besloten om ten vervolge op hetgeen in de vorige vergadering is bepaald, zich te wenden tot den Heer HAIJE vd. met het verzoek om zoo mogelijk van bedoelde dolmens eenige photographieën te nemen en eene beschrijving te geven, voorts een paar der graven, liefst onder toezicht van een geneeskundige, te doen openen en van hetgeen daarbij aan het licht zal komen eveneens eene beschrijving samen te stellen.

VIII. De Heer SNOUCK HURGRONJE biedt ten geschenke aan, een exemplaar van het eenige Atjehsche boek dat, voor zoover hem bekend, ooit gedrukt is:

Djalāloeddin (= Teungkoe di Lamgoet).

Tanbīh alghāfilin (Tambihōj rapilin) ditardjoemahkĕn dĕngan basa Atjeh.

Lithogr. Singapoera.

(jaar onleesbaar).

انيله كتاب يڤبرنما تنبيه الغافلين دترجمهكن داڠن بهسا اچيه
يڠ فوڤ كرڠن توان شيخ جلال الدين ترچڤ داڠن كواس
الله تعالى المبين ديدالم بندار نكري سيڠفوره

Zal in de bibliotheek worden geplaatst.

IX. De Secretaris geeft in overweging om zich tot de Regeering te wenden tot het verkrijgen van de vergunning om naar 's Genootschaps verzameling over te brengen een exemplaar van de beelden, welke worden aangetroffen op de vijfde en de bovenste rij van den Boroboedoer (het laatste bij voorkeur met eene daarbij behoorende dagob, welke desnoods uit reeds vernielde dagobs zou kunnen worden gereconstrueerd), onder opmerking dat daardoor eene reeds lang gevoelde leemte der oudheidkundige afdeeling zoude worden aangevuld.

Met toepassing van het bepaalde aan het slot van art. 15 alinea 5 van het Reglement van Orde, is de meerderheid der vergadering van oordeel dat de Directie allerminst verdere schending van den Boroboedoer mag uitlokken en dat de moeite en kosten van het vervoer buitenmate hoog zouden zijn, zoodat bovenomschreven voorstel wordt verworpen.

X. Worden benoemd tot gewone leden, de Heeren Dr. J. P. Kloos, 1e stadsgeneesheer te Batavia; A. A. P. von Karacson, beheerder van koffieondernemingen in de residentie Palembang; J. P. O. Zwager, Assistent-Resident te Sitoebondo en de ondervolgende Heeren, allen controleurs bij het B. B.:

B. L. van Bijleveldt te Bodja (Kendal); L. R. Wentholt te Kadjang (Celebes); H. Th. de Santy te Sampang (Madura);

J. FRANÇOIS te Kendal: J. D. L. LEFEBRE te Baros: C. VAN DE VELDE te Saparoea; J. J. PH. CAMBIER te Menado; L. W. H. DE MUNNICK te Fort van der Capellen; W. C. F. VEENSTRA te Boea (Padangsche Bovenlanden); H. J. VAN HAASTERT te Singkarah (idem); J. W. CAMPAGNE te Singkel; H. P. VAN DER HORST te Benkoelen; Ch. H. A. DE SENERPONT DOMIS te Pengaron; A. C. VEENHUIJSEN te Kota Baroe (Z. en O. afd. van Borneo); J. J. LANS te Pankadjene; L. F H. TIMMERMANS te Balei Selasa (Painan) en D. BREEDVELDT BOER te Indragiri.

Van de ledenlijst worden afgevoerd de Heeren Mr. G. H. LOWE, op verzoek, en H. J. E. F. SCHWARTZ, wegens vertrek uit Ned.-Indië.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

De Voorzitter,
G. A. SCHERER.

De Secretaris,
B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag 3 November 1896.

Tegenwoordig de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. SNOUCK HURGRONJE, A. G. VORDERMAN, H. D. H. BOSBOOM, H. P. J. VAN DEN BERG, H. M. LA CHAPELLE. Mr. J. H. ABENDANON en B. HOETINK, Secretaris.

De Heeren Dr. J. L. A. BRANDES en P. J. F. LOUW zijn met kennisgeving afwezig.

I. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn gearresteerd, worden de volgende stukken ter tafel gebracht.

a. Een extract uit het Gouvernements Besluit dd. 16 October j.l., N°. 13, waarbij machtiging wordt verleend om, tegen levering van het benoodigde papier en overigens kosteloos, ter Landsdrukkerij te doen drukken 300 (drie honderd) exemplaren van het diploma van lidmaatschap van het Genootschap (Not. pag. 95).

De Secretaris bericht dat het papier waarop de keus der Directie is gevallen, plaatselijk niet in voldoende hoeveelheid voorhanden is, zoodat eerst in het begin van het volgende jaar tot het drukken der diploma's zal kunnen worden overgegaan.

Informatie.

b. Eene missive van den Resident van Banjoemas dd. 20 October j. l., N°. 4858/29, houdende eene beschrijving van de aarden vaas, welke onlangs in de desa Wangon der afdeeling Bandjarnegara dier residentie werd opgegraven, (Not. pag. 107).

Aangezien uit de beschrijving blijkt, dat deze door het directielid VORDERMAN bedoelde vaas veel overeenkomst heeft met in de oudheidkundige verzameling aanwezige voorwerpen, wordt besloten alleen opzending te verzoeken voor het geval het deksel te gelijk met de vaas is aangetroffen en beide voorwerpen blijkbaar bij elkaar behooren.

c. Van den Posthouder te Kajeli, afdeeling Kajeli (Boeroe), residentie Amboina, dd. 23 Sept j. l., N°. 103, ten geleide van eene woordenlijst, in 2 deelen, betrekkelijk de vier talen welke, volgens den inzender, op het eiland Boeroe worden gesproken.

Zullen voorloopig in de verzameling handschriften worden opgenomen.

d. Van de General Verwaltung der Königlichen Museen, KgL. Museum für Völkerkunde te Berlijn, dd. 19 September j.l., houdende mededeeling dat, in voldoening aan het door de Directie gedane verzoek (Not. pag. 79), de gewenschte periodieken, benevens verschillende werken van 's Genootschaps correspondeerend lid Prof. Dr. A. BASTIAN, aan 's Genootschaps adres zijn verzonden.

Informatie.

e. Van het lid J. VAN AALST, dd. 11 October j. l., ten geleide van een facsimile van het opschrift, voorkomende op eene door hem gevonden zuil (Not. pag. 89) en van een afschrift van een en twintig oud Javaansche alphabets, door hem aangetroffen in een perimbon, terwijl tevens het verzoek wordt gedaan om, ten behoeve zijner oudheidkundige nasporingen, wederom een bedrag van *f* 100 beschikbaar te willen stellen.

De Heer BRANDES legt de volgende nota over:

„De *alphabetten* zijn dezelfde als indertijd reeds ontvangen werden van den Heer MEIJER RANNEFT, in dank te aanvaarden en op te nemen in de handschriftenverzameling.

Het *opschrift* is van 796 Çaka, *Caitramâsa dwitiya çukla-pakṣa Haryyang Kaliwuan Buddha wâra tithi nakṣatra Kṛtikâ*, doch de afteekening is onvoldoende om alles met zekerheid te lezen. Het komt mij wenschelijk voor om opzending van den steen zelf te vragen, en zoo dat niet gaat, om een abklatsch te verzoeken.

Wordt besloten:

1°. facsimile en afschrift op te nemen in de verzameling handschriften;

2°. den Heer VAN AALST mededeeling te doen van de bevindingen van het directielid Dr. BRANDES;

3°. hem te verzoeken van de door hem ontdekte inscriptie voorloopig een abklatsch te willen vervaardigen en die aan de Directie aftestaan, en

4°. den conservator der oudheidkundige afdeeling op te dragen een overzicht te geven van hetgeen uit vroegere mededeelingen van den Heer VAN AALST blijkt omtrent de uitkomsten verkregen met de vroeger te zijner beschikking gestelde som.

f. Van den Heer P. J. A. MEERSMANS te Amsterdam, dd. 15 Sept. j. l., waarbij het aanbod wordt gedaan om aan het Genootschap af te staan een dagboek en brieven, van de hand van zijn oud-oom J. HAGEMAN Jczoon, die in Ned. Indië in gouvernementsdienst is geweest, terwijl mededeeling wordt verzocht van de titels der door wijlen den Heer HAGEMAN geschreven werken.

Wordt besloten toezending te verzoeken van de bedoelde bescheiden aan de firma MARTINUS NIJHOFF 's Gravenhage, die zal worden uitgenoodigd voor de overmaking aan de Directie het noodige te verrichten.

Voorts zal den Heer MEERSMANS eene opgave worden verstrekt van de in 's Genootschaps bibliotheek aanwezige werken van den Heer HAGEMAN v[d].

g. Van den Heer J. J. PIGEAUD, civiel geneesheer te Modjokerto, dd. 6 Oct. j.l., houdende aanbieding om ten behoeve van 's Genootschaps oudheidkundige verzameling af te staan:

1°. twee graantempeltjes van andesiet, gevonden op de suikerfabriek Kentjong, district Pare, op de grens van Kediri en Soerabaja, terwijl dergelijke voorwerpen tot nog toe uitsluitend in de residentie Madioen zijn aangetroffen.

2°. een groote tempajan, alleen versierd met een platten band rondom de opening.

Wordt besloten mede te deelen dat de graantempeltjes dankbaar zullen worden aanvaard en dat de Ass. Resident van Modjokerto zal worden uitgenoodigd behulpzaam te zijn bij de opzending dezer voorwerpen, door bemiddeling van het Departement van Onderwijs.

h. Van den w[d]. Kontroleur van Goeboeg, dd. 8 Oct. j.l., N°. 807/68, waarbij de vraag wordt gedaan of toezending wordt gewenscht van een bijna ongeschonden beeld der godin Doerga, gevonden in de desa Brabo, onderdistrict Soegehmanig, district Singenkidoel, onder overlegging van eene uitvoerige beschrijving.

Wordt besloten mede te deelen dat op het bezit van dit beeld zeer veel prijs wordt gesteld.

i. Van den Regent van Toeloengagoeng (Ngrowo) dd. 29 Oct. j.l., ten geleide van de twee toegezegde Raksasabeelden (Not. 107).

De conservator der oudheidkundige verzameling bericht dat deze voorwerpen nog niet zijn ontvangen.

j. Van 's Genootschaps correspondeerend lid, Dr. A. B. MEIJER te Dresden, dd. 4 Sept. j.l., waarbij, onder overlegging van photographische afbeeldingen van eene klapperschaaf afkomstig van Calcutta en van eene in gebruik op het eiland Mattij (Noorden van Nieuw-Guinea), het verzoek

wordt gedaan hem eene dergelijke schaaf te bezorgen uit de Preanger-Regentschappen.

Aan den conservator der ethnologische verzameling wordt opgedragen aan het verzoek van Dr. Meijer te voldoen.

II. De Voorzitter:

1°. legt over een aan hem gericht schrijven van den wd. Consul voor Siam te Batavia, dd. 30 October j.l., ten geleide van de navolgende geschenken van Z. M. den Koning van Siam:

a. een boekwerk in 39 deelen in de Siameesche taal, hetzelfde werk waarmede onlangs, door tusschenkomst van den Minister van Koloniën, 's Genootschaps bibliotheek is verrijkt (Not. pag. 44);

b. 23 verguld zilveren, zilveren en koperen medailles, geslagen in Siam.

Wordt besloten, door bemiddeling van den wd. Siameeschen Consul alhier, aan Z. M. den Koning van Siam den eerbiedigen dank der Directie aan te bieden voor het door Z. M. gegeven blijk van belangstelling in 's Genootschaps verzamelingen, en de beschrijving der medailles als bijlage dezer notulen op te nemen.

2°. bericht, dat uit rondlezing terug is de verhandeling van den Heer A. A. von Karacson: „De vulkaan Kaba op het eiland Sumatra, in de residentie Palembang" (met 3 kaarten).

Wordt besloten, met het oog op de hooge kosten eener reproductie der kaarten en aangezien de aard van het opstel dit voor eene opneming in het Tijdschrift minder geschikt maakt den Heer von Karacson in overweging te geven zijn arbeid ter beschikking te stellen van het Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap te Amsterdam.

III. De Heer VAN DER CHIJS:

1°. legt ter tafel een exemplaar van het juist van de pers gekomen 15e deel van het Ned. Indisch Plakaatboek.

De vergadering wenscht den Heer VAN DER CHIJS geluk met de voltooiing en besluit, voor zoover betreft de leden die in den loop van dit jaar zijn toegetreden, gebruik te maken van de bevoegdheid aan de Directie toegekend bij artikel 6 van het Algemeen Reglement, aangezien bij het drukken van dit deel van het Plakaatboek geen rekening is kunnen gehouden worden met de aanzienlijke toeneming van het aantal gewone leden, welke in den loop van dit jaar heeft plaats gehad. Voorts wordt besloten dat de oplage van het 16e deel even groot zal zijn als die van de tot nog toe verschenen deelen.

2°. geeft in overweging tot den Directeur v. O. E. en N. het verzoek te richten eene beslissing te willen uitlokken omtrent de bestemming welke zal worden gegeven aan de van Lombok afkomstige geweren, van modern Europeesch fabricaat, voorloopig opgenomen in de ethnologische afdeeling (Not. pag. 11).

Cfm.

3°.

4°. verzoekt machtiging om eenige doubletten der ethnographische verzameling te ruilen tegen eene aan den Heer J. H. F. ZIMMERMANN, vice-consul voor Zwitserland, toebehoorende verzameling munten en penningen.

De gevraagde machtiging wordt verleend.

5°. bericht de ontvangst der navolgende geschenken:

1°. van den heer P. A. DE NIJS BIK:
Nederland, prov. Utrecht, ducaton, 1791. — z.
West Friesland, dubbeltje, 1770. — z.
Engeland, shilling, 1820. — z.
Ned. Indie, duit Java, 1814. — tin.
2 stuiver (bonk), 181. (?). — k.
Straits Settlements, 20 cents, 1893, 1896. — z.
10 „ 1894. — z.
China, 10 cents, z.j.
„ 2 koperen, z.j.
2°. van den heer E. OLISLAEGER:
Mexico, teston, 1850. — z.
Straits Settlements, dollar-cent, 1888,89. — k.
½ „ „ , 1889. — k.
Serawak, dollar-cent, 1888. — k.
Frankrijk, 10 centimes, 1856 — k.
centime, 1892. — k.
Pruissen, 3 Pfennige, 1870. — k.
Duitsch Keizerrijk, 20 Pfennig, 1876. — z.
Argentinie, dos centavos, 1888. — k.
3°. van den heer V. H. DALITZ:
Modjopait-kris
Geelkoperen bijltje, gevonden in de Tji-liwoeng (land Tandjoeng-West).
Sewar, afkomstig van Kroë.
Engeland, penny, 1797. — k.
Zullen in de betrekkelijke afdeelingen worden geplaatst.

IV. De Heer SNOUCK HURGRONJE biedt, namens het buitengewoon lid SAJJID OETHMAN BIN ABDALLAH AL ᶜALAWI, het volgende boekwerk ten geschenke aan:

SAJJID OETHMAN BIN ABDALLAH AL ᶜALAWI.
Taftīḥ al moeqlatain wa-tanbīh al-mafsadatain (weder-legging van het strijdschrift van Aḥmad Chatīb al-Menangkabawī, getiteld Çoelḥ al-djamāᶜatain)

تفتيح المقلتين وتبيين المفسدتين المنجاتين في الرسالة المعماة بصلح الجماعتين للعبد الذليل عثمان بن عبد الله بن عقيل بن يحيى العلوي الحسيني

Tweede vermeerderde druk, Lithogr. Batav. 1314 H. Bibliotheek.

V. De Secretaris stelt voor om de koperen bladen, aan het licht gebracht bij de ontgraving van het 2e Noorderkanaal, in de desa Sidonganti, district Bahoeren, afdeeling Bodjonegoro, tegen den prijs van *f* 1.— per stuk, ten behoeve van de oudheidkundige verzameling over te nemen (Not pag. 99).

Cfm.

VI. Worden benoemd tot gewone leden, de Heeren L. P. TH. HOIJER, Gepensionneerd mijnbouwkundig ambtenaar te Krawang; G. A. SEDÉE, Gewestelijk Secretaris te Ternate; F. H. CORDESIUS, Kontroleur bij het Binnenlandsch Bestuur te Amoerang (Menado); E. G. W. C. DERX, idem te Kepahiang (Palembang); F. R. SPELTIE, idem te Loeboe Lintang (Benkoelen); L. C. WESTENENK, idem te Poetoes Sibau (Wester-afdeeling van Borneo); C. L. BARENTS, idem te Nanga Pinoh (idem); W. A. BERKHOLST, idem te Smitau (idem) A. H. SPAAN, idem te Boentok (Z. en O. afdeeling van Borneo); J. A. EINTHOVEN, idem te Boeloengan (idem); R. W. HEAVISIDE, idem te Brebes (Tegal); R. H. V. DE LANNOIJ, idem te Goenoeng Toea (Sumatra's Westkust); R. C. L. BOSCH, idem te Semangka (Lampongs); J. PH. VAN DRIEST, idem te Tandjong Poera (Sumatra's Oostkust); K. W. GISOLF, idem te Loek Nga (Atjeh); J. C. L. FONTEIJN, idem te Karimon (Riouw) en Dr. C. SWAVING, idem te Boengamas (Palembang).

Van de ledenlijst wordt op verzoek afgevoerd, de Heer J. A. AECKERLIN.

Niets meer te verhandelen zijnde, sluit de Voorzitter de vergadering.

De Voorzitter,
G. A. SCHERER.

De Secretaris,
B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag 1 December 1896.

Tegenwoordig de Heeren Mr. J. A. VAN DER CHIJS, w^d^. Voorzitter, Dr. J. L. A. BRANDES, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, H. D. H. BOSBOOM, H. P. J. VAN DEN BERG, Mr. J. H. ABENDANON en B. HOETINK, Secretaris.

I. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden de volgende stukken ter tafel gebracht:

a. Eene missive van den 1sten Gouvernements-Secretaris, dd. 4 November j.l., N°. 2298, ten geleide van de door den Assistent-Resident der Doesoenlanden H. E. D. ENGELHARD samengestelde „Aanteekeningen betreffende de Kindjin-dajaks in het landschap Baloengan", met machtiging om de gedeelten welke daarvoor geschikt zullen worden geoordeeld, in het Tijdschrift op te nemen. (Not. pag. 92).

Overeenkomstig het prae-advies van den Heer VAN DER CHIJS wordt besloten tot opneming in het Tijdschrift.

b. Van denzelfden, dd. 4 November j.l., N°. 2322/*b*, ten geleide van het door den gewezen Controleur der onderafdeeling Melawi (afdeeling Sintang, residentie Wester-afdeeling van Borneo) J. P. J. BARTH samengestelde verslag eener reis door de landschappen aan de Boven-Pinoeh, met daarbij behoorende nota en bijlagen, met machtiging om dit stuk, met uitzondering van de in de nota voorkomende „Aanteekeningen betreffende het bestuur der negri's afzonderlijk", in het Tijdschrift op te nemen (Not. 1895 pag. 104).

In rondlezing.

c. Van den Directeur van O. E. en N., dd. 27 November j.l., N°. 12533, ten geleide van een bronzen bel (Not. 1895, pag. 42).

Zal in de oudheidkundige verzameling worden geplaatst.

d. Van den Resident van Banjoemas, dd. 28 November j.l., N°. 5569/29, houdende mededeeling dat het fragment van het deksel (alleen bestaande uit een rand zonder bodem) hetwelk bij de in zijn bezit zijnde aarden vaas is aangetroffen (Not. pag. 107 en 110) verloren is gegaan.

Wordt besloten mede te deelen dat, bij gemis van het deksel, op de vaas geen prijs wordt gesteld.

e. Van de Hoofd-Commissie van het Rotterdamsch Leeskabinet, dd. 31 October j.l., waarbij ruiling van edita wordt voorgesteld.

Wordt besloten het Rotterdamsch Leeskabinet op te nemen onder de instellingen waarmede wordt geruild.

f. Van 's Genootschaps correspondeerend lid Dr. A. B. MEIJER, dd. 29 September j.l., waarbij de toezending wordt aangekondigd van twee werken van zijne hand.

De bibliothecaris wordt uitgenoodigd bij ontvangst der bedoelde werken, daarvan mededeeling te doen.

g. Van het Bestuur der Berliner Geselschaft für Anthropologie, Ethnologie und Urgeschichte, dd. 19 October j.l., houdende mededeeling van de toezending, ingevolge aanvraag van 's Genootschaps correspondeerend lid Dr. A. BASTIAN, der jaargangen 1873, 1878 en 1885 van de verhandelingen van dit Genootschap, zijnde de jaargangen 1871 en 1884 niet meer voorhanden.

U. s.

h. Van den offg. Superintendent Indian Museum te Cal-

cutta dd. 6 November j.l., N°. 205/D., ten geleide van de deelen I en II van den numismatischen catalogus (Not. pag. 78) met toezegging dat de volgende deelen zullen worden toegezonden zoodra die zullen gereed zijn.

U. s.

i. Van den asst. Librarian India office, dd. 29 October j.l., ten geleide van drie deelen van de „Zend Avesta", ten geschenke aangeboden door den Secretary of State for India.

U. s.

j. Van 's Genootschaps lid, den Heer J. Knebel, dd 3 November j.l., waarbij, onder dankzegging voor de toezending van het door Dr. Brandes bezorgde afschrift van een deel van een „Babad Pasir" (Not. pag. 104), wordt medegedeeld dat de vertaling daarvan door hem is ter hand genomen en dat op de uitgaaf door het Genootschap van tekst en vertaling door hem prijs zal worden gesteld.

Informatie.

k. Van het lid, den Heer F. A. Liefrinck, dd. 30 October j.l., waarbij, onder toezending van een door hem geleend Paswara handschrift (kropak No. 581), het verzoek wordt gedaan het abusievelijk bezorgde lontar-handschrift terug te sturen (Not pag. 106).

In handen van den conservator der handschriften.

l. Van den Heer Th. van der Ven te Kendal, dd. 9 November j l., ten geschenke aanbiedende 5 munten, afkomstig van Atjehsche graven. (Malthezer munten).

Zullen in de numismatische afdeeling worden geplaatst.

II. De w^d^. Voorzitter:

1° bericht de ontvangst der navolgende geschenken:

1°. van den Heer POUVROT: Duitsche O. Afrika Compagne, ropij, 1892. — z.

2°. van den Heer P. A. DE NIJS BIK, Utrecht, dukaton, 1742. — z.

3°. van den Kapitein der Chineezen TJIONG YONG HIAN te Medan:

eene groote Chineesche amulet (Stewart Lockhart No. 1654).

2°. doet, namens den Bibliothecaris, het voorstel om den Minister van Binnenlandsche zaken te verzoeken ten behoeve van 's Genootschaps bibliotheek af te staan een exemplaar van de 4° uitgaaf van Mr. SERRURIER's Wajang Poerwa.

Wordt besloten zoowel een exemplaar van de groote als van de kleine uitgaaf aan te vragen.

III. De Heer VAN DEN BERG biedt, namens den Heer W. E. VAN CHARANTE, ten geschenke aan:

Duitschland, Reichskassenschein van 8 Mark.

Numismatisch kabinet.

IV. De Heer BRANDES:

1°. biedt, namens het eerelid A. BARTH, ten geschenke aan een overdruk van diens verhandeling: „Deux chapitres du Saurapurāṇa (Mélanges Charles de Harlez) en van diens opstel: „Die Religion des Veda, von Hermann Oldenberg" (Journal des Savants 1896).

Bibliotheek.

2°. deelt mede dat het ten behoeve van 's Genootschaps verzameling vervaardigde afschrift van het aan den Heer LAURENS toebehoorende handschrift „Koentara Radjaniti of de Wetgeving van den Sultan van Bantam" (met vertaling) thans gereed is, zoodat het origineel, dat tot dat doel door hem wordt ter tafef gelegd, aan den eigenaar zal kunnen worden terugaangeboden (Not. pag. 102).

De Secretaris wordt uitgenoodigd voor de terugzending van het manuscript zorg te dragen.

3°. legt over de navolgende nota:

„Het hds. van boomschors, dat in de Juni-vergadering ter tafel werd gebracht en ontvangen werd van den Heer H. T. ANDREAS, kontroleur van Toelang Bawang, levert een *pangkak*-verzameling, d. w. z. een *pustaka* of *kutika*-bloemlezing. Het heeft, uitgelegd, een lengte van 2.43 M., bij een breedte van 14 cM. en is gevouwen in bladzijden van 7 à 8 cM. Het ziet er vrij nieuw, althans nog versch, uit en is duidelijk geschreven, doch bevat tallooze schrijffouten van allerlei aard, waaronder er zijn die het hoogst waarschijnlijk maken, dat het een copie is van een ouder exemplaar. Over het algemeen zou men de taal van sommige gedeelten ervan veeleer Maleisch hebben te heeten dan Lampongsch, doch in andere heeft deze laatste taal, het Abungsche dialekt, de bovenhand. Ook het gebezigde schrift vertoont de Abungsche eigenaardigheden, waar deze vooral, zooals bij de *dja*, op den voorgrond treden. De juiste bedoeling der onderdeelen van het hds. is niet altijd gemakkelijk te vatten, daar bij de *kutika's*, waarvoor men vooral het rijke opstel van Dr. B. F. MATTHER, in Tijdschr. v. Ind. T. L en Vk., deel XVIII, kan nazien, de regel voor de uittelling en de waarde der voorkomende figuren uiterst zelden opgegeven is. Hier, waar de vele fouten de lezing af en toe ook nog onzeker maken, is het soms zelfs bezwaarlijk den zin der woorden te vatten, nog daargelaten dat men op uitdrukkingen, Lampongsche woorden, stuit, die in de toegankelijke hulpmiddelen nog niet of nog niet voldoende verklaard en toegelicht zijn. Om een denkbeeld te geven van den omvang der vergissingen van den schrijver zij hier slechts gewezen op *dakkina* voor *daksina*, *parba* voor *purba* (wat een constante schrijfwijs kan zijn), bl. 1 en 2; *hudja* voor *hudjaw*, *pingging* voor *pingping* bl. 3; *tégang*

voor *tégi*, *harĕ* voor *harĕng*, *létĕngĕn* voor *lĕngĕn*, *panjaradjang*, *panjarandjan*, *panjaradjan* voor *panaradjang* (?) bl. 5 en 6; *halu* voor *hulu*, *kingta* voor *kita* bl. 7, *kapuluh* voor *kasapuluh*, *pangstima* voor *pastima* bl. 9, enz. enz, want dit zijn geenszins alle fouten die op die bladzijden voorkomen, terwijl men soortgelijke overal kan aanwijzen. Soms heeft men te raden, en is het mogelijk dat er een onbekend woord staat, en zou het slechts door vergelijking uit te maken zijn of de gegeven spelling wellicht ook aan een gangbare uitspraak of vervorming of verknoeiing beantwoordt. Dat vraagt men zich bijv. af bij bl. 50 — 54, — het hds. telt in het geheel 64 bladzijden, gedeeltelijk met figuren gevuld, — waar men vindt *datiya* lees *ditiya*, *bahda* lees *buda*, *igara* lees *anggara*, *bĕlaspati* lees *bĕraspati*, *kabĕlastjaratjara* lees *Sanestjara*, d.i. Zondag, Woensdag, Dinsdag, Donderdag, Zaterdag, *kaĕpat* lees *kaĕpak*, *kapuluh* lees *kasapuluh*, *katalĕsan hapil* lees *katĕlasan hapit*, d.i. Kapat, Kasapuluh, en Hapit Kayu (de 2e helft van de twee maanden lange maand Hapit van het Ploegjaar), in een opsomming waarin *kasiwa* (= Kasanga) is overgeslagen. Op bladz. 36 vindt men het Noorden tegenover het Oosten en het Zuiden tegenover het Westen, dat staat waar het Zuiden gezocht zou worden, geplaatst. In de tabellen van bl 42—48 waarin o. a. het alphabet in zijn geheel en in een geregelde orde bij drie karakters te gelijk, opgesomd moest voorkomen, *nl. ka, ga, nga*; *tja, dja, nja*; *ta, da, na*; *pa, ba, ma*; *ya, ra, la*; *wa, sa, ha*; enz., vindt men *ka, na, ga*; *ha, dja, nja*; *ta, da, na*; *pa, ba, pa*; *ra, ya, la*; *pa, ta, wa*; *ngga, nda, mba*. Op bl 20—22 vindt men feitelijk hetzelfde als men ook aantreft in de bovenste vakken van bl. 11—17. De beide lezingen zouden in staat stellen den verlangden tekst te herstellen, maar zijn ieder op zichzelf hoogst gebrekking en vertoonen de eigenaardigheid, dat de telling er niet in rondloopt, zooals men toch verwachten zou, waar bij het wichelen immers op alle te voorziene gevallen gerekend pleegt te worden. De

termen waarmede daar gewerkt wordt, zijn er drie op twee partijen toegepast, wat 6 (3 × 2) combinaties geven zou. Men vindt er evenwel niet meer dan 3, die gerepeteerd zijn, in het eene geval (dat van bl. 11—17) tot men een zevende verbinding heeft gekregen!

Dit zij voldoende tot karakteriseering van de door dit handschriftje aangeboden wichelteksten, wier aard men, om hier nog even naar de gedrukte literatuur te verwijzen, gedeeltelijk althans, reeds kennen kan uit VAN DER TUUK's Les Manuscrits Lampongs en possession de M. le Baron Sloet van de Beele, bl. 128—139, manuscrit A—S, bepaaldelijk A III en O, en de daarbij behoorende facsimile teksten; en uit Helfrich's Verzameling Lampongsche teksten, Verh. B. G., deel XLV, bl. 39, n°. XXV. Voorts zie men ook de opstellen van Dubois, Zollinger en Helfrich in het Tijdschr. v. N. I. en de Bijdragen van het Kon. Instituut v. d. T. L. en Vk. van Ned. Indie.

Ten bate van den eigenaar van het hds. zij hierbij een overzicht van het er in gebruikte alphabet gevoegd, dat tot geen opmerkingen aanleiding geeft, dan voor zoover er op blz. 48 een paar ligaturen, in die reeds vermelde opsomming, voorkomen, daar het eigenlijk gezegde Lampongsche alphabet, althans het Abungsche, ze niet kent, en men ook in dit handschrift òf de boventeekens voor de sluit-*ng* en de sluit-*n* òf den klinkerdooder aantreft, ook waar in een woord een neusklank aan een medeklinker vooráfgaat. Over die ligaturen zelf werd elders hier in de Notulen reeds gesproken, en het is dus niet noodig er hier nog eens nader op in te gaan."

U. s.

V. De Heer SNOUCK HURGRONJE biedt ter plaatsing in het Tijdschrift aan eene verhandeling: „Iets over de verjaring in het Moehammedaansche recht?

In handen der Redactie.

VI. De Heer ABENDANON biedt, namens het correspondeerend lid ARISTIDE MARRE, ten geschenke aan:

„Vocabulaire hollandais, malais — malgache de Frederick Houtman de Gouda, revu et augmenté des mots français correspondants (in handschrift).

Zal onder de varia worden opgenomen.

VII. De Secretaris:

1°. brengt ter tafel een gouden ring, afkomstig van Atjeh en naar wordt beweerd zeer oud, onder mededeeling dat dit voorwerp voor 25 Atjehsche dollars te koop is.

Aangezien deze ring geene oudheidkundige waarde bezit, wordt tot terugzending besloten.

2°. stelt voor om in voldoening aan het verzoek van het lid, den Heer J. VAN AALST, wederom een bedrag van *f* 100 ter beschikking te stellen ten behoeve van opgravingen in het district Moentilan.

Wordt besloten den Heer VAN AALST te verzoeken een overzicht te geven van de uitkomsten welke met de vroeger toegestane som zijn verkregen.

VIII. Worden benoemd tot gewone leden, de Heeren R. FENNEMA, Hoofd-Ingenieur te Menado; Mr. L. SERRURIER, Leeraar aan de afdeeling B. van het Gymnasium Willem III te Batavia; H. J. DE GROOT, Gewestelijk Secretaris te Tandjong Pinang (Riouw); P. S. J. EMAN, kontroleur B. B. te Bandar (Palembang); B. H. G. WITTENROOD, idem te Laïs (Benkoelen); G. E. A. BISCHOFF, idem te Gading (Probolinggo); L. M. VONCK, idem te Pamangkat (Westerafdeeling van Borneo) en C. H. HALL, idem m. v. (adres den Heer G. HALL te Soekaboemi).

Op verzoek worden van de ledenlijst afgevoerd de Heeren A. A. A. LABAAR en Mr. J. F. KRÄMER.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

De wd. Voorzitter,
VAN DER CHIJS.
De Secretaris,
B. HOETINK.

APERÇU

DES

DES ACQUISITIONS ET DES PUBLICATIONS

PENDANT

L'ANNÉE 1896.

Les acquisitions de la section ethnographique n'ont été ni bien nombreuses ni bien remarquables. Il faut noter néanmoins entre autres objets acquis: les modèles d'un clepsydre et d'un moulin à pilon pour le riz, provenants de la côte occidentale de Sumatra et présentés par Mr. SCHERER; de plus, un beau bouclier Dayak, donné par Mr. le Docteur KLOOS et un manuscrit de l'île de Lombok, présenté par M. le Dr. BRANDES et unique en son genre parce qu'il se compose exclusivement de gravures sur feuilles de lontar, d'une finesse d'exécution remarquable. Les collections proprement dites, présentant quelque variété et une certaine valeur, ont cependant fait défaut, si l'on en excepte une série de 25 poteaux sacrificatoires des Dayaks, confiés par le Gouvernement aux soins de la Société.

Par contre, le Gouvernement a retiré presque tous les objets précieux qui avaient été capturés lors de l'expédition contre le Radja de Lombok et déposés ensuite dans notre Musée. Ces objets ont été expédiés en Hollande.

Nous devons ici mentionner plus spécialement une collection de photographies, ayant pour objet des ornements tels qu'ils sont portés par les filles des chefs des Dayaks de

Landak (partie occidentale de Bornéo) et offerts par Mr. SCHADEE; de plus, une collection de Vues de Poeloe Weh (Atjeh) présentée par „L'ASSOCIATION D' ATJEH".

Quelques objets intéressants ont également été acquis pour la section archéologique du Musée.

Le SULTAN MOEDA de Koetei (Borneo) a envoyé trois statuettes hindoues en pierre, notables surtout par le lieu de leur provenance; le Régent de Ledok, RADEN MAS TOEMENGGOENG SOERIA DE KESOEMO a donnè une grande cloche en bronze ainsi que plusieurs autres objets du même métal, tandis que la maison MC. NEILL ET Cie de Semarang nous adressait quatre urnes en pierre, contenant des ex-voto's, des moulages sur argile d'images représentant des divinités.

Nous avons acheté en outre une cloche de temple d'un travail admirable et une belle statuette en bronze, ainsi que quelques anneaux et pendants d'oreilles en or etc.

On a découvert une quantité considérable de dolmens dans le district de Djember (île de Java). Quelques uns de ces dolmens, soumis à un examen sommaire, sont évidemment des sépultures très anciennes, ce qui a déterminé la Direction à recommander des recherches ultérieures dans cette même voie.

Le Gouvernement a affecté une somme de 8600 florins pour les travaux de restauration du célèbre temple hindou Mendoet et un ingénieur du gouvernement a été notamment chargé de lever au préalable des plans et des projections de ce monument.

Pour ce qui concerne les nombreuses acquisitions du cabinet numismatique, nous devons nous référer à la table spéciale, annexée à la fin de ce volume. Nous tenons cependant à recommander à l'attention des connaisseurs la collection de médailles siamoises, don gracieux au Musée de S. M. le Roi de Siam.

Des vocabulaires des diverses langues et dialectes en usage dans l'archipel indo-néerlandais sont venus dans le courant de l'année enrichir le fonds déjà existant et acquis à la science linguistique.

Un nombre considérable de manuscrits, composant la bibliothèque du Radja de Lombok et trouvés par Mr. le Docteur BRANDES, membre de la Direction, lors de l'expédition contre ce prince, ont été provisoirement confiés par le Gouvernement à la garde de notre Société.

Un manuscrit javanais a été présenté par Mr. WILKENS. Plusieurs autres manuscrits javanais, ayant appartenu à feu le Docteur COHEN STUART nous ont également été cédés par le Gouvernement. Le Docteur BRANDES a de plus enrichi la collection confieé à ses soins, de quelques manuscrits de Lombok, ainsi que d'autres exemplaires en langues javanaise et malaise, et d'un numéro en langue soundanaise.

Nous avons mis à profit une occasion qui s'est offerte à nous, pour faire exécuter des reproductions photolithographiques de quelques *piagems* gravés en cuivre. Nous en avons fait autant pour quelques autres inscriptions sur plaques de cuivre, trouvées dans le sol, et nous pouvons noter avec satisfaction que toutes ces reproductions ont parfaitement réussi.

Est nommé membre correspondant: S. A. R. Kromă Mün Sommot Amarabandhu, Prince de Siam.

Nous avons à déplorer la perte que la science vient de subir en les personnes de nos membres honoraires Messieurs HOLLE, le Docteur REINHOLD ROST, STAKMAN BOSSE et WEITZEL.

Nous sommes heureux de pouvoir constater que le nombre des membres ordinaires a presque doublé dans le courant de l'année, ce qui constitue un témoignage éloquent de l'intérêt sympathique apporté aux travaux de la Société.

Les publications de 1896 sont les suivantes:

I. Le tome XXXIV des procès-verbaux des séances de la Direction;

II. Les livraisons II—IV du tome XXXIX de la Revue Périodique (Tijdschrift voor Indische taal-, land- en volkenkunde) contenant:

Les vases sacrés des habitants du Tengger.— Calices zodiacaux — par Mr. le Dr. J. H. G. KOHLBRUGGE (avec planche);

Trois mois de séjour à la baie de Humboldt, par Mr. G. L. BINK;

Une histoire de Hamza en langue soundanaise, par Mr. le Dr. Ph. S. VAN RONKEL;

Légendes de desa, rendues d'après les textes javanais par Mr. J. KNEBEL;

Voyage dans les pays de Tandjoeng Kassau, Siantar et Tanah Djawa (côte orientale de Sumatra), par Mr. J. A. KROESEN;

Les Dayaks Moèalang et Sekàdan, (relation d'un voyage) par Mr. L. C. WESTENENK;

Au Centre de Sumatra en 1684, par Mr. le Dr. F. DE HAAN;

Visite d'un Roi bouddhiste au Båråboedoer, par Mr. le Dr. J. GRONEMAN;

Compte-rendu de quelques polémiques arabes, par Mr. le Dr. C. SNOUCK HURGRONJE;

Les origines des sacrifices offerts au Bromo par les habitants du Tengger — La Légende de Kjahi Koesoemo-, par Mr. le Dr. J. H. F. KOHLBRUGGE.

III. la 1e partie du tome XLIX des „Verhandelingen" contenant: „Pararaton (Ken Arok) ou le Livre des Rois de Tumapĕl et de Majapahit, publié et annoté par Mr. le Dr. J. BRANDES;

la IIe partie du même tome, contenant: „Explication des énigmes javanaises en vers les plus répandues", par Mr. W. MEIJER RANNEFT;

la IIe partie du tome L., contenant: Notice sur le district de *Sockadana* par Mr. J. P. J. BARTH.

IV. Le tome XV du „Nederlandsch-Indisch Plakaatboek" par Mr. le Dr. J. A VAN DER CIJSH.

BIJLAGE I.

VERSLAG

DER

VERRICHTINGEN ENZ. VAN DE ARCHAEOLOGISCHE VEREENIGING TE JOGJAKARTA, GEDURENDE HET JAAR 1895.

Gedurende het afgeloopen jaar had ééne mutatie plaats onder de leden van het Bestuur der Vereeniging; de Heer H. J. BOELMAN nl. repatrieerde en werd vervangen door den Heer KAREL A. E. KLÄRING, zoodat dus het Bestuur op Ultimo van het jaar samengesteld was als volgt:

Beschermheer. . . de Heer C. M. KETTING OLIVIER, Resident van *Jogjakarta.*
Eerevoorzitter. . . „ „ Dr. J. GRONEMAN.
President. . . . . „ „ R. M. E. RAAFF.
Vice-President. . . „ „ A. TH. RAAFF.
Secretaris Thesaurier. „ „ O. E. V. HERMENS.
Leden . . . „ „ K. CEPHAS.
. . . „ „ G. A. S. HEMPENIUS.
. . . „ „ J. F. L. GESSNER.
. . . „ „ BARON P. TAETS VON AMERONGEN,
. . . „ „ en KAREL A. E. KLÄRING.

Het aantal leden vermeerderde met 2 en bedroeg dus op 31 December weder 40.

De directe leiding der ontgravingen enz. bleef aan de kundige en ijverige handen van den Heer GESSNER toevertrouwd.

In de eerste plaats werd voortgegaan met het nivelleeren der ruimte tusschen de tempels, met welk werk wij in de eerste helft van het jaar gereed kwamen.

Vervolgens werd, na de daarvoor benoodigde verlegging van een weg, begonnen met de ontgraving van het terrein der onteigende Solosche desa *Karang*.

Hier werden wij zeer teleurgesteld, want geene tempelruines werden daar gevonden. Evenmin belangrijke voorwerpen. Zoo is het dus dubbel gelukkig, dat wij door de bemoeienis van onzen Beschermheer niet gedwongen zijn geworden de aanvankelijke, zeer hooge taxatie voor deze onteigening te betalen. En was, uit een oudheidkundig oogpunt, het doel dat met de onteigening beoogd werd, al mislukt, zoo zijn de daarvoor uitgegeven gelden toch ook niet als verloren te beschouwen, vooreerst, omdat daarvoor het plateau, waarop de tempels staan ook aan die zijde kon blootgelegd worden en ten tweede, omdat wij daardoor terrein wonnen en een uitweg zullen hebben, om in de toekomst de groote massas uitgegraven steenen, waarmede wij steeds geen weg wisten, zoo al niet geheel, dan toch voor een groot deel te kunnen verwijderen.

Eenige getallen kunnen wellicht dienstig zijn om een begrip te geven der werkzaamheden.

In het afgeloopen jaar werden ruim 5000 koelis gebruikt. Achter de Çiwa en Wischnoe tempels werden ongeveer 100 kub: M. grond uitgegraven met zeer vele steenen daarin. Hiermede waren drie tempeltjes aan de zuidzijde, buiten den ringmuur, ontgraven.

De vorengenoemde wegsverlegging had plaats over eene lengte van 330 M. en eene breedte van 5 M. Het blootleggen van het plateau aan de zijde der onteigende desa, had plaats over eene lengte van $97\frac{1}{2}$ M., waarmede een grond- en steenverzet gemoeid was van ± 1950 kub: M.

Verder werden de groote hoeveelheden steenen, die nog steeds vóór de Çiwa, Wischnoe, Nandi en Brahma tempels

waren blijven liggen, weggeruimd. Indem men hierbij in het oog houdt, dat een groot deel der steenen vervoerd moest worden over een afstand van 300 M. en verder de Tjandi's Plaosan en Kali-Bening geregeld onderhouden werden, dan is het duidelijk, dat er werkelijk veel arbeid is gepresteerd.

Met de overbrenging van beelden voor het Museum ter hoofdplaats werd een aanvang gemaakt, Echter werd van eenige zijden de vrees uitgesproken, dat de beelden uit het museum, dat een aan alle zijden geheel open gebouw is, zouden gestolen worden. Met het oog hierop is het overbrengen van beelden voorloopig gestaakt en is terstond de vraag in eene Bestuurs vergadering ter tafel gebracht hoe het gevaar voor diefstal te voorkomen. Als het meest doelmatig werd eene afsluiting met ijzergaas beschouwd, doch daar de kosten hiervan ongeveer *f* 600 zouden bedragen en de Vereeniging niet veel meer dan dit bedrag van de het vorige jaar toegestane subsidie — voor 1895 werd geen tegemoetkoming van de Regeering aangevraagd — over had, moest de uitvoering van dit plan voorloopig worden uitgesteld. Verder bleek, dat de beelden niet zonder meer op den grond kunnen gezet worden in het museum. Het idee, werd daarom overwogen een soort amphitheater te maken uit onbehouwen Tjandisteenen.

Het vervoer hiervan is echter zeer couteus, terwijl buitendien de Tjandisteenen ongelijk van grootte zijn, waardoor het niet goed doenlijk is een eenigszins regelmatig amphitheater te maken.

Zoodra de voor het jaar 1896 aangevraagde subsidie zal zijn toegestaan, zullen definitieve maatregelen genomen worden tot opheffing der vorengenoemde bezwaren aan het gebruik van het Museum klevende.

Belangrijke vondsten werden gedurende het verslagjaar niet gedaan. Eenige gouden en zilveren plaatjes, ook eenige ijzeren voorwerpen, werden gelijk ook eene vooral als „Gè-

sammtansicht" zeer verdienstelijke photographische opname van een amateur, den Heer LIEBENSCHRÜTZ, naar het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen gezonden. Evenzoo een koperen beeldje, dat te *Prenggoek* in het Regentschap *Goenoeng-Kidoel* werd gevonden. Als aanmoediging voor anderen om alle gevonden voorwerpen zoo spoedig mogelijk inteleveren, werd den vinder van het beeldje *f* 10,— uitbetaald en noodigde de Beschermheer den Rijksbestuurder uit, om door de Inlandsche ambtenaren zooveel mogelijk bekendheid er aan te geven, dat voor de inlevering van gevonden voorwerpen goede belooningen zullen worden betaald.

Bij het doen van ontgravingen in de onteigende desa *Karang* werd een beschreven steen gevonden van 54 bij 21 bij 11 c.M. afmeting.

De Inlanders zetten zich dadelijk er toe hem tot een vloersteen te bewerken. Dit kon niet tijdig genoeg verhinderd worden, zoodat de steen, thans in bewaring bij den Secretaris der Vereeniging, gesprongen is.

Bezoeken aan de tempels, vooral door vreemdelingen, hebben nog steeds veelvuldig plaats, gelijk uit het vreemdelingenboek kan blijken.

De Heer GALLOIS, Vice-President van den Raad van Nederlandsch-Indië, en de Heer SCHERER, Lid van den Raad van Nederlandsch-Indië vereerden de Vereeniging met een bezoek aan de tempels en de werkzaamheden aldaar.

De bibliotheek werd verrijkt met de geregeld ontvangen en zeer op prijs gestelde edita van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen en van het Koninklijk Instituut voor de Taal-, Land- en Volkenkunde van Nederlandsch-Indië, alsmede door DR. GRONEMANS „de Garebegs te *Jogjakarta*", DR. BRANDSTETTERS „Geschichte von König

Indjilai", J. J. MIJER's „Brochure over de oudheden van *Prambanan*" en DR. GRONEMANS verhandeling „Veth en Java", alle welke bijdragen ten zeerste geapprecieerd worden.

JOGJAKARTA, 16 Januari 1896.

De President,
R. M. E. RAAFF.

De Sekretaris,
O. E. W. HERMENS.

N. B. Toen dit verslag reeds ter perse was ontving de Vereeniging het zeer gewaardeerde Gouvernements besluit, waarbij haar voor het jaar 1896 op nieuw eene subsidie groot ƒ 3000.— werd toegestaan.

Bijlage II.

(Cf. Notulen 3 Maart 1896, pag. 28, k—).

Toen ik dezer dagen de Proeve van beschrijving .... door F. S. A. De Clercq, gewezen Resident van Ternate en van Riouw in Nederl. Indië, doorlas, is bij mij twijfel opgekomen aangaande de juistheid van sommige opgaven de taal betreffende; in het bijzonder de taal van *Wartoeär* (N.B. een inlander wien ik er naar vroeg sprak uit *Wartoewèr*).

Volgens verklaring van den Radja van Ati-Ati en anderen, is de bergtaal die hier gesproken wordt en die welke men spreekt in het gebergte boven Sekàr éëne en dezelfde; en zoo zou de taal die door den Heer De Clercq Wartoearsch genoemd wordt, dezelfde taal zijn die hier gesproken wordt door de Alfoeren in 't gebergte. Eenige woorden door den auteur tusschen den tekst gevoegd, bewijzen ook wel de overeenkomst, terwijl kleine verschillen of afwijkingen het vermoeden doen ontstaan van onnauwkeurigheden; de afstand toch van hier naar Wartoear is te klein (men kan van hier uit Sĕkar in een dag te voet bereiken) om aan een anderen tongval te denken.

p. 454 eerste alinea, worden sirihvruchten in het Sĕkàrsch *kĕnan*, in het Wartoearsch *kĕmban* genoemd — het zou mij niet verwonderen als hier eene metathesis had plaats gehad, want in de bergtaal hier heet sirih: *kănăn*. Iets lager wordt *wĕdi* kalk genoemd: *wĕdi* is bamboe en daar de kalkdoosjes gewoonlijk van bamboe gemaakt worden, heet een kalkdoos *wĕdi*; wanneer nu een inlander zijn kalkdoos uithaalt en kalk bij zijn sirih gebruikt en men hem vraagt hoe hij dat noemt, zal hij zeggen *wĕdi*, zijn doos bedoelende. Kalk is hier *Kawolk*.

In de 2de alinea: „varken W. *doer*" moet zonder twijfel zijn: *ndoer*. Jaarvogel is in de bergtaal hier, zoowel *wamar* als *mangăwé*; gele paradijsvogels hier, *woembi*.

p. 452, muskaatnoten *henggi*, zou ik volgens de uitspraak hier liever *hengi* schrijven.

De meeste afwijkingen echter vertoonen de telwoorden en, altijd in de veronderstelling dat men mij goed ingelicht heeft en te Wartoear en hier éène taal gesproken wordt, komt het mij waarschijnlijk voor dat De Clercq ôf verkeerd is ingelicht door de tolken ôf zelf verkeerd verstaan heeft; hetgeen trouwens niet te verwonderen is daar het in 't begin zeer moeilijk is den juisten klank te vatten, te meer daar de inlanders gewoonlijk sirih of tabak in den mond hebben, hetgeen het articuleeren der woorden niet bevordert.

p. 464 geeft de Heer de Clercq de telwoorden van 1 tot 10 en zegt dan op p. 465 dat het tweede *timboe* komt omdat zij bij vijf tellen. Dat zij bij vijf tellen is zeer juist; minder juist is het gebruik van dat tweede *timboe* en dat die verschillende vijtallen als 't ware niet van elkaar zouden te onderscheiden zijn, zooals men uit de opgave van De C. zou kunnen opmaken.

Daarom, hoewel ik mijn woordenlijst nog niet voldoende heb gecontroleerd om die als vertrouwbaar te durven opzenden, zend ik U vast een volledig overzicht van de telwoorden van 1 tot 1,000,000. Uit dat overzicht zal blijken dat de manier van tellen zoo primitief niet is als aanvankelijk schijnt, maar overeenkomt met de wijze van tellen in de meeste, ook Europeesche, talen in gebruik: het fransche *quatre-vingts* is geheel gelijk aan 't alfoersch *tomdidjoengara*; *soixante-dix* = *tomdidjoetéri práa* enz. Wil men dus tot de ontwikkeling van een volk besluiten uit zijne wijze van tellen, dan komen ze er hier nog zoo heel slecht niet af.

Overzicht van de *telwoorden* in de taal die gesproken wordt in het *gebergte van Kapaur tot aan Sèkar* (exclus.)

De eigenlijke telwoorden zijn:

1 = wo; po; pona.
2 = rīk.
3 = téri.
4 = ngara.
5 = temboè.

Die woorden worden echter nooit alleen gebruikt. Tellen veronderstelt te tellen voorwerpen; is er niets bepaalds te tellen dan gebruiken zij het woord *hĕré*, zooveel als het maleische *barang*.

1 hĕré wo = barang 1.
2 „ rīk „ 2.
3 „ téri „ 3.
4 „ ngara „ 4.
5 „ temboè „ 5.

Verder als 5 gaan zij niet, maar tellen bij die 5 = hĕré temboe tot tien:

6 hĕré temboè hĕré wo = barang 5 en barang 1.
7 „ „ „ rīk „ 5 „ 2.
8 „ „ „ téri „ 5 „ 3.
9 „ „ „ ngara „ 5 „ 4.
10 práa.

Daarna beginnen zij weer op nieuw; van 1 tot 10 wordt achter *prăa* gezet tot aan 20.

11 prăa hĕré wo.
12 „ „ rīk.
13 „ „ téri.
14 „ „ ngara.
15 „ „ temboè.
16 „ „ „ hĕré wo.
17 „ „ „ „ rīk.
18 „ „ „ „ téri.

19 prăa hĕré temboè hĕré ngara.

20 tomdĭdjò wo.

Van 20 tot 100 wordt alles uitgedrukt of geconstrueerd met 20 = *tomdidjò:* òf door vermenigvuldiging òf door bijtelling.

21 tomdidjò wo hĕré wo.

22 „ „ „ rīk.

23 „ „ „ téri.

24 „ „ „ ngara.

25 „ „ „ temboè.

26 „ „ „ temboè héré wo.

27 „ „ „ „ „ rīk.

28 „ „ „ „ „ téri.

29 „ „ „ „ „ ngara.

30 „ „ práa = 1 twintig en 10.

31 „ „ „ hĕré wo.

32 „ „ „ „ rīk.

33 „ „ „ „ téri.

34 „ „ „ „ ngara.

35 „ „ „ „ temboè.

36 „ „ „ „ „ hĕré wo.

37 „ „ „ „ „ „ rīk.

38 „ „ „ „ „ „ téri.

39 „ „ „ „ „ „ ngara.

40 „ rīk = 2 × 20.

41 „ „ hĕré wo.

42 „ „ „ rīk.

43 „ „ „ téri.

44 „ „ „ ngara.

45 „ „ „ temboè.

46 „ „ „ „ heré wo.

47 „ „ „ „ „ rīk.

48 „ „ „ „ „ téri.

49 „ „ „ „ „ ngara.

50 „ „ práa = 2 × 20 + 10.

51 tomdidjò rīk práa hĕré wo.
56 „ „ „ „ temboė hĕré wo.
57 „ „ „ „ „ „ rīk.
59 „ „ „ „ „ „ ngara.
60 „ téri = 3 × 20.
69 „ „ hĕré temboė hĕré ngara.
70 „ „ pràa = 3 × 20 + 10.
79 tomdinjò téri práa hĕré temboė heré ngara.
80 „ ngara = 4 × 20.
90 „ „ prầa = 4 × 20 + 10.
96 „ „ „ heré temboė heré wo.
99 „ „ „ „ „ „ ngara.

N.B. De veelvouden van twintig spreken zij gewoonlijk uit als ware het eèn woord, veelal hoort men dan ook de *oe*klank :

tomdi*djoe*rīk 40.
tomdi*djoe*téri 60.
tomdi*djoe*ngara 80.

100 rati wo.
101 „ „ heré wo.
106 „ „ „ temboė heré wo.
110 „ „ práa.
156 „ „ tomdidjo rīk práa heré temboe heré wo.

enz. tot 200; de getallen van 1 tot en met 99, hierboven, komen achter *rati wo*.

De veelvouden van 100 worden op dezelfde wijze geconstrueerd als die van 20.

200 rati rīk.
300 „ téri.
400 „ ngara.
500 „ temboe.
600 „ „ rati wo.
700 „ „ „ rīk.
800 „ „ „ téri.
900 „ „ „ ngara.

1000 ripi wo.
2000 „ rik.
3000 „ téri.
4000 „ ngara.
5000 „ temboe.
6000 „ „ ripi wo.
7000 „ „ „ rik.
8000 „ „ „ téri.
9000 „ „ „ ngara.
10.000 hala po (N.B. wo = po = pona).
15.000 „ „ ripi temboe.
19.000 „ „ „ „ ripi ngara.
20.000 „ rīk.
30.000 „ téri.
40.000 „ ngara.
50.000 „ temboe.
60.000 „ „ hala po.
70.000 „ „ „ rīk.
80.000 „ „ „ téri.
90.000 „ „ „ ngara.
100.000 kĕti wo.
200.000 „ rik.
300.000 „ téri.
400.000 „ ngara.
500.000 „ temboe.
600.000 „ „ kĕti wo.
750.000 „ „ „ rīk hala temboė.
800.000 „ „ „ téri.
900.000 „ „ „ ngara.
1.000.000 bara wo.
enz.

Barangara kĕti temboė kĕti téri hala temboe hala rīk ripi temboė ripiwo rati temboė ratirīk tomdidjoengara heré temboė herengara = 4.876.789.

XII

Is er sprake van bepaalde voorwerpen dan wordt *hĕrė* niet gebruikt, de te tellen zaak wordt genoemd en dan onder eene meer algemeene benaming het getal opgegeven.

b. v.

hoeveel rijksdaalders? = ringi *pan* tĕnip?
drie rijksdaalders = „ „ téri.
vijf bladen papier = soerit „ temboė.
zes messen = pot temboė *tap* po.
8 menschen = tondi temboe *djoe* téri.
9 kinderen = jekok „ „ ngara.
2 vogels = djé *djoe* rīk.
5 borden = pingen *ken* temboe.
6 tatoemboe's = kapino temboė *tīm* po.
3 geweren = snaphaan *tim* téri.
4 lampen = lampoer *pė* ngara.
2 prauwen = ndja *moer* rīk.
3 stukken hout = adop „ téri
1 stok = „ *pihè* wo.
hoeveel lucifers? = gari-garis *ih* (*ihi*) tĕnip?
slechts een pakje = „ „ *ngo'oet* pona.
2 boomen = adop *wĕré* rīk.
8 muskaatnoten = hengi temboe *kéhi* téri.
Gij moet drie pillen innemen = ko adop nowà *kéhi* téri.
enz. enz. gij obat innemen bol drie.

BIJLAGE III.

LIJST

van ingekomen boekwerken gedurende het 1e kwartaal 1896.

Aeckerlin (*J. A.*), Dari hal penjakit kolera. Di tjitak pada kadoea kalinja. Betawi 1895. 8°.

كتاب الرياض الوردية *Aḥmad* al-Mĕnangkabāwī, ar-Rijādh al-wardijjah fi'l-oeçoel at-tawḥīdijjah wal-foeroe^c al-fiqhijjah tĕrkarang dĕngan bhasa Mĕlajoe. Cairo, 1311 H.

ضوء السراج *Aḥmad* al-Mĕnangkabāwī, Dhau as-sirādj pada mĕnjatakĕn tjitra isrā dan mi^{c}rādj etc. Cairo 1312 H.

روضة الحساب في علم الحساب *Aḥmad* al-Chaṭīb al-Mĕnangkabawī, Raudhat al-ḥoessab fī ^{c}ilm al-ḥisāb.

Aan den rand: Ḥoesain bin Moehammad al-Maḥalli, Sjarḥ as-sachāwijjah al-moesamma bifatḥ al-barijjah gedr. Cairo, 1310 H.

الجواهر النقية في الاعمال الجيبية *Aḥmad* al-Mĕnangkabāwī, al-Djawāhir an-naqijjah fi'l-a^{c}māl al-djaibijjah.

Aan den rand: Risālat al-Mārdinī fī'l-^{c}amal birroeb^c al-moedjajjab. Cairo, 1309 H.

Almanak Melajoe. Akan goena Taoen 1896. Tahoen ka I. Batavia 1896. 8°.—Van de firma Albrecht & Rusche.

Javaansche-Almanak voor 1896 (drie en veertigste jaargang). Semarang 1896. 8°.

[illegible] —Van de firma G. C. T. Van Dorp & Co.

Ballot (*J.*), Historisch overzicht van de maatregelen tot verbetering van den paarden- en veestapel in Nederlandsch-Indië. Batavia 1895. 8°.—Van den schrijver.

Muziek-, tooneel- en dansvereeniging „Excelsior". *Batavia* 1895. Statuten. Batavia-Solo 1895. 8°. — Van de firma Albrecht & Rusche.

Planten- en dierentuin te *Batavia*. Catalogus van de tentoonstelling van decoratieve kunst, enz. 24 November — 1 December 1895. Batavia 1895. 8°.

Beauvoir (*de*), Australie; voyage autour du monde. Quatrième edition. Paris 1870. 8°. — Van den Heer Landolt.

Berg (*L. W. C. van den*), Principes du droit Musulman selons les rites d'Abou Hanîfah et de Châfi'î, traduit du Hollandais avec l'autorisation de l'auteur par R. de France de Tersant avec la collaboration de M. Damiens. Algers 1896. 8°.

Berge (*M. S.*), De la juridiction Française en Tunisie, étude de législation et de jurisprudence. (Extrait du Bulletin de la Société de législation comparée.) Paris 1895. 8°.

Bergsma (*E. H.*), Plaatselijke en gewestelijke raden in Nederlandsch-Indie. Proefschrift. Amsterdam 1895. 8°. — Van den schrijver.

Boekoe segala roepa penjakit dan obatnja. Bergoena kapada segala orang boemi-poetera di Hindia-Nederland dan orang tjina. Menoeroet karangannja toewan docter C. L. Van den Burg. Batavia-Solo 1896. 8°.

Boissevain (*G. M.*), Memorie betreffende het muntvraagstuk. Amsterdam 1895. 8°,

Bolsius (*A.*), Uit het land der Alifoeren. (Overgedrukt uit de studien op Godsdienstig, Wetenschappelijk en Letterkundig gebied. XXVIIIe Jaarg. Dl. XLV.) Utrecht 1895. 8°.— Van den schrijver.

Borel (*H.*), Wijsheid en schoonheid uit China. Amsterdam. 8°.— Van den schrijver.

Brink (*Dr. J. ten*), Geschiedenis der Nederlandsche letterkunde; geillustreerd onder toezicht van J. H. W. Unger. Met gekleurde en ongekleurde afbeeldingen, facsimile's, tekstfiguren en portretten. 1e, 2e en 3e aflevering. Amsterdam 1895. 8°.

Buddharakkhita, Jinâlankâra or „Embellishments of Buddha." Edited, with introduction, notes, and translation by James Gray. London 1894. 8°.

„Spaar-en hulpbank S. S." te *Buitenzorg*. Reglement. Batavia-Solo 1895. 12°.—Van de firma Albrecht en Rusche.

Burg (*Dr. C. L. van der*), Persoonlijke gezondheidsleer voor Europeanen, die naar Nederlandsch-Indië gaan of daar wonen. Amsterdam 1895. 8°.

Burnouf (*E.*), La Bhagavad-Gîtâ (Le Chant du bienheureux). Traduit du sanscrit. Seconde édition. Paris 1896. 8°.

Bussemaker (*Dr. C. H. Th.*), De behandeling der algemeene geschiedenis. Rede bij de aanvaarding van het hoogleeraarsambt aan de Rijksuniversiteit te Groningen, den 16en Maart 1895 uitgesproken door—. 's-Gravenhage 1895. 8°.

Calvert (*A. F.*), The exploration of Australia. London 1695. 8°.

Institut *Colonial* International. Compte Rendu de la Session tenue à la Haye les, 9, 10, 11 en 12 Septembre 1895. Paris 1895, 8°.

La main-d'oeuvre aux *Colonies*. Documents officiels sur le contract de travail et le louage d'ouvrage aux Colonies. 1re Série. Tome I (Publication de l'Institut colonial international à Bruxelles). Paris 1895. 8°.

Cowell (*E. B.*), The jātaka or stories of the Buddha's former births. Translated from the Pāli by various hands, unter the editorship of. —. Vol I, translated by R. Chalmers. Vol II, translated by W. H. D. Rouse. Cambridge 1895. 8°.

Cramer (*A. C.*), Makassaarsche vertaling van Wisselings rekenboek. 1e stuk. Batavia 1895. 8°.

Dijkstra (*H.*), Kom en zie! Verhalen uit de zending in Oost-Indië. Leiden. 8°.

Eck (*R. van*), Dr. J. J. de Hollander. Handleiding bij de beoefening der land- en volkenkunde van Nederlandsch Oost-Indië. Eerste deel. Vijfde druk. Om- en bijgewerkt door—. Breda 1895. 8°.

Faes (*J.*), Geschiedenis der Tjikandi-landen. Naar de authentieke stukken bewerkt (Uitgegeven door de Maatschappij van Nijverheid en Landbouw in Nederlandsch-Indië.) Batavia 1895. 8°.

Faille (*P. de Roo de la*), Preanger-Schetsen. (Niet in den handel). Batavia 1895. 8°.—Van den schrijver.

Fokkens (*F.*), Landrenteonderzoek op Java. Semarang-Amsterdam 1896, 8°. — Van den schrijver.

Groneman (*Dr. J.*), De garĕbĕg's te Ngajogyåkartå. Naschrift. (Overgedrukt uit de bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indie, 6e Volgr., deel II.) 8°.—Van den schrijver.

Heeres (*Mr. J. E.*), De opkomst van het Nederlandsch gezag in Oost Indië. Verzameling van onuitgegeven stukken uit het oud-koloniaal archief. Tweede reeks. (Buitenbezittingen). Derde deel. 's-Gravenhage 1895. 8°.

Hellwald (*F. von*), Kulturgeschichte in ihrer natürlichen Entwickelung bis zur Gegenwart. 4 Auflage. Neu bearbeitet von M. von Brandt; Professor Dr. Ludwig Büchner u. s. w. 1e Lieferung. Leipzig 1895. 8°.

Hewitt (*J. F.*), The ruling races of prehistoric times in India, South-Western Asia and Southern Europe. Volume II. Westminster 1895. 8°

Hippofiel, I. De remonteering van het Nederlandsch-Indische Leger en de verbetering der Indische paardenrassen. II. De verbetering der paardenrassen op Sumatra.

(Overgedrukt uit de Indische Gids, October en December-afl. 1890.) Batavia 1891. 8°.

Hoëvell (*G. W. W. C. Baron van*), Einige weitere Notizen über die Formen der Götterverehrung auf den Süd-wester und Süd-Oster Inseln. [Mit Tafel XIV.] (Separat-Abdruck aus: „Internationales Archiv für Ethnographie"; Bd. VIII, 1885.) Leiden 1895. 4°. Van den schrijver.

Hooyer (*G. B.*), De krijgsgeschiedenis van Nederlandsch-Indië van 1811 tot 1894. Deel I. Met een atlas van 42 kaarten. Den Haag- Batavia 1895. 8°.

Jacobsen, Reise in die Inselwelt des Banda-Meeres. Bearbeitet von P. Roland, mit einem Vorwort von Rudolf Virchow. Berlin 1896. 8°.

Toelichting der regelen omtrent de verhuring van grond door inlanders aan niet-inlanders op *Java* en Madoera. Vastgesteld bij de ordonnantie van 26 November 1895 (Staatsblad No. 247). Batavia 1896. 8°.

Proefstation „Oost *Java*". Mededeelingen. Nieuwe serie No. 19. Onderzoek der variëteiten door Dr. J. H. Wakker. (Overgedrukt uit het Archief voor de Java-Suikerindustrie 1896, afl. 2). Soerabaia 1896. 8°.

Proefstation „Oost-*Java*". Mededeelingen. „Nieuwe serie, No. 20. Bijdragen tot de kennis der rietvijanden door J. D. Kobus. V. Discophora celinde stoll. Met plaat. (Overgedrukt uit het archief voor de Java-Suikerindustrie 1896, Afl. 5). Soerabaia 1896. 8°.

Proefstation voor suikerriet in „West-*Java* " te Kagok-Tegal. Mededeelingen No. 23. Het zuur rot door Dr. F. A. F. C. Went. Met plaat. Overgedrukt uit het archief voor de Java-Suikerindustrie 1896, Afl. 6). Soerabaia 1896. 8°.

Proefstation voor suikerriet in West-*Java* te Kagok-Tegal. Mededeelingen No. 22. Zaai proeven door Dr. F. A. F. C. Went en H. C. Prinsen Geerligs. (Overgedrukt

uit het Archief voor de Java-Suikerindustrie 1896, Afl. 4). Soerabaia 1896. 8°.

Staatsspoorwegen op *Java*. (Westerlijnen). Verzameling der circulaires uitgegeven door den Chef der 4e afdeeling. Batavia — Solo 1895. 8°.—Van de firma Albrecht en Rusche.

Spoorwegen op *Java*. Loop der treinen met spoorkaart van Java. (Tweede herziene druk). Ingaande 5 Januari 1896. Batavia — Solo 1896. 12°.— Van de firma Albrecht en Rusche.

Jenks (*E.*), The history of the Australasian Colonies. (From their foundation to the year 1893). Cambridge 1895. 8°.

[illegible] Hadji Pamasa toetoeroettanning poestaka radja poewara panoenggilannipoen bab satoenggal kawĕngkoe salĕbĕtting sĕrat Maha darma babon hanggitannipoen swargi Raden Ngabehi Rongga Warsita, poedjangga dalĕm hing nagari Soerakarta hadiningrat, kabangoen denning toewan H. D. Kiliaan hing Soerakarta, djilid 2.

[illegible] Sĕrat babad Dipanĕgaran oetawi pĕrang tanah djawi nalika taoen 1825, doemoegi taoen 1830, babon saking tĕmboeng walandi hanggitannipoen toewan J. Hageman katĕdak hing tĕmboeng djawi dening pambantoening

toewan H. D. Kiliaan. Soerakarta 1895. — Van de firma Albrecht en Rusche.

Koemala Sĕkti [illegible] Soerakarta 1895. Sĕrat poerwa lampahhan koemala sĕkti sarta mawi rinĕngga gambarring ringgit 7 hadĕggan. Van de firma Albrecht en Rusche.

Klerks (*E. A.*), Geographisch en ethnographisch opstel over de landschappen Korintji, Sĕrampas en Soengai Tĕnang. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXIX). Batavia 1895. 8°. — Van den schrijver.

Knebel (*J.*), Darmakoesoema of Seh Djamboekarang. Desalegende uit het Javaansch meegedeeld. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXIX.) Batavia 1895. 8°.—Van den schrijver.

Laboulaye (*E.*), Histoire des Etats-Unis. Trois tomes. Cinquième et Sixième édition. Paris 1870 et 1876. 8°. Van den Heer Landolt.

Marcuse (*Dr. A.*), Die Hawaiischen Inseln. Mit vier Karten und vierzig Abbildungen nach photographischen Original-Aufnahmen. Berlin 1894. 8°.

Maatschappij *Massarang*. Verslagen over de jaren 1891, 1892 en 1893. Batavia 1892—1894. 4°.

Mayer (*L. Th.*), Practisch Maleisch-Hollandsch, Hollandsch-Maleisch handwoordenboek, benevens een „kort begrip den Maleische woordvorming en spraakleer". Amsterdam-Semarang 1895. 8°.

Meijer (*A. B.*), und R. Parkinson, Album von Papúa-Typen. Neu-Guinea und Bismarck-Archipel. Etwa 600 Abbildungen auf 54 Tafeln in Lichtdruck. Dresden 1894. F°.

Navarre (*Dr. P. J.*), Manuel d'hygiène coloniale. Guide de l'européen dans les pays chauds. Paris 1895. 8°.

Nederlandsch-Indisch Onderwijzersgenootschap. Verslag van de handelingen der eerste jaarlijksche algemeene vergadering, gehouden te Batavia den 28en Juni 1895. (Uitgebracht door het hoofdbestuur ingevolge art. 28 van het huishoudelijk reglement). Batavia 1895. 8°.— Van den Heer P. J. van Ravesteijn.

Nederlandsch-Indische hypotheekbank. Verslagen over de jaren 1892, 1893 en 1894. Batavia 1893-1895. 8°.

Oldemeule (*L. H. J. F. van Bevervoorden tot*), De financieele verhouding van Nederland tot Nederlandsch-Indië. (Proefschrift). Utrecht 1895. 8°.

Oldenberg (*H.*), Die Religion des Veda. Berlin 1894. 8°.

Oudemans (*Dr. J. A. C.*), Die Triangulation von Java, ausgeführt vom Personal des Geographischen Dienstes in Niederländisch Ost-Indien. Vierte Abtheilung. Das primäre Dreiecknetz. Im auftrag des Ministeriums der Kolonien und unter Mitwirkung von J. C. A. van Asperen und W. G. Teunissen, bearbeitet von —. Haag 1895. 4°.

Philipsz (*H.*), De algemeene sendbrieven der heiligen apostelen als: een van Jacobus, twe van Petrus, drie van Johannes, en een van Judas mitsgaders d'openbaringe van Johannes uit de oorspronkelijke Grixe taale in Singaleesche spraake overgeset, en met toestemming van de Hooge Overheid deses eilands in 't ligt gegeven door —. Colombo 1776. 4°.— Van den Heer H. J. Kroon.

Pigeaud (*Dr. J. J.*), Iets over kinderopvoeding. Raadgevingen voor moeders in Indië. Samarang 1896. 8°.

Powell (*B. H. Baden-*), A short account of the land revenue and its administration in British India: with a sketch of the land tenures. With map. Oxford 1894. 8°.

Preller (*L.*), Griechische Mythologie. Erster Band. Theo-

gonie und Goetter. Zweiter Band. Die Heroen. Berlin 1860/61. 8°.— Van den Heer Landolt.

Ragozin (*Z. A.*), Vedic India as embodied principally in the Rig-Veda. London 1895. 8°.

Rāy (*Pratāpa Chandra*), The Mahabharata of Krishna-Dwaipayana Vyasa translated into English prose. Published and distributed chiefly gratis by.—Anuçasana Parva. Calcutta 1893 8°.

Retana (*W. E.*), Archivo del bibliófilo Filipino. Recopilación de documentos históricos, cientificos, literarios y politicos y estudios bibliográficos. Tomo primero. Madrid 1895. 8°.

Roorda (*T.*), Beknopte Javaansche grammatica, benevens een leesboek tot oefening in de Javaansche taal. Vierde verbeterde druk. Zwolle 1893. 8°.

سيد عثمان بن عبد الله بن عقيل بن يحيى العلوي اين سبوه رساله كچيل برنام دفع الوقيعة والمين الذين في صلح الجماعتين *Sajjid Oethmān bin Abdallah Alawi* Daf'oel waqi'ah walmain alladaini fi Çoeḥli'ldjamā'atain. Batavia 1331 H. — Van den schrijver.

Salinan Staatsblad dan bijblad dari jang baroe kaloewar teroes keblakang sampe tahon 1816 aken goenanja anak negri dan sesamanja. Bagian 2, 3 dan 4. Batavia 1895. 8°.—Van de firma Albrecht en Rusche.

Onderling ondersteuningsfonds gevestigd te *Samarang*. Eerste jaarverslag. Samarang 1891. 8°.

[illegible] Tatĕdakan sĕrat-sĕrat hoen-danghoendang pranatan sasaminipoen hingkang kadawoehakĕn denning Kangdjĕng Raden Adipati Sasrå

di Ningrat hingkang kaping sĕkawan papatih dalĕm hing Soerakarta hingkang djoemĕnĕng sapoenika wiwit kala sawĕg kakarsakakĕn hamakili papatih dalĕm, djilid 1. Soerakarta 1895. 8°. — Van de firma Albrecht en Rusche.

***Schoch* (*C. F.*), De heerendiensten op Java en Madura volgens het Regeerings-Reglement van 1854. (Proefschrift). 's-Gravenhage 1891. 8°.**

***Schulman* (*J.*), Restitution d'un florin d'or a Goedard (Gothard), seigneur de Heyden. Amersfoort 1895. 8°. Van den Heer Van der Chijs.**

***Selenka* (*Emil und Lenore.*), Sonnige Welten. Ostasiatische Reise-Skizzen von—. Borneo-Japan-Java-Sumatra-Vorderindien-Ceylon. Mit 200 Abbildungen im Text und 9 facsimilierten Vollbildern. Wiesbaden 1896. 8°.**

Mestfabriek te *Semarang*. Circulaire aan suikerriet-, koffie-, tabak- en indigo-planters in Nederlandsch-Indië. Semarang. 8°.

Sergi (*G.*), The varieties of the human species. Principles and method of classification. City of Washington 1894. 8°. (Smithsonian miscellaneous collections 969).

Seymour (*P. H.*), Bibliography of aceto acetic ester and its derivatives. City of Washington 1894. 8°. (Smithsonian miscellaneous collections 970).

Met *Sie-Anoe* naar Edi. Een bescheiden bijdrage tot de kennis van een deel van Atjeh, in zijn beteekenis voor Neerlands handel, nijverheid en scheepvaart. Apeldoorn 1895. 8°.

Snelleman (*J. F.*) en J. F. Niermeyer, Java, geographisch, ethnologisch, historisch, door Prof. P. J. Veth. Tweede druk. Bewerkt door —. Haarlem 1895. 8°.

Raden *Soerja Karta Lĕgawa*. Tjarita Djahidin kalawan piwoerock sĕpoelna disoendakeun koe. Batawi 1896. 8°.

Steinmetz (*Mr. S. R.*), Het goed recht van sociologie en

ethnologie als universiteitsvakken. 's-Gravenhage 1895. 8°.

Stok (*Dr. J. P. Van der*), Studiën over getijden in den Indischen archipel. XII. Cotidal lines in de Java- en Chineesche zee. (Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs, Afdeeling Nederlandsch-Indië, 1894—1895). Batavia 1895. 8°.

Strachey (*J.*), India. New and revised edition. London 1894. 8°.

„Cultuur-maatschappij *Tandjong Pinang*" te vestigen te Batavia. Prospectus, begrooting, inschrijvingsbiljet. Batavia 1895. 4°.

Tawney (*C. H.*), The Kathākoça or treasury of stories. Translated from Sanskrit manuscripts by —. With appendix, containing notes by E. Leumann. London 1895. 8°.

Ufford (*J. K. W. Quarles van*), Nieuwe werken. Ethnologische Studien zur ersten Entwicklung der Strafe von S. R. Steinmetz. Leiden, S. C. van Doesburg, Dl. II, 1892; Dl. I, 1894. (Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Kon. Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap.) 1895. 8°.—Van den schrijver.

Verbeek (*R. D.*), Eenige beschouwingen op het gebied van het mijnrecht. 8°.—Van den schrijver.

Verbeek (*R. D.*), Cijnsheffing bij mijnconcessies. 8°.—Van den schrijver.

Vidal (*D. J. Montero y*), Historia General de Filipinas desde el descubrimiento de dichas islos hasta neustros dios. Toms II y III. Madrid 1895. 8°.

Vorstman (*R.*), Vijf jaren scheiding van tafel en bed. (Brieven uit Indië aan zijne vrouw). Amsterdam 1895. 8°.

Waddell (*L. A.*), The Buddhism of Tibet or Lamaism with its mystic cults, symbolism and mythology,

and in its relation to Indian Buddhism. London 1895. 8°.

Wilberforce (R. G.), An unrecorded chapter of the indian mutiny. Compiled from a diary and letters written on the spot. With illustrations. Second edition. London 1894. 8°.

Woodward (R. S.), Smithsonian geographical tables. City of Washington 1894. 8°.

Wunderlich (W. F. H.), Insulinde. Land en volk van Nederlandsch-Indië. Zutphen 1895. 8°.

IJzerman (J. W.), J. F. van Bemmelen, S. H. Koorders en L. A. Bakhuis, Dwars door Sumatra. Tocht van Padang naar Siak, onder leiding van den Hoofd-Ingenieur der Staatsspoorwegen J. W. IJzerman, beschreven door—. Haarlem — Batavia 1895. 4°.

Zondervan (H.), Bangka en zijne bewoners. Met een kaart. Amsterdam 1895. 8°.—Van den schrijver.

schrijven van den Heer J. A. AECKERLIN (secr. der Lamp. distr.), leveren één *piagĕm* van Bantĕn, in duplo, en wel die welke indertijd, volgens het afschrift van Dr. H. N. VAN DER TUUK naar „twee exemplaren", uitgegeven is in Tijdschr. Ind. T. L. en Vk., XXIX, als no. 2; de eene plaat is vermoedelijk het origineel en de andere een copie.

Die welke als het origineel zal moeten gelden, heeft naar alle waarschijnlijkheid door vuur geleden, is gescheurd, en mist links ter zijde en bovenaan een paar stukken. De vorm is eenigszins afwijkend, daar de plaat, die bovendien van geel koper is, en op den rand met een smal zilveren lint, waarvan slechts een gedeelte gespaard is, versierd was, niet als gewoonlijk eenvondig langwerpig vierkant is, maar van boven een dubbel ogief vertoonde. Hoog minstens 64 cM., is deze plaat 27,5 cM. breed en aan ééne zijde met 41 regels in Arabisch schrift beschreven, het bovenschrift هجرة النبوية سنة ١٥٨٣ en het onderschrift هجرة النبي صلي الله عليه وسلم سيو ساتوس سيكت توڠف تاهن زي niet medegerekend.

De andere plaat, die van rood koper is en waarvan de afmetingen 45,5 op 24,5 cM. zijn, is van boven voorzien van een met een paar zilveren ringetjes bevestigden zilveren hengsel. Zij levert het stuk almede in Arabisch schrift en op ééne zijde van het koperen blad, in 33 regels, met het bovenschrift alleen, aangezien het onderschrift hier niet voorhanden is. Op de keerzijde vindt men hier daarentegen het begin van de *piagĕm* nog eens (foutief) terug, ڤيڠت اڠكڠ انداڠ كڠ جڠ سلطان ابى النصر عبد القهار مرحوم كڠ جڠ سلطان حج ماتڠ اڠكڠ ڤتوا كڠ جڠ

Daar het stuk reeds naar den eisch is uitgegeven, kunnen de platen dadelijk weder teruggezonden worden om de bovengenoemde Heeren in de gelegenheid te stellen ze den eigenaar SOETAN RATOE BOEAI NOENJAI, te Kota boemi, onder dankzegging, die ook hun toekomt, weder te doen

geworden. Slechts zou het overweging verdienen er een paar photographische afbeeldingen (zoo dit kan) van op te bergen in 's Genootschaps verzamelingen, en schijnt het niet overbodig er op te wijzen, dat van de twee hier nog eens vermelde jaarcijfers het laatste dat van de uitvaardiging is (Hijrah 1150 = A. D. 1737), en het eerste den tijd in herinnering brengt van het zelfstandig optreden van Sultan HAJI, den grootvader van den uitvaardiger van het stuk (Hijrah 1082 = A. D. 1671)."

Onder dankbetuiging zullen deze voorwerpen aan de eigenaren worden teruggezouden, nadat van de piagĕm's eenige photographiën zullen zijn gemaakt. Bovendien zal de Heer TAMSON in de gelegenheid worden gesteld kennis te nemen van het opstel van wijlen Dr. H. N. VAN DER TUUK.

III. De Voorzitter doet voorlezing van het praeadvies, door de Heeren BRANDES en SNOUCK HURGRONJE uitgebracht naar aanleiding van de taalkundige verhandelingen van den Heer G. J. OUDEMANS (Not. pag. 8 en pag. 17).

Wordt besloten den Heer OUDEMANS in overweging te geven bedoelde verhandelingen ter beschikking te stellen van Prof. Dr. A. C. VREEDE, die bezig is eene nieuwe uitgaaf van het Javaansche Woordenboek voor te bereiden.

IV. De Heer VAN DER CHIJS:

1°. bericht de ontvangst der navolgende geschenken:

a. van het lid J. M. H. VAN OOSTERZEE:

Egypte, Abdoe'l Hamid Khan, Vijf piaster, 10de regeerings jaar. — z.

Atjeh, Mas. — g. (Millies no. 136).

b. van den heer P. A. DE NIJS BIK:

Frankrijk. Louis d'or, 1787. — g.

c. van den heer G. P. H. H. GONGGRIJP:

Turkije. Machmoed II, piaster, 30e regeeringsjaar. — z.

d. van het lid Mr. J. H. ABENDANON:

Siam. Ovale medaille, doel onbekend. — z.

Porceleinen wisselgeld, 9 soorten.

1/4 foeang (nieuwere muntslag). — k.

1/8 idem (idem). — lood of zink.

1/16 „ („). — „ „ „

Kauri's, in geel koper nagebootst.

Foeang met de tra (zegel): son. — z.

Idem „ „ „ : prasat. — z.

Tikal „ „ „ : „ — z.

e. van het lid G. E. C. GUFFROY. 2 Hindoe muntjes. — z. (NETSCHER EN V. DER CHIJS no. 125).

f. van den Consul Generaal der Nederlanden te Bangkok, R. C. KEUN VAN HOOGERWOERD, een Siameesch voorwerp, doel onbekend.

Zullen in de betrekkelijke verzamelingen worden geplaatst.

2°. doet het navolgende voorstel:

„Aan den heer ED. JACOBSON te Pasir Klapa (halte Tjibeber) te vragen, of hij dan wel één zijner familieleden in het bezit is van de zilveren prijsmedaille, van Regeringswege in 1829 toegekend aan J. I. L. L. JACOBSON, voor thee, op Java gefabriceerd en geëxposeerd op eene in genoemd jaar te Batavia gehoudene tentoonstelling; zoo ja, het Genootschap behulpzaam te zijn in het verkrijgen van bedoelde medaille dan wel eener beschrijving, liefst vergezeld van eene nauwkeurige afbeelding."

Cmf.

3°. deelt mede dat een brief van de Directie van het Genootschap, dd. 26 Aug. 1842 en gericht aan G. DE SERIÈRE, als bijlage II voorkomt in G. DE SERIÈRE, Mijne loopbaan in Indie.

Informatie.

4°. biedt ter plaatsing in het Tijdschrift aan. „Eene lijst van burgerlijke Europeesche gezaghebbers over Soerabaja".
In handen van de redactie van het Tijdschrift.

5°. brengt hulde aan de nagedachtenis van 's Genootschaps eerelid K. F. HOLLE. Wijzende op de veelzijdige talenten van den overledene, brengt spreker in het bijzonder in herinnering zijne zeldzame en onverflauwde belangstelling in het streven van het Genootschap, — waarvan hij o. a. blijk gaf door zooveel mogelijk de bestuursvergaderingen bij te wonen en door nauwkeurig kennis te nemen van al hetgeen van wege het Genootschap werd uitgegeven — en zijne krachtige medewerking tot 's Genootschaps bloei waarvan zijne talrijke brieven, vragen en inlichtingen een niet minder welsprekend getuigenis afleggen dan zijne verrijking van de verschillende verzamelingen, in het bijzonder die der handschriften, en zijne bijdragen voor de Verhandelingen en het Tijdschrift.

Spreker eindigt met den wensch dat het Genootschap onder zijne leden steeds waardige navolgers moge vinden van zijn ontslapen eerelid: KAREL FREDERIK HOLLE.

De vergadering geeft blijk van hare onverdeelde instemming met deze hulde aan wijlen den Heer HOLLE en besluit eene lijst van de door dezen in het Tijdschrift enz. geplaatste opstellen als bijlage bij deze notulen te voegen.

V. De Heer LA CHAPELLE biedt ten geschenke aan, een kruik van aardewerk voor drinkwater, afkomstig uit Midden-Arabië (cf. Bilderatlas zu „Mekka" von Dr. C. SNOUCK HURGRONJE. XXXVII, No. 8).

Zal in de betrekkelijke verzameling worden geplaatst.

VI. De Heer BRANDES:

1°. biedt, namens den Heer M. C. SCHADEE, controleur te

Melaboeh, ten geschenke aan, 14 photographieën van sieraden, gedragen door dochters van hoofden van de Landak Dajaks (Wester-afdeeling van Borneo), vergezeld van eene nota van toelichting.

Zullen in de verzameling photographiën worden opgenomen.

2o. biedt, namens den Heer H. K. H. WILKENS ten geschenke aan, een Javaansch handschrift, een *sĕrat kaṇḍa*, gevonden in de nalatenschap van zijn vader, den maker van het Javaansche Woordenboek, J. A. WILKENS,

Zal in de verzameling handschriften worden geplaatst.

3o. bericht, dat hem door den Heer J. A. DIEDUKSMAN te Djogjakarta ter bezichtiging en ontcijfering is afgestaan eene tot nog toe onbekende koperen plaat, een quitantie leverende van Çaka 833 (= A. D. 911).

Informatie.

4o. stelt voor, ter beschikking van de Archaeologische Vereeniging te Djogjakarta te stellen één exemplaar van de werken van de Heeren YZERMAN en Dr. GRONEMAN betrekkelijk de oudheden van Prambanan, en het Bestuur van genoemde Vereeniging in overweging te geven om deze boekwerken in den pendopo te Prambanan te bewaren en het publiek de gelegenheid te geven tot raadpleging.

Cfm.

5o. geeft in overweging, de aandacht der Regeering te vestigen op den staat waarin het oostelijke gedeelte van de 3e galerij van den Boeroeboedoer zich bevindt, aangezien daarin een ernstig gevaar voor bezoekers kan schuilen

Cfm.

6o. deelt mede, dat hem is gebleken dat een groot deel der reliefs van den Boeroeboedoer, o. a. die welke voorkomen aan de binnenzijde van de balustraden die de ga-

lerijen afsluiten, niet afgebeeld zijn; terwijl, bij den tegenwoordigen stand der wetenschap, juist de voorstellingen welke daarop worden aangetroffen van het hoogste belang zijn.

Naar aanleiding van de mededeeling dat weldra van 's Genootschaps buitengewoon lid K. CEPHAS eenige photographieën van bedoelde basreliefs zullen worden ontvangen, wordt besloten vooralsnog niet nader op deze aangelegenheid in te gaan.

7° betoogt de wenschelijkheid van het samenstellen eener behoorlijke beschrijving van den Mendoet-tempel vóór tot de restauratie wordt overgegaan.

Wordt besloten ter zake den Ingenieur der 1e klasse J. NIJHOUT VAN DER VEEN te raadplegen.

VII. De Heer LOUW.

1° vraagt machtiging om in voldoening aan een verzoek van 's Genootschaps eerelid W. P. GROENEVELDT, aan dezen een exemplaar toe te zenden van een facsimile van het Formosaansche geschrift, genoemd op bl. 31 van de Notulen 1876, en bl. 16 van de Notulen 1889.

De gevraagde machtiging wordt verleend.

2°. deelt mede dat de bibliothecaris van de „Société de Finlande" het voorstel heeft gedaan tot ruiling van edita.

Wordt besloten van dit aanbod geen gebruik te maken.

VIII. De Heer BOSBOOM biedt ten geschenke aan twee photographieën van Bataksche steenen doodkisten en eene photographie van een Bataksch huis, gelegen op het hoogste punt van het schiereiland Samosir [Tobameer], welke photographieën zijn vervaardigd door den opzichter bij de triangulatie K. E. KEIL.

Zullen in de betrekkelijke verzameling worden geplaatst.

IX. Wordt benoemd tot gewoon lid, de Heer M. DE BAKOUNINE, Consul van Rusland te Batavia.

Wordt weder op de ledenlijst gebracht, de Heer H. C. VAN DEN HONERT, Commissaris der Deli Maatschappij, te Medan (Deli).

Niets verder te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

De Voorzitter,
G. A. SCHERER.

De Secretaris,
B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag 2 Juni 1896.

Tegenwoordig de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter; Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. J. L. A. BRANDES, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW, H. D. H. BOSBOOM, H. P. J. VAN DEN BERG, H. M. LA CHAPELLE en B. HOETINK, Secretaris.

I. De notulen der vorige vergadering worden goedgekeurd.

II. Wordt aangeteekend dat op Dinsdag den 26en Mei jl. het Museum is vereerd geworden met een bezoek van 's Genootschaps eerelid, Z. M. den Koning van Siam, vergezeld van H. M. de Koningin en omgeven van een aanzienlijk gevolg, en H. H. M. M. 's Genootschaps verzamelingen met groote belangstelling in oogenschouw hebben genomen, terwijl Z. M. Zaterdag den 28en Mei zijn bezoek heeft herhaald, ten einde nader kennis te nemen van 's Genootschaps verzameling handschriften en opschriften.

III. Worden ter tafel gebracht de navolgende stukken:

a. Eene missive van den 1en Gouvernements-Secretaris, dd. 4 Mei j.l., No. 907, ten geleide van eene situatie-teekening van het lustverblijf „Narmada" en houdende mededeeling dat de Opperlandvoogd geene termen heeft gevonden om van bedoeld lustverblijf op 's Lands kosten photographische opnamen te doen maken, zooals door de Directie in overweging was gegeven (Not. 1895, pag. 85).

Wordt besloten 's Genootschaps lid P. DE ROO DE LA FAILLE

te Ampenan, uit te noodigen de op deze teekening voorkomende legenda te willen vervangen door betere en zoo mogelijk eene beschrijving van Narmada samen te stellen welke, met de teekening, in het Tijdschrift zal kunnen worden gepubliceerd.

b. Een renvooi van den Directeur van O. E. en N., dd. 12 Mei j.l., No. 11854, ten geleide van een gouden ring, in den grond gevonden in de desa Tenggoeloean, onderdistrict Wagir, district Kota Malang, residentie Pasoeroean.

Aangezien deze ring geene oudheidkundige waarde bezit, wordt besloten in overweging te geven dien ter beschikking van den vinder te stellen.

c. Van den Resident van Kedoe dd. 4 Mei j.l., No. 1845/10, in antwoord op eene desbetreffende vraag der Directie (Not. pag. 25) mededeelende dat de bedoelde gouden voorwerpen zijn gevonden op een tegalveld, ressorteerende onder het gebied der desa Nglorok, onderdistrict Pingit, district Prapag, afdeeling Temanggoeng in genoemd gewest.

Kennisgeving.

d. Van denzelfden, dd. 12 Mei j.l., No. 11369, ten geleide van de navolgende oudheden door den Regent van Ledok, Raden Mas Toemenggoeng Soeria di Koesoemo, aan het Genootschap ten geschenke gegeven, als:

1. groote klok (No. 959[a]).
2. schenkblad (No. 1808[a]).
3. bonang (3 stuks) (No. 1064[a] en No. 1067[a]).
4. kleine dierklok (No. 980[a]).
5. groote ringen (2 stuks) (No. 1272[b]).
6. kleine id. (No. 1266[g]).
7. wierookbrander (No. 818[a]).
8. ovale dierklok (No. 990[a]).

Zullen, onder dankbetuiging, in de oudheidkundige verzameling worden geplaatst.

e. Van den Resident van Timor en Onderhoorigheden, dd. 30 April j.l., No. 764/30, ten geleide van drie woordenlijsten der Aloreesche, Beloesche en Endehsche talen, de eerste samengesteld door den posthouder MEULEMANS en de tweede door pastoor A. MATHIJSEN, terwijl niet blijkt wie de vervaardiger is der in de laatste plaats genoemde lijst.

Zullen voorloopig in de verzameling handschriften worden bewaard.

f. Van den Heer H. T. ANDREAS, kontroleur van Toelang Bawang, dd. 9 Mei j.l., ten geleide van een piagem en een manuscript, toebehoorende aan PANGERAN TIANG MERGA, welke ter bezichtiging worden aangeboden.

Dr. BRANDES bericht dat de piagem volkomen gelijk is aan die welke, in twee exemplaren, in de vorige vergadering is ter tafel gebracht en verklaart zich bereid het handschrift aan een nader onderzoek te onderwerpen, tot welk doel dat in zijne handen wordt gesteld.

g. Van den Heer E. JACOBSON te Pasir Klapa, halte Tjibeber, dd. 14 Mei jl., in antwoord op een tot hem gericht verzoek (Not. pag. 50) mededeelende dat hem niets bekend is van eene zilveren prijsmedaille welke aan wijlen zijnen vader, den 27en Dec. 1848 te 's Gravenhage overleden, zou zijn toegekend en daarentegen ten geschenke aanbiedende een cachet van parelmoer, waarop, behalve eenige figuren welke misschien op den aanplant van thee betrekking hebben, de datum: „27 April" voorkomt.

Het cachet zal worden opgenomen in de sphragistische verzameling.

IV. De Voorzitter bericht dat uit rondlezing is terugontvangen:

1°. de missive van den Directeur van O. E. N., dd. 9 Mei jl., n°. 4878, houdende verzoek om het gevoelen der Directie te vernemen naar aanleiding van de door den Minister van Koloniën aan de Regeering verstrekte opdracht om na te gaan welke der aan het Genootschap ter bewaring afgestane voorwerpen, afkomstig van Lombok, moeten worden teruggevorderd.

Wordt, na beraadslaging, besloten een eerbiedig beroep te doen op de medewerking van 's Genootschaps Beschermheer, Z. E. den Gouverneur-Generaal, ten einde den Minister van Koloniën te bewegen om af te zien van het voornemen tot verkoop van de aan het Genootschap in bewaring gegeven Lombokschatten.

2°. de „Nota van Toelichting behoorende bij het contract gesloten met het landschap Goa op den 26en Oct. 1894" (Not. 1895, pag. 109 en Not. pag. 8 en pag. 46).

Zal in de Verhandelingen worden gepubliceerd.

V. De Heer VAN DER CHIJS:

1°. bericht de ontvangst der navolgende geschenken:

a. van het lid VAN OOSTERZEE:

Hamburg. 10 Mark, 1875. — g.

b. van het lid LIM LIANG BOE:

Madras. Kwart pagoda, z. j. — z.

Moersjidabad. Ropij, z j. — z. (twee exemplaren).

c. van den heer V. H. DALITZ:

Nederland, halve ducaton (Utrecht), 1788. — z.

Belgie, daalder, 1640. — z.

Engeland, halve crown, 1820. — z.

Mexico, peso, 1783. — z.

toston, 1777. — z.

d. van den Heer H. INGERMAN:

Papieren geld. Medan. BROWN en Co., vijf dollars, 1890.

Blanco-wissel en kwitantie van de Deli Maatschappij te Medan.

c. van den heer P. A. DE NIJS BIK:

Duitsch Nieuw-Guinea, 5 en 1 Mark, 1894.—z.

2°. geeft in overweging af te zien van het voornemen om de bijlagen, behoorende bij de verhandeling van den Heer J. P. J. BARTH (Not. pag. 14) te drukken, aangezien daaraan groote practische bezwaren verbonden zijn.

Wordt besloten bedoelde bijlagen, met uitzondering der kaart, mede in de Verhandelingen op te nemen.

3°. doet, namens den Heer H. E. STEINMETZ, gewezen Ass.-Resident van Wonosobo, de vraag of het voornemen bestaat om diens brief dd. 5 Dec. 1894 van wege het Genootschap uit te geven.

Wordt besloten het antwoord hierop aan te houden tot de volgende vergadering.

VI. De Heer LA CHAPELLE biedt ten geschenke aan een uit Arabië afkomstig koperen drinknapje (sjerbah).

Zal in de ethnologische verzameling worden geplaatst.

VII. De Heer BRANDES:

1°. bericht dat de koperen platen afkomstig uit de Lampongsche districten (Not. pag. 16, pag 34 en pag. 48), en die welke door den Heer J. A. DIEDUKSMAN ter bezichtiging werd afgestaan (Not. pag. 52) dank zij vooral de goede zorgen van den Heer F. VOGELZANG, eersten graveur op het Topographisch Bureau, op meesterlijke wijze zijn afgedrukt en stelt de Vergadering in de gelegenheid zich daarvan te overtuigen.

Wordt besloten 's Genootschaps hartelijken dank te betuigen aan den Heer F. VOGELZANG vd.

2°. geeft in overweging, mede 's Genootschaps dank aan

te bieden aan den Dirigeerend apotheker der 1e klasse, den Heer E. POLAK, voor de bereidwilligheid waarmede ZHEdG. heeft voldaan aan het verzoek om koperen platen uit Kĕḍiri (Not. pag. 45) voor bestudeering beter geschikt te maken door die te zuiveren van vuil en oxyde.

Cfm.

VIII. De Heer LOUW biedt, namens den Heer W. DE KEMPENAER, ten geschenke aan een aarden, verglaasd potje (n°. 1929a) gevonden op het Zuidergebergte in het Malangsche, op de koffieonderneming Soember Mangis Kidoel.

Zal in de oudheidkundige afdeeling worden geplaatst.

IX. De Heer BOSBOOM biedt, namens het eerelid H. HELB, diens portret aan voor 's Genootschaps album.

Zal in het daarvoor bestemde album worden geplaatst.

X. Wordt besloten:

1°. te benoemen tot correspondeerend lid, Z. K. H. KROMĂ MÜN SOMMOT AMARABANDHU van Siam;

2°. 's Genootschaps gewezen Secretaris, Mr. J. H. ABENDANON, uit te noodigen op nieuw als lid der Directie zitting te willen nemen.

XI. Worden benoemd tot gewone leden de Heeren:

Dr. H. GABRIEL, Consul Generaal van Duitschland te Batavia; H. INGERMAN, Secretaris van de Administratie der Deli Maatschappij, te Medan; Mr. H. A. VAN DE POEL, Vice-President van het Hooggerechtshof, te Batavia; Mr. J. H. MATTHES, President van den Landraad te Salatiga; Mr. P. H. FROMBERG, Ambtenaar t/b. van den Directeur van Justitie, te Batavia; H. J. W. VAN LAWICK VAN PABST, tijdelijk Hoofd-Inspecteur te Batavia; D. HAAGMANS, Hoofd-administrateur der Deli-Cultuur-Maatschappij, te Medan; Mr. G. D. WILLINK, Voorzitter van den Landraad te Demak; LIE HWIE LAM, koopman te Bodjo (Kendal); G. HOOGENRAAD, Ass. Resident

te Semarang; E. GORDON, idem te Sidhoardjo; H. V. BARON BENTINK, id. te Koedoes: J. H. F. TER MEULEN, id. te Bangil; Ch. P. J. BLOK, id. te Djoewana; C. M. VERLOOP, id. te Batang; H. C. A. G. DE VOGEL, id. te Tasikmalaja; G. A. F. J. OOSTHOUT, id. te Ambarawa; J. W. VAN DER VALK, id. te Banjoewangi; L. Ch. H. FRAENKEL, id. te Toeloeng Agoeng; F. C. H. CRAMER, id. te Soemenap; F. K. W. VAN CATTENBURGH, id. te Wonosobo; J. C. BARON VAN BOETZELAER, id. te Lingga; V. L. DE LANNOY, id. te Loeboe Sikaping; W. P. VAN BERKEL BIK, id. te Banjermasing; J. A. G. BRUGMAN, id. te Makasar; E. MEERTENS, Gewestelijk Secretaris te Bandoeng; A J. BARON QUARLES DE QUARLES, id. te Solo; H. J. WIJERS, id te Pekalongan; J. A. PECQUEUR, id. te Rembang: Th. L. BOGAARDT, id. te Kediri; C. L. G. CASTENS, id. te Pasoeroean: G. L. H. KRUISBOOM, id. te Besoeki; H. C. H. DE BIE, kontroleur der 2e kl. à la suite, te Tjiandjoer, W. C. BLANKEN, id. te Bandoeng.

XII. Op verzoek worden van de ledenlijst afgevoerd, de Heeren E. Th. VAN DELDEN; M. C. DANNENBARGH; Mr. W. C. VEENSTRA; C. DEIJKERHOFF en S. H. SCHAANK.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

De Voorzitter,
G. A. SCHERER.

De Secretaris,
B. HOETINK.

BIJLAGE IV.

BIJDRAGEN

VAN

WIJLEN K. F. HOLLE.

TIJDSCHRIFT.

1857. Proeve van Soendasche poëzij (sindirs), VI, 114—124.
1859. Honderd en een Soendasche spreekwoorden, X, 62—79.
1863. Pijagem van den Vorst van Mataram, XIII, 492—496.
1866. Eene vraag [wat beduidt de naam Bagelen?], XVI, 377—379.
" Vlugtig berigt omtrent eenige lontar-handschriften, afkomstig uit de Soenda-landen . . . . . . met toepassing op de inscriptiën van Kwali, XVI, 450—470.
1867. Voorloopig berigt omtrent vijf koperen plaatjes, door Raden Saleh gevonden in een offerhuisje bij de kampong Këbantënan, XVI, 558—567.
" Snippers betreffende Indische land- en volkenkunde, XVI, 568—570.
" Bijdragen tot de geschiedenis der Preanger-Regentschappen, XVII, 316—367.
" Soendasche raadsels, XVII, 369—376.
" De batoe-toelis te Buitenzorg, XVII, 483—488.
" Snippers, XVII, 558—568.
" Soendasche spreekwoorden, XIX, 271—295.
1870. Snippers, XIX, 472—489.
" Het schrijven van Soendaasch met Latijnsche letter, XX, 91—107.
1871. De koperen plaatjes van Këbantënan, XVIII, 367—369.
" Snippers, XX, 63—69.

1871. Snippers, XX, 153—165.
„ „ XX, 231—240.
1876. De kaart van Tjiëla of Timbanganten, XXIV, 168—176.
„ De plaatsnaam Singaparna, XXIV, 177—179.
1877. De klok of kohkol van Galoeh, XXIV, 583—584.
„ Beschreven steen uit de afd. Tasikmalaja, XXIV, 586—587.
1879. Beschreven metalen plaatjes van de desa Pasindoer. XXV, 464—465.
1881. De batoe-toelis te Buitenzorg, XXVII, 90—98.
„ Snippers van den Regent van Galoeh, met vertaling en toelichting, XXVII, 99—127.
„ Nog een woord over den batoe-toelis te Buitenzorg, XXVII, 187—189.
„ Kawi-oorkonden, XXVII, 538—548.
1882. „ „ , XXVIII, 479—497.
1884. Beschrijving van het district Salem.......... door Raden Ario Tjondro Negoro, met een naschrift van K. F. HOLLE, XXIX, 509—525.

VERHANDELINGEN.

1879. Kawi-oorkonden, XXXIX, 5de stuk.
1880 „ „ no. 2, XXXIX, 6e stuk.

AFZONDERLIJK VERSCHENEN.

1882 Tabel van oud- en nieuw Indische alphabetten Bijdrage tot de palaeographie van N. I.

BIJLAGE V.

LIJST

van ingekomen boekwerken gedurende het 2e kwartaal 1896.

Arnold (E.), The book of good counsels from the sanskrit of the „Hitopadésa." A new edition. London 1893. 8°.

Dilettanten vereeniging „*Tavenu*" te Bandoeng. Reglement. Batavia — Solo 1895. 8°. — Van de Heeren Albrecht en Rusche.

Bastian (A.), Die Denkschöpfung umgebender Welt aus kosmogonischen Vorstellungen in Cultur und Uncultur. Mit schematischen Abrissen und 4 Tafeln. Berlin 1896. 8°.

Berg (N. P. van den), The financial and economical condition of Netherlands India since 1870 and the effect of the present currancy system. Third edition. (Revised and worked up to date.) The Hague 1895. 4°.

Bink (G. L.), Drie maanden aan de Humboldtsbaai. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXIX.) Batavia 1896. 8°. — Van den schrijver.

Brassey (Lady), Three voyages in the Sunbeam. London 1892. 4°.

Bruyne (J. A. de), De geschiedenis van Nederland in onzen tijd. Deel I, 1848—1853. Deel II, 1853—1862, Deel III, 18. Schiedam 1891 en 1893. 8°.

Catalogus der bibliotheek van het instituut der Zusters Ursulinen te Weltevreden. 1896. 8°. — Van de Firma Albrecht en Rusche.

Chijs (*Mr. J. A. Van der*), Particulier papieren geld in Nederlandsch-Indie. (Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Nederlandsch Genootschap voor munt- en penningkunde). Amsterdam 1896. 8°.—Van den schrijver.

Clifford (*H.*) and F. A. Swettenham. A dictionary of the malay language: Malay — English; Part I. — the letter A. Part II. — the letter B. Taiping, Perak 1894/95. 4°.

Collingridge (*G.*), The discovery of Australia. A critical, documentary and historic investigation concerning the priority of discovery in Australasia by Europeans before the arrival of Lieut-James Cook, in the „Endeavour", in the year 1770. With illustrations, charts, maps, diagrams etc; copious notes references, geographical index and index to names. Sydney 1895. 8°.

Groot (*Hugo de*), Inleidinge tot de Hollandsche rechtsgeleerdheid, beschreven bij —. Met aanteekeningen van Mr. S. J. Fockema Andreae. Voorafgegaan door eene geschiedenis der „Inleidinge" gedurende het leven des auteurs door Dr. R. Fruin. 1ste en 2e deel. Arnhem 1895. 8°.

Persewaän tanah. Perobahan dari pada atoeran-atoeran persewaän tanah orang-orang anak negeri di tanah *Djawa* dan Madoera. Staatsblad 1895, n°. 247. Katrangan melajoe hoeroef olanda dan djawa hoeroef djawa. Batavia 1896. 8°.

Faber (*Mr. G. von*), Het familie- en erfrecht der Chineezen in Nederlandsch-Indië. Leiden 1895. 8°.

Fokkens (*F.*), Inlandsch landbouwkrediet op Java. (Redevoering, gehouden in de vergadering van het Indisch Genootschap te 's-Gravenhage op den 4den Februari 1896.) 8°.—Van den schrijver.

Gorkom (*Dr. K. W. van*), Gids voor de controleurs bij he t

binnenlandsch bestuur op Java en Madoera. Tweede druk. Verbeterd en aangevuld door J. J. Verwijk. Batavia 1896 8°.

Haacke (*Dr. W.*), Die Schöpfung des Menschen und seiner Ideale. Ein Versuch zur Versöhnung zwischen Religion und Wissenschaft. Mit 62 Abbildungen im Text. Jena 1895. 8°.

Hamilton (*W. R.*), The indian penal code with commentary. Calcutta 1895, 8°.

Hasselt (*J. L. van*), Faya isreen ro fokken ma karem kiawer kwaar ro woos woranda be woos Nassoor. Tweede verbeterde druk. Anday. (N. Guinea) 1889. 8°.

Hasselt (*J. L. van*), Psalmen en gezangen in de Noefoorsche taal. Verbeterde uitgave. Anday (N. Guinea) 1891. 8°.

Hasselt (*J. L. van*), Garra faya kiawer kwaar ro woos woranda bė woos Noefoor. Anday (N. Guinea). 1885. 8°.

Hoeven (*Pruijs Van der*), Het laatste nieuws uit Atjeh. 's-Gravenhage 1896. 8°.

Hultzsch (*E.*) Reports on Sanskrit manuscripts in Southern India. No. 1. (Published by order of the government of Madras.) Madras 1895. 8°.

Proefstation „Oost *Java*". Mededeelingen Nieuwe serie n°. 21. De schimmels in de wortels van het suikerriet. Voorloopige mededeelingen door Dr. J. H. Wakker. Met plaat. (Overgedrukt uit het Archief voor de Java-Suikerindustrie 1896, Afl. 8.) Soerabaia 1896. 8°.

Proefstation Oost *Java*. Mededeelingen. Nieuwe serie No. 22. Overzicht van de ziekten van het suikerriet op Java, 1e deel; door Dr. J. H. Wakker en Dr. F. A. F. C. Went. Met plaat. (Overgedrukt uit het archief voor de Java-Suikerindustrie 1896, Afl. 9.) Soerabaia 1896. 8°.

Proefstation „Oost *Java*" Mededeelingen. Nieuwe serie. No. 23. Levenswijze en bestrijding der boorders door Dr. J.

Zehntner. Met 2 platen. (Overgedrukt uit het archief voor de Java-Suikerindustrie 1896, afl. 10.) Soerabaia 1896. 8°.

Proefstation „Oost *Java*" Mededeelingen. Nieuwe serie. No. 24. Tiende jaarlijksche algemeene vergadering der leden op 22 Maart 1896. Verslag en finantieele verantwoording van het bestuur over 1895. Verslag van den directeur over 1895. Catalogus van het museum. Soerabaia 1896. 8°.

Eindresumé van het bij Gouvernements besluit dd. 10 Juni 1867, n°. 2, bevolen onderzoek naar de rechten van den inlander op den grond op *Java* en Madoera, samengesteld door den Heer Mr. W. B. Bergsma, gewezen chef der afdeeling statistiek ter algemeene secretarie. Derde gedeelte. Batavia 1896. 4°.

Juynboll (*Th. W.*), Le livre de l'impôt foncier de Yahyā ibn Adam, publié d'après le manuscrit unique appartenant á M. Charles Schefer. Leide 1896. 8°.

Kassandra, Eene douche. Amsterdam 1896. 8°.

[illegible]

Poenika sĕrat Hadji Pamasa toetoeroettanning poestaka radja poewara panoenggilannipoen bab satoenggal kawĕngkoe salĕbĕtting sĕrat mahaparma, babon hanggitannipoen swarggi raden ngabehi Rangga warsita poedjangga dalĕm hing nagari Soerakĕrta hadiningrat kabangoen dening toewan *H. D. Kilijan* hing Soerakĕrta. Djilid 3. Soerakĕrta 1896. 8°.

Knebel (*J.*), Desa legenden uit het Javaansch medegedeeld door — . (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indi-

sche Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXIX). Batavia 1896. 8°. — Van den schrijver.

Kohlbrugge (*J. H. F.*), De heilige bekers der Tenggereezen. Zodiakbekers. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXIX). Batavia 1896. 8°. — Van den schrijver.

Laurent, Geschichte des Kaisers Napoleon. Leipzig. 8°. Van den Heer Landolt.

Leendertz (*C. J.*), Van Sumatra's Noordkust tot den Goudberg. Iets over land en volk van Groot-Atjeh. Leiden 1896. 8°.

Leroy-Beaulieu (*P.*), Traité théorique et pratique d'économie politique. Tome I, II, III et IV. Annexe table analytique des matières. Paris 1896, 8°.

Lubach (*Dr. D.*), Natuurlijke historie van Nederland. De bewoners van Nederland. Haarlem 1863. 8°. — Van den Heer Landolt.

[illegible]

Sĕrat pakĕm *Mondra Swara*, lampahan praboe Minak Djingga lena mawi karakit hing djĕdjĕr toewin hadĕggipoen Langĕn drija. Kahĕtjap hingkang kaping kalih. Soerakĕrta 1896.

Müller (*Dr. D. H.*), Die Propheten in ihrer ursprünglichen Form. Die Grundgesetze der ursemitischen Poesie erschlossen und nachgewiesen in Bibel, Keilinschriften und Koran und in ihren Wirkungen erkannt in den Chören der griechischen Tragödie. I. Band, Prolegomena und Epilegomena. II. Band, Hebräische und Arabisch Texte. Wien 1896. 8°.

Muller (*Dr. H. P. N.*), De Zuid-Afrikaansche Republiek en Rhodesia. Ten voordeele van het taalfonds voor Zuid-Afrika. 's-Gravenhage 1896. 8°.

Nypels (*G.*), Oost-Indische krijgsgeschiedenis. II. De oorlog in Midden-Java van 1825 tot 1830. Met eene kaart. Breda 1895, 8°. — Van den Gouverneur der Koninklijke Militaire Academie te Breda.

Oudemans (*J.*), Verzameling van gewestelijke keuren, reglementen van politie en enkele residentsbesluiten, onderwerpen van algemeen belang in de residentie Japara regelende. Afgesloten op 18 April 1896. Samarang 1896. 8°.— Van den schrijver.

P. B. Resident en Controleur. (Overgedrukt uit de Locomotief van 26, 29, 30 en 31 Mei, en 1, 2, 6, 8 en 9 Juni.) Semarang. 8°.

Plantenga (*M. H. J.*), Strategie en krijgsgeschiedenis. Tweede, gewijzigde druk. Breda 1890. 8°.

Q. v. U. Economische nalezingen en berichten. Aanvulling der koloniale kroniek. (Overgedrukt uit de Economist, Maart 1896). 's-Gravenhage. 8°.— Van den schrijver.

Ravesteyn (*P. J. van*) en H Grondijs. Twee bijdragen tot de kennis van de geschiedenis van het onderwijs aan Europeanen in Nederlandsch-Indië. Batavia 1896. 8°. Van den Heer Van Ravesteijn.

Ronkel (*Dr. Ph. S. van*), Een Soendasch Hamzahverhaal. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXIX.) Batavia 1896. 8°.— Van den schrijver.

Royen (*J. H. van*), Consulaire jurisdictie in Japan. Proefschrift. Groningen 1895. 8°.

Sayers (*J. H.*), Beknopte geschiedenis van de landbouwwetenschap, de theorie van de voeding der planten en de bemestingleer. Eerste deel. Semarang 1896. 8°.

Schmeltz (*J. D. E.*), Das Schwirrholz. Versuch einer Monopraphie. Mit einer Tafel. Separatabdruck aus Verh. des Vereins für naturw. Unterhaltung zu Hamburg. Bd. IX. Hamburg 1896. 8°.

Sievers (*Dr. W.*), Australien und Ozeanien. Eine allgemeine Landeskunde. Met 137 Abbildungen im Texts, 12 Kartenbeilagen und 20 Tafeln in Holzschnitt und Farbendruck. Leipzig und Wien 1895. 8°.

Smith (*A. H.*), Chinese characteristics. Second edition, revised, with illustrations. London 1895. 8°.

Smith (*W. Meischke*), Chineesche karaktertrekken door —. Rijk geïllustreerd door J. van Oort naar schetsen, photographiën enz. Rotterdam 1895. 8°.

Soerat niau wosje be marariapaisi niau na aniosepai windessi. Besiri, Bemonnoe, Botorru, Beïat. Utrecht 1891/92. 12°.

Tagebuch meiner Reise um die Erde 1892—1893. Zweiter Band. [Door den Aartshertog Fransz Ferdinand van Oostenrijk-Este]. Wien 1896. 8°.

Societeit „Galoenggoeng" te *Tasikmalaia*, Reglement. Batavia 1896. 8°. — Van de Firma Albrecht en Rusche.

Tipiṭaka. Uitgegeven op last van Z. M. den Koning van Siam ter gelegenheid van zijn 25 jarig regeeringsjubileum. Bangkok. 8°.

I. Winayapiṭaka.

1. Mahâwibhangga, 2 deelen;
2. Bhikkhunîwibhangga.
3. Mahâvagga, 2 deelen.
4. Cullavagga, 2 deelen.
5. Pariwâra.

II. Suttapiṭaka.

1. Dîghanikâya, 3 deelen.
2. Majjhimanikâya, 3 deelen.
3. Saṃyuttanikâya, 5 deelen.
4. Aṃguttaranikâya, 5 deelen.
5. Khuddakanikâya, (1e—5e; 11e, 1 en 2; en 12e gedeelte), 4 deelen.

III. Abhidhammapiṭaka.

1. Dhammasanggani.

2. Wibhanggappakaraṇa.
3 en 4. Dhâtukathâ en Puggalapaññati.
5. Kathāwatthu.
6. Yamaka. 3 deelen.
7. Paṭṭhâna, 4 deelen.
Van Z. M. den Koning van Siam.

R. M. *Tjondro Koesoemo,* Boekoe obat dan tanda-tanda oeseran koeda jang baek dan jang djahat, bagimana tjeritanja orang doeloe kala dan kapertjajaän orang islam di poelo Djawa [dengan terhias 2 gambar, menjataken segala tanda oeser-oeseran jang baek dan jang djahat.] Batavia-Solo 1896. 8°. — Van de Firma Albrecht & Rusche.

Topographie ancienne [Catalogue à prix marqués de cartes anciennes et de vues de villes XVme — XIXme siècle.]. Amsterdam 1896. 8°.

Ufford (J. K. W. Quarles van), Nieuwe uitgaven. Compagnie Universelle du Canal Interoceanique de Panama (en liquidation): 3me et 4me Rapport présenté au Tribunal Civil de la Seine par M. P. Gautron, Liquidateur. Paris, 1894 et 1895. (Overgedrukt uit de Economist 1896.) — 's-Gravenhage. 8°. — Van den schrijver.

Ufford (J. K. W. Quarles van). Europeesche kolonisatie in de tropen. (Overgedrukt uit de Economist: April 1896.) 's-Gravenhage 8°.

Vorderman (A. G.), De oor-spijlstaartrog van den Indischen Archipel, Cephaloptera Kuhlu, Val. [„Tjawang'' Soend.] door L. A. F. H. Baron van Heeckeren tot Waliën, met een naschrift door —. (Met een plaat). [Overgedrukt uit het Natuurkundig Tijdschrift voor Ned.-Indie, Dl. LVI. afl. 1.] Batavia 1896. 8°. — Van den Heer Vorderman.

Walbeehm [A. H. J. G.], De taalsoorten in het Javaansch. Eerste stuk. Batavia-Sālā 1896. 4°.— Van den schrijver.

Wessels (*L.*), Naar aanleiding van F. Fokkens' „Landrente-onderzoek op Java". 's-Gravenhage 1896 8°.

Westerrode (*W. de Wolff van*), IJzeren belastinggaarders. (Overgedrukt uit De Indische Gids van Augustus en September 1892). 8°.— Van den schrijver.

Westerrode (*de Wolff van*), Proeve eener regeling van de contrôle op de heeren-diensten. (Overgedrukt uit De Indische Gids, jaargang 1893). 8°. — Van den schrijver.

LIJST

van ingekomen boekwerken gedurende het 3e kwartaal 1896.

Onderofficiers-vereeniging „*Advendo*". Reglement. Batavia 1896. 8°.

احمد الخطيب ابن عبد اللطيف المنكاباوي صلح الجماعتين بجواز تعدد الجمعتين مكة ١٣١٢

Ahmad al-Chatib ibn Abd al-Latif al-Manangkabawi, Çoelḥ al-djamāʿatain bidjawāz taʿaddoed al-djoemʿatain, Mekka, 1312 H.

Tables alphabétiques du *kitāb Al-agânî* par I. Guidi. (Subventionné par la „Deutsche Morgenländische Gesellschaft"). 1er Fascicule. Leide 1895. 8°.

Alegre (*M. A. Porto*), Poema. Rio de Janeiro 1892. 8°.

André (*A. Th.*), Cultuur en bereiding van indigo op Java. Met teekeningen en plattegronden. Amsterdam 1891. 8°. — Van wijlen den Heer F. H. Kroon.

La campagne *Arabe* au Congo [Compte-rendu de la Séance de la Société royale Belge de géographie en l'honneur du commandant Baron Fr. Dhavis le 19 Octobre 1894]. (Extrait du „Bulletin de la Société royale Belge de géographie" 1894, no. 5.) Bruxelles 1894. 8°. — Van den Heer O. Collet.

Christelijke jongelingsvereeniging „Ora et Labora", opgericht te *Batavia,* den 8sten Augustus 1896. Reglement. Batavia 1896. 8°.

Landbouw-maatschappij „Struiswijk" gevestigd te *Batavia,*

Verslag van den directeur en van de commissarissen, uitgebracht in de algemeene vergadering gehouden op 18 April 1894. 6de boekjaar. Batavia 1894. 4°.

Bauman (*Dr. O.*), Der Sansibar-Archipel. Ergebnisse einer mit Unterstützung des Vereins für Erdkunde zu Leipzig 1895/96 ausgeführten Forschungsreise. Erstes Heft. Die Insel Mafia und ihre kleineren Nachbarinseln. Mit einer Originalkarte. Leipzig 1896. 8°.

Beer (*T. H. de*) en Dr. E. Laurillard, Woordenschat, verklaring van woorden en uitdrukkingen 1ste, 2e, 3e, 4e, en 5e aflevering. Amsterdam 1893—1895. 8°.

Government of *Bengal*, Public works departement. List of ancient monuments in Bengal. Calcutta 1896. 4°.

Berg (*Mr. L. W. C. Van den*), Les réformes législatives en Turquie. (Extrait de la Revue de Droit international et de Législation comparée). Bruxelles 1896. 8°. Van den schrijver.

[illegible]
Woelang sastrâ kang sĕpisan anggitanne Toewan *L. G. Bertsch.*

[illegible]
Woelang sastrâ kang kapindo anggitanne Toewan *L. G. Bertsch.*

Bink (*G. L.*), Soerat bepon ro Samoeël, kiawer rowoois Woranda be woois Noefoer.

Het eerste boek van Samuel. Vertaald in de Noefoorsche taal door —. Nieuw-Guinea 1888. 8°.

Bink (*G. L.*), Soerat ro Hakimsi kiawer woois woranda be woois Noefoor.

Het boek der Richteren. Vertaald in de Noefoorsche taal door —. Nieuw-Guinea 1892. 8°.

„*Boekoe* boelanan" mengambil tjerita dari boekoe Liauw Tjay dan laen-laen boeat meliboerken hati jang koesoet, redacteur-adm. Oey Tjay Hin, penjalinnja Jo

Tjim Goan di Betawie. Bagian I. Boekoe ka I sampe XII. Betawie 1895/96. 8°.

Bonvalot (*G.*), L'Asie inconnue; à travers le Tibet. Paris. 8°.

Brakel (*D.*), Handboek voor onderofficieren en korporaals der infanterie van het Nederlandsch-Indisch leger. Vierde, verbeterde druk. Zutphen 1896. 8°.

Buddingh (*D.*), Aanleiding tot de kennis der letterkundige geschiedenis der Nederlanden. 's-Gravenhage 1835. 8°. — Van wijlen den Heer F. H. Kroon.

Burgess (*J.*), Geographical place-names in Europe and the East. (Reprinted from the Report of the Sixth International Geographical Congres, held in London, 1895). 8°. — Van den schrijver.

Capelle (*J. van de*), Belangrijke stukken voor geschied- en oudheidkunde; zijnde bijlagen en aanteekeningen betrekkelijk het beleg en de verdediging van Haarlem in 1572—73. Schoonhoven 1844. 8°. — Van den Heer P. J. F. Louw.

Militaire geneeskundige bibliotheek. Supplement-*catalogus* bevattende alle boekwerken, die sinds de uitgave van den catalogus 1887 zijn ontvangen. Mei 1896. (De lijst der tijdschriften is in 1894 afzonderlijk gepubliceerd). Batavia 1896. 8°.

Catalogus van de bibliotheek der christelijke jongelings-vereeniging „Ora et Labora". Batavia 1896. 8°.

Dewey (*M.*), Decimal classification and relativ index for libraries, clippings, notes, etc. Fifth edition. New York. 1894. 8°. — Van den Heer H. P. J. Van den Berg.

Driessen (*D. P. F.*), Ueber die Tierseuchen besonders über die Rinderpest in Niederländisch Ostindien.

Inaugural-dissertation zur Erlangung der veterinärmedizinischen Doctorwürde der Hohen Medizinischen Facultät der Grossherzoglich Hessischen Lu-

dewigs-Universität Giessen. Venlo 1895 8°. — Van den schrijver.

Dijk (*P. van*), Necrologie van J. A. Hooze. Bijvoegsel van het jaarboek van het mijnwezen in Nederlandsch-Indië, 1893. Amsterdam 1893. 8°.

Dijkstra (*H.*) 1596. 23 Juni. 1896. Nederland en Indië. Een gedachteniswoord na drie honderd jaren. Leiden 1896. 8°.

Everwijn (*D.*), Abraham van Wicquefort en zijn proces. Academisch proefschrift. Leyden 1857. 8°. — Van den Heer P. J. F. Louw.

Falke (*R.*), Buddha, Mohammed, Christus. Ein Vergleich der drei Persönlichkeiten und ihrer Religionen. Erster darstellender Teil: Vergleich der drei Persönlichkeiten. Gütersloh 1896. 8°.

Faust, grand opéra. Réprésenté à Batavia par la réunion „Opéra Club". Mei 1896. Batavia 1896. 8°. — Van de Firma Albrecht en Rusche.

Tissandier (*M. A.*), Cambodge-Java. Ruines khmères et javanaises. 1893—1894. Texte et dessins. Paris 1896. 4°. — Van den Heer Mr. J. A. van der Chijs.

Fokkens (*F.*), Repliek op de bezwaren aangevoerd tegen mijn „Landrente-onderzoek op Java" door —. 's-Gravenhage 1896. 8°. — Van den schrijver.

Frickenschmidt (*C. W.*), Toeria noamoni'ö. Bijbelsche verhalen. Vertaald in het Niassisch dialect van de Batoe-eilanden. (Uitgegeven door het Nederlandsch Luthersch Genootschap voor in- en uitwendige zending.) Rotterdam 1895. 8°.

Hasselman (*C. J.*), In memoriam K. F. Holle. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor het Binn. Best., 13e deel, aflevering II.) Batavia 1896. 8°. — Van den schrijver.

Hasselt (*J. L. van*), Tagasi sreen ro djandi bepon kiawer

kwaar ro woois worande bewoois Noefoor. Anday. (N. Guinea) 1892. 8°.

Idsinga (*J.*), Invoering en regeling van de vaccine in Nederlandsch Oost-Indië. (Overgedrukt uit het Medisch Weekblad van 9 Mei 1896). Amsterdam 1896. 12°.— Van den schrijver.

The fourth centenary of the sea route to *India*. Homage to dom Vasco da Gama on the anniversary of the fourth centenary of the discovery of a new route to India. (Presented to the geographical society of Lisbon by Viscount de Soveral). Lisbon 1896. 8°.

Indologisch studentencorps. Opgericht 4 December 1895. Statuten en huishoudelijk reglement. 8°.

Wagenpark der Westerlijnen van de Staatsspoorwegen op *Java* 1896. 8°.

Proefstation „*Oost-Java*". Mededeelingen. Nieuwe serie, No. 25. Levenswijze en bestrijding der boorders door Dr. L. Zehntner. (Overgedrukt uit het archief voor de Java-Suikerindustrie 1896. Afl. 13). Soerabaia 1896. 8°.

Proefstation „*Oost-Java*". Mededeelingen. Nieuwe serie, No. 26. De oogvlekkenziekte der bladscheeden veroorzaakt door Cercospora Vaginae, Krüger, door Dr. J. H. Wakker. Met een plaat. (Overgedrukt uit het archief voor de Java-suikerindustrie 1896. Afl. 14). Soerabaia 1896. 8°.

Proefstation „*Oost-Java*". Nieuwe serie. Mededeelingen, No. 27. De bladboorders van het suikerriet op Java door Dr. Zehntner. I. Hispella wakkeri N. Sp. Met plaat. (Overgedrukt uit het archief voor de Java-suikerindustrie 1896. Afl. 16). Soerabaia 1896. 8°.

West-Java kina cultuur maatschappij, zesde jaarverslag, 1892. Amsterdam 1893. 4°.

Proefstation voor suikerriet in *West-Java* te Kagok-Tegal. Mededeelingen No. 25. Onderzoekingen omtrent de

chemische physiologie van het suikerriet door Dr. F. A. F. C. Went. Met 8 platen. (Overgedrukt uit het archief voor de Java-suikerindustrie 1896. Afl. 11). Soerabaia 1896. 8°.

Proefstation voor suikerriet in *West-Java*, te Kagok-Tegal. Mededeelingen, No. 26. De rietsuikerindustrie op het schiereiland Malakka door H. C. Prinsen Geerligs. (Overgedrukt uit het Archief voor de Java-Suikerindustrie 1896, Afl. 15). Soerabaia 1896. 8°.

Jonge (*Mr. J. C. de*), Verhandelingen en onuitgegeven stukken, betreffende de geschiedenis der Nederlanden. Eerste en tweede deel. Delft, 's-Gravenhage en Amsterdam. 1825 en 1827. 8°. — Van den Heer P. J. F. Louw.

Katalogus der tentoonstelling van producten der natuur en der industrie van den Indischen archipel. Te houden te Batavia in October en November 1853. 8°. Van wijlen den Heer F. H. Kroon.

Katalogus der tentoonstelling van grondstoffen en nijverheidsvoortbrengselen uit den Indischen archipel en van uitheemsche voorwerpen tot bevordering van landbouw en nijverheid in Indië dienstig, gehouden te Batavia in de maanden October, November en December 1865. Batavia 1865. 8°. — Van wijlen den Heer F. H. Kroon.

Kemp (*P. H. van der*), Over de opleiding van Oost-Indische ambtenaren te Batavia. (Overgedrukt uit de Vragen des Tijds). 's-Gravenhage 1896. 8°.— Van den schrijver.

Kolff en Co. (*G.*), Catalogus van boekwerken inhoudende: geneeskunde; prostitutie; hypnotisme: magnetisme; kamergymnastiek: staats- en rechtswetenschappen; militaria; zeevaartkunde; handel; boekhouden; correspondentie. Voor liefhebbers van paarden enz.

cultures; varia. Nieuwst verschenen romans, verkrijgbaar bij —. Batavia 1895. 8°.

Kolff en Co (*G.*), Prijs-Catalogus. Elck wat wils. Schat van de meest gezochte werken op allerhand gebied. Gevolgd door eene opgave van voorhanden zijnde tooneelstukken, voordrachten en liederen voor bruiloften, enz. Toostenboekjes. Gezelschapsspelen. Kaartspelen Tooverboeken. Waarzeggerij. Biljart, enz. Alsmede: een afdeeling varia bevattende werken over kookkunst. Dames handwerken. Photographie. Zang-en muziek. Schilderen, enz., enz. verkrijgbaar bij—(Bijvoegsel van het Bataviaasch Nieuwsblad 1896). Batavia en Weltevreden. 8°.

Spaarbank van *Makassar*. Verslag over het jaar 1895. Makassar 1896. 8°.

Messchaert (*B. J.*), Tabi'at Chéwan penjoesoe, hikajat jang pendek.

Terpindah dari pada bahasa Wolanda kapada bahasa Melajoe, olih —. Tertjitak jang pertama. Solo—Batavia 1896. 8°.

Mignon, Opéra Comique. Représenté à Batavia par la réunion „Opéra Club". Lundi 15 April 1895. Batavia—Solo 1895. 8°.

Moreu (*H. H*), Spraakkunst-boekje voor de hoogste klas. Semarang 1895. 8°.

„Patent slag" van de Indian Patent Stone Company te Calcutta. Het beste bevloeringsmateriaal voor Indie. Eenige importeurs *Mijer* en Van Gogh. Batavia. Batavia 1891. 8°.

Verslag over de burgerlijke openbare werken in *Nederlandsch-Indie*, over de jaren 1893 en 1894. 's-Gravenhage 1895. 4°.

Cultures in *Nederlandsch Oost-Indië*. Overgenomen en bijeenverzameld uit het koloniaal verslag van 1895. (Premie van de Indische Mercuur 1896). Amsterdam 1896. 8°.

Nederlandsch-Indisch rechterlijk ambtenaar. De rechtspraak in Nederlandsch-Indie en speciaal die over den inlander. Een voorloopig program door een —. Leiden 1896. 8°.

Gids voor den onderwijzer die naar Indië wenscht te vertrekken, door het hoofdbestuur van het *Nederlandsch-Indisch* Onderwijzers-Genootschap. 8°.

Nederlandsch-Indische effecten bank, te vestigen te Batavia, Prospectus. Batavia 1896. 4°.

Nooij (*H. A. de*), [illegible] Batavia 1896.

Nijhoff (*M.*), Catalogue d'un choix de livres précieux et rares de périodiques, ouvrages de bibliothèque, etc. et de quelques manuscrits sur vélin. La Haye 1896. 8°.

عثمان بن عبد الله بن عقيل بن يحيى العلوي تفتيح المقلتين وتبيين المفسدتين المخباتين في الرسالة المعماة بصلح الجماعتين بتاوي ١٣١٣

Oethman ibn Abdallah b. Aqil b. Jahja al-Alawī. Taftīḥ al-moeqlatain watabjīn al-mafsadatain al-moechabba'atain fi'r-risalah al-moeʿammāt biçoelḥ al-djama'atain. Lithographie, Batav. 1313 H.

[illegible] Ketab pangadjaran karangna towan Gonggrijp senjalen sedakkabasah Madoera *Mas Poespa Sastra* mantri goeroe Boender. Batavia 1896.

Pleyte Wzn. (*C. M.*), De verkenning der Bataklanden. Eene bijdrage tot de geschiedenis der ontdekking van het Toba-meer. (Overgedrukt uit het „Tijdschrift van het Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap, jaargang 1895.") Leiden 1895. 8°. — Van den schrijver.

Poensen (*C.*), Ontjen-ontjen. Javaansch leesboek, 2e deel, 2e druk. Batavia 1896. 8°.
Pijttersen Tz. (*H.*), Europeesche kolonisatie in Suriname. Een geschiedkundige schets. 's-Gravenhage 1896. 8°.
Ravesteijn (*P. J. van*), De gelijkstelling der Indische onderwijzersakten met de Nederlandsche. Rede uitgesproken in de algemeene vergadering van het Nederlandsch-Indisch Onderwijzers Genootschap. (Uitgegeven door het Hoofdbestuur van het N. I. O. G.) Batavia 1895 8°.
Rees (*W. A. van*), Toontje Poland. Nieuwe herziene uitgave, met illustratiën van G. B Hooyer. 1ste en 2e deel. Rotterdam 1896. 8°.
Annual *report* of the library syndicate of the Cambridge University, 1894 and 1895. Cambridge 1895. 4°.
Riënzi, Land en volk van Java. Maastricht 1896. 8°.
Rodgers (*Mr. C. J.*), Report on the Sangla Tibba. 4°.
Roest (*Th. M.*), Le Florin dit „strampraidsche gulden". Leyde 1895. 8°. — Van den schrijver.
Schlegel (*G.*), La loi du parallélisme en style chinois. Leyde 1896. 8°.
Schlegel (*Dr. G.*), Die Chinesische Inschrift auf dem Uigurischen Denkmal in Kara Balgassun übersetzt und erläutert durch —. (Mémoires de la Société Finno-Ougrienne IX). Helsingfors 1896. 8°. — Van den vertaler.
Semarang-Cheribon Stoomtram-maatschappij. Verslag over het jaar 1895. 's-Gravenhage 1895. 8°.
Naamlooze vennootschap „Semarangsche Bazar Eigen Hulp" gevestigd te *Semarang*. Concept-statuten, prospectus en inschrijvings-biljet. Semarang 1896. 8°.
Silva (*J. M. Pereira da*), Christovam Colombo eo descobrimento da Amerika. Rio de Janeiro 1892. 8°.
Naamlooze Vennootschap *Soerabaiasch*-Handelsblad en druk-

kerijen. Ontwerp-statuten, prospectus en inschrijvingsbiljet. 8°.

Stirum (Mr. O. J. H. Graaf van Limburg). Mr. L. W. C. Keuchenius. Proeve van een karakterschets door—. Amsterdam 1896. 8°. — Van den schrijver.

Tjerita djaman sekarang dari hal di Taywan antara Lauw Jan Teng dengan orang Djepang. tersalin dari boekoe Tjina Soe Sie Tong jang tertjitak di Sianghay dalem pertengahan tahon It Bie. 8°.

Tjiandjoersche begrafenisfonds, Reglement. 8°.

Toorn (*J. L. van der*) dan L. K. Harmsen, Beberapa peladjaran ilmoe saraf. Tjitakan jang katiga. Batawi 1896. 8°.

Verschuer (*W. A. van*) Het staatkundig bedrijf van Joan Willem Baron van Ripperda (1715—1726). Academisch proefschrift. Leiden 1861. 8°.— Van den Heer P. J. F. Louw.

Verslag over 1894 van het Koninklijk kabinet van munten, penningen en gesneden steenen. 8°.

Verslag van de algemeene vergadering der leden van het historisch-genootschap, gehouden te Utrecht ter gelegenheid van het 50jarig bestaan van het genootschap op 16 April 1895. 's-Gravenhage 1895. 8°.

Vibe (*A.*), Küsten und Meer Norwegens. Met einer Karte von Dr. A. Petermann, und zwei original Ansichten, in Chromolith. Ausgeführt von Bernatz. Gotha 1860. 4°.

Voss (*S. C. J. Heerma van*), De beetwortelsuiker-industrie: een algemeen belang. Enkele opmerkingen naar aanleiding van het opstel „De Suikerwet", van den Heer M. Mees, in de April aflevering van de Economist door —. Rotterdam 1896. 8°.

Vreede (*Mr. G. W.*), Oranje en de Bataatsche republiek, in diplomatische betrekking tot den eersten Napoleon. Utrecht 1859. 8°. — Van den Heer P. J. F. Louw.

Assam-thee onderneming *Wanasoeka*, Prospectus. Batavia 1896. 4°.

Warren (H. C.), Buddhism in translations. Cambridge, Mass. 1896. 8°.

Windisch (E.) and J. Eggeling, Catalogue of the Sanskrit manuscripts in the library op the India-office. Part IV and V. Sanskrit literature: A. scientific and technical literature. VII. Philosophy and VIII. Tantra. IX. Medicine. X. Astronomy and matematics. XI. Architecture and Technical science. London 1894 en 1896. 4°.

Wijngaarden (J. K.), Sawuneesche woordenlijst. Met een voorwoord van C. Poensen. (Uitgegeven door het Koninklijk Instituut voor de Taal-, land- en volkenkunde van Ned. Indie). 's-Gravenhage 1896. 8°.

Ufford (J. K. W. Quarles van), De heeren van Bosse en Kamerling over de toestanden ter Sumatra's Westkust. De tachtigjarige A. P. Godon daarbij herdacht. De heer Van der Kemp over 's Lands zoutmiddel in Ned. Indië. Mr. N. P. van den Berg, The Financial and Economical Condition of Netherlands India. Herdenking van het veertigjarig bestaan van het Indisch Genootschap. Overlijden van den oud-resident A. J. Spaan. Mr. Abendanon in het Indisch Genootschap. Het blad „Insulinde". (Overgedrukt uit de Economist, Januari 1896.) 's-Gravenhage 8°.— Van den schrijver.

Ufford (J. K. W. Quarles van), Fokkens' landrente-onderzoek. De „Commissie" en de „Maatschappij tot bevordering van het natuurkundig onderzoek in de Nederlandsche Kolonien" en de onderzoekingstocht naar Midden-Borneo. „Dwars door Sumatra". 's Lands plantentuin te Buitenzorg. Ter nagedachtenis van Generaal Geij van Pittius en van de heeren Rosskopf

en Holle. (Overgedrukt uit de Economist, Mei 1896). 's-Gravenhage. 8°.— Van den schrijver.

Zehntner Dr. L.), De bestrijding der boorders. (Uitgegeven door het Congres van het algemeen syndicaat van suikerfabrikanten op Java). Soerabaja 1896. 8°.

LIST OF MEDALS

PRESENTED TO

THE MUSEUM AT BATAVIA

BY

HIS MAJESTY THE KING OF SIAM.

No.		Medal	Description
No.	1.	1 Gilt Silver Medal.	Commemorative of the ceremony of Bathing as administered to the late Crown Prince Chow Fa Maha Wachirunhis.
„	2.	1 Silver „	
„	3.	1 Copper „	
„	4.	1 Gilt Silver Medal.	Commemorative of the conferring of the title on the present Crown Prince Chow Fa Maha Wachiravudh.
„	5.	1 Silver „	
„	6.	1 Copper „	
„	7.	1 Gilt Silver Medal.	Commemorative of the Hair Cutting ceremony of the above.
„	8.	1 Silver „	
„	9.	1 Copper „	
„	10.	1 Gilt Silver Medal	In Memoriam of bestowal of title — Chow Fa Boriphatr Sukkum Phantud Chow Fa Charkrphongs Phuwanart.
„	11.	1 Silver „	
„	12.	1 Copper „	

No. 13. 1 Gilt Silver Medal.	on His Majesty's sons, the Princes	Chow Fa Sommotiwongs Warothai & Chow Fa Yukkolthi Khamphor.
„ 14. 1 Silver „		
„ 15. 1 Copper „		

„ 16. 1 Gilt Silver Medal.	Struck in commemoration of the days when the reign of His Majesty the King attained the same length as those of the previous kings of the present Dynasty viz:
„ 17. 1 Silver „	
„ 18. 1 Gilt Silver Medal.	
„ 19. 1 Silver Medal.	
„ 20. 1 Gilt Silver Medal.	
„ 21. 1 Silver Medal.	
„ 22. 1 Gilt Silver Medal.	
„ 23. 1 Silver Medal.	

Nos. 16—17. Phra Putthi Yot Fa Chula Lok, His Majesty's Great Grand father, who reigned a little over 27 years.

Nos. 18—19. Somdetch Phra Putthi Loeth Lah Nophalai, His Majesty's Grand father, who reigned about 16 years.

Nos. 20—21. Phra Nang Klao Chow Yoo Hoa, a brother to His Majesty's father, who reigned about 27 years.

Nos. 22—23. Paramindr Maha Mongkut Phra Chom Klao Chow Yoo Hoa, His Majesty's father, who reigned about 18 years.

LIJST

van ingekomen boekwerken gedurende het 4e kwartaal 1896.

Shaer Almarhoem beginda Sultan *Abubakar* di negri Johor. Bagian yang pertama. Singapoera 1896. 8°. — Van de firma Albrecht & Co.

Alabaster (*H.*), The Wheel of the law. Buddhism, illustrated from Siamese sources by the modern Buddhist, a life of Buddha, and an account of the Phrabat. London 1871. 8°.

Bahoewa ini peladjaran deri hal ibadat bothin jang di trima oleh *Allah*. Tjitakan jang ke-doewa. Betawi 1894. 8°. — Van de vereeniging ter bevordering van Maleische-Christelijke lectuur.

Raden ngabehi *Basah Tirto Soebroto*, Kitab wirasatnja manoesia lelaki atawa prampoewan, jang djahat atawa jang baik, dan bisa mengatahoei adat istiadatnja masing-masing orang, menoeroet dari pada kitab t a d j o e s a l a t i n dari bahasa djawa di melajoeken oleh —. Ditjitak ka-doea kali. (Over gelaatkunde en de kenteekenen van goede en kwade vrouwen). Betawi 1895. 8°.

Bastian (*A.*), Der Buddhismus in seiner Psychologie. Mit einer Karte des Buddhistischen Weltsystems. Berlin 1882. 8°.

Beal (*S.*), Buddhism in China. London 1884. 8°.

Beal (*S.*), The romantic legend of Sâkya Buddha. From the Chinese-Sanscrit. London 1875. 8°.

Beal (*S.*), The Fo-sho-hing-tsan-king. A life of Buddha by Asvaghasha Bodhisattua. Translated from Sanskrit into Chinese by Dharmaraksha, a. d. 420 and from Chinese into English by —. Oxford 1883. 8°.

Beal (*S.*), A catena of Buddhist scriptures. From the Chinese. London 1871. 8°.

Bemmelen (*Dr. J. F. van*) en G. B. Hooyer, Reisgids voor Nederlandsch-Indië, samengesteld op uitnoodiging der Koninklijke Paketvaart Maatschappij door —. Batavia 1896. 12°.

Bower (*H.*), Diary of a journey across Tibet. With illustrations. London 1894. 8°.

Bruijn (*W. de*), De Transvaalsche onlusten in 1896. Rotterdam 1896. fol.

Bunyan (*J.*), Perdjalanan orang mentjahri slamat, daripada negri jang pri kamatiän ka-negri jang kekal. Terkarang dalam bahasa inggris oleh —. (Soeda diperbaiki oleh Perhimpoenan akan melebehken pembatjaän soerat-soeratan meséhi dalam bahasa Melajoe, di Betawi). Amsterdam. 8°. — Van de vereeniging ter bevordering van Maleische-Christelijke lectuur.

Capefigue (*M.*), Louis XIV son gouvernement et ses relations diplomatiques avec l'Europe. Tome I — VI. Bruxelles 1842. 8°.

Capefigue (*M.*), Histoire constitutionnelle et administrative de la France depuis la mort de Philippe-Auguste. Première époque de Louis VIII à la fin du règne de Louis XI. 1223 — 1483. Tome I — IV. Paris 1831 et 1833. 8°.

Catalogus der volks-leesbibliotheek te Batavia. Batavia 1896. 8°.

Catalogus der boeken enz., verkrijgbaar bij het depot van leermiddelen te Weltevreden. 1896. Afdeeling I. Leer- en leesboeken voor het inlandsch onderwijs, benevens inlandsche volkslectuur. Batavia 1896. 8°.

Supplement op den *Catalogus* der boeken enz., verkrijgbaar bij het depot van leermiddelen te Weltevreden 1895. Afdeeling II. Boeken en andere drukwerken, niet of niet speciaal behoorende tot de leermiddelen voor het inlandsch onderwijs of tot het gebied van inlandsche volkslectuur. Batavia 1896. 8°.

Cobden's nederige navolgers in Indië. Een beschamend woord voor alle bestrijders der liberale koloniale politiek. 's-Gravenhage 1865. 8°.

Conway (*W. M.*), Climbing and exploration in the Karakoram-Himalayas. With 300 illustrations. London 1894. 8°.

Craandijk (*J.*), Het Rotterdamsch leeskabinet 1859 — 1884, door —. (Overgedrukt uit „Eigen Haard"). Haarlem 1884. 4°.

Cunningham (*A.*), Coins of Ancient India from the earliest times down to the seventh century a. d. London, 1891. 8°.

Cunningham (*A*), Mahābodhi, or the great Buddhist Temple under the Bodhi Tree of Bodh Gaya, with 31 photographs. London 1892. 4°.

Cunningham (*A.*), Ladâk, physical, statistical and historical, with notices of the surrounding countries. London 1854. 8°.

Dalton (*E. T.*), Descriptive ethnology of Bengal. Illustrated by lithograph portraits. Calcutta 1872. 4°.

Davids (*T. W. Rhys*), Buddhism: its history and literature. New York, London 1896. 8°.

Dumas (*A.*), Crimes célèbres. Tome I-VI. Paris 1839/40. 8°. — Van den heer Landolt.

Dunmore, The Pamirs. Vol. I and II. Second edition. With illustrations. London 1893. 8°.

Press list of ancient *Dutch* records, from 1657 to 1825. 4°.

Edkins (*J.*), Chinese Buddhism. A volume of sketches. Historical, descriptive and critical. London 1880. 8°.

Eitel (*E. J.*), Buddhism: its historical, theoretical, and popular aspects. Third edition, revised, with additions. Hongkong 1884. 8°.

Eitel (*E. J.*), Handbook of Chinese Buddhism, being a sanskrit—chinese dictionary with vocabularies of Buddhist terms in Pali, Senghalese, Siamese, Burmese, Tibetan, Mongolian and Japanese. Second edition, revised and enlarged. Hongkong 1888. 8°.

Euting (*J.*), Tagbuch einer Reise in Inner-Arabien. Erster Theil. Leiden 1896. 8°.

Feer (*L.*), Le Tibet. Le pays, le peuple, la religion. Orné de gravures. Paris 1886. 12°.

Feer (*L.*), Études Bouddhiques. Les quatres vérités et la prédication de Bénarès. (Dharma-Çakra-Pravartanam). Paris 1870. 8°.

Feer (*L.*), Étude sur les Jâtakas. Paris 1875. 8°.

Fortanier (*A. P.*), Geschiedenis van het ontstaan en de ontwikkeling der Nederlandsche kolonien. Tweede, verbeterde en vermeerderde druk. Amsterdam 1879. 8°.

Foucaux (*Ph. E.*), RgyaTch'erRolPa ou développement des jeux, contenant l'histoire du Bouddha Çakya-Mouni, traduit sur la version Tibétaine du Bkah-Hgyour, et revu sur l'original Sanscrit (Lalitavistâra). 2 Vols. Paris 1847—48. 4°

Francis (*G.*), Tjerita njai Dasima soewatoe korban dari pada pemboedjoek. Tjerita bagoes sekali, jang belon berapa lama soedah djadi di Betawi. Akan mendjadi peladjaran bagei sekalian prampoean jang soeka menoeroet boedjoekan laki-laki. Soewatoe nasehat kepada anak-anak moeda. Dengen terhias gambarnja njai Dasima. Jang mengeloewarken —. Batavia 1896. 8°.

Gelder (*W. van*), Uit Indië de aarde rond. Aardrijkskundig leerboekje voor de lagere scholen in Ned. Oost-Indië. Met houtsneefiguren. Eerste deeltje. Ned.

Oost-Indië. Zesde herziene druk. Tweede deeltje. Nederland, Europa en de overige werelddeelen. Vijfde herziene druk. Groningen 1896. 8°. — Van den schrijver.

Gill (*W.*), The river of Golden Sand. The narrative of a journey through China and Eastern Tibet to Burmah. With illustrations and maps and an introductary essay by Henry Yule. 2 Vol. London 1880. 8°.

Gilmour (*J.*), Among the Mongols. London. 8°.

Gouw (*J. E ter*), Gedenkpenning uitgereikt aan Mr. G. N. de Stoppelaar. Hilversum. 8°.—Van den schrijver.

Groneman (*Dr. J.*), Een Boeddhisten-Koning op den Bårå-boedoer. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXIX). Batavia 1896. 8°. — Van den schrijver.

Groneman (*Dr. J.*), Vruchten in choleratijd. (Overgedrukt uit de Locomotief van 5 November 1896). Jogjakarta 1896. 8°. — Van den schrijver.

Grünwedel (*A.*), Buddhistische Kunst in Indien. Mit 76 Abbildungen. Berlin 1893. 8°.

Haan (*Dr. F. de*), Naar midden-Sumatra in 1684. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXIX). Batavia 1896. 8°.— Van den schrijver.

Debates of the house of lords, on the evidence delivered in the trial of Warren *Hastings*, esquire; proceedings of the East India Company in consequence of his acquittal: and testimonials of the British and native inhabitants of India, relative to his character and conduct whilst he was governor general of fort William, in Bengal. London 1797. 4°. — Van den Heer H. P. J. van den Berg.

Heutsz (*P. J. F. van*), Reorganisatie van het binnenlandsch bestuur op Java en Madoera. Wenschen en wenken

van een oud-kontroleur B. B. medegedeeld door —. Amsterdam 1896. 8°.

Hooker (*J. D.*), Himalayan Journals. Notes of a naturalist in Bengal, the Sikkim and Nepal Himalayas, the Khasia Mountains, etc. With maps and illustrations. 2 Vol. London 1854. 8°.

Howorth (*H. H.*), History of the Mongols from the 9th to 19th century. Part I. The Mongols proper and the Kalmuks. Part II. The Socalled „Tartars" of Russia and Central Asia. London 1876-80. 8°.

Huc (*M.*), Travels in Tartary, Thibet and China, during the years 1844-5-6. Translated from the French by W. Hazlitt. 2 Vols. Illustrated with fifty engravings on wood. London 1850. 8°.

Huth (*Dr. G.*), Geschichte des Buddhismus in der Mongolei. Aus dem Tibetischen des Jigs-med nam-mkᶜa herausgegeben, uebersetzt und erläutert. Erster und Zweiter Theil. Strassburg 1893 und 1896 8°.

Catalogue of the Coins of the *Indian* museum. Part I. The sultáns of Dehli and their contemporaries in Bengal, Gujarát, Jaunpúr, Málwa, the Dekkan and Kashmir. Part II. The mogul emperors of India; the East India Company; the Native States; the Indian Empire; medals and tokens. Calcutta 1893/4. 8°.

J. K. Onze Oost, populair beschreven door —. Tweede vermeerderde druk. Utrecht 1864. 8°.

Jametel (*M.*), l'Épigraphie Chinoise au Tibet. Inscription recueillies, traduites et annotées par —. Peking, Paris 1880. 8°.

Janse (*Dr. J. M.*), De stikstof-voeding van koffie en andere planten. (Overgedrukt uit Teysmannia, VII, afl. 4). Batavia 1896 8°.

Jaschke (*H. A.*), Tibetan grammar. London 1883. 8°.

Jaspers (*G.*), Het leven van den eerwaarden Henry Martyn, zendeling in Indië, door John Sargent, naar de acht-

tiende uitgave uit het Engelsch vertaald door —. (Uitgegeven door de vereeniging ter bevordering van Christelijke lectuur). Amsterdam 1861. 8°.

Proefstation „Oost-*Java*". Mededeelingen. Nieuwe serie. No. 28. De schimmels in de wortels van het suikerriet door Dr. J. H. Wakker II en III. Wortelschimmel No. 2 en 3. (Overgedrukt uit het Archief voor de Java-suikerindustrie 1896, Afl. 18). Soerabaia 1896. 8°.

Proefstation „Oost *Java*". Mededeelingen. Nieuwe serie. No. 29. De plantenluizen van het suikkerriet op Java door Dr. L. Zehntner. I. Aleurodes bergi signoret. Met plaat. (Overgedrukt uit het archief voor de Java-suikerindustrie 1896, Afl. 19). Soerabaia 1896. 8°.

Proefstation „Oost-*Java*" Mededeelingen. Nieuwe serie. No. 30. De kleur der suiker als maatstaf van verkoop door Arn. C. Kuyt. (Overgedrukt uit het Archief voor de Java-suikerindustrie 1896, Afl. 20). Soerabaia 1896. 8°.

Proefstation „Oost-*Java*". Mededeelingen. Nieuwe serie. No. 31. De nieuwe zaadplanten van het jaar 1895, onderzocht in 1896, door Dr. J. H. Wakker. (Overgedrukt uit het Archief voor de Java-suikerindustrie 1896, Afl. 21). Soerabaia 1896. 8°.

Proefstation „Oost-*Java*". Mededeelingen. Nieuwe serie. No. 32. Osmose door Arn. C. Kuyt. (Overgedrukt uit het archief voor de Java-suikerindustrie 1896, Afl. 22). Soerabaia 1896. 8°.

Kemp (*P. H. van der*), Brieven van den Gouverneur-Generaal Van der Capellen over Dipanegara's opstand, zoomede eene wederlegging van den minister Elout door —. (Overgedrukt uit de Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië, 6e volgr., deel II). 's-Gravenhage 1896. 8°.—Van den schrijver.

Kemp (*P. H. van der*), Dipanegara, eene geschiedkundige Hamlettype geschetst door —. (Uitgegeven door het

Koninklijk Instituut voor de Taal-, Land- en Volkenkunde van Nederlandsch-Indië). 's-Gravenhage 1896. 8°. — Van den schrijver.

Keijzer (*Dr. S.*), Précis de jurisprudence muselmane selon le rite Châfeite, par Abou Chodja. Publication du texte arabe, avec traduction et annotations par —. Leyde 1859. 8°.

Kirkpatrick, An account of the Kingdom of Nepaul, being the substance of observations made during a mission to that country in the year 1793. London 1811. 4°.

Kistner (*O.*), Buddha and his doctrines a bibliographical essay. London 1869. 8°.

Bahoewa *kitab* ini pada menjataken pengadjaran agama orang Mesehi, atau orang Kristen. Batavia — 's-Gravenhage 1894. 8°. — Van de vereeniging ter bevordering van Maleische-Christelijke lectuur.

Kitab meliboerken hati terambil dari tjeritaän jan bagoes-bagoes. (Overgedrukt uit de Courant Deminggoe van 19 Juli 1896, no. 29 en volgende). Batavia 1896. 8°.

Kohlbrugge (*J. H. F.*), Waarom de Tenggereezen offers brengen aan den Bromo. De legende van Kjahi Koesoemo. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXIX). Batavia 1896. 8°. — Van den schrijver.

Kreitner (*G.*), Im fernen Osten. Reisen des Grafen Bela Széchenyi in Indien, Javan, China, Tebet und Birma in den Jahren 1877—1880 von —. Wien 1881. 8°.

Kruijt (*J. A.*), De Atjeh-oorlog. Kort overzicht van oorsprong, verloop en gevolg. 's Gravenhage 1896. 8°.

Kukenthal (*Dr. W.*), Forschungsreise in den Molukken und in Borneo, im Auftrage der Senckenbergischen Naturforschenden Gesellschaft. Mit 63 Tafeln, 4 Karten und 5 Abbildungen im Text. Frankfurt 1896. 4°.

Lennep (*Mr. J. van*), De voornaamste geschiedenissen van

Noord Nederland door --. Aan zijn kinderen verhaald, 1ste, 2e, 3e en 4e afdeeling. Vijfde druk. Amsterdam. 8°.

Lewin (*T. H.*), A manual of Tibetan. Being a guide to the colloquial speech of Tibet, in a series of progressive exercises. Calcutta. 1879. 8°.

Lias (*Brau de Saint Pol*), De France à Sumatra par Java Singapour et Pinang. Les anthropophages. Avec carte et 19 gravures, d'après des photographies prises par l'auteur. Paris 1884. 8°.

Lias (*Brau de Saint Pol*), Pérak et les Orangs-sakèys. Voyage dans l'intérieur de la presqu'ile malaise. Avec carte et vues du pays d'après des photographies prises par l'auteur. Paris 1883. 8°.

Lillie (*A.*), Koot Hoomi unveiled or Tibetan „Buddhists", versus the Buddhists of Tibet. London 1884. 8°.

Man (*M. de*), Médaille uniface de Levinus Bloccanus a Burgh. Bruxelles 1895. 8°. — Van de schrijfster.

Man (*M. de*), Sou d'or barbare trouvé en Frise. Bruxelles 1894. 8°. — Van de schrijfster.

Man (*M. de*), Sceattas anglo-saxons inédits ou peu connus. (Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Nederlandsch Genootschap voor munt- en penningkunde). Amsterdam 1895. 8°. — Van de schrijfster.

Man (*M. de*), Gildepenning van Abraham Hildernisse, deken van het timmermansgilde te Middelburg. (Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Nederlandsch Genootschap vóor munt- en penningkunde). Amsterdam 1896. 8°. Van de schrijfster.

Marre (*A.*), De l'introduction de termes chinois dans le vocabulaire des Malais. (Extrait des Mélanges Charles de Harlez). Leide. 4°.

Martens (*J. L.*), Segala peringatan pada djalan agama Mesehi, akan dibatja tijap-tijap hari; dikarangken pada bahasa Duitsch oleh Johannes Gossner; kemoedian

disalinken pada behasa Belanda oleh T. M. Looman; kemoediau lagi disalinken pada behasa melajoe oleh —. Leiden 1894. 8°. — Van de Vereeniging ter bevordering van Maleische-Christelijke lectuur.

Illustrated official handbook to the *Melbourne* aquarium, picture salon, and museum collections under the control of the exhibition trustees. Melbourne. 4°.

Muller (*F.*), Het Rotterdamsche leeskabinet en de engelsche free-libraries. (Overgedrukt uit de Economist, Afl. Sept. — Oct. 1860). Amsterdam 1860. 8°.

Nansen (*F.*), Eskimo life. With illustrations. London 1893. 8°. — Van den Heer Mr. J. A. van der Chijs.

Nederburgh (*Mr. J. A.*), Wet en adat; bladen, gewijd in het algemeen aan het recht en aanverwante onderwerpen, in het bizonder aan Indische rechtsbelangen. Uitgegeven onder leiding van —. Eerste en tweede stuk (September en Oct. 1896). Batavia. 8°.

Naamlooze vennootschap *Nederlandsch-Indische* houtaankapmaatschappij. Verslag over het jaar 1895. 8°.

Oldenneele (*L. H. J. F. van Bevervoorden tot*), De financiëele verhouding van Nederland tot Nederlandsch-Indië. Proefschrift. Utrecht 1895. 8°. — Van den Heer Mr. J. A. van der Chijs.

Ollivier Beauregard (*G. M.*), Kachmir et Tibet. Etude d'ethnographie ancienne et moderne. Paris 1883. 8°.

Ophuijsen (*C. A. van*), Kàbar Si Oemboet Moedà. Eene Minangkabausche vertelling, uitgegeven door —. Leiden 1896. 8°. — Van den Heer C. A. van Ophuijsen.

Ophuijsen (*C. A. van*), Kabar Si Ali Amat. Eene Minangkabausche vertelling, uitgegeven door —. Leiden 1895. 8°. — Van den Heer C. A. van Ophuijsen.

Oudemans (*J.*), Slordige wetgeving. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor het Binn. Best. No. 1 van 1896). Batavia 1896. 8°. — Van den schrijver.

Tjaritä si *Palälo*. Eene Minangkabausche vertelling. Leiden 1895. 8°. — Van den Heer C. A. van Ophuijzen.

Piepers (*Mr. M. C.*), „Zwaarden eischen klingen maar ook gevesten". Beschouwingen over de Atjeh-ziekte en hare genezing. Amsterdam 1896. 8°.

Portal (*G.*), The British mission to Uganda in 1893. London 1894. 8°. -- Van den Heer Mr. J. A. van der Chijs.

Prinsep (*H. T.*). Tibet, Tartary and Mongolia, their social and political condition, and the religion of Boodh, as there existing. London 1851. 8°.

Ramsay (*W.*), Western Tibet: A Practical dictionary of the language and customs of the districts included in the Ladák Wazarat. Lahore 1890. 8°.

Rees (*W. A. van*), Herinneringen uit de loopbaan van een Indisch officier. Nieuwe herziene uitgave met illustratiën van G. B Hooyer. Deel I. Rotterdam 8°.

Rennie (*Dr.*), The Bhotan and the story of the Dooar War. Including sketches of a three months' residence in the Himalayas, and narrative of a visit to Bhotan in May 1865. London 1866. 8°.

Rockhill (*W. W.*), Udanavarga, a collection of verses from the Buddhist canon. Compiled bij Dharmatrata. Translated from the Tibetan of Bkah-Hgyur with notes und extracts from the commentary of Pradjânvarman. London 1892. 8°.

Rockhill (*W. W.*), The life of the Buddha, and the early history of his order. Derived from Tibetan works in the Bkah-Hgyur and Bstan-Hgyur. With notices on the early history of Tibet and Khoten. Londen 1884. 8°.

Roth (*H. Ling*), The natives of Sarawak and British North Borneo. Vol. I and II. Based cheefly on the MSS. of the late Hugh Brooke Low Sarawak Government service. With a preface by Andrew Lang and over 550 illustrations. London 1896. 8°.

Schiefner (*A.*), Târanâtha's Geschichte des Buddhismus in Indien aus dem Tibetischen übersetzt. St. Petersburg 1869. 8°.

Schiefner (*A.*), Herrn Professor Wossiljew's Vorrede zu seiner Russischen Uebersetzung von Târanâtha's Geschichte des Buddhismus in Indien, Deutsch mitgetheilt von —. Nachtrag zu der deutschen Uebersetzung Târanâtha's. St. Petersburg. 1869. 8°.

Schmidt (*J. J.*), Dsanglun, oder der Weise und der Thor, aus dem Tibetischen übersetzt und mit dem Originaltexte herausgegeben. 1e und 2e theil. St. Petersburg 1843. 4°.

Schnijder (*F.*), De verpachte middelen voor Java en Madoera, zooals die tot op ultimo Juli 1885 zijn gewijzigd en aangevuld. Semarang 1886. 8°.

Schröder (*G. F.*), Sapatah kata kapada anggota-anggota baharoe, jang soedah mengakoe kapertjaännja dihadapan Allah dan sindang-djamaätnja. Terkarang oleh toewan pandita —. Betawi 1895. 8°. Van de Vereeniging ter Bevordering van Maleische-Christelijke lectuur.

Seiffen (*Mr. G. Dorn*), Handboek der geschiedenis der oude staten, voornamelijk met betrekking tot derzelver regeringsvormen, handel en volkplantingen door A. H. L Heeren, uit het hoogduitsch overgezet en met eenige aanmerkingen voorzien door —. Derde uitgaaf. Zutphen 1828. 8°.

Semon (*R.*), Im australischen Busch und an den Küsten des Korallenmeeres. Reiseerlebnisse und Beobachtungen eines Naturforschers in Australien, Neu-Guinea und den Molukken. Mit 85 Abbildungen und 4 Karten. Leipzig 1896. 8°.

Senart (*E.*), Essai sur la légende du Buddha, son caractère et ses origines. Seconde édition, revue et suivie d'un index. Paris 1882. 8°.

Sewell (*R.*) and Sankara Bâlkrishna Dîkshit, The Indian Calendar, with tables for the conversion of Hindu and Muhammadan into a. d. dates and vica versa. With tables of eclipses visible in India. London 1896. 4°.

Temple (*R. and R. C.*), Journals kept in Hyderabad, Kashmir, Sikhim, and Nepal. 2 Vols. With maps and illustrations. London 1887. 8°.

Thorbecke (*Mr. J. R.*), Aanteekening op de grondwet. Amsterdam 1839. 8°.

Tiemersma (*L.*), Golgotha. Inilah bĕbrapa barang riwajat pada masa raja kamatian toehan Jesoes. Jang dikarangkĕn oleh —. Betawi. 8°. — Van de Vereeniging ter bevordering van Maleische-Christelijke lectuur.

Kina maatschappij *Tjimonteh*, Jaarverslagen over 1891/92, 1893/94, 1894/95. Batavia 1892, 1894/95. 4°.

Turner (*S.*), An account of an embassy to the Court of the Teshoo Lāma in Tibet, containing a narrative of a journey through Booton, and part of Tibet. London 1800. 4°.

Ufford (*J. K. W. Quarles van*), Wat te doen tegen de werkloosheid? (Board of Trade. — Labour Departement. — Report on Agencies and Methods for dealing with the Unemployed. Presented to both Houses of Parliament by Command of Her Majesty. London, 1893. — The Labour Gazette. The journal of the labour Department of the Board of Trade. London, 1894). (Overgedrukt uit de Economist, opgericht door Mr. J. L. de Bruyn Kops. October 1894). 's-Gravenhage 1894 8°. — Van den schrijver.

Verbeek (*R. D*), Het gewijzigd ontwerp eener mijnwet voor Nederlandsch-Indie. 's-Gravenhage 1896. 4°. — Van den schrijver.

Algemeene spaar- en depositobank, *Verslag* van de directie over het eerste boekjaar 1895/96. Batavia 1896. 4°.

Walbeehm (*A. H. J. G.*), De taalsoorten in het Javaansch. Tweede stuk. Batavia 1896 4°. — Van den schrijver.

Wassiljew (*W.*). Der Buddhismus, seine Dogmen. Geschichte und Literatur. Aus dem Russischen übersetzt. Erster Theil. St. Petersburg. 1860. 8°.

Weimar-Eisenach (*B. Saxe de*). Précis de la campagne de Java, en 1811. Avec cartes et plans. La Haye. 1834. 8°.

Wichman (*H.*), Der Posso-See in Celebes. (Mit Karte). (Abdruck aus Dr. A. Petermanns Geogr. Mitteilungen 1896, Heft VII.) Gotha 1896. 4°. — Van den schrijver.

Winckel (*L. F. A.*), De militaire loopbaan van den Luitenant-Generaal Karel Van der Heyden. Met portret in photogravure. Utrecht, 8°.

Yule (*H.*), Cathay and the way thither, being a collection of medieval notices of China, translated by —. With a preliminary essay on the intercourse between China and the Western nations previous to the discovery of the Cape route. London 1866. 8°.

Zimmermann (*A.*), J. van Bosse. Eenige Beschouwingen omtrent de Oorzaken van den Achteruitgang van de Koffiecultuur ter Sumatra's Westkust, benevens eenige Opmerkingen omtrent de economische en politieke Toestanden aldaar. I. Gedeelte. (Abdruck aus Dr. A. Petermans Mitteilungen. 1896, Heft 8.).

BIJLAGE IX.

AANWINSTEN

VAN DE

ETHNOLOGISCHE VERZAMELING IN 1896.

		Geschenk van:
Sumatra's Westkust.	Model van een door water gedreven stampmolen voor rijst.	G. A. SCHERER.
Benkoelen.	Toembak lada pontang. . . .	Gekocht.
	Sewar.	V. H. DALITZ.
Atjeh.	Zeer groot zwaard	J. A. VAN RIJN VAN ALKEMADE.
	Lilla, Europeesch fabricaat . .	J. M. H. VAN OOSTERZEE.
Java.	Zeer oude, fraai besneden deur.	RADEN NATA KOESOEMA.
	Sekin met inscriptie.	Gekocht.
	Pedang met fraai versierde schede.	„
	Ornamenten (hong), vroeger bij feesten in gebruik	„
	Hoentoe règés.	„
	Arit kôret	„
	Panĕnggĕr	„
	Bandil.	„
	Sella bapangan.	A. G. VORDERMAN.
	Gevlochten mutsjes van Margasari	A. G. VORDERMAN.

Krĕpoes Koeningan. . . . . A. G. Vorderman.
Gotom tjelengsengan . . . .
Haam, inl. fabricaat . . . .
Gendi van klapperdop . . .
Vloermat van klapper-vrucht.
Soort van kaars . . . . .
Kris met twee loek en pamor perkĕsit. . . . . Gekocht.
Borduursel van ôto, drie soorten. "
Kĕnaga. . . . . "
Piso koerintjang. . . . . "
Sekin (nagang siliroe). . . . "
Voorstelling van het spel gatrīk. "
Golongan . . . . "
Trisoela . . . . "
Golok van een santri. . . . "
Kris met vijf loek. . . . . "
Kamanakan . . . . "
Ronde, zilveren doos . . . . . "
Golek Padjadjaran, 30 poppen. "
Sirih poewan . . . . . . "
Tjintjin mĕnĕng. . . . . . "
Golok bĕhĕng asoe. . . . . "
Djangdjang walet . . . . . "
Voorstelling van de doodstraf tīr pantjir . . . . "
Voorstelling van de doodstraf soengsang . . . . "
Kris oerĕk oeseup, met bijbehoorend mandje . . . . . "
Siangko. . . . . "
Piso tjotjok tjĕpĕt . . . . . "
Kris persoenda . . . . "
Djambia . . . . "
Roejoeng . . . . "

Klewang pamor sèret inggil. . Gekocht.
Pedang soedoek. . . . . . „
Kris loeroes simping miring. . „
„ met negen loek en pellet greep. . . . . V. H. DALITZ.
Voorstelling van een doodstraf door middel van een steek in de borst met een tweesnijdend wapen . . . . Gekocht.
Kongkorong krentjeng kembang tandjoeng . . . . „
Geschenk van bruidegom aan bruid, bestaande uit nanampan, tjèret, enz. . . . . . . „
Kris damar moeroek . . . . „
„ naga salira. . . . . . „
„ djalak . . . . „
Golok pamor perkĕsit. . . . „
Bĕdog pengalasan . . . . . „
Toembak bĕnter. . . . . . „
„ babar malar . . . „
Voorstelling van de doodstraf njĕpit dipantjir . . . . . „
Vrouwelijk beeld, pitakonan. . „
Dieven-gereedschap, 5 soorten . „
Model van eene roemah limasan tiga roewang kopongan. . . „
Kris loeroes pandawa lima . . „
„ „ simping ranoe . . „
Kampak tjaloek. . . . . . . „
Geel koperen bijltje . . . . V. H. DALITZ.
Kikir lintah keroek. . . . . Gekocht.
Geel koperen pangloedahan. . „
Kongkorang kembang djôtan . „

	Houten huisje, verblijfplaats in het bosch bij jacht, enz.	Gekocht.
	Voorstelling van de doodstraf pĕlat	"
	Voorstelling van de doodstraf tôgentjang	"
Madura.	Laboe als gendi	A. G. VORDERMAN.
W. afd. v. Borneo.	Offerpaal (tĕmadoek), 25 soorten	Depositum N. I. Gouvern.
	Schild	Dr. J. P. KLOOS.
Z. afd. v. Borneo.	Mat pandan riris	Gekocht.
Zuid-Celebes.	Sarong, twee soorten	"
	Piso tjondrè langoet	"
	Mesje	"
Boni.	Zeer kleine kris met 12 loek	"
Bali	Lans met beschilderden steel	"
	Kropak met teekeningen	Dr. J. L. A. BRANDES.
	Togog	(idem)
	Fraai versierde deksel eener gendi	(idem)
	Tika (pawoekon)	J. H. LIEFRINCK.
Lombok.	Voorhangsel van een bed	Gekocht.
	Kris met 11 loek	"
	Klewang met inscriptiën	"
	Togog, 3 stuks	G. A. SCHERER.
	Gebeeldhouwde deur	Jhr. VON SCHMIDT AUF ALTENSTADT.
	Geborduurde uiteinden van kussens, 6 stuks	Gekocht.
	Bed-versiering (mili)	"
Banka.	Mannen-hoed	A. G. VORDERMAN.
	Koekoesan	(idem)

	Djentĕran bras	A. G. VORDERMAN.
	Kiding.	
	Toembak lada van geel koper .	Gekocht.
Biliton.	Hars-fakkeltje.	A. G. VORDERMAN.
Siam.	Huis (?)-versiering	R. C. KEUN VAN HOOGERWOERD.
	Oude gewichten, 7 soorten . .	Mr. J. H. ABENDANON.
Arabie.	Waterkruik van gebakken aarde	H. M. LA CHAPELLE.
	Koperen schaaltje met inscriptiën	
Varia.	Gewicht van 50, 25, 10, 5, 4, 3, 2, 1 (?) en 1/2 kati, 1739 en 1750	Depositum N. I. Reg.
	Gewicht van 256 realen, 1740.	
	Zegel-stempels van Chinsura (Bengalen), 1817. 26 stuks. .	Directie van financiën.
	Verguld houten lofwerk, afkomstig van eene deur (?). . .	Gekocht.
	Half Amst. pond, geklopt met het wapen van Batavia . .	J. M. H. VAN OOSTERZEE.
	Ned. el door den graveur Zecha, 1846.	O. VENEMA.
	Afgietsels van Indische typen, 12 stuks	Mr. L. SERRURIER.

AANWINSTEN

VAN DE

NUMISMATISCHE VERZAMELING IN 1896.

GEDENKPENNINGEN.

		Geschenk van:
Ned. Indie.	Burger-cavalerie te Bat., 1713.—z.	Mr. J. A. v. d. CHIJS.
	Prijs-medaille tentoonstelling te Bat., 1829.— k. verg. . . .	Ned. Reg.
	Eere-teeken voor langdurigen dienst als officier (1844 en 1852).	Gekocht.
	Mil. draagpenning voor den oorlog op Java in 1811, verleend in 1848 door het Eng. gouvernement. — z.	„
	Onderscheidings-teeken voor tirailleurs.	„
	Menado's behoud, 1875.— z. en br.	G. A. SCHERER.
	Lombok-kruis. — br.	Mil. Dep.
	Hulde aan de strijders op Lombok, Amsterdam, 1895.— z. .	Gekocht.
Philipijnsche eil.	Aguas potablas, carriedo y Manila, 1882. — z.	„
Siam.	Ovale medaille ter eere van den	

	priester Pavares Varyalonkorn, (1891). — z.	Mr. J. H. ABENDANON.
	Draagpenning, doel onbekend. — br.	Gekocht.
	Afscheren van het hoofdhaar aan den kroonprins. — z. vg., z. en br.	Z. M. de Koning van Siam.
	Toekenning van een titel aan twee prinsen. — z. vg., z. en br.	Z. M. de Koning van Siam.
	Als voren, anders. — z. vg., z. en br.	Z. M. de Koning van Siam.
	Ter herinnering aan het feit, dat de actueele Vorst even lang geregeerd had als zijn overgrootvader. — z. vg. en z.	Z. M. de Koning van Siam.
	Als voren als één zijner ooms. — z. vg. en z	Z. M. de Koning van Siam.
Britsch-Indië.	Prijs-medaille van de Calcutta young ladies institution, 1857. — z.	Gekocht.
	Tentoonstelling te Bombay, 1873. — br.	Gekocht.
	Eerste nijverheids-tentoonstelling voor de Central provinces te Nagpore, 1865. — br.	Gekocht.
Nederland.	Huwelijk van Mr. A. Citters, 1737. — z.	Gekocht.
	Opening van de haven, enz. te Vlissingen, 1873. — tin. . .	J. M. H. v. OOSTERZEE.
	Standbeeld van J. P. Coen te Hoorn, 1893. — tin.	Gekocht.

	Penning van de firma N. Bonten, 1893.— br.	J. M. H. v. Oosterzee.
	Maskerade te Leiden, 1895.— br.	Ned. Reg.
	25jarig bestaan van Liefdadigheid naar vermogen, 1896.— br.	H. J. J. Hepp.
Belgie.	25jarige onafhankelijkheid, 1855.— br.	Gekocht
	Inwijding van de colonne du congrès, 1859.— br. . . .	Gekocht
Frankrijk.	Zalving van Lodewijk XV, 1723. — g. k.	Geruild.
	Verbetering van de haven van Pondichery (?), 1733.— br. .	Gekocht.
	Jeton van J. P. Burteur, 1742. — k..	W. O. Gallois.
	Idem van Lodewijk XV (*optimo principi*), 1744.— g. k.. . . .	Geruild.
	Gezantschap van Tipoe-Sahib, [illegible] (1787).—z..	Gekocht.
	Jeton op de onthoofding van Lodewijk XVI, 1793.— g. k.	Geruild.
	Doop van den Koning van Rome, 1811.— br.	Gekocht.
	Jeton met het hoofd der republiek, 1848.— g. k. . . .	Geruild.
	Uitvinding van de photographie, 1866.— br..	Gekocht.
	Pascal de Paoli, général des Corses, z. j. — tin.	Geruild.
Spanje.	Overwinningen op de Franschen in Catalonie en Arragon, 1710. — g. k..	„
Zwitserland.	3de eeuwfeest van de hervorming, Winterthur, 1819.— comp. .	„

Idem te Zürich. — z. . . . . Geruild.
H. Pestalozzi, 1846.— tin. . . „
Generaal Dufour, 1847.— br. . „
Jeton van het „cantonal Schützenverein" te Glarus, 1857.— g. k. (2 soorten). . . . . „
Idem van het „eidg. Schützenfest" te Schaffhausen, 1865. — g. k.. . . . . „
Eidgenössisches Schützenfest in Schwyz, 1867.— comp. . . „
Eidgenössisches Schützenfest in Zürich, 1872.— comp. . . . „
Berner cantonal Gesangfest in Biel, 1872. — comp.. . . . „
Fête fédérale de chanteurs à Lucerne, 1873.— comp. . . „
Eidgenössisches Turnfest te Zürich, 1874.— comp.. . . . „
Eidgenössisches Schützenfest te St. Gallen, 1874.— comp. . „
Eidgenössisches Sängerfest te Basel, 1875. — comp. . . . „
H. G. Naegeli, 1875.— comp. . „
4de eeuwfeest der overwinning op Karel den Stoute, 1876. — comp. . . . . „
Kantonal Gesangfest te Burgdorf, 1877.— comp. . . . „
Fête fédérale de chanteurs te Zürich, 1880.— comp. . . . „
Tir fédéral te Freiburg, 1881. — comp. . . . . „
Landesausstellung te Zürich, 1883.— comp. . . . . . „

	Thurgauer cantonal Turnfest te Frauenfeld, 1887.— g. k. .	Geruild.
	Schützenfest te Frauenfeld, 1890. — aluminium (2 soorten). .	„
	Eidgenössisches Schützenfest te Winterthur, 1895. — alum. .	„
	Draagpenninkje voor bedevaartgangers naar Rankweil. — g. k..	„
	Draagpenninkje voor bedevaartgangers naar St. Gebhardsberg. — g. k.	„
	Schieszmarke van het kantonal Schützenverein te Zürich. — k.	„
Italie.	Innocentius XI, 1685 (*Dominum formidabunt* etc.)— k. . . .	„
	Viaduct bij Ariccia, 1854.— br.	„
	Prijsmedaille van de Società del tiro a segno nationale.— br.	„
	S. Ignatius da Loyola, z. j.— g. k..	„
Duitschland.	Jeton van Chilian Koch, z. j. (omstreeks 1600).— g. k. .	„
	Intocht van Karel VI in Neuremberg, 1712.— comp. . . .	„
	Kerk zum heiligen Kreuze te Dresden, 1746.— comp.	„
	Overwinningen van Frederik de Groote, 1757.— g. k. . . .	„
	Penningplaat met het omschrift: *grosz ist die Noth* u.s.w., 1816 u. 1817.— lood.	„
	Jeton met het omschrift: *gieb mir Brod* u.s.w., 1816 u. 1817.— k.	„

	National Denkmal auf dem Niederwald, z. j.— g. k. . . .	Geruild.
	5tes deutsches Bundesschiessen te Stuttgart, 1875.— comp. .	„
	Nijverheids-tentoonstelling te München, 1882.— comp. . .	„
	Opening van het Oostzee-kanaal (Hochbrücke), 1895.— z. . .	„
	Inwijding van het nieuwe raadhuis te Hamburg, 1895. — comp.	„
	Bedevaart-penninkje van Einsidlen, z. j. — g. k.	„
	Penning met de offerhande van Isaäk, z. j (17e eeuw). — l. .	„
Oostenrijk.	Kroning van Joseph I, 1690.— lood.	„
	Karel VI (*Vno Dle Corona Data* etc.) — comp.	„
	Als voren (*Venit ab occasu victor*), 1711.— comp.	„
	Frans III van Lotharingen en Theresa van Oostenrijk, 1736. — z.	„
	Verkiezing van Karel VII tot Roomsch keizer, 1742.—comp.	„
	Als voren van Frans I, 1743.— comp.	„
Denemarken.	Oprichting van een standbeeld van Frederik V door de Deensche Aziatische comp., 1768. — z	Gekocht.
	Als voren, kleiner.— z. . . .	„
Zweden.	Sneuvelen van Karel XII, 1718. — tin.	Geruild.

	Kroning van Oscar I, 1844. — br.	Geruild.
Turkije.	Opstand in Koerdistan, 1263 (1847). — z.	Gekocht.
Transvaal.	Opening van den Delagoa-spoorweg, 1895.— br.	Ned. Reg.
N. Holland.	Prijsmedaille van the centennial international exhibition, Melbourne, 1888.— z.	Gekocht.

AMULETTEN.

Java.	Gobog. — l.	Gekocht.
Japan.	14 stuks.— k.	„
China.	26 stuks.— z en k.	B. HOETINK, TSIONG JONG HIËN en gekocht.

MUNTEN.

Atjeh.	Mas. — g.	G. A. SCHERER en J. M. H. v. OOSTERZEE.
	Kasja, onbeschreven.— tin. . .	G. A. SCHERER en gekocht.
Sambas.	Naam onbekend, onbeschreven. — tin.	S. H. SCHAANK.
Goa.	Dinara (Millies, nº. 286).— g. .	Gekocht.
Ver. O. I. Comp.	Java-dukaat, 1745.— g. .	LIM LIANG BOE.
	Dukaton, W. Friesland, 1737. — z.	Geruild.
	Bataviasche ropij, 1750.— z. .	Gekocht.
	Duit, W. Friesland, 1764.— k.	„
	Duit, 1796.— tin.	J. M. H. v. OOSTERZEE

	Stuiver (bonk), 1801, 1803.— k.	Li Pik Tat en gekocht.
	2 stuiver („), 1810.— k. . .	Li Pik Tat.
N. I. Gouvern.	Kwart en tiende gulden, 1896.— z.	B. Hoetink.
Pasoeroean.	Soember-doeren, 50, 25 en 10 centen, z. j. — k.	A. Salmon Vzn.
	Boemi-ajoe, 25 en 10 centen, z. j. — g. k.	
	Soember-redjo, 50, 25 en 10 centen, z. j. — k.	
	Soember-tempoer, 50, 25 en 10 centen, z. j. — k.	
	Soember-soeka, 50, 25, 10 en 5 centen, z. j. — k. . . .	
Langkat.	Makau estate, dollar en 50 cents, z. j. — nikkel.	Gekocht.
Serawak.	Dollar-cent, 1888.— k. . . .	E. Olislaeger.
Japan,	Yamasiro, $^1/_{10}$ thail. — z. . .	Gekocht.
	Tadzima, idem. — z. . . .	
	Sagami, thail. — z.	
	Sen, variant van n°. 26 van den catalogus. — k. . . .	
	Yen, 12e jaar van Mei-dji. — z.	G. A. Scherer.
China.	62 soorten.	B. Hoetink en A. Gortmans.
	Stel zilveren munten, geslagen te Woechang.	B. Hoetink.
Hongkong.	Vijf centen, 1889.— z. . . .	Geruild.
Annam.	Zeven soorten.	Gekocht.
Fransch Indo-China.	Cent, 1887, 1892.— k.	Geruild.
Kambodja.	Foeang, negen soorten.— z. .	Gekocht.
Siam.	Foeang, vier soorten. — z. . .	B. Hoetink.
	Song-saloeng.— z.	Mr. J. H. Abendanon.
	Pai.— z.	

	1/4 focang (nieuwere muntslag). — k.	Mr. J. H. ABENDANON.
	Kauri's, in g. k. nagebootst (geld?).	Mr. J. H. ABENDANON.
	Wisselgeld, acht soorten.— porcelein	Mr. J. H. ABENDANON.
Pahang.	Cent, ١٣٩١.— tin.	OEI HOK TSHIANG.
	Tampang, 1/2, 1/4 en 1/8 idem.— tin.	OEI HOK TSHIANG.
Straits-Settlements,	50 cents, 1888.— z.	G. A. SCHERER.
	20 cents, 1887, 93, 96.— z.	P. A. DE NIJS BIK en G. A. SCHERER.
	10 „ , 1894.— z.	Gekocht.
	Cent, 1888, 89.— k.	E. OLISLAEGER.
	Halve cent, 1889.— k.	„ „
Poeloe Pinang.	Ropij, 1788.— z.	J. M. H. v. OOSTERZEE.
	Pai en dubbele pai, 1825/28.— k.	G. A. SCHERER.
Nepaul.	Naam onbekend (6de eeuw).— k.	Gekocht.
Assam.	1/4 mohur, 1678 (1756).— g.	„
Kasjmir.	Pantsji.— k.	„
	Ropij, 1864 (1807).— z.	„
	1/2 idem, 1929 (1872).— z.	„
Mogol's.	Ropij (Lahore), 1039; (Soerate), 1111: (Azim-abad), 1172.— z.	„
	1/2 idem (Soerate), 1111: (Moenbay), 1747.— z.	„
Madras.	1/4 pagoda, z. j. — z.	LIM LIANG BOE.
Moersjidabad.	Ropij, z. j. — z.	LIM LIANG BOE.
Baroeda.	Ropij, 1946; halve idem, 1949; kwart en achste id., 1945.— z.	Gekocht.
Bhoepal.	Akbar II. Ropij, 8ste regeringsjaar. — z.	„
Bidsjnagoer.	Halve pai, z. j. — k. (2 soorten).	„

Dahal.	Dinar. — z.	Gekocht.
	Naam onbekend. — k.	„
Djaunpoer.	2 tanki, 940 (1533/4).— k. .	„
Gwalior.	$^1/_2$ anna, 1927 (1870).— k. .	„
Indoer.	$^1/_2$ ropij, 1749 (?).— z. . . .	„
	Paisa, 1163.— k.	„
	Akbar II, $^1/_4$ ropij, z. j. — z. .	„
	Ropij, 1212.— z.	„
	$^1/_2$ ropij, z. j. — z.	„
Kaboel.	Poerana, z. j. — z.	„
	Paisa, z. j. — k.	„
	$^1/_2$ drachme, z. j. — z. . . .	„
Katsj.	Koera en halve dito, 1165 (1751/2).— z.	„
Koetsj-behar.	Ropij, 1607.— z.	„
Mysore.	Sjama Radja, pai 10e en 14e reg. jaar. — k.	„
	$^1/_2$ idem, 23e reg. jaar. — k. .	„
	Tipo Sahib, faroekhi (Patan), 1218. — g.	„
Oudh.	Ropij, 1267.— z.	„
	$^1/_2$ idem, 1251.— z.	„
Peshawar.	Paisa, 1216.— k.	„
Satara.	Paisa, z. j. — k.	„
Sirkat.	Pana, z. j. — k.	„
Travankore.	Fanam, z. j. — g.	„
	Munt (of penning?), in gebruik bij zekere feesten. — g. . . .	„
Zuidelijk vóór-Indië.	Fanam. z. j. — g. (twee soorten).	„
Pondichery.	Halve fanam, z. j. — z. . . .	„
	Louis Philippe, doedoe, z. j. — k.	„
Tranquebar.	Christiaan VII, pagode, z. j. — g.	„
Goa.	5 réis, 1834.— k.	„
Afghanistan.	13 soorten. — z. en k. . . .	„

Perzië.	Chosroës II, drachme. — z. . .	J. F. B. Rolufs.
	Ashrafi, 1142.— g.	Gekocht.
	Toman, 1249, 1277.— g. . .	„
	Halve idem, 1272, 1273.— g.	„
	$^{1}/_{5}$ toman, 1228. — g. . . .	„
	Dubbele ropij, 1160, 1161.— z.	„
	5 abbasi, 1099.— z.	„
	Shahi, 1119, 1135, 1161, 1216, 1241, 1269 en een z. j. (Sjah Roekh). — z.	„
	$^{1}/_{2}$ shahi, 1154.— z.	„
	$2^{1}/_{2}$ mahmoedi, 1125, 1129. — z.	„
	$1^{1}/_{2}$ „ , 1135, 1138, 1145.— z.	„
	Mahmoedi, 1095, 1127.— z. .	„
	Abasi, 1100, 1140, 1142, 1151, 1182 en een z. j. (Nadir). — z.	„
	Rial, 1172, 1221.— z. . . .	„
	$^{1}/_{2}$ rial, 1181, 1182.— z. . .	„
	$^{1}/_{4}$ „ , 1224.— z.	„
	$^{1}/_{8}$ „ , 1222.— z.	„
	50 dinar, 1281.— z.	„
	25 „ , 1281.— z.	„
	$^{1}/_{2}$ kran, 1265.— z.	„
	Roeb'i, 1281.— z.	„
	Ispahan, 2 bisti, 1241.— k. . .	„
	Resjt, „ „ , 1190 en z. j.— k.	„
	Choj, „ „ , 1243 en z. j.— k.	„
	$^{1}/_{2}$ „ , z. j. — k. . .	„
	3 kaz, 1122.— k. . .	„
	Tabriz, 2 bisti, 1161, 1229.— k.	„
	bisti, 1133.— k. . . .	„
	Oeroemi, $1^{1}/_{2}$ bisti, 11[illegible]3 en z.	„
	j. — k.	„
	bisti, 119. (?). — k. .	„

	Shiraz, 2 bisti, 1107.— k. . .	Gekocht.
	Teheran, bisti, z. j. — k. . . .	„
	Hamadan, 3 kaz, z. j. — k. . .	„
	Sjirwan, poel, z. j. — k. . .	„
Syrie (*Seleucidia Pieria*).	Caracalla, pottin. .	J. F. B. ROLUFS.
Khalifaat.	Oemajjaden, dirham, 95 (713).— z.	J. F. B. ROLUFS.
	Abbasiden, dirham, 149, 164, 166.— z.	J. F. B. ROLUFS.
	Seldjoek-dynastie, dirham, jaartal onleesbaar. — z. . . .	J. F. B. ROLUFS.
	Ajjoebiden, dirham, 616 en jaartal onleesbaar (3 soorten). — z.	J. F. B. ROLUFS.
	Bahri-dynastie, dirham, 16 (1316), 721.— z.	J. F. B. ROLUFS.
Hadramaut.	Naam onbekend. — k. . . .	J. M. H. VAN OOSTERZEE.
Nederland.	Gelderland. $^1/_4$ gulden, 1759. — z.	Geruild.
	duit, 1784. — k.	„
	Nijmegen. Dubbele stuiver, 1686. — z.	LIM LIANG BOE.
	Holland. Halve dukaton, 1771. — z.	V. H. DALITZ.
	scheepjes-schelling, 1761. — z.	Geruild.
	stuivertje, 1733. — z. . . .	„
	duit, 1745. — k.	„
	Zeeland. Rijksdaalder, 1772. — z.	„
	$^1/_4$ idem, 1786. — z. . . .	„
	$^1/_8$ „ , 1771. — z. . . .	„
	vijf-schelling-stuk, 1682. — z.	„
	stuivertje, 1760. — z. . . .	„

	hoedjes-schelling, 1735. — z.	Geruild.
	Utrecht. Ducaton, 1742 en 1791. — z.	P. A. DE NIJS BIK.
	½ idem, 1788. — z.	V. H. DALITZ.
	tien-stuiver-stuk, 1751. — z.	Geruild.
	scheepjes-schelling, 1788. — z.	„
	stuiver, 1738. — z.	„
	duit, 1787. — Afslag in zilver.	„
	Friesland. Zeven-stuiver-stuk, 1684. — z.	„
	Kon. der Ned. 10 cents, 1868, 78, 84, 87, 89, 93, 94. — z.	G. A. SCHERER.
	5 cents, 1868. — z.	Geruild.
	½ cent, 1864, 67. — k.	G. A. SCHERER.
België.	Daalder, 1640. — z.	V. H. DALITZ.
	Dukaton of kroon, 1790. — z.	Geruild.
	Halve kruisdaalder, 1797. — z.	„
	2½ franc, 1848. — z.	„
	Franc, 1850, 66. — z.	„
	5 franc (huwelijk van den kroonprins), 1853. — z.	„
	50 centimes, 1886. — z.	G. A. SCHERER.
	5 centimes, 1863. — nikkel	Geruild.
	5 „ , 1833, 34, 48. — k.	„
	2 „ , 1845. — k.	G. A. SCHERER.
	Centime, 1860, 62, 71, 72. — k.	Geruild.
Luxemburg.	10 centimes, 1865. — k.	„
	5 „ , 1854, 55, 60. — k.	„
Engeland.	Farthing, 1720, 1825, 66, 85. — k.	„
	Half-penny, 1735, 75, 1859, 67. — k.	G. A. SCHERER en geruild.

	Dubbele sovereign, 1823. — g.	Geruild.
	Halve „ 1825. — g.	„
	Shilling, 1821, 65, 81, 84. — z.	P. A. DE NIJS BIK en G. A. SCHERER.
	Sixpence, 1821, 52, 65, 67. — z.	Geruild.
	Half-crown, 1820, 79. — z . .	V. H. DALITZ en G. A SCHERER.
	Groat, 1837. — z.	Geruild.
	Three-pence, 1837, 60, 72. — z.	„
	Two-pence, 1837, 40. — z. . .	„
	Florin, 1859, 93. — z. . . .	„
	Four-pence, 1838, 48. — z. . .	„
	Half-farthing, 1856. — k. . .	„
	Penny, 1869, 70, 87. — k.. .	V. H. DALITZ en G. A. SCHERER.
Guernesey.	4 doubles, 1868. — k. . . .	Geruild.
Jersey.	1/13 of a shilling, 1858. — k. .	„
	1/26 „ „ „ 1844. — k. .	„
	Penny token van Hill en Co, z. j. — g. k.	„
Frankrijk.	Teston, 1574, 1603. — z. . .	„
	1/4 écu, 1578 (twee soorten), 1648. — z..	„
	1/2 franc, 1592. — z..	„
	Ecu, 1711. — z..	„
	20 sols, jaartal onleesbaar. — z..	„
	5 sols, jaartal onleesbaar. — z.	„
	30 deniers, 1691. — z. . . .	„
	Franc, an 12, 1812. — z. . .	„
	25 centimes, 1846. — z. . . .	„
	50 „ , 1852, 81. — z. .	„
	Double tournois, 1639. — k. .	„

	Louis d'or, 1653, 66, 1787. — g.	P. A. DE NIJS BIK en geruild.
	2 sols, 1793. — k.	Geruild.
	Sou, 1789. — k.	„
	Décime, an 5 (A). — k. . . .	„
	5 centimes, an 5 (A), 6 (I), 7 (A). — k.	„
	20 francs, an 11, 12, 1810, 24 31, 52. — g.	Mr. J. A. v. D. CHIJS.
	5 francs, an 12 (M), 1814 (I). — z.	Geruild.
	10 centimes, 1808 (BB en T). bill.	„
	20 centimes, 1851, 59. — z. .	„
	5 „ , 1874. — k. . .	G. A SCHERER.
Spanje.	Reaal, 1742, 73. — z. . . .	Geruild.
	Peseta, 1759, 1838, 70. — z. .	„
	Pistole, 1794. — g.	LIM LIANG BOE.
	Acht maravedises, 1801, 33, 37. — k.	G. A. SCHERER.
	Vier maravedises, 1843. — k. .	„ „
	Twee reales, 1853. — z. . . .	Geruild.
	Vier „ , 1862. — z.	„
	Vijf pesetas, 1870. — z. . . .	„
Portugal.	Dez réis, 1813, 82, 92. — k. .	„
	Dois tostões, 1855. — z. . . .	„
	Cinco „ , 1868. — z. . . .	„
	„ réis, 1871. — k.	G. A. SCHERER.
	20 „ , 1892. — k	Geruild.
Zwitserland.	Aargau. 5 Batzen, 1826. — z.	„
	Batzen, 1826. — bill.	„
	Kreuzer, 1831. — bill.	„
	Appenzell. Batzen, 1808, 16. —	

bill. . . . . Geruild.
$^1/_2$ Batzen, 1738, 1816.
— bill. . . . . . „
Pfenning, 1816. — k. . „
2 D. . . . ., z. j. — bill. „
Schüssel-Pfennig, z. j. —
bill. (2 soorten). . . „
6 Kreuzer, 1737. — bill. „
Basel. Batzen, 1724, 63. — bill. „
$^1/_2$ Batzen, 1763. — bill. „
Bern. Batzen, 1620, 21, 1795,
98. — bill. . . . . „
$2^1/_2$ Batzen, 1826. — z. „
Rappen (?), 1797. — k. „
Freyburg. Bazen, 1828. — bill. „
St. Gallen. 3 (Kreuzer ?), 1622, „
1738. — z. . . . „
15 Kreuzer, 1738, 39.
— z. . . . . . „
Kreuzer, 1813 en jaartal
onleesbaar. —bill. . „
$^1/_2$ Kreuzer, 1812, 13.
— bill. . . . . . „
5 Bazen, 1813. — z. . „
Bazen, 1807, 9, 13-15.
— bill. . . . . . „
Genève. 6 deniers (?), 1759. —
bill. . . . . „
6 sols, 1791, 97. — bill. . „
Sol, 1788, 1825, 27. — bill. „
Un sol 6 deniers, 1791. —
bill. . . . . „
25 centimes, 1839. — bill. „
10 „ , 1839. — bill. „

Centime, 1844. — k. . . . Geruild.
Graubünden. 5 Batzen, 1820. —
z. . . . . „
4 schweitzer Franken, 1842.
— z. . . . . „
Lucern. Batzen, 1808. — bill. . „
Neuchatel. Naam onbekend,
1803. — bill. . . . . . . „
Solothurn. 20 Bazen, 1795. —
z. . . . . „
Batzen, 1811. — bill. . . . „
Kreuzer, 1813. — bill. . . „
Schwyz. Naam onbekend, 1623.
— k. . . . . „
2 Rappen, 1846. — bill. . . „
Rappen, 1812, 43. — bill. . „
Tessino. 6 denari, 1835. — bill. „
Canton de Vaud. Batzen, 1829.
— bill. . . . . „
$^1/_2$ Batzen, 1813. — bill. . . „
Zürich. Schilling, 1730, 36 en
z. j. — bill. . . . . . „
20 (?) Schilling (?), 1776. —
afslag in lood. . . . . „
10 (?) Schilling (?), 1743. —
z. . . . . „
5 Schilling, 1783. — z. . . „
20 Batzen, 1813. — z. . . „
Rappen, 1842 en z. j. — bill. „
Rép. Helvétienne. Batzen, 1799.
— bill.. . . . . „
Rappen, 1801. — bill. . „
Bonds-munt. 5 francs, 1855, 94.
— z. . . . . „
10 Rappen, 1871, 79, 80,

85. — comp. . . . . . Geruild.
2 Rappen, 1866, 70, 75. — comp.. . . . . „
Rappen, 1864, 68, 72, 73, 78-81, 84, 90. — k. . . „
20 francs, 1894. — g. . . „
2 „ , 1879. — z. . . „
Franc, 1877. — z. . . . „
$^1/_2$ franc, 1877, 78. — z. . „
20 Rappen, 1881, 93, 94. — nikkel. . . . . . „
5 Rappen, 1879, 85, 94. — nikkel. . . . . . „
Bischofszell. Naam onbekend. — tin. (2 soorten). . . „

Duitschland. Anhalt-Bernburg, $^1/_6$ Thaler, 1856. — z. . . . . . „
Baden. 6 Kreuzer, 1815. — bill. „
3 „ , 1832, 37, 67, 68. — z. . . . . . . „
Kreuzer, 1845, 60, 67, 68. — k.. . . . . „
$^1/_2$ Kreuzer, 1848, 52, 65. — k.. . . . . „
Beijeren. 30 Kreuzer, 1729. — z. „
Thaler, 1760. — z. . . „
12 Kreuzer, 1752. — z.. „
6 „ , 1766, 1805, 10, 11. — bill.. . . „
3 Kreuzer, 1765, 1839. — bill. . . . . . „
Kreuzer, 1765, 1843, 59, 60, 64, 65. — bill. . „
2 Pfennig, 1842, 60, 71. — k. . . . . . . „

Pfennig, 1853, 59, 61, 64, 65. — k. . . . Geruild.
Bremen. Grote, 1742. — bill. . „
Brunswijk. $^{1}/_{24}$ Thaler, 1820. — bill. . . . . . . „
2 Pfennig, 1830. — k. . „
Chur. Naam onbekend, 1766. — bill. . . . . . . „
Chur-Pfalz. Kreuzer, 1728 (?), 64. — bill. . . . . „
Erfurt. Dubbele groot. — bill. . „
Frankfort. Vereins-thaler, 1862. — z. . . . . „
Kreuzer, 1849, 61.— bill. „
Heller, 1815, 18, 50, 55, 60. — k. . . . . „
Goslar. Pfennig, 1745. — k. . „
Gulik en Berg. $^{1}/_{4}$ stuiver, 1775. — k. . . . . „
Hamburg. Schilling, 1727, 50, 52, 63, 95. — bill. . „
Sechsling, 1839, 55. — bill. . . . . . . „
10 Mark, 1875. — g. . J. M. H. v. OOSTERZEE.
Hanover. Thaler, z. j. — z. (August en Frederik). . Gekocht.
Thaler, 1848.— z. . . Geruild.
Pfennig, 1853. — k. . „
Hessen-Cassel. Dubbele Thaler, 1844. — z. . . . . . „
6 Kreuzer, 1844. — bill. „
3 „ , 1844, 45. — bill. . . . . . . „
Kreuzer, 1855. — bill. . „

Heller, 1853, 54, 60. —
k. . . . . Geruild.
Hessen-Darmstadt. 1/2 gulden,
1844. — z. . . . . „
Hohenzollern. 3 Kreuzer, 1842.
— bill. . . . . . „
Kreuzer, 1852. — k. . „
Lippe-Detmoldt. 2 1/2 Silber Groschen, 1860. — bill. . „
3 Pfennig, 1858. — k. . „
Mecklenburg-Schwerin. Schilling, 1852, 64. — bill. „
Nassau. Kreuzer, 1861. — bill.. „
„ , 1863. — k. . „
Pfennig, 1860, 62. — k. „
Neuremberg. Kreuzer, 1806. —
bill. . . . . „
Oldenburg. 3 Schwaren, 1864.
— k. . . . . „
Schwaren, 1848, 58, 69.
— k. . . . . „
Pruissen. 1/3 Reichsthaler, 1769.
— z. . . . . „
Thaler, 1816, 28, 60, 62.
— z. . . . . G. A. Scherer en geruild.
4 Groschen, 1807. — z. Geruild.
2 „ , 1803. — bill. „
Silber Groschen, 1834,
56, 63, 67. — z. . . „
3 Pfennige, 1821, 42, 60,
62, 70. — k. . . . E. Olislaeger en geruild.
2 Pfennige, 1854, 65. —
k. . . . . Geruild.

Pfennig, 1858, 62. — k. Geruild.
$2^1/_2$ Silber Groschen, 1867. — z. . . . . . „
$^1/_2$ Silber Groschen, 1862, 69. — z. . . . . . . „
Rostock. 3 Pfennig, 1862. — k. „
Saksen. $^1/_3$ Thaler, 1811. — z. . „
5 Neu-groschen, 1842. — bill. . . . . . „
Thaler, 1866. — z. . . „
Neu-groschen, 1865. — bill. . . . . „
2 Pfennig, 1869. — k. . „
Pfennig, 1859, 63, 68. — k. . . . . „
Saksen-Coburg-Gotha. 6 Kreuzer, 1834. — bill. . „
3 Kreuzer, 1838. — bill. „
Saksen-Coburg-Saalfeld. 20 Kreuzer, 1825. — z. . . „
3 Pfennig, 1826. — k. . „
Saksen-Meiningen. 2 Gulden, 1854. — z. . . . . . „
3 Kreuzer, 1830. — bill „
$^1/_2$ „ , 1854. — k. . „
Saksen-Weimar-Eisenach. 2 Pfennig, 1858. — k. . . „
Salzburg. 2. . . . . . , 1625. — bill. „
Thaler, 1661. — z. . . B. HOETINK.
Kreuzer (?), 1690. — bill. . . . . Geruild.
15 (Kreuzer), 1694. — z. . . . . „
3 Kreuzer, 1680. — bill. . . . . „

	2 (Kreuzer), 1718. — bill.	Geruild.
	1 (Kreuzer), 1760. — bill.	„
	$^1/_8$ (?) dukaat (?), 1777. — g.	„
	Trier. IIII Pfenning, 1758. — k.	„
	Wismar. 3 Pfennig, 1840. — k.	„
	Wurttemberg. 60 (Kreuzer?), 1623. — z.	„
	Kreuzer, 1758, 1818, 62. — bill.	„
	VI Kreuzer, 1811, 12. — bill.	„
	III Kreuzer, 1809. — bill.	„
	$^1/_2$ Gulden, 1847. — z.	„
	$^1/_2$ Kreuzer, 1836, 52, 53, 58, 61, 66. — k.	„
	Keiz. Duitschland. 5 Mark, 1874. — z.	„
	Mark, 1875. — z. . . .	G. A. Scherer.
	20 Pfennig, 1876, 88. — z. en nikkel . . .	E. Olislaeger en G. A. Scherer.
	5 Pfennig, 1891. — nikkel.	Geruild.
Oostenrijk.	Kreuzer, 1765, 90. — k. . . .	„
	Zwanziger, 1803, 18, 41. — z. .	„
	3 Kreuzer, 1792. — bill. . . .	„
	Florin, 1881. — z.	„
	$^1/_4$ Florin, 1860. — z.	„
	10 Neu-kreuzer, 1860, 65, 68. — z.	„

	Vorder-Oestreich. 6 Kreuzer, 1794, 1804. — bill.	Geruild.
	Hongarije. XV Kreutzer, 1744. — z.	„
	20 Krajczar, 1868. — z.	„
	Bohemen. Grosch, 1711. — z. .	„
	Tirol. Thaler, 1716. — z. . .	„
	Kreuzer (?), z. j. — bill .	„
	Stiermarken. 3 (Kreuzer), 1786. — bill.	„
	Burgau. Kreuzer, 1773, 1802, 5. — k.	„
	¼ Kreuzer, 1783, 84, 89, 1803. — k. . .	„
	Heller, 1792, 93, 1803. — k.	„
Savoye.	20 soldi, 1796. — bill. . . .	„
	5 „ , 1794. — k.	„
	50 centesimi, 1828. — z. . . .	„
Lomb. Ven.	*Koningrijk.* Lira, 1822, 52. — z.	„
	½ lira, 1822, 23. — z. .	„
	¼ „ , 1822. — z. . .	„
	3 centesimi, 1846. — k.	„
Venetië.	15 centesimi, 1848. — bill. . .	„
Toscane.	2 lire, 1860. — z.	„
	2 centesimi, 1859. — k. . . .	„
Parma.	5 lire, 1832. — z.	„
	2 „ , 1815. — z.	„
	10 soldi, 1815. — z.	„
	5 „ , 1830. — z.	„
Lucca.	5 centesimi, 1806. — k. . . .	„
Rome.	Lucius Verus, denarius. . .	J. F. B. Ro-LUFS.
	Faustina junior, „ . . .	
	Septimius Severus, denarius .	

	Julia Domna, denarius . . .	J. F. B. ROLUFS.
	Caracalla, denarius (twee soorten)	
	Elagabalus, denarius. . . .	
	Gordianus, denarius.	E. OLISLAEGER.
Kerkelijke Staat.	13......., 1709. — z. . . .	Geruild.
	½ baiocco, 1837, 49. — k. . .	„
	2½ lire, 1867. — z.	„
	5 soldi, 1867. — z..	„
	4 „ , 1868. — k.	„
	Soldo, 1866. — k. (twee stempels)	„
Romeinsche republiek.	8 baiocchi, 1849. — bill.	„
Kon. der beide Sicilien.	120 grani, 1818, 55, 56. — z.	„
	20 grani, 1846 — z. .	„
	2 tornesi, 1858. — k. .	„
Kon. Italië.	5 soldi, 1813. — z.	„
	50 centesimi, 1866, 89. — z. .	G. A. SCHERER.
	20 „ , 1867. — z.. . .	Geruild.
	100 lire, 1883. — g.	„
	50 „ , 1884. — g.	„
	20 „ , 1886. — g. . . .	J. M. H. v. OOSTERZEE.
	5 „ , 1879. — z. . . .	
	2 „ , 1887. — z. . . .	
	Lira, 1886. — z.	
	10 centesimi, 1894. — k. . .	
	5 „ , 1895. — k. . .	
	2 „ , „ . — k. . .	
	Centesimo, 1895. — k.. . .	
Malta.	2 grani, 1747. — k.	Geruild.
	Grano, 1755, 57, 76. — k. . .	„
Denemarken.	Skilling Rigsmont, 1860, 70.—k.	Geruild.
	10 öre, 1875.— bill.	„

Zweden.	$^{1}/_{16}$ Rigsdaler, 1851.—z. . .	Geruild.
	$^{1}/_{8}$ Skilling banco, 1854.—k. .	„
	25 öre, 1866.—z.	„
	10 „ , 1874.—z.	„
	5 „ , 1872, 77.—k. . . .	„
Noorwegen.	50 öre, 1877.—z.	„
	10 „ , 1875.—z.	„
Rusland.	3 roebels, 1832.—platina. . .	„
	3 kopeck, 1840, 53, 56.—k. .	„
	Denga, 1842.—k.	„
	Poloeschka, 1853.—k. . . .	Gekocht.
	20 kopeck, 1864, 67, 73, 88.—z.	G. A. SCHERER.
	10 „ , 1859, 62, 75, 78.—z.	Geruild.
	5 „ , 1875.—z. . . .	„
	5 „ , 1867, 68, 72, 80.—k.	„
	2 „ , 1860, 65.—k. . .	„
	Kopeck, 1876.—k.	„
Servië.	10 para, 1868.—k.	Geruild.
	2 dinara, 1875.—z	G. A. SCHERER.
Rumenië.	Leu, 1870.—z.	Geruild.
	5 lei, 1884.—z.	„
	5 bani, 1883.—k.	„
Griekenland.	10 lepta, 1837, 45.—k. . . .	„
	Drachme, 1868.—z.	„
Turkije.	Machmoed I. Beshlik, geslagen te Kendjah.—z	G. P. H. H. GONGGRIJP.
	Machmoed II. Type IV. Joeslik (?), 27e reg. jaar.—z. . .	Geruild.
	Piaster, 30e reg. jaar.—z. .	„
	Beshlik-series. Beshlik, 30e reg. jaar.—bill. . . .	„
	Joeslik, 26e reg. jaar.—bill.	„
	Piaster, 23e „ „ .—bill.	„
	Abd'oel Medjid II. Piaster (?),	

	2e reg. jaar. — bill. . .	Geruild.
	40 para, 18e reg. jaar.—k.	„
	20 „ , 19e „ „ .— k.	„
	Abd'oel Aziz. ½ piaster, 7e reg. jaar.— z.	„
	Abd'oel Hamid. 5 piasters, 11e reg. jaar. — z.	G. A. SCHERER.
	2 piasters, 19e reg. jaar. — z.	Geruild.
	5 „ , 4e „ „ . — k.	„
Cyprus.	½ piaster, 1890.— k. . . .	„
New-Foundland.	20 centen, 1865, 73.— z. .	„
Nieuw-Schotland.	Halfpenny token, 1840.—k. .	„
Nieuw-Brunswijk.	Cent, 1864.— k.	„
Canada.	25 cents, 1870. - z.	„
	5 „ , 1871, 72, 74.— z. .	„
Vereenigde Staten.	½ cent, 1809.— k. . .	„
	Cent, 1844, 65. — k. .	G. A. SCHERER.
	Dime, 1842, 53, 76, 77.— z.	Geruild.
	½ dime, 1841, 52, 53, 57, 61.— z.	„
	3 cents, 1861.— z. . . .	„
	V „ , 1884. — nikkel. .	„
Mexico.	Peseta, 1739.— z.	„
	Real, 1758, 65.— z.	„
	Medio, 1758, 65.— z.	„
	Teston, 1777, 1850.— z. . .	E. OLISLAEGER en V. H. DALITZ.
	Doblon, 1795.— g.	TAN BOEN LIM.
	Peso, 1820, 86.— z.	V. H. DALITZ en G. A. SCHERER.
Venezuela.	Naam onbekend (gram 10), 1879. — z.	Geruild.
	Naam onbekend (gram 2,500), 1874.— z.	„
	2½ centavos, 1877.— nikkel. .	„

	Centavo, 1876.— nikkel. . . .	Geruild.
Colombia.	$1^1/_4$ centavo, 1874.— nikkel. .	„
Brasilie.	Dois vintens, 1774.— k. . .	J. M. H. v. OOSTERZEE.
	Quatro „ , 1828.— k. . .	Geruild.
	Milréis, 1859, 64.— z. . . .	„
	2000 réis, 1869.— z.	„
	100 „ , 1885.— nikkel. . .	„
Uruguay.	40 centesimos, jaartal onleesbaar. — k.	„
	4 centesimos, 1869.— k.. . . .	„
Argentijnsche rep.	Dos centavos, 1883, 88—93.— k..	E. OLISLAEGER en geruild.
	Centavo, 1889—91, 93.—k. . .	Geruild.
Chili.	20 centavos, 1860, 66.— z. .	„
Bolivia.	Boliviano, 1872.— z.	„
	$^1/_2$ peseta, 1830.— z.	„
	20 centavos, 1875.— z . . .	„
Peru.	Sol, 1868.— z.	„
	Dinero, 1866.— z.	„
	Dos centavos, 1864.— nikkel. .	„
Egypte.	Abd'oel Medjid II. 5 piasters (?), 6e reg. jaar. — z	„
	Abd'oel Aziz. 4 para, 4e reg. jaar.— k.	Gekocht.
	piaster, 16e reg. jaar.— z.	Geruild.
	20 para, 1e „ „ .— z.	„
	10 „ , 16e „ „ .— z.	„
	20 „ , 4e—6e „ „ .— z.	„
	Abd'oel Hamid, 10 para, 1e reg. jaar. — z.	„
	5 piasters, 10e reg. jaar.— z.	J. M. H. v. OOSTERZEE.
	2 „ , 10e en 17e reg.	

	jaar. — z.	G. A. SCHERER.
	20 piaster, 10e reg. jaar.—z.	MEVR. VAN OOSTERZEE, geb. BUIJN.
	5/10 piaster, 11e reg. jaar. — nikkel.	G. A. SCHERER.
	2/10 piaster, 12e reg. jaar.— nikkel.	Geruild.
	1/10 piaster, 12e reg. jaar.— nikkel.	„
Tripoli.	Machmoed II. Groesch, 24e reg. jaar. — bill.	Gekocht.
Tunis.	Machmoed II. Kharoeb, 1241 — bill.	„
	Groesch, 1243, 54. — bill.	„
	2 groesch, 1244. — bill. .	„
	Abd'oel Medjid. 5 piasters, 1267. — z.	„
Algiers.	Zoedi-boedsjoe, 1239.— z. . .	„
	Toeghrali-pataka, 1245 — z. .	„
Sierra Leone.	Dollar, 1791. — z.	„
Goudkust.	Halve ackey, 1818. — z. . .	„
Duitsche O.	*Afrik Compagnie.* Ropij, 1892. — z.	POUVROT.
	Pesa, 1892.— k. . . .	Geruild.
Nieuw Holland.	Adelaide. Penny token van W. MORGAN, 1858.— k. . .	Gekocht.
Duitsch Nieuw-Guinea.	5 en 1 Mark, 1894.—z	P. A. DE NIJS BIK.

PAPIEREN GELD.

Ned. Indie.	Javasche Bank. 25 en 10 gulden, 1 October 1895.	Directie der Bank.

	Soember-aroem, 30, 25, 22½, 20, 15, 10, 7½ en 5 centen, z. j.	A. SALMON VZN.
	Pringodani, 80, 40, 30, 20 en 15 centen, z. j.	A. SALMON VZN.
	A. BERGER, Malang, 50, 40, 30, 25, 20 en 15 centen, 1884/7.	A. SALMON VZN.
	Medan. Brown en Co., 5 dollars, 1890.	H. INGERMAN.
Formosa.	1 dollar (1895).	E. THYSSEN.
Frankrijk.	Soc. gén. pour favoriser le développement du commerce etc., 1 franc, 1871.	Geruild.
Duitschland.	Reichskassenschein, 5 Mark, 1882.	W. E. VAN CHARANTE.
Engeland.	The national bank of Scotland, 100, 20 en 1 pound, 1893.	D. GROENEVELD.
Italie.	Biglietto consorziale, 50 centesimi, 1874.	Geruild.
	Banca popolare di Genova, 50 centesimi, z. j.	Geruild.
Griekenland.	Nationale bank, 10 drachmen, 1895.	H. P. J. VAN DEN BERG.

VARIA.

Insigne van het 2de Indische landbouwcongres, 1875.—z.	Gekocht.

LIJST

der voorwerpen, die in 1896 voor de archaeölogische verzameling zijn verkregen.

(10e *vervolg van den Catalogus*).

103*f*. **Çiva.** Staand beeld, in rustige houding op een lotuskussen, met achterstuk (beschadigd) waarop de glorie is uitgehouwen.

Hoog hoofdtooisel, aan de onderzijde versierd met driehoeken (één in het midden en één ter weerszijde); diadeem (beschadigd) om het voorhoofd.

Aan de onderzijde van het achterhoofd, op de glorie, een halvemaanvormig uitsteeksel.

Derde oog niet zichtbaar. Zware oorhangers.

Halssnoer; slang als oepawita; borstsnoer, in het midden door een roset vastgehouden.

Gladde pols- en voetringen en versierde bovenarmringen.

Beneden den gordel loopen vier banden, waarvan elke lagere breeder is dan de voorafgaande, ter weerszijden opgenomen tot een strik, welker lange einden overgaan in de plooien van den sarong, die tot de voeten reikt.

Vier armen. In de rechterachterhand de rozenkrans; in de linker- de vliegenwaaier (beschadigd). In de rechtervoorhand de drietand, waarvan de steel van het voetstuk af langs het rechterbeen loopt en tot aan de oepawita reikt, zoodat de tanden gedeeltelijk op de oepawita rusten en voor het grootste deel daar boven uitsteken.

De beschadigde rechtervoorhand is met den rug naar buiten gekeerd en rust op de dij. Ook de linkervoorhand rust, met de palm binnenwaarts gekeerd, plat op de dij, de vier aaneengesloten vingers wijzen loodrecht naar beneden, de duim is niet zichtbaar.

Hoog 146.—Not. pag 6 m. Afkomstig van Koetei (Borneo).

103^g. **Idem.** Staande op eene eenvoudige plaat in actieve houding, tegen een achterstuk zonder glorie. Van de hooge haartooi is de helft afgebroken, aan den voet wordt het haar door een gladden ring vastgehouden.

Om het voorhoofd een diadeem. Zware oorringen.

Geen halssnoer; geen oepawita, maar van den linkerschouder loopt tusschen de borsten een breede band naar de linkerhand, tusschen duim en voorvinger.

Twee armen. In de rechterhand een drietand, waarvan de steel tot de borst reikt, terwijl de middelste (hoogste) tand tot het oor reikt. De linkerhand rust op de vooruitgeschoven knie van het linkerbeen.

Kort kleed, waarvan een smalle plooi van het middel. aan de voorzijde, naar beneden loopt en verder zoo in breedte toeneemt dat het geheele linkerbeen er door bedekt wordt, waarna het naar achteren is omgeslagen.

De geheele voorstelling is kunsteloos.

Hoog 84. Herkomst als No. 103.

103^k. **Idem (?).** Zittend op vierkant lotuskussen tegen een rechthoekig achterstuk, dat boven en beneden verbreed is, waarboven eene ovale glorie (beschadigd).

De beenen over elkaar gekruist met de voetzolen naar boven.

De hooge haartooi vertoont sporen van driehoekvormige versierselen aan den onderrand en wordt aan den voet afgesloten door een ring.

Zware oorhangers; krullen die over de schouders vallen

Om het voorhoofd een diadeem met eene roset in het midden, terwijl aan beide zijden van het hoofd sporen van zulk eene roset zichtbaar zijn.

Halssnoer, waaronder, doch boven de borsten, een tweede snoer. Oepawita.

Twee armen langs het lichaam afhangende. De rechterhand met de open palm buitenwaarts gericht; de linkerhand rust op de voetzool van het rechterbeen, met de palm naar binnen.

Uit de linkerhand loopt een lange stengel over den elleboog en verder over het achterstuk en de glorie, aan het einde waarvan eene eigenaardige bloem.

Alleen op de linkerheup is de plooi van een kleed zichtbaar.

Gladde pols- en enkelringen en versierde bovenarmringen.

Het lichaam is zeer lang en slank; de armen zijn misvormd.

Het beeld is aan den hals door midden gebroken.

Hoog 70. Herkomst als No. 103^{f}.

127^{a}. **Doerga.** In de rechterhanden tjakra, pijl, koord met lus, en staart van den buffel; in de linkerhanden boog, knods, schild (?) en het hoofdhaar van den daemon.

De asoera zit in de houding van den sembah op den kop van den stier gehurkt.

Hoog 84. Not. p. 113. Desa Brabo, onderdistrict Soegehmang, district Singenkidoel, residentie Semarang.

199^{c}. **Ganeça.** Zittende op een gewonen steen. Gewone voorstelling. Kunsteloos beeld, beschadigd. Geene versierselen.

Hoog 46. Not. pag. 87 j. — Semarang rivier.

199^{d}. **Idem.** Zeer fraai beeld, een weinig beschadigd. Zittend op lotuskussen met achterstuk en glorie.

De beenen met de voetzolen tegen elkander gedrukt.

In het hooge hoofdtooisel, het doodshoofd met de halve

maan; op het voorhoofd het derde oog en om het voorhoofd een breede band met versierselen en sluitstuk. In de ooren geene sieraden.

Vier armen, in de rechter achterhand het bidsnoer en in de linker- een tweede snoer; in de rechtervoorhand, die op de knie rust, een stuk van een olifantstand, in de linker- een etensbakje, waarin het uiteinde van de snuit reikt.

Slang als oepawita over den linkerschouder.

Enkel-, pols- en bovenarmringen.

Ter weerszijde loopt het kleed uit in een strik, waarvan de einden over het voetstuk loopen en aan de voorzijde daarover heen hangen.

Onder den buik een band die in het midden door een roset wordt vastgehouden, terwijl de uiteinden over de enkels liggen.

Hoog 61. Not. 1895, pag. 121. Desa Bergas-lor (?), afdeeling Oengaran, residentie Semarang.

223^{b}. **Tempelwachter (Rakshasa).** Liggend op de rechterknie, en het linkerbeen met den voet op den grond en de knie naar boven.

Rond voetstuk (beschadigd); het gelaat afgewend.

In de linkerhand een knods; de rechterhand vóór het lichaam houdt mede de knods omvat. Versieringen grof en onduidelijk.

Hoog 75 — Not. pag. 107 en 113. — Regentschap Toeloengagoeng, residentie Kedirie.

223^{c}. **Idem.** Vrouw met groote borsten. De beide beenen met den voet op den grond en de knie naar boven. In de rechterhand een knods, terwijl de linkerarm langs het lijf hangt en op de dij rust. Zware oorhangers en een halssnoer.

Hoog 75. Herkomst als No. 223^{b}.

371[a-b]. **Graantempels** (**twee**). Geen teekens of versiering op het dak. De grootste is van binnen hol en van onderen open. In de voorzijde is een nis waarvan bij de grootste het benedengedeelte vooruitspringt, terwijl bij de kleinste de nis aan den achterrand gesloten is.

Hoog 41 en 31. Not. pag. 113. g. — Suikerfabriek Kentjong, district Pare, grens van Kediri en Soerabaja.

377[a-d]. **Vierkante** doozen of urnen van steen, drie met schuin oploopend en één met plat deksel. Onversierd. Vierkant 17; hoog 18.

Toen deze urnen werden opgegraven, bevonden zich daarin de voorwerpen van klei, beschreven onder No. 2025.

Not. pag. 24. Onderneming Djahkalangan, hellingen van het Oengarangebergte, residentie Semarang.

464[a]. **Romp** van het lichaam van een mensch of god. De armen zijn bijna geheel afgebroken. Van den rechterschouder loopt, over de linkerborst en den rug, een platte band.

Hoog 14. Afkomstig van de afdeeling Bondowoso, residentie Besoeki.

661[b]. **Onbekend beeld.** Staand in actieve houding op een rond lotuskussen met rond voetstuk. De aan het achterhoofd bevestigde glorie is voor de helft afgebroken. Hooge haartooi; om het voorhoofd een versierde diadem; zware oorringen. Breed halssnoer, waaraan een ander snoer hangt, dat bestaat uit een keten met rosetten.

Oepawita. Pols-, arm- en voetringen.

Om den gordel loopt een band die, aan de voorzijde, in het midden met een roset is gesloten.

Het lendekleed hangt van voren met een plooi af en loopt aan weerszijden uit in slippen die wijd uitstaan; de sarong is tot boven de knie opgenomen. De armen vóór

het lichaam. Van de rechterhand, waarvan de geopende palm naar boven is gekeerd, schijnen duim en wijsvinger iets vast te houden dat nu is afgebroken; de wijsvinger van de linkerhand, welks palm benedenwaarts is gekeerd, is opgeheven, terwijl de duim over den middelvinger is gekruist en de overige vingers uitgespreid zijn.

Hoog 22. Not. pag. 65, g. — District Rengel, afdeeling Toeban, residentie Rembang.

818^a. **Wierookbrander.** Ronde steel en geene andere versiering dan, boven en beneden, een bewerkte rand.

Hoog 13. Not. 57. d. Afkomstig van Ledok.

853^b. **Staatsiewapen.** Boog of sikkel van dun koper met scherpen bovenrand; aan den binnenkant van den boog een korte holle steel die breed en eenigszins plat uitloopt. De punt ontbreekt. Lengte van den boog 130.

Not. pag. 7. q. — District Indehiang, Preanger-Regentschappen.

958^b. **Hangklok.** Op het lichaam van de klok guirlandes en het jaartal 1208 (= 1286). Het (thans losse) bovenstuk rust met vier korte zuiltjes op een rand en bestaat uit een lotuskussen, waarop twee draken, met fraai bewerkte koppen, wier lichamen ineenloopen. Loodrecht op de as van de draken, een versierde boog die van boven eindigt in een oog, waarin de lange ketting met haak is bevestigd. Tusschen het bovenstuk en het lichaam der klok bevindt zich nog een platte rand, versierd met bloemen en spitse punten, waarop een rond, eenigszins conisch toeloopend, stuk, dat geheel uit bloembladen bestaat en eveneens met spitse punten is versierd. Fraai exemplaar.

Hoog 39. Not. pag. 25. e. Desa Goenoenggrongga, district Gondanglegi, regentschap Malang, residentie Pasoeroean.

959[a]. **Idem,** met klepel. Van onder breed, spits toeloopend en eindigend in een korten, dunnen knop, waarvan het bovenvlak doorboord is. Zonder versiering. Hoog 43; middellijn van onder 32.

Not pag. 57. d. Herkomst als No. 818[a].

980[a]. **Ronde dierklok,** met ketting en klepel; fraai gepolijst, doch als eenige versiering een smal, bewerkt randje aan den top.

Hoog 11. Not. pag. 57. d Herkomst als No. 818[a].

990[a]. **Ovale dierklok.** Aan de boven- en de benedenzijde een versierde rand.

Hoog 13. Not. pag. 57. d. Herkomst als No. 818[a].

1013[a]. **Idem.** Ongepolijst en zonder versiering. De uiteinden van den onderrand zijn geheel vlak.

Hoog 8. Not. 1895. pag. 5. Desa Kretek, district Bondowoso, residentie Besoeki.

1019[a]. **Bel.** Aan den onderkant van het midden uit in drie richtingen ingesneden, de drie daardoor gevormde punten loopen uit in breede verlengingen, die te zamen een drievoet vormen.

Fraaie versieringen. Peervormig. Op den rand, waarop het oog rust, aan weerszijden, eene bloemvormige versiering.

Hoog 10. — Not. 1895, pag. 42 d. en Not. pag. 120 c.

De Tjiwoloer, Preanger Regentschappen.

1064[a]. **Gong,** waarvan de zeer breede achterrand bijna loodrecht omgebogen is. Fraai gepolijst of geëmailleerd. Middellijn, voor- en achterzijde, 12,5. — Not. pag. 57 d. Herkomst als No. 818[a].

1067[a]. **Idem** (twee stuks), de achterrand is naar binnen gebogen. Middellijn 22—21.

Not. pag. 57 d. Herkomst als No. 818[a].

1108[e]. **Spiegel** met bijbehoorend handvat. De spiegel heeft eene belangrijke verhevenheid aan de keerzijde; op het handvat dezelfde teekens als bij de Nos. 1150—60.

Middellijn van den spiegel 12; lengte met handvat 19.

Not. pag. 65 h. en pag. 101 e. Desa Modjosari, regentschap Malang, residentie Pasoeroean.

1266[g]. **Voet** of bovenarmring (twee) bestaande uit een ronde, koperen staaf, waarvan de uiteinden *tegen elkaar aan* zijn gebracht.

Not. pag. 57 d. Herkomst als No. 818[a].

1272[b]. **Idem** (twee), bestaande uit een ronde staaf van brons, waarvan de eenigszins dikkere uiteinden *langs elkaar heen* zijn geslagen.

Not. pag. 57 d. Herkomst als No. 818[a].

1323[a]. **Ring,** met ruitvormige plaat, waarop eene inscriptie. g.

Not. pag. 25 b. en pag. 57 c. Desa Nglorok, onderdistrict Pingit, district Prapag, afdeeling Temanggoeng, residentie Kedoe.

1346[c]. **Idem,** met holle, ruitvormige plaat met opschrift. g.

Herkomst als No. 1323[a].

1352[c]. **Idem,** een olifant boven een lotuskussen, besloten in een bewerkten cirkelvormigen rand. g.

Not. pag. 31. VI. 1°. Goenoeng Panoengar, onderdistrict Pakentang, district Batoer, afdeeling Bandjarnegara, residentie Banjoemas.

1418[a]. Oorknop, (een paar), *enkele* ring met eene smalle

opening en met eene loodrecht op den ring staande versiering, bestaande uit vier naar elkander toegebogen segmenten welke een steentje hebben omsloten dat thans ontbreekt. g.

Herkomst als No. 1323[a].

1418[b]. **Idem** (een paar), kleinere soort; *dubbele* ring. g.

Herkomst als No. 1323[a].

1426[a]. **Idem**, (een paar). Platte, bewerkte ring; loodrecht daarop een driehoek, welke aan de buitenzijde is versierd met knopvormige uitsteeksels en op zijn bovenvlak een (thans ontbrekenden) steen heeft bevat. g.

Not. pag. 46. f. Desa Djogorogo, afdeeling Ngawi, residentie Madioen.

1715[d]. **Beker** of kom; de rand is in vier bogen verdeeld; zonder versiering. z.

Hoog 5,5; middellijn 10.4. — Not pag. 45. d. Desa Bandar, district Tegal-ombo, afdeeling Patjitan, residentie Madioen.

1769[a]. **Emmer** om mede te putten, van onder rond en van boven ovaal; over de kortste middellijn zijn de wanden verbonden met een metalen dwarsstaaf, waarin een groote ring.

Hoog 14, grootste middellijn 18.

Not. pag. 65. h. Desa Modjosari, regentschap Malang, residentie Pasoeroean.

1808[c]. **Groot** metalen blad, met opstaanden rand, op het binnenvlak versierd met eene wijdbuikige bloemenvaas enz.

Middellijn 46. Herkomst als 818[a].

1819[q-s]. **Idem** (3 stuks). Versiering onduidelijk. Middellijn 43—21.

Not. **pag.** 99. b. Desa Sidonganti, district Bahoereno, afdeeling Bodjonegoro, residentie Rembang.

1863[c]. **Tempajan,** geelbruin; vier horizontale ooren en zonder eenige versiering. Hoog 28.

Not. 1895 pag. 5. Desa Kĕmonengan, district Bondowoso, residentie Besoeki.

1929[d]. **Pot,** groenachtig grijs; wijde buik, nauwe hals, met twee opstaande oortjes. Kruikvorm.

Op het bovenvlak groefvormige versiering. Hoog 15.

Koffieonderneming Soember Mangis Kidoel, afdeeling Malang, residentie Pasoeroean.

2025. **Afdrukken** of afgietsels in bas-relief, van klei, (15 stuks), voorstellende godenbeeldjes. Eenigszins ovaal; grootste middellijn 5—2,5.

Een dezer exvoto's (?) draagt eene inscriptie welke nog niet is ontcijferd.

Herkomst als No. 377[a-d].

BIJLAGE XII.

LIJST
DER LEDEN VAN HET BAT. GENOOTSCHAP
VAN
KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

Beschermheer:

Jhr. C. H. A. VAN DER WIJCK,

Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.

Bestuur.

G. A. Scherer, President.
Mr. J. A. van der Chijs, Vice-President, tevens Thesaurier, Redacteur der verhandelingen en Directeur van het ethnologisch- en numismatisch museum.
Dr. J. L. A. Brandes, Conservator der handschriften.
B. Hoetink, Secretaris, tevens Conservator van het archaeologisch museum en Redacteur van het Tijdschrift.
P. J. F. Louw, Bibliothecaris, tevens Redacteur van het Tijdschrift.
Dr. C. Snouck Hurgronje.
A. G. Vorderman.
H. D. H. Bosboom.
H. P. J. van den Berg.
H. M. la Chapelle.
Mr. J. H. Abendanon.

Eereleden.

Z. K. H. Alexis, Alexandrovitch, Grootvorst van Rusland.
A. Barth, Parijs.
Bégin, Parijs.
Mr. N. P. van den Berg, Amsterdam.
Prof. Mr. L. W. C. van den Berg, Delft.
M. J. van Bosse, 's Gravenhage.
Mr. J. A. van der Chijs, Batavia.
J. D. Fransen van der Putte, 's-Gravenhage.
W. P. Groeneveldt, 's-Gravenhage.
A. Haga, 's-Gravenhage.
H. Helb, Amsterdam.
Prof. Dr. J. H. Kern, Leiden.
Mr. T. H. der Kinderen, 's-Gravenhage.
Mr. J. W. van Lansberge, Arnhem.
Mr. Jhr. J. Loudon, 's-Gravenhage.
Dr. B. F. Matthes, 's-Gravenhage.
F. C. E. Meijer, 's-Gravenhage.
Dr. J. G. F. Riedel, 's-Gravenhage.
Prof. Dr. G. Schlegel, Leiden.
Z. M. Somdet Phra Paramendr Maha Chulalonkorn, Koning van Siam.
Dr. R. D. M. Verbeek, Nederland.
W. F. Versteeg, Amsterdam.

Correspondeerende Leden.

Dr. A. Bastian, Berlijn.
Prins Roland Bonaparte, Versailles.
Dr. R. Brandstetter.
Dr. J. Burgess, Edinburgh.
Marquis de Croizier, Parijs.
R. van Eck, Breda.
Dr. A. Ehrenfeld, Weenen.
A. G. Ellis, Amsterdam.

Prof. Dr. R. Fruin, Leiden.
Prof. Dr. J. M. de Goeje, Leiden.
Prof. Dr. J. M. M. de Groot, Leiden.
Dr. B. Hagen, Homburg (Rheinpfalz).
P. S. Hamel, 's-Gravenhage.
Dr. E. Hulzsch, Bangalore (Madras).
Prof. Dr. C. M. Kan, Amsterdam.
Dr. J. Kohler, Berlijn.
G. Lavino, Nederland.
Prof. Mr. P. A. van der Lith, Leiden.
Mr. O. J. W. Graaf van Limburg Stirum, 's-Gravenhage.
Aristide Marre, Vaucresson, St Cloud.
A. Meulemans, Brussel.
Dr. A. B. Meijer, Dresden.
C. H. J. Graaf Meyners d'Estrey, Parijs.
Dr. E. Modigliani, Florence.
Prof. Dr. F. Max Muller, Oxford.
Prof. G. K. Niemann, Delft.
A. N. Nördenskiöld, Stokholm.
Dr. W. Pleijte, Leiden.
C. Poensen, Delft.
Prof. Dr. J. Pijnappel Gzn., Leiden.
Jhr. Mr. J K. W. Quarles van Ufford, 's-Gravenhage.
F. M. Roest, Leiden.
Dr. A. Schreiber, Barmen (Pruisen).
Dr. Hugo Schuchardt, Graz.
Z. K. H. Kromă Mün Sommot Amarabandhu, Bangkok.
Th. Speidel, Saigon.
Raja Tagore, Calcutta.
Truong Vinh-Ky, Saigon.
Prof. Dr. A. C. Vreede, Leiden.
Alfred Russel Wallace, Londen.

Gewone Leden.

J. van Aalst, Prapak (Temanggoeng).

P. M. Ader, Pekalongan.
H. F. Andreas, Telok Betong.
P. C. Arends, Batavia.
P. J. Avis, Priaman.
C. G. van Baerle, Kediri.
R. C. Bakhuijzen van den Brink, Batavia.
H. P. A. Bakker, Pontianak.
J. Ballot, Batavia.
F. H. Barkeij, Toboali.
J. H. A. Bekbergen, Batavia.
H. V. Baron Bentinck, Koedoes.
Mr. G. J. A. van Berckel, Batavia
W. P. van Berkel Bik, Bandjermasin.
W. A. Berkholst, Smitau (W. afd. v. Borneo).
H. C. H. de Bie, Tjiandjoer.
B. L. van Bijleveldt, Bodja (Kendal).
K. N. Binnendijk, Poerwakarta.
Mr. W. Birnie, Soerabaja.
J. J. Bischoff, Pekalongan.
G. E. A. Bischoff, Gading (Probolinggo).
W. C. Blanken, Bandoeng.
Ch. P. J. Blok, Djoewana.
Ch. E. Bodemeijer, Kraksaän.
D. Breedvelt Boer, Indragiri.
J. C. Baron van Boetzelaer, Lingga.
Th. L. Bogaardt, Kediri.
H. J. T. Borel, Makasar.
R. C. L. Bosch, Semangka (Lampongs).
H. W. Bosman, Makasar.
Mr. V. A. van den Bossche, Makasar.
D. F. van Braam Morris, Makasar.
J. A. van der Breggen, Djocjacarta.
P. W. van den Broek, Ngrambe (Madioen).
J. A. G. Brugman, Makasar
P. M. L. de Bruijn Prince, Magelang.

Mr. C. A. Buijs Ballot, Batavia.
Dr. W. Burck, Batavia.
C. Canne, Oengaran.
Mr. C. Canter Visscher, Soerabaja.
J. J. Ph. Cambier, Menado.
J. W. Campagne, Singkel.
A. S. Carpentier Alting, Semarang.
H. Carpentier Alting, Godong (Semarang).
C. L. G. Castens, Pasoeroean.
F. K. W. van Cattenburgh, Wonosobo.
Mr. J. G. J. Oetgens v. Waveren Pancras Clifford, Djember.
J. Coenen, Makasar.
J. Collard, Rembang.
S. Cohen, Pekalongan.
F. H. Cordesius, Amoerang (Menado).
A. L. Couvreur, Soerabaja.
F. C. H. Cramer, Soemenep.
Mr. R. Z. Dannenbargh, Batavia.
F. M. Dekker, Segli.
J. A. van Delden, Batavia.
R. A. J. van Delden, Atjeh.
Th. A. F. Delprat, Batavia.
E. G. W. C. Derx, Kepahiang (Palembang).
Mr. C. Th. van Deventer, Semarang.
J. A. E. van Deventer, Bondowoso.
J. A. Dezentje, Ampel (Soerakarta).
J. Dinger, Batavia.
Mr. H. van Dissel Sr., Batavia.
E. W. H. Doeve, Keboemen.
L. E. Dom, Gading (Kraksaän, Probolinggo).
J. P. Dom, Karangkobar (Banjoemas).
Ch. H. A. de Senerpont Domis, Pengaron (Z. en O. afd. v. Borneo).
H. C. Douwes Dekker, Batoe Radja (Palembang).
Th. J. H. van Driesche, Fort de Kock.

J. Ph. van Driest, Bindjei (Deli).
H. A. van Drongelen, Soemenep.
S. J. Dunlop, Batavia.
J. Dunnenwold, Maospati (Madioen).
J. C. van Eerde, Singaradja (Bali en Lombok).
A. J. A. F. Eerdmans, Koetei.
J. A. Einthoven, Boeloengan (Z. en O. afd. v. Borneo).
P. S. J. Eman, Bandar (Palembang).
F. H D. H. von Ende, Djatirogo (Rembang).
J. L. Engel, Soliki, (Sumatra's W. kust).
Mr. W. A. Engelbrecht, Batavia.
A. J. N. Engelenberg, Ampenan.
H. E. D. Engelhard, Moeara Tewe (Z. en O. afd. v. Borneo).
W. J. Enger, Tjebongan (Djocjacarta).
J. Ennen, Batavia.
Mr. J. J. G. Enschedé, Soerabaja.
B. Erkelens, Makasar.
J. P. Ermeling, Buitenzorg.
J. Faes, Batavia.
C. J. Feith, Cheribon.
J. J. Feijtes, Tanah Merah (Madura).
R. Fennema, Menado.
G. Fischer, Soerabaja.
Mr. D. Fock, Batavia.
B. W. F. Fokker, Lara (W. afd. van Borneo).
J. C. L. Fonteijn, Karimon (Riouw).
L. Ch. H. Fraenkel, Toeloeng Agoeng.
J. François, Kendal.
Mr. P. H. Fromberg, Batavia.
Dr. H. Gabriel, Batavia.
W. O. Gallois, Batavia.
Mr. A L. E. Gastman, Soerabaja.
W. van Gelder, Probolinggo.
Mr. W. F. L Gericke, Soerabaja.
Mr. H. Gerritzen, Batavia.

D. Gerth van Wijk, Batavia.
A. W. Glazener, Padang.
Mr. J. W. van Goens, Batavia.
A. van der Gon Netscher, Batavia.
L. F. Gonsalves, Cheribon.
E. Gordon, Sidoardjo.
H. J. Grijzen, Timor Koepang.
K. E. C Groen, Bagan Api Api (Sumatra's Oostkust).
D. Groeneveld, Batavia.
H. A. de Groot, Tandjoeng Pinang.
G. E C. Guffroy, Batavia.
Dr. J. van Breda de Haan, Buitenzorg.
D. Haagmans, Medan.
Mr. W. F. Haase, Toeloeng Agoeng.
H. J. van Haastert, Singkarah (Padangsche Bovenlanden).
J. Habbema, Bandoeng.
J. E. Hagen, Poerwodadi (Semarang).
C. H. Hall, Soekaboemi.
S. van Hamel, Batavia.
J. A. Hardeman, Serang.
H. J. Hardeman, Batavia.
Th. J. van Haren Noman, Batavia.
T. L. Harthoorn, Batoe (Pasoeroean).
J. P. C. Hartevelt, Batavia.
H. A. Hartogh Heijs, Takalar.
C. Ch. A. M. W. V. Haye, Djember.
R. W. Heaviside, Brebes (Tegal).
Mr. A. J. C. E. van Heycop ten Ham, Semarang.
Mr. J. C. Heijning, Sitoebondo.
W. D. Helderman, Tandjong Poera.
R. L. A. Hellwig, Djambi.
H. J. J. Hepp, Batavia.
M. Herz, Sindanglaut (Cheribon).
Mr. A. D. H. Heringa, Buitenzorg.
J. W. van Hille, Seroewai (Sumatra's O. kust).

D. van Hinloopen Labberton, Sempal Wadak (Malang).
D. H. van der Hoek, Karanganjar (Pekalongan).
L. T. Hoeke, Kota Nopan.
H. C. van den Honert, Medan.
G. Hoogenraad, Semarang.
W. C. Hoogkamer, Padang Sidempoean.
Jhr. L. Th. Hora Siccama, Solo.
Jhr. W. J. Th. Hora Siccama, Meester-Cornelis.
H. P. van der Horst, Benkoelen.
L. P. Th. Hoyer, Krawang.
R. O. van der Hout, Boeleleng.
J. P. W. Houtman, Bodjonegoro.
Mr. J. L. Hubregtse, Banda Neira.
J. J. van Huffel, Bandjermasin.
A. E. Immink, Benkoelen.
G. M. G. M. Ingenluijff, Poeloe Raja.
H. Ingerman, Medan.
Mr. H. 's Jacob, Soerabaja.
A. G. Jansen van Raay, Djember.
E. F. Jansen van Raay, Laboean Deli (O. kust van Sumatra).
J. P. Jannette Walen, Batavia.
E. F. Jochim, Pamekasan.
A. M. Joekes, Tandjong Pinang.
Dr. J. C. G. Jonker, Nederland.
J. L. Kal, Bandjarnegara.
A. L. Kamerling, Loeboe Pakam (Deli).
W. A. de Kanter, Bwool.
A. A. P. von Karaeson, Palembang.
E. J. Kerkhoven, Sinagar.
P. K. W. Kern, Garoet.
H. N. Kiliaan, Bangkalan.
Mr. C. W. Kist, Bandoeng.
E. A. Klerks, Banka.
E. E. Klerks, Moeara Enim (Palembang).
G. C. Klerk de Reus, Medan.

J. H. Klomp, Batavia.
Dr. J. P. Kloos, Batavia.
J. Knebel, Magetan.
Jhr. H. de Kock, Cheribon.
Ko Mo An, Djocjacarta.
D. C. J. Kool, Semarang.
G. J. Koopman, Kadjang (Celebes).
P. J. Kooreman, Medan.
J. C. Th. Kroesen, Batavia.
J. A. Kroesen, Tandjong Balei (O. kust van Sumatra).
W. F. J. Kroon, Blinjoe.
W. J. Kroon, Merabahan.
G. Kruijs, Batavia.
H. Kuijp, Njalindoeng (Preanger).
J. H. J. Laats, Amboina.
P. Landberg, Batavia.
L. C. A. F. Lange, Banjoemas.
K. F. A. van Langen, Atjeh.
R. H. V. de Lannoy, Goenoeng Toea (Sumatra's W. kust).
V. L. de Lannoy, Loeboe Sikaping.
J. J. Lans, Pankadjene.
H. J. W. van Lawick van Pabst, Batavia.
J. D. L. Lefebre, Baros.
Mr. A. Lens, Soerabaja.
P. Lesueur, Kroë.
Lie Hwie Lam, Semarang.
E. J. van Lier, Soengei Kakap (W. afd. v. Borneo).
F. A. Liefrinck, Singaradja.
Lim Liang Boe, Batavia.
D. K. A. van Loghem, Goenoeng Sitoli.
C. Lok, Loemadjang.
K. Lorch, Segli.
Mr. J. Luijke Roskott., Kraksaän.
Mr. C. Lydius Rahder, Soerabaja.
H. K. Manupassa Jr, Muntok.

M. Masset, Bondjol.
C. B. Masthoff, Padang Pandjang.
Ph. J. van Marle, Singaradja.
L. A. Martens, Batavia.
Mr. J. H. Matthes, Salatiga.
E. G. Th. Maijer, Moeara Bliti (Palembang).
F. H. L. E. Meeng, Poerworedjo.
E. Meertens, Bandoeng.
Dr. G. L. Mens Fiers Smeding, Soerabaja
P. D. Mens Fiers Smeding, Tjikadjang.
J. W. Mesman, Brĕbĕs.
G. Metz, Batavia.
J. H. O. ter Meulen, Bangil.
W. J. M. Michielsen, Padang.
A. Mohr, Batavia.
A. E. Moll, Medan.
J. F. A. C. van Moll, Modjokerto.
F. Ch. N. van der Moore, Semarang.
J. H. Morbeck, Telok Semawe.
Mr. A. H. du Mosch, Batavia.
P. C. van Motman, Buitenzorg.
Mr. D. Mounier, Soerabaja.
A. Mulder, Soekanegara, (Tjibeber).
Mr. J. C. Mulock Houwer, Batavia.
L. W. H. de Munnick, Fort van der Capellen
J. G. Mijer, Blitar.
A. L. F. A Nepveu tot Ameijde, Djaboeng (Soerabaja).
O. Netscher, Semarang.
Mr. L. A. G. W. Neumann, Pati.
J. B Neumann, Painan.
W.A. J. Noltenius van Elsbroek, Toeban.
H. A. de Nooij, Magelang.
H. H. T. J. Nusselein, Soenggal (Deli).
J. L. O'Brien, Kota Bahroe (Sumatra's Weskust).
H. D. A. Obertop, Soekapoera.

C. F. R. Ockerse, Padang.
J. H. B. Oomen, Bondowoso.
J. B Onnen, Kediri.
G. A. F. J. Oosthout, Ambarawa.
J. M. H. van Oosterzee, Batavia.
Ottolander, Pantjoer (Sitoeboendo).
G. J. Oudemans, Pati.
P. A Oudemans, Bojan (Riouw).
Ch. L. J. Palmer van den Broek, Atjeh.
F. A. Palmer van den Broek, Boeleleng.
J. A. Pecqueur, Rembang.
K. Peereboom, Soemenep.
J. A. J. C. Pieters, Djeneponto.
Ch. Pino, Toeban.
H. J. van der Plas, Soemedang.
S. van der Plas, Taloe (Sumatra's W. kust).
Mr. Th. B. Pleijte, Semarang
S W. van der Ploeg, Tangerang.
Mr. H. A. van de Poel, Batavia.
L. R. Priester, Banjoemas.
H. E Prins, Fort de Kock.
A. J. Baron Quarles de Quarles, Solo.
J. T H. van Raadshoven, Batavia.
Mr. L. H. Rambonnet, Soemenep.
G. P. A. Renaud, Batavia.
P. Richter, Sitoeboendo
Dr. Ph. S. van Ronkel, Batavia.
P. de Roo de la Faille, Ampenan.
Mr. D. W. K de Roo de la Faille, Batavia
Mr. M. M. Rosman, Banjoemas.
W. J. H van Rijck, Soekoredjo, (Kendal).
L. F. J. Rijckmans, Kendangan (Z. en O. afd v. Borneo).
I. A. van Rijn van Alkemade, Telok Semawe.
A. P. van Rijn, Boeloekomba.
A. Salmon Vz., Pasoeroean.

P. J. van Santen, Soerabaja.
J. J. van Santen, Poerwakarta.
J. van Santwijk, Batang.
H. Th. de Santij, Sampang (Madoera).
G Schaap, Siboga.
M. C. Schadee, Edi.
J. Scheel, Bangkalan.
Jhr. Mr. J. W. A. von Schmidt auf Altenstadt, Batavia.
Jhr. J. G. O. S. von Schmidt auf Altenstadt, Batavia.
C. M. van Schmid, Medan.
J. G. Schot, Amoentai.
Mr. J. Schoutendorp, Batavia.
A. Schulz, Tjonggeang (Preanger).
J. F. H. Schulz, Benkoelen.
V. A. Schüssler, Negara (Lampongs).
G. Schuurman, Medan.
H. J. E. F. Schwartz, Indragiri.
Secretaris Sociëteit Concordia, Batavia.
G. A. Sedée, Ternate.
M. Segov, Batavia.
H. Selleger, Tjaringin.
Mr. L. Serrurier, Batavia.
J. H. J. Sigal, Pasoeroean.
Raden Mas Toemenggoeng Ario Soegondo, Pasoeroean.
Raden Mas Toemenggoeng Soerio di Koesoemo, Wonosobo.
H. C. Soeters, Batavia.
F. W. Sollewijn Gelpke, Poerworedjo.
H. Somermeijer, Japara.
A. H. Spaan, Boentok (Z. en O. afd. v. Borneo).
P. A. M. Spaan, Wonosobo.
F. R. Speltie, Loeboe Lintang (Benkoelen).
Monsgr. W. J. Staal, Batavia.
L. C. van Stenis, Benkoelen.
D. G. Stibbe, Pajakoembo.
G. Th. Stibbe, Lengkong (Preanger).

A. P Stoorvogel, Madjalengka.
Mr. W. Stortenbeker, Batavia.
W. B. P. H. Stortenbeker, Tjiawi.
G. Stortenbeker, Tandjong (Z. en O. afd. v. Borneo).
H. N. Stuart, Soerabaja.
L. Swart, Batavia.
Dr. C. Swaving, Boengamas (Palembang).
E. C. Baron Sweerts de Landas Wijborgh, Batavia.
P. F. Sijthoff, Pati.
Mr. W. Tadema, Semarang.
J. W. Tamson, Goenoeng Soegieh (Lampongs).
E. G. Taijlor, Batavia
Dr. Mr. H. J. E. Tendeloo, Tebing Tinggi (Deli).
C. L. Thieme, Moeara-enim (Palembang).
M. J. Tiele, Medan.
C. F. H Timmermans, Balei Selasa (Painan).
Tio Tek Ho, Batavia.
Raden Mas Toemenggoeng Tjokro Negoro, Blora.
Dr. M. Treub, Buitenzorg.
S. W. Tromp, Pontianak.
P. van Tubergen, Kajoe Tanam.
A. G. Valette. Batavia.
J. W. van der Valk, Banjoewangi.
A. C. Veenhuijsen, Kota Baroe (Z. en O. afd. v. Borneo).
W. C. F. Veenstra, Boea (Padangsche Bovenlanden).
C. van de Velde, Saparoea.
A. F. Velders, Soekaboemi.
P. Vellema, Bandoeng.
A. van der Ven, Modjokerto.
J. P. E. Versteegh, Besoeki.
C. M. Verloop, Batang.
J. A. Vetter, Batavia.
W. de Vogel, Besoeki.
J. de Vogel, Tjitjalengka.
H. C. A. G. de Vogel, Tasikmalaja.

L M. Vonck, Pamangkat (W. afd van Borneo).
N van Vuuren, Bikeroe.
J. Vijzelaar, Sambas.
A. H. J. G. Walbeehm, Batavia.
H. P. Wagner, Medan.
J L. H. Wattendorff, Lawang
E. A. F. Weber, Muntok.
L. van Weelderen, Pasoeroean
C. W. J. Wenneker, Batavia.
L R. Wentholt, Kadjang (Celebes)
C. J. Westenberg, Dama Djamboe (Deli).
L. C. Westenenk, Poetoes Sibau (W. afd. v. Borneo).
Jhr. A. J. Westpalm van Hoorn van Burgh, Tjigombong.
A. H. Westra, Gorontalo.
B. A. J. van Wettum, Pontianak.
H D. Wiggers, Japara
H. J. Wigman, Buitenzorg.
Mr. G. D. Willink, Demak.
K. Wijbrands, Malang.
Jhr. O. van der Wijck, Batavia.
B. H. G. Wittenrood, Lais (Benkoelen).
H. J. Wijers, Pekalongan
P. Wijers, Soerabaja.
J van Wijk, Timor Koepang.
A. M. Zandveld, Segeri.
J. van Zon, Mampawa (W. afd v. Borneo).
Mr. B. H P. van der Zwaan, Pasoeroean.
J. P. O. Zwager, Sitoebondo.
J. H van der Zweep, Buitenzorg

Buitengewone Leden.

Dr. N. Adriani, Posso (Celebes).
G. L. Bink, Rhoon (N. Guinea).
K. Cephas, Djokjakarta.

S. Coolsma, Rotterdam.
J. F. de Corte, Buitenzorg.
N. Graafland, Depok.
J. Groneman, Djocjacarta.
J. G. de Groot, Muntok.
C. den Hamer, Semarang.
K. L Harmsen, Semarang.
Raden Rangga Soeria Nata Legawa, Soekaboemi.
J. van Kinsbergen, Batavia.
F. Kramer, Nias.
J. Kreemer, Malang.
A. Kruijt, Modjowarno.
C. A. van Ophuijzen, Padang.
W. H. Sunderman, Nias.
W. F. van der Waarden, 's-Gravenhage.
Sajjid Oethman bin Abdallah bin Akil bin Jahja Alawi, Batavia.

NOTULEN

VAN DE

ALGEMEENE EN BESTUURS-VERGADERINGEN

VAN HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

Deel XXXII. — 1894.

AFLEVERING 1.

BATAVIA,
ALBRECHT & RUSCHE,
1894.

NOTULEN

VAN DE

ALGEMEENE EN BESTUURS-VERGADERINGEN

VAN HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

Deel XXXII. — 1894.

AFLEVERING 1.

BATAVIA,
ALBRECHT & RUSCHE,
1894.

NOTULEN

VAN DE

ALGEMEENE EN BESTUURS-VERGADERINGEN

VAN HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

Deel XXXII. — 1894.

AFLEVERING 2

BATAVIA,
ALBRECHT & RUSCHE.
1894.

NOTULEN

VAN DE

ALGEMEENE EN BESTUURS-VERGADERINGE

VAN HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

Deel XXXII. — 1894.

AFLEVERING 3.

N.B. Beleefd wordt de aandacht van H. H. Leden gevestigd op het besluit der vergadering sub IV. 2° op pag. 101.

BATAVIA,
ALBRECHT & RUSCHE

NOTULEN

VAN DE

ALGEMEENE EN BESTUURS-VERGADERINGEN

VAN HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

Deel XXXII. — 1894.

Aflevering 4.

BATAVIA,
ALBRECHT & RUSCHE,

INHOUD.

INHOUD.

INHOUD.

INHOUD.

NOTULEN

VAN DE

ALGEMEENE EN BESTUURS-VERGADERINGE

VAN HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

Deel XXXIII. —1895.

AFLEVERING 1.

BATAVIA,
ALBRECHT & RUSCHE
1895.

NOTULEN

VAN DE

ALGEMEENE EN BESTUURS-VERGADERINGEN

VAN HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

Deel XXXIII. — 1895.

Aflevering 2.

BATAVIA,
ALBRECHT & RUSCHE
1895.

NOTULEN

VAN DE

ALGEMEENE EN BESTUURS-VERGADERINGE

VAN HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

Deel XXXIII. — 1895.

AFLEVERINGEN 3 en 4.

BATAVIA,
ALBRECHT & RUSCHE
1896.

INHOUD.

INHOUD.

INHOUD.

Bldz:

NOTULEN

VAN DE

ALGEMEENE EN BESTUURS-VERGADERINGEN

VAN HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

DEEL XXXIV. — 1896.

AFLEVERING 1.

BATAVIA,
ALBRECHT & RUSCHE
1 8 9 6.

NOTULEN

VAN DE

ALGEMEENE EN BESTUURS-VERGADERINGEN

VAN HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

DEEL XXXIV. — 1896.

AFLEVERING 2.

BATAVIA,
ALBRECHT & RUSCHE.
1896.

NOTULEN

VAN DE

ALGEMEENE EN BESTUURS-VERGADERIN

VAN HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN

DEEL XXXIV. — 1896.

AFLEVERING 3.

BATAVIA,
ALBRECHT & Co.
1896.

NOTULEN

VAN DE

ALGEMEENE EN BESTUURS-VERGADERINGEN

VAN HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

DEEL XXXIV. — 1896.

AFLEVERING 4.

BATAVIA,
ALBRECHT & Co.
1897.

H. H. Leden worden verzocht, bij verandering van adres

INHOUD.

INHOUD:

INHOUD.